RÄTTVIKS KOMMUN

Kommunstyrelsen

KALLELSE

Datum
2026-05-19

Kallelse och föredragningslista

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen

Plats och tid för sammanträde: **KS-salen, Vasagatan 1**
tisdag 19 maj 2026, 09:00

Ärenden:

Informationsärenden

1	Information från kommundirektör 2026	KLK 2026/50 000
2	Information från utskotten 2026	KLK 2026/51 000

Beslutsärenden

3	Bolagsbildande Dalarnas Livsmedelscenter AB	KLK 2026/654 107
4	Revidering av riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven	KLK 2026/605 04
5	Årsredovisning stiftelser 2025	KLK 2026/497 042
6	Gallringsbeslut - handlingar i Evolution efter leverans till e-arkivet	KLK 2026/489 004
7	Leveransbeslut - handlingar i avslutade diarieenheter i Evolution	KLK 2026/490 004
8	Medfinansiering av Dalapop 2027 - 2031	KLK 2026/481 048
9	Riktlinjer för hemsändningsbidrag	KLK 2026/558 048
10	Arrendeavtal för camping i Furudal	KLK 2026/461 261

11	Ändring av detaljplan för Backavägen, B72A	KLK 2026/439 214
12	Köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera	KLK 2026/671 251
13	Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera	KLK 2021/181 214
14	Årsredovisning Nedansiljans samordningsförbund 2025	KLK 2026/562 106
15	Begäran om yttrande i granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet	KLK 2026/459 007
16	Redovisning nr 1 av ej färdigbehandlade motioner 2026	KLK 2026/612 009

Meddelanden

17	Meddelanden 2026	KLK 2026/158 000
18	Anmälan av fattade delegationsbeslut 2026	KLK 2026/159 002

Välkomna!

Ulrica Momqvist (C)
Ordförande

Linn Engblom
Sekreterare

Datum
2026-05-04

Dnr
KLK 2026/50 000

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Information från kommundirektör maj 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Katharina Mansfeld, kommundirektör informerar.

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Datum
2026-05-04

Dnr
KLK 2026/51 000

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Information från utskotten maj 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Ulrica Momqvist (C), allmänna utskottets ordförande, Joanna Stridh (C), bildningsutskottets ordförande, Jonny Jones (C), samhällsutvecklingsutskottets ordförande och Bengt Stor (M), socialutskottets ordförande informerar.

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Bolagsbildande av Dalarnas Livsmedelscenter AB

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

Föreslår kommunfullmäktige att besluta:

1. Godkänna bildandet av det helägda kommunala aktiebolaget Dalarnas Livsmedelscenter AB.
2. Fastställa bolagsordning för Dalarnas Livsmedelscenter AB.
3. Aktiekapitalet vid bolagets bildande ska uppgå till 1 000 000 kronor, fördelat på 10 000 aktier med ett kvotvärde om 100 kronor per aktie. Finansiering av detta sker genom användande av kommunens egen likviditet.
4. Uppdra till kommunstyrelsens ordförande att underteckna stiftelseurkund och vidta övriga åtgärder som krävs för att bilda bolaget.
5. Rättviks kommun ska teckna samtliga aktier i bolaget.
6. Uppdra åt kommunstyrelsen att verkställa beslutet och genomföra erforderlig registrering av bolaget hos Bolagsverket.

Motivering till beslut

Den nuvarande organisationsformen, där Dalarnas Kompetenscenter för Livsmedelskedjan (DKL) bedrivs som projekt inom kommunal förvaltning medför begränsningar i styrning, långsiktighet och finansiering. Detta påverkar särskilt möjligheten att ta en tydlig roll i det regionala främjarsystemet, att samordna aktörer samt att utveckla långsiktiga strukturer för kompetensförsörjning och innovation.

En central utmaning i nuvarande organisering är att DKL är organiserat inom en kommunal förvaltning som samtidigt bedriver utbildningsverksamhet och därmed utgör en aktör inom kompetensförsörjning och kompetensutveckling. I det kommande uppdraget ska DKL ha en tydligt främjande och samordnande roll vilket bland annat innebär att bolaget ska processleda kompetensråd med representation från bransch, akademi och offentliga aktörer samt samordna utbildningsråd där olika utbildningsanordnare möts.

Dessa forum syftar till att identifiera behov av kompetensförsörjning och kompetensutveckling i livsmedelskedjan samt säkerställa en ändamålsenlig matchning mellan utbildningsutbud och näringslivets behov. För att denna roll ska kunna utövas med legitimitet, neutralitet och förtroende krävs en organisatorisk placering som skiljer den samordnande funktionen från rollen som utbildningsutförare.

En fortsatt organisering inom kommunal förvaltning riskerar i detta avseende skapa otydlighet i rollfördelningen samt försvåra DKL:s möjligheter att agera som en neutral samverkanspart gentemot andra utbildningsanordnare och aktörer i systemet.

Genom att organisera DKL i bolagsform i Rättviks kommunkoncern skapas bättre förutsättningar för:

- Tydligare styrning genom ägardirektiv och styrelse,
- Förbättrade möjligheter att ta emot uppdrag och finansiering från Region Dalarna och andra aktörer,
- Ökad flexibilitet och handlingskraft i samverkan med näringsliv och andra aktörer,
- Samt en tydlig och neutral roll som samordnare i det regionala främjarsystemet

Bolagsformen möjliggör därmed ett mer effektivt genomförande av uppdraget kopplat till Dalarnas livsmedelsstrategi och stärker Rättviks kommuns roll som en central och neutral aktör för kompetens, innovation och utveckling inom livsmedelskedjan.

I samband med föreslagen bolagsbildning kommer Dalarnas kompetenscenter för livsmedelskedjan byta namn till Dalarnas Livsmedelscenter och motiveras av verksamhetens breddade uppdrag och långsiktiga utveckling. Det nuvarande namnet kopplar verksamheten främst till kompetensförsörjning och livsmedelskedjan medan verksamheten i framtiden omfattar innovation, beredskap, samverkan, rådgivning och regional utveckling. Det föreslagna namnet ger därför en mer rättvisande bild av verksamhetens helhet och framtida roll.

Det nya namnet skapar samtidigt större handlingsutrymme genom att inte begränsa verksamheten till enbart ”kompetens” eller specifikt ”livsmedelskedjan”. Detta ger bättre förutsättningar att utveckla nya uppdrag, projekt och samverkansformer utifrån framtida regionala behov och finansieringsmöjligheter.

Vidare bedöms namnet Dalarnas Livsmedelscenter vara tydligare och enklare att kommunicera till externa aktörer såsom företag, offentliga organisationer, akademi och finansiärer. Det stärker verksamhetens identitet och möjligheten att stärka verksamheten som ett regionalt nav för utveckling inom livsmedelsområdet i Dalarna.

Sammanfattning

Rättviks kommun har sedan 2022 utvecklat Dalarnas kompetenscenter för livsmedelskedjan (DKL) som en regional nod för kompetensförsörjning, innovation och samverkan inom livsmedelskedjan. Verksamheten har etablerats genom projektfinansiering och i nära samverkan med Region Dalarna, bransch och andra aktörer.

För att säkerställa långsiktighet, tydlig styrning och ett gemensamt ansvar föreslås DKL organiseras i bolagsform inom Rättviks kommunkoncern. Samtidigt tydliggörs rollfördelningen mellan Rättviks kommun/Barn- och utbildningsförvaltningen, DKL och Rättviks Skoljordbruk AB (RSJAB) där kompetensförsörjning samt -utveckling, främjande insatser och praktiska resurser särskiljs.

Den föreslagna organiseringen skapar förutsättningar för en mer samordnad, effektiv och långsiktig struktur för att verka för Dalarnas livsmedelsstrategi och verka inom det regionala främjarsystemet, där Region Dalarna utgör en central uppdragsgivare och samverkanspart.

I samband med föreslagen bolagsbildning kommer Dalarnas kompetenscenter för livsmedelskedjan byta namn till Dalarnas Livsmedelscenter och motiveras av verksamhetens breddade uppdrag och långsiktiga utveckling.

Beskrivning av ärendet

Dalarnas Kompetenscenter för Livsmedelskedjan (DKL) etablerades 2022 som en del av genomförandet av Dalarnas livsmedelsstrategi. Verksamheten har successivt utvecklats till en regional plattform för kompetensförsörjning, innovation och samverkan inom livsmedelskedjan. Detta har bland annat skett genom utveckling av yrkeshögskoleutbildningar, etablering av vuxenutbildning inom lantbruk samt genomförande av utvecklingsprojekt såsom SmartMat och Lokal Gastronomi i samverkan med regionala, nationella och internationella aktörer.

DKL bedrivs i nuläget inom Rättviks kommun och är organisatoriskt placerat på Stiernhööks gymnasiet under Barn- och utbildningsförvaltningen. Verksamheten är i hög grad projektfinansierad och saknar en tydlig organisatorisk struktur. Detta medför begränsningar i möjligheten att ingå samägda projekt, teckna avtal med externa aktörer samt skapa stabila och långsiktiga utvecklingsförutsättningar.

Parallellt bereds en överenskommelse med Region Dalarna där DKL ges ett långsiktigt uppdrag som en del av det regionala främjarsystemet. Främjarsystemet utgörs av aktörer, som utan eget vinstintresse, verkar för att stödja näringslivets utveckling genom rådgivning, samordning, finansiering och utvecklingsinsatser. Inom detta system finns behov av tydliga roller där aktörer kompletterar varandra och bidrar till ett effektivt resursutnyttjande.

Inom ramen för en kommande överenskommelse med Region Dalarna där DKL får ett långsiktigt uppdrag som en del av detta främjarsystem kommer DKL verka som en främjande och samordnande aktör med fokus på att identifiera kompetensbehov, initiera och samordna insatser samt stärka samverkan mellan näringsliv, utbildningsanordnare, offentlig sektor och akademi. En central utgångspunkt är att DKL inte primärt ska genomföra insatser i egen regi utan bidra till att rätt aktör möter rätt behov i livsmedelskedjan.

Mot denna bakgrund har olika organisatoriska alternativ övervägts. En fortsatt organisering inom kommunal förvaltning har bedömts ha fördelar vad gäller närhet till utbildningsverksamheten men innebär samtidigt begränsningar i flexibilitet och samverkansmöjligheter. Av denna anledning föreslås att utbildningsverksamhet (yrkeshögskola) fortsatt organiseras inom kommunen under Barn-och utbildningsförvaltningen medan DKL får ett tydligt uppdrag att verka som främjare och samordnare.

RSJAB kvarstår som ansvarig för de praktiska resurserna i form av mark, anläggningar och testmiljöer. Den föreslagna organiseringen innebär därmed en uppdelning där:

- Utbildning genomförs inom kommunal förvaltning
- Främjande, samordning och utvecklingsinsatser bedrivs i bolagsform
- Praktiska resurser tillhandahålls genom befintligt bolag

Denna struktur bedöms sammantaget skapa bättre förutsättningar för att utveckla DKL i enlighet med kommunens såväl regionens mål samtidigt som den möjliggör tydligare, effektiv samt en neutral roll i det regionala främjarsystemet.

Ekonomi

Finansieringsmodellen bygger på en kombination av regional basfinansiering, extern projektfinansiering samt i begränsad omfattning verksamhetsrelaterade intäkter vi företagsanpassade kompetensutvecklingsinsatser och samverkansaktiviteter. Den regionala basfinansieringen utgör grunden för verksamhetens långsiktighet och möjliggör samordning, projektutveckling, nätverksbyggande, kompetensutvecklingsinsatser och strategisk utveckling inom livsmedelskedjan. Basfinansieringen skapar samtidigt förutsättningar för att initiera och genomföra större externfinansierade utvecklingsprojekt tillsammans med andra aktörer.

Verksamheten är i hög grad projektbaserad och arbetar kontinuerligt med att identifiera, utveckla och ansöka om externa finansieringsmöjligheter kopplade till regionala utvecklingsprojekt inom ramen för Dalarnas livsmedelsstrategi. Genom externa projektmedel möjliggörs utvecklingsinsatser som stärker genomförandet av strategins prioriterade

målområden och bidrar till regional tillväxt, ökad konkurrenskraft och en mer robust livsmedelsförsörjning i Dalarna.

Verksamhetens ekonomiska struktur kännetecknas av att en stor del av kostnaderna utgörs av personalkostnader kopplade till projektledning, samordning, utvecklingsarbete och kompetensinsatser. Därutöver tillkommer kostnader för nätverk, utbildningar, kommunikation, externa tjänster, administration och utvecklingsprojekt. Eftersom verksamheten till stor del är projektfinansierad uppstår naturliga variationer i likviditet över året där utgifter ofta uppstår innan projektmedel rekvireras och utbetalas. Detta ställer krav på god likviditetsplanering.

I den föreslagna bolagsordningen framgår att bolaget inte ska drivas med fokus på ekonomisk avkastning med anledning av att syftet med bolaget är att skapa samhällsnytta och bidra till genomförandet av regionala utvecklingsmål och Dalarnas livsmedelsstrategi. Bolaget föreslås därför bedrivas utan traditionellt avkastningskrav och i stället styras utifrån krav på ekonomisk balans, långsiktig hållbarhet och måluppfyllelse. Eventuella överskott ska återinvesteras i verksamheten för att stärka genomförandet av uppdraget och utvecklingen av livsmedelskedjan i Dalarna.

Budget 2026–2028

Nedanstående tabell redogör för verksamhetens budget för åren 2026 till 2028. I förslag till budget för år 2026 ingår enbart kostnader och intäkter för perioden september till december månad. Förslag till budget år 2027 och 2028 är helårsbudget.

	Förslag	**Förslag**	**Förslag**
	2026	**2027**	**2028**
Personalkostnader	-1 520	- 3 230	-3 330
Köp av verksamhet	-275	-610	-440
Köp av tjänster	-280	-600	-500
Stöd till regionalutveckling	-505	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-200	-410	-220
Verksamhetens totala kostnader	**-2 780**	**-4 850**	**-4 490**
Verksamhetsbidrag	1 750	1 750	1 750
Statsbidrag och projektmedel	1 030	3 100	2 740
Verksamhetens totala intäkter	**2 780**	**4 850**	**4 490**
Årets resultat	**0**	**0**	**0**

Katharina Mansfeld
Kommundirektör

Kristina Dhenstrand
Förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen

Bilagor

a) Styrdokument, *Bolagsordning- Dalarnas Livsmedelscenter AB,* daterad 2026-05-11.

Beslut skickas till:

Katharina Mansfeld, kommundirektör
Kristina Dhenstrand, förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen
Per Bodin Hansen, rektor Stiernhööksgymnasiet

Bolagsordning

Dalarnas Livsmedelscenter AB

Där tradition möter framtid!

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Bolagsordning		BOLAGSORDNING	Dalarnas Livsmedelscenter AB
Dokumentägare Kommundirektör	Dokumentansvarig Kommundirektör	Publicering Intern och extern webbpublicering	
Författningsstöd Kommunallagen 10:3			
Dokument kopplade till styrdokumentet			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2026-06-11 §	Vid behov	Kommunfullmäktige	KLK 2026/654
Revidering			Diarienummer

Innehåll

1 Inledning 4

2 Syfte 4

3 Bolagsordning Dalarnas Livsmedelscenter AB 4

§ 1 Firma 4
§ 2 Säte 4
§ 3 Föremålet för bolagets verksamhet 4
§ 4 Ändamålet med bolagets verksamhet 4
§ 5 Offentlighet 4
§ 6 Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning 4
§ 7 Aktiekapital 4
§ 8 Antal aktier 4
§ 9 Styrelse 4
§ 10 Revisor 5
§ 11 Lekmannarevisorer 5
§ 12 Kallelse till bolagsstämma 5
§ 13 Ärenden på ordinarie bolagsstämma 5
§ 14 Räkenskapsår 6
§ 15 Firmateckning 6
§ 16 Inspektionsrätt 6
§ 17 Likvidation 6
§ 18 Ändring av bolagsordningen 6

1 Inledning

Alla kommunala bolag ska ha en bolagsordning.

2 Syfte

Bolagsordningen reglerar bolagets verksamhet och dess aktiekapital.

3 Bolagsordning Dalarnas Livsmedelscenter AB

§ 1 Firma

Bolagets firma är Dalarnas Livsmedelscenter AB.

§ 2 Säte

Styrelsen har sitt säte i Rättviks kommun, Dalarnas län.

§ 3 Föremålet för bolagets verksamhet

Bolaget ska verka som ett regionalt livsmedelscenter i Dalarna.

§ 4 Ändamålet med bolagets verksamhet

Bolaget ska, som regional främjare, långsiktigt bidra till ett robust, hållbart och konkurrenskraftigt livsmedelssystem i Dalarna och bidra till genomförandet av Dalarnas livsmedelsstrategi.

Bolaget ska verka för att stärka kompetensförsörjning samt -utveckling, innovation och hållbar utveckling inom Dalarnas livsmedelskedja samt bidra till att aktörer ges tillgång till relevanta stöd- och utvecklingsinsatser.

Bolagets eventuella överskott ska återinvesteras i verksamheten till nytta för målgruppen.

§ 5 Offentlighet

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. Tryckfrihetsförordningen och Sekretesslagen.

§ 6 Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Rättviks kommun möjlighet att ta ställning i sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse. Vid tveksamhet huruvida fråga är att hänföra dit ska bolaget samråda med kommunstyrelsen i Rättviks kommun.

§ 7 Aktiekapital

Aktiekapitalet ska utgöra lägst 500 00 kronor och högst 2 000 000 kronor.

§ 8 Antal aktier

I bolaget ska det finnas lägst 5 000 aktier och högst 20 000 aktier.

§ 9 Styrelse

Styrelsen ska bestå av lägst tre och högst fem ledamöter.

Styrelsens ledamöter utses för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det att allmänt val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den bolagsstämma som följer efter nästa allmänna val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser ordförande jämte vice ordförande i bolagets styrelse.

§ 10 Revisor

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaperna samt styrelsen och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor.

§ 11 Lekmannarevisorer

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor skall kommunfullmäktige i Rättviks kommun utse en lekmannarevisor med suppleant.

§ 12 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagstämma ska genom brev eller e-post till aktieägarna tidigast sex veckor och senast två veckor före stämman.

§ 13 Ärenden på ordinarie bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma skall hållas en gång årligen och inom sex månader från räkenskapsårets utgång.
Vid ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden tas upp till behandling:

1. Val av ordförande vid stämman.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Val av protokolljusterare.
4. Prövning huruvida bolagsstämman blivit behörigen kallad.
5. Godkännande av dagordningen.
6. Föredragning av framlagd årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport.
7. Beslut om:
    a) fastställande av resultaträkning och balansräkning,
    b) disposition beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
    c) ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör.
8. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisorerna.
9. Anmälan av kommunfullmäktige i Rättviks kommuns och regionfullmäktige i Region Dalarnas val av styrelseledamöter och anmälan av kommunens och regionens val av lekmannarevisorer.
10. Val av ordförande och vice ordförande i styrelsen.
11. Val av en revisor.
12. Annat ärende som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

§ 14 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår ska vara 1/1 – 31/12.

§ 15 Firmateckning

Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening.

§ 16 Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Rättviks kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 17 Likvidation

Skulle bolaget likvideras skall dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna.

§ 18 Ändring av bolagsordningen

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Rättviks kommun.

RÄTTVIKS KOMMUN

§ 36

Dnr KLK 2026/605 04

Revidering av riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

Föreslå kommunfullmäktige att besluta:

1. Att anta reviderade Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven, som härefter benämns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Revidering av riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven,* daterad 2026-04-21.

b) Styrdokument, *Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven,* daterad 2014-04-28.

c) Styrdokument, *Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven gulmarkerade ändringar,* daterad 2026-04-28.

d) Styrdokument, *Förslag till ny riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven,* daterad 2026-04-28.

Sammanfattning av ärendet

Enligt Kommunallagen kap. 11 § 7 ska Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller regionen. Om kommunen eller regionen har en sådan resultatreserv som avses i 14 §, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den.

Resultatreserven innebär att kommunen har möjlighet att bygga en reserv under goda tider för att senare kunna utnyttja denna under sämre tider, under vissa förutsättningar. En resultatreserv (RER) kan införas från bokslut/årsredovisning 2024 i syfte att uppnå god ekonomisk hushållning. RER är en omfördelning av resultatet inom ramen för eget kapital.

Kommunen har sedan tidigare riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultutjämningsreserven. I det reviderade förslaget återfinns fortfarande regelverk kring RUR men kompletteras med bestämmelser kring RER, som är friare i sin användning.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta:

1. Att anta reviderade Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven, som härefter benämns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven.

Yrkanden

1. Ulrica Momqvist (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Katharina Mansfeld, kommundirektör
Erik Mååg, ekonomichef

RÄTTVIKS KOMMUN

Stab och serviceförvaltningen
Ekonomienheten
Sven Kanth, 0248-70116
sven.kanth@rattvik.se

Datum
2014-05-14

RÄTTVIKS KOMMUN
Kommunkansliet
Ink. 2014 -05- 15
Dnr. 2014/279 04

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven.

Ärendebeskrivning

God ekonomisk hushållning.

Enligt kommunallagen (SFS1991:900) ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

I propositionen Ny kommunallag, propositionen 1990/91:117 gjorde regeringen bedömningen att det inte var meningsfullt och inte heller möjligt att i detalj ange vad som är att betrakta som god ekonomisk hushållning.

Regeringen angav dock att en kommun eller ett landsting med i princip obegränsad livslängd inte bör förbruka sin förmögenhet för täckande av löpande behov. Det angavs också att det normalt inte kan anses vara en god ekonomisk hushållning att finansiera löpande driftkostnader med lån och att en god ekonomisk hushållning bör vara att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna.
I de flesta fall är det förenligt med god ekonomisk hushållning att medel från försäljning av anläggningstillgångar används för att återbetala lån eller återinvestera i nya anläggningstillgångar. I vissa fall bör dock medel från försäljning av anläggningstillgångar kunna användas för löpande behov utan att det behöver strida mot vad som är att anse som en god ekonomisk hushållning. Detta kan vara fallet då ett vikande befolkningsunderlag eller en förändrad verksamhetsinriktning gör behovet av anläggningstillgången mindre. Vidare framhölls det att i det begreppet god ekonomisk hushållning även ingår att verksamheten skall utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Beskrivningen av ”god ekonomisk hushållning” i Rättviks kommun, finns angivet i den av fullmäktige beslutade årliga **Mål och budget** under **Kommunövergripande mål**.

För den senaste beslutade perioden som är 2014-2016 är beskrivningen följande:

Ekonomi och effektivitet
Vi har en god ekonomi som skapar utrymme för framtidssatsningar. Vi arbetar effektivt och kostnadsmedvetet i hela organisationen. Låneskulden minskar successivt och vi har väl avvägda avgifter. Kommunens resultat motsvarar två procentenheter av skatteintäkterna.

Därför prioriterar vi:
• att arbetet med att uppnå balans i ekonomin intensifieras
• god ekonomisk uppföljning
• att kommunkoncernens låneskuld minskar.

Resultatutjämningsreserv. (RUR)
Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultat-utjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa. Kommuner som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras.

Reservering till RUR.
Reservering till en resultatutjämningsreserv får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Reserven får vid utgången av varje redovisningsår vara högst 10 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Disponering av RUR.
En disponering av reserven får budgeteras i det fall prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket under budgetarbetet understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren.

Medlen från RUR ska täcka negativt resultat, dvs. så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll. Detta ska gälla såväl i budgeten som i årsredovisningen.

Förvaltningens förslag till beslut

Riktlinjer för **god ekonomisk hushållning** skall vara den av fullmäktige beslutade årliga **Mål och budget, kommunövergripande mål** och det som anges under rubriken **ekonomi och effektivitet** .

Reservering till RUR.
Reservering till en resultatutjämningsreserv får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Reserven får vid utgången av varje redovisningsår vara högst 10 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Disponering av RUR.
En disponering av reserven får budgeteras i det fall prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket under budgetarbetet understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren.

Sven Kanth
Ekonomichef

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven

Där tradition möter framtid!

RÄTTVIKS KOMMUN

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven		RIKTLINJE	
Dokumentägare Ekonomichef	Dokumentansvarig Ekonomichef	Publicering Intern och extern webbplats	
Författningsstöd			
Dokument kopplade till styrdokumentet			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2014-08-21 § 66	Vid behov	Kommunfullmäktige	KLK 2014/279
Revidering 2026-06-11 § X			Diarienummer KLK 2026/605

God ekonomisk hushållning

Riktlinjer för **god ekonomisk hushållning** skall vara den av fullmäktige beslutade årliga **Mål och budget, kommunövergripande mål** och det som anges under rubriken **ekonomi och effektivitet**.

Reservering till RUR

Reservering till en resultatutjämningsreserv får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Reserven får vid utgången av varje redovisningsår vara högst 10 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Disponering av RUR

En disponering av reserven får budgeteras i det fall prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket under budgetarbetet understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren.

Reservering av medel till resultatreserven (RER)

Enligt kommunallagen får reservering göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger:

1. En procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
2. Två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om en kommun har negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser

Reserveringen ska baseras på det resultat som är lägst mellan de båda resultaten.

Resultatreserven maximeras till ett belopp som motsvarar fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning. Kommunfullmäktige beslutar om eventuell reservering till RER.

Disponering av medel från resultatreserven (RER)

Resultatreserven kan användas:

- För att täcka vissa särskilda, planerade kostnader ett enskilt år, exempelvis till följd av nödvändig omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning
- För att täcka oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning

Detta gäller både vid budgetens upprättande och fastställande av bokslut. Sammantaget gäller att disponering av resultatreserv endast kan ske om det bedöms vara i linje med kommunens riktlinje för god ekonomisk hushållning och således inte motverka möjligheten att uppnå en god ekonomi på sikt.

RÄTTVIKS KOMMUN

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven

Där tradition möter framtid!

RÄTTVIKS KOMMUN

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven och resultatreserven		RIKTLINJE	
Dokumentägare Ekonomichef	Dokumentansvarig Ekonomichef	Publicering Intern och extern webbplats	
Författningsstöd			
Dokument kopplade till styrdokumentet			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2014-08-21 § 66	Vid behov	Kommunfullmäktige	KLK 2014/279
Revidering 2026-06-11 § X			Diarienummer KLK 2026/605

God ekonomisk hushållning
Riktlinjer för **god ekonomisk hushållning** skall vara den av fullmäktige beslutade årliga **Mål och budget, kommunövergripande mål** och det som anges under rubriken **ekonomi och effektivitet**.

Reservering till RUR
Reservering till en resultatutjämningsreserv får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna.

Reserven får vid utgången av varje redovisningsår vara högst 10 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Disponering av RUR
En disponering av reserven får budgeteras i det fall prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket under budgetarbetet understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren.

Reservering av medel till resultatreserven (RER)

Enligt kommunallagen får reservering göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger:

1. En procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
2. Två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om en kommun har negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser

Reserveringen ska baseras på det resultat som är lägst mellan de båda resultaten.

Resultatreserven maximeras till ett belopp som motsvarar fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning. Kommunfullmäktige beslutar om eventuell reservering till RER.

Disponering av medel från resultatreserven (RER)

Resultatreserven kan användas:

- För att täcka vissa särskilda, planerade kostnader ett enskilt år, exempelvis till följd av nödvändig omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning
- För att täcka oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning

Detta gäller både vid budgetens upprättande och fastställande av bokslut. Sammantaget gäller att disponering av resultatreserv endast kan ske om det bedöms vara i linje med kommunens riktlinje för god ekonomisk hushållning och således inte motverka möjligheten att uppnå en god ekonomi på sikt.

RÄTTVIKS KOMMUN

§ 38

Dnr KLK 2026/497 042

Årsredovisning stiftelser 2025

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Följande årsredovisningar och sammandrag godkänns:
   a) Årssammandrag 2025 Rättviks kommun samförvaltade stiftelser
   b) Årsredovisning 2025 stiftelsen Fräs Kerstin Hanssons donationsfond
   c) Årsredovisning 2025 stiftelsen Anders Lidéns och Ing-Britt Svedlunds samfond
   d) Årsredovisning 2025 stiftelsen Korsnäs ABs stipendiefond
   e) Årsredovisning 2025 stiftelsen samfond för grundskolan i Rättviks kommun
   f) Årsredovisning 2025 stiftelsen rektor Anders Vikars minnesfond
   g) Årsredovisning 2025 stiftelsen Johan och Anna Rustas fond
   h) Årsredovisning 2025 Boda Brandstodsbolagsfond
   i) Årsredovisning 2025 Astrid Perjons fond
   j) Årsredovisning 2025 Rättviks barnens dags stipendiefond
   k) Årsredovisning 2025 Rättviks kommun sociala samfond

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Årsredovisning stiftelserna för 2025,* daterad 2026-04-22.

b) Årsredovisning, *Årssammandrag 2025 Rättviks kommun samförvaltade stiftelser*, daterad 2026-04-22.

c) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 stiftelsen Fräs Kerstin Hanssons donationsfond,* daterad 2026-04-22.

d) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 stiftelsen Anders Lidéns och Ing-Britt Svedlunds samfond*, daterad 2026-04-22.

e) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 stiftelsen Korsnäs ABs stipendiefond,* daterad 2026-04-22.

f) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 stiftelsen samfond för grundskolan i Rättviks kommun*, daterad 2026-04-22.

g) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 stiftelsen rektor Anders Vikars minnesfond,* daterad 2026-04-22.

h) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 stiftelsen Johan och Anna Rustas fond,* daterad 2026-04-22.

i) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 Boda Brandstodsbolagsfond,* daterad 2026-04-22.

j) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 Rättviks barnens dags stipendiefond*, daterad 2026-04-22.

k) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 Astrid Perjons fond*, daterad 2026-04-22.

l) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 Rättviks kommun sociala samfond*, daterad 2026-04-22.

Sammanfattning av ärendet

För att en stiftelse ska bli en självständig juridisk person måste den tillskjutna egendomen ha tagits om hand av någon som har gjort ett åtagande att förvalta den i enlighet med stiftelseförordnandet. Ett förvaltningsåtagande kan lämnas antingen av en eller flera fysiska personer som bildar en styrelse (egen förvaltning) eller av en juridisk person exempelvis staten, en kommun, en ideell förening eller ett aktiebolag (anknuten förvaltning). Stiftelserna som omfattas av det här beslutet förvaltas genom anknuten förvaltning.

När en stiftelse har anknuten förvaltning är utgångspunkten att det högsta beslutande organet för förvaltningen ska besluta om årsredovisningen och att samtliga ledamöter i detta organ ska underteckna årsredovisningen. Om förvaltaren förvaltar ett stort antal stiftelser kan andra rutiner behövas.

I sådana fall godtar Länsstyrelsen att kommunstyrelsen som det högsta förvaltande organ för stiftelserna i protokoll godkänner årsredovisningarna för de förvaltade stiftelserna samt att ett särskilt uppdrag lämnas åt viss person att underteckna respektive stiftelses förvaltningsberättelse och årsredovisning.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Följande årsredovisningar och sammandrag godkänns:
   a) Årssammandrag 2025 Rättviks kommun samförvaltade stiftelser
   b) Årsredovisning 2025 stiftelsen Fräs Kerstin Hanssons donationsfond
   c) Årsredovisning 2025 stiftelsen Anders Lidéns och Ing-Britt Svedlunds samfond
   d) Årsredovisning 2025 stiftelsen Korsnäs ABs stipendiefond
   e) Årsredovisning 2025 stiftelsen samfond för grundskolan i Rättviks kommun

f) Årsredovisning 2025 stiftelsen rektor Anders Vikars minnesfond
g) Årsredovisning 2025 stiftelsen Johan och Anna Rustas fond
h) Årsredovisning 2025 Boda Brandstodsbolagsfond
i) Årsredovisning 2025 Astrid Perjons fond
j) Årsredovisning 2025 Rättviks barnens dags stipendiefond
k) Årsredovisning 2025 Rättviks kommun sociala samfond

Yrkanden

1. Ulrica Momqvist (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Jessica Johansen, kanslichef

Rättviks kommun samförvaltade stiftelser

Årsredovisning
2025

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Verksamhetsberättelse 2

Resultaträkning 4

Balansräkning 5

Noter 6

Alla belopp redovisas i hela kronor om inget annat anges.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Styrelsen för Rättviks kommun samförvaltade stiftelser får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsernas förmögenhet är placerad gemensamt med syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning.

De stiftelser som ingår i denna redovisning är:

Stiftelsen Boda Brandstodsbolagsfond
Stiftelsen Rektor Anders Vikars minnesfond
Stiftelsen Astrid Perjons fond
Stiftelsen Fräs Kerstin Hanssons donationsfond
Stiftelsen samfond för grundskolan i Rättviks kommun
Stiftelsen Korsnäs AB:s stipendiefond
Stiftelsen Johan och Anna Rustas fond
Stiftelsen Rättviks Barnens dags stipendiefond
Stiftelsen Rättviks kommuns sociala samfond
Stiftelsen Anders Lidéns och Ing-Britt Svedlunds samfond

FLERÅRSÖVERSIKT

	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	185 157	181 457	173 419	167 992	154 553
Förvaltningsresultat	105 831	117 592	105 604	101 002	88 188
Årets resultat	105 831	117 592	105 604	101 002	88 188
Eget kapital	4 705 133	4 682 002	4 651 730	4 648 574	4 623 118
Förmögenhet	6 087 556	6 018 311	5 799 915	5 428 087	6 328 429
Fritt eget kapital	265 394	252 846	234 334	241 737	226 382
Beviljade anslag	82 700	87 320	102 447	75 547	59 252

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Ändamåls-bestämda medel	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	2 984 199	1 444 957		135 254	117 592
Omföring av föregående års resultat				117 592	-117 592
Beviljade anslag				-82 700	
Årets resultat					105 831
Omföring inom eget kapital					
Kapitalavsättning	10 583			-10 583	
Belopp vid årets utgång	**2 994 782**	**1 444 957**		**159 563**	**105 831**
varav bundet eget kapital		4 439 739			
varav fritt eget kapital					265 394

I övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

RESULTATRÄKNING	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter		
Utdelningar	183 992	174 792
Ränteintäkter	1 166	6 665
Summa stiftelsens intäkter	**185 157**	**181 457**
Stiftelsens kostnader		
Övriga externa kostnader	-79 326	-63 865
Summa stiftelsens kostnader	**-79 326**	**-63 865**
Förvaltningsresultat	**105 831**	**117 592**
Resultat efter finansiella poster	**105 831**	**117 592**
Årets resultat	**105 831**	**117 592**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	2	4 372 400	4 372 400
Summa finansiella anläggningstillgångar		4 372 400	4 372 400
Summa anläggningstillgångar		**4 372 400**	**4 372 400**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		332 819	309 602
Summa kassa och bank		332 819	309 602
Summa omsättningstillgångar		**332 819**	**309 602**
SUMMA TILLGÅNGAR		**4 705 219**	**4 682 002**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		2 994 782	2 984 199
Ackumulerat realisationsresultat		1 444 957	1 444 957
Summa bundet eget kapital		4 439 739	4 429 156
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		159 563	135 254
Årets resultat		105 831	117 592
Summa fritt eget kapital		265 394	252 846
Summa eget kapital		**4 705 133**	**4 682 002**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		86	-
Summa kortfristiga skulder		**86**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**4 705 219**	**4 682 002**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årssammandraget är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Finansiella anläggningstillgångar

Innehav av överlåtbara värdepapper och fondandelar utgör en värdepappersportfölj. I de fall portföljens bokförda värde överstiger verkligt värde görs nedskrivning till verkligt värde.

Andelstal och andelsvärde
Andelstalen baseras på andelsvärdet och används för att urskilja den enskilda stiftelsens andel av den gemensamma förmögenheten. Andelsvärdet fastställs en gång per år genom att det bundna kapitalet marknadsvärderas och justeras med eventuell uppskjuten skatt. Två andelsvärden beräknas, en köpkurs och en säljkurs.
Köpkursen används vid kapitaltillskott och säljkursen vid uttag av kapital.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

Förmögenhet

Samförvaltningens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder och disponibla medel.

NOTER

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Andra långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående anskaffningsvärden	4 372 400	4 372 400
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 372 400	4 372 400
Utgående bokfört värde	**4 372 400**	**4 372 400**
Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	4 372 400	4 372 400
Marknadsvärde	6 030 800	5 973 314
Summa anskaffningsvärde	**4 372 400**	**4 372 400**
Summa bokfört värde	**4 372 400**	**4 372 400**
Summa marknadsvärde	**6 030 800**	**5 973 314**

Årsredovisningen daterades 2026-

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

Adam Eriksson-Levd
Auktoriserad revisor

Årsredovisning

Stiftelsen Fräs Kerstin Hanssons donationsfond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Avkastningen skall tillfalla Enådal, Rättvik, för trivselanordningar, förskönande eller någon speciell driftskostnad, därvid i samtliga fall socialnämnden beslutar. Eventuellt överskjutande medel får användas för nedbringande av driftskostnad å Enådal enligt socialnämndens beslut. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 1 059,693 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har främjat ändamålet genom att bevilja 31 000 kr i bidrag.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	56 399	55 263	52 804	51 140	47 040
Förvaltningsresultat	37 599	38 744	35 775	34 175	30 701
Årets resultat	37 599	38 744	35 775	34 175	30 701
Eget kapital	1 394 244	1 387 966	1 376 449	1 382 498	1 389 679
Förmögenhet	1 899 929	1 875 820	1 726 418	1 620 140	1 980 678
Fritt eget kapital	41 900	39 061	31 412	40 967	51 490
Beviljade medel	31 000	27 220	41 752	41 280	14 402

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	1 081 381	267 524	317	38 744
Omföring av föregående års resultat			38 744	-38 744
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		-321		
Beviljade anslag			-31 000	
Årets resultat				37 599
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	3 760		-3 760	
Belopp vid årets utgång	**1 085 141**	**267 202**	**4 301**	**37 599**
varav bundet eget kapital		*1 352 344*		
varav fritt eget kapital				*41 900*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		56 044	53 233
Ränteintäkter	2	355	2 030
Summa stiftelsens intäkter		**56 399**	**55 263**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-18 800	-16 519
Summa stiftelsens kostnader		**-18 800**	**-16 519**
Förvaltningsresultat		**37 599**	**38 744**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**37 599**	**38 744**
Årets resultat		**37 599**	**38 744**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	1 331 832	1 331 620
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 331 832	1 331 620
Summa anläggningstillgångar		**1 331 832**	**1 331 620**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		62 438	56 346
Summa kassa och bank		62 438	56 346
Summa omsättningstillgångar		**62 438**	**56 346**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 394 270**	**1 387 966**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		1 085 141	1 081 381
Ackumulerat realisationsresultat		267 202	267 524
Summa bundet eget kapital		1 352 344	1 348 905
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		4 301	317
Årets resultat		37 599	38 744
Summa fritt eget kapital		41 900	39 061
Summa eget kapital		**1 394 244**	**1 387 966**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		26	-
Summa kortfristiga skulder		**26**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**1 394 270**	**1 387 966**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	355	2 030
	355	**2 030**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	11 725	10 694
Externa kostnader, stiftelsens egna	7 075	5 825
	18 800	**16 519**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	1 331 832	1 331 620
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**1 331 832**	**1 331 620**
Utgående bokfört värde	**1 331 832**	**1 331 620**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	1 331 832	1 331 620
Marknadsvärde	1 836 980	1 819 180
Summa anskaffningsvärde	**1 331 832**	**1 331 620**
Summa bokförtvärde	**1 331 832**	**1 331 620**
Summa marknadsvärde	**1 836 980**	**1 819 180**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Adam Eriksson-Levd

Auktoriserad revisor

Årsredovisning

Stiftelsen Anders Lidéns och Ing-Britt Svedlunds samfond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Disponibel avkastning skall användas för stöd till sjuka och handikappade barn och ungdomar inom Rättvik kommuns område enligt Kungl Maj.ts beslut 1962-03-16. Härav framgår att Rättviks och Boda kommuner from 1963-01-01 bildade en kommun. Vid utdelning från samfonden skall lämplig hänsyn tas till föreskrifterna i urkunderna för de i samfonden ingående donationerna. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 993,333 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har främjat ändamålet genom att bevilja 28 760 kr i bidrag.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	52 867	51 803	49 499	47 940	44 097
Förvaltningsresultat	31 990	35 954	33 094	32 218	28 377
Årets resultat	31 990	35 954	33 094	32 218	28 377
Eget kapital	1 325 123	1 321 895	1 312 146	1 297 055	1 289 954
Förmögenhet	1 798 815	1 779 171	1 640 170	1 519 842	1 843 936
Fritt eget kapital	57 466	57 434	51 276	39 487	35 491
Beviljade medel	28 760	26 200	17 995	25 000	31 700

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	1 012 413	252 048	21 481	35 954
Omföring av föregående års resultat			35 954	-35 954
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		-3		
Beviljade anslag			-28 760	
Årets resultat				31 990
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	3 199		-3 199	
Belopp vid årets utgång	**1 015 612**	**252 045**	**25 475**	**31 990**
varav bundet eget kapital		*1 267 657*		
varav fritt eget kapital				*57 466*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		52 534	49 901
Ränteintäkter	2	333	1 903
Summa stiftelsens intäkter		**52 867**	**51 803**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-20 877	-15 850
Summa stiftelsens kostnader		**-20 877**	**-15 850**
Förvaltningsresultat		**31 990**	**35 954**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**31 990**	**35 954**
Årets resultat		**31 990**	**35 954**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	1 248 430	1 248 258
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 248 430	1 248 258
Summa anläggningstillgångar		**1 248 430**	**1 248 258**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		76 717	73 638
Summa kassa och bank		76 717	73 638
Summa omsättningstillgångar		**76 717**	**73 638**
SUMMA TILLGÅNGAR		**1 325 147**	**1 321 895**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		1 015 612	1 012 413
Ackumulerat realisationsresultat		252 045	252 048
Summa bundet eget kapital		1 267 657	1 264 461
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		25 475	21 481
Årets resultat		31 990	35 954
Summa fritt eget kapital		57 466	57 434
Summa eget kapital		**1 325 123**	**1 321 895**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		25	-
Summa kortfristiga skulder		**25**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**1 325 147**	**1 321 895**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	**2024-12-31**
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	333	1 903
	333	**1 903**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	10 990	10 025
Externa kostnader, stiftelsens egna	9 887	5 825
	20 877	**15 850**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	1 248 430	1 248 258
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**1 248 430**	**1 248 258**
Utgående bokfört värde	**1 248 430**	**1 248 258**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	1 248 430	1 248 258
Marknadsvärde	1 721 945	1 705 295
Summa anskaffningsvärde	**1 248 430**	**1 248 258**
Summa bokförtvärde	**1 248 430**	**1 248 258**
Summa marknadsvärde	**1 721 945**	**1 705 295**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Adam Eriksson-Levd

Auktoriserad revisor

Årsredovisning

Stiftelsen Korsnäs ABs stipendiefond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Disponibel avkastning skall användas för elever i Furudals skolas avslutningsklasser för hjälp till fortsatta studier vid högre undervisningsanstalt än obligatorisk skola eller såsom bidrag till skolresor vid Furudals skola. Till mottagare av stipendium får utses en eller flera elever som visat förutsättningar för fortsatta studier. Beslut om avkastningens användning fattas före varje skolårs slut och eleverna informeras om detta beslut på årsavslutningen. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 628,315 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har främjat ändamålet genom att bevilja 16 000 kr i bidrag.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	33 440	32 775	31 327	30 352	27 927
Förvaltningsresultat	18 788	20 232	17 722	16 782	14 357
Årets resultat	18 788	20 232	17 722	16 782	14 357
Eget kapital	843 913	841 166	848 941	866 208	849 389
Förmögenhet	1 143 394	1 130 224	1 056 219	1 006 898	1 199 878
Fritt eget kapital	42 079	41 170	50 961	70 011	54 908
Beviljade medel	16 000	28 000	35 000	-	-

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	79 781	720 215	20 938	20 232
Omföring av föregående års resultat			20 232	-20 232
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		-41		
Beviljade anslag			-16 000	
Årets resultat				18 788
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	1 879		-1 879	
Belopp vid årets utgång	**81 660**	**720 174**	**23 291**	**18 788**
varav bundet eget kapital		*801 834*		
varav fritt eget kapital				*42 079*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		33 230	31 571
Ränteintäkter	2	211	1 204
Summa stiftelsens intäkter		**33 440**	**32 775**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-14 652	-12 542
Summa stiftelsens kostnader		**-14 652**	**-12 542**
Förvaltningsresultat		**18 788**	**20 232**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**18 788**	**20 232**
Årets resultat		**18 788**	**20 232**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	789 672	789 745
Summa finansiella anläggningstillgångar		789 672	789 745
Summa anläggningstillgångar		**789 672**	**789 745**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		54 257	51 421
Summa kassa och bank		54 257	51 421
Summa omsättningstillgångar		**54 257**	**51 421**
SUMMA TILLGÅNGAR		**843 929**	**841 166**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		81 660	79 781
Ackumulerat realisationsresultat		720 174	720 215
Summa bundet eget kapital		801 834	799 996
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		23 291	20 938
Årets resultat		18 788	20 232
Summa fritt eget kapital		42 079	41 170
Summa eget kapital		**843 913**	**841 166**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		16	-
Summa kortfristiga skulder		**16**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**843 929**	**841 166**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	211	1 204
	211	**1 204**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	6 952	6 342
Externa kostnader, stiftelsens egna	7 700	6 200
	14 652	**12 542**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	789 672	789 745
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**789 672**	**789 745**
Utgående bokfört värde	**789 672**	**789 745**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	789 672	789 745
Marknadsvärde	1 089 186	1 078 903
Summa anskaffningsvärde	**789 672**	**789 745**
Summa bokförtvärde	**789 672**	**789 745**
Summa marknadsvärde	**1 089 186**	**1 078 903**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

Adam Eriksson-Levd
Auktoriserad revisor

Årsredovisning

Stiftelsen samfond för grundskolan i Rättviks kommun

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens förmögenhet understiger 10 prisbasbelopp och behöver ej skriva förvaltningsberättelse. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 149,602 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Under året har inga medel beviljats.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	7 962	7 804	7 460	7 229	6 652
Förvaltningsresultat	4 232	4 594	3 979	3 756	3 179
Årets resultat	4 232	4 594	3 979	3 756	3 179
Eget kapital	225 932	221 702	217 106	213 121	209 349
Förmögenhet	297 214	290 510	266 444	246 605	292 808
Fritt eget kapital	35 016	31 207	27 072	23 491	20 111
Beviljade medel	-	-	-	-	-

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	152 110	38 385	26 613	4 594
Omföring av föregående års resultat			4 594	-4 594
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		-2		
Årets resultat				4 232
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	423		-423	
Belopp vid årets utgång	**152 533**	**38 383**	**30 784**	**4 232**
varav bundet eget kapital		*190 916*		
varav fritt eget kapital				*35 016*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		7 912	7 518
Ränteintäkter	2	50	287
Summa stiftelsens intäkter		**7 962**	**7 804**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-3 730	-3 210
Summa stiftelsens kostnader		**-3 730**	**-3 210**
Förvaltningsresultat		**4 232**	**4 594**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**4 232**	**4 594**
Årets resultat		**4 232**	**4 594**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	188 021	188 054
Summa finansiella anläggningstillgångar		188 021	188 054
Summa anläggningstillgångar		**188 021**	**188 054**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		37 915	33 648
Summa kassa och bank		37 915	33 648
Summa omsättningstillgångar		**37 915**	**33 648**
SUMMA TILLGÅNGAR		**225 936**	**221 702**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		152 533	152 110
Ackumulerat realisationsresultat		38 383	38 385
Summa bundet eget kapital		190 916	190 495
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		30 784	26 613
Årets resultat		4 232	4 594
Summa fritt eget kapital		35 016	31 207
Summa eget kapital		**225 932**	**221 702**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		4	-
Summa kortfristiga skulder		**4**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**225 936**	**221 702**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	50	287
	50	**287**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	1 655	1 510
Externa kostnader, stiftelsens egna	2 075	1 700
	3 730	**3 210**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	188 021	188 054
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**188 021**	**188 054**
Utgående bokfört värde	**188 021**	**188 054**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	188 021	188 054
Marknadsvärde	259 335	256 909
Summa anskaffningsvärde	**188 021**	**188 054**
Summa bokförtvärde	**188 021**	**188 054**
Summa marknadsvärde	**259 335**	**256 909**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

Hans-Erik Hellborg

Årsredovisning

Stiftelsen Rektor Anders Vikars minnesfond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens förmögenhet understiger 10 prisbasbelopp och behöver ej skriva förvaltningsberättelse. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 49,521 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Under året har inga medel beviljats.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	2 636	2 584	2 470	2 394	2 203
Förvaltningsresultat	1 263	1 384	1 180	1 106	915
Årets resultat	1 263	1 384	1 180	1 106	915
Eget kapital	74 136	72 870	71 483	70 299	69 183
Förmögenhet	97 718	95 637	87 806	81 375	96 815
Fritt eget kapital	10 938	9 802	8 556	7 494	6 499
Beviljade medel	-	-	-	-	-

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	50 321	12 747	8 418	1 384
Omföring av föregående års resultat			1 384	-1 384
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		3		
Årets resultat				1 263
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	126		-126	
Belopp vid årets utgång	**50 447**	**12 751**	**9 675**	**1 263**
varav bundet eget kapital		*63 198*		
varav fritt eget kapital				*10 938*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		2 619	2 489
Ränteintäkter	2	17	95
Summa stiftelsens intäkter		**2 636**	**2 584**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-1 373	-1 200
Summa stiftelsens kostnader		**-1 373**	**-1 200**
Förvaltningsresultat		**1 263**	**1 384**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**1 263**	**1 384**
Årets resultat		**1 263**	**1 384**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	62 239	62 260
Summa finansiella anläggningstillgångar		62 239	62 260
Summa anläggningstillgångar		**62 239**	**62 260**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		11 898	10 610
Summa kassa och bank		11 898	10 610
Summa omsättningstillgångar		**11 898**	**10 610**
SUMMA TILLGÅNGAR		**74 137**	**72 870**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		50 447	50 321
Ackumulerat realisationsresultat		12 751	12 747
Summa bundet eget kapital		63 198	63 068
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		9 675	8 418
Årets resultat		1 263	1 384
Summa fritt eget kapital		10 938	9 802
Summa eget kapital		**74 136**	**72 870**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		1	-
Summa kortfristiga skulder		**1**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**74 137**	**72 870**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	17	95
	17	**95**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	548	500
Externa kostnader, stiftelsens egna	825	700
	1 373	**1 200**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	62 239	62 260
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**62 239**	**62 260**
Utgående bokfört värde	**62 239**	**62 260**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	62 239	62 260
Marknadsvärde	85 846	85 056
Summa anskaffningsvärde	**62 239**	**62 260**
Summa bokförtvärde	**62 239**	**62 260**
Summa marknadsvärde	**85 846**	**85 056**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Hans-Erik Hellborg

Årsredovisning

Stiftelsen Johan och Anna Rustas fond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens förmögenhet understiger 10 prisbasbelopp och behöver ej skriva förvaltningsberättelse. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 62,147 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Under året har inga medel beviljats.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	3 308	3 242	3 099	3 003	2 763
Förvaltningsresultat	1 795	1 915	1 690	1 597	1 357
Årets resultat	1 795	1 915	1 690	1 597	1 357
Eget kapital	94 631	92 840	90 922	89 230	87 628
Förmögenhet	124 246	121 424	111 421	103 143	122 298
Fritt eget kapital	15 321	13 706	11 983	10 462	9 025
Beviljade medel	-	-	-	-	-

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	63 174	15 960	11 791	1 915
Omföring av föregående års resultat			1 915	-1 915
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		-4		
Årets resultat				1 795
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	180		-180	
Belopp vid årets utgång	**63 354**	**15 956**	**13 527**	**1 795**
varav bundet eget kapital		*79 309*		
varav fritt eget kapital				*15 321*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		3 287	3 123
Ränteintäkter	2	21	119
Summa stiftelsens intäkter		**3 308**	**3 242**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-1 513	-1 327
Summa stiftelsens kostnader		**-1 513**	**-1 327**
Förvaltningsresultat		**1 795**	**1 915**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**1 795**	**1 915**
Årets resultat		**1 795**	**1 915**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	78 106	78 120
Summa finansiella anläggningstillgångar		78 106	78 120
Summa anläggningstillgångar		**78 106**	**78 120**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		16 526	14 720
Summa kassa och bank		16 526	14 720
Summa omsättningstillgångar		**16 526**	**14 720**
SUMMA TILLGÅNGAR		**94 632**	**92 840**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		63 354	63 174
Ackumulerat realisationsresultat		15 956	15 960
Summa bundet eget kapital		79 309	79 134
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		13 527	11 791
Årets resultat		1 795	1 915
Summa fritt eget kapital		15 321	13 706
Summa eget kapital		**94 631**	**92 840**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		2	-
Summa kortfristiga skulder		**2**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**94 632**	**92 840**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	21	119
	21	**119**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	688	627
Externa kostnader, stiftelsens egna	825	700
	1 513	**1 327**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	78 106	78 120
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**78 106**	**78 120**
Utgående bokfört värde	**78 106**	**78 120**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	78 106	78 120
Marknadsvärde	107 731	106 723
Summa anskaffningsvärde	**78 106**	**78 120**
Summa bokförtvärde	**78 106**	**78 120**
Summa marknadsvärde	**107 731**	**106 723**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Hans-Erik Hellborg

Årsredovisning

Stiftelsen Boda Brandstodsbolagsfond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens förmögenhet understiger 10 prisbasbelopp och behöver ej skriva förvaltningsberättelse. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 83,479 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Under året har inga medel beviljats.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	4 443	4 359	4 171	4 047	3 728
Förvaltningsresultat	819	1 315	685	564	244
Årets resultat	819	1 315	685	564	244
Eget kapital	121 243	120 362	119 043	118 331	117 710
Förmögenhet	160 865	158 666	146 475	136 922	164 326
Fritt eget kapital	14 710	13 972	12 789	12 172	11 664
Beviljade medel	-	-	-	-	-

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	84 671	21 719	12 657	1 315
Omföring av föregående års resultat			1 315	-1 315
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		61		
Årets resultat				819
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	82		-82	
Belopp vid årets utgång	**84 753**	**21 780**	**13 890**	**819**
varav bundet eget kapital		*106 533*		
varav fritt eget kapital				*14 710*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		4 415	4 199
Ränteintäkter	2	28	160
Summa stiftelsens intäkter		**4 443**	**4 359**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-3 624	-3 043
Summa stiftelsens kostnader		**-3 624**	**-3 043**
Förvaltningsresultat		**819**	**1 315**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**819**	**1 315**
Årets resultat		**819**	**1 315**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	104 917	105 026
Summa finansiella anläggningstillgångar		104 917	105 026
Summa anläggningstillgångar		**104 917**	**105 026**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		16 328	15 336
Summa kassa och bank		16 328	15 336
Summa omsättningstillgångar		**16 328**	**15 336**
SUMMA TILLGÅNGAR		**121 245**	**120 362**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		84 753	84 671
Ackumulerat realisationsresultat		21 780	21 719
Summa bundet eget kapital		106 533	106 390
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		13 890	12 657
Årets resultat		819	1 315
Summa fritt eget kapital		14 710	13 972
Summa eget kapital		**121 243**	**120 362**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		2	-
Summa kortfristiga skulder		**2**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**121 245**	**120 362**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	28	160
	28	**160**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	924	843
Externa kostnader, stiftelsens egna	2 700	2 200
	3 624	**3 043**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	104 917	105 026
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**104 917**	**105 026**
Utgående bokfört värde	**104 917**	**105 026**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	104 917	105 026
Marknadsvärde	144 711	143 481
Summa anskaffningsvärde	**104 917**	**105 026**
Summa bokförtvärde	**104 917**	**105 026**
Summa marknadsvärde	**144 711**	**143 481**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Hans-Erik Hellborg

Årsredovisning

Stiftelsen Astrid Perjons fond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens förmögenhet understiger 10 prisbasbelopp och behöver ej skriva förvaltningsberättelse. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 22,688 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Under året har inga medel beviljats.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	1 207	1 185	1 134	1 101	1 014
Förvaltningsresultat	131	256	95	63	-24
Årets resultat	131	256	95	63	-24
Eget kapital	30 811	30 661	30 401	30 297	30 214
Förmögenhet	41 570	41 063	37 851	35 344	42 889
Fritt eget kapital	1 857	1 739	1 509	1 423	1 367
Beviljade medel	-	- +		-	-

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	22 946	5 976	1 483	256
Omföring av föregående års resultat			256	-256
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		18		
Årets resultat				131
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	13		-13	
Belopp vid årets utgång	**22 959**	**5 994**	**1 726**	**131**
varav bundet eget kapital		*28 953*		
varav fritt eget kapital				*1 857*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		1 200	1 141
Ränteintäkter	2	8	44
Summa stiftelsens intäkter		**1 207**	**1 185**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-1 076	-929
Summa stiftelsens kostnader		**-1 076**	**-929**
Förvaltningsresultat		**131**	**256**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**131**	**256**
Årets resultat		**131**	**256**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	28 514	28 551
Summa finansiella anläggningstillgångar		28 514	28 551
Summa anläggningstillgångar		**28 514**	**28 551**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		2 297	2 110
Summa kassa och bank		2 297	2 110
Summa omsättningstillgångar		**2 297**	**2 110**
SUMMA TILLGÅNGAR		**30 811**	**30 661**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		22 959	22 946
Ackumulerat realisationsresultat		5 994	5 976
Summa bundet eget kapital		28 953	28 922
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		1 726	1 483
Årets resultat		131	256
Summa fritt eget kapital		1 857	1 739
Summa eget kapital		**30 811**	**30 661**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		1	-
Summa kortfristiga skulder		**1**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**30 811**	**30 661**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	**2024-12-31**
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	8	44
	8	**44**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	251	229
Externa kostnader, stiftelsens egna	825	700
	1 076	**929**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	28 514	28 551
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**28 514**	**28 551**
Utgående bokfört värde	**28 514**	**28 551**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	28 514	28 551
Marknadsvärde	39 329	39 005
Summa anskaffningsvärde	**28 514**	**28 551**
Summa bokförtvärde	**28 514**	**28 551**
Summa marknadsvärde	**39 329**	**39 005**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Hans-Erik Hellborg

Årsredovisning

Stiftelsen Rättviks Barnens dags stipendiefond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens förmögenhet understiger 10 prisbasbelopp och behöver ej skriva förvaltningsberättelse. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 159,850 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Under året har inga medel beviljats.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	8 508	8 340	7 974	7 728	7 113
Förvaltningsresultat	3 953	4 526	3 771	3 534	2 917
Årets resultat	3 953	4 526	3 771	3 534	2 917
Eget kapital	237 650	233 670	229 142	225 357	221 791
Förmögenhet	313 758	307 164	281 829	261 106	310 982
Fritt eget kapital	33 654	30 096	26 023	22 629	19 449
Beviljade medel	-	- +		-	-

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	162 275	41 299	25 570	4 526
Omföring av föregående års resultat			4 526	-4 526
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		27		
Årets resultat				3 953
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	395		-395	
Belopp vid årets utgång	**162 670**	**41 326**	**29 701**	**3 953**
varav bundet eget kapital		*203 996*		
varav fritt eget kapital				*33 654*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		8 454	8 034
Ränteintäkter	2	54	306
Summa stiftelsens intäkter		**8 508**	**8 340**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-4 555	-3 814
Summa stiftelsens kostnader		**-4 555**	**-3 814**
Förvaltningsresultat		**3 953**	**4 526**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**3 953**	**4 526**
Årets resultat		**3 953**	**4 526**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	200 902	200 965
Summa finansiella anläggningstillgångar		200 902	200 965
Summa anläggningstillgångar		**200 902**	**200 965**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		36 752	32 705
Summa kassa och bank		36 752	32 705
Summa omsättningstillgångar		**36 752**	**32 705**
SUMMA TILLGÅNGAR		**237 654**	**233 670**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		162 670	162 275
Ackumulerat realisationsresultat		41 326	41 299
Summa bundet eget kapital		203 996	203 574
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		29 701	25 570
Årets resultat		3 953	4 526
Summa fritt eget kapital		33 654	30 096
Summa eget kapital		**237 650**	**233 670**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		4	-
Summa kortfristiga skulder		**4**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**237 654**	**233 670**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	54	306
	54	**306**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	1 769	1 614
Externa kostnader, stiftelsens egna	2 786	2 200
	4 555	**3 814**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	200 902	200 965
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**200 902**	**200 965**
Utgående bokfört värde	**200 902**	**200 965**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	200 902	200 965
Marknadsvärde	277 101	274 547
Summa anskaffningsvärde	**200 902**	**200 965**
Summa bokförtvärde	**200 902**	**200 965**
Summa marknadsvärde	**277 101**	**274 547**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Hans-Erik Hellborg

Årsredovisning

Stiftelsen Rättviks kommuns sociala samfond

2025

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltaren Rättviks kommun får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

VERKSAMHETEN

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens förmögenhet understiger 10 prisbasbelopp och behöver ej skriva förvaltningsberättelse. Stiftelsen har sitt säte i Rättvik.

Stiftelsens förmögenhet är placerad gemensamt med andra stiftelser i syfte att uppnå bästa möjliga kapitalförvaltning. Den gemensamma förvaltningen benämnes Rättviks kommun samförvaltade stiftelser och de ingående tillgångarna är således samägda av samtliga ingående stiftelser.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor.

Samförvaltningen består av 3 478,968 andelar varav stiftelsen äger 270,341 andelar. Vid samförvaltningens början 1998-01-01 var värdet per andel 1 000,00 kr. Vid räkenskapsårets utgång uppgick värdet per andel till 1 749,82 kr (1 733,29 kr).

Ett särskilt årssammandrag har upprättats över Rättviks kommun samförvaltade stiftelser.

Främjande av ändamålet

Stiftelsen har främjat ändamålet genom att bevilja 6 940 kr i bidrag.

FLERÅRSÖVERSIKT

År	2025	2024	2023	2022	2021
Stiftelsens intäkter	14 388	14 102	13 479	13 059	12 016
Förvaltningsresultat	5 260	8 673	7 613	7 209	6 165
Årets resultat	5 260	8 673	7 613	7 209	6 165
Eget kapital	357 452	358 870	356 097	356 179	358 221
Förmögenhet	486 025	483 238	445 281	416 712	509 024
Fritt eget kapital	12 453	14 658	12 753	13 601	16 380
Beviljade medel	6 940	5 900	7 700	9 267	13 150

Samförvaltningens förmögenhet är i huvudsak placerad i värdepapper och uppgick 2025-12-31 till (marknadsvärden) 6 087 556 kr (6 018 311 kr).

I övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL

	Stiftelse-kapital	Ackumulerat realisations-resultat	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	275 126	69 085	5 986	8 673
Omföring av föregående års resultat			8 673	-8 673
Förändring av omräknings-differens samförvaltning		262		
Beviljade anslag			-6 940	
Årets resultat				5 260
Omföring inom eget kapital				
Kapitalavsättning	526		-526	
Belopp vid årets utgång	**275 652**	**69 347**	**7 192**	**5 260**
varav bundet eget kapital		*344 999*		
varav fritt eget kapital				*12 453*

RESULTATRÄKNING

	Not	2025-01-01 --2025-12-31	2024-01-01 --2024-12-31
Stiftelsens intäkter			
Utdelningar		14 297	13 584
Ränteintäkter	2	91	518
Summa stiftelsens intäkter		**14 388**	**14 102**
Stiftelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3	-9 128	-5 429
Summa stiftelsens kostnader		**-9 128**	**-5 429**
Förvaltningsresultat		**5 260**	**8 673**
Finansella poster			
Resultat efter finansiella poster		**5 260**	**8 673**
Årets resultat		**5 260**	**8 673**

BALANSRÄKNING	Not	**2025-12-31**	**2024-12-31**
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4	339 767	339 800
Summa finansiella anläggningstillgångar		339 767	339 800
Summa anläggningstillgångar		**339 767**	**339 800**
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		17 692	19 069
Summa kassa och bank		17 692	19 069
Summa omsättningstillgångar		**17 692**	**19 069**
SUMMA TILLGÅNGAR		**357 459**	**358 870**
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		275 652	275 126
Ackumulerat realisationsresultat		69 347	69 085
Summa bundet eget kapital		344 999	344 211
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		7 192	5 986
Årets resultat		5 260	8 673
Summa fritt eget kapital		12 453	14 658
Summa eget kapital		**357 452**	**358 870**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder		7	-
Summa kortfristiga skulder		**7**	**-**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**357 459**	**358 870**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2). Tillämpade principer är oförändrade från föregående år.

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Långfristiga värdepappersinnehav

Till följd av att en stiftelse som ingår i en samförvaltning äger en del av förmögenheten som motsvarar dess andelstal, och inte specifika innehav i samförvaltningen, samt att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret, avviker ingående balans från utgående balans föregående år.

Omräkningsdifferens

Omräkningsdifferensen redovisas i noten till eget kapital under posten ackumulerat realisationsresultat och benämns "Förändring omräkningsdifferens samförvaltning". Omräkningsdifferensen är en konsekvens av att beräkningsunderlaget för stiftelsernas andel i samförvaltningen baseras på marknadsvärden, att stiftelsespecifika poster finns och att andelstalen förändras första dagen på det nya räkenskapsåret.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital består av stiftelsekapital och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital består av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar mot bundet eget kapital.

Mot bundet eget kapital förs den del av årets resultat som avser realisationsresultat, eventuell nedskrivning och det belopp som enligt stadgar/beslut ska kapitaliseras.

	2025-12-31	2024-12-31
Not 2 Ränteintäkter		
Räntor, bank	91	518
	91	**518**
Not 3 Övriga externa kostnader		
Externa kostnader, gemensamma	2 991	2 729
Externa kostnader, stiftelsens egna	6 137	2 700
	9 128	**5 429**

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

Ingående anskaffningsvärde	339 767	339 800
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	**339 767**	**339 800**
Utgående bokfört värde	**339 767**	**339 800**

Aktiefonder		
Anskaffningsvärde	339 767	339 800
Marknadsvärde	468 636	464 215
Summa anskaffningsvärde	**339 767**	**339 800**
Summa bokförtvärde	**339 767**	**339 800**
Summa marknadsvärde	**468 636**	**464 215**

Årsredovisningen daterades 2026-03-13

Årsredovisningen har undertecknats den dag som framgår av våra underskrifter

.....

Ulrica Momqvist,
kommunstyrelsens ordförande

Revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av den elektroniska underskriften

.....

Hans-Erik Hellborg

§ 39

Dnr KLK 2026/489 004

Gallringsbeslut - handlingar i Evolution efter leverans till e-arkivet

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Gallring av arkiverade digitala handlingar i Evolution får göras efter säkerställd leverans till e-arkivet.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Gallringsbeslut - handlingar i Evolution efter leverans till e-arkivet,* daterad 2026-03-26.

Sammanfattning av ärendet

Rättviks kommun levererar arkivhandlingar till e-arkivet. E-arkivet utgör en del av arkivmyndigheten för Rättviks kommun. Arkivmyndigheten är kommunstyrelsen.

När digital arkivleverans görs till e-arkivet ska verksamhetssystemet Evolution gallras på arkiverade handlingar efter att leveransen har kontrollerats och säkerställts för slutförvaringen.

Beskrivning av ärendet

Kanslienheten vid stab- och serviceförvaltningen, är systemförvaltare av kommunens gemensamma dokument- och ärendehanteringssystem Evolution. I gällande dokumenthanteringsplan för kanslienheten, antagen i KS 2018-01-30 §14, med revidering 2023-06-13 §94 anges att systemet Evolution ska bevaras utan angivna gallringsfrister.

Rättviks kommun ingår i E-arkiv Mitts samverkan för e-arkivering. Leveranser sker till e-arkivet regelbundet för flera verksamhetssystem. E-arkivet utgör en del av Rättvik kommuns arkivmyndighet. Enligt gällande arkivreglemente, antagen i KF 2007-03-13 §26, anges att när arkivhandlingar inte längre behövs för den löpande verksamheten ska vården av arkivhandlingarna övergå till arkivmyndigheten (Arkivreglemente §8). Detta gäller även för digitala arkivhandlingar som levereras till e-arkivet. Analoga handlingar levereras till centralarkivet enligt dokumenthanteringsplanen 4 år efter avslutad handling. Samma leveransfrist används för leverans till e-arkivet. Vid e-arkivering görs ett digitalt uttag ur Evolution, uppsatt enligt FGS-standarder. Uttaget levereras till E-arkiv Mitt för digital slutförvaring för Rättviks kommun.

För att undvika dubbellagring av arkivhandlingar ska en gallring göras ur avsändande system dvs. Evolution. Enligt gällande arkivreglemente ska kommunstyrelsen besluta om gallring (§7). När leverans till e-arkivet har säkerställts ska gallring ur verksamhetssystemet (Evolution) göras. I praktiken innebär det att arkivhandlingarna flyttas från ett lagringsmedium

till ett annat. Arkivhandlingar ska inte lagras på flera ställen. Utöver att undvika dubbellagring medför gallringen även att verksamhetssystemet avlastas och kan medföra bättre prestanda.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Gallring av arkiverade digitala handlingar i Evolution får göras efter säkerställd leverans till e-arkivet.

Yrkanden

1. Ulrica Momqvist (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Jessica Johansen, kanslichef
Christina Holm, dokumentcontroller
Christina Kuismin Back, centralarkivet

§ 40

Dnr KLK 2026/490 004

Leveransbeslut - handlingar i avslutade diarieenheter i Evolution

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Arkivering av avslutade diarieenheter i Evolution får göras till arkivmyndigheten.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Leveransbeslut - handlingar i avslutade diarieenheter i Evolution,* daterad 2026-03-26.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen utgör arkivmyndighet för Rättviks kommun. Verksamheter ska enligt gällande arkivreglemente överlämna arkivvården av arkivhandlingar till arkivmyndigheten. I Evolution finns flera avslutade diarieenheter som ska arkiveras.

Beskrivning av ärendet

I Rättviks kommun utgör Evolution det kommungemensamma dokument- och ärendesystemet. Det började användas 2014. I Evolution finns flera diarieenheter varav några utgör avslutade enheter. Dessa enheter ska arkiveras. Enligt gällande arkivreglemente, antagen i KF 2007-03-13 §26, anges att när arkivhandlingar inte längre behövs för den löpande verksamheten ska vården av arkivhandlingarna övergå till arkivmyndigheten (Arkivreglemente §8).

Följande diarieenheter berörs:

- Barn- och utbildning (BUN)
- Byggnadskontoret (BYGGNK)
- Kulturnämnden (KUH)
- Miljönämnden (MN)
- Miljö- och plannämnden (MOP)
- Personal (PERS)
- Rättviks Pastorat (RTAB)
- Rättviks Teknik AB (RTAB)
- Tekniska nämnden (TEKN)
- Trafik (TRAF)
- Personalutskottet (PU)

- Rättviks Bostäder AB (RBAB)
- Rättviks Förvaltningsfastigheter AB (RFAB)
- Socialnämnden (SOCI)
- Ungdoms- och fritidsnämnden (UFN)
- Bildningsförvaltningen (BILD)

Eftersom diarieenheterna inte längre är aktiva, så behövs beslut från arkivmyndigheten att arkivering får ske.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Arkivering av avslutade diarieenheter i Evolution får göras till arkivmyndigheten.

Yrkanden

1. Ulrica Momqvist (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Jessica Johansen, kanslichef
Christina Holm, dokumentcontroller
Christina Kuismin Back, centralarkivet

§ 33

Dnr KLK 2026/481 048

Medfinansiering av Dalapop 2027-2031

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Bevilja medfinansiering till Dala-Pop enligt bifogad finansieringskalkyl för åren 2027-2031.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Medfinansiering av Dala-Pop 2027-2031,* daterad 2026-03-25.

b) Information*, Dala-Pop och Rättvik kommun 2022-2025,* daterad 2026-03-25.

c) Underlag, *Medfinansiering Dalapop 2027-2031,* daterad 2026-03-25.

d) Intyg, *Medfinansieringsintyg Rättvik,* daterad 2026-03-25.

Motivering till beslut

Dalapop är ett regionalt resurs- och produktionscentrum till stöd för aktörer inom populärmusiken i Dalarnas län. Dalapop stärker den regionala musikbranschen och stimulerar tillväxten inom, och i anslutning till, de kulturella och kreativa näringarna. Vi ser att musiker i Rättvik har haft stor nytta av Dala-Pop för att etablera sig i musikbranschen och vill fortsätta bidra till detta kommande år.

Beskrivning av ärendet

Det regionala resurs- och produktionscentret Dalapop har sedan 2017 projektfinansierats med syfte att stärka, utbilda och stötta musiknäringen i Dalarna inom genren populärmusik. Dalapops modell bygger på liknande regionala satsningar i andra regioner så som BD Pop (Norrbottens län) och Talentcoach (Kalmar län). Likaså finns likheter med regionala satsningar på filmnäringen så som Film i Väst (Västra Götalands län) och Filmpool Nord (Norrbottens län). Dalapop har Stiftelsen Musik i Dalarna som huvudman och finansieras med regional och kommunal medfinansering genom Region Dalarna (Kultur & Bildning) samt 14 av länets 15 kommuner.
Dalapop ansöker om kommunal medfinansiering för åren 2027–2031 enligt tidigare finansieringskalkyl, 5 kr per invånare / år:
År 2027: 55 090 kr, år 2028: 56 467 kr, år 2029: 57 879 kr, år 2030: 59 326 kr, år 2031: 60 809 kr.

Förvaltningens förslag till samhällsutvecklingsutskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Bevilja medfinansiering till Dala-Pop enligt bifogad finansieringskalkyl för åren 2027-2031.
2. Medlen tas hälften vardera från Kulturenheten och Näringslivsenheten.

Yrkanden

1. Anna-Lena Hållmats-Bergvik (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

   Per Mårthans (KD) biträder yrkandet.

Beslut skickas till

Per-Johan Backlund, förvaltningschef samhällsutvecklingsförvaltningen
Lena Kränglin, kulturchef
Kommunstyrelsen

Medfinansiering av Dalapop 2027 - 2031

Ärende
Det regionala resurs- och produktionscentret Dalapop har sedan 2017 projektfinansierats med syfte att stärka, utbilda och stötta musiknäringen i Dalarna inom genren populärmusik. Dalapops modell bygger på liknande regionala satsningar i andra regioner så som BD Pop (Norrbottens län) och Talentcoach (Kalmar län). Likaså finns likheter med regionala satsningar på filmnäringen så som Film i Väst (Västra Götalands län) och Filmpool Nord (Norrbottens län).

Dalapop har Stiftelsen Musik i Dalarna som huvudman och finansieras med regional och kommunal medfinansering genom Region Dalarna (Kultur & Bildning) samt 14 av länets 15 kommuner.

Dalapop ansöker om kommunal medfinansiering för åren 2027–2031 enligt tidigare finansieringskalkyl, 5 kr per invånare / år.

År	**Summa**
2027	55090 kr
2028	56467 kr
2029	57879 kr
2030	59326 kr
2031	60809 kr

Besöksadress:
Målaregatan 12
784 33 Borlänge

Post & Faktura:
Nybrogatan 12
791 71 Falun

Kontakt:
hej@dalapop.se
dalapop.se

Tidigare perioder
Dalapop har sedan starten 2017 omfattats av två projektperioder, Dalapop (2017 - 2020) och Dalapop Accelerator (2020 - 2022). Från och med året 2022 är Dalapop en permanent del av Musik i Dalarna och drivs således inte längre i projektform.

Dalapop får anses som mycket lyckat och nedan följer lite siffror på vad som uppnåtts under åren:

- 48 startade företag inom musiknäringen
- 956 utgivna musikproduktioner från regionen
- 953 speltillfällen för Dalarnas musikliv
- 281 miljoner streams på musik utgiven av Dalapop
- 1447 bandmöten med länets artister/band
- 863 supportstöd till länets musikliv
- Sveriges mest streamade låt 2022 (Bolaget – Kan inte gå)
- Flertalet guld- och platinasäljande produktioner
- 26 låtskivarcamps
- Stärkt nätverk för regionens arrangörer
- Melodifestivalmedverkan (Korslagda och Stiko)
- Ökad kunskap inom musiknäringen om företagsstöd och kulturstöd
- Artist-medverkan på Bingolotto, Go ´kväll, På spåret, riksrotation i P4 för flertalet artister
- Vinst i Sveriges Radio P4 Nästa (Stjärna) finalen Andy and the Rockets och en 2:a plats för The Showlins 2025
- Licenserad musik i Tv-serier och filmer på SVT, TV4 och på Netflix
- Stärkt bild av regionens musikliv med flertalet regioner som vill kopiera projektet
- Arrangör till Sveriges största musiktävling för unga - Imagine

Besöksadress:
Målaregatan 12
784 33 Borlänge

Post & Faktura:
Nybrogatan 12
791 71 Falun

Kontakt:
hej@dalapop.se
dalapop.se

Kommunala resultat
En redovisning över samtliga stöd och insatser som genomförts i kommunen under 2022 - 2024 lämnas som separat bilaga.

Framtid
Verksamheten kommer i bred bemärkelse följa det tidigare arbetet vilket bland annat innefattar:

- Näringslivsutveckling inom musiknäringen
- Rådgivning
- Samproduktion
- Support
- Label och distribution
- Arrangörsutveckling
- Omvärldsbevakning
- Föreläsningar och utbildningar
- Låtskrivarläger
- Monetisering

Verksamheten kommer fortsatt utgå från kontoret i Borlänge men fortsatt slå vakt om det regionala uppdraget genom möten och synlighet i samtliga medfinansierande kommuner.

Vidare kommer verksamheten fortsatt positionera sin unika position inom lika delar kultur och näring där tät dialog med kommunernas näringslivsutvecklare och kulturförvaltningar är prioriterade för att fånga upp hela regionens musiknäring.

Kommunal medfinansiering
Den föreslagna medfinansieringen är densamma som kommunens finansiering till Dalapop tidigare år. Kommunen medfinansierar årligen 5 kr per invånare enligt SCB:s folkräkning med indexuppräkning årligen på 2,5 %. Avtalstiden är fem år med start 1 januari 2027. Medfinansieringsintyg med samtliga summor redovisade lämnas som separat bilaga.

Med samtliga kommuner förs dialog om att i största möjliga mån besluta om medfinansiering och fortsatt engagemang under våren 2026.

BILAGOR
- Siffror för 2022-2025 specifik för kommunen
- Medfinansieringsintyg för påskrift vid bifall

Besöksadress:
Målaregatan 12
784 33 Borlänge

Post & Faktura:
Nybrogatan 12
791 71 Falun

Kontakt:
hej@dalapop.se
dalapop.se

Medfinansieringsintyg

Förbindelse av medfinansiär för projektet Dalapop

Ärende-ID. ……..

Härmed försäkrar undertecknad att Dalapop med stödmottagare Musik i Dalarna organisationsnummer 16883201-4388 kommer att medfinansieras med totalt 289571 sek.

Finansiering

Kontant insats. Uppräkning med 2.5 % per år.

År	Kronor
2027	55090
2028	56467
2029	57879
2030	59326
2031	60809
Totalt	289571 kr

Bidrag i annat än pengar

År	Timkostnad	Antal timmar	Summa
2027			
2028			
2029			
2030			
2031			
Totalt			

Underskrift

Företag/organisation	**Organisationsnummer**
Ort och datum	
Behörig firmatecknare	**Namnförtydligande**

Dalapop är ett regionalt resurs- och produktionscentrum för populärmusik från Dalarna. Vår uppgift är att stödja lokala artister och musikproduktioner. Dalapop hjälper Dalarnas musikliv att växa.

Vi stöttar det regionala musiklivet – artister/band, arrangörer, producenter, musiker och andra aktörer – med kunskap, kontakter och resurser. Oavsett om du behöver rådgivning, studiotid, turnéstöd eller PR-material finns vi här för att hjälpa dig att ta nästa steg. Vi vill ge dig verktygen att nå ut med din musik och vi strävar efter att ge dig rätt insats vid rätt tidpunkt.

Vi lyfter fram länets musikliv genom att bygga nätverk, skapa samarbeten och ge populärmusiken från Dalarna den uppmärksamhet den förtjänar.

Dalapop och Rättvik kommun
2022 – 2025

Om verksamheten
Dalapop är ett resurs- och produktionscentrum för populärmusik från Dalarna. Vi stöttar och hjälper artister, band, producenter, arrangörer och andra inom musikbranschen med tips, rådgivning och personella eller ekonomiska stöd för att ta nästa steg i sin karriär. Våra huvudsakliga verksamhetsområden är artistutveckling, branschutveckling, utgivning och marknadsföring av Dalarnas musikliv.

Dalapop startade verksamheten 2017 och drevs under de fem första åren uppdelat på ett treårigt samt ett tvåårigt projekt finansierat av Region Dalarna samt ett antal medfinansierande kommuner. Sedan 1 januari 2022 drivs Dalapop som en permanent verksamhet under Stiftelsen Musik i Dalarna med fortsatt finansiering från Region Dalarna samt 14 medfinansierande kommuner.

Dalapop arbetar länsövergripande med Dalarnas musikliv. Kontoret varifrån Dalapops verksamhetsledare utgår ligger i Borlänge. Genremässigt arbetar Dalapop brett med populärmusik – det mesta från dansband till dödsmetall. Dalapop arbetar generellt inte med renodlade produktioner och artister inom klassisk musik, folkmusik, konstmusik och jazz.

Primärt arbetar Dalapop med artister och produktioner som befinner sig i det semiprofessionella segmentet av sin karriär. Det innebär att vi främst arbetar med artister och produktioner som bedöms ha en professionell eller kommersiell potential.

Verksamheten är en satsning både på kultur och näringsliv. Dalapop vill både bidra till ett ökat fokus på Dalarnas kvaliteter inom popmusik samt verka för fler företag inom musikbranschen i regionen.

Vi har kategoriserat tre ben som Dalapops verksamhet bygger på och sorterat verksamhetsgrenarna under dessa:

- Resurs
En stor del av Dalapops verksamhet bygger på coachning och rådgivning till Dalarnas musikliv. Vi har i dagsläget identifierat över 900 aktiva konstellationer som på olika sätt bedriver musikverksamhet i någon grad och sedan 2017 haft någon form av kontakt med dessa.
Exempel på verksamhet: Coachning och rådgivning, företagsuppstarter, rättigheter och avtal.

- Produktion
Under produktion ryms den verksamhet som på sikt blir synlig för publiken. Singlar, EP, album, video, NCB, ifpi, presskit etc. Exempel på verksamhet: Samproduktion, utgivning, live och låtskrivarcamps.

- Stöd
Här ryms Dalapops ekonomiska stödfunktioner i form av turnéstöd, produktionsstöd, marknadsstöd, arrangörsstöd m.m. Under året har ansökningsförfarandet standardiserats och ansökningsfönster har införts. Exempel på verksamhet: Support och juridisk rådgivning

Personal
Personalen har under åren 2022 – 2025 har bestått av Pelle Andersson (verksamhetsledare, föräldraledig 6 månader), Daniel Olsson (verksamhetsledare), Johan Berg (popkonsulent 60% 2024 - 2025) samt Mia Mästerbo (vikarierande popkonsulent 6 månader). Från den 1 januari 2026 ser man Mia Mästerbo, Johan Berg, Martina Ledinsky och Daniel Olsson (till den 31 mars 2026) som personal.

Dalarnas musikliv har fortsatt en toppositionering på den nationella spelplanen och musiklivet vittnar om att Dalapop har en betydande roll i den positioneringen.

Här följer fakta om vad vi har gjort och vilket utfall verksamheten har haft för varje enskild kommun. Vi har dessutom genomfört mycket mer än vad som kan redovisas. Men varje enskilt möte, telefonsamtal, mejl eller inlägg som var för sig bygger Dalarnas musikliv lite starkare är svårt att redovisa i text

Gig med band/artister från Rättvik kommun förmedlade genom Dalapop

Fia
06/09 Pärlan i parken, Smedjebacken
12/07 2025 Musikkväll Leksand, Leksand
10/04 2025 Magasinet Sessions, Falun
20/03 2025 Kulturhuset, Rättvik
04/04 2024 Dalecarlia Music Awards, Borlänge
28/11 2024 Residenset, Falun

Kilimaniaro
07/04 2023 Heymakers, Falun
15/10 2022 Garaget, Avesta

KEJH
09/03 2024 Folkets Hus, Säter

Marit Bergman
04/04 2024 DMA Borlänge

RÅNDA
09/04 2022 Ski & Snowboard Festival, Kläppen

Hot Bloke
18/06 2025 Rökbacken, Falun
16/05 2025 Garaget, Avesta

Biffen
22/05 2025 Green hotel, Leksand

Antal gig på spelställen i Rättvik kommun förmedlade genom Dalapop

5 st Classic Kalaset
2 st Dalhalla
3 st Allsång på Trägårn
1 st Ore Kyrka
1 st Kulturhuset
1 st Rättvik Arena

Releaser med band/artister från Rättvik kommun släppta genom Dalapop

Kilimaniaro – Appleville (DALA458)
Kilimaniaro – Castles of Sand (DALA483)

JOHN LUKAS – Expansion (DALA508)
JOHN LUKAS – Allt utom övermod (DALA533)
JOHN LUKAS – punkx2 (DALA552)
JOHN LUKAS – Bangatan (DALA554)
JOHN LUKAS – Feber (DALA678)
JOHN LUKAS – Drömmar (DALA709)
JOHN LUKAS – Fåglarna (DALA817)
JOHN LUKAS and Ellen Sundberg – Äpplen (DALA818)

Fia & Badlands – Djupt ner i jorden (Badlands Remix) (DALA567)
Fia & Badlands – Cirkeln Remixed (DALA568)

Fia – Mycelium/Let Her Teach You (DALA594)
Fia – Gentle Heart, Healing Hand (DALA595)
Fia – Two Little Doves (DALA596)
Fia – Ancestors (DALA597)
Fia – Keeper Of The Keys (DALA598)
Fia – Gentle Heart, Healing Hand – Acoustic Live Session (DALA763)
Fia – The One To Leave (DALA781)
Fia – Bitter Winds (DALA782)
Fia – Season of Loss (DALA779)
Fia – Live at Södra Teatern (DALA896)
Fia – Keeper Of The Keys (DALALP32)
Fia – Keeper Of The Keys (DALACD33)
Fia – Made of Stars
Fia – Legacy of Light
Fia – Time for Greatness
Fia – All That You Are
Fia – Waterfall of Wisdom
Fia – MEDICINE
Fia & Himlakropp – Root
Fia – Cirkeln

Hot Bloke – Hot Bloke (DALA756)
Hot Bloke – BABY LADY (DALA788)
Hot Bloke – Wade (DALA828)
Hot Bloke – Hugo (DALA873)

Samproduktioner Rättviks kommun

Fia (Rättvik)
– The One to Leave (singel)
– Bitter Winds (singel)
– Season of Loss (EP)
– Live at Södra Teatern (EP)

Supportstöd till band/artister från Rättvik

Classic Car Week Music Challenge – arrangörsstöd
Oling – turnéstöd
Fia – marknadsstöd
Kesti Hansette – produktionsstöd
JOHN LUKAS – produktionsstöd
Void Entertainment – arrangörsstöd
Classic Car Week Music Challange – arrangörsstöd
KEJH – produktionsstöd
KEJH – marknadsstöd
Fia – marknadsstöd
Fia – produktionsstöd
Fia – produktionsstöd
STÖK – arrangörsstöd
OLING – turnéstöd
ABIAN – marknadsstöd

Fortsatt finansieringstabell för Rättviks kommun 2027 - 2031

Tabellen bygger på fem kronor per invånare och en indexuppräkning på 2,5 % per år.

	2027	2028	2029	2030	2031
Rättvik	55090	56467	57879	59326	60809

Lite nördig fakta och rolig information

- 281 miljoner streams från Dalapops egna label
- 956 släppta produktioner från Dalapops egna label
- 953 förmedlade konserter
- 1447 bandmöten med länets artister
- 48 startade företag
- 863 supportstöd utdelade till Dalarnas artister/arrangörer
- 20 låtskrivarcamps genomförda
- Sveriges mest streamade låt 2022 (Bolaget – Kan inte gå)
- Korslagda till Melodifestivalen 2026 (Eclipse 2016, Stiko Per 2018, Tusse 2021, Lia Larsson 2024 osv..)
- Flertalet guld- och platinasäljande produktioner
- Support till internationella världsstjärnor
- Artistmedverkan på Svensktoppen, Bingolotto, Go´Kväll, På Spåret, Carina Bergfeldt, Melodifestivalen
- Nationell vinst i P4 Nästa 2022 (Andy and the Rockets) och en andraplats 2025 (The Showlins)
- Licensierad musik i TV-serier på SVT, TV 4 och Netflix
- Arrangör till Sveriges största musiktävling Imagine

§ 36

Dnr KLK 2026/558 048

Riktlinjer för hemsändningsbidrag

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Anta riktlinjer för hemsändningsbidrag.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse *Riktlinjer för hemsändningsbidrag*, daterad 2026-04-04.

b) Styrdokument, *Riktlinjer för hemsändningsbidrag,* daterad 2026-04-07.

Sammanfattning av ärendet

Kommunen kan årsvis söka hemsändningsbidrag som motsvarar högst 50 procent av kommunens nettoutgift för hemsändningen. För att kunna ge stöd måste regionen ha möjlighet att bedöma behovet. Därför tas nu riktlinjer för hemsändningsbidrag fram.

Beskrivning av ärendet

Idag finns ett antal butiker på landsbygden i Rättviks kommun som erbjuder hemsändning av dagligvaror. Det gäller för livsmedelsbutiker på landsbygden och betalas ut månadsvis alternativt kvartalsvis av kommunen efter butikens redovisning. I Rättvik fungerar det som så att lanthandlarna utpekade i serviceplanen inkommer i dagsläget med signerade dokument som bekräftar att utkörning till kunden har skett. Lanthandlarna skickar sedan in dessa underlag och utifrån dem görs en utbetalning till lanthandeln. Riktlinjer behövs tas fram för att ge ett bättre och säkerställt underlag för hemsändningsbidraget i samband med rekvisition av det samma.

Förvaltningens förslag till samhällsutvecklingsutskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Anta riktlinjer för hemsändningsbidrag.

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Näringslivssamordnare

Riktlinjer hemsändningsbidrag

Där tradition möter framtid!

RÄTTVIKS KOMMUN

Titel		Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinjer hemsändningsbidrag		RIKTLINJE	
Dokumentägare Förvaltningschef SUF	Dokumentansvarig Näringslivssamordnare	Publicering Webb	
Författningsstöd			
Dokument kopplade till styrdokumentet			

Beslutat datum och §	Bör revideras senast	Beslutsinstans	Diarienummer
2026-		Kommunstyrelsen	KLK 2026/558
Revidering			Diarienummer

Innehåll

1 Inledning 4

2 Syfte 4

3 Riktlinjer för hemsändning 4

1 Inledning

Idag finns ett antal butiker på landsbygden i Rättviks kommun som erbjuder hemsändning av dagligvaror. Det gäller för livsmedelsbutiker på landsbygden och betalas ut månadsvis alternativt kvartalsvis av kommunen efter butikens redovisning. Kommunen söker i sin tur hemsändningsbidrag av regionen. Syftet med hemsändningsbidraget är att trygga varuförsörjningen på landsbygden genom att livsmedelsbutiker kan leverera varor till fast boende i glesbygd. Hemsändningsbidrag kan lämnas till kommuner för att delfinansiera kommunens hemsändningsbidrag av dagligvaror till de hushåll som har långt avstånd och saknar möjlighet att på egen hand ta sig till en butik. Bidrag lämnas till sändningen som sker på ett ändamålsenligt sätt och utan onödiga kostnader. Bidraget lämnas antingen för kommunens kostnader eller för anordnande av utkörning av varor eller särskilda inköpsturer till en närliggande butik. I Rättvik fungerar det som så att lanthandlarna utpekade i serviceplanen inkommer i dagsläget med signerade dokument som bekräftar att utkörning till kunden har skett. Lanthandlarna skickar sedan in dessa underlag och utifrån dem görs en utbetalning till lanthandeln. Lanthandlarna ordnar i dagsläget alltså utkörningen själva. Kommunen kan årsvis söka hemsändningsbidrag som motsvarar högst 50 procent av kommunens nettoutgift för hemsändningen. Bidraget till kommunen får inte överstiga 100 kronor per hushåll och hemsändningstillfälle. Bidrag lämnas endast om nettoutgiften eller de direkta kostnaderna uppgår till minst ett halvt prisbasbelopp. För att kunna ge stöd måste regionen ha möjlighet att bedöma behovet. Därav tas nu riktlinjer för hemsändningsbidrag fram.

2 Syfte

Riktlinjer för hemsändning av varor i syfte att ge underlag att bedöma behovet av hemsändning.

3 Riktlinjer för hemsändning

• Hemsändningen avser hushåll med längre än 2 kilometer till närmaste livsmedelsbutik, hushållen ska vara godkända för hemsändning av kommunen.
• Ersättning kan även ges vid hemsändning till personer med kortare avstånd om särskilda skäl föreligger, vilket kommunen bedömer.
• Ersättning för utförda hemsändningar gäller livsmedelsbutiker på landsbygden och står nämnda i den lokala serviceplanen och det är de som kan ansöka om ersättning hos kommunen.
• Hemsändningen gäller från den livsmedelsbutik i kommunen som är närmast bostaden och som erbjuder denna service utpekad i den lokala serviceplanen.

Ansökan om hemsändning

Kunden ansöker om att få ta del av servicen hemsändning. Av ansökan skall framgå kundens namn, adress samt skäl till att kunden vill ha hemsändning.

Redovisning och kontroll

Butiken redovisar månadsvis alternativt kvartalsvis till kommunen utförda hemsändningar till godkända kunder.

Revidering

Riktlinjer för hemsändningsbidrag revideras vid behov.

RÄTTVIKS KOMMUN

§ 29

Dnr KLK 2026/461 261

Arrendeavtal för camping i Furudal

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Besluta att teckna ett 20 årigt arrendeavtal med Furudals Herrgård AB, org.nr. 556285-2748 avseende del av Ore Kronopark 1:100 mot en årlig arrendeavgift om 5 000 kr.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse arrendeavtal för camping i Furudal,* daterat 2026-03-23.

b) Avtal, *Avtal om lägenhetsarrende*, daterat 2026-03-23.

c) Karta, *Kartbilaga till arrendeavtal,* daterat 2026-03-30.

Sammanfattning av ärendet

Tidigare arrendatorn av campingen på Järnvägsgatan i Furudal har sagt upp avtalet. Bolaget Furudals Herrgård AB har visat intresse för att fortsatt driva camping på området. För att kunna utveckla verksamheten så önskar arrendatorn ett arrendeavtal om 20 år varvid man påtager sig alla investeringar, löpande kostnader och förvaltning. Verksamheten ska följa områdets detaljplan och området kommer även fortsatt vara tillgängligt för allmänheter.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Besluta att teckna ett 20 årigt arrendeavtal med Furudals Herrgård AB, org.nr. 556285-2748 avseende del av Ore Kronopark 1:100 mot en årlig arrendeavgift om 5 000 kr.

Yrkanden

1. Per Mårthans (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och Planenheten

Avtal om lägenhetsarrende

Markupplåtelse för camping

PARTER

Rättviks kommun (212000-2171), 795 80 Rättvik nedan kallad Kommunen och ägare av fastigheten Ore Kronopark 1:100.

Furudals Herrgård AB 556285-2748, Furudals Bruk Bruksvägen 52, 795 97 Furudal, nedan kallad Arrendatorn.

ARRENDEOMRÅDE OCH ÄNDAMÅL

Kommunen upplåter till Arrendatorn del av fastigheten Ore Kronopark 1:100 enligt kartbilaga A. Området omfattar ca 11 500 kvm. Arrendatorn har rätt att, på de villkor som anges i detta avtal, driva campingverksamhet och därtill förenlig verksamhet på det upplåtna området.

UPPLÅTELSETID, UPPSÄGNINGSTID OCH FÖRLÄNGNING

Upplåtelsen gäller i tjugo (20) år från den 1 juli 2026 till och med 30 juni 2046. Därefter förlängs avtalet med fem (5) år i taget om inte skriftlig uppsägning sker från endera parten senast tolv (12) månader innan avtalstiden löper ut.

ERSÄTTNING

Arrendeavgiften är 5 000 kr/år för första arrendeåret. Arrendeavgifter höjs därefter med 3% per år. Avgiften ska betalas årvis senast den första dagen på arrendeperioden mot faktura som utställs från Kommunen.

NYTTJANDE, SKÖTSEL OCH MYNDIGHETSTILLSTÅND

Verksamheten inom området ska bedrivas i enlighet med gällande planbestämmelser. På upplåtet område får yta benämnd e3 nyttjas för maximalt 40 campingenheter underperioden 1 maj till och med 30 september. Yta benämnd N3 utgör friluftsområde och får ej nyttjas för camping. Hela arrendeområdet skall vara tillgängligt för allmänheten. Plankarta bilägges detta avtal - bilaga B.

Sign: ____/____

Markområdet upplåtes i befintligt skick. Arrendatorn svarar ensamt för att hålla området i vårdat skick och ska ombesörja löpande skötsel såsom slyröjning, gräsklippning och snöröjning. Träd som finns på området tillhör Kommunen och får inte avverkas eller skadas. Arrendatorn ska tillse att verksamheten inte är störande för omgivningen. Reklamskyltar får ej uppsättas för annat än det som är direkt kopplat till verksamheten.

Arrendatorn är skyldig att införskaffa de myndighetstillstånd som erfordras för verksamheten på arrendeområdet

UNDERHÅLL OCH DRIFTSKOSTNADER

På arrendeområdet befintliga elstolpar får nyttjas av Arrendatorn. Det åligger Arrendatorn att kontrollera funktionen på dessa elstolpar innan arrendeavtalet tecknas. Arrendatorn ansvarar för reparation, underhåll eller eventuellt utbyte av dessa elstolpar under hela arrendeperioden. Arrendatorn övertar från och med arrendeperiodens början betalningsansvaret för el abonnemanget. Arrendatorn är medveten om att elmätaren är placerad på grannfastigheten och svarar för eventuell flytt av denna om grannfastigheten påkallar detta. Arrendeområdet är ej anslutet till vatten och avlopp. Arrendatorn svarar för i övrigt för samtliga kostnader och avgifter som kan uppkomma genom arrendeområdets nyttjande. Eventuell fastighetsskatt betalas av Kommunen.

MYNDIGHETSTILLSTÅND, FÖRSÄKRINGAR OCH SKADESTÅND

Arrendatorn är skyldig att inhämta de tillstånd och lov som erfordras för verksamheten på området. Arrendatorn förbinder sig att följa alla föreskrifter som meddelas av myndighet eller som följer av lag.

Arrendatorn ska teckna erforderliga försäkringar för verksamheten samt ansvarar enligt skadeståndsrättsliga regler för skador som orsakas av dennes användning av nyttjanderättsområdet.

Kommunen är inte att anse som arbetsgivare vid åtgärder föranledda av detta avtal på nyttjanderättsområdet.

NYTTJANDERÄTTENS UPPHÖRANDE OCH EVENTUELLT BESITTNINGSSKYDD

Vid detta avtals upphörande ska området lämnas i sådant skick att det skäligen godtas av kommunen.

Detta avtal är att betrakta som ett lägenhetsarrende utan besittningsskydd. Skulle avtalet av någon anledning komma att betraktas som ett anläggningsarrende så är Kommunen och Arrendatorn överens om att det indirekta besittningsskyddet inte gäller för detta avtal.

Sign: ____/___

AVTALSBROTT

Kommunen har rätt att säga upp avtalet i förtid om Arrendatorn bryter mot i detta avtal upprättade villkor.

ÖVERLÅTELSE/ÄNDRING

Denna nyttjanderätt får inte överlåtas eller upplåtas i andra hand, vare sig helt eller delvis, till annan utan Kommunens skriftliga medgivande. Ändringar och tillägg till detta avtal ska avfattas skriftligt och antecknas i samtliga parters avtalsexemplar.

LEDNINGSDRAGNING

Kommunen förbehålles rätt till fri framdragning av eventuella ledningar inom det upplåtna området samt rätt till tillträde till området för underhåll av sådana.

INSKRIVNING

Detta avtal får/ska inte skrivas in i fastighetsregistret.

GILTIGHET

Detta avtal gäller under förutsättning att det godkänns av behörigt organ hos Rättviks kommun genom beslut som vinner laga kraft.

TVIST

Tvist med anledning av detta avtal ska först försöka lösas parterna emellan, annars skall tvisten avgöras av svensk domstol.

Sign: ____/___

Detta kontrakt är upprättat i två exemplar där parterna har erhållit var sitt. Eventuella fotokopior skall undertecknas med att de stämmer överens med originalet.

Rättvik den / 2026

…….
Ulrica Momqvist
Ordförande Kommunstyrelsen
Rättviks kommun

Rättvik den / 2026

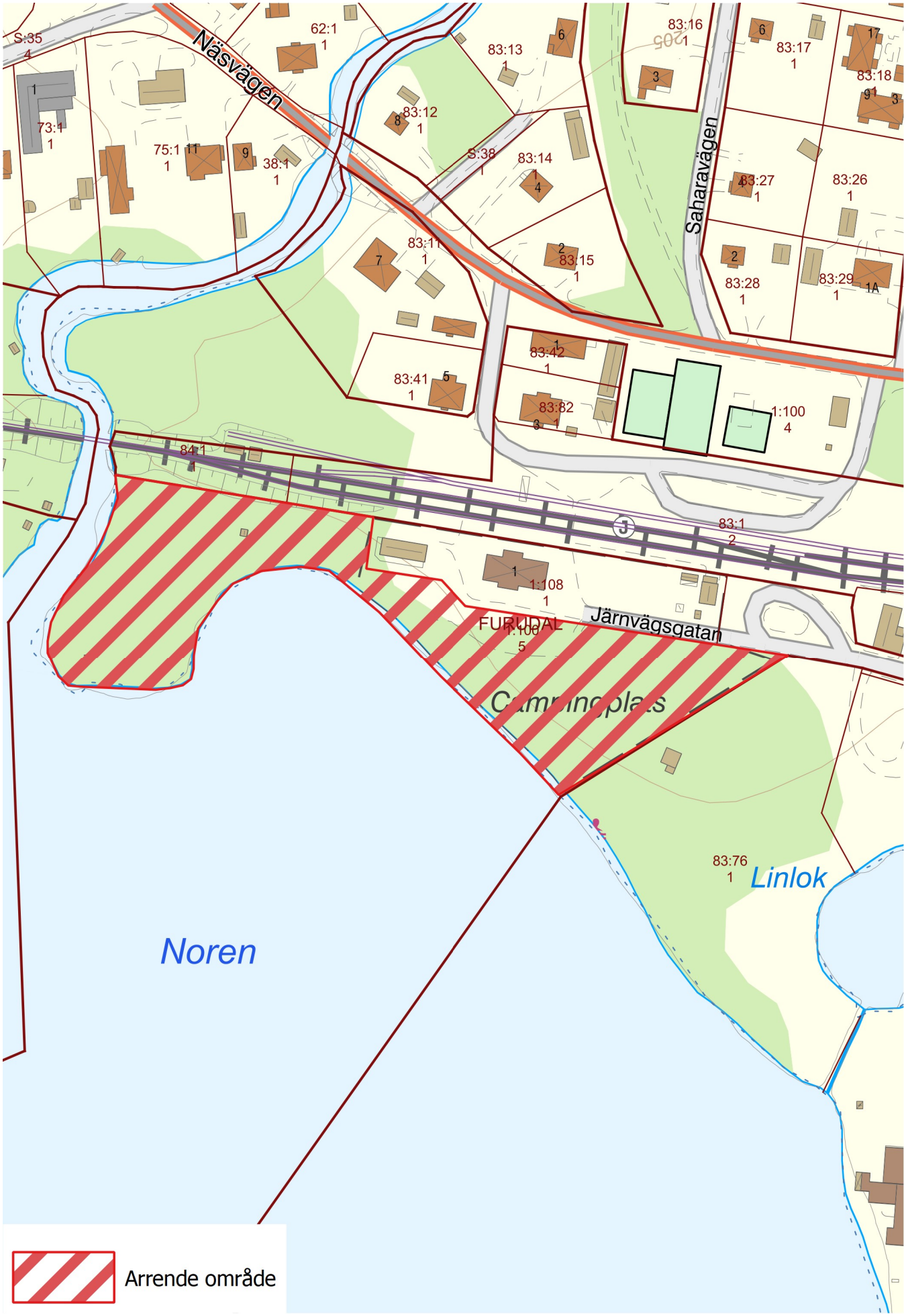
….....
Stefan Renbro
Furudals Herrgård AB

Bilaga A: kartskiss över arrendeområdet

Bilaga B: plankarta till detaljplanen

Sign: ____/___

Kartbilaga

Näsvägen
Saharavägen
Järnvägsgatan
Noren
Linlok
Arrende område

§ 31

Dnr KLK 2026/439 214

Ändring av detaljplan för Backavägen, B72A

Samhällsutvecklingsutskottets beslut

1. Godkänna samrådsredogörelsen.
2. Besluta att ändringen av detaljplan för Backavägen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Föreslå kommunstyrelsen att besluta

3. Anta ändring av detaljplan för Backavägen (B72A).

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Ändring av detaljplan för Backavägen, B72A*, daterad 2026-03-20.

b) Detaljplan, *Tillägg till planbeskrivning, ändring av DP för Backavägen, antagandehandling*, daterad 2026-04-08.

c) Detaljplan, *Samrådsredogörelse, ändring av DP för Backavägen,* daterad 2026-04-02.

d) Detaljplan, *Tomtindelningsbestämmelser kv. Knekten, beskrivning*, daterad 2026-04-08.

e) Detaljplan, *Tomtindelningsbestämmelser kv. Knekten, karta*, daterad 2026-04-08.

f) Detaljplan, *Detaljplan för Backavägen (B72A), planbeskrivning*, daterad 2026-03-23.

g) Detaljplan, *Detaljplan för Backavägen (B72A), plankarta*, daterad 2026-03-23.

Sammanfattning av ärendet

Kommunen äger idag en fastighet inom kvarteret Knekten, Rättvik 1:22(4). Fastigheten ligger insprängd mellan andra fastigheter och är inte lämplig som en självständig fastighet. Dessutom finns det en jordkällare på fastigheten som behöver rivas eller byggas om. Under flera år har en närliggande bostadsrättsförening framfört synpunkter rörande skötsel, säkerhet och förekomst av skadedjur på kommunens mark.

Kommunen har erbjudit närliggande fastighetsägare att förvärva fastigheten, men i samband med lantmäteriförrättning uppmärksammades att äldre, odigitaliserade tomtindelningsbestämmelser fortfarande gäller för kvarteret. Flera fastigheter inom kvarteret följer dessutom inte dessa tomtindelningsbestämmelser, detta då kommunen historiskt har medgett avsteg. Enligt nuvarande lagstiftning finns det dock inte längre möjlighet att bevilja sådana avvikelser.

Fastigheter inom området med tomtindelningsbestämmelserna som inte följt densamma kan därför få svårigheter att stycka av, flytta fastighetsgränser eller till och med bygga ut nya byggnader i de fall som inte tomtindelning följts och utgångsläget anses planstridigt. För att åtgärda detta och rätta till tidigare medgivna avsteg samt fullfölja en försäljning av kommunens fastighet krävs därför att tomtindelningsbestämmelserna upphävs. Tomtindelningsbestämmelserna, som är att likställa med en detaljplan, behöver tas bort genom en planändring för att möjliggöra ändamålsenliga fastighetsregleringar inom området. Rättviks kommun har därför initierat ett planärende.

Planförslaget innebär att tomtindelningen upphävs i sin helhet, vilket medför att det inte kommer finnas några detaljplanebestämmelser som styr hur fastigheterna ska vara indelade – detta innebär att fastigheterna inom planområdet efter ändringen kan styckas av enligt det sätt som lantmäteriet finner lämpligt. Övriga bestämmelser i den ursprungliga detaljplanen (Backavägen B72A) kommer fortsätta att gälla även efter att ändringen trädet i kraft.

Planändringen, som hanterar upphävandet av tomtindelningen, hanteras med processen för förenklat standardförfarande enligt Plan- och bygglagen (PBL2010:900). Det förenklade standardförfarandet kan tillämpas i vissa fall för att ta bort planbestämmelser som reglerar hur området ska vara indelat i fastigheter. Processen består av samråd och samrådsredogörelse, därefter kan beslut om upphävande komma att fattas innan upphävandet vinner laga kraft.

Planförslaget har varit ute på samråd under tiden 23 mars till 7 april 2026 och en samrådsredogörelse har upprättats. 6 synpunkter inkom varav majoriteten utan erinran – länsstyrelsen uppmärksammade dock kommunen på att byggrätten är överskriden för vissa fastigheter inom detaljplanen vilket påverkar möjligheten till lov för ny- eller tillbyggnad.

Bedömning om betydande miljöpåverkan

Kommunens ställningstagande för aktuellt detaljplaneförslag är att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning behöver därför inte upprättas. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning. Planändringen innebär ingen förändrad byggrätt eller ändrad användning.

Förvaltningens förslag till samhällsutvecklingsutskottet

1. Godkänna samrådsredogörelsen.
2. Besluta att ändringen av detaljplan för Backavägen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

3. Anta ändring av detaljplan för Backavägen (B72A).

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och planenheten

PLANNUMMER: B72A

Samråd beslut, SHU, 2026-02-18 § 22

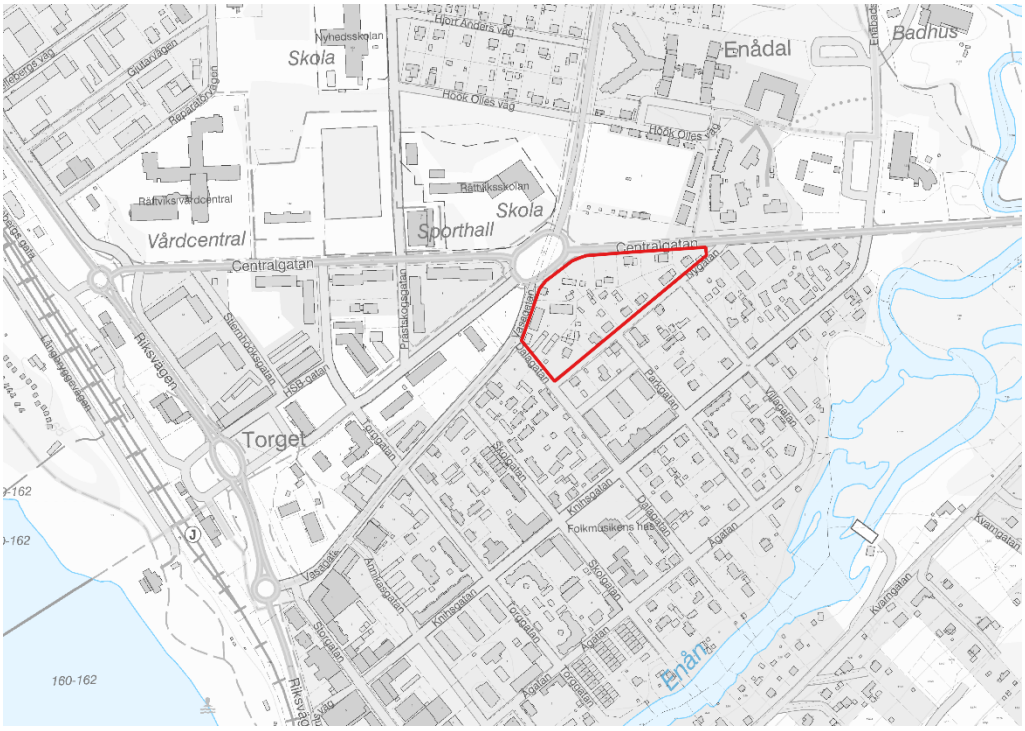
Antagande, KF 2026-XX-XX § X

Laga kraft, 20XX-XX-XX

UPPHÄVANDE AV TOMTINDELNING FÖR KVARTERET KNEKTEN

Ändring av detaljplan för Backavägen (B72A), Rättviks kommun, genom tillägg till planbeskrivningen

Förenklat planförfarande

ANTAGANDEHANDLING, 2025-04-08

Rättviks kommun
Postadress
795 80 Rättvik

Webbplats
rattvik.se
Besöksadress
Vasagatan 1
795 30 Rättvik

E-post
mark.plan@rattvik.se
Telefon
0248-70 000 vx

Organisationsnr
212000-2171
Bankgiro
469-9179

Innehållsförteckning

INLEDNING **2**
Bakgrund 2
Planens syfte och huvuddrag 3
Varför ändring av detaljplan valts 3
Planförfarande 4
Planfakta 4
Planhandlingar 4
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN **5**
Översiktsplan 5
Detaljplan 5
Gällande tomtindelning 5
BESKRIVNING AV PLANFÖRSLAG – UPPHÄVANDE AV TOMTINDELNING **6**
KONSEKVENSER AV PLANFÖRSLAGET **6**
UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN **6**
Ställningstagande 7
GENOMFÖRANDE **7**
Genomförandetid 7
Tidplan 7
Fastighetsbildning och övriga förrättningar 7
Ekonomiska frågor 7
MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSONER **7**

INLEDNING

Bakgrund

Kommunen äger idag en fastighet inom kvarteret Knekten, Rättvik 1:22(4). Fastigheten är cirka 200 m² och ligger insprängd mellan andra fastigheter. Fastigheten ligger inte i anslutning till någon befintlig väg, den saknar servitut för angöring och är inte lämplig som en självständig fastighet. Dessutom finns det en jordkällare på fastigheten som behöver rivas eller byggas om. Under flera år har en närliggande bostadsrättsförening framfört synpunkter rörande skötsel, säkerhet och förekomst av skadedjur på kommunens mark.

Kommunen har erbjudit närliggande fastighetsägare att förvärva fastigheten, men i samband med lantmäteriförrättning uppmärksammades att äldre, odigitaliserade tomtindelningsbestämmelser fortfarande gäller för kvarteret. Flera fastigheter inom kvarteret följer dessutom inte dessa tomtindelningsbestämmelser, detta då kommunen historiskt har medgett avsteg. Enligt nuvarande lagstiftning finns det dock inte längre möjlighet att bevilja sådana avvikelser.

Fastigheter inom området med tomtindelningsbestämmelserna som inte följt densamma kan därför få svårigheter att stycka av, flytta fastighetsgränser eller till och med bygga ut nya byggnader i de fall som inte tomtindelning följts och utgångsläget anses planstridigt. För att

åtgärda detta samt fullfölja en försäljning av kommunens fastighet och rätta till tidigare medgivna avsteg krävs därför att tomtindelningsbestämmelserna upphävs.
Tomtindelningsbestämmelserna, som är att likställa med en detaljplan, behöver tas bort genom en planändring för att möjliggöra ändamålsenliga fastighetsregleringar inom området och Rättviks kommun har därför initierat ett planärende.

Figur 1. Kartutsnitt för del av kvarteret Knekten med kommunens fastighet Rättvik 1:22(4) i mitten. Röda linjer redovisar hur tomtindelningen skulle ha utförts och gula linjer den faktiska indelningen.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med ändringen av detaljplanen är att upphäva tomtindelningsbestämmelser som idag hindrar en ändamålsenlig fastighetsindelning av området. Tomtindelningsplanen är föråldrad och det har gjorts avsteg från den i tidigare fastighetsbildningar, vars fastighetsgränser därför inte följer den beslutna tomtindelningen.

Kommunen bedömer att den föreslagna ändringen av detaljplanen ryms inom det ursprungliga syftet.

Varför ändring av detaljplan valts

Fram till införandet av plan- och bygglagen år 1987, reglerades fastighetsindelningsbestämmelser inte i dåtidens stadsplaner, utan i ett separat planverktyg som kallades tomtindelning. Som namnet antyder reglerar tomtindelningar hur ett område ska delas in i ”tomter”, eller egentligen fastigheter. Sedan 2011 motsvaras tomtindelningar av fastighetsbestämmelserna i 4 kapitlet 18 § plan- och bygglagen och regleras som en del av detaljplan. Enligt övergångsbestämmelser är även äldre tomtindelningar att betrakta som detaljplanebestämmelser och för att upphäva dem krävs därmed en detaljplaneändring.

Eftersom tomtindelningsbestämmelserna inte ursprungligen var en del av detaljplanen går de inte att utläsa av de gällande planhandlingarna. Ett borttagande av sådana bestämmelser medför därför inte heller någon förändring av gällande plankarta. Denna planändring består därför endast av detta tillägg till planbeskrivningen. Tillägget till planbeskrivning gäller som ett komplement till den ursprungliga planens handlingar. Den ursprungliga detaljplanen/stadsplanen fortsätter att i övrigt reglera områdets markanvändning även efter ett upphävande av tomtindelningen.

Planförfarande

Upphävandet av tomtindelningen hanteras med processen för förenklat standardförfarande enligt Plan- och bygglagen (PBL2010:900). Det förenklade standardförfarandet kan tillämpas i vissa fall för att ta bort planbestämmelser som reglerar hur området ska vara indelat i fastigheter. Processen består av samråd och samrådsredogörelse, därefter kan beslut om antagande komma att fattas innan antagandet vinner laga kraft.

Då ändringen berör en begränsad sakägarkrets, fastigheterna redan är fullt utbyggda och att ändringen endast innebär att en planbestämmelse tas bort och inget läggs till bedömer kommunen att ändringen inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse.

Beslut om planbesked och planuppdrag fattades av Samhällsutvecklingsutskottet 2026-02-18 § 22. Planförslaget var ute på samråd mellan den 23 mars och 7 april 2026.

Planfakta

Planområdet ligger i centrala Rättvik och omfattar samtliga fastigheter inom kvarteret Knekten:

- Knekten 4–13, 15–17
- Rättvik 1:22(4)

Planhandlingar

Till detaljplanen hör nedan planhandlingar:

- Tillägg till planbeskrivning (denna handling).
- Plankarta och planbeskrivning för Backavägen, B72A, fastställd 1959-07-15.

Planhandlingarna till gällande detaljplan ”*Förslag till ändring av stadsplanen för ett område intill Backavägen i norra delen av Rättviks municipalsamhälle Kopparbergs län*”, B72A, ska läsas tillsammans med detta tillägg.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

I den kommuntäckande översiktsplanen från 2019 finns en illustrerad utvecklingsstrategi som pekar ut hela Rättviks tätort som ett utvecklingsområde. Det saknas dock en detaljerad markanvändningskarta som redovisar mer exakta platser och ställningstaganden kring var en utveckling av olika typer av markanvändning skulle vara önskvärd. Eftersom planändringen innebär att det endast är tomtindelningsbestämmelserna som upphävs, och att användningen bostadsändamål kommer att fortsätta gälla, gör kommunen bedömningen att planändringen är förenlig med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande.

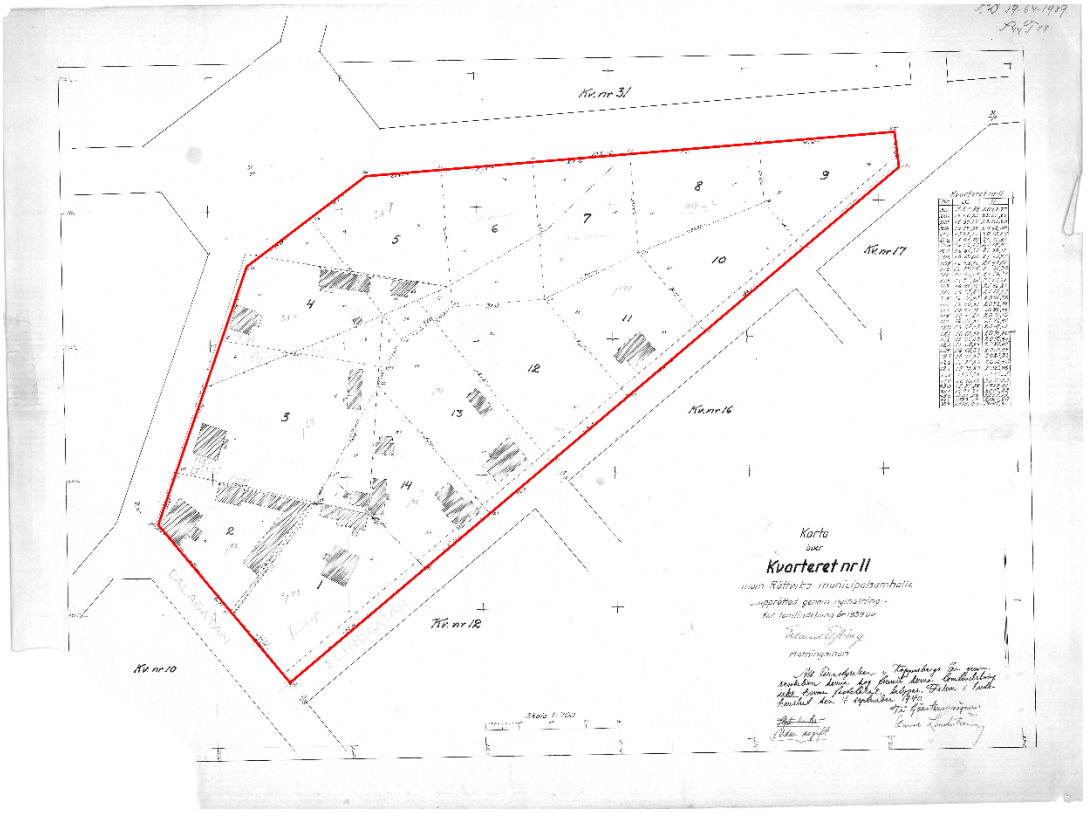
Detaljplan

Området omfattas idag av gällande detaljplan (tidigare kallad stadsplan) vid namn ”*Förslag till ändring av stadsplanen för ett område intill Backavägen i norra delen av Rättviks municipalsamhälle Kopparbergs län*”, fastställd 1959-07-15. Detaljplanen reglerar användningen bostadsändamål inom kvarteret Knekten. Detaljplanen fortsätter att gälla som tidigare då ändringen endast gäller upphävande av tomtindelningsplanen.

Gällande tomtindelning

För aktuellt område gäller *Tomtindelning inom kvarteret Knekten i Rättviks municipalsamhälle*, fastställd 1945-11-17, akt nr: 20-RÄS-11. Tomtindelningen reglerar att området ska vara indelat i 14 fastigheter och hur stora dessa ska vara i kvadratmeter.

Tomtindelningsplaner är en äldre plantyp som styr hur fastigheterna i kvarteret ska vara indelade. Enligt plan- och bygglagen (2010:900) är fastighets- eller tomtindelningsplaner att betrakta som detaljplanebestämmelser, vilket kan utgöra ett hinder för den som önskar göra en ny fastighetsreglering. För att skapa förutsättningar för en fastighetsreglering föreslås att tomtindelningen upphävs i sin helhet.

Figur 2. Gällande tomtindelning. Röd markering visar området som berörs av upphävandet, vilket motsvarar tomtindelningen i sin helhet.

BESKRIVNING AV PLANFÖRSLAG – UPPHÄVANDE AV TOMTINDELNING

Gällande tomtindelning inom kvarteret Knekten, akt nr: 20-RÄS-11, upphävs i sin helhet (se figur 2). Övriga bestämmelser i den ursprungliga detaljplanen gäller fortsatt inom planområdet.

KONSEKVENSER AV PLANFÖRSLAGET

Planförslaget innebär att tomtindelningen (akt nr: 20-RÄS-11) upphävs i sin helhet, vilket medför att det inte kommer finnas några detaljplanebestämmelser som styr hur fastigheterna ska vara indelade. Detta betyder i sin tur att det skapas förutsättningar att genomföra en mer ändamålsenlig fastighetsreglering.

UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

När en kommun upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen undersöka om detaljplanens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 6 § miljöbalken (1998:808). Om en detaljplan förväntas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) utföras.

Ställningstagande

Kommunens ställningstagande för aktuellt detaljplaneförslag är att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning behöver därför inte upprättas. Planändringen innebär ingen ändrad byggrätt eller förändrad användning. Tomtindelningsbestämmelserna upphör att gälla men i övrigt fortsätter detaljplanen att gälla oförändrat. Beslut om att ett plangenomförande inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan fattas i samband med antagandet eller innan granskning om planförfarandet ändras från förenklat förfarande efter samrådet.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

GENOMFÖRANDE

Genomförandetid

Genomförandetiden i gällande plan har gått ut. Tomtindelningen upphävs och upphävandet får inte någon genomförandetid kopplad till sig. Gällande detaljplan fortsätter i övrigt att gälla.

Tidplan

Beslut om att påbörja uppdraget gavs av Samhällsutvecklingsutskottet 2026-02-18 § 22.

Ändringen av detaljplanen, och därmed upphävandet av tomtindelningen, bedöms vara klar under våren/tidig sommar 2026.

Fastighetsbildning och övriga förrättningar

Kommunen har ansökt om fastighetsbildning hos Lantmäteriet men på grund av gällande tomtindelning har lantmäteriförrättningen inte kunnat fullföljas.

Fastigheterna inom planområdet kan efter ändringen styckas av enligt det sätt som lantmäteriet finner lämpligt.

Ekonomiska frågor

Planändringen bekostas av Rättviks kommun.

MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSONER

Planhandlingen har tagits fram av mark- och planenheten på Rättviks kommun.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten

ANTAGANDEHANDLING
Dnr:
KLK 2026/439

Samrådsredogörelse

Rättvik, Rättviks kommun

Ändring av detaljplan för Backavägen

B72A

Hur samrådet har bedrivits

Förslag till *ändring av detaljplan för Backavägen* har varit utsänd för samråd under tiden 2026-03-23 till 2026-04-09. Under samrådstiden har planhandlingarna varit utställda i kommunhusets foajé, på kulturhuset/biblioteket i Rättvik och på kommunens hemsida.

Under samrådet erbjöds de som berörs av planens innehåll möjlighet att inkomma med synpunkter på planhandlingarna. Denna samrådsredogörelse redovisar inkomna synpunkter och kommunens svar på om och hur synpunkterna kommer att beaktas under den fortsatta planprocessen.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Under samrådet har sex yttranden inkommit enligt följande lista

1. Länsstyrelsen, 2026-03-27
2. Trafikverket, 2026-03-27
3. Lantmäteriet, 2026-03-31
4. Skanova, 2026-03-23
5. DalaEnergi, 2026-03-30
6. Dala Vatten och Avfall, 2026-04-02

Rättviks kommun
Postadress
795 80 Rättvik
Webbplats
rattvik.se
Besöksadress
Vasagatan 1
795 30 Rättvik
E-post
mark.plan@rattvik.se
Telefon
0248-70 000 vx
Organisationsnr
212000-2171
Bankgiro
469-9179

Ställningstagande efter samråd

Under samrådstiden har inte några yttranden som föranlett ändringar i planhandlingarna inkommit.

Inkomna synpunkter med kommunens svar

Nedan återges och kommenteras inkomna synpunkter. I vissa fall har långa yttrandens kortats ner och uppenbara stavfel har åtgärdats. Handskrivna yttranden har tolkats och skrivits in digitalt. Yttrandena är diarieförda i sin helhet och finns tillgängliga hos Samhällsutvecklingsförvaltningen. Kommunens kommentarer och svar redovisas med blå text.

1. Länsstyrelsen

Överprövningsgrundande synpunkter

Länsstyrelsen har inte identifierat några överprövningsgrundande frågor enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Rådgivande synpunkter

Planbestämmelser
Länsstyrelsen har inga synpunkter gällande upphävandet av tomtindelningsbestämmelserna som samrådet avser. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma kommunen på att det finns en planbestämmelse i gällande detaljplan som anger ”Å med Ö betecknat område skola av tomts eller tomtdels areal minst fyra femtedelar (4/5) lämnas obebyggda”. Några av fastigheterna inom planområdet, bland annat Knekten 17, ser ut att vara bebyggda mer än vad planbestämmelsen medger vilket innebär att det inte att går att få lov för nybyggnad eller tillbyggnad.

Undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan

Kommunen har bedömt att miljöpåverkan inte kan antas bli så betydande att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken behöver göras. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Svar:

Kommunen tackar för upplysningen om planbestämmelserna. Det är dock inget som kommer att åtgärdas i det här planarbetet.

---

2. Trafikverket

Trafikverket har inga synpunkter.

Svar:

-

---

3. Lantmäteriet

Lantmäteriet har inga synpunkter på de aktuella planhandlingarna.

Svar:

-

---

4. Skanova

Skanova har inget att erinra mot ändringen. Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag.

Svar:

-

---

5. DalaEnergi

Vi på DalaEnergi har inget att erinra mot ändringen av detaljplanen för Backavägen.

Svar:

-

---

6. Dala Vatten och Avfall

Inga synpunkter.

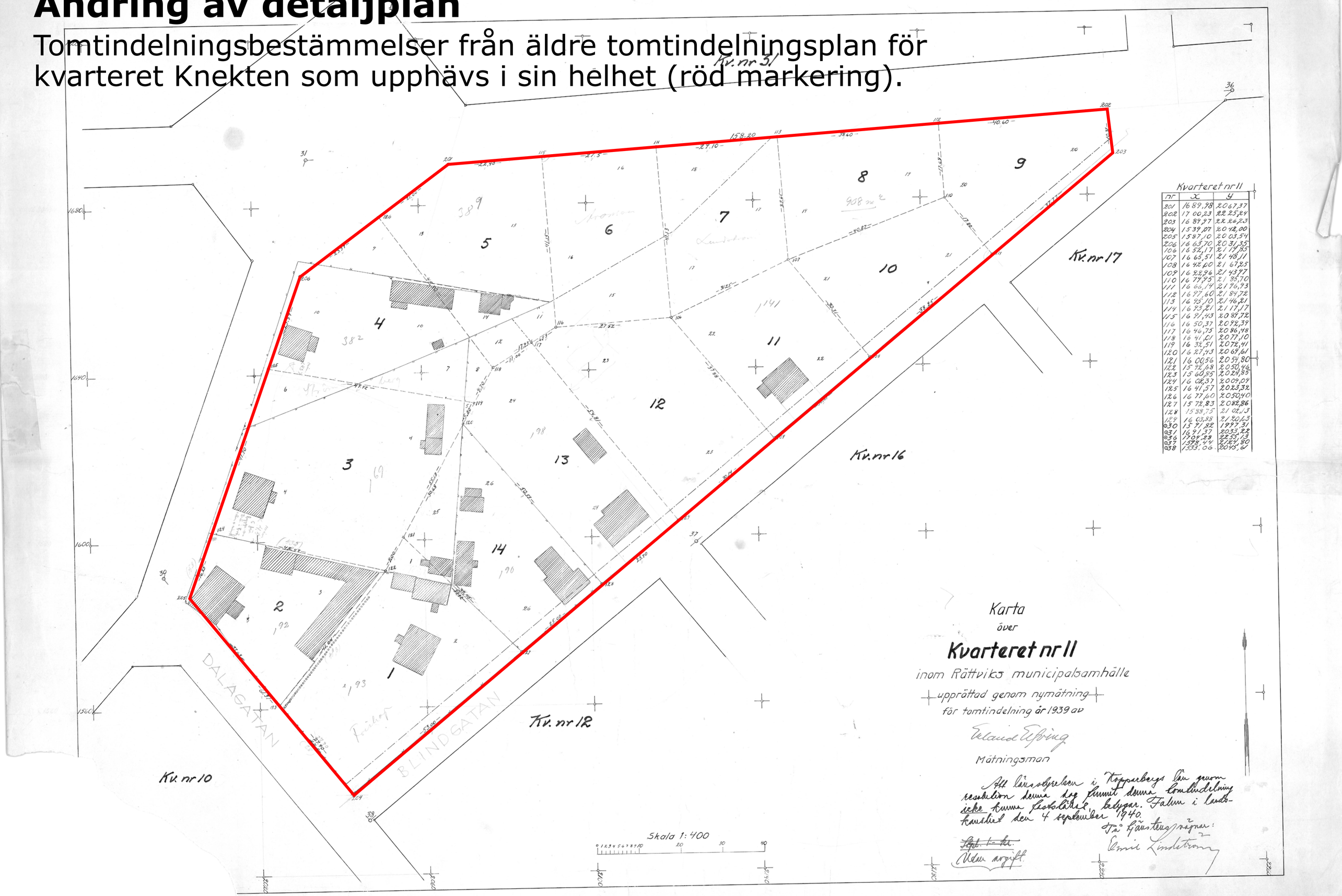
Svar:

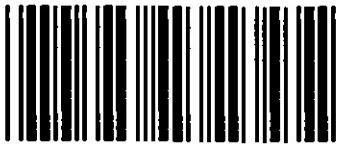
-

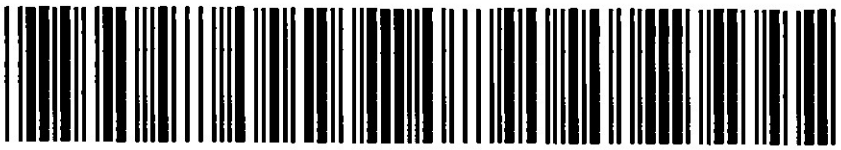
Samrådsredogörelsen är sammanställd av mark- och planheten på Samhällsutvecklingsförvaltningen, Rättviks kommun

Ändring av detaljplan

Tomtindelningsbestämmelser från äldre tomtindelningsplan för kvarteret Knekten som upphävs i sin helhet (röd markering).

Akt nr:

20-RÄS-11

Ändring av detaljplan

Tomtindelningsbestämmelser från äldre tomtindelningsplan för kvarteret Knekten som upphävs i sin helhet.

AU$20-R$ES-11

Lantmäterimyndigheten Falun

LÄNSSTYRELSENS I KOPPARBERGS

LÄN RESOLUTION i fråga om fastställelse av tomtindelning inom kvarteret Knekten i Rättviks municipalsamhälle; Given, Falun i landskanseliet den 17 november 1945.

Vid sammanträde den 2 februari 1945 har byggnadsnämnden i Rättviks municipalsamhälle antagit ett av distriktslantmätaren Erland Elfving upprättat förslag till tomtindelning inom kvarteret Knekten, vilket förslag åskådliggjorts å en år 1939 upprättad karta med till densamma hörande, den 29 december 1941 dagtecknad beskrivning.

Enligt förslaget komme kvarteret att indelas i 14 tomter, å kartan och beskrivningen betecknade med och innahållande i areal:

tomten nr.	1	1683	kvadratmeter;	
" "	2	1017	"	,
" "	3	1957	"	,
" "	4	1361	"	,
" "	5	1356	"	,
" "	6	1132	"	,
" "	7	1029	"	,
" "	8	911	"	,
" "	9	908	"	,
" "	10	921	"	,
" "	11	1029	"	,
" "	12	1423	"	,
" "	13	1337	"	och
" "	14	1213	"	.

Byggnadsnämnden har hos länsstyrelsen anhållit om fastställelse av

ifrågavarande förslag, vilket godkänts av municipalnämnden.

Länsarkitekten och överlantmätaren i länet hava i ärendet avgivit yttranden, varvid överlantmätaran i egenskap av registerförare jämväl avgivit förslag till registerbeteckningar.

En anmärkningsskrivelse hade inkommit från Hans Friskopf.

Länsstyrelsen prövar, med stöd av 8 § stadsplanelagen den 29 maj 1931, lagligt fastställa byggnadsnämndens ifrågavarande beslut om tomtindelning inom kvarteret Knekten, varom kartan och beekrivningen skola förses med bevis.

Samtidigt härmed fastställer länsstyrelsen, med stöd av 7 kapitlet 11 och 15 §§ i lagen om fastighetsbildning i stad den 12 maj 1917, de föreslagna registerbeteckningarna, nämligen tomten nr 1 - tomten nr 14 i kvarteret Knekten.

Granskningsavgift till statsverket jämlikt kungl. kungörelsen den 15 juni 1935 skall av samhället erläggas med 32 kronor.

Talan mot förestående beslut må föras av Hans Friskopf hos Konungen genom besvär, vilka antingen ingivas eller på klagandens äventyr insändas till Kungl. Kommunikationsdepartementet, därvid skall iakttagas att besvären vid talans förlust inkomma till departementet inom en månad från denna dag.

Jämlikt 75 § stadsplanelagen må klagan av annan ej föras mot detta beslut.

År och dag som ovan.

På länsstyrelsens vägnar:

Emil Lindström. Gösta Hanning.

Bestyrkes i tjänsten:

Förslag

till tomtindelning å kvarteret nr 11 i Rättviks municipalsamhälle

Tomt nr 1 består av:

figur nr 1 av Lerdal 1 69:93 0,0070 hektar

" " 2 hela " 1 0,1613 " 0,1683 hektar

och gränsar:

i nordväst mot tomt nr 2 med 41,04 meter

" " " 3 " 9,00 "

i nordost " " " 14 " 39,45 "

i sydost " gata " 53,00 "

i sydväst " " " 27,90 "

Tomt nr 2 består av:

figur nr 3 av Lerdal 1 92: 0,1017 hektar

och gränsar:

i nordväst mot gata med 16,25 meter

i nordost " tomt nr 3 " 42,49 "

i sydost " " " 1 " 41,04 "

i sydväst " gata " 33,63 "

Tomt nr 3 består av:

figur nr 4 av Lerdal 1 69: 0,1792 hektar

" " 5 " " 1 98: 0,0007 "

" " 6 " " 38 2 0,0158 " 0,1957 hektar

och gränsar:

i nordväst mot gata med 41,70 meter

i nordnordost mot tomt nr 4 med 49,92 meter

i sydost " " " 13 " 5,80 "

" " " 14 " 30,68 "

" " " 1 " 9,00 "

i sydväst " " " 2 " 42,49 "

Tomt nr 4 består av:

figur nr 7 av Lerdal 1 69 0,0193 hektar

" " 8 " " 1 98 0,0058 "

" " 9 " " 38 9 0,0184 "

" " 10 " " 38 0,0926 " 0,1361 hektar

i nordväst mot gata med 23,54 meter

i nordväst " " " 23,59 "

i nordost " tomt nr 5 " 45,30 "

i sydost " " " 13 " 9,70 "

i söder " " " 3 " 49,92 "

Tomt nr 5 se efter tomt nr 14.

Tomt nr 6 består av:

figur nr 15 av Lerdal 1^{1} 0,0360 hektar

" " 16 " " 38^{9} 0,0772 " 0,1132 hektar

och gränsar:

i norr mot gata med 27,50 meter

i öster " tomt nr 7 " 41,13 "

i söder " " " 12 " 27,52 "

i väster " " " 5 " 41,15 "

Tomt nr 7 består av:

figur nr 17 av Lerdal 1^{1} 0,0719 hektar

" " 18 " " 38^{9} 0,0310 " 0,1029 hektar

och gränsar:

i norr mot gata med 29,10 meter

i öster " tomt nr 8 " 29,65 "

i sydost " " " 11 " 31,25 "

i väster " " " 6 " 41,13 "

Tomt nr 8 består av:

figur nr 19 av Lerdal 1^{1} 0,0911 hektar 0,0911 hektar

och gränsar:

i norr mot gata med 38,60 meter

i öster " tomt nr 9 " 17,68 "

i sydost " " " 10 " 40,27 "

i väster " " " 7 " 29,65 "

Tomt nr 9 består av:

figur nr 20 av Lerdal 1^{1} 0,0908 hektar 0,0908 hektar

och gränsar:

i norr mot gata med 40,60 meter

i öster " " " 19,31 "

i väster mot tomt nr 8 med 17,00 meter

Tomt nr 10 består av:

figur nr 21 av Lerdal 1 1 0,0921 haktar 0,0921 hektar

och gränsar:

i nordväst mot tomt nr 8 med 40,27 meter
i nordost " " " 9 " 17,80 "
i sydost " gata " 38,25 "
i sydväst " tomt nr 11 " 30,31 "

Tomt nr 11 består av:

figur nr 22 hela Lerdal 1 141 0,1029 hektar 0,1029 hektar

och gränsar:

i nordväst mot tomt nr 7 med 31,25 meter
i nordost " " " 10 " 30,31 "
i sydost " gata " 30,07 "
i sydväst " tomt nr 12 " 37,88 "

Tomt nr 12 består av:

figur nr 23 av Lerdal 1 1 0,1423 hektar 0,1423 hektar

och gränsar:

i nordväst mot tomt nr 5 med 6,93 meter
i norr " " " 6 " 27,52 "
i nordost " " " 11 " 37,88 "
i sydost " gata 30,14 "
i sydväst " tomt " 13 " 54,81 "

Tomt nr 13 består av:

figur nr 24 av Lerdal 1 98 0,1337 hektar 0,1337 hektar

och gränsar:

i nordväst mot tomt nr 3 med 5,80 meter
" " " 4 " 9,70 "
i nordväst mot tomt nr 5 " 11,00 "
i nordost mot tomt nr 12 " 54,81 "
i sydost " gata " 23,90 "
i sydväst " tomt nr 14 " 50,53 "

Tomt nr 14 består av:

figur nr 25 av Lerdal 1 69 0,0232 hektar

i nordväst mot tomt nr 3 med 30,68 meter

i nordost " " nr 13 " 50,35 "

i sydost " gata " 25,00 "

i sydväst " tomt " 1 " 39,45 "

Tomt nr 5 består av:

figur nr 11 av Lerdal	1 1	0,0056 hektar	
" " 12 " "	1 98	0,0090 "	
" " 13 " "	38 9	0,1040 "	
" " 14 " "	38 2	0,0170 "	0,1356 hektar

och gränsar:

i nordväst mot gata med 21,00 meter

i norr " " " 22,40 "

i öster " tomt nr 6 med 41,15 "

i sydost " " " 12 " 6,93 "

i " " " 13 " 11,00 "

i sydväst " " " 4 " 45,30 "

Rättvik den 29/12 1945.

Erland Elfving
mätningsman.

Att Länsstyrelsen i Kopparbergs län genom resolution denna dag fastställt detta förslag till tomtindelning betygar;

Falun i landskansliet den 17/11 1945.

På tjänstens vägnar:

Gösta Hanning.

Bestyrkes. Falun i lantmäterikontoret den 23/12 45

På tjänstens vägnar

G. Larsson

Plankarta, detaljplan för Backavägen (B72A)

Detaljplanen och dess bestämmelser fortsätter att gälla även efter planändringen.

TILLHÖR MUNICIPALFULLMÄKTIGE?
BESLUT DEN 29 MAJ 1959
EX OFFICIO

ORDFÖRANDE

Att länsstyrelsen i Kopparbergs län genom förslag till ändring av stadsplanen samt att resolutionen denna dag jämlikt 150 § tredje stycket byggnadslagen vunnit laga kraft, betygar;
Falun i landskansliet den 15/7 1959
På tjänstens vägnar:
Olof Lindh

FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV STADSPLANEN FÖR ETT OMRÅDE INTILL BACKAVÄGEN I NORRA DELEN AV RÄTTVIKS MUNICIPALSAMHÄLLE KOPPARBERGS LÄN

UPPRÄTTAT I JANUARI 1959 AV
ARKITEKT SAR

BETECKNINGAR

- SAMHÄLLSGRÄNS
- STADSPLANEGRÄNS
- GÄLLANDE OMRÅDES- OCH BESTÄMMELSEGRÄNSER
- FASTIGHETSGRÄNS
- BEFINTLIGA BYGGNADER
- NIVÅKURVOR I METER
- GÄLLANDE OMRÅDES- OCH BESTÄMMELSEGRÄNS AVSEDD ATT UTGÅ
- GATU- KVARTERS- OCH ANNAN OMRÅDESGRÄNS
- GRÄNSLINJE EJ AVSEDD ATT FASTSTÄLLAS
- ALLMÄN PLATS GATA ELLER TORG
- PARK ELLER PLANTERING
- A — OMRÅDE FÖR ALLMÄNT ÄNDAMÅL
- S — OMRÅDE FÖR BOSTADSÄNDAMÅL SAMMANBYGGDA HUS
- Ö — OMRÅDE FÖR BOSTADSÄNDAMÅL FRISTÅENDE ELLER KOPPLADE HUS
- MARK SOM ICKE FÅR BEBYGGAS
- 0,0 — GÄLLANDE GATUHÖJD
- (0,0) — GÄLLANDE GATUHÖJD AVSEDD ATT UTGÅ
- 0,0 — GATUHÖJD
- II — ANTAL VÅNINGAR

JÄRNVÄGSGATAN
VASAGATAN
KV. LANTMÄTAREN ÖII SII
KV. LÄRAREN A
KV. UGGLAN A
KV. KNEKTEN ÖII
KV. KOMPANIET A
168 CENTRALGATAN
KV. EKORREN ÖII
KV. HAREN ÖII
KV. ÄLGEN ÖII
KV. BJÖRNEN ÖII
KV. JÄRVEN ÖII
KV. MÅLAREN ÖII
KV. MURAREN ÖII
KV. VÄVAREN ÖII
KV. VARPAREN ÖII
KV. SPINNAREN ÖII
BACKAVÄGEN
NORR

SKALA 1:2000
20M 0 20 40 60 80 100 200M

30 ex. / 9

B72

Planbeskrivning, detaljplan för Backavägen (B72A)

Detaljplanen och dess bestämmelser fortsätter att gälla även efter planändringen.

Avskrift.

III G 1[illegible]9-59.

Resolution

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN finner -- efter framställning av byggnadsnämnden i Rättvike municipalsamhälle, i anledning varav yttrande avgivits av länsarkitekten den 22 juni 1959 - skäligt med stöd av 26 § tredje stycket byggnadslagen den 30 juni 1947 fastställa ett av municipalfullmäktige 29 maj 1959 antaget förslag till ändring av stadsplanen för ett område intill Backavägen i norra delen av Rättvike municipalsamhälle, vilket förslag, innehållande jämväl stadsplanebestämmelser, angivits å en av arkitekten Erik Wåhlin i januari 1959 upprättad karta med därtill hörande den 4 februari 1959 dagtecknad beskrivning.

Om fastställelsen skall kartan förses med bevis.

Kungörelse om fastställandet skall genom byggnadsnämndens försorg så fort ske kan införas i den eller de tidningar, varå kommunala meddelanden för samhället intagas.

Jämlikt 150 § tredje stycket byggnadslagen må talan ej föras mot detta beslut.

Falun i landskansliet den 15 juli 1959.

På länsstyrelsens vägnar:

Nils Thyreen

L. Nordlander

Bestyrkes i tjänsten:

Utan avgift.

Tillhör Municipalfullmäktiges beslut den 29 maj 1959

LANTMÄTERIET I KOPPARBERGS LÄN
Ank -5. NOV. 1959

G 1-29-59

BESKRIVNING

tillhörande förslag till ändring av stadsplanen för ett område intill Backavägen i norra delen av Rättviks municipalsamhälle, Kopparbergs län, upprättat i januari 1959.

Förslaget innebär en jämkning av Backavägens läge för anslutning till ett av vägförvaltningen i länet uppgjort förslag till utbyggnad.

I och med fastställandet av detta stadsplaneförslag äro de av Kungl Maj:t den 17 oktober 1947 och av länsstyrelsen i Kopparbergs län den 21 februari 1958 fastställda stadsplanerna avsedda att ej längre gälla helt eller i berörda delar.

Uppsala den 4 februari 1959

(Erik Wåhlin)
Arkitekt SAR

Tillhör Länsstyrelsens i Kopparbergs län resolution den 15/5 1959

Kopians riktighet bestyrkes
Stockholm den 25.9. 1959
STATENS REPRODUKTIONSANSTALT

Tillhör Municipalfullmäktiges beslut den 29 maj 1959.

S T A D S P L A N E B E S T Ä M M E L S E R

tillhörande förslag till ändring av stadsplanen för ett område intill Backavägen i norra delen av Rättviks municipalsamhälle, Kopparbergs län, upprättat i januari 1959.

§ 1 Stadsplaneområdets användning

Mom 1 Med A betecknat område får användas endast för allmänt ändamål.

Mom 2 Med S eller Ö betecknat område får bebyggas endast för bostadsändamål. Byggnadsnämnden må dock medgiva inredning av samlingssal och garage samt lokal för handel och hantverk.

§ 2 Mark som icke får bebyggas

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

§ 3 Byggnadssätt

Mom 1 Med S betecknat område får bebyggas endast med hus som med varandra sammanbyggas. Byggnadsnämnden må dock medgiva byggnads indragning från grannes tomtgräns, om detta prövas förenligt med ett prydligt och ändamålsenligt bebyggande av kvarteret.

Mom 2 Med Ö betecknat område får bebyggas endast med hus, som uppföras fristående eller ock två med varandra sammanbyggda i gemensam tomtgräns.

§ 4 Del av tomt som får bebyggas

Å med Ö betecknat område skola av tomts eller tomtdels areal minst fyra femtedelar (4/5) lämnas obebyggda.

§ 5 Våningsantal

Å med II betecknat område får byggnad uppföras med högst två våningar.

§ 6 Byggnads höjd

Mom 1 Å med II betecknat område får byggnad icke uppföras till större höjd än 7,6 meter.

Mom 2 Å med A betecknat område får byggnad icke uppföras till större höjd än 8 meter.

Uppsala den 4 februari 1959

(Erik Wåhlin)
Arkitekt SAR

Tillhör Länsstyrelsens i Kopparbergs län resolution den 15/7 1959

Kopians riktighet bestyrkes
Stockholm den 23.9. 1999
STATENS REPRODUKTIONSANSTALT

§ 42

Dnr KLK 2026/671 251

Köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Godkänna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
2. Uppdra mark- och planchef att teckna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.

Föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta:

3. Godkänna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
4. Uppdra mark- och planchef att teckna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
5. Uppdra VA-huvudmannen (Rättvik Vatten och Avfall AB) att fullfölja för berörda delar av köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Godkänna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera,* daterad 2026-04-28.

b) Markavtal, *Köp- och exploateringsavtal*, 2026-04-29.

c) Markavtal, *Tillägg till markanvisningsavtal*, 2024-12-30.

d) Markavtal, *Markanvisningsavtal*, 2021-03-29.

Sammanfattning av ärendet

Planarbetet för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera har granskats och förväntas kunna antas i samhällsutvecklingsutskottet och kommunstyrelsen under maj 2026 och sedan i kommunfullmäktige i juni 2026. Om inte planen överklagas eller överprövas kan utbyggnad påbörjas tre veckor efter antagandet.

Avsikten är att exploatören ska tillskapa upp till 47 bostadstomter och i samband med det iordningställa gator, avfallshantering, brandpost, va-anläggningar och dagvatten inom området.

Ett markanvisningsavtal har tecknats mellan parterna som gällde fram till 2024-12-31, avtalet har förlängts till och med 2026-06-30. I avtalet har en köpeskilling för marken värderats till 600 tkr. Utöver kostnaden för marken ska exploatören bygga ut all allmän plats för gator, dagvatten och

de lokala va-anläggningarna. Totalt uppskattas exploateringskostnaderna till mellan 50 och 60 miljoner kronor.

För att förhindra att marken säljs vidare innan exploatören genomfört sina åtaganden, och för att på så vis skydda kommunen, utfärdar inte kommunen köpebrev förrän allmän plats och va-anläggningar är utbyggda och överlämnade till gemensamhetsanläggningar.

När va-anläggningar är överlämnande till gemensamhetsanläggning ska avtal tecknas med va-huvudmannen för en så kallad avtalsanslutning till den kommunala vatten- och spillvattenanläggningen. Köp- och exploateringsavtal beskriver vidare kostnaden och vissa villkor för denna anslutning. Det innebär att exploatören bekostar utbyggnaden av den lokala va-anläggningen och betalar (en servisavgift, 50 procent av en förbindelsepunktavgift per ingående fastighet i gemensamhetsanläggningen och en bostadsenhetsavgift per bostadsenhet i gemensamhetsanläggningen) för att koppla på det kommunala nätet. Det innebär också att kommunen inte har för avsikt att utöka verksamhetsområdet för kommunalt vatten- och spillvatten för planområdet.

Handpenning kommer tas ut i samband med tecknande av avtalet och därefter har exploatören fem år på sig att utföra åtgärderna. Om inte så har skett förfaller avtalet och den handpenning som erlagts tillfaller kommunen som ersättning för dess administration. Utförda anläggningar inom området tillfaller därvid kommunen utan ersättning. Kommunen kan därefter teckna nytt avtal med annan exploatör eller själv vara exploatör. Samtidigt medger inte detaljplanen att bygglov ges för byggnad till bostad eller uthyrning av bostad, förrän gata byggts ut fram till aktuell byggnad. Detta innebär att kommunens risk att behöva färdigställa gator uteblir i de fall Exploatören inte fullföljer utbyggnaden. Av dessa anledningar finns inga viten eller krav på säkerhet i detta köp- och exploateringsavtal.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
2. Uppdra mark- och planchef att teckna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
3. Godkänna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
4. Uppdra mark- och planchef att teckna köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.

5. Uppdra VA-huvudmannen (Rättvik Vatten och Avfall AB) att fullfölja för berörda delar av köp- och exploateringsavtal till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Mark- och planenheten
Exploatör
Styrelsen för Rättvik Vatten och Avfall AB

RÄTTVIKS KOMMUN

MARKANVISNINGSAVTAL

Säljare: **Rättviks Kommun, org.nr. 212000 -2171, 795 80 Rättvik, nedan "kommunen"**

Exploatör: **Vive Ut Vivas AB, Org.nr: 559233-5540, c/o Conny Frid, Byggmästargränd 8, 795 35 Rättvik, nedan "Exploatören".**

Berörd fastighet

Del av Rättvik Lerdal 10:49 (ca 8 ha), nedan kallad Fastigheten, redovisas ungefärligt med röd streckad kantfärg på utdrag ur gällande detaljplan bild 1. Avgränsningen är en tolkning av exploatörens önskemål vilken redovisas i bild. 2

Röd heldragen gräns är utgörs av kvartersgräns enligt gällande detaljplan. Exakt gräns kommer att avgöras i kommande detaljplanläggning och lantmäteriförrättning,

Bild 3 illustrerar planområdets läge i samhället.

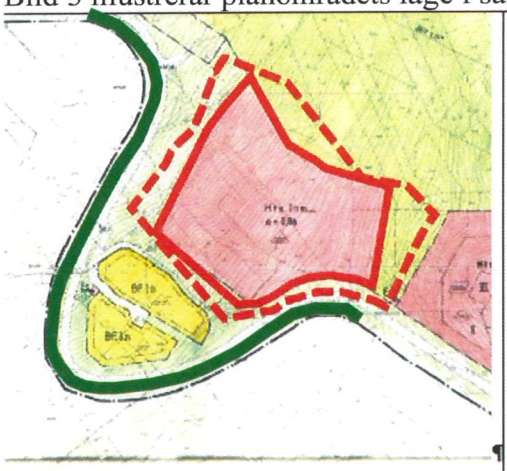

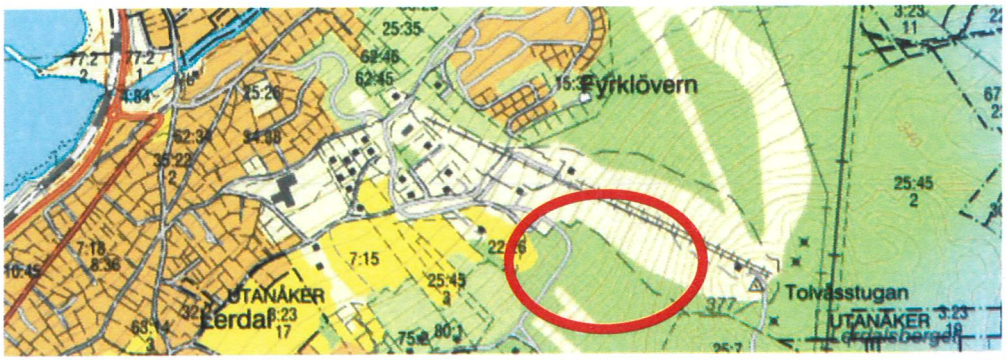
Bild 1. Avtalsområdet redovisas med röd streckad linje

Bild 2. Exploatörens illustration av exploateringsområdet

Bild 3. Områdets läge i förhållande till centrum.

Röd ring

Bakgrund

Exploatören har anmält intresse av att förvärva fastigheten/området. För fastigheten gäller en detaljplan från 1985 som huvudsakligen anger stugby (planbeteckning Hts) som tillåten markanvändning. Då exploatören avser att exploatera fastigheten med tomter för friliggande småhus för permanentboende krävs en planändring. Detta markanvisningsavtal ger exploatören ensamrätt till fastigheten under viss tid samt reglerar villkoren för detaljplanändringen, tidplan samt villkoren för framtida förvärv av fastigheten.

§ 1 Mark-anvisning

Denna markanvisning ger exploatören rätt att förvärva Fastigheten med äganderätt under de villkor som anges nedan. Markanvisningen gäller från det att detta avtal undertecknats av båda parter och längst fram till 2023-12-31.

Om den nya detaljplanen enligt § 2 ej vunnit laga kraft vid avtalstidens utgång förlängs markanvisningsavtalets giltighetstid till att gälla till en månad efter det att den nya detaljplanen har vunnit laga kraft, dock som längst till 2024- 12-31.

§ 2 Detaljplan

För Fastigheten gäller en detaljplan fastställd 1985. Det åligger byggherren att ansöka om planesked för en ändring till småhustomter inom en månad efter detta avtals undertecknande, att teckna planavtal med kommunen samt att svara för samtliga kostnader för detaljplaneändringen. 1b

Framtagandet av en ny detaljplan följer en given process enligt plan- och bygglagen, PBL

Utredningar och frågor som måste lösas inom detaljplaneprocessen är bland annat:
Dagvatten
Geotekniska förutsättningar
Trafik - vägar
VA
Landskap och naturvärden. I befintlig detaljplan är området markerat med ”m” - bebyggelsen skall utformas med särskild hänsyn till den känsliga landskapsbilden och miljön i övrigt.
Resultaten av dessa utredningar kan komma att påverka möjlig exploateringsgrad.

§ 3 Köpe-kontraktets tecknande

Inom ramen för markanvisningens giltighetstid ska köpekontrakt avseende Fastigheten träffas mellan kommunen och Exploatören. Köpeavtal kan tecknas för delområden av Fastigheten vid etappvis utbyggnad efter skriftlig överenskommelse mellan Exploatören och kommunen.

Om bindande köpeavtal inte har tecknats under avtalets giltighetstid förfaller markanvisningen utan rätt till skadestånd för någondera parten.

§ 4 Köpe-skilling

Kommunen kommer att överlåta Fastigheten med äganderätt. Köpeskillingen uppgår till 600 000 kr.

§ 5 Köpe-skillingens er läggande

Den framtida köpeskillingen ska erläggas med en handpenning om 10% då köpeavtal tecknas samt resterande belopp på tillträdesdagen

Inbetalning sker till kommunens BG 469-9179 och märks " Markanvisning Utsikten".

§ 6 Byggnads-skyldighet

Exploatören är medveten om att kommunen alltid säljer mark med krav på att bostadsbyggandet ska ha påbörjats inom 9 månader från tillträdesdagen vid köp av färdig tomt. Exploatören åtar sig att föra detta krav vidare till tomtköpare med krav mot tomtköparen att köpet skall återgå till exploatören.om ej byggnationen påbörjats inom stipulerad tid.

Med att "påbörja byggnation" menas att det ska finnas ett beviljat, lagakraft vunnet bygglov och att markarbetena ska vara påbörjade.

Dock med villkoret att Bygglov är givet inom denna tidsram. Tomtköpare skall ansöka om Bygglov senast i anslutning till tillträdesdagen.

Kommunen skall granska och godkänna ett förslag till standardiserat köpekontrakt mellan exploatör och tomtköpare i samband med att köpekontrakt enligt § 3 tecknas mellan kommunen och exploatören. Detta standardiserade köpekontrakt skall biläggas köpekontraktet mellan kommunen och exploatören.

§ 7 Fastig-hetsbildning/ övriga kostnader

Kommunen ansöker om och bekostar erforderlig lantmäteriförrättning för avstyckning av en exploateringsfastighet.
Exploatören ansöker om och bekostar avstyckning av småhustomter och bildande av erforderliga gemensamhetsanläggningar enligt den detaljplan som ska tas fram enligt §2.

Samtliga till exploateringen hänförliga kostnader erläggs av exploatören.

§ 8 Väg till exploatering området

Frågan om huvudmannaskap för vägen upp till planområdet avgörs i det kommande detaljplanearbetet. Parterna är överens om att ny väg skall byggas från Slalomvägen enligt föreslagen sträckning i gällande detaljplan, grön markering i bild 1.

Exploatören bekostar vägen enligt första stycket. Exploatören är ansvarig för att nya vägdragningar inom området håller samma standard som Slalomvägen har där den nya vägen skall ansluta. Kommunen skall ges tillfälle att granska och godkänna projekteringen av den nya vägen. Kommunen har rätt att påkalla besiktning när helst under vägens anläggande. Besiktningsperson skall godkännas av bägge parter och eventuella besiktningar bekostas av exploatören. Exploatören kallar kommunen till slutbesiktning vilken också sker på exploatörens bekostnad.

Sker fler exploateringar i närliggande område vilka medför krav på förbättrad vägstandard för att möta ökat trafiktryck åligger det kommunen att vidta erforderliga förbättringar i egen regi eller via avtal med andra exploatörer.

§ 9 Teknisk försörjning

Området ligger än så länge utanför kommunens verksamhetsområde för allmänna VA-anläggningar varför exploatören har att teckna avtal med Rättviks Vatten och Avfall AB om anslutning till det allmänna vatten- och avloppsnätet. Samtliga kostnader för anslutningarna ska erläggas av exploatören.

Exploatören svarar gemensamt med Dala Energi AB och övriga leverantörer för samordning och planering för framdragande av ledningar för el, telekommunikation och optofiber för områdets försörjning.

Avgifter för fastighetens anslutning till el, vatten och avlopp betalas av köparen till respektive ledningsägare (Dala Energi AB och Dala Vatten och Avfall AB).

§ 10 Ledningar, nyttjande-rätter, servitut

Exploatören ska, utan ersättning, upplåta eventuellt erforderligt utrymme för transformatorstationer, ledningar för el, fiber, vatten och avlopp till förmån för ledningens ägare. Rättigheter skall säkerställas genom servitut/ledningsrätt mellan exploatören och respektive ledningsägare.

Om del av befintlig ledning måste flyttas bekostar exploatören flytt av aktuell ledningsdel med de tillbehör som omfattas. Dessutom säkerställer exploatören att kommunen och ledningsägaren få vetskap om flytten och bekostar erforderlig ändring av servitut/ledningsrätt.

inkommit under planarbetet vad gäller befintliga ledningar.

§ 11 Villkor för detta avtals giltighet

Detta markanvisningsavtal är till alla delar förfallet utan ersättningsrätt från någondera parten om inte:

1) Behörig nämnd/styrelse inom Rättvik kommun godkänt avtalet senast den 29 mars 2021.

§ 12

Detta avtal får inte överlåtas till annan juridisk eller fysisk person utan

Överlåtelse kommunens skriftliga godkännande. Detta gäller inte överlåtelse till närstående företag, inom koncernen.

§ 11 Dagvatten I samband med detaljplanearbetet skall en dagvattenutredning tas fram på exploatörens bekostnad. En utredning som skall ha en inriktning mot att dagvattnet via anläggningar som utförs av exploatören omhändertas och renas lokalt inom Fastigheten.

§ 12 Tvist Tvist med anledning av detta avtal avgörs i allmän domstol.

Detta avtal är upprättat i två exemplar och båda parterna har erhållit var sitt.

Rättvik den 29/3 2021
RÄTTVIKS KOMMUN

.....
Jonny Jones
Kommunalråd

.....
Jonny Gahnshag
Samhällsutvecklingschef

Rättvik den 9/3 2021
Vive Ut Vivas AB

.....
Conny Frid
Styreledamot

.....
Ronnie Frid
Styrelsesuppleant

RÄTTVIKS KOMMUN

Tillägg till MARKANVISNINGSAVTAL

För bostäder på del av fastigheten Lerdal 10:49

PARTER
Rättviks kommun (212000-2171), 795 80 Rättvik nedan kallad Kommunen och ägare av fastigheten Rättvik Lerdal 10:49.

Vive Ut Vivas AB (559233-5540), c/o Conny Frid Byggmästargränd 8, 795 35 Rättvik, nedan kallad exploatören.

Bakgrund

Mellan parterna Rättviks kommun genom dess samhällsutvecklingsutskott, nedan kallad Kommunen, och Vive Ut Vivas nedan kallat Exploatören, har avtal om markanvisning träffats för del av fastigheten Rättvik Lerdal 10:49, daterat 2021-03-29, nedan kallat Markanvisningsavtalet.

I Markanvisningsavtalets § 1 avtalas att markanvisningen gäller fram till 2023-12-31. I § 1 andra stycket öppnas för en förlängning av avtalet till dess att den nya detaljplanen för området vunnit laga kraft, dock som längst till 2024-12-31.

Arbetet med detaljplanen pågår dock fortfarande och ytterligare utredningar krävs för att detaljplanen ska kunna antas. Kommunen medger därför förlängning av markanvisningsavtalet.

Med anledning av ovanstående bakgrund ändras härmed den sista delen i markanvisningsavtalets §1 andra stycket, enligt nedan med fet stil markerade datum:

§1 andra stycket
Om den nya detaljplanen enligt § 2 ej vunnit laga kraft vid avtalstidens utgång förlängs markanvisningsavtalets giltighetstid till att gälla till en månad efter det att den nya detaljplanen har vunnit laga kraft, dock som längst till **2026-06-30**.

Med undantag för ovan nämnda ändring är Markanvisningsavtalet i alla delar fortsatt gällande.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Rättvik 2024-12-30

För Rättviks kommun

.....

Jonny Jones
Ordf. samhällsutvecklingsutskottet

Rättvik 2024-12-17

För Vive Ut Vivas AB

.....

CONNY FRID
.....

KÖP- OCH EXPLOATERINGSAVTAL

Till detaljplan för Utsikten, för bostäder med möjlighet till uthyrning av bostad på del av Lerdal 10:49 med flera

PARTER

Rättviks kommun (212000-2171), 795 80 Rättvik, nedan kallad Kommunen och ägare av fastigheterna Rättvik Lerdal 10:49 och Rättvik Gärdebyn 28:21.

Kontaktperson: Robert Lundgren, mark- och exploateringsstrateg

---

Vive Ut Vivas AB (559233-5540), c/o Conny Frid, Byggmästargränd 8, 795 35 Rättvik, nedan kallad Exploatören.

Kontaktperson: Conny Frid, styrelseledamot

BAKGRUND

Kommunen avser sälja ett område av Lerdal 10:49 med flera till Exploatören i samband med att den nya detaljplanen för området vinner laga kraft. Avsikten är att Exploatören ska tillskapa upp till 47 bostadstomter och i samband med det iordningställa gator, avfallshantering, brandpost, va-anläggningar och dagvatten inom området.

Ett markanvisningsavtal har tecknats mellan parterna som gällde fram till 2024-12-31, avtalet har förlängts till och med 2026-06-30. Under denna tid ska detaljplanen genomgå en granskning och bedöms kunna antas och om planen inte överklagas och därefter vinna laga kraft under sommaren 2026.

Tecknande av avtal

Kommunen är markägare för hela området som avses exploateras men undantag för fyra befintliga tomtplatser. Ingen åtgärd enligt detta köp- och exploateringsavtal bedöms behöva utföras på dessa tomtplatser. Detta innebär att kommunen har full rådighet över marken och dess användning fram tills att den överlåtes till Exploatören. Detta avtal måste därför inte tecknas före detaljplanen vinner laga kraft. Kommunen avser att teckna avtal i samband med att detaljplanen vunnit laga kraft.

MARKÖVERLÅTELSER OCH FASTIGHETSRÄTTSLIGA ÅTGÄRDER

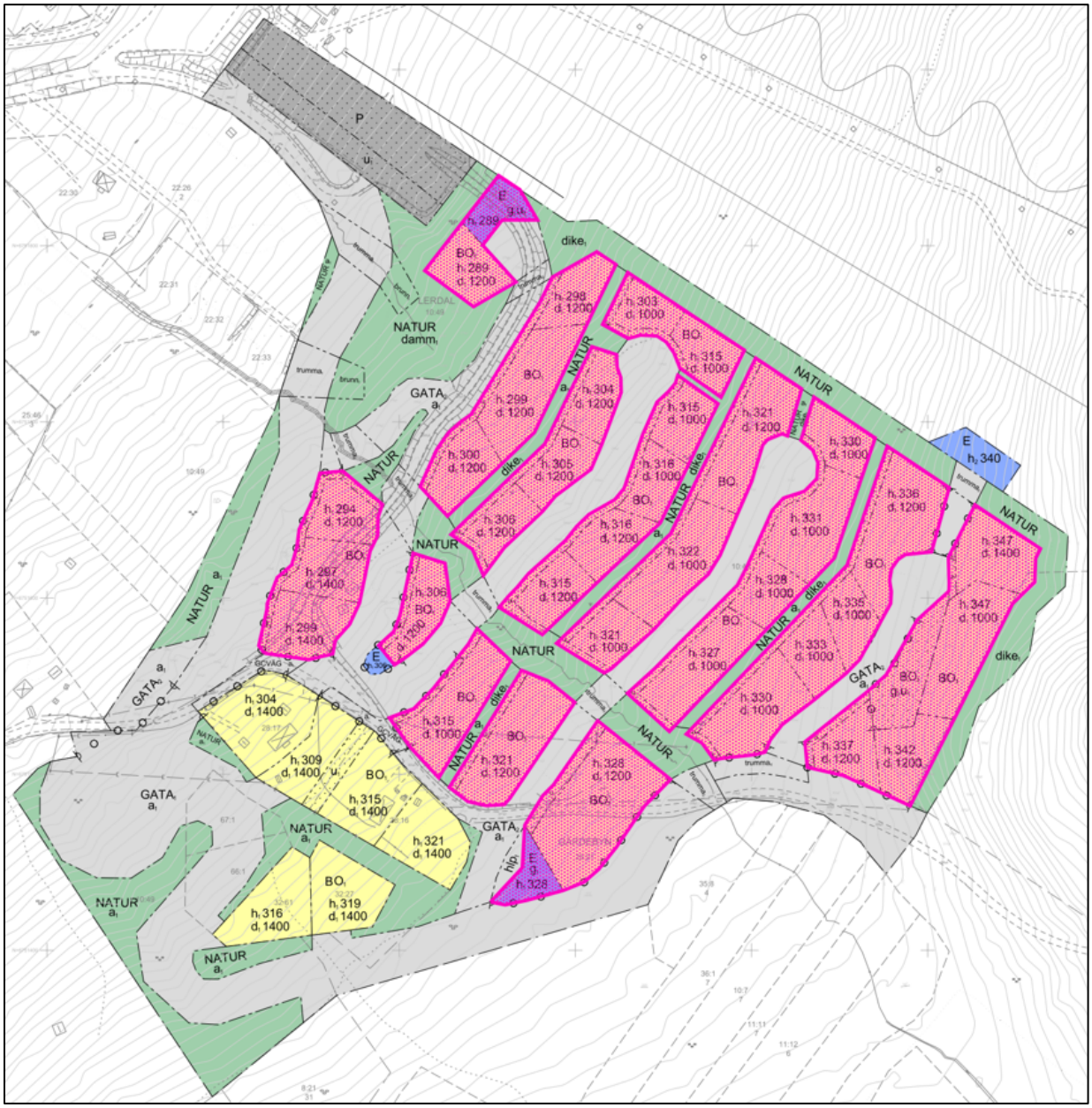
Överlåtelse av området och köpeskilling

Kommunen överlåter all kvartersmark, förutom området avsett för parkering och teknisk anläggning till tryckstegringsstation, såsom en exploateringsfastighet. Se nedan karta med avsett område inom rosa markering. Detta innebär att cirka 73 714 m² av Lerdal 10:49 och Gärdebyn 28:21 blir del av denna exploateringsfastighet och överlåtes till Exploatören för en köpeskilling om sammanlagt sex hundra tusen **600 000** kronor.

Sign: ___ / ___ /___

Handpenning om på 10% av den totala köpeskillingen, sextio tusen **60 000** kronor, ska erläggas inom 10 dagar från undertecknandet av detta avtal.

Betalning ska ske till Kommunens BG 469-9179 och märks ”Utsikten - handpenning/slutbetalning”.

Kartutsnitt från detaljplanen. Rosamarkerade områden är den del av kvartersmarken som ska överlåtas enligt detta köp- och exploateringsavtal.

Kommunen utfärdar köpebrev, som ska ligga till grund för lagfart, när Exploatören fullgjort sina förpliktelser inom stipulerade tidsramar enligt nedan punkter. Om inte så har skett inom fem **5** år från tecknande av detta köp- och exploateringsavtal förfaller avtalet och den handpenning som erlagts tillfaller Kommunen som ersättning för dess administration. Utförda anläggningar inom området tillfaller därvid Kommunen utan ersättning.

- Köpeskillingen är erlagd i sin helhet till Kommunen.

Sign: ___ / ___ /___

- Lantmäteriförrättning har slutförts avseende avstyckning av kvartersmark samt bildande av gemensamhetsanläggning(ar) enligt följande:
    - För alla vatten- och spillvattenanläggningar inklusive brandpost. I ovan kartutsnitt från detaljplanen är det fastigheter inom rosamarkerade områden som ska ingå i gemensamhetsanläggningen. Övriga fastigheter (gulmarkerade områden i kartutsnittet ovan) inom detaljplanen ska tillåts ingå i, och anslutas till gemensamhetsanläggningen vid förfrågan.
    - För alla gator i detaljplanen.
    - För alla naturområden och dagvattenanläggningar med enskilt huvudmannaskap i detaljplanen.
- Följande anläggningar är utbyggda, slutbesiktigad och överlämnad till förvaltare av gemensamhetsanläggning enligt ovan:
    - Vatten- och spillvattenanläggningar inklusive brandpost som är anslutna till av VA-huvudmannen (Rättvik Vatten och Avfall AB, c/o Dala Vatten och Avfall AB) anvisad förbindelsepunkt.
    - Dagvattenanläggningar med enskilt huvudmannaskap i detaljplanen.
    - Huvudgatan i detaljplanen med avskild gång- och cykelväg är utbyggd med slitlager.
    - Lokalgata från Huvudgatan och fram till brandpost är utbyggd med slitlager.
    - Lokalgata och angöringsgata till teknisk anläggning från Huvudgatan är utbyggd med slitlager.
    - Angöringsväg till fastigheterna Lerdal 28:16 och 28:17 ska finnas antingen med befintlig gata eller att lokalgata är utbyggd med slitlager.
- Befintlig gata på Natur och Parkering i detaljplanens norra gräns mot slalombacken ska tas bort och marken ska vara återställd till användningen i detaljplanen; Naturmark respektive Parkering med slitlager av grus.
- Lokalgata med enskilt huvudmannaskap i detaljplanen som i västra plangränsen ansluter till Werkmästergatan är utbyggd med slitlager fram till Huvudgatan ovan enligt illustrationskartan till detaljplanen, slutbesiktigad och överlämnad till gemensamhetsanläggningen Lerdal GA:7. Slitlager ska vara utbyggt med samma bredd och utförande (asfalt) som befintlig gata.
- Dagvattenanläggningar med kommunalt huvudmannaskap i detaljplanen är slutbesiktigad och överlämnade till Kommunen.

Kommunen ansöker tillsammans med Exploatören om erforderliga lantmäteriförrättningar. Exploatören svarar för samtliga lantmäterikostnaderna (förrättningar, lagfart- och inteckningskostnader) som är förenade med detta avtal.

Områdets exakta avgränsning kommer att fastställas i kommande lantmäteriförrättning utefter detaljplanens användningsgränser för kvartersmark avsedd för bostäder/tillfällig vistelse, uthyrning av bostad och teknisk anläggning till avfall och brandpost.

Beräkning av köpeskillingen är baserad på värdering av oberoende värderingsföretag. Värderingen har tagit hänsyn till att Exploatören tar riskerna med att pröva en ny detaljplan och därefter kommande kostnader för utbyggnad av allmän plats och va-anläggningar. I de fall som Exploatören nyttjar en mindre eller större andel av möjlig byggrätt utgår ingen återbetalning eller tilläggsköpeskilling.

Tillgång och tillträde

Exploatören har rätt att disponera och nyttja området på Kommunens fastigheter för att möjliggöra utbyggnad enligt ovan punkter. Denna rätt gäller från och med undertecknande av detta avtal.

Det juridiska tillträde till marken, erhålls när Kommunen utfärdat köpebrev.

Sign: ___ / ___ /___

Områdets skick

Området överlåts i det skick det är på dagen för undertecknande av detta avtal och exploatören avstår med bindande verkan från alla anspråk på Kommunen för eventuella fel och brister i området/fastigheten av vad slag det må vara inklusive så kallade ”dolda fel”. Några garantier vad gäller fastighetens fysiska beskaffenheter kommer inte att lämnas av Kommunen utan endast garantier vad avser inteckningar eller inskrivningar som belastar fastigheten.

Ledningsrätt, servitut och andra rättigheter

Kommande ledningar inom planområdet ska i den mån det behövs, säkerställas med servitut eller ledningsrätt. Säkerställning av dessa rättigheter ska bekostas av respektive ledningshavare. Flytt av befintliga ledningar initieras och bekostas av Exploatören.

UTFÖRANDE OCH BEKOSTANDE AV ANLÄGGNINGAR

Vatten och avlopp

Förutsättningar

Planområdet ingår vid avtalets tecknande inte i verksamhetsområde för dagvatten eller vatten och spillvatten. För genomförandet av detaljplanen förutsätts att fastigheterna ansluts till kommunal allmän VA-anläggning avseende vatten och spillvatten (ej dagvatten). För genomförande av detaljplanen förutsätts flera dagvattenåtgärder men dessa ligger utanför VA-huvudmannens nuvarande åtaganden kring kommunal allmän VA-anläggning avseende dagvatten.

Beslut om inrättande eller utökning av verksamhetsområde fattas av kommunen i särskild ordning enligt gällande lagstiftning och regleras inte genom detta avtal. Kommunen avser inte utöka verksamhetsområde utan området ska ligga utanför verksamhetsområde och anslutas via en gemensam så kallad avtalsanslutning till kommunal VA-anläggning. I de fall som kommunen ändå tar ett sådant beslut inom tiden för detta avtals giltighet behöver inte Exploatören uppfylla villkoren för utbyggnad och överlämnande av VA-anläggningar.

Exploatörens generella åtagande

Exploatören åtar sig att för egen räkning projektera, låta utföra och bekosta erforderliga VA-anläggningar (ej dagvatten) inom planområdet, inklusive huvudledningar, tryckstegringar, lokalledningar för att möjliggöra serviser och förbindelsepunkter för samtliga i detaljplanen möjliga 47 byggrätter.

Exploatören ansvarar själv för upphandling av entreprenader och utförande av arbetena.

Projektering och samråd

För att VA-anläggningar ska tillåtas kopplas på förbindelsepunkt på VA-huvudmannens anläggningar ska arbetena utföras i enlighet med VA-huvudmannens vid var tid gällande tekniska krav och anvisningar.

Exploatören ska till VA-huvudmannen inge projekteringshandlingar inklusive besiktningsplan för rådgivande granskning och för att säkerställa att gällande tekniska krav och anvisningar har följts innan arbetena påbörjas. Om VA-huvudmannen inte inom 30 arbetsdagar från mottagandet skriftligen meddelat behov av komplettering eller ändring för att uppfylla gällande tekniska krav och anvisningar, ska handlingarna anses godkända för fortsatt genomförande. Granskningen innebär inte att VA-huvudmannen övertar något projekterings- eller utförandeansvar utan är en service till Exploatören för att bekräfta att vid var tid gällande tekniska krav och anvisningar har följts.

Besiktning och dokumentation

Exploatören ska bekosta och låta genomföra erforderliga kontroller, mellanbesiktningar och

slutbesiktning genom oberoende besiktningsman enligt besiktningsplan. VA-huvudmannen ska bjudas in att närvara vid besiktning samt ges möjlighet att löpande följa arbetena för att bekräfta att vid var tid gällande tekniska krav och anvisningar har följts.

Överlämnande till gemensamhetsanläggning

Exploatören ska via Lantmäteriförrättning bilda gemensamhetsanläggning där alla vatten- och spillvattenanläggningar inklusive brandpost i detaljplanen ingår.

Efter godkänd slutbesiktning ska anläggningarna överlämnas till förvaltare av gemensamhetsanläggningen.

Fram till övertagande ansvarar exploatören för drift, underhåll och samtliga kostnader. Förvaltaren av gemensamhetsanläggningen tar över drift- och underhållsansvar först efter övertagande.

Exploatören lämnar enligt gällande normer en garantitid om 5 år till gemensamhetsanläggningen.

Anslutning till VA-huvudmannens förbindelsepunkt

Påkoppling till VA-huvudmannens anvisade förbindelsepunkt kan först ske när en gemensamhetsanläggning med en förvaltande förening har bildats och avtal för anslutning utanför verksamhetsområde är tecknat med VA-huvudmannen.

Såvida Exploatören uppfyllt alla sina åtaganden i detta köp- och exploateringsavtalet är VA-huvudmannen är skyldig att teckna ett avtal för anslutning utanför verksamhetsområde enligt villkor i detta köp- och exploateringsavtal.

Senast i samband med att avtalet tecknats ska Exploatören överlämna följande handlingar rörande VA-anläggning till förvaltaren av gemensamhetsanläggningen, Kommunen och VA-huvudmannen.

- Av oberoende besiktningsman godkänt slutbesiktningsprotokoll
- Relationshandlingar
- Övrig erforderlig dokumentation

Förbindelsepunkten avses förläggas mellan Rodelvägen och Slalomvägen. Exakt placering ska ligga inom 100 meter från Plangräns.

Huvudpunkter i kommande avtal för anslutning utanför verksamhetsområde

Avtalet reglerar bland annat anläggandet och anslutningen av ledning från den enskilda va-anläggningen till den av VA-huvudmannen anvisade förbindelsepunkten i det kommunala vattnet- och spillvattennätet (ej dagvatten) i form av ansvar och kostnader.

I samband med påkoppling till VA-huvudmannens förbindelsepunkt ska förvaltaren av gemensamhetsanläggning debiteras enligt var tids gällande VA-taxa:

- en servisavgift oavsett antalet ingående fastigheter, (vilket motsvarar 2026 cirka 117 tkr inkl. moms)
- 50 procent av en förbindelsepunktavgift per ingående fastighet i gemensamhetsanläggningen, (vilket motsvarar 2026 cirka 69 tkr inkl. moms)
  När förvaltaren av gemensamhetsanläggning vill ansluta ytterligare en eller flera fastigheter till gemensamhetsanläggningen än det antal som redovisats vid den initiala påkopplingen ska gemensamhetsanläggningen lämna en VA-beställning med att antalet tillkommande ingående fastigheter. Därefter debiteras förvaltaren av gemensamhetsanläggningen förbindelsepunktavgifter enligt ovan och enligt gällande VA-taxa vid beställningstillfället.
- en bostadsenhetsavgift, (vilket motsvarar 2026 cirka 27 tkr inkl. moms)
  Under bygglovsprocessen för att tillskapa bostadsenheter ska förvaltaren av gemensamhetsanläggningen lämna en VA-beställning med att antalet tillkommande bostadsenheter. Därefter debiteras förvaltaren av gemensamhetsanläggningen bostadsenhetsavgifter enligt ovan och enligt gällande VA-taxa vid beställningstillfället.

Sign: ___ / ___ /___

Övriga villkor kring vattenmätare och liknanden hänvisas till avtalet om avtalsanslutning med VA-huvudmannen.

Värdering vid inlösen av VA-anläggning

I de fall som inlösen av VA-anläggning sker av någon orsak ska värdering tas fram baserat på anläggningens skick, ålder och uppfyllnad av VA-huvudmannens vid var tid gällande tekniska krav och anvisningar. Värderingen ska ligga som grund för inlösenbeloppet som VA-huvudmannen ska erlägga till gemensamhetsanläggningen.

När verksamhetsområde för kommunalt vatten- och spillvatten är bildat efter att inlösen har skett har VA-huvudmannen rätt att debitera respektive fastighetsägare de faktiska servis- och förbindelpunktavgifter enligt vid varje tillfälle gällande VA-taxa. I de fall som en fastighet har fler än en servis- och förbindelpunkt ska alla debiteras. Detta innebär att servisavgifter kommer tas ut i sin helhet. Anslutningsavgifter och bostadsenhetsavgifter ska reduceras med redan erlagt belopp.

Villkor för befintliga fastigheter med byggrätter

Övriga fastigheter (gulmarkerade områden i kartutsnittet ovan) inom detaljplanen ska kunna byggas ut samtidigt som övrig byggrätter eller senare av förvaltaren av gemensamhetsanläggning för vatten- och spillvatten. Vid förfrågan från respektive fastighetsägare ska dessa tillåtas ingå i, och anslutas till gemensamhetsanläggningen. Kostnaderna ska fördelas på samma sätt som övriga delägare i gemensamhetsanläggningen. Vid inköp kan gemensamhetsanläggningen behöva omprövas av Lantmäteriet. Möjligheten för detta ska säkerställas i Lantmäteriförrättningen vid bildande av gemensamsanhetsanläggningen och förvaltare av densamma.

Ledningsrätt, servitut och andra rättigheter

Exploatören och kommunen förbinder sig att utan ersättning upplåta erforderlig ledningsrätt eller servitut för VA-anläggningar inom planområdet. Kommunen förbinder sig utan ersättning upplåta mark för tryckstegringsstation i det nordvästra området i detaljplanen för teknisk anläggning.

Brandpost

Exploatören ska projektera, utföra och bekosta Brandpost. Brandposten ska förläggas på område för tekniska anläggning vid vändplan i detaljplanens norra del. Brandposten ska kopplas på dricksvattennätet och ska enligt samråd med Räddningstjänsten ha en lägsta kapacitet om fem liter per sekund.

Exploatören ska efter utbyggnad utan kostnad överlämna brandpost till förvaltare av gemensamhetsanläggningen (för VA-anläggningen) i samband med överlämnande av övriga VA-anläggningar.

Natur med nya dagvattenanläggningar

Exploatören ska projektera, utföra och bekosta hantering av dagvatten, både på områden med kommunalt och enskilt huvudmannaskap inom planområdet i detaljplanen.

Utbyggnaden av dagvattenhantering ska ske enligt planbestämmelser i plankartan och principerna i planbeskrivningen samt dagvattenutredningen till detaljplanen eller motsvarande. Detta innebär att dagvattendiken längs med alla gator med tillhörande trummor, dagvattendiken i naturområden, en dagvattendamm om cirka 3300 kubik fördröjningsvolym med tillhörande flödesregleringsbrunnar ska anläggas. Avvikelser från ovan ska vara godkända av mark- och planenheten inom Kommunen före utbyggnad sker.

Exploatören ska efter färdigställande överlämna relationshandlingar samt slutbesiktningsprotokoll från oberoende besiktningsperson till förvaltaren av gemensamhetsanläggning (anläggningar inom enskilt huvudmannaskap) respektive Kommunen (anläggningar inom kommunalt huvudmannaskap). Exploatören

bekostar slutbesiktning och relationshandlingar.

Relationshandlingarna utgörs av ”beskrivning över hur anläggningarna är utförda” enligt ovan krav och inmätning av anläggningarna i höjd och plan enligt RH2000 och SWEREF 991500 i DWG-format med damm, trummor, diken, vägkanter, eventuella släntkrön med mera. Inmätning beställs av mätingenjör på mark- och planenheten inom Kommunen.

Gata

Exploatören ska projektera, utföra och bekosta anläggningen för allmän plats gata inom detaljplanen enligt vägstudie till detaljplanen eller motsvarande.

Alla gator ska ha en största längdlutning om 1:12 (cirka 8 procent). Utföras med bärighetsklass 2 med hårdgjord yta (grus, asfalt eller betong).

De geotekniska förutsättningarna ska ligga till grund för vilka krav som ska ställas på dimensionering av överbyggnad, eventuella förstärkningsåtgärder och erforderlig täckning över VA-ledningar.

Vägslänter ska läggas med en största lutning om 1:2. För kortare sträckor kan efter överenskommelse brantare slänt godkännas. Då ska gatan förses med vägräcke.

Dagvatten ska avledas från körbanan och vägområdet med tillfredsställande tvärfall. Trummor och diken dimensioneras för vattenföring med 100-års återkomsttid med klimatfaktor 1,3. Minsta längdlutning på ett dike ska vara 0,5 procent och vid behov ska åtgärder vidtas för att förebygga och minska hastigheten på vattnet.

Om gatan ska anslutas till, eller ingå i en annan befintligt enskild väganläggning (gemensamhetsanläggning eller vägförening) ska samråd ske med, och tillstånd, erhållas av väghållaren.

Avvikelser från ovan ska vara godkända av mark- och planenheten inom Kommunen före utbyggnad sker.

Exploatören ska efter färdigställande överlämna relationshandlingar samt besiktningsprotokoll från oberoende besiktningsperson till kommunen. Exploatören bekostar besiktning och relationshandlingar.

Relationshandlingarna utgörs av ”beskrivning över hur anläggningarna är utförda” enligt ovan krav och inmätning av anläggningarna i höjd och plan enligt RH2000 och SWEREF 991500 i DWG-format med damm, trummor, diken, vägkanter, eventuella släntkrön med mera. Inmätning beställs av mätingenjör på mark- och planenheten inom Kommunen.

Huvudgata med avskild gång- och cykelväg

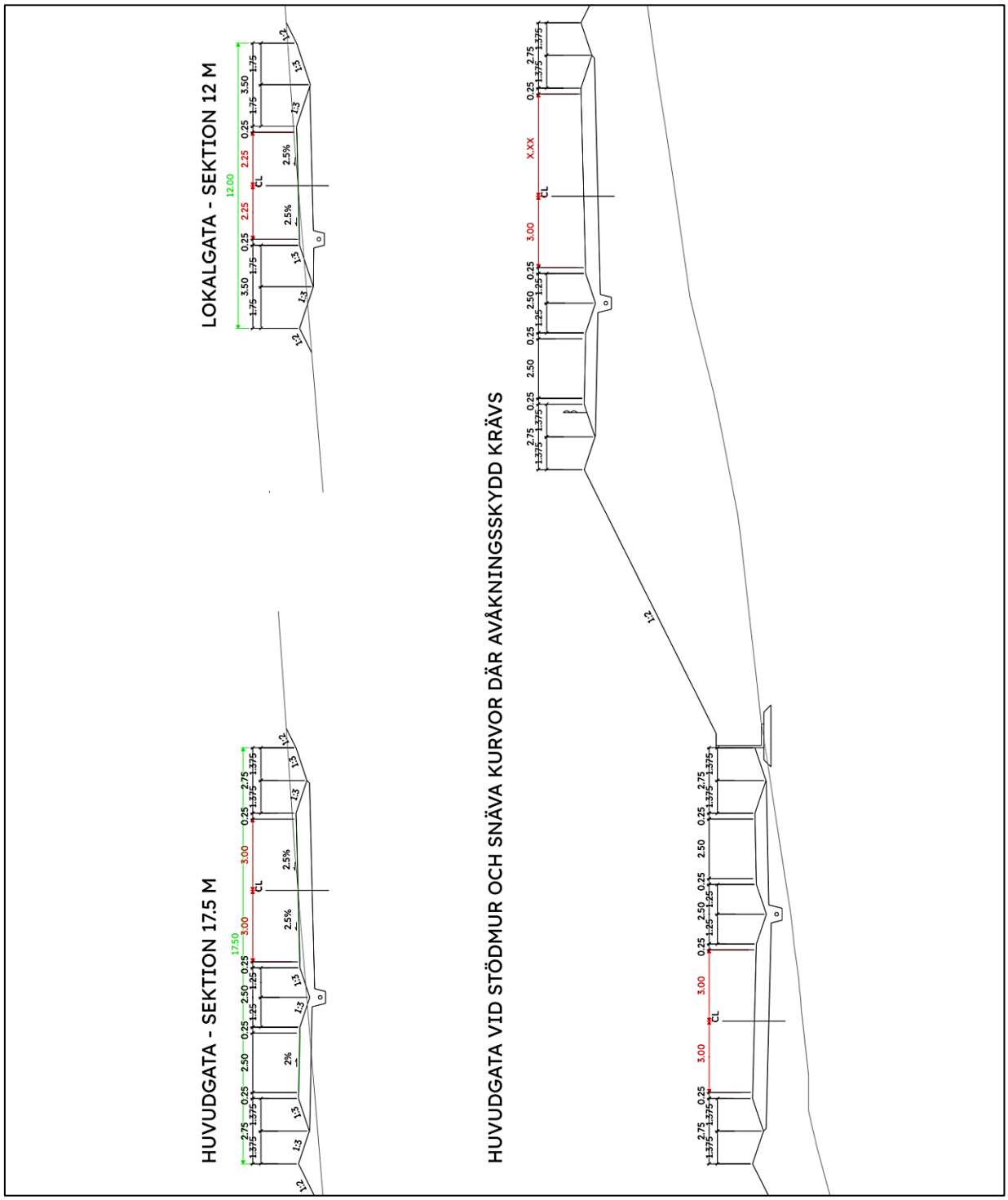
Område i detaljplanenen $GATA_1$ – Gata med avskild gång- och cykelväg ska utföras med dimensioneringsklass 2. Gång- och cykelvägen ska ha en bredd om minst 2,0 meter exklusive stödremsor om 0,25 meter på båda sidor. Gång- och cykelvägen ska avskiljas från övriga gatan med ett dike om minst 2,5 meter en bredd. Övriga gatan ska ha en bredd om minst 5,5 meter där det yttre körfältet i de tre kurvorna i sydvästra delen på planområdet ska utföras med en erforderlig bredd så att lastbil med släp (Lmod, längd 25,5 meter) har framkomlighet exklusive stödremsor om 0,25 meter på båda sidor. Diken ska anläggas med trummor under infarter. Avåkningsskydd dimensionerat för Lmod ska finnas längs med gatans yttre stödremsa i de tre kurvorna i sydvästra delen på planområdet enligt vägstudien. Erforderliga stödmurar (cirka 40 meter längd upp till 2,4 meter höjd) ska anläggas. Se vidare typsektioner för gator ovan. Alla gatuanläggningar ska överlåtas till gemensamhetsanläggning(ar) för området.

Lokalgata

Område i detaljplanen för $GATA_2$ – Lokalgata bedöms vara lågtrafikerade vägar (upp till 500 000 standard axlar per år) och får utföras enligt dimensioneringsklass 1. Gatan ska utföras med en bredd om minst 4,5 meter exklusive stödremsor om 0,25 meter på båda sidor. Diken ska anläggas med trummor under infarter. Vändplaner ska utföras med en diameter om minst 21 meter så att sopbil ska kunna vända (Los, längd 9,4 meter). Utförande ska ske med 1,5 meter hindersfritt på båda sidor om gata och runt hela vändplanerna. Slitlager för lokalgatan från huvudgatan till Werkmästergatan inom

Sign: ___ / ___ /___

gemensamhetsanläggningen Lerdal GA:7 ska utgöras av asfalt. Se vidare typsektioner för gator ovan. Alla gatuanläggningar ska överlåtas till gemensamhetsanläggning(ar) för området.

Typsektioner av gator. Måttkedjorna är exempel. Det är måttkedjorna i texten ovan som är styrande.

Sign: ___ / ___ /___

Angöring till teknisk anläggning

Område i detaljplanen för $GATA_3$ – Angöring till teknisk anläggning bedöms vara lågtrafikerade väg (upp till 500 000 standard axlar per år) och får utföras enligt dimensioneringsklass 1. Gatan ska utföras med en bredd om minst 3,5 meter exklusive stödremsor om 0,25 meter på båda sidor. På båda sidor om vägen ska dike anläggas. Utförande ska ske med 1,5 meter hindersfritt på båda sidor om gata. Se vidare typsektioner för gator ovan. Alla gatuanläggningar ska överlåtas till gemensamhetsanläggning(ar) för området.

Gång- och cykelväg

Område i detaljplanen för GCVÄG – Gång- och cykelväg. Väg ska utföras med en bredd om minst 2,5 meter exklusive stödremsor om 0,25 meter på båda sidor. På båda sidor om vägen ska dike anläggas. Där gång- och cykelväg i plankartan möter vanlig gata (tre platser) för andra fordon ska avgränsning ske med bom eller betongdalahäst för att förhindra fordonstrafik. Alla gatuanläggningar ska överlåtas till gemensamhetsanläggning(ar) för området.

Avfall

Som utgångsläge förutsätts att inhämtning av avfall sker vid respektive fastighet.

Som alternativ kan Exploatören eller framtida fastighetsägare i området projektera, utföra och bekosta gemensamma anläggningar för avfallshantering till byggrätterna inom detaljplanen. Anläggningar ska förläggas på de två område planlagda som kvartersmark för teknisk anläggning inom planområdet som ej är avsedda för tryckstegring och överlåtas till gemensamhetsanläggning(ar) för området.

Anläggningen för avfallshanteringen ska vara dimensionerad enligt ”Användarmanual för dimensioneringsmodell för avfallsutrymmen – Lägenheter, förskolor, skolor, äldreboende, kontor, Rapport 2019:15, Avfall Sveriges Utvecklingssatsning, ISSN 1103-4092.” Gemensam insamling ska ske i enlighet med föreskrift om avfallshantering inom Rättviks kommun. Enligt framtida riktlinjer om fastighetsnära insamling ska det finna utrymme för insamling av mat- och restavfall, returpapper samt förpackningar (totalt 8 fraktioner).

Exploatören ansvarar i dialog med VA-huvudmannen (som också är ansvarig för avfall) att utbyggnad av anläggningarna för avfallshantering håller den standard som krävs för att användas inom det allmänna systemet.

Brevlådor

I planområdet finns två områden på kvartersmark för tekniska anläggningar. Inom dessa kan gemensam plats för brevlådor anordnas.

El, fiber och tele

Anslutning till el- och fibernät ska ske vid anslutningspunkt som Dala Energi AB eller andra aktörer inom området upprättar och anvisar.

Exploatören ansvarar för att samordna sina egna utbyggnader inom planområdet med nätaktören/erna. Exploatören ansvarar även för att teckna eventuella erforderliga avtal med nätaktören/erna. Anslutningsavgifter enligt den för tidpunkten gällande taxan (samt eventuell särtaxa) erläggs av Exploatören när förbindelsepunkter är utbyggda såvida inte annat avtalats med nätaktören/erna.

Samordning och eventuell flytt av anläggningar

I de fallen flytt av befintliga ledningar och anläggningar krävs för exploateringens genomförande ska Exploatören samråda med berörda lednings- och anläggningsägare samt bekosta nödvändiga åtgärder.

Befintliga anläggningar ska hållas tillgängliga för berörda ledningsägare under byggtiden.

Sign: ___ / ___ /___

VILLKOR UNDER BYGGTIDEN/GENOMFÖRANDETIDEN

Tidsplan

Exploatören är i och med villkoren i detta köp- och exploateringsavtal förbunden till en tydligt definierad tidsplan för att erhålla köpebrev och att avtalet inte förfaller.

I det fall någon part bedömer att avvikelse riskerar att ske eller att avvikelse har skett mot tidsplanen och uppsatta villkor ska övriga parter informeras om detta utan fördröjning. Kommunen kan medge tidsförlängning av nedan tidsramar om särskilda skäl för detta föreligger. Ett sådant beslut om tidsförlängning ska hanteras genom att ett nytt köp- och exploateringsavtal tas fram och godkänns av Kommunfullmäktige.

Byggplatsåtgärder/etablering, tillfart etcetera

Exploatören garanterar att mark avsedd för gata eller annan allmän plats, utanför planområdet, inte utan Kommunens tillstyrkan och polismyndighetens medgivande används för upplag eller annat i samband med områdets bebyggande.

Byggtrafik

Tillfart till området ska ske via befintlig väg; Slalomvägen (ej Werkmästergatan) och dess förlängning. Samma väg delas till viss del med oskyddade trafikanter och Exploatören ansvarar för att säkerställa säkra passager för oskyddade trafikanter.

Exploatören ska inom ramen för detta avtal redovisa behov av utrymme för etablering, upplag med mera samt förslag till APD-plan (arbetsplatsdispositionsplan) eller liknande som vägingenjör och mark- och planenheten inom Kommunen godkänner.

Vattenverksamhet

Vattenverksamhet av mindre omfattning är anmälningspliktiga och anmälan görs till Länsstyrelsen. Vattenverksamhet av större omfattning är tillståndspliktiga och kräver tillstånd av Mark- och miljödomstolen.

Masshantering och sanering

Exploatören ska i projekteringen redovisa masshanteringsplan för området. Vid påträffande av potentiellt förorenade massor ska allt arbete på området pausas för vidare utredning och provtagning för att utreda utbredningen och fastlägga åtgärdsplan för eventuell sanering. Utredning och saneringskostnader ska bekostas av Exploatören och ska godkännas av mark- och planenheten inom Kommunen. Sanering ska ske till nivå för tillåten markanvändning i detaljplan.

Fornlämningar

Om fornlämningar påträffas i samband med utbyggnaden inom planområdet ansvarar Exploatören för anmälan till länsstyrelsen och bekostar de åtgärder som de kan kräva för fortsatt exploatering.

ADMINISTRATIVA KOSTNADER, SÄKERHETER

Vite, säkerhet och påföljder

Kommunen utfärdar inte köpebrev till fastigheterna med byggrätter förrän utbyggnad enligt punkterna under ”Överlåtelse av området och köpeskilling” ovan. Detaljplanen medger inte att bygglov ges för byggnad till bostad eller uthyrning av bostad, förrän gata byggts ut fram till aktuell byggnad. Detta

Sign: ___ / ___ /___

innebär att kommunens risk att behöva färdigställa gator uteblir i de fall Exploatören inte fullföljer utbyggnaden. Av dessa anledningar finns inga viten eller krav på säkerhet i detta köp- och exploateringsavtal.

ÖVRIGT

Diarienummer

Detta köp- och exploateringsavtal och planhandlingar är diarieförda hos Kommunen under ärende nummer KLK 2021/181 och KLK 2026/671.

Tillstånd, lov och godkännande

Exploatören ansvarar för att erforderliga tillstånd, lov och godkännanden söks och följs.

Information och marknadsföring

Exploatören förbinder sig att utan kostnad för Kommunen kontinuerligt informera allmänheten med skyltar om pågående byggnadsarbeten och andra arbeten som har samband med genomförandet av detaljplanen.

Ekonomisk risk

Exploatören står för all egen ekonomisk risk avseende planering och projektering inom ramen för detta avtal. Avbrutet projekt eller förfallet avtal ger inte Exploatören någon rätt att erhålla ersättning eller skadestånd från Kommunen för nedlagda kostnader av vad slag det må vara.

Överlåtelse av avtal

Detta avtal får inte överlåtas av Exploatören till annan utan Kommunens skriftliga medgivande. För att Kommunen ska pröva om en överlåtelse kan ske krävs att Exploatören tydligt redovisar för Kommunen att den som överlåtelsen sker till både har goda ekonomiska möjligheter och en dokumenterad erfarenhet av att genomföra projekt av denna omfattning. Den part som avses överlåtas till ska godkännas av Kommunfullmäktige innan överlåtelse kan ske.

Tvist

Tvist med anledning av detta avtal ska först försöka lösas parterna emellan, annars skall tvisten avgöras av svensk domstol.

Avtalets upphörande och giltighet

Detta avtal är till alla delar förfallet utan ersättningsrätt för någondera parten om inte:

- Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera, antas av behörigt organ inom Rättviks kommun genom beslut som vinner laga kraft.
- Att det undertecknas av parterna inom 3 månader från dess att beslutet ovan vunnit laga kraft.
- Detta avtal ersätter tidigare tecknade avtal.

Bilagor

Till detta avtal hör följande handlingar:

- Antagandehandlingar till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.

___

Sign: ___ / ___ /___

Rättvik den ___/___ 20___

…….
Peter Nilsson, mark- och planchef
Rättviks kommun

Rättvik den ___/___ 20___

….....
Conny Frid, styrelseledamot
Vive Ut Vivas AB

Rättvik den ___/___ 20___

….....
Xxx, xxx
Vive Ut Vivas AB

Sign: ___ / ___ /___

§ 41

Dnr KLK 2021/181 214

Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera

Samhällsutvecklingsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Godkänna granskningsutlåtandet till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
2. Avgift 35 520 kronor (faktura skickas separat).

   Avgiften för upprättande av antagandehandlingar för medelstor detaljplan i enlighet med fastställd taxa av kommunfullmäktige 2025-12-11 § 77.

Föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta:

3. Anta detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Antagande av detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera,* daterad 2026-04-28.

b) Detaljplan, *Plankarta*, 2026-05-05.

c) Detaljplan, *Illustrationskarta*, 2026-05-05.

d) Detaljplan, *Planbeskrivning*, 2026-05-05.

e) Detaljplan, *Samrådsredogörelse*, 2026-01-26.

f) Detaljplan, *Granskningsutlåtande*, 2026-05-05.

g) Detaljplan, *Undersökning om betydande miljöpåverkan,* 2026-02-18.

h) Beslut, *Beslut om betydande miljöpåverkan*, 2026-05-05.

i) Utredning, *Dagvattenutredning med tidigare utredning som bilaga*, 2026-05-05.

j) Utredning, *Geoteknik PM och Mur med bilagor*, 2022-02-09.

k) Utredning, *Naturvärdesinventering*, 2021-09-29.

Sammanfattning av ärendet

Slalombacken i Rättvik och dess omnejd omfattas av gällande stadsplan från 1985. I denna plan finns ett område direkt söder om slalombacken som planerades för stugby med uthyrningsstugor. Runt området planerades även för en ny gata upp till bergets topp. Varken stugorna eller vägen har blivit utbyggda.

Under 2021 har kommunen tecknat markanvisningsavtal med en Exploatör och även lämnat positivt planbesked för Exploatören att ta fram en ny

detaljplan för det aktuella området. Syftet är att kunna uppföra småhus i stället för endast uthyrningsstugor enligt gällande stadsplan.

Ett planförslag har varit på samråd under tiden 2022-04-04 till 2022-05-04. Under samrådet inkom 18 yttranden. Främst handlade synpunkterna om dagvattenhantering, VA-försörjning, tillgänglighet, möjliga byggnaders utseende och utförande med höjd, placering och utbredning med mera. Även synpunkter på otydlighet och svårigheter att förstå vad förslaget kan innebära har framförts.

Efter samrådet har förslaget arbetats om i stort sett från grunden och omfattar cirka 47 småhustomter, som kan slås ihop till mindre flerbostadshus. Planförslaget har tagit höjd för att fördröja ett kraftigt regn (100-årsregn med påslag om 30 procent klimatfaktor) genom en större dagvattendamm med reglering av mängden vatten som leds vidare nedströms så att vattnets volym och avrinningstid motsvarar ett outbyggt planområde eller en förbättring.

Slalomvägen har utformats för att vara tillgänglig med som mest en lutning på 1:12. Även åtgärder med naturstråk för att möjliggöra passage genom området för friluft- och djurlivet har säkerställts. Nya utredningar kring bland annat vägar, VA och dagvatten har tagits fram som underlag till planförslaget.

Efter samrådet ändrade kommunen planförfarandet från standardförfarande till utökat förfarande på grund av stort allmänt intresse, stor betydelse för kommunen och att inte översiktsplanen uttryckligen pekar ut området specifikt för en större exploatering.

Kommunen har innan granskningen av detaljplanen beslutat att ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken behöver därför inte göras.

Planförslaget har därefter varit på granskning under tiden 2026-03-10 till 2026-04-07. Under granskningen inkom 19 yttranden. Under granskningen har kommunen fått flera synpunkter som exploaterings placering och storlek. Framför allt frågor om dagvatten, naturvärden, påverkan på slalombacken, trafik, ekonomi och kostnader, vatten och spillvatten, riksintressen och friluftsliv. Utöver detta har Lantmäteriet och Länsstyrelsen inkommit med synpunkter av redaktionell karaktär.

Kommunen har gjort flera redaktionella ändringar i planbeskrivningen och förtydligat plankartans bestämmelser efter inkomna synpunkter. Utöver detta har byggrätten över hela planområdet reducerats med 20 procent genom att största byggnadsarean minskats från 25 till 20 procent av fastighetsarean. Dagvattenutredningen har kompletterats och plankartan och planbeskrivningen uppdaterats.

Kommunen bedömer att ingen av ändringarna är av väsentlig karaktär och inte medför någon vidare påverkan i jämförelse med granskningsförslaget och kommer därför inte granska planförslaget igen. Detta innebär att kommunens sammantagna bedömning med genomförda ändringar är att detaljplanen kan antas.

Planförslaget kan komma att påverka skidbackens möjlighet till snöläggning gällande verksamhetsbuller. Snökanoner kan behöva placeras på ett sådant sätt så att riktvärden kan erhållas vid bostäders fasader.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen kommer vara att via VA-kollektivet finansiera förstärkningsåtgärder utanför planförslagets område. I övrigt är det exploatören som enligt avtal ska stå för alla exploateringskostnader samt erlägga köpeskilling för råmarken. Två småhustomter som kommunen äger tas i anspråk till nya gator, dessa tomtplatser har inte gått att sälja då väg och anslutningsmöjlighet till vatten- och spillvatten inte funnits vilket innebär i praktiken att inga värden för kommunen försvinner. Den nya vägen öppnar upp för framtida kompletteringar på kommunens mark.

För att säkerställa genomförande av detaljplanen har även ett köp- och exploateringsavtal mellan kommun och exploatören tagits fram (diarienummer 2026/671). Exploateringskostnaderna för exploatören beräknas bli mellan 50 och 60 miljoner kronor. Exploateringsavtalet ska godkännas av kommunfullmäktige innan detaljplanen kan antas.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna granskningsutlåtandet till detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.
2. Avgift 35 520 kronor (faktura skickas separat).

   Avgiften för upprättande av antagandehandlingar för medelstor detaljplan i enlighet med fastställd taxa av kommunfullmäktige 2025 12-11 § 77.

Föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta:

3. Anta detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera.

Yrkanden

1. Jonny Jones (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och planenheten
Exploatör
Styrelsen för Rättvik Vatten och Avfall AB

Datum
2026-05-05 KLK 2021/181

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten
Peter Nilsson,
peter.nilsson@rattvik.se

Granskningsutlåtande för B342 - Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera i Rättvik, Rättviks kommun

Hur har samrådet bedrivits

Detaljplanen har varit utsänd för samråd under tiden 2022-04-04 till 2022-05-04. Under samrådet inkom 18 yttranden.

Under samrådet erbjöds de som berörs av planens innehåll möjlighet att inkomma med synpunkter på planhandlingarna.

Under samrådstiden har planhandlingarna varit utställda i stadshusets foajé, på kulturhuset/biblioteket i Rättvik och på kommunens hemsida.

Efter samrådet genomfördes flera förändringar på planförslaget och utredningarna kompletterades. Planförfarande ändrades från standard till utökat förfarande.

Hur har granskningen bedrivits

Detaljplanen har varit utsänd för granskning under tiden 2026-03-10 till 2026-04-07.

Under granskningen erbjöds de som berörs av planens innehåll på nytt möjlighet att inkomma med synpunkter på planhandlingarna och ändringarna som kommunen gjort. Detta granskningsutlåtande redovisar inkomna synpunkter, kommunens svar på om och hur synpunkterna kommer beaktas under den fortsatta planprocessen.

Under granskningstiden har planhandlingarna varit utställda i stadshusets foajé, på kulturhuset/biblioteket i Rättvik och på kommunens hemsida. Kungörelse har annonserats i Falu-Kuriren och Dala-Demokraten 10 mars 2026.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Under granskningen har 19 yttranden inkommit enligt följande lista:

1. Privatperson 01
2. Privatperson 02
3. Privatperson 03
4. Trafikverket (Ingen erinran)
5. Ellevio (Ingen erinran)

6. Nordion
7. Privatperson 04
8. Privatperson 05
9. Privatperson 06
10. Lantmäteriet
11. Privatperson 07
12. Privatperson 08
13. Naturskyddsföreningen Rättvik
14. Privatperson 09
15. Privatperson 10
16. Länsstyrelsen Dalarnas län
17. Privatperson 11
18. Privatperson 12
19. Dala Vatten och Avfall AB

Ställningstagande efter granskningen

Under granskningen har kommunen fått flera synpunkter som rör exploaterings placering och storlek. Framför allt frågor om dagvatten, naturvärden, påverkan på slalombacken, trafik, ekonomi och kostnader, vatten och spillvatten, riksintressen och friluftsliv. Utöver detta har Lantmäteriet och Länsstyrelsen inkommit med synpunkter av redaktionell karaktär.

Kommunen har gjort flera redaktionella ändringar i planbeskrivningen och förtydligat plankartans bestämmelser efter inkomna synpunkter. Utöver detta har byggrätten över hela planområdet reducerats med 20 procent genom att största byggnadsarean minskats från 25 till 20 procent av fastighetsarean. Dagvattenutredningen har kompletterats och plankartan och planbeskrivningen uppdaterats.

Kommunen bedömer att ingen av ändringarna är av väsentlig karaktär och inte medför någon vidare påverkan i jämförelse med granskningsförslaget och kommer därför inte granska planförslaget igen. Detta innebär att kommunens sammantagna bedömning med genomförda ändringar är att detaljplanen kan antas.

Plankarta:

- Redaktionella ändringar gällande egenskapsgränser och planbestämmelser i enlighet med Lantmäteriets synpunkter.
- Användningsområde för tekniska anläggningar, E, har lagts till efter önskemål från elnätsbolaget (yttrande 6). Ändringen innebär att en av

småhustomterna har minskats med cirka 200 kvadratmeter. Ändringen bedöms inte medföra ökad störning.

- Gällande utformning av allmän plats har kommunen förtydligat bestämmelserna nedan enligt synpunkter från Länsstyrelsen.
    - trumma$_{1\text{-}5}$ har ändrats från exakt trumdiameter till en minsta trumdiameter för att medge framtida eventuellt ändrade behov.
    - brunn$_1$ har förtydligats gällande flödesstrypning och utformning.
    - damm$_1$ har förtydligats gällande flödesregleringsbrunn och översilning.
    - dike$_1$ har ersatt en generell bestämmelse för att förtydliga vart diken ska finnas på allmän platsmark natur. Diken vid gator har förtydligats i tidigare generell bestämmelse för all allmänplatsmark.
- Gällande egenskapsbestämmelser för all kvartersmark har nedan ändringar genomförts.
    - Specificeringen tjära som fasadutförande har tagits bort eftersom tjära har ett brett spektrum av färgnyanser. Kommunen bedömer att planbestämmelsen i övrigt med det tillåtna nyansspannet enligt NCS skalen medger den typ av tjära som avsågs. Alltså en dov och mörkare variant.
    - Utnyttjandegraden för största byggnadsarea av fastigheten inom användningsområdet har reducerats från 25 procent till 20 procent. Avsikten med förändringen är att minska planförslagets påverkan på landskapsbilden enligt synpunkter.

Planbeskrivning:

- Redaktionella ändringar generellt.
- Samt beskrivningar av ändringar i plankartan.
- Beskrivningen av dagvatten och dess påverkan bland annat nedströms planområdet har kompletterats och även vilka delar av den tidigare utredningen från 2023 som fortsatt är gällande.

Övrigt:

- Illustrationskartan har uppdaterats så att byggnader återspeglar 20 procent byggnadsarea i stället för som tidigare 25 procent tillåten byggnadsarea. Även område för tekniska anläggning som lagts illustreras i kartan.
- Uppdaterat dagvattenutredningen för att förtydliga bland annat påverkan nedströms planområdet.

Enligt samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning finns det synpunkter utöver Länsstyrelsen och annan kommunal verksamhet som inte kunnat tillgodoses. Detta medför att följande yttranden inte fullt ut har tillgodosetts: (”Privatperson XX” i samrådet är inte nödvändigtvis samma person som ”Privatperson XX” i granskningen utan kan vara två olika parter.) Sammanfattningen vid varje yttrande är sammanfattat och fokuserat på huvudfrågorna som angetts.

- Granskning
    - Privatperson 01 – Vill att nya hus ska byggas i flera våningar för att bättre nyttja marken och att det är mer estetiskt tilltalande.
    - Privatperson 02, 05, 06, 07, 08, 11 – Inte nöjda med hur planen som helhet hanterats. Bland annat landskapsbild, naturvärden, kulturmiljö, trafik, dagvatten, geoteknik, ekonomi, genomförande och miljökonsekvenser har hanterats.
    - Privatperson 03 – Oro kring hur slalombackens framtida möjligheter att köra snökanoner påverkas och kostnader för VA.
    - Privatperson 04 – Vill se större tomtplatser med traditionell gårdsbildning och generellt en lägre byggrätt. Vill också se ökad grönska med återplantering. Oro kring dagvattnets påverkan nedströms.
    - Naturskyddsföreningen – Vill att en ny naturvärdesinventering tas fram och att planförslaget ska anpassas efter det.
    - Privatperson 09 – Oro över påverkan från trafikbuller och insyn.
    - Privatperson 10 – Vill ha större avstånd mellan slalombacken och föreslagen exploatering.
    - Privatperson 12 – Oro för att inte Rättvikare har inte råd att bygga i området och att ökad turism inom planområdet kommer belasta kommunens service och näringsliv negativt. Anser att exploateringen förstör en vacker utsiktspunkt. Vill reducera exploateringens utbredning och har oro kring bland annat dagvatten och erosion.
- Samråd
    - Privatperson 02 – Vill ingå i planarbete med fyra tomtplatser.
    - Privatperson 03 – Vill säkerställa att utbyggnaden inte påverkar Werkmästergatan och att bebyggelsen inte blir ett

vanligt villakvarter samt att rekreationsmöjligheter inte ska tas bort.

- Privatperson 04 – Vill reducera planområdets utbredning och att inte Lerdal påverkas av förslaget samt att leder och karaktären bibehålls.
- Privatperson 05 – Vill se krav på källare/skyddsrum samt att fler våningar tillåts för att bättre nyttja marken.

Inkomna synpunkter med kommunens kommentarer

Nedan återges och kommenteras inkomna synpunkter. I vissa fall har långa yttrandens kortats ner och uppenbara stavfel har åtgärdats. Handskrivna yttranden har tolkats och skrivits in digitalt. Yttrandena är diarieförda i sin helhet och finns tillgängliga hos samhällsutvecklingsförvaltningen.

Kommunen svarar efter varje delyttrande. Kommunens svar redovisas med grå bakgrund.

Länsstyrelsen Dalarnas läns yttrande har bilagts i sin helhet till detta dokument.

Yttrande 1 – Privatperson 01, 2026-03-10

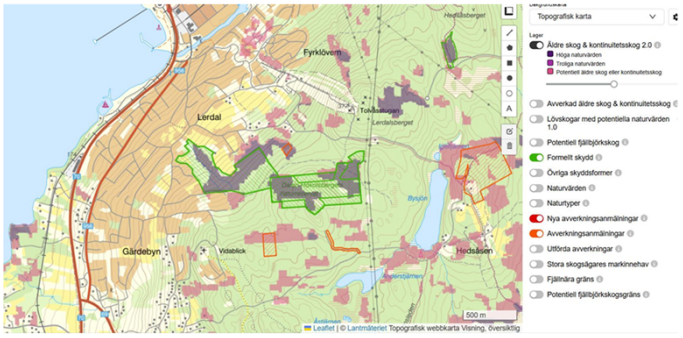
	Angående utsikten och egentligen generellt så bör nya hus byggas i flera plan. Idag byggs de flesta villor i ett plan och ibland med tillhörande garage och det kräver väldigt stora tomter. Det borde också bli billigare att bygga på en mindre grundplatta än om samma boyta ska vara i ett plan. Kan också tycka det estetiskt är finare med hus i flera plan.
Kommunens svar	Plankartan medger byggnation i upp till 2 våningar med inredd vind. På en stor del av byggrätterna innebär planbestämmelserna att grundläggning måste ske med sluttningsvåning eller förhöjd sockel.

Yttrande 2 – Privatperson 02, 2026-03-11 och 2026-03-27

Delyttrande 1, 2026-03-11	Du skickade detaljplan den sk Utsikten. Jag och markägare [Namn] har lämnat synpunkter på det förra förslaget (samrådet). Det nya ändrar naturligtvis inte vår inställning. Jag skickar karta som jag fått av [Namn]. inventerare och biolog. Den visar tydligt vikten av att spara lövskogsdungarna som kartan anger. Kommunen har röjt vid de tilltänkta husen och när de gäller den skog som stod på Lissbränddan finns

inte kvar. Det är verkligen en överträdelse från den detaljplan som gällt hitintills.

Jag kommer att kontakta länsstyrelsen om kommunen är skyldig att restaurera området och återplantera lövskog. En överträdelse och de bostäder som byggs följer inte heller detaljplanen och det värsta exemplet är det vita huset som tronar på en ditschaktad kulle. Min moster jobbade på lantmäteriet i många år och deras noggranna arbete med att integrera husen och att följa topografin när nya detaljplaner gjordes tex Vålsveden som smälter fint in med skogen som ramar in området. Men skicka mig nya detaljplanen så återkommer vi och tar även kontakt med Naturskyddsföreningen då önskan är att hela berget undantas från vidare bebyggelse. Finns även rödlistade arter med häckning av tretåig hackspett som verkligen har ett artskydd. Det är en art som kräver stora revir.

Karta i bilaga till yttrande.

Delyttrande 2
2026-03-27

Utdrag värdebeskrivning Siljansbygden-riksintresse, enligt FW 13
sammanställt av Länsstyrelsen i Dalarna

"De naturliga förutsättningarna med vackra vyer och tilltalande kulturlandskap är grunden för områdets attraktivitet.
Följaktligen är riksintressen beroende av att storskaliga exploateringar med betydande påverkan av landskapet undviks.

Området har goda förutsättningar för berikande upplevelser i skog och mark.

Området hyser ett rikt växt och djurliv fungerar som ett rekreationsområde, en tätortsnära skog där många

vandrare, hundägare och fågelintresserade besöker området vid alla årstider.

Många turister besöker området och är hänförda över vår by, dom värdesätter den gamla bymiljön och den vackra utsikten.

Siljansleden löper genom där detaljplanen har ritats in, men har försvunnit i slyn efter kommunens avverkning av bla grova aspar. Området bestod då av gamla ängar med bla gullviva och mandelblom. Två gamla ängslador står kvar på område, Kommunen har inte renoverat dom utan bara lagt tak som skydd Karta visar kontinuitetsskog I detaljplansområdet (se bif karta ovan).

Förslag på hur hus kan byggas finns tre förslag, ett är kommunens byggnadschef [Namn] hus på Lissbrändan. Det är ett stort vitt hus som ligger på stora schaktmassor och som verkligen sticker ut. Dessutom har byggnationen avvikit från gällande detaljplan Lissbrändan (se bif foto). Skulle det fortsätta byggas på dessa premisser har vi ingen utsikt kvar i nedre Lerdal. Om kommunen tycker att det är modernt så visar det på en byggnadsnämnd som inte har kompetens och ansvar för de ibland mycket frikostiga bygglov som antas.

Vi värnar om vår närliggande natur och kulturmiljö som tyvärr ligger nära tätorten, men det finns ingen önskan från Lerdal att integreras med samhället, vi är en by och ingen förort.

Den detaljplan som har presenteras är absurd, den visar inte på någon hänsyn för kulturmiljön och för växter och djur. Det skulle tydligen gå att ändra på topografin schakta massor att så att alla kan få samma vy över Siljan.

Detaljplan "Utsikten" är ett illa genomtänkt, ett smaklöst utförande, amatörmässigt och skulle förstöra omgivningen för alltid Det är mycket märkligt att detta förslag överhuvudtaget har detaljplanerats av tjänstemän och politiker på Rättvik kommunförvaltning.

En miljöinventering har utförts av företaget Vive ut vivas som inte funnit något skyddsvärda i området.

	Det företaget ägs och drivs av exploatören, det är något som verkligen ska ifrågasättas. Om det nu skulle vara så att inventering skulle göras i området bör en extern kunnig biolog sköta detta. Lerdal ligger på kraterranden av det stora meteoritnedslaget för ca 377 miljoner år sedan och har skapat den unika miljön vi bor i. Det är en historia vi ska vara stolta över och vi tycker att Lerdal 10:49 borde skyddas för all framtida bebyggelse. Vi har heller ingen lust att få "Lissbrändan" uppe på berget, ett område totalt förstört med en brokig skara hus av skiftande höjd, färgval och total avsaknad av att anpassa byggnader efter topografin och där schaktmassor hämtas för att ändra på markförhållanden. Det blir ett ostrukturerat intryck där man också huggit ned kontinuitetsskog enligt bif karta
Kommunens svar	*Foto som refereras till lämnas ut på begäran.* Angående befintliga och gällande andra planer har synpunkterna tagits emot men dessa hanteras inte vidare inom ramen för denna detaljplan. På sida 37 till 38 i planbeskrivningen har kommunen redogjort för den naturvärdesinventeringen som är framtagen i planarbetet. Där framkommer också att inga fynd finns rapporterade i artskyddsportalen. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet i frågor kring artskydd har inte yttrat sig i granskningen om att kommunen behöver utreda frågan vidare eller söka artskyddsdispens. Därför har kommunen bedömt att inte utreda frågan vidare i planarbetet. I planbeskrivningen på sida 50 har kommunen redogjort för kommunens bedömningar av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet för riksintressen har inte yttrat sig i granskningen om att kommunens planförslag kommer innebära en påtaglig skada på riksintresset och inte meddelat att dom kan komma överpröva detaljplanen på den grunden. Därför har kommunen bedömt att inte ändra i detaljplanen. I plankartan till Utsikten regleras att inte fyll eller schakt kan ske i mer än 1,5 meter, även regleras färg

	till dova kulörer och fasad, vinklar, takfärg med mera. Detta skiljer från Lissbrändan som hänvisas till.

Yttrande 3 – Privatperson 03, 2026-03-11 och 2026-03-11

Delyttrande 1, 2026-03-11	Hur ser ni på all snö som kommer blåsa in från snökanonerna under december och januari. Kommer alla som köper en tomt där bli meddelade det så det sen inte blir klagomål och backen blir lidande?
Delyttrande 2, 2026-03-11	Fråga 2 hur kommer kostnaden för VA dit upp lösas. Med tanke på det låga priset för marken så förutsätter jag att det är markägare och husägare som får stå för det. Kan ju inte bekostas av övriga invånares avgift som verkar varit tanken 2024.
Kommunens svar	I planbeskrivningen på sida 53 beskrivs konsekvenser av buller från snöanläggningssystem. I illustrationskartan och plankartan framgår närheten till skidbacken. Även vid platsbesök är det tydligt att skidbacken ligger väldigt nära. Kommunen kommer inte vara den som säljer tomterna i detta fall. Utan området exploateras av en privat aktör. De kommer sannolikt marknadsföra tomterna med närheten till skidbacken. Kommunen bedömer därför inte det som en står risk att köpare inte är medvetna om att det kan komma snö från skidbackens snöanläggningssystem. Planområdet avses anslutas till kommunalt VA. När kommunen beslutar om utökad verksamhetsområde är det lagen om allmänna vattentjänster och kommunens VA-taxa som kommer styra kostnaderna till fastighetsägarna inom planområdet.

Yttrande 4 – Trafikverket, 2026-03-12

Trafikverket har inga synpunkter.

Yttrande 5 – Ellevio, 2026-03-16

Ellevio har 55 kV luftledningar för regionnät drygt 300 meter öster om planområdet, vilket inte påverkar detaljplanen.

Ellevio har därmed inget att erinra.

Yttrande 6 – Nordion, 2026-03-17

Kan nämna att våran HSP-kabel som löper genom plankartan idag kommer att raseras under 2026/2027 om vårat projekt går som planerat.

Sedan skulle vi vilja ha ett specifikt ”E-område” på 10x10 m för en transformatorstation inom cirkel i pdfen som bifogas.

Karta i bilaga till yttrande.

Kommunens svar	Plankartan har kompletterats med efterfrågat område för tekniska anläggningar.

Yttrande 7 – Privatperson 04, 2026-03-23

Jag vill inledningsvis framföra att jag inte motsätter mig en exploatering av området “Utsikten” i sig. Däremot anser jag att planförslagets omfattning och utformning i sin nuvarande form inte i tillräcklig grad tar hänsyn till platsens förutsättningar vad gäller

landskap, topografi, kultur- och fritidsmiljö samt vattenförhållanden.

Planområdet utgör idag ett sammanhängande skogsområde i sluttande terräng, i direkt anslutning till natur-, frilufts- och rekreationsmiljöer. Den föreslagna exploateringen med ett stort antal relativt små tomter och med hög utnyttjandegrad innebär, i kombination med krav på vägar, dagvattenanläggningar och byggbara ytor, att omfattande schaktning, terrassering och borttagande av vegetation bedöms bli nödvändig. Man har utifrån den gamla detaljplanen utökat området för bebyggelse och detta kommer att omfattande förändra områdets karaktär från ett skogsområde till ett tydligt modernt bostadsområde, vilket jag inte alls kan tycka harmoniera med omgivande naturmiljö. Lägg därtill den omfattande avverkning av vegetation som kommer att behövas göras och i direkt anslutning till slalombacken. Jag vill här ifrågasätta om konsekvenserna av en sådan avverkning har utretts tillräckligt, särskilt med avseende på vind- och snöförhållanden. Slalombacken (huvudbacken) är redan idag (med sitt utsatta sydvästliga läge) ofördelaktigt breddad och är mycket väderutsatt. Skog i anslutning till skidbackar har en mycket viktig funktion som bl.a vindskydd och bidrar stort till att bevara snö i pisterna. Träd bidrar också till en attraktiv vistelsemiljö och upplevelsekvalitet. En omfattande avverkning intill slalombacken kommer markant att öka vindhastigheter och försämrade förutsättningar för snötäckning. Detta är en central fråga som inte enbart rör landskapsbilden, utan direkt påverkar slalombackens funktion, driftförutsättningar vintertid och därmed även dess långsiktiga ekonomiska bärkraft och värde för allmänhetens friluftsliv. Enligt Miljöbalken (3 kap. 6 §) ska områden av betydelse för natur- och friluftsliv så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dessa värden. Hänsyn till friluftsliv och rekreation handlar också om att bevara skogskänslan genom att inte öppna upp för stora kala ytor men även att bevara upplevelsevärdet genom att ta större hänsyn till naturen.

Kommunen bedömer vidare att bebyggelsen, trots påverkan på landskapsbilden, kan skapa ett

sammanhängande uttryck och fungera som en övergång mellan äldre och nyare bebyggelse i tätorten. Jag anser dock att denna bedömning inte är relevant för aktuellt planområde. Området är i dagsläget inte en del av en sammanhängande tätortsstruktur, utan utgör ett avgränsat skogsområde i direkt anslutning till slalombacke, naturmark och närliggande naturreservat. I så som planförslaget ser ut så saknas det förutsättningar för att området ska fungera som en "naturlig övergång" mellan olika typer av befintlig bebyggelse. I detta sammanhang blir det särskilt viktigt att bebyggelsen fullt ut anpassas till landskapet, snarare än att motiveras utifrån en tätortslogik som inte är tillämplig på platsen. Den föreslagna tätheten och tomtstrukturen framstår som mer anpassad till tätortsnära exploatering än till ett område med tydlig natur- och rekreationskaraktär. Jag anser därför att bedömningen av landskapsbilden bör utgå från områdets nuvarande karaktär som skogsmark, och dess visuella exponering mot Rättvik och Siljan, snarare än från en tänkt koppling till annan bebyggelse. Att hänvisa till en äldre detaljplan behöver i sig inte motivera till att en exploatering görs.

Planområdet ligger inom **riksintresset Siljansbygden**, där en central del av värdet utgörs av den lokala bebyggelsetraditionen med timmerhuskultur och kringbyggda gårdar. Jag saknar vidare i planförslaget en redovisning av hur denna bebyggelsetradition tillgodoses. Den föreslagna strukturen med relativt små tomter och hög exploateringsgrad ger inga eller mycket begränsade möjligheter att uppföra bebyggelse i enlighet med denna tradition. Planförslaget som det ser ut möjliggör i praktiken en mer standardiserad bostadsbebyggelse (likt Lissbrändan), vilket avviker från den kulturhistoriska struktur som riksintresset syftar till att bevara. För de som vill uppföra en större gårdsbildning eller bebyggelse i enlighet med den lokala byggnadstraditionen - var skapas plats för dem i Rättvik? För att tillgodose riksintressets värden bör planen innehålla en större variation i tomtstorlekar och bebyggelsestruktur, så att även mer traditionella gårdsbildningar kan rymmas inom området.

Planbeskrivningen anger att bebyggelsen inte ska påverka upplevelsen av berget negativt. Det saknas underlag som visar hur detta säkerställs i praktiken. Det finns inga redovisade siktstudier, visualiseringar eller landskapsanalyser som visar hur området kommer att upplevas vid full utbyggnad, särskilt med hänsyn till att området är visuellt exponerat från delar av Rättvik och Siljan. Enligt den geotekniska utredningen kräver byggnation att planytor skapas och nya slänter anläggs, vilket ytterligare förstärker risken för en tydlig och negativ förändring av landskapsbilden.

Vidare anser jag att dagvattenfrågan inte är tillräckligt säkerställd i förhållande till nedströms påverkan. Plankartan innehåller visserligen bestämmelser om diken, trummor och dagvattendamm, men saknar bindande bestämmelser som säkerställer att vattenflödet till nedströms fastigheter inte ökar. Som boende direkt nedströms planområdet (och innan Lissbrändan), där vatten redan idag belastar tomter

och befintliga diken mycket hårt, ser jag en konkret risk för att exploateringen kommer att medföra ökade vattenflöden på och runt min och mina grannars fastigheter. Mot denna bakgrund är det oklart hur planförslaget uppfyller kraven i plan- och bygglagen (2 kap. 5–6 §§) avseende vatten- förhållanden och påverkan på omgivningen.

Jag saknar även en redovisning av tänkt genomförandetakt och efterfrågan. Erfarenheter från liknande områden i Rättvik visar att exploatering av denna typ kan komma att ske under en mycket lång tid. En lång och utdragen genomförandeperiod riskerar att innebära återkommande tung byggtrafik, omfattande markarbeten och störningar för närboende under många, många år.

Planens syfte anger att området ska möjliggöra ett boende där “boende och besökare kan bo och verka utan behov av egen bil”. Jag ifrågasätter rimligheten i denna bedömning utifrån platsens faktiska förutsättningar. Planområdet ligger cirka 1 km från centrala Rättvik och med en höjdskillnad om cirka 150 meter. Detta innebär i praktiken att gång- och cykeltrafik, särskilt under vinterhalvåret, blir begränsad för många grupper. Mot denna bakgrund

framstår det som osannolikt att boende och besökare i någon större utsträckning kan avstå från bil. Syftet riskerar därmed att bli mer av en teoretisk ambition än en realistisk utgångspunkt för planeringen.

Sammanfattning

Sammantaget bedömer jag att planens omfattning och utformning inte alls är anpassad till landskapet, topografin, kultur- och friluftsmiljön samt vattenförhållandena. Även naturmiljöer med lägre klassning kan ha betydelse i ett landskapsperspektiv, särskilt som en del av ett större sammanhängande skogsområde. Planen bör därför omarbetas med en mycket lägre exploateringsgrad och en markant ökad hänsyn till områdets naturliga och kulturhistoriska förutsättningar. Detta skulle exempelvis kunna uppnås genom:

- större fastigheter
- en mycket lägre exploateringsgrad
- ökad möjlighet att bevara och återetablera vegetation, särskilt barrskog
- bättre förutsättningar för traditionella gårdsbildningar

En sådan utformning skulle minska behovet av schaktning, bättre anpassa bebyggelsen till terrängen, bevarandet av skogsmiljö intill slalombacken samt bidra till att begränsa ytavrinning och påverkan på dagvatten. Det skulle även i högre grad bidra till att området harmoniserar med det natur- och rekreationsområde som det är en del av, samt med de kulturmiljövärden som präglar Siljansbygden.

Kommunens svar	I planbeskrivningen på sida 50 har kommunen redogjort för kommunens bedömningar av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet för riksintressen har inte yttrat sig i granskningen om att kommunens planförslag kommer innebära en påtaglig skada på riksintresset och inte meddelat att dom kan komma överpröva detaljplanen på den grunden. Därför har kommunen bedömt att inte ändra i detaljplanen. Gällande dagvatten se vidare kommunens svar på Länsstyrelsens olika synpunkter.

Plankartan har justerats så att byggrätten för största byggnadsarea har minskats från 25% till 20%. Detta innebär att vi minskar exploateringsgraden med 20%.

Planförslaget med som mest 47 småhustomter beräknas kosta mellan 50 och 55 miljoner inklusive VA att bygga ut. Att reducera antalet möjliga tomtplatser skulle innebära att kostnaden per tomt enligt kommunens bedömning kommer bli mycket större än vad marknaden är villig att betala. Kommunens syfte med detaljplanen är att pröva så mycket bebyggelse som är möjligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv inom ramen för övriga förutsättningar och då innebär detta att andra värden kommer påverkas likt det som yttrandet beskriver.

Planförslaget har sedan samrådet förändrats så att mellan tomtraderna finns en minst 8 meter bred markremsa med naturmark för att kunna hantera dagvatten och bevara vegetation och träd.

I kommunens volymstudier kring området och dess topografi så är det problematiskt att få till stånd gårdsmiljöer på grund av höjdskillnaderna. Nu är tomtplatser utplacerade på det enda sättet för att få tillgängliga gator exempelvis.

Yttrande 8 – Privatperson 05, 2026-03-26

Planförslaget väcker allvarliga farhågor vad gäller påverkan på områdets natur- och landskapsvärden. Det aktuella området utgör en viktig del av det öppna och visuellt tilltalande landskapet i Lerdal, och den föreslagna exploateringen riskerar att medföra en påtaglig negativ förändring. Jag anser att kommunen inte i tillräcklig grad har redovisat hur dessa värden ska skyddas eller vägas mot exploateringsintresset.

Vidare är det anmärkningsvärt att planförslaget inte tydligt hanterar konsekvenserna för trafik och infrastruktur. En utökad bebyggelse kommer sannolikt att leda till ökad trafikbelastning i området, vilket i sin tur påverkar både trafiksäkerhet och boendemiljö negativt. Det saknas konkreta och trovärdiga lösningar för hur dessa problem ska förebyggas.

	Jag vill även framhålla brister i redovisningen av miljöpåverkan. Frågor kring dagvattenhantering, markstabilitet och påverkan på närliggande naturmiljöer behandlas alltför översiktligt. Detta är särskilt problematiskt ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv, där risker för översvämning och miljöskador måste hanteras med större noggrannhet. Därutöver framstår planens omfattning och utformning som otillräckligt anpassad till den befintliga bebyggelsestrukturen. Den föreslagna exploateringsgraden riskerar att bryta mot områdets nuvarande karaktär och skapa en oönskad förändring av miljön. Mot denna bakgrund anser jag att detaljplanen i nuvarande form inte uppfyller kraven på en väl avvägd och hållbar samhällsplanering. Jag begär därför att: • Planförslaget omarbetas med större hänsyn till landskapsbild och naturvärden • Trafik- och infrastrukturlösningar utreds och redovisas mer utförligt • Miljökonsekvenser analyseras mer ingående • Exploateringens omfattning anpassas till områdets förutsättningar
Kommunens svar	På sida 37 till 38 i planbeskrivningen har kommunen redogjort för den naturvärdesinventeringen som är framtagen i planarbetet. Där framkommer också att inga fynd finns rapporterade i artskyddsportalen. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet i frågor kring artskydd har inte yttrat sig i granskningen om att kommunen behöver utreda frågan vidare eller söka artskyddsdispens. Därför har kommunen bedömt att inte utreda frågan vidare i planarbetet. I planbeskrivningen på sida 50 har kommunen redogjort för kommunens bedömningar av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet för riksintressen har inte yttrat sig i granskningen om att kommunens planförslag kommer innebära en påtaglig skada på riksintresset och inte meddelat att dom kan komma överpröva

detaljplanen på den grunden. Därför har kommunen bedömt att inte ändra i detaljplanen.

I illustrationskartan till detaljplanen redovisas slänter, körbanor och däremellan diken. Det som redovisas är en förprojektering till den väg som avses byggas ut och har projekterats med hänsyn till inmätt terräng i grundkartan. Kommunen har gjort beräkningar av Trafiken utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg som tar hänsyn till terräng, avstånd, servicefunktioner och liknande utifrån vad byggrätter i detaljplanen medger. Detta är redovisat i planbeskrivningen på sida 57. Kommunen bedömer därför att detta är tillräckligt hanterat i planarbetet.

Kommunen har gjort en undersökning om betydande miljöpåverkan som samrådts med Länsstyrelsen i samband med samrådet 2022. Kommunen bedömde då att ett genomförande inte kommer få betydande miljöpåverkan och Länsstyrelsen delade kommunens bedömning. Miljöpåverkan i övrigt har beskrivits i planbeskrivningen och tillhörande utredningar. Kommunens bedömning är att vi utrett miljökonsekvenserna tillräckligt.

Plankartan har justerats så att byggrätten för största byggnadsarea har minskats från 25% till 20%. Detta innebär att vi minskar exploateringsgraden med 20%.

Planförslaget med som mest 47 småhustomter beräknas kosta mellan 50 och 55 miljoner inklusive VA att bygga ut. Att reducera antalet möjliga tomtplatser skulle innebära att kostnaden per tomt enligt kommunens bedömning kommer bli mycket större än vad marknaden är villig att betala. Kommunens syfte med detaljplanen är att pröva så mycket bebyggelse som är möjligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv inom ramen för övriga förutsättningar och då innebär detta att andra värden kommer påverkas likt det som yttrandet beskriver.

Yttrande 9 – Privatperson 06, 2026-03-26

Lerdal är en by med egen karaktär i husens utformning och färgsättning samt med smala gator. Att offra Lerdal för att säkra bostadsförsörjningen i Rättviks tätort genom att förstöra en unik miljö i

Rättviks kommun ter sig mycket drastiskt och oöverlagt. Att genomföra Projektet Utsikten sägs spara andra områden som kan lämnas obebyggda. Vilka områden avses? Är dessa områden mer skyddsvärda än området runt Slalombacken som är ett friluftsområde öppet att njutas av alla Rättviks invånare? Om projektet genomförs blir området avspärrat för de få husägarna som säkerligen inte önskar andra människor på sina tomter eller i dess närhet.

Projektet Utsikten är ett rent kommersiellt projekt för kortsiktig vinning. Resultatet riskerar att bli ett nytt område för tillfälligt boende på en av Rättviks vackraste platser att liknas vid Siljans camping. Erfarenheten säger att uthyrningsbara bostäder inte tas om hand på samma sätt som bostäder som stadigvarande nyttjas av fast boende. Att dessutom flerbostadshus skall kunna uppföras på sluttningen bredvid Slalombacken spär ytterligare på detta negativa ”utvecklingsförslag”. Många bostadsrättsföreningar har inskrivet i sina stadgar att kortsiktig andrahandsuthyrning inte tillåts genom t.ex air b’n’b. Detta för att fast boende vårdar sitt boende och sin närmiljö bättre än tillfälligt besökande.

Under Classic Car kommer säkerligen dessa bostäder att vara uthyrda. Vem ansvarar för ljudnivån? Vem ansvarar för ordningen? Vem ansvarar för nedskräpningen? Kvartersmarken är planerad för bostadsändamål och stugbyändamål samt specialområde för Parkering och skidbacke/skidlift. Vem vill stadigvarande bo i en stugby där gäster kommer och går? Sannolikt blir Utsikten 10:49 en stugby för tillfälligt boende. Turister till Rättvik har bil så cykel- och gångbanor kommer sannolikt inte att nyttjas i den grad som stadigvarande boende skulle ha gjort. Närboende kommer att påverkas negativt.

”Ski in och ski out” för de nya husägarna är en försäljningsslogan som förstärker det kommersiella i projektet. Slalombacken blir mindre attraktiv för övriga boende i Rättviks kommun om den integreras med ett bostadsområde som dessutom skall innefatta korttidsuthyrningar.

Reningsverk

Är Rättviks reningsverk anpassat för utbyggnaden?

Brokig byggnation planeras: en stor förändring av Lerdalsbergets typografi och tillgänglighet

Området skall ”medges sin egen stil” och vara en ”årsring av sin tid”. 2-våningshus, mindre flervåningshus och/eller parhus/kedjehus kan uppföras. Attefallshus kan byggas på tomterna för korttidsuthyrningar. Avfallshantering och förpackningsåtervinning liksom hållplatser för kollektivtrafik och andra tekniska anläggningar skall uppföras. Huvudgata med gång- och cykelväg skall byggas till bergets topp. Dimensionering efter lastbil med släp. Det blir en stor förändring av Lerdalsbergets typografi och tillgänglighet till förfång för Rättviks invånare.

Werkmästergatan

Anslutning till Werkmästergatan, sid 29, (se min skrivelse 2022-05-02) skall göras och Werkmästergatan skall breddas. Dagens öppna diken måste få bli kvar. Före utbyggnad skall samråd ske. Werkmästergatan är idag smal och kommer sannolikt att användas av boende i Utsikten 10:49 för att ta sig ner på Rättvik. Enskilt huvudmannaskap föreslås för vägarna. Lerdal-Gärdebyns vägförening har mig veterligen ej informerats eller tillfrågats i detta ärende. Lerdalsbergets karaktär kommer att ändras totalt och trafiken på de smala gatorna Werkmästergatan, Märgatan, Erikesgatan och Långbacken kommer kraftigt att öka.

Näringslivet

Näringslivet skall enligt planen för Utsikten 10:49 stärkas genom den nya planen, där turism ingår. Detta påstående ifrågasätts, se ovan. Är Rättviks näringsliv gynnat av ytterligare en stugby/campingby? Se Fyrklövern som omvandlats till en blandning av stugby och självägande hus. Vad säger Fyrklövern om ytterligare en stugby i dess närhet som konkurrerar? Vad är planerna för reningsverket som måste dimensioneras efter ytterligare en stugby.

Värdeminskning befintliga fastigheter i Lerdal

En försämring av närmiljön har sannolikt en negativ inverkan på befintliga fastigheters värde i Lerdal.

Siljansringen: en unik miljö

I skolan fick vi lära oss om meteoritnedslaget och hur Siljansringen skapades. I Lerdal är kanterna på meteoritnedslaget synliga och området är geologiskt intressant och ett unikum för Rättvik. Hur tas denna aspekt i beaktande i detaljplanen?

Siljansbygden – ett riksintresse enligt FW13 Siljansområdet Värdebeskrivning (text sammanställd av Länsstyrelsen i Dalarnas län)

”Följaktligen är riksintresset beroende av att storskaliga exploateringar med betydande påverkan på landskapet undviks.” (se FW 13 Siljansområdet Värdebeskrivning)

Naturvärdesinventering är framtagen av Vive ut Vivas som är exploatören själv (sid 50). Inga naturvärden finnes enligt denna utredning som gjorts av intressenten själv. Naturvärdesinventeringen kan ej anses vara neutral utan den bör genomföras av oberoende aktör under rätt premisser. Det måste anses som självklart att naturvärden finns i området, eller är länsstyrelsens utsago om unika naturvärden ”påhitt”? (se f.g stycke).

Sammanfattning

Jag yrkar

- att planen avfärdas/omarbetas med hänsyn till Lerdal, kulturarvet, naturvärden och Lerdals och kommunens invånare.
- Att boende i Lerdal och i Rättvik informeras för att kunna påverka allas vår miljö och framtid i Rättviks kommun. Denna stora förändring av närmiljön kräver mycken information och öppenhet.
- Att naturvärdesinventeringen görs om av en oberoende aktör

Jag vill också lyfta frågan om Rättviks kommuns framtidsplaner och synpunkter på hur Lerdals framtid kan te sig? Finns dess historia med i Kommunens planering? Jag anser att om Rättviks historia tas tillvara, så kan mervärden skapas och lyfta Rättviks

	kommuns attraktionskraft för turism, dess näringsliv och för oss nuvarande och framtida invånare.
Kommunens svar	I planbeskrivningen framgår kommunens bedömning kring området och hur det förhåller sig till Lerdals by. Kommunens bedömning är inte att karaktären i Lerdals by kommer påtagligt påverkas av byggnationen i planområdet. Synpunkter kring om uthyrning ska vara möjlig eller inte har kommunen redan från planbesked beslutat att detta ska vara möjligt och det är också en förutsättning för att inte påtagligt påverka riksintressena för friluftsliv och turism. Vem som hanterar höga ljudnivåer och nedskräpning vid evenemang i området skiljer sig inte från andra områden utan det är Polismyndigheten i vissa frågor och fastighetsägare i andra och liknande. Oavsett om uthyrning tillåts eller inte, kommer så ändå att ske om efterfrågan finns. I planbeskrivningen framkommer kapacitet i VA-anläggningar och behovet för detaljplanen. Reningsverket har god kapacitet. Huvudgatans dimensionering är i enlighet med minsta kraven som kommunen ställer. I illustrationskartan till detaljplanen redovisas slänter, körbanor och däremellan diken. Det som redovisas är en förprojektering till den väg som avses byggas ut och har projekterats med hänsyn till inmätt terräng i grundkartan. Kommunen har gjort beräkningar av Trafiken utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg som tar hänsyn till terräng, avstånd, servicefunktioner och liknande utifrån vad byggrätter i detaljplanen medger. Detta är redovisat i planbeskrivningen på sida 57. Kommunen bedömer därför att detta är tillräckligt hanterat i planarbetet. Werkmästergatan föreslås inte breddas i planförslaget, den förändring som beskrivs i planbeskrivning är att den sista biten inom planområdet byggs om för att skapa en trafiksäker tre-vägkorsning mot den nya huvudgatan (förlängning av Slalomvägen). Trafik leds till och från området huvudsakligen via huvudgatan.

Kommunen har inte fått synpunkter från näringslivet. Oftast innebär en utökning ett bidrag till varandra och ökad tillväxt genom olika utbud för olika kunder. Hur det kommer bli i detta område har inte bedömts av kommunen.

Generellt brukar inte värden på fastigheter i ett område minska för att fler byggrätter tillkommer. Utan värdet brukar generellt öka. Hur det kommer bli i detta område har inte bedömts av kommunen.

På sida 37 till 38 i planbeskrivningen har kommunen redogjort för den naturvärdesinventeringen som är framtagen i planarbetet. Där framkommer också att inga fynd finns rapporterade i artskyddsportalen. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet i frågor kring artskydd har inte yttrat sig i granskningen om att kommunen behöver utreda frågan vidare eller söka artskyddsdispens. Därför har kommunen bedömt att inte utreda frågan vidare i planarbetet.

I planbeskrivningen på sida 50 har kommunen redogjort för kommunens bedömningar av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet för riksintressen har inte yttrat sig i granskningen om att kommunens planförslag kommer innebära en påtaglig skada på riksintresset och inte meddelat att dom kan komma överpröva detaljplanen på den grunden. Därför har kommunen bedömt att inte ändra i detaljplanen.

Kommunen har haft samråd 2022 där synpunkter från boende och övriga har samlats in och förslaget är därefter omarbetats enligt sammanställning i samrådsredogörelsen. Nu i denna granskning öppnar kommunen igen upp för synpunkter på det reviderade förslaget. Kommunen har i framtagandet av översiktsplanen också haft flera samråd och möten. Dock har kommunen inom ramen för detta planarbete inte haft något fysiskt öppet möte utan synpunkter har samlats in enligt ovan i detta planarbete. Kommunen jobbar med att förbättra denna process.

Yttrande 10 – Lantmäteriet, 2026-03-31

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

(Här redovisas synpunkter om sådana frågor som Lantmäteriet särskilt ska bevaka och sådant som vi uppfattar som nödvändigt att åtgärda för genomförandet av planen.)

BETECKNINGAR FÖR EGENSKAPSBESTÄMMELSER ÖVERLAPPAR EGENSKAPSGRÄNS I PLANKARTAN

I plankartan finns egenskapsbeteckningarna ”d1 0,0”. Dessa ligger utlagda i kartan så att planbeteckningar passerar en egenskapsgräns. Därmed blir det oklart var (inom vilket egenskapsområde som de aktuella beteckningarna gäller egentligen. Bristen kan innebära att tydlighetskravet i 4 kap. 32 § 2 stycket PBL inte är uppfyllt.

Delar av planen som bör förbättras

OLÄMPLIGT ATT BEGRÄNSA EGENSKAPSBESTÄMMELSER MED ANVÄNDNINGSGRÄNS

Lantmäteriet konstaterar att det finns egenskapsbestämmelser med beteckningen fastighetsstorlek, d1 0,0 och damm för dagvatten, damm1 som ska ”begränsas av användningsgräns”. Det strider mot gränshierarkin enligt Boverkets allmänna råd BFS 2020:6 att en egenskapsbestämmelse inte ska begränsas av någon typ av egenskapsgräns. Det är i de flesta fall olämpligt att inte följa regelsystemet i planbestämmelsehierarkin. Boverkets allmänna råd är visserligen inte tvingande, men genom att använda sig av en ”hemmasnickrad lösning” blir plankartan mer svårläst för den som är van vid att läsa plankartor. Lantmäteriet rekommenderar därför starkt att kommunen utformar planen på ett sätt som följer Boverkets allmänna råd. Tips om möjlig lösning: Ifall kommunens syfte är att hålla nere antalet beteckningar inom kvartersmarken när en egenskapsbestämmelse ska täcka ett helt kvarter, kan kommunen i stället ange att den aktuella planbestämmelsen ska begränsas med sekundär egenskapsgräns i stället för egenskapsgräns. Om

kommunen inte ritar ut någon sekundär egenskapsgräns i ett kvarter innebär det i så fall att det endast är användningsgränser eller i förekommande fall planområdesgränser som avgränsar planbestämmelsen.

KOORDINATKRYSS SAKNAS I GRUNDKARTAN

Koordinatkryss och angivelse av koordinaterna i plan saknas i den grundkarta som ligger som bakgrund till plankartan. Det krävs minst två koordinatkryss i östvästlig riktning och två i nord-sydlig riktning för att med säkerhet kunna georeferera den juridiskt gällande plankartan ifall det skulle bli nödvändigt. I HMK Kartografi 2025 avsnitt 3.4.2 finns en rekommendation om att kartans koordinatsystem kan förtydligas på detta sätt. Koordinatkryssen bör finnas på någon av de kartor som sparas när planen får laga kraft och det är enklast vid en framtida georeferering om dessa syns på dokumentet plankarta.

FÖR DÅLIG BESKRIVNING AV UTÖKNING AV GEMENSAMHETSANLÄGGNING MED VÄG INOM ALLMÄN PLATS

Planen har enskilt huvudmannaskap och det nämns i planbeskrivningen att det är Lerdal ga:7 som ska ansvara för framtida drift och underhåll av den allmänna platsen för väg. Det bör förtydligas att den befintliga gemensamhetsanläggningen Lerdal ga:7 måste omprövas för att införliva den nya vägen i gemensamhetsanläggningen. Detta görs genom en anläggningsförrättning. Upplysningsvis gäller följande: Samfällighets-/vägföreningen, någon av de delägande fastigheternas ägare, markägaren som upplåter utrymme, eller kommunen kan ansöka om anläggningsförrättning hos Lantmäteriet. I förrättningen görs en prövning om det går att införliva den nya vägen i den befintliga gemensamhetsanläggningen. Alla delägande fastigheter blir sakägare i förrättningen.

I planbeskrivningen nämns att ”de nya gemensamhetsanläggningar(na) kan få andel i Lerdal GA:7 beroende på hur kommande Lantmäteriförrättning bedömer att andra vägar utöver Slalomvägen kommer belastas av fastigheter inom planförslaget”. Lantmäteriet vill upplysa om att det är

	de nybildade fastigheterna inom planområdet som kan få andel i Lerdal GA:7 genom en lantmäteriförrättning och inte eventuellt nybildade gemensamhetsanläggningar.
Kommunens svar	Plankartan, grundkartan och planbeskrivning har uppdaterats enligt synpunkter.

Yttrande 11 – Privatperson 07, 2026-04-03

1. Sakägarskap och påverkan

Min fastighet gränsar direkt till planområdet. Jag är därmed direkt berörd sakägare och kommer att påverkas i väsentligt större omfattning än övriga närboende. Detta gäller särskilt avseende insyn, buller, trafik, dagvatten och förändrad landskapsbild.

2. Betydande olägenhet enligt plan- och bygglagen

Den planerade exploateringen medför sammantaget en sådan påverkan på min boendemiljö att den riskerar att utgöra betydande olägenhet enligt gällande plan- och bygglagstiftning.

- Påverkan består särskilt av:
- kraftigt ökad insyn i bostad och tomt
- försämrade ljusförhållanden genom skuggning
- förändrad landskapsbild i direkt anslutning till fastigheten
- ökad störning från trafik och mänsklig aktivitet

3. Bristfälligt beslutsunderlag – trafik och infrastruktur

Planförslaget saknar en kvantifierad och tillräckligt redovisad trafikanalys. Det framgår inte hur stor trafikalstring exploateringen medför, vilket innebär att konsekvenser för:

- trafiksäkerhet
- framkomlighet
- buller
- belastning på befintligt vägnät inte kan bedömas.

4. Bristfällig miljö- och teknisk utredning

Planhandlingarna redovisar inte tillräckliga tekniska underlag avseende:

- dagvattenhantering och dimensionerande regn
- markstabilitet och geotekniska förhållanden
- påverkan på närliggande naturmiljöer

5. Otillräcklig redovisning av natur- och landskapsvärden

Planförslaget väcker allvarliga farhågor avseende påverkan på områdets natur- och landskapsvärden. Kommunen har inte i tillräcklig grad redovisat:

- vilka naturvärden som finns inom området
- om skyddsvärda arter eller biotoper förekommer
- hur dessa värden påverkas av exploateringen

6. Bristande analys av alternativ och konsekvenser

Det framgår inte att alternativa lokaliseringar eller utformningar har utretts i tillräcklig omfattning. Detta försvårar bedömningen av om föreslagen lösning är den mest lämpliga.

7. Otillräcklig analys av påverkan på min fastighet

Planförslaget saknar en fastighetsspecifik konsekvensanalys för Lerdal 28:17 trots direkt gräns till planområdet. Särskilt avseende insyn, skuggning, buller och dagvatten är påverkan inte tillräckligt utredd.

8. Sammanfattande bedömning

Sammantaget visar ovanstående brister att planförslaget inte uppfyller kraven på ett tillräckligt, fullständigt och väl underbyggt beslutsunderlag enligt plan- och bygglagens krav. Planen riskerar därmed att medföra betydande olägenhet för direkt berörd sakägare samt bygger på ofullständiga utredningar av centrala tekniska och miljömässiga frågor.

Yrkande

Jag yrkar att detaljplanen inte antas i nuvarande form utan avfärdas eller återremitteras för komplettering av följande:

	• trafikanalys och trafikalstring • dagvattenutredning med dimensionerande beräkningar • geoteknisk markundersökning • fördjupad naturvärdesinventering • fastighetsspecifik konsekvensanalys
Kommunens svar	I illustrationskartan till detaljplanen redovisas slänter, körbanor och däremellan diken. Det som redovisas är en förprojektering till den väg som avses byggas ut och har projekterats med hänsyn till inmätt terräng i grundkartan. Kommunen har gjort beräkningar av Trafiken utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg som tar hänsyn till terräng, avstånd, servicefunktioner och liknande utifrån vad byggrätter i detaljplanen medger. Detta är redovisat i planbeskrivningen på sida 57. Kommunen bedömer därför att detta är tillräckligt hanterat i planarbetet. Gällande dagvatten se vidare kommunens svar på Länsstyrelsens olika synpunkter. Kommunen har tagit fram en geoteknisk undersökning genom en konsult som borrat flera hål i marken och sedan gjort beräkningar vilka redovisar att detaljplanens byggrätter är möjliga att utföra. Plankartan reglerar utefter resultatet av utredningen största fyll och schaktnivåer samt slänters största lutningar och ska erosionsskyddas. På sida 37 till 38 i planbeskrivningen har kommunen redogjort för den naturvärdesinventeringen som är framtagen i planarbetet. Där framkommer också att inga fynd finns rapporterade i artskyddsportalen. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet i frågor kring artskydd har inte yttrat sig i granskningen om att kommunen behöver utreda frågan vidare eller söka artskyddsdispens. Därför har kommunen bedömt att inte utreda frågan vidare i planarbetet. I planbeskrivningen på sida 50 har kommunen redogjort för kommunens bedömningar av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet för riksintressen har inte yttrat sig i granskningen om att kommunens planförslag kommer innebära en påtaglig skada på riksintresset och inte meddelat att dom kan komma överpröva

detaljplanen på den grunden. Därför har kommunen bedömt att inte ändra i detaljplanen.

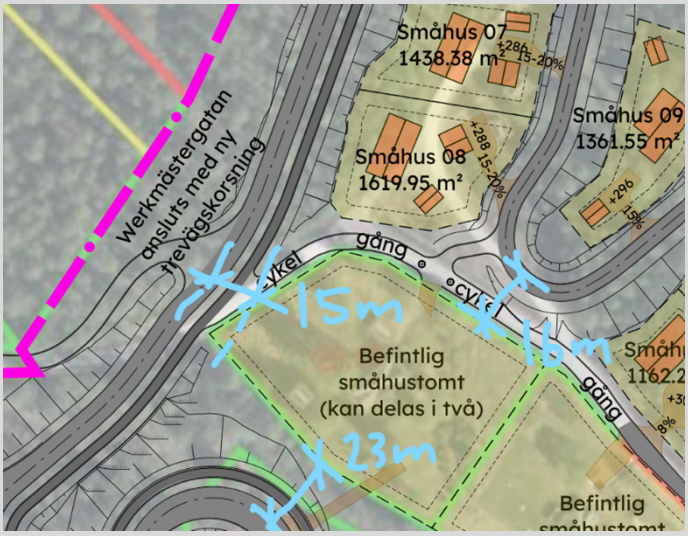
För platsspecifik bedömning har kommunen inte skriftligen och specifikt redovisat i handlingar för er fastighet. Detta eftersom bedömningen är att den inte kommer påverkas påtagligt av skuggning, buller, insyn och mänskligaktivitet.

Mänsklig aktivet är något som man utanför den egna fastigheten i ett samhälle behöver tåla.

Gällande skuggning är den tillkommande bebyggelsen placerade i nordöst. För att bedöma om skuggningen är påtaglig ska det inte finnas möjlighet att anordna en skyddad uteplats på den egna fastigheten som inte skuggas under en del av dagen. Som en generell tumregel bör bostäder ha tillgång till minst 5 timmar solljus vid vår- och höstdagjämning. För er fastighet kommer de närmast byggrätterna kunna hamna som närmast cirka 30 meter från er fastighetsgräns. Tolkning för ditt fall då med ett nytt hus rakt i öster så faller skuggan västerut mot er på förmiddagen. Beräknat på vårdagjämningen i Rättvik och ett nytt hus med en nockhöjd om 12 meter, bildas en cirka 40 meter skugga på förmiddagen och cirka 22 meter vid lunchtid. För er fastighet kommer därmed en del av nordöstra hörnet vara skuggat en kort stund på förmiddagen. På samma sätt bedöms insynen bli marginell.

För buller så har kommunen använd skriften och vägledningen ”*Hur mycket bullrar vägtrafiken*” som är framtagen av Boverket och Sveriges kommuner och Landsting (nuvarande SKR). Det är en förenklad metod för att få fram trafikbuller. Enligt kommunens beräkningar i planbeskrivningen kommer planområdet generera cirka 372 fordonsrörelser per dygn. I beräkningen av trafikbuller är det lägsta antalet fordonsrörelser som går att beräkna mellan 900-1000. Vilket innebär att den kommer visa högre värden an faktiska. Vägens hastighet kommer vara likt Slalomvägen i övrigt som högst 40 km/h. Enligt metod 2 kommer vi erhålla 51,5 dBA vid fastighetsgräns, och för metod 1 54 dBA. De riktvärden för ekvivalent ljudnivå som gäller för vägtrafik är 55 dBA vid bostadsfasad. Samtidigt som byggnader inte ligger i fastighetsgräns, vilket medför

lägre värden vid faktiska fasader. Därför bedömer kommunen att bullernivåer från trafik kommer att ligga inom gränsvärden. Se nedan bild för avståndsberäkning.

Karta med avstånd mellan vägmitt och fastighetsgräns.

Generellt bedömer kommunen att ett genomförande av detaljplanen kommer påverka er fastighet i stor utsträckning men inte till den grad att det blir en påtaglig skada. Den nuvarande gällande äldre stadsplanen för området medger också en huvudgata med i princip samma placering och en stor utbyggnad av uthyrningsstugor. Kommunens bedömning är därför att det nya planförslaget inte kommer vara så stor skillnad gentemot vad som tillåts byggas ut redan idag. Detta är också en av anledningar till att inte andra platser utretts. För att platsen redan är detaljplanerad för liknande bebyggelse idag men avses moderniseras genom detaljplanen, vilket framkommer i planens syfte. Eftersom inte planen bedöms medföra betydande miljöpåverkan av kommunen och Länsstyrelsen behövs inte alternativa lokaliseringar eller utformningar utredas.

Yttrande 12 – Privatperson 08, 2026-04-03

Sakägarskap och påverkan.

Min fastighet gränsar direkt till den planerade tillfarten till planområdet, vilket innebär att jag är direkt berörd av detaljplanens genomförande. Planförslaget kommer att medföra betydande påverkan i form av ökad trafik, buller, förändrad dagvattenhantering samt en påtaglig förändring av landskapsbild och närmiljö.

Brister i beslutsunderlag och utredningar.

Jag anser att detaljplaneförslaget baseras på ett ofullständigt och bristfälligt underlag. Följande utredningar, analyser och redovisningar saknas helt eller är otillräckliga:

- Redovisning och motivering till varför tidigare gällande detaljplan inte har genomförts.
- Marknadsundersökning som visar att det finns ekonomiskt och marknadsmässigt underlag för försäljning och bebyggelse av de föreslagna fastigheterna.
- Redovisning av hur den föreslagna exploatören har valts samt om andra exploatörer eller intressenter har funnits.
- Tydliga regler och riktlinjer för bebyggelsens utformning och tomternas disposition, utöver bestämmelser om färg och material.
- Oberoende miljökonsekvensutredning utförd av behörig och oberoende instans.
- Bedömning av planens påverkan på riksintresse enligt miljöbalken, särskilt avseende områdets kultur- och landskapsvärden.
- Säkerställande av att utsläpp av kemiska ämnen till ytvatten inte sker, inklusive bromerade difenyletrar samt kvicksilver och kvicksilverföreningar.
- Dagvattenutredningen från 2023 saknar tillräcklig detaljeringsgrad för att säkerställa att nedströms liggande fastigheter och mark

	inte skadas vid kraftiga regn, exempelvis så kallade 100-årsregn. • Trafikutredning som redovisar trafikmängd, trafiksäkerhet och påverkan på befintligt vägnät i närområdet saknas. • Kostnadsanalys av kommunens ekonomiska åtaganden inom projektet samt redovisning av hur dessa investeringar påverkar tomtpriser och projektets ekonomi saknas. **Sammanfattande invändning.** Mot bakgrund av ovanstående brister anser jag att detaljplaneförslaget inte uppfyller kraven på tillräckligt beslutsunderlag och konsekvensanalys enligt plan- och bygglagen samt miljöbalken. Planförslaget bör därför inte antas i nuvarande form utan kompletteras med nödvändiga utredningar och redovisningar innan vidare handläggning sker.
Kommunens svar	Motiveringar och syften till detaljplanen och den tidigare planen finns i planbeskrivningen. Kommunen ska ha en viss planberedskap för bostäder, skola med mera för att snabbt kunna möta förändrade behov. Idag finns i kommunen en stor sådan beredskap kring småhustomter för kommunen som helhet, dock är dessa i äldre planer på platser som idag inte anses lika attraktivt att bygga på. Planförslaget är en uppdatering av redan detaljplanerat område för att byggnation ska kunna ske med dagens krav. Planförslaget med som mest 47 småhustomter beräknas kosta mellan 50 och 55 miljoner inklusive VA att bygga ut. Kommunens syfte med detaljplanen är att pröva så mycket bebyggelse som är möjligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv inom ramen för övriga förutsättningar. I jämförelse med andra områden som kommen bygger ut, Lissbrändan med flera är kostnaderna marginellt högre för planförslaget. Exploatören har inte valts utan exploatören har kontaktat kommunen om att få köpa mark och frågat om ett markanvisningsavtal. Kommunen har då värderat marken och skrivit ett avtal. Ingen annan exploatör har visat intresse.

Detaljplanen reglerar utöver färg och material, största byggnadsarea, höjd, största fyll och schakt, markslänters största lutning och att inte garage får byggas samman med bostadshuset. Kommunen bedömer att detta är tydligt i plankartan och planbeskrivningen.

Kommunen har gjort en undersökning om betydande miljöpåverkan som samrådtts med Länsstyrelsen i samband med samrådet 2022. Kommunen bedömde då att ett genomförande inte kommer få betydande miljöpåverkan och Länsstyrelsen delade kommunens bedömning. Miljöpåverkan i övrigt har beskrivits i planbeskrivningen och tillhörande utredningar. Kommunens bedömning är att vi utrett miljökonsekvenserna tillräckligt.

I planbeskrivningen på sida 50 har kommunen redogjort för kommunens bedömningar av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet för riksintressen har inte yttrat sig i granskningen om att kommunens planförslag kommer innebära en påtaglig skada på riksintresset och inte meddelat att dom kan komma överpröva detaljplanen på den grunden. Därför har kommunen bedömt att inte ändra i detaljplanen.

Gällande dagvatten se vidare kommunens svar på Länsstyrelsens olika synpunkter.

I dagvattenutredningen har även miljökvalitetsnormer för utsläpp av kemiska ämnen behandlats och säkerställts.

I illustrationskartan till detaljplanen redovisas slänter, körbanor och däremellan diken. Det som redovisas är en förprojektering till den väg som avses byggas ut och har projekterats med hänsyn till inmätt terräng i grundkartan. Kommunen har gjort beräkningar av Trafiken utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg som tar hänsyn till terräng, avstånd, servicefunktioner och liknande utifrån vad byggrätter i detaljplanen medger. Detta är redovisat i planbeskrivningen på sida 57. Planförslaget innebär bland annat trafiksäkerhetshöjande åtgärder kring ny korsning mot Werkmästergatan. Förprojekteringen har tagit hänsyn till Trafikverkets och kommunens riktlinjer kring säker utformning av vägar. Bedömning om påverkan för omkringliggande vägnät är gjord i

planbeskrivningen. Kommunen bedömer därför att detta är tillräckligt hanterat i planarbetet

Yttrande 13 – Naturskyddsföreningen Rättvik, 2026-04-04

Naturskyddsföreningen Rättvik anser att den redovisade naturvärdesinventeringen är undermålig och det dessutom finns ett klart jävsförhållande då inventeringen är gjord av Exploatören.

Naturskyddsföreningen anser att en ny naturvärdesinventering skall tas fram. Denna skall:

- Utföras av en seriös och oberoende inventerare.
- Omfatta hela området i detaljplaneförslaget.
- Omfatta samtliga naturvärdesarter och djur i området.

Nedan redovisas föreningens synpunkter mer utförligt.

Naturskyddsföreningen Rättvik anser att den i detaljplaneförslaget redovisade naturvärdesinventeringen är undermålig för att den:

- Bara beskriver den del av området som nyligen avverkats. P g a områdets olika karaktärer borde det ha delats upp i delområden. Det finns yngre lövskog på igenväxande jordbruksmark med inslag av äldre lövträd, blandskog på före detta jordbruksmark samt ett mindre parti med äldre granskog som ansluter till granskogen högre upp i backen.
- Enbart omfattar inventering av ett fåtal växter vid ett tillfälle i augusti. På grund av stor del lövskog borde området inventerats på fåglar vid lämplig tidpunkt d v s under häckningen.
- Naturvärdesarter ska anges och utgå från faktiska fynd vid inventering, från Artportalen eller andra källor. I Artportalen finns flera rödlistade fågelarter angivna vars områden berör inventeringsområdet. Detta redovisas inte i rapporten. För att bedöma fågellivet bör en fågelinventering göras.

- Det anges att inventeringen utförts enligt standard. Det finns en SIS-standard för naturvärdesinventeringar. Denna inventering är inte utförd enligt SIS-standard.
- Det står att inventeringen utfördes på fältnivå med hög detaljeringsgrad samt med detaljerad redovisning av artförekomst. Att bara göra ett fältbesök och bara av en växtgrupp (kärlväxter) är inte hög detaljeringsnivå. Det finns många fler växtarter än vad som anges. Man kan ange ett antal arter som visar karaktären på biotopen, men att som i detta fall göra en lista över triviala växter (som inte alls är heltäckande) och sedan ange att det är på hög detaljeringsnivå, är inte seriöst.
- Inventeringens enkla karaktär och stora begränsningar borde framgå av rapporten. Att inte göra det blir vilseledande.

En ny naturvärdesinventering borde utföras där fågelinventering bör ingå och utföras under häckningssäsong (d v s snarast om det ska göras i år).

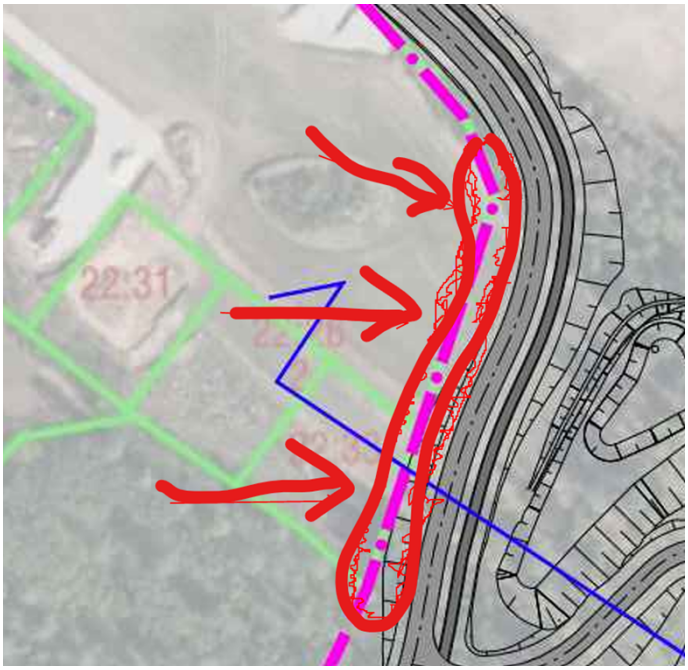
Naturvärdesinventeringen är utförd av företaget Vive ut Vitas. Enligt en artikel i Falu-Kuriren 2026-03-17, är det företaget Vive ut Vitas som är Exploatör för detaljplaneområdet. Vi finner detta anmärkningsvärt och ett klart fall av jäv.

Kommunens svar	På sida 37 till 38 i planbeskrivningen har kommunen redogjort för den naturvärdesinventeringen som är framtagen i planarbetet. Där framkommer också att inga fynd finns rapporterade i artskyddsportalen. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet i frågor kring artskydd har inte yttrat sig i granskningen om att kommunen behöver utreda frågan vidare eller söka artskyddsdispens. Därför har kommunen bedömt att inte utreda frågan vidare i planarbetet.

Yttrande 14 – Privatperson 09, 2026-04-04

Synpunkter: I samband med vägbyggnad till utsiktens tomtområde, ser jag att det är väldigt nära min tomtgräns 22:26 o 22:33. Min oro är buller och insyn. Vill ha ett förtydligande hur entreprenören har tänkt lösa detta. Av med skickad karta ser man inte hur det

är tänkt här. Vill se en lösning på detta, då de förmodligen kommer att bli mycket trafik här. Sänder med karta över området jag vill ha en förklaring till. Bullervall eller bullerplank.

Karta i bilaga till yttrande.

Kommunens svar	Den nuvarande gällande äldre stadsplanen för området medger också en huvudgata med i princip samma placering. Kommunens bedömning är därför att det nya planförslaget inte kommer vara så stor skillnad gentemot vad som tillåts byggas ut redan idag. Fastigheterna som anges är bildade efter planens antagande och buller bör vara hanterat i förhandsbesked/bygglov för dessa. På samma sätt bör insynen ha bedömts. Ni har valt att stycka av fastigheter i gräns till en planerad väg både i gällande stadsplan och i planförslaget. Kommunens bedömning är att insynen från gående som är på motsatt sida om vägen kommer var starkt begränsad på grund av vägens bredd och höjd gentemot er fastighet. Kommunen bedömer vidare att det är helt normalt med gata och gång- och cykelbana i fastighetsgräns till bostäder i ett samhälle.

Karta med avstånd mellan vägmitt och fastighetsgräns

För buller så har kommunen använd skriften och vägledningen ”*Hur mycket bullrar vägtrafiken*” som är framtagen av Boverket och Sveriges kommuner och Landsting (nuvarande SKR). Det är en förenklad metod för att få fram trafikbuller. Enligt kommunens beräkningar i planbeskrivningen kommer planområdet generera cirka 372 fordonsrörelser per dygn. I beräkningen av trafikbuller är det lägsta antalet fordonsrörelser som går att beräkna mellan 900-1000. Vilket innebär att den kommer visa högre värden an faktiska. Vägens hastighet kommer vara likt Slalomvägen i övrigt som högst 40 km/h. Enligt metod 2 kommer vi erhålla 51,5 dBA vid fastighetsgräns, och för metod 1 54 dBA. De riktvärden för ekvivalent ljudnivå som gäller för vägtrafik är 55 dBA vid bostadsfasad. Samtidigt som byggnader inte ligger i fastighetsgräns, vilket medför lägre värden vid faktiska fasader. Därför bedömer kommunen att bullernivåer från trafik kommer att ligga inom gränsvärden. Se ovan bild för avståndsberäkning.

Yttrande 15 – Privatperson 10, 2026-04-05

Vi tycker att det är rimligt att Rättvik och Lerdal utvecklas med nya tomter. Samtidigt reagerar vi på att planen innebär att skogen ska bebyggas hela vägen

	fram till slalombacken. Det känns som att det skulle påverka naturupplevelsen i Rättviksbacken ganska mycket, och inte på ett bra sätt. Vi har åkt skidor i Rättviksbacken i flera generationer, och just åkningen i skogspartierna har alltid varit en stor del av upplevelsen. Backen i Rättvik är ju en relativt liten backe, men den betyder mycket för bygden, och vi tycker att det är viktigt att behålla den känslan som finns där idag. Därför tycker vi att om det ska byggas i området så behöver man lämna ett betydligt större avstånd till backen än vad som föreslås nu. Det skulle göra stor skillnad för att behålla naturkänslan och möjligheten att använda backen på samma sätt som idag.
Kommunens svar	Planförslaget lämnar mellan 40 och 60 meter mellan slalombacken och tillkommande fastigheter för bostäder enligt illustrationskartan. Kommunen förstår synpunkten om att vilja ha än större avstånd för rekreation och avskildhet, dock har kommunen vägt kostnader för planförslaget som helhet och bedömt 40-60 meter som en rimlig medelväg. *Karta med avstånd mellan slalombacken och fastighetsgräns* Planförslaget med som mest 47 småhustomter beräknas kosta mellan 50 och 55 miljoner inklusive VA att bygga ut. Att reducera antalet möjliga tomtplatser skulle innebära att kostnaden per tomt enligt kommunens bedömning kommer bli mycket större än vad marknaden är villig att betala. Kommunens syfte med detaljplanen är att pröva så

mycket bebyggelse som är möjligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv inom ramen för övriga förutsättningar och då innebär detta att andra värden kommer påverkas likt det som yttrandet beskriver.

Yttrande 16 – Länsstyrelsen Dalarnas län, 2026-04-07

Överprövnings-grundade synpunkter

Överprövningsgrundande synpunkter

Med hänsyn till överprövningsgrunderna i 11 kap 10 § plan- och bygglagen (PBL), samt nu kända förhållanden, bedömer Länsstyrelsen att identifierade frågor måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande av detaljplanen inte ska överprövas.

Hälsa och säkerhet

Dagvatten

Länsstyrelsens tidigare lämnade synpunkter på dagvattenhanteringen är otillfredsställt hanterade.

Den befintliga avrinningen från planområdet är endast överskådligt och vagt beskriven i den uppdaterade dagvattenutredningen. Den tidigare utredningen finns med som bilaga, men anges inte vara aktuell. Det klargörs dock inte vilka delar som inte längre gäller. Den tidigare utredningen redovisade en hel del relevant information som inte finns med i den senare utredningen. Härigenom skapas nya oklarheter både kring tolkningen av de befintliga avvattningsförutsättningarna och gällande tänkta framtida lösningar på avvattningen inklusive dagvattenhanteringen.

Den befintliga avrinningen behöver bli satt i ett större sammanhang där tillrinningen från uppströms liggande mark beaktas både till kvantitet och hur den fördelas över området. Det behöver också framgå hur flödena fortsätter nedströms planområdet hela vägen fram till Emån.

I den tidigare dagvattenutredningen (WSP 2023-08-25) framgår att de befintliga avrinningsflödena är fördelade över många mindre flöden. 6 av de trummor som då rapporterades inom planområdet (figur 7) illustrerar denna fördelning liksom den mer

	förenklade kartläggningen som redovisades i figur 6 (med hänvisning till Mavacon 2023). Nedströms planområdet framgår denna fördelning av flöden över diken och indikationer på kulverteringar över åkermarken. Längre ner i sluttningen genom befintlig bebyggelse och ner till Emån är det allt svårare att tolka befintliga avrinningsvägar, men Länsstyrelsen har med kartverktyg kunnat identifiera ett flertal punkter där flöden satt spår och där det föreligger uppenbara risker för stora problem i händelse av större flöden. Länsstyrelsens bedömning är att avvattningen och dagvattenhanteringen som helhet nedströms planområdet saknar ett helhetsgrepp utan består av ad hoc-lösningar. Den planerade dagvattenhantering som beskrivs för planområdet innebär att tidigare fördelade flöden kommer att koncentreras till en (1) utsläppspunkt. Vattnets fortsatta väg efter denna punkt behöver beskrivas. Det behöver redovisas vem eller vilka som är ansvarig(a) för dessa vattenvägar och säkerställas att dess ansvariga är införstådda med mottagandet av det aktuella vattnet i sina anläggningar. Det behöver också säkerställas att tillräcklig kapacitet finns hela vägen ner till Emån. Den planerade avvattning som angetts för planområdet riskerar, med sina många skärande diken, att dra samman all avrinning från det avrinningsområde som redovisas i figur 6 i dagvattenutredningen (något som för övrigt också nämns i bildtexten till figuren). Detta innebär att flöden som tidigare varit fördelade på 5–10 flödesvägar nu koncentreras till en punkt (dagvattendammen och dess utlopp). Detta kan innebära betydande förändringar för nedströms liggande system som kan komma att få en kraftigt ökad tillrinning.
Kommunens svar	Syftet med att ha kvar den tidigare utredningen var för att den redovisade förutsättningarna mer utförligt än den kompletterande utredningen som fokuserade på lösning och beräkning. Kommunen har förtydligat detta i planbeskrivningen och försättsbladet till utredningen, samt strukit över de sidor i den äldre utredningen som inte längre är aktuella.

Den befintliga avrinning uppströms är redovisad i den tidigare dagvattenutredningen på sida 11. Där det framkommer att majoriteten av vattnet leds via den bäck som går rakt igenom planområdet. Bäcken förändras inte av planförslaget mer än att bäcken mellanlandar i en dagvattendamm för att sedan ledas vidare. Övriga mindre avrinningsstråk uppströms fångas upp i planförslagets avskärande diken och leds antingen ner till dagvattendammen via ovan beskrivna bäck eller via vägdiken eller andra diken i planförslaget. Kommunen delar Länsstyrelsens bedömning att det är fler avrinningsstråk i ett nuläge gentemot efter exploateringen. Dock har Länsstyrelsen missuppfattat antalet utsläppspunkter som är två i förslaget. Samtidigt delar kommunen länsstyrelsens synpunkter att det inte går att utläsa från kommunens handlingar hur nedströms avrinning påverkas genom omfördelningen av utsläppspunkter. Kommunen har kompletterat handlingarna med ett underlag som redovisar avrinningen före och efter planförslaget. Kommunen har tydliggjort och säkerställt åtgärderna i plankartan.

Kommunen har efter stormen Hans genomfört flera olika förstärkningsåtgärder nedströms planområdet inom ramen för ett helhetsgrepp. Kommunens bedömning är att det inte är möjligt att bygga om hela området nedströms utifrån ett läge som att det vore helt obebyggt och först nu ska bebyggas, utan att förstärkningsåtgärder, så kallat ad hoc, har varit den enda möjliga lösningen utan att behöva riva befintlig bebyggelse. En slutsats kommunen tar efter stormen Hans är att det då inte rådde någon fara för hälsa och säkerhet enligt räddningstjänsten och kommunens tjänstepersoner som då var på plats. De åtgärder som därefter är tagna förbättrar utgångsläget vidare. Åtgärderna har tagits hänsyn till i ovan nämnda avrinningsredovisning.

För dagvatten har kommunen bestämt att detaljplanen inte ska medföra något tillkommande dagvatten från hårdgjorda ytor gentemot ett nuläge. Kommunen har bestämt att beräkningarna ska tas fram baserat på ett 100-årsregn. Baserat på branschpraxis enligt Svenskt Vatten. Där dessa extrema skyfall som 100-årsregn räknas som rimlig

gräns för att dimensionera avloppssystem och klimatanpassa samhället.

Sannolikhet är 1 procent varje enskilt år att ett 100-årsregn ska komma. Förenklat kan man säga att ett 100-årsregn är dubbelt så stort som ett 10-årsregn. Det går att räkna på olika sätt men ibland kan man förenklat säga att ett 100-årsregn är cirka 100 millimeter på sex timmar, eller cirka 40mm på 15 minuter beroende på tiden som regnet faller, volymen och vart regnet kommer i landet.

Stormen Hans som orsakade stora flöden i Rättvik får några år sedan medförde mellan 80-100mm nedfall under ett fåtal dagar enligt Länsstyrelsens rapport ”Översvämning Dalarna augusti 2023”. Kommunen har ingen detaljerad information kring om delar av detta regn var ett 100-årsregn men bedömningen är att det kan klassas som ett liknande regn.

För denna detaljplan har kommunen även räknat att ett 100-årsregn ska fördröjas med klimatfaktor om 30%. Kommunen har säkerställt fördröjningen av denna volym i en dagvattendamm i plankartan. Från denna damm har kommunen säkerställt att utloppsbrunnar ska anordnas, dessa ska släppa ifrån sig som mest ett flöde motsvarande ett nuläge före exploateringen och sedan håla kvar och fördröja volymen därutöver upp till ett 100-årsregn med 30 procent klimatfaktor (och efter ändringen om 20% minskat byggrätt vidare marginal). Eftersom dammen har en så stor volym kommer den även för mindre omfattande regn än 100-årsregn släta ut avrinningskurvan för ett nuläge och förbättra nedströms.

Detta innebär att nedströms byggnation om planområdet kommer påverkas i mindre omfattning än ett nuläge upp till 100-årsregn (extrema regn). Över ett 100-årsregn bedömer kommunen att marken kommer vara så mättad och att det mycket förenklat är ungefär lika stor volym som kommer rinna nedströms planområdet oavsett om planen byggs ut eller inte.

Kommunens samlade bedömning är därför att dagvatten är hanterat i tillräcklig utsträckning. Eftersom inte planförslaget innebär en vidare

	påverkan nedströms så föreslår kommunen inom ramen för planarbetet inga vidare dagvattenåtgärder nedströms planområdet. Kommunen bedömer att detaljplanen därmed har säkerställt att inte ett genomförande av detaljplanen innebär risk för hälsa och säkerhet enligt plan- och bygglagen. Kommunen har tydliggjort och uppdaterat dagvattenutredningen och planhandlingarna gällande dagvattenhanteringen.
Rådgivande synpunkter, kulturmiljö	*Kulturmiljö* Kommunen bör se över följande planbestämmelser för att bättre anpassa den nya bebyggelsen till den befintliga traditionella bebyggelsen liksom för att minska påverkan på stads- och landskapsbilden: • Planbestämmelserna gällande utformning av fasader ger med nuvarande formulering möjlighet till t.ex. större glaspartier, vilket kan komma att påverka stads- och landskapsbilden negativt. • Angivelser om tjära som fasadbehandling är något vag eftersom kulören på tjära uppvisar stora variationer, allt från svart till ljust gyllenbrun. Tjärning av fasader har traditionellt inte förekommit på bostads- eller gårdsbebyggelse.
Kommunens svar	Kommunen bedömer utifrån det som byggts idag med stora fönsterpartier på Lerdalsberget och som syns från långbryggan, riksvägen, Siljan och andra platser inte bidraget med solkatter eller upplevts påtagligt påverka stads- och landskapsbilden negativt. Kommunens bedömning är därför att inte heller planförslagets exploatering behöver bestämmelser kring detta. Tjära har tagits bort från formuleringen i planbestämmelsen då den kan rymmas inom det angivna dova färgspannet ändå om rätt nyans används.
Rådgivande synpunkter, Miljökvalitets-norm	*Miljökvalitetsnorm* Jordlagerföljden med mäktiga lager av medelfast och fast silt /lermorän innebär att jordlagren är i princip täta i förhållande till grundvattenförekomsten (WA86582731) i det sedimentära berget. Detta

	framgår av handlingar. Även om kommunen inte har belyst betydelsen av dessa förutsättningar med avseende på påverkansrisken på grundvattenförekomsten så kan påverkansrisken på grundvattenförekomsten såväl kemiskt som kvantitativt anses vara försumbar.
Kommunens svar	Kommunen delar Länsstyrelsen beskrivning.
Rådgivande synpunkter, Dagvattenhantering	*Dagvattenhantering* *Hydrologiska förutsättningar* Planområdet ligger i brant terräng och relativt högt upp i avrinningsområdet och lutningsgradienterna ligger i hög grad parallellt. Därmed är förutsättningar för bildning av vattendrag mer begränsad. Istället sker avrinningen mer jämnt fördelat över sluttningens bredd och med utbildandet av många parallella mindre flödesstråk. Man redovisar förekomst av ett par mindre diken vilka överensstämmer med nyss förda resonemang. Det behövs dock här insikt om att för att vattenbalansen ska gå ihop så måste någon ytterligare avrinning ske utöver dessa diken. Geotekniken visar på täta jordlager på djupet och avsaknad av tydliga ytliga vattenvägar, vilket pekar på att det huvudsakliga avrinningsflödet måste ske i de ytnära jordlagren. Förmodligen finns också ytterligare flödesvägar utöver de båda dikena som rapporteras. Dessa ytterligare flödesvägar är förmodligen bara aktiva vid särskilt kraftiga regn, men nog så viktiga för den samlade analysen. *Jämförande beräkningar* Vid jämförelse där man vill bedöma effekten av viss ny bebyggelse bör samma beräkningsregn och samma klimatfaktor tillämpas i scenarierna som ska jämföras. *Dagvattendamm som dagvattenhanteringsåtgärd* Utöver bortledning finns huvudsakligen tre typer funktioner som kan vara av intresse vid hantering av dagvatten: fördröjning, flödesutjämning och rening. Begreppet fördröjning används tyvärr ofta på oklart eller missvisande sätt. Rent språkligt bör fördröjning handla om att avrinningsförloppen förskjuts i tid vilket kan vara av stort värde i händelse av utsläpp

	av miljöfarliga ämnen. Fördröjningen kan dock skapa tillräcklig tid för att hinna stoppa utsläppet så att det inte når ut i recipienten. Vid flödesutjämning ska det vara klargjort till vilken flödesnivå en begränsning behöver ske och varför. Begränsningar i nedströms liggande ledningar kan vara ett sådant skäl. Det ska alltid övervägas om en kapacitetsökning hos nedströms liggande system kan vara en lämplig åtgärd antingen ensamt eller i kombination med en flödesutjämningsanläggning såsom en dagvattendamm. En anläggning för flödesutjämning ska designas så att utflödet kan vara så stort som möjligt inom givna förutsättningar, dvs. det tillåtna maxutflödet. En anläggning med dessa egenskaper lämpar sig inte för rening. En sedimentationsdamm är i sig relativt ineffektiv, men för bästa möjliga reningsfunktion inom dess potential måste tillrinnande vatten dämmas effektivt och helt uppnå en uppehållstid på ett dygn. En damm för rening bör dessutom inte utsättas för alltför kraftig tillrinning för att undvika att ackumulerade sediment virvlas upp och spolas ur. Dimensionering av trummor Praxis är att dimensionera väg- och järnvägstrummor utifrån dygnsmedelvärdet av flöden med viss återkomsttid där 50- eller 100-årsflöden har varit den normala kravnivån. Dessa flöden är normalt inte relaterade till regn med motsvarande återkomsttid. De beräkningar av flödesrespons av regn med viss varaktighet och återkomsttid avser momentanvärden som i första hand är relevanta för dimensioneringen av dagvattenledningssystem. Det stämmer inte att Trafikverket skulle ha ett minimikrav på 800 mm för trummor under bilvägar. För grusväg är minimikravet 400 mm och för belagd väg är minimikravet 500 mm.
Kommunens svar	Kommunen delar Länsstyrelsen beskrivning av hur de hydrologiska förutsättningarna kan vara utöver identifierade avrinningsvägar. Den kompletterande analysen till dagvattenutredningen redovisar detta. De jämförande beräkningarna för dagvattnet har som syfte för kommunen att dimensionera

	fördröjningsdammens volym. Kommunen har i den bedömningen utgått från ett nuläge utan klimatförändringar och ett efter läge med 30 procent påslag för klimatförändringar. Syftet har varit att säkerställa att tillräcklig volym fördröjs utifrån att tillkommande exploateringen även hanterar klimatförändringarna. För dammen och fördröjningen se vidare svaret ovan under överprövandegrundade delen med dagvatten. Gällande rening i dammen har dagvattenutredningen undersökt detta utifrån förutsättningar att dammen är en så kallad torrdamm som töms helt efter regn. Det redovisade resultatet i utredningen med resultatet att MKN inte påtagligt påverkas vidare förutsätter inte en annan dammlösning än den redovisade. Beskrivning av Trafikverkets minimikrav är noterat.
Rådgivande synpunkter, Planbestämmelser	*Planbestämmelser* Bestämmelserna om ”utformning av allmän plats” med beteckningarna ”trummor” (och index) innehåller exakta dimensioner som ska uppfyllas för trummorna. Det kan vara lämpligt att istället formulera det som minsta dimensioner som ska uppfyllas för att möjliggöra att även större dimensioner används eftersom behovet kan variera över tid. Bestämmelsen om ”utformning av allmän plats” med följande lydelse är otydlig och kommunen bör överväga att formulera om den: ”Diken för dagvatten som fördelas över gata och natur inom hela området enligt planbeskrivningen och tillhörande dagvattenutredning eller motsvarande ska finnas.” Kommunen bör överväga att, genom bestämmelser om utformning av allmän plats, reglera höjdlägen för nyckelpunkter på gatorna så att det blir mer förutsägbart på vilken höjd över nollplanet som respektive bostadsfastighet ska ansluta till.
Kommunens svar	Trummor som inte avses begränsa flödet har ändrats till ”minsta” dimension i plankartan och planbeskrivningen.

	Den inte så specifika skrivelsen om diken har ersatts med platsspecifika planbestämmelser i plankartan och planbeskrivningen med dike. Alla gator och diken har projekterats utifrån en största lutning om 1:12 och sektionerna/beskrivningen i planbeskrivningen/dagvattenutredningen. Utifrån detta har varje tomtplats detaljstuderats kring möjligheten till infart och uppställningsyta för fordon. Kommunens erfarenhet från andra detaljplaner är att bestämmelser om höjder av gata endast fungerar om det är översvämningsrisk eller liknande som en lägsta punkt. I övrigt innebär det oftast att gatan behöver justeras en halvmeter upp eller ner och då blir det planstridigt. Kommunen bedömer att placeringen av gator och diken är tillräckligt studerat och placerat i plankartan för att inte höjdsättning ska vara nödvändig.
Rådgivande synpunkter, Upphävande av gällande detaljplan	*Upphävande av gällande detaljplan* Vid upphävande av (delar av) en detaljplan ska kommunen tillämpa motsvarande förfarande som hade tillämpats om en ny detaljplan hade tagits fram (5 kap 38 § PBL). Det bör därför till exempel framgå av kommunens planhandlingar och samrådsförfarande (inkl. planens titel och syfte) att antagandet av den aktuella detaljplanen inte bara innebär att en ny detaljplan börjar gälla utan att delar av den gällande detaljplanen också upphävs. Titeln skulle till exempel kunna formuleras i stil med: ”Detaljpvlan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera samt Upphävande av delar av…”. Läs mer hos Boverket:
Kommunens svar	Kommunen delar Länsstyrelsen synpunkter på att tydligheten kring upphävandet. Inför ett antagande så avser dock inte kommunen ändra titeln för att undvika göra det än mer otydligt. Eftersom en ny detaljplan ersätter bakomliggande tidigare detaljplan och att i detta fall är det små restbitar som blir över har kommunen bedömt att inte justera handlingarna inför ett antagande på grund av att det inte påverkar någon part negativt att upphäva dessa.

Yttrande 17 – Privatperson 11, 2026-04-07

1. Direkt påverkan på min fastighet

Min fastighet påverkas direkt av planförslagets genomförande genom närheten till planerad tillfart, förändrad markanvändning och förändrade avrinningsförhållanden.

Planförslaget innebär risk för:

- ökad trafik och försämrad trafiksäkerhet
- buller och störningar
- försämrad landskapsbild - negativ påverkan på kultur- och naturvärden
- förändrade dagvattenflöden med risk för skador nedströms
- påverkan på befintliga vägar, diken och dräneringslösningar

2. Dagvattenfrågan är otillräckligt utredd

Den mest allvarliga bristen gäller dagvattenhanteringen.

Kommunen måste redan i detaljplaneskedet kunna visa hur dagvatten ska hanteras så att marken är lämplig för bebyggelse och så att översvämning, erosion och skador på närliggande fastigheter inte uppstår. Detta följer av PBL 2 kap. 5 § samt Boverkets vägledning om dagvatten i detaljplan. (Boverket)

Den dagvattenutredning från 2023 som åberopas är inte tillräckligt detaljerad och redovisar inte:

- dimensionering för skyfall och 100-årsregn
- klimatanpassning för framtida regnintensiteter
- konsekvenser för nedströms fastigheter
- påverkan på vägtrummor, diken och dräneringssystem
- ansvar för drift, underhåll och tillsyn
- vilka bindande planbestämmelser som ska säkerställa lösningen

Eftersom planområdet ligger högre än befintlig bebyggelse finns en särskilt stor risk att

vatten leds mot min och andra fastigheter nedanför området.

Kommunen har ansvar att säkerställa att denna risk inte uppstår. Detta ansvar kan inte skjutas över på enskilda sakägare eller lämnas till framtida osäkra tekniska lösningar. (Boverket)

3. Trafik och tillfart

Planförslaget saknar en tillräcklig trafikutredning som visar:

- framtida trafikmängd
- trafiksäkerhet för boende och oskyddade trafikanter
- påverkan på befintligt vägnät
- konsekvenser av byggtrafik och framtida boendetrafik

Eftersom min fastighet gränsar till tillfarten är detta en direkt och konkret påverkan som måste utredas innan planen kan antas.

4. Landskapsbild, kulturmiljö och riksintresse

Området har betydande landskapsmässiga kvaliteter. Planförslaget innebär en påtaglig förändring av höjdläge, siktlinjer och den visuella karaktären i Lerdal.

Det saknas en tillräcklig bedömning av påverkan på:

- landskapsbilden
- kulturmiljövärden
- områdets särprägel
- eventuella riksintressen enligt miljöbalken

Detta är särskilt viktigt eftersom PBL kräver att även stads- och landskapsbild samt natur-

och kulturvärden vägs in i lämplighetsbedömningen. (Boverket)

5. Bristande genomförbarhet och ekonomiskt underlag

Jag anser även att planens genomförbarhet är otillräckligt redovisad.

Följande saknas eller är bristfälligt:

	- motivering till varför tidigare detaljplan inte genomförts - marknadsanalys som visar faktisk efterfrågan - redovisning av hur exploatör valts - analys av alternativa exploatörer - kommunens ekonomiska åtaganden - konsekvenser för tomtpriser och projektets långsiktiga ekonomi Detta är centralt för att bedöma om planen är realistisk och förenlig med god hushållning av kommunala resurser. *## 6. Miljö och ytvatten* Det saknas även en oberoende miljökonsekvensbedömning som visar att exploateringen inte riskerar att medföra förorening av ytvatten eller påverkan genom kemiska ämnen. Särskilt bör påverkan på dagvattenkvalitet och transport av föroreningar till nedströms mark och vatten tydligt utredas. *## Yrkande* Mot bakgrund av ovanstående yrkar jag att detaljplaneförslaget inte antas i nuvarande form. Planen måste först kompletteras med: - fördjupad dagvattenutredning - trafikutredning - landskaps- och kulturmiljöanalys - miljöbedömning - ekonomisk genomförandeanalys - - tydliga planbestämmelser för skydd mot översvämning och erosion enligt PBL 4 kap.
Kommunens svar	Gällande dagvatten se vidare kommunens svar på Länsstyrelsens olika synpunkter. I dagvattenutredningen har även miljökvalitetsnormer för utsläpp av kemiska ämnen behandlats och säkerställts. Kommunen har tagit fram en geoteknisk undersökning genom en konsult som borrat flera hål i

marken och sedan gjort beräkningar vilka redovisar att detaljplanens byggrätter är möjliga att utföra. Plankartan reglerar utefter resultatet av utredningen största fyll och schaktnivåer samt slänters största lutningar och ska erosionsskyddas.

I illustrationskartan till detaljplanen redovisas slänter, körbanor och däremellan diken. Det som redovisas är en förprojektering till den väg som avses byggas ut och har projekterats med hänsyn till inmätt terräng i grundkartan. Kommunen har gjort beräkningar av Trafiken utifrån Trafikverkets trafikalstringsverktyg som tar hänsyn till terräng, avstånd, servicefunktioner och liknande utifrån vad byggrätter i detaljplanen medger. Detta är redovisat i planbeskrivningen på sida 57. Kommunen bedömer därför att detta är tillräckligt hanterat i planarbetet.

I planbeskrivningen på sida 50 har kommunen redogjort för kommunens bedömningar av påverkan på riksintresset. Länsstyrelsen som granskningsmyndighet för riksintressen har inte yttrat sig i granskningen om att kommunens planförslag kommer innebära en påtaglig skada på riksintresset och inte meddelat att dom kan komma överpröva detaljplanen på den grunden. Därför har kommunen bedömt att inte ändra i detaljplanen.

Motiveringar och syften till detaljplanen och den tidigare planen finns i planbeskrivningen.

Kommunen ska ha en viss planberedskap för bostäder, skola med mera för att snabbt kunna möta förändrade behov. Idag finns i kommunen en stor sådan beredskap kring småhustomter för kommunen som helhet, dock är dessa i äldre planer på platser som idag inte anses lika attraktivt att bygga på. Planförslaget är en uppdatering av redan detaljplanerat område för att byggnation ska kunna ske med dagens krav.

Planförslaget med som mest 47 småhustomter beräknas kosta mellan 50 och 55 miljoner inklusive VA att bygga ut. Kommunens syfte med detaljplanen är att pröva så mycket bebyggelse som är möjligt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv inom ramen för övriga förutsättningar. I jämförelse med andra områden som kommen bygger ut, Lissbrändan med

flera är kostnaderna marginellt högre för planförslaget.

Exploatören har inte valts utan exploatören har kontaktat kommunen om att få köpa mark och frågat om ett markanvisningsavtal. Kommunen har då värderat marken och skrivit ett avtal. Ingen annan exploatör har visat intresse.

Kommunen har gjort en undersökning om betydande miljöpåverkan som samrådtts med Länsstyrelsen i samband med samrådet 2022. Kommunen bedömde då att ett genomförande inte kommer få betydande miljöpåverkan och Länsstyrelsen delade kommunens bedömning. Miljöpåverkan i övrigt har beskrivits i planbeskrivningen och tillhörande utredningar. Kommunens bedömning är att vi utrett miljökonsekvenserna tillräckligt.

Yttrande 18 – Privatperson 12, 2026-04-07

Utsikten där är unik. Ett kulturarv i stora mått. Utsikten ut över Siljan och Långbryggan är helt unik. Syns så här Siljan och Långbryggan är helt unik. Syns så här bra endast ifrån denna höjd och plats! De är därför populär som utsiktspunkt för både boende Kommuninnevånare och turister. Man grillar, träffas, förlovar sig här!

Att ändra sikten här är inte förenligt med platsens naturtillgång och värde. Bygger man (31) hus är utsikten och atmosfären en helt annan därefter. När det gjorts är det oåterkalleligt och platsen och utsikten förstörd för evigt! Vore en katastrof för alla Rättvikare. Rättvik bör vara rädda om sina unika platser, sjöar och utsiktspunkter.

Vem har råd att köpa dessa tilltänkta tomter? Och dessutom upprätta ett hus + attefalls hus på tomten?

Ja inte är det bygdens barn och barnbarn och unga Rättvikare inte. Unga på landsbygden idag har svårt att få både jobb och lån.

Detta projekt kommer att locka och dra välbärgade storstadsbor till köp.

De säljer sin villa/lägenhet i storstan tex Stockholm och flyttar till mindre och får loss pengar ingen i bygden kan konkurrera emot.

Kommer dessa storstadsbor ens att bosätta sig i Rättvik?

Knappast troligt.

De kanske besöker 1 vecka per år eller 2. Övrig tid kommer det att hyras ut, Både huvudbyggnaden och attefallshuset. (62) turistbostäder blir det då. Eller så står de tomma stora delar av året.

De här husen kan bara bli en investering likt en aktieportfölj för välbärgade.

Det som behövs i Rättvik är inte detta, utan områden där bygdens folk och barn och unga har råd att bygga hys och hem i stil enliga stugor i siljansrött som passar i bygdens andra.

Snart är det precis som i Spanien, 90% turist ägda eller uthyrda bostäder, medans inhemsk befolkning som är fast boende och arbetar inom serviceyrken till turismen bor i husvagn, för det finns inga bostäder till dem och inga har råd med.

Är det så vi vill ha det i Rättvik och Siljansbygden i framtiden?

Det är redan på väg. Sälen är redan hårt drabbat.

Jag anser att man stjäl bygden från våra ungdomar och kommande generationer på detta sätt och bara öppnar armarna för folk som inte kan och inte bryr sig om bygden och kulturen i mycket hög utsträckning.

Detta område kan också bli ett sommartillhåll för välbärgade pensionärer som bara vistas 3-6 månader av året.

De har då rätt till sjukvård och hemtjänst från Rättviks kommun och Region Dalarna.

Som bekant är det så om man har hemtjänst beviljad i sin hemkommun och det är även bekant att äldre ofta kräver mera sjukhusbesök, sjukhusvård akut och mer vårdcentralbesök.

Detta kommer stjäla ännu mer vårdtider och plats från kommunens innevånare.

Köer är redan mycket långa och det tummas redan hårt på innevånarnas sjukvård. Vi kommer få ännu sämre vård.

Har Rättviks kommun resurser till detta?

Har Region Dalarna resurser till detta?

Nej. Vi vet redan svaret.

Dessa köpare skattar i sina hemkommuner och tillför inget till bygden, Rättvik eller Region Dalarna på sina skattsedlar.

De bor i rika kommuner i tex. Stockholm och däromkring.

Hemtjänsten skall då anställa flera för att sköta dessa 3-6 månader om året och sedan skall de bli arbetslösa vintertid?

Dessa turister kan också plötslighet åka hem och då står Rättviks kommun där med löner som skall betalas ut, men de får inget från kommunen där de då är folkbokförda.

62 uthyrda hus eller bara 32?

De kommer hur som helst att väsentligt konkurrera med befintliga B&B, hotell, gästgiverier, vandrarhem, stugor och stuguthyrare i byarna och även Centralt.

Ännu ett sätt att minska folket i byar, Boda, Furudal, Bingsjö m.fl.

Dessa hus kommer svälja 6-8 bäddar per stuga på Lerdal 10:49 per tomt, kanske flera bäddar.

62 uthyrda blir grovt räknat runt 400-500 bäddar eller mer per tomt. 32 uthyrda blir grovt räknat runt 200-300 bäddar eller mer som hyrs ut.

En ansenlig mängd människor.

Tror kommunen att detta hjälper hotell och övernattningsbranschen i kommunen?

Alla vill naturligtvis bo och hyra med denna fantastiska utsikt.

Det är snarast att hjälpa till att slå undan fötterna för många i övernattningsbranschen i området Rättvik med omnejd.

Även många jobb mindre får jobb i övernattningsbranschen där också många unga kan få sommarjobb etc.

Men i husen på Lerdal 10:49 hyr man privat in stuga och inga arbetstillfällen ges. Pengarna för uthyrningen går till de välbärgade skrivna i andra kommuner.

Detta tillför inget bra till kommunen och ortsborna och de som försöker försörja sig i Rättvik.

Sedan har vi att beakta klimatet.

Den erosion som för någon sommar sedan slet med sig både vägar och gräsmattor i just Lerdal och Gärdebyn, vilket blev en stor och kostsam historia och besvärlig händelse i just Lerdal och Gärdebyn. Folk fick sina källare vattenfyllda och uppfarter bortspolade. Även Faluvägen höll på att följa med.

Detta oväder varade inte många timmar alls. Vad händer om det regnar 24 timmar istället?

Det man såg var att där man dikat, byggt och gjort bra avrinning och dränering svämmade det över som mest.

När naturen får så här mycket vatten på kort tid följer det tidigare vattenådror i marken. De sin funnits i århundraden.

Det går inte att åren jord gräva nya, gräva bort naturens kraft i dessa lägen.

Det hjälper inte hur stora maskiner och diken som buggs och grävs.

Gamla bäckar går över källådror ofta, och man flyttar sådant som bäckar när man exploaterar områden.

Exploaterar man detta område Lerdal 10:49 så kraftigt som ni planerar i kommunen nu är risken stor att kommer oväder och regna drar med sig allt.

Här är ännu tvärare med enormt fall mot Siljan, Centrom och Enån, än där det hände senast i Lerdal och Gärdebyn för några år sedan.

Området Lerdal 10:49 var den gången rätt förskonat då vill jag minnas, för att inte var rört och exploaterat på samma sätt som övriga Lerdal och Gärdebyn med massa bebyggelse, vägar och bäckar/diken alla i

	kommunen trodde skulle hålla för oväder och regnmängder. Vid ett sådant väder om man bebyggt Lerdal 10:49 ligger även hela Vålsveden området risigt till och får ta emot vatten från Lerdal 10:49 med stora skador som följd. Detta är ett område som inte bör exploateras hårt med byggen och liknande. Av fler anledningar som naturen, utsikten och erosions risken vid regn och oväder. Kommunen äger detta område, vill man på Rättvikarnas bekostnad bara sälja färdiga tomter (31 st) för 1-2-3 miljoner? Auktion kanske? Pengar får inte styra så är viktiga områden nära Siljan och centrum. I framtiden det kanske istället blir aktuellt med någon attraktion för allmänheten i området, nära slalombacken och Rodelbanan. Någon lägre attraktion som inte stör vare sig utsikterna, naturen och inte skadar så att risken för erosion ökar i området. Det är en olämplig plats att bygga på.
Kommunens svar	Kommunen har svårt att bedöma vilken plats som synpunkten har blandat ihop planförslagets placering med. Antingen kan yttrandet syfta till Vida blick med sitt utsiktstorn eller toppen av slalombacken inom samma fastighet som planområdet. Oavsett så påverkar inte planförslaget någon av dessa platser. Planförslaget tillgängliggör dock vägen upp till toppen av slalombacken så att fler kan gå- och cykla eller åka bil dit upp och ta del av utsikten och spår och leder som utgår därifrån. I en detaljplan kan inte kommunen reglera vem som får bygga eller inte. Vid försäljning av tomter eller mark har kommunen små möjligheter att hindra att tomter bebyggs med fritidshus, ännu mindre möjligheter finns att påverka vem den som byggt först sedan säljer vidare huset till. Tomter har en kostnad att ta fram och mark har ett visst värde. Kommunens bedömning är att värdet på tomterna i planförslaget är högre än på många andra platser inom kommunen. Detta är en förutsättning för att Rättvikare eller andra ska få ihop en kalkyl och

kunna få lån, att värdet på tomt och färdigt hus motsvarar det som det har kostat att bygg. För de personer som inte behöver lån spelar detta ingen roll. Oavsett kan kommunen inte påverka vem som köper, men har inte kommunen olika tomter, på olika platser, med olika priser i kommunen så kommer inte heller olika personer kunna bygga på sin drömplats och sitt drömboende. Dom ”förmögna utanför bygden” som hänvisas till kan köpa upp befintliga villor, det finns inget hinder för det, lika lite som att det bara är dom som kommer bygga inom planförslagets område.

Kommunens ambition är att skapa fler bostäder och vill ha en varierad planreserv för bostäder.

Synpunkterna kring kostnader, vem som får bygga, påverkan på kommunal service och liknande är vidare inget som detaljplanen hanterar. Det är andra politiska frågor, både från riksdag/regering och lokalt att hantera och avgörs inte utifrån att byggrätter skapas inom planförslaget.

Gällande dagvatten se vidare kommunens svar på Länsstyrelsens olika synpunkter.

Kommunens ställningstaganden kring planarbetet och hur marken ska användas finns beskrivet i planbeskrivningen från markanvisning, planbesked, samråd och granskning.

Yttrande 19 – Dala Vatten och Avfall, 2026-04-17

Synpunkter vatten och avlopp

Allmänt

Det är för VA-huvudmannen tyvärr svårt att fullt ut bedöma de tekniska och ekonomiska konsekvenserna för VA-kollektivet utifrån planhandlingarna. Diskussioner om hur utbyggnaden av VA-anläggningen skall genomföras pågår parallellt med planarbetet, och det är i skrivande stund ej klart huruvida kommunen avser att verksamhetsområdet för allmänna VA-tjänster skall utökas till att omfatta detaljplaneområdet eller om kommunen avser att områdets behov av VA ska lösas genom att exempelvis en gemensamhetsanläggning bildas och att området då ska anslutas via avtal utanför verksamhetsområde. Oaktat vad kommunen beslutar

gällande VA-anläggningens genomförande, tarvar planens genomförande investeringar i kapacitetsförstärkningar i VA infrastrukturen utanför planområdet, t.ex. förnyelse/uppdimensionering av befintligt ledningsnät. DVA tror att det är bra om kommunen inför antagandebeslut beaktar samtliga kostnader som planens genomförande aktualiserar. Kostnaderna som uppstår som en följd av planen, kopplat till åtgärder i infrastruktur utanför planområdet, är sedan tidigare redovisade till kommunen.

Planbeskrivning

På flera sidor används uttrycket ”avlopp” när egentligen ”spillvatten” avses. På följande sidor bör avlopp ändras till spillvatten: s5, s14, s29 och s30.

Genomförandefrågor

Brandpost, s29

I första stycket anges att ”Exploatör kommer att bygga ut brandposten på området för teknisk anläggning…” Ändra till ”En brandpost ska anläggas på området för teknisk anläggning…”

I andra stycket anges att ”Exploatören ska efter utbyggnad utan kostnad överlämna brandpost till VA-huvudmannen i samband med överlämnande av övriga VA-anläggningar”. Vi föreslår att detta stryks då kommunen ännu inte beslutat hur utbyggnaden av VA-anläggningar ska genomföras. Bör även noteras att brandposter inte tillhör VA-huvudmannens anläggning utan Räddningstjänsten.

Vidare nämns i VA-utredningens bilaga 1 två brandposter, i planbeskrivningen omnämns en brandpost, så det behöver kontrolleras så att det är överensstämmande.

Utbyggnad vatten och avlopp, s29

Ändra *avlopp* i rubriken samt i texten till *spillvatten*.

I texten anges även att ”*VA-huvudmannen* avser att utöka verksamhetsområdet för att inkludera byggrätterna inom området när VA-anläggningar är utbyggda”

Skulle meningen stå kvar så bör ”*VA-huvudmannen*” bytas ut mot ”*Kommunen*”. DVA föreslår dock att meningen stryks och ersätts med följande:

”*Diskussioner om hur utbyggnaden av VA-anläggningen skall genomföras pågår parallellt med planarbetet och det är i skrivandets stund ej klart huruvida kommunen avser att verksamhetsområdet för allmänna VA-tjänster skall utökas till att omfatta detaljplaneområdet eller om kommunen avser att områdets behov av VA ska lösas genom att exempelvis en gemensamhetsanläggning bildas och att området ska anslutas via avtal utanför verksamhetsområde.*”

Drift teknisk försörjning, s30

I texten anges att ”Ledningsnätet för vatten och spillvatten (ej dagvatten) ska tillhöra VA-huvudmannen (Rättvik Vatten och Avfall AB och driften sköts av Dala Vatten och Avfall AB). VA-huvudmannen tar ut en brukningsavgift av respektive fastighetsägare för vatten- och avloppförsörjning enligt gällande VA-taxa. Brukningsavgiften börjar tas ut i samband med erläggande av bostadsenhetsavgift.”

Detta stycke bör ses över, och justeras avhängigt vad kommunen beslutar gällande områdets VA-försörjning, om verksamhetsområde ska utökas eller ej.

<u>Planens konsekvenser</u>

Dagvattenutredning, s47:

Enligt den dagvattenutredning som gjorts för området så ska dag- och skyfallsvatten hanteras genom uppsamling och avledning i diken, för att sedan fördröjas och renas i en torrdamm i planområdets norra del. Vattnet avleds sedan från dammen ner mot diken längs med Slalomvägen och i en befintlig bäck i naturmark väster om området.

Dagvattenutredningen har inte tittat på påverkan i nedströms liggande områden men anger att tillkommande dag- och skyfallsvatten från planområdet kan fördröjas i föreslagen damm så att planområdet inte ska öka på avrinningen till nedströms liggande områden.

De dagvattenåtgärder som föreslås i dagvattenutredningen syftar till, och har dimensionerats för, att inte förvärra situationen nedströms planområdet utifrån att området exploateras. Detta är nödvändigt då det idag finns kända problem med dagvatten/skyfallsvatten i områdena nedströms planområdet, tydligt i de skador från ytledes avrinning som uppstod på vägar och fastigheter under stormen Hans 2023.

För att beräkna flödena från området har detaljplaneskissen i figur 1 i utredningen använts. Det är svårt att avgöra om skissen utgår från det mer glesbebyggda alternativet med cirka 47 småhus eller om man på något sätt tagit med i beräkningen planens maximala utnyttjande med cirka 150 lägenheter och tillhörande parkeringsplatser. Om flödesberäkningarna utgår från det mer glesbebyggda alternativet och planen sedan byggs ut maximalt så kanske inte de dagvattenåtgärder som föreslås är tillräckliga för att skydda nedströms liggande områden. Även kostnaden för beräknade dagvattenåtgärder kan då bli högre än vad som tidigare antagits.

Teknisk försörjning, s55:

I första stycket anges igen att ”VA-huvudmannen avser att utöka verksamhetsområdet för att inkludera byggrätterna inom området när VA anläggningarna är utbyggda.”

Se kommentar föregående sida kring stycket ”Utbyggnad vatten och avlopp” s 29, som även gäller för denna mening.

Plankarta

I plankartan har E-områden avsatts för tekniska anläggningar, t.ex. tryckstegringsstation m.m. I VA-utredningen anges att en reservoar ska anläggas men det är inte tydligt vart den ska placeras och om den ska vara inom området. Om den ska vara inom området bör det säkerställas att den ryms inom lämpligt E-område.

Synpunkter på VA-utredning

[Borttaget i granskningsutlåtandet]

Synpunkter avfall

	Nuvarande avfallslagstiftning anger att: Från 2027 gäller nya regler om fastighetsnära insamling som innebär att insamling av förpackningar (glas, papper, plast och metall) ska lösas inom den egna fastigheten. Handboken från Avfall Sverige, handbok för avfallsutrymmen – Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation, beskriver både utformning av avfallsutrymmen samt framkomlighet för insamlingsfordon och personal samt arbetsmiljö för hur hämtning av avfall ska ske. Fastigheterna kan ha egna kärl vid fastigheten alternativt ett eller flera gemensamma hämtställen för avfall och förpackningar såsom beskrivs i granskningen av planärendet.
Kommunens svar	Alla synpunkter på planbeskrivningen är justerade. Oaktat om VA-anläggningar kommer byggas ut av VA-huvudmannen, kommunen eller exploatören, samt om det är en VA-förening eller VA-kollektivet som ansvarar för VA-anläggningar så är kommunens bedömning i planförslaget att VA ska kopplas på den kommunala anläggningen vidare till reningsverket. Detta antingen inom verksamhetsområde eller utanför med avtalsanslutning. Oaktat om planförslaget kopplas på den kommunala VA-anläggningen eller inte är kommunens bedömning att förstärkningsåtgärderna i övriga VA-anläggningar ändå måste genomföras för att tillåta bebyggelse inom Lerdal med omnejd, även inom befintligt verksamhetsområde. Kommunens ambition är att möjliggöra för flera bostäder och dessa kostnader kommer då ändå framöver uppstå. Dagvatten är beräknat utefter byggrätten om 25 procent byggnadsarea. Därefter har schablon för andra hårdgjorda ytor använts utefter en maximal bebyggd illustrationskarta. I de fall som flerbostadshus kommer byggas behöver även största byggnadsarea enligt planbestämmelser respekteras. Kommunens bedömning är att 150 lägenheter är möjliga i två scenarier. Först att varje småhustomt inreder en lägenhet extra i varje bostadshus och uppför en tillkommande komplementbyggnad per tomtplats. (47*3 lägenheter). Andra scenariot är att flerbostadshus uppförs. Kommunen har i

skissmaterial till planen då kommit fram till att om fler än 150 lägenheter byggs ut kommer inte parkeringsplatser att få plats inom kvartersmarken. Det kan då innebära att inte hela byggrätten om 25% kan komma att kunna användas. Samtidigt har kommunen bestämt efter granskningen att reducera byggrätten till 20 procent. Vilket är en minskning med20 procent hårdgjorda ytor i form av tak. Detta ökar på marginalen i dagvattenberäkningarna.

Gällande dagvatten se vidare kommunens svar på Länsstyrelsens olika synpunkter.

Området för tryckstegring i form av en reservoar är cirka 800 kvadratmeter stort och kommunen har bedömt det som tillräckligt stort. I utredning har det specificerats att denna ska ligga cirka 330 meter över nollpunkten, vilket plankartan anpassats för.

VA-utredningen är intern och har inte ingått i granskningen och utgår.

Gällande avfall redovisar planförslaget att både hämtning vid varje fastighet eller gemensam hantering är möjlig.

Granskningsutlåtande är sammanställd av mark- och planheten på Samhällsutvecklingsförvaltningen, Rättviks kommu

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 1/5

Länsstyrelsen
Dalarnas län

Yttrande 1 (5)
Datum
2026-04-07

Diarienummer
2168-2026

Rättviks kommun
mark.plan@rattvik.se

Granskning av detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera, Rättviks kommun

Länsstyrelsen har för granskning mottagit rubricerad detaljplan, daterad i februari 2026.

Överprövningsgrundande synpunkter

Med hänsyn till överprövningsgrunderna i 11 kap 10 § plan- och bygglagen (PBL), samt nu kända förhållanden, bedömer Länsstyrelsen att identifierade frågor måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande av detaljplanen inte ska överprövas.

Hälsa och säkerhet

Dagvatten

Länsstyrelsens tidigare lämnade synpunkter på dagvattenhanteringen är otillfredsställt hanterade.

Den befintliga avrinningen från planområdet är endast överskådligt och vagt beskriven i den uppdaterade dagvattenutredningen. Den tidigare utredningen finns med som bilaga, men anges inte vara aktuell. Det klargörs dock inte vilka delar som inte längre gäller. Den tidigare utredningen redovisade en hel del relevant information som inte finns med i den senare utredningen. Härigenom skapas nya oklarheter både kring tolkningen av de befintliga avvattningsförutsättningarna och gällande tänkta framtida lösningar på avvattningen inklusive dagvattenhanteringen.

Den befintliga avrinningen behöver bli satt i ett större sammanhang där tillrinningen från uppströms liggande mark beaktas både till kvantitet och hur den fördelas över området. Det behöver också framgå hur flödena fortsätter nedströms planområdet hela vägen fram till Emån.

Postadress: 791 84 Falun Telefon: 010-225 00 00 E-post: dalarna@lansstyrelsen.se Webb: lansstyrelsen.se/dalarna
www.lansstyrelsen.se/dalarna/personuppgifter

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 2/5

I den tidigare dagvattenutredningen (WSP 2023-08-25) framgår att de befintliga avrinningsflödena är fördelade över många mindre flöden. 6 av de trummor som då rapporterades inom planområdet (figur 7) illustrerar denna fördelning liksom den mer förenklade kartläggningen som redovisades i figur 6 (med hänvisning till Mavacon 2023). Nedströms planområdet framgår denna fördelning av flöden över diken och indikationer på kulverteringar över åkermarken. Längre ner i sluttningen genom befintlig bebyggelse och ner till Emån är det allt svårare att tolka befintliga avrinningsvägar, men Länsstyrelsen har med kartverktyg kunnat identifiera ett flertal punkter där flöden satt spår och där det föreligger uppenbara risker för stora problem i händelse av större flöden. Länsstyrelsens bedömning är att avvattningen och dagvattenhanteringen som helhet nedströms planområdet saknar ett helhetsgrepp utan består av *ad hoc*-lösningar.

Den planerade dagvattenhantering som beskrivs för planområdet innebär att tidigare fördelade flöden kommer att koncentreras till en (1) utsläppspunkt. Vattnets fortsatta väg efter denna punkt behöver beskrivas. Det behöver redovisas vem eller vilka som är ansvarig(a) för dessa vattenvägar och säkerställas att dess ansvariga är införstådda med mottagandet av det aktuella vattnet i sina anläggningar. Det behöver också säkerställas att tillräcklig kapacitet finns hela vägen ner till Emån.

Den planerade avvattning som angetts för planområdet riskerar, med sina många skärande diken, att dra samman all avrinning från det avrinningsområde som redovisas i figur 6 i dagvattenutredningen (något som för övrigt också nämns i bildtexten till figuren). Detta innebär att flöden som tidigare varit fördelade på 5–10 flödesvägar nu koncentreras till en punkt (dagvattendammen och dess utlopp). Detta kan innebära betydande förändringar för nedströms liggande system som kan komma att få en kraftigt ökad tillrinning.

Rådgivande synpunkter

Kulturmiljö

Kommunen bör se över följande planbestämmelser för att bättre anpassa den nya bebyggelsen till den befintliga traditionella bebyggelsen liksom för att minska påverkan på stads- och landskapsbilden:

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 3/5

- Planbestämmelserna gällande utformning av fasader ger med nuvarande formulering möjlighet till t.ex. större glaspartier, vilket kan komma att påverka stads- och landskapsbilden negativt.
- Angivelser om tjära som fasadbehandling är något vag eftersom kulören på tjära uppvisar stora variationer, allt från svart till ljust gyllenbrun. Tjärning av fasader har traditionellt inte förekommit på bostads- eller gårdsbebyggelse.

Miljökvalitetsnorm

Jordlagerföljden med mäktiga lager av medelfast och fast silt-/lermorän innebär att jordlagren är i princip täta i förhållande till grundvattenförekomsten (WA86582731) i det sedimentära berget. Detta framgår av handlingar. Även om kommunen inte har belyst betydelsen av dessa förutsättningar med avseende på påverkansrisken på grundvattenförekomsten så kan påverkansrisken på grundvattenförekomsten såväl kemiskt som kvantitativt anses vara försumbar.

Dagvattenhantering

Hydrologiska förutsättningar

Planområdet ligger i brant terräng och relativt högt upp i avrinningsområdet och lutningsgradienterna ligger i hög grad parallellt. Därmed är förutsättningar för bildning av vattendrag mer begränsad. Istället sker avrinningen mer jämnt fördelat över sluttningens bredd och med utbildandet av många parallella mindre flödesstråk. Man redovisar förekomst av ett par mindre diken vilka överensstämmer med nyss förda resonemang. Det behövs dock här insikt om att för att vattenbalansen ska gå ihop så måste någon ytterligare avrinning ske utöver dessa diken. Geotekniken visar på täta jordlager på djupet och avsaknad av tydliga ytliga vattenvägar, vilket pekar på att det huvudsakliga avrinningsflödet måste ske i de ytnära jordlagren. Förmodligen finns också ytterligare flödesvägar utöver de båda dikena som rapporteras. Dessa ytterligare flödesvägar är förmodligen bara aktiva vid särskilt kraftiga regn, men nog så viktiga för den samlade analysen.

Jämförande beräkningar

Vid jämförelse där man vill bedöma effekten av viss ny bebyggelse bör samma beräkningsregn och samma klimatfaktor tillämpas i scenarierna som ska jämföras.

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 4/5

Dagvattendamm som dagvattenhanteringsåtgärd

Utöver bortledning finns huvudsakligen tre typer funktioner som kan vara av intresse vid hantering av dagvatten: fördröjning, flödesutjämning och rening.

Begreppet fördröjning används tyvärr ofta på oklart eller missvisande sätt. Rent språkligt bör fördröjning handla om att avrinningsförloppen förskjuts i tid vilket kan vara av stort värde i händelse av utsläpp av miljöfarliga ämnen. Fördröjningen kan dock skapa tillräcklig tid för att hinna stoppa utsläppet så att det inte når ut i recipienten.

Vid flödesutjämning ska det vara klargjort till vilken flödesnivå en begränsning behöver ske och varför. Begränsningar i nedströms liggande ledningar kan vara ett sådant skäl. Det ska alltid övervägas om en kapacitetsökning hos nedströms liggande system kan vara en lämplig åtgärd antingen ensamt eller i kombination med en flödesutjämningsanläggning såsom en dagvattendamm.

En anläggning för flödesutjämning ska designas så att utflödet kan vara så stort som möjligt inom givna förutsättningar, dvs. det tillåtna maxutflödet. En anläggning med dessa egenskaper lämpar sig inte för rening. En sedimentationsdamm är i sig relativt ineffektiv, men för bästa möjliga reningsfunktion inom dess potential måste tillrinnande vatten dämmas effektivt och helt uppnå en uppehållstid på ett dygn. En damm för rening bör dessutom inte utsättas för alltför kraftig tillrinning för att undvika att ackumulerade sediment virvlas upp och spolas ur.

Dimensionering av trummor

Praxis är att dimensionera väg- och järnvägstrummor utifrån dygnsmedelvärdet av flöden med viss återkomsttid där 50- eller 100-årsflöden har varit den normala kravnivån. Dessa flöden är normalt inte relaterade till regn med motsvarande återkomsttid. De beräkningar av flödesrespons av regn med viss varaktighet och återkomsttid avser momentanvärden som i första hand är relevanta för dimensioneringen av dagvattenledningssystem.

Det stämmer inte att Trafikverket skulle ha ett minimikrav på 800 mm för trummor under bilvägar. För grusväg är minimikravet 400 mm och för belagd väg är minimikravet 500 mm.

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 5/5

Planbestämmelser

Bestämmelserna om ”utformning av allmän plats” med beteckningarna ”trummor” (och index) innehåller exakta dimensioner som ska uppfyllas för trummorna. Det kan vara lämpligt att istället formulera det som minsta dimensioner som ska uppfyllas för att möjliggöra att även större dimensioner används eftersom behovet kan variera över tid.

Bestämmelsen om ”utformning av allmän plats” med följande lydelse är otydlig och kommunen bör överväga att formulera om den: ”Diken för dagvatten som fördelas över gata och natur inom hela området enligt planbeskrivningen och tillhörande dagvattenutredning eller motsvarande ska finnas.”

Kommunen bör överväga att, genom bestämmelser om utformning av allmän plats, reglera höjdlägen för nyckelpunkter på gatorna så att det blir mer förutsägbart på vilken höjd över nollplanet som respektive bostadsfastighet ska ansluta till.

Upphävande av gällande detaljplan

Vid upphävande av (delar av) en detaljplan ska kommunen tillämpa motsvarande förfarande som hade tillämpats om en ny detaljplan hade tagits fram (5 kap 38 § PBL). Det bör därför till exempel framgå av kommunens planhandlingar och samrådsförfarande (inkl. planens titel och syfte) att antagandet av den aktuella detaljplanen inte bara innebär att en ny detaljplan börjar gälla utan att delar av den gällande detaljplanen också upphävs. Titeln skulle till exempel kunna formuleras i stil med: ”Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera samt Upphävande av delar av…”. Läs mer hos Boverket:

Upphävande av detaljplan - PBL kunskapsbanken - Boverket

Medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsarkitekt Frida Ryhag med planarkitekt Isak Jakobsson som föredragande, båda på enheten för kulturmiljö och samhällsplanering. I den slutliga handläggningen har också Ulrika Jansson på enheten för kulturmiljö och samhällsplanering, Magnus Billberger på enheten för vatten samt Thomas Winberg på rättsenheten medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

PLANNUMMER: B342

Samråd beslut, SHU, 2022-03-22 § 33
Granskning beslut, SHU, 2026-02-18 § 23
Antagande, KF, 2026-XX-XX § xx
Laga kraft, 20XX-XX-XX

PLANBESKRIVNING

ANTAGANDEHANDLING

2026-05-05

DETALJPLAN FÖR UTSIKTEN, DEL AV LERDAL 10:49 MED FLERA

RÄTTVIKS KOMMUN

Rättviks kommun
Postadress
795 80 Rättvik

Webbplats
rattvik.se
Besöksadress
Vasagatan 1
795 30 Rättvik

E-post
mark.plan@rattvik.se
Telefon
0248-70 000 växel

Organisationsnummer
212000-2171
Bankgiro
469-9179

Detaljplanen omfattar följande handlingar:

Planhandlingar:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Illustrationskarta med sektion
- *Fastighetsförteckning (lämnas ut på förfrågan)*
- *Grundkarta (lämnas ut på förfrågan)*
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande
- Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Beslut om betydande miljöpåverkan

Utredningar:

- Dagvatten med tidigare utredning som bilaga
- Geoteknik PM och MUR med bilagor
- Naturvärdesinventering

INLEDNING

Vad är en detaljplan och hur tas den fram?

En detaljplan reglerar hur mark och vatten får användas inom ett visst område. Den kan även reglera var byggnader får placeras och hur dessa ska utformas. Olika detaljplaner har olika syften och reglerar därför olika saker. Kravet att upprätta en detaljplan uppstår alltid när det behöver göras större förändringar i befintlig bebyggelsestruktur och när tidigare oexploaterade mark- och vattenområden ska tas i anspråk för ny bebyggelse. Det är kommunen som avgör när och var en detaljplan ska upprättas.

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. För att underlätta förståelsen av detaljplanen finns även denna planbeskrivning. Planbeskrivningen redovisar planens syften, rådande planeringsförutsättningar, överväganden och planerade förändringar men också de konsekvenser planens genomförande innebär för enskilda fastighetsägare och andra berörda.

Plankartan är den juridiskt bindande handlingen. Planbeskrivningen är vägledande vid tolkning av plankartan men har ingen egen rättsverkan.

Berörda kan påverka detaljplanen

Under processen med att arbeta fram en detaljplan ges berörda möjlighet att påverka utformningen av planen. Berörda är bland andra länsstyrelsen, lantmäteriet, fastighetsägare, de närmaste grannarna samt vissa andra myndigheter, enskilda och organisationer.

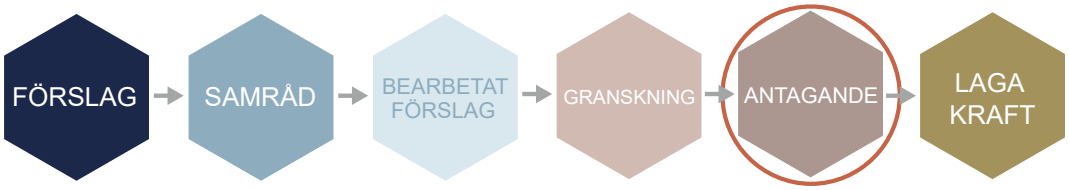
Första möjligheten att påverka kallas samråd. Efter samrådet bearbetas planförslaget med hänsyn till inkomna synpunkter innan planen ställs ut för granskning. Under granskningen får de berörda ytterligare en chans att lämna synpunkter och därmed kunna påverka.

Efter granskningen kan endast mindre ändringar göras i planförslaget innan planen antas i kommunfullmäktige. Detaljplanen vinner laga kraft tre veckor efter antagande om ingen överklagar eller Länsstyrelsen inte överprövar planen. Överklaganderätt har de berörda som senast under granskningsskedet lämnat in skriftliga synpunkter som inte har blivit tillgodosedda i den antagna detaljplanen.

Detaljplanen ligger sedan till grund för bygglovsprövning inom planområdet.

Planprocessen

Detaljplanen upprättas med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900 (SFS 2014:900).

INNEHÅLL

INLEDNING **2**
Vad är en detaljplan och hur tas den fram? 2
Berörda kan påverka detaljplanen 3
Planprocessen 3
DETALJPLANENS SYFTE **5**
Syfte 5
Hela detaljplanen 5
BESKRIVNING AV DETALJPLANEN **7**
Ärendeinformation 7
Genomförandetid 8
Allmän plats 9
Kvartersmark 12
Befintligt i planområdet 16
MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR **17**

Användningsbestämmelser för allmän plats 17
Egenskapsbestämmelser för allmän plats 19
Användningsbestämmelser för kvartersmark 21
Egenskapsbestämmelser för kvartersmark 22
Upphävande av gällande stadsplan 27
GENOMFÖRANDEFRÅGOR 27
Fastighetsrättsliga frågor 27
Tekniska frågor 29
Ekonomiska frågor 30
Organisatoriska frågor 31
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 32
Kommunala planeringsunderlag 32
Utredningar 35
Riksintressen 40
Hushållningsbestämmelser 41
Strandskydd 42
Miljökvalitetsnormer 42
Hälsa och säkerhet 44
Hydrologiska förhållanden 45
Naturmiljö 45
Kulturmiljö 45
Teknisk försörjning 46
Service 46
Trafik 46
PLANENS KONSEKVENSER 47
Kommunala planeringsunderlag 47
Utredningar 49
Riksintressen 54
Hushållningsbestämmelser 55
Strandskydd 56
Miljökvalitetsnormer 56
Hälsa och säkerhet 57
Hydrologiska förhållanden 58
Naturmiljö 58
Kulturmiljö 59
Teknisk försörjning 59
Service 60
Sociala konsekvenser 60
Barnperspektiv 61
Trafik 61
Fastigheter och rättigheter 62
MEDVERKANDE 63

DETALJPLANENS SYFTE

Syfte

Planens huvudsyfte är att långsiktigt säkerställa bostadsförsörjningen i Rättviks tätort med många attraktiva tomtplatser för permanenta bostäder med möjlighet till uthyrning av bostad.

Området ligger inom gång- och cykelväg till service, skolor och handel i centrala Rättvik. I direkt anslutning till området finns skidbacke och friluftsleder. Syftet är vidare att nyttja platsens förutsättningar där boende och besökare kan bo och verka utan behovet av egen bil med det mesta som behövs på gång- och cykelavstånd samt ski-in och ski-out från bostaden.

Syftet är också att möjliggöra för så mycket bostäder som platsen bedöms tåla och med bestämmelser för utformning så bebyggelsen blir visuellt tilltalande och inte negativt påverkar upplevelsen av berget från Rättvik och Siljan. Genom att nyttja ianspråktaget område så mycket som möjligt är syftet vidare att kunna lämna andra områden obebyggda och samhällsekonomiskt nyttja infrastruktur för vägar, vatten och spillvatten, avfall, kollektivtrafik och liknande på ett klokt sätt.

Inom tätorten och dess direkta närhet finns flera äldre stadsplaner och detaljplaner vilka inte bebyggts på grund av utformningen och att kraven inte är anpassade till nutidens bestämmelser och krav på bostäder. Även Slalomvägens nuvarande förlängning, förbi parkering till skidbacken vidare till bergets topp, följer inte gällande stadsplan. Syftet är därför vidare att inom planområdet modernisera gällande stadsplan så att tidigare beslut kan genomföras. Detta genom att byggnation är möjlig med anpassat planförslag och att en tillgänglig huvudgata med avskild gång- och cykelväg kan anordnas, som leder vidare upp mot toppen av Lerdalsberget och de spår och leder som finns. Åtgärder inom planområdet för stråk och gator ska vidare tillgängliggöra det tätortsnära friluftslivet i stället för som i gällande stadsplan privatisera hela området genom kvartersmark.

Syftet är också att skapa en långsiktigt hållbar struktur för hantering av dag- och skyfallsvatten från Lerdalsberget och ner mot Siljan på ett sådant sätt att det inte orsakar problem inom planområdet eller nerströms. Vidare är syftet att kunna erbjuda befintliga tomtplatser och bostäder tillgängliga angöringsvägar och möjligheten att kunna ansluta kommunalt vatten och spillvatten.

Hela detaljplanen

Detaljplanen ger möjlighet att skapa ett bostadsområde för ungefär 47 småhustomter eller flerbostadshus med karaktären av småhus på gång- och cykelavstånd från service, skolor och handel i Rättvik. Totalt beräknas mellan cirka 50 och 150 lägenheter kunna tillkomma beroende på hur kommande fastighetsägare nyttjar byggrätterna. Det exponerade läget vid skidbacken som syns från Siljan, långbryggan, riksvägen och

flera platser i Rättvik medför att området behöver vara väl gestaltat och upplevas som attraktivt och sammanhängande. Området behöver vara en årsring av sin tid men knyta an till den äldre tätare bebyggelsen runt Lerdal i väster och den mer brokiga och moderna bebyggelsen i Fyrklövern, Lissbrändan och Vålsveden i norr. Planområdet ligger lite förskjutet och med avstånd till båda områdena vilket medför att den tillkommande bebyggelsen kan medges sin egen stil inom sammanhanget.

Bebyggelsen kommer kunna uppföras i ungefär två våningar. Beroende på terräng kan förhöjd sockel, sluttningsvåning eller liknande krävas. På flera ställen, beroende av placering på tomtplatsen, kan vind även inredas. Bostäderna ska kunna användas för permanent boende men även hyras ut. Flera tomter kan slås samman och mindre flerbostadshus eller parhus/kedjehus/radhus kan uppföras inom planbestämmelserna.

Det finns fyra tekniska områden vara två är avsedda för gemensamma anläggningar till bostäderna i planen och för elskåp, fiberskåp, brandposter, brunnar och liknande. På dessa platser kan gemensam avfallshantering och/eller förpackningsåtervinning ske. Gemensam plats för brevlådor bör uppföras och i det södra området kan tillgänglig och säker hållplats för kollektivtrafik tillskapas i direkt anslutning till gata och området för tekniska anläggningar. Det tredje området för tekniska anläggningar är avsett främst för tryckstegring av vatten med egen angöringsväg. Det fjärde och minsta området för tekniska anläggningar är avsett i första hand för anläggningar för elförsörjning.

Huvudgatan med gång- och cykelväg är en viktig del av planen. Den ska uppfylla tidigare beslut och planer på att tillgängliggöra bergets topp och friluftsliv. Befintlig väg är mycket brant och smal. Befintliga leder och nya leder ska kunna tillskapas inom allmän plats gata och natur inom planområdet. Idag hindras detta genom gällande stadsplan som endast medger passage på allmän plats gata och hela övriga området är kvartersmark för enskilt ändamål.

För att säkerställa en tillfredsställande hantering av planområdets dagvatten och skyfall kommer en dagvattendamm med huvudstråk för avrinning anläggas på den allmänna platsmarken och förvaltas av kommunen. Mellan tomtplatser och längs med gator kommer dagvattendiken för avrinning anläggas på den allmänna platsmarken och förvaltas av gemensamhetsanläggning(ar).

Den gällande översiktsplanen för Rättviks kommun syftar till att främja utvecklingen av kommunens primära serviceorter genom bebyggelseutveckling, infrastruktursatsningar och andra kommunala insatser. Planen betonar vikten av att stärka näringslivet, där turism ingår, genom att förbättra tillgången på mark och lokaler samt öka framkomligheten och tillgängligheten i hela kommunen.

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Ärendeinformation

Planförfarande

Detaljplanen upprättas med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900 (SFS 2014:900).

Planhandlingar

Mark- och planenheten på Rättviks kommun har upprättat granskningsversionen av planhandlingarna i enlighet med Boverkets föreskrifter om detaljplan (2020:5) samt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om planbeskrivning (BFS 2020:8). Alla bilder och illustrationer som förekommer är fotade av eller framtagna av planarkitekt på Rättviks kommun eller Exploatören, om inget annat anges.

Planhandlingarna består av:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Illustrationskarta med sektion
- *Fastighetsförteckning (Lämnas ut på förfrågan)*
- *Grundkarta (Lämnas ut på förfrågan)*
- Samrådredogörelse
- Granskningsutlåtande
- Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Beslut om betydande miljöpåverkan

Utredningar:

- Dagvatten med tidigare utredning som bilaga, 2026-05-05, Thyrens
- Geoteknik PM och MUR med bilagor, 2022-02-09, WSP
- Naturvärdesinventering, 2021-09-29, Vive Ut Vivas

Läge, areal och markägoförhållanden

Planområdet är beläget vid skidbacken i Rättviks tätort. Slalomvägen angör området och går vidare till bergets topp. Planområdet är ca 17,88 ha stort, varav cirka 8 ha är kvartersmark.

Fastigheter inom planområdet:

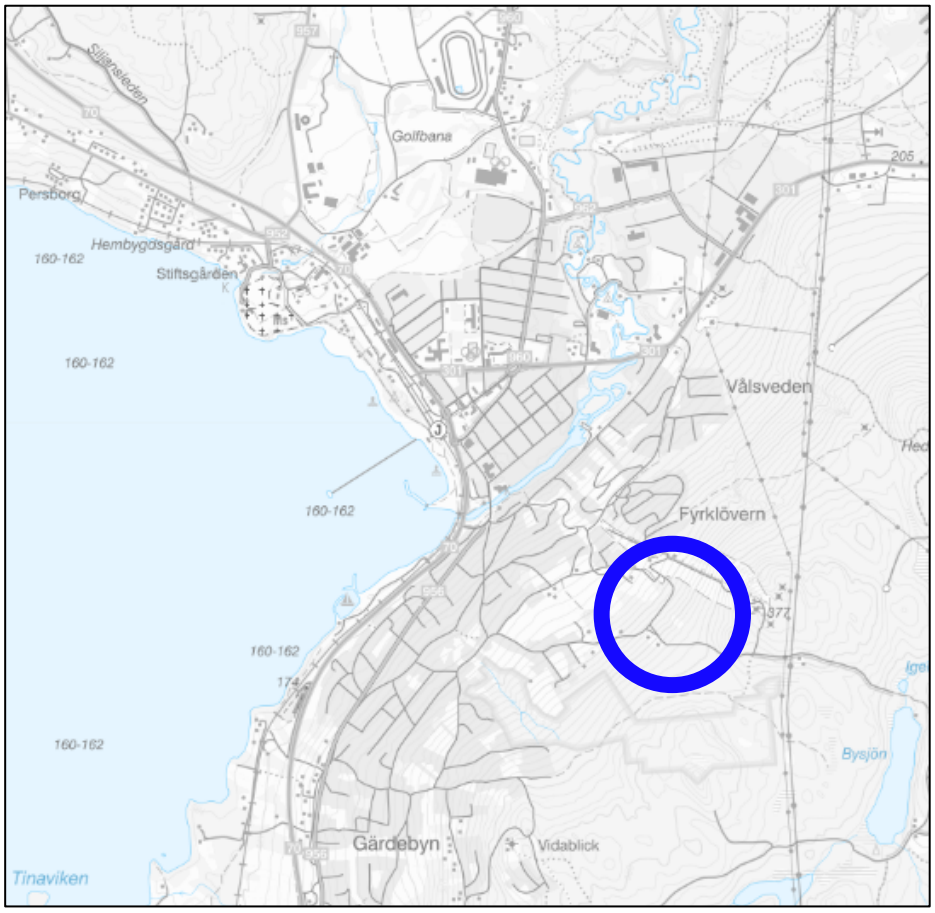
- Gärdebyn 28:21 som ägs av Rättviks kommun.
- Lerdal 10:49, 25:7, 66:1 och 67:1 som alla ägs av Rättviks

kommun.

- Lerdal 28:16, 28:17, 32:27 och 32:61 som ägs av olika privatpersoner

Fastigheter som gränsar till planområdet:

- Boda 8:21 som ägs av privatperson
- Gärdebyn 35:8 som ägs av Rättviks kommun
- Gärdebyn 10:7, 11:11, 11:12, 36:1 som ägs av olika privatpersoner
- Lerdal 22:26, 22:33, 25:45, 25:46, 80:1 som ägs av olika privatpersoner
- Lerdal s:11 som ägs av samfällighet
- Utanåker 3:23 som ägs av privatperson

Översiktskarta över Rättviks tätort. Ungefärligt planområdet är markerat med blå cirkel. Källa: Lantmäteriet

Genomförandetid

Genomförandetiden är satt till 10 år från den dag planen vunnit laga kraft. Med genomförandetid avses den tid då fastighetsägare har en

garanterad rätt att bygga enligt detaljplanen. Under genomförandetiden får detaljplanen inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger och berörda fastighetsägare måste godkänna att den ändras. Om detaljplanen behöver ändras eller upphävas under genomförandetiden har fastighetsägare rätt till ersättning för förlorande rättigheter, exempelvis förlorad byggrätt. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla, men den kan ändras eller upphävas utan att fastighetsägare har rätt till ersättning.

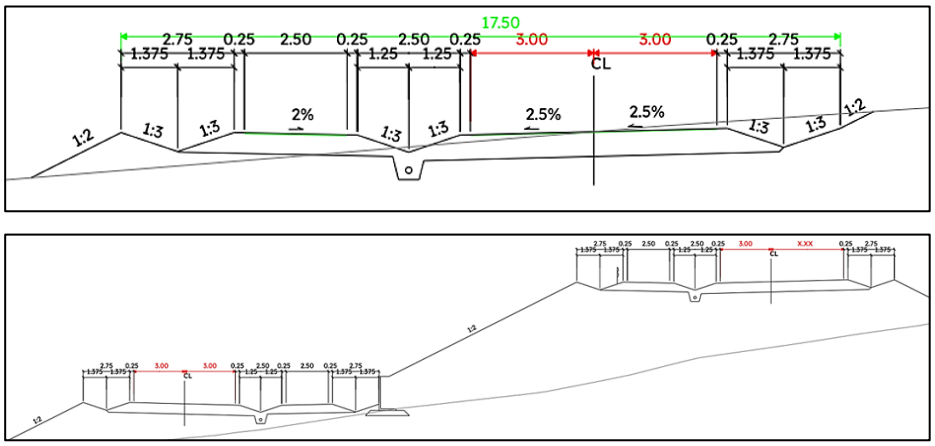
Allmän plats

En allmän plats är ett område som i en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov. Kommunen ska i en detaljplan reglera vilka områden som ska vara allmän plats. En allmän plats får inte mer än tillfälligtvis upplåtas för en enskild verksamhet och får till skillnad från kvartersmark inte stängas av för allmänheten.

Den allmänna platsen i planförslaget utgörs av *GATA$_{1-3}$, GCVÄG* och *NATUR*. I princip hela planområdet berörs av en gällande stadsplan (läs mer om detta under avsnittet *kommunala planeringsunderlag*). Den gällande stadsplanen är idag planlagd som allmän plats för Vägmark, Park eller Plantering. Stadsplanen kommer att ersättas och vissa delar upphävas i och med ett antagande av det nya planförslaget.

Gata

Detaljplanen reglerar allmän platsmark [**GATA$_1$**] för gata med avskild gång- och cykelväg. En förlängning av huvudgatan Slalomvägen. Inom användningsområdet ryms hela väganläggningen med en lutning på som mest 1:12 inklusive diken och slänter. Gång- och cykelväg ska anordnas avskilt från körbanan för fordonstrafik. Se nedan principsektion.

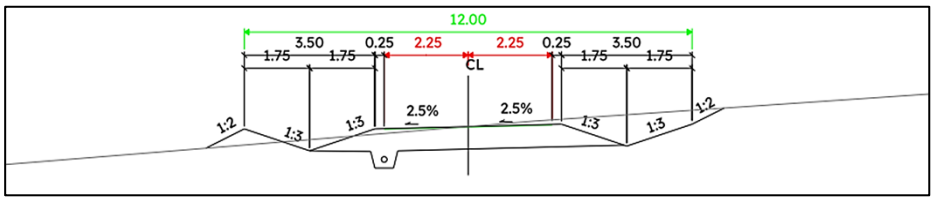

Principsektion för GATA$_1$ med föreslagna släntlutningar, diken och körbanors bredd samt sektion genom två av kurvorna i planområdets södra del. Exakt utformning kommer avtalas om i exploateringsavtal eller bestämmas utifrån vid utbyggnaden gällande kommunala styrdokument för vägar.

I planområdets södra del behöver gatan byggas ut med tre kraftiga kurvor. Dessa kurvor är dimensionerade för lastbil med släp och det ena

körfältet tillåts bli bredare i kurvorna för att körspåren ska rymmas. I särskilda fall kan mötande körfält behöva användas kortare sträckor. I kurvornas ytterradier ska avåkningsskydd anordnas längs med gatusektionens ytterkant innan slänten. Det kommer även behövas en mindre stödmur på en kortare sträcka.

Detaljplanen reglerar allmän platsmark [**GATA$_2$**] för lokalgata. Anslutning till Werkmästergatan i väster från GATA$_1$ ska byggas om med en största lutning om 1:12 och som en trafiksäker rät trevägskorsning på flack terräng. Övriga lokalgator ansluts på liknande sätt till GATA$_1$. Befintlig gata från parkeringsplatsen i norr ska grävas bort inom området för gata och natur. Lokalgatorna är anpassade för att lastbil och personbil ska kunna mötas om det ena fordonet stannar vid kanten. Vändplaner är dimensionerade för att sopbil ska kunna vända utan att backa. Inom användningsområdet ryms hela väganläggningen med en lutning på som mest 1:12 inklusive diken och slänter. Se nedan principsektion.

Principsektion för GATA$_2$ med föreslagna släntlutningar, diken och körbanors bredd. Exakt utformning kommer avtalas om i exploateringsavtal eller bestämmas utifrån vid utbyggnaden gällande kommunala styrdokument för vägar.

Detaljplanen reglerar allmän platsmark [**GATA$_3$**] för angöringsgata till teknisk anläggning. En enklare gata från lokalgatas slut fram till tekniska anläggning. Minst 3,5 meter bred med 1,5 meter hindersfritt på båda sidor samt vägdiken på båda sidor. Inom användningsområdet ryms hela väganläggningen med en lutning på som mest 1:12 inklusive diken och slänter.

Detaljplanen reglerar allmän platsmark [**GCVÄG**] för gång- och cykelväg. Befintlig gata renoveras och kompletteras från GATA$_1$ i sydväst till två lokalgator GATA$_2$ österut. Minst 2,5 meter bred med hinder för fordon att köra in på gång- och cykelvägen från lokalgator. Inom användningsområdet ryms hela väganläggningen med en lutning på som mest 1:12 inklusive diken och slänter.

För att ytterligare reglera planområdets vägområden finns det platsspecifika egenskapsbestämmelser **[trumma$_{1\text{-}5}$]** och **[hlp$_1$]**, samt generella egenskapsbestämmelser för diken längs med alla gator, slänters största lutning från och till gator, att parkering inte får anordnas inom gata, att träd inte får fritt fällas samt att vändplaner ska finnas vid lokalgators slut, samt ha specifik radie för att sopbil ska kunna vända. Även enskilt huvudmannaskap regleras med egenskapsbestämmelser, samt utfartsförbud för att styra trafiken och hindra trafikfarlig och olämpliga in- och utfarter.

Bestämmelsen **[trumma$_{1\text{-}5}$]**, reglerar att trumma med specificerad minsta dimension ska finnas under gata för att kunna hantera dagvatten och skyfall.

Bestämmelsen **[hlp$_1$]**, reglerar att plats finns för möjlig hållplats till kollektivtrafik.

Natur

Detaljplanen reglerar allmän platsmark [**NATUR**]. Naturmarken bidrar till att hantera planområdets dagvatten och att fördröja skyfall för ett 100-årsregn med klimatfaktor om 30 procent. Naturmarken säkerställer också funktionen för friluftslivet att kunna röra sig igenom planområdet och kan fungera som gröna korridor för växt- och djurliv.

För att ytterligare reglera planområdets naturområden finns det platsspecifika egenskapsbestämmelser **[damm$_1$]**, **[dike1]** och **[brunn$_1$]**, samt generella egenskapsbestämmelser för slänters största lutning från och till diken, att parkering inte får anordnas inom natur samt att träd inte får fällas hursomhelst. Även enskilt huvudmannaskap regleras med egenskapsbestämmelser. Det är kommunalt huvudmannaskap på huvudstråk och för damm. Övriga områden är enskilt huvudmannaskap.

Bestämmelsen **[damm$_1$]**, inom den norra delen av naturmarken, reglerar att en damm för hantering av dagvatten och skyfall ska anläggas.

Bestämmelsen **[brunn$_1$]**, reglerar att reglering av utflödet med specificerad funktion ska finnas från damm för att kunna hantera dagvatten och skyfall.

Bestämmelsen **[dike$_1$]**, reglerar att dike ska finnas för att kunna hantera dagvatten och skyfall.

Huvudmannaskap

Inom en detaljplan skiljer man på kvartersmark och allmän plats. Alla allmänna platser ska ha en huvudman. Huvudregeln, enligt PBL, är att kommunen ska vara huvudman för allmän plats. Om det finns särskilda skäl får kommunen besluta om att huvudmannaskapet för allmän plats ska vara enskilt. Kommunen kan också bestämma att det inom en och samma detaljplan ska vara olika huvudmän för olika allmänna platser. Allmän plats omfattar exempelvis vägar och naturområden som enligt detaljplanen är avsett för ett gemensamt behov. Huvudmannen för allmän plats i en detaljplan är den som ansvarar för anläggande, drift och underhåll av den allmänna platsmarken.

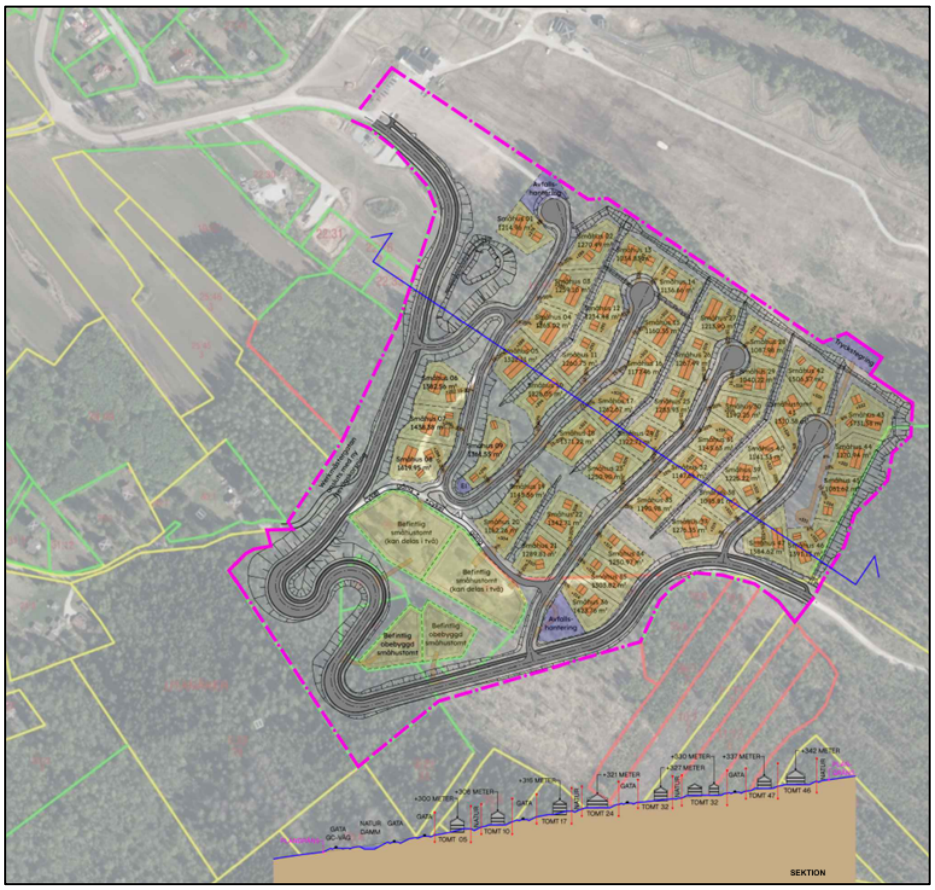
I Rättvik är det tradition med enskilt huvudmannaskap för den allmänna platsmarken. I gällande stadsplan och för befintliga gator inom och i anslutning till planområdet är det enskilt huvudmannaskap. I detta planförslag föreslås att det är enskilt huvudmannaskap på alla gator och för naturmark mellan kvartersmarken som inte anses vara huvudstråk som även leder dagvatten från andra områden genom planområdet. Dessa naturområden samt för dammen föreslås dock kommunalt huvudmannaskap för den allmänna platsen, detta innebär att kommunen

ansvarar för drift och underhåll av dessa områden för allmän platsmark [**NATUR**]. Huvudargumentet för ett kommunalt huvudmannaskap är att kommunen även fortsättningsvis ska kunna ha rådighet över marken och kunna ta ansvar för dagvatten som inte endast berör det aktuella planområdet.

Kvartersmark

Med kvartersmark menas mark som enligt detaljplan inte är allmän plats eller vattenområde utan främst är avsedd för bebyggelse för enskilt ändamål eller allmänna verksamheter.

Kvartersmarken i planförslaget utgörs av *Bostäder, Tillfällig vistelse – uthyrning av bostad, Parkering* och *Tekniska anläggningar*. I princip hela planområdet berörs av en gällande stadsplan (läs mer om detta under avsnittet *kommunala planeringsunderlag*). Den gällande stadsplanen är idag planlagd som byggnadskvarter för Bostadsändamål och Stugbyändamål samt specialområde för Parkering och skidbacke/skidlift. Stadsplanen kommer att ersättas i och med ett antagande av det nya planförslaget.

Kartutsnitt från illustrationskartan med sektion. Illustration redovisar en möjlig utbyggnad som nyttjar byggrätten till fullo. Kommunen har använt illustrationskartans framtagandeprocess som en del i att bedöma och undersöka att ett genomförande är möjlig avseende utrymme, terräng och lämpliga angöringsvägar.

B - Bostäder

I detaljplanen möjliggörs användningen Bostäder, vilket regleras med planbestämmelsen **[B]**. Med användningen Bostäder avses boende med varaktig karaktär. I användningen ingår vanliga bostäder, fritidshus och olika typer av kategoribostäder som till exempel studentbostäder och seniorbostäder. Även gruppbostäder, träningsbostäder och liknande typer av boenden som innefattar viss omsorg kan ingå, om inte vårdinslaget är för stort.

I användningen ingår också bostadskomplement av olika slag. Bostadskomplement kan ligga i eller i anslutning till bostaden och är sådant som är till för de boendes behov. Det kan till exempel vara garage, parkering, tvättstuga, gäststuga eller gästlägenhet, växthus, lekplats och miljöhus för flerbostadshus. Även förskola i begränsad omfattning som är inrymd i ett flerbostadshus kan betraktas som bostadskomplement.

Inom användningen Bostäder går det att uppföra olika typer av byggnader som till exempel en- och tvåbostadshus och flerbostadshus. Om detaljplanen behöver reglera vilken typ av byggnad som får uppföras inom användningen så regleras detta med egenskapsbestämmelser.

I detaljplan är det inte möjligt att reglera bostäders upplåtelseform, till exempel bostadsrätt eller hyresrätt, eller boendeform så som enskilda hushåll eller kollektiv. Det är inte heller möjligt att i en detaljplan reglera om en bostad ska vara permanent eller fritidsboende.

O – Tillfällig vistelse, uthyrning av bostad

I detaljplanen möjliggörs användningen Tillfällig vistelse – uthyrning av bostad, vilket regleras med planbestämmelsen **[O_1]**. Tillfällig vistelse kan användas för områden för tillfällig övernattning på hotell, vandrarhem, pensionat, campingstugor eller liknande. I användningen ingår också olika typer av förläggningsboenden, konferensanläggningar och lägenhetshotell. I planförslaget specificerat till endast uthyrning av bostad (tillfällig övernattning).

I användningen ingår sådan verksamhet som kompletterar den tillfälliga vistelsen, som till exempel parkering, kontor, butiker, restaurang, spa, gym och lekplats. Även de personalutrymmen som behövs ingår.

Tillfällig vistelse har som syfte att tillgodose vistelse eller boende som inte är av varaktig karaktär. Det innebär verksamheter som bedrivs med syfte att tillhandahålla tillfälliga övernattningsmöjligheter. Verksamheten i sig är varaktig, medan övernattningarna är av icke varaktig karaktär. Inom användningen är det inte tillåtet med varaktigt boende och inte heller fritidshus.

I detaljplanen kombineras tillfällig vistelse, uthyrning av bostad med bostad. Syftet med detta är att möjliggöra att hela eller del av ett bostadshus får användas för tillfällig övernattning eller användas som privat bostad. Eftersom användningen är specificerad är det endast

specifikation att hyra ut bostad som är möjlig användning samt proportionerliga och nödvändiga kompletteringar till användningen. Exempelvis tillåts inte hotell eller liknande.

P – Parkering

I detaljplanen möjliggörs användningen Parkering, vilket regleras med planbestämmelsen **[P]**. Parkering används för områden där parkering av olika typer av fordon utgör en självständig användning inom kvartersmark. Det kan till exempel vara markparkering, parkeringshus, större cykelparkeringar, garage eller källargarage. Användningen omfattar även de utrymmen som behövs för anläggningens skötsel och bruk och även verksamheter som är knutna till användningen. Det kan till exempel vara laddplatser, möjlighet att tvätta fordon eller liknande.

E - Tekniska anläggningar

I detaljplanen möjliggörs användningen Tekniska anläggningar **[E]**. Användningen Tekniska anläggningar kan användas för områden för både offentliga och privata anläggningar. Användningen omfattar flera olika typer av tekniska anläggningar. Det handlar om anläggningar för produktion, distribution, omvandling eller hantering av elektricitet, tele-, TV- och radiosignaler, digital datatrafik samt värme, kyla, vatten, spillvatten och avfall eller om annan teknisk anläggning.

Planområdet har fyra olika tekniska anläggningar. Två av dessa kan ingå i gemensamhetsanläggningar. Inom dessa två områden finns tillräckligt med utrymme för gemensam avfallshantering och förpackningsåtervinning, el- och fiberskåp, gemensam plats för brevlådor och liknande. Den tredje är avsedd för tryckstegring för kommunalt vatten och spillvatten. Den fjärde är en mindre cirka 14x14 meter stor yta i mitten av planområdet som främst är avsedd för elskåp.

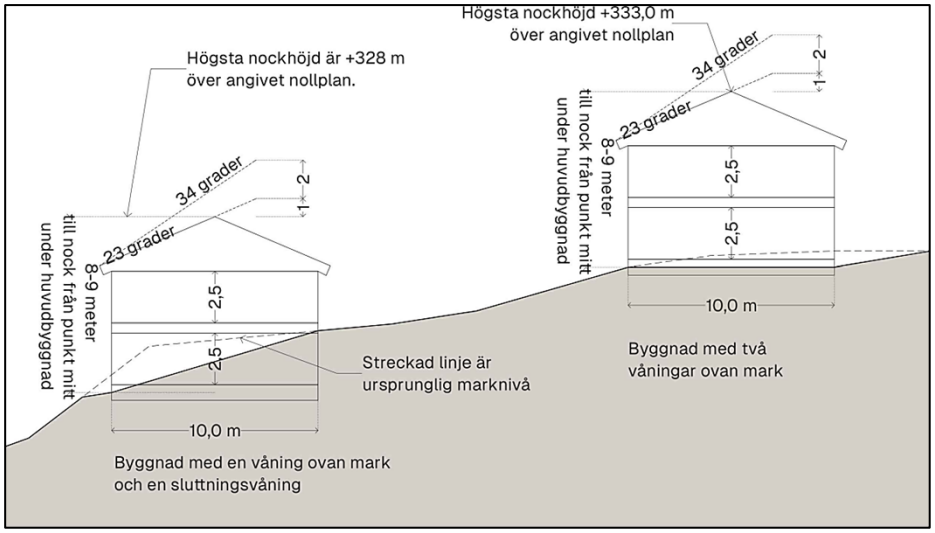
Egenskapsbestämmelser för kvartersmarken

För all kvartersmark finns bestämmelse att bygglov inte får ges för byggnader inom användningarna Bostäder och Tillfällig vistelse förrän gata kommit till stånd fram till den aktuella byggrätten.

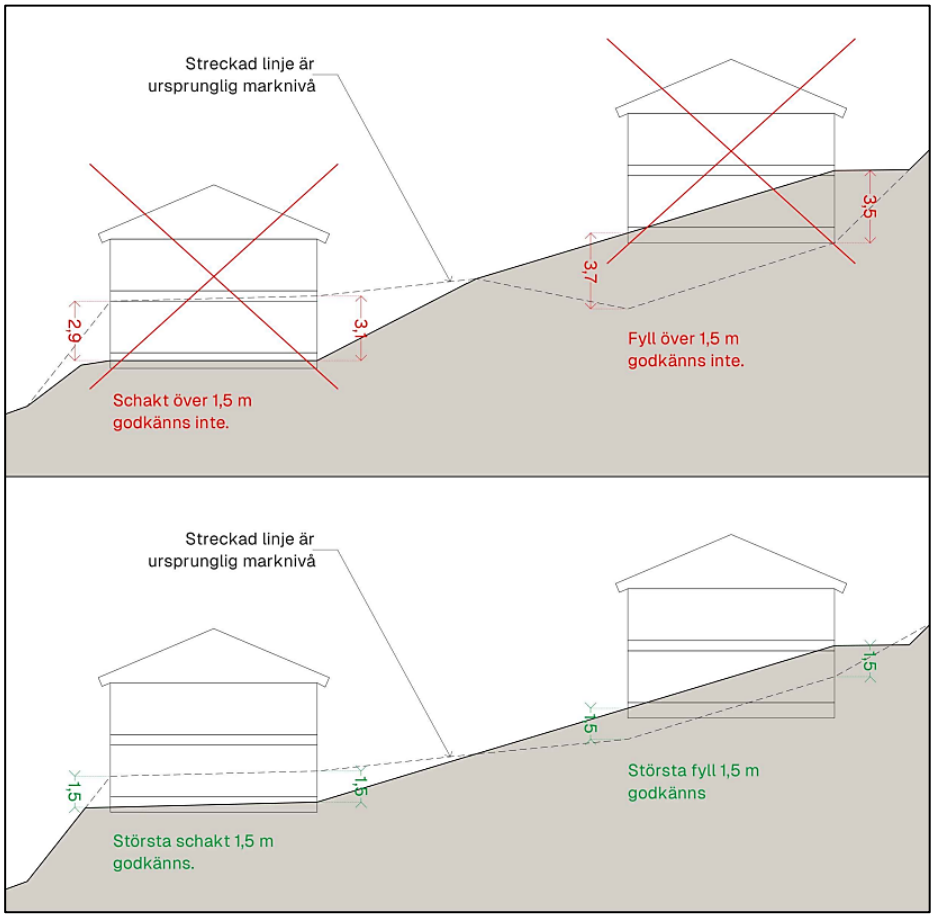
Egenskapsbestämmelsen **[h_1 0,0]** reglerar att det inom området är tillåtet att uppföra byggnader med en högsta nockhöjd till angivet värde i meter över angivet nollplan. Nockhöjden har satts utifrån vad en den närliggande bebyggelsen och omkringliggande vegetation bedöms tåla och inte innebär en stor avvikelse, vilket bedömts till cirka två våningar. Kommunen har gjort en detaljerad studie över höjderna och framtagna situationsplanen och principsektion för olika terrängförhållande för att kunna bedöma vilken höjd som ska gälla på olika områden. Även att inte nya byggnader ska blockera utsikten mer än nödvändigt har vägts in.

För att området ska uppfattas som enhetligt och bidra med en positiv och ett sammanhängande område enligt planens syfte finns egenskapsbestämmelser för all kvartersmark i plankartan som reglerar utformningen. Bestämmelserna reglerar fasadmaterial, fasadkulör,

takmaterial/kulör och takets utformning. Vidare finns utförandebestämmelser för all kvartersmark med liknande syften och för att inte äventyra den geotekniska stabiliteten kring nya slänter, stödmurar och schakt- samt fyllnadsnivåer.

Utsnitt från plankartan med förklarande illustrationer hur kommunen beräknat högsta nockhöjder. Se vidare beskrivning på plankartan.

Utsnitt från plankartan med förklarande illustrationer hur kommunen avser att bestämmelser kring schakt och fyllnad ska hanteras och beräknas. Se vidare beskrivning på plankartan.

Inom kvartersmarken föreslås en minsta fastighetsareal beroende på förutsättningarna mellan 1000 m^2 och 1400 m^2, som regleras med egenskapsbestämmelsen **[d_1 0,0]**. Teoretiskt innebär bestämmelsen att maximalt fyrtiosju nya fastigheter kan bildas inom kvartersmarken, samt att befintliga fyra tomtplatser kan bli sex fastigheter. Planförslaget möjliggör en bredare användning av kvartersmarken än småhustomter och det kan medföra att flera av tänkta småhustomter slås samman och antalet fastigheter blir färre om flerbostadshus eller parhus/kedjehus/radhus tillskapas.

I planen anges att största byggnadsarea per fastighet är 20% inom användningsområdet, vilket regleras i plankartan med egenskapsbestämmelse för all kvartersmark. Med byggnadsarea menas den area som byggnaderna upptar på marken och avser all bebyggelse. Om byggrätten nyttjas till max så skulle det för en fastighet om 1400 m^2 innebära en byggnadsarea på 280 m^2. Begränsningen av byggnadsarean görs för att säkerställa att planområdet exploateras så att respektive fastighet ska ha tillräckligt med utrymme för att få plats med friytor, angöringsväg parkeringsyta och andra funktioner.

Vidare regleras all kvartersmark så att garage och carport inte får sammanbyggas eller utgöra del av den huvudsakliga bostadsbyggnaden och att inte fasad med utfart från desamma placeras närmare allmän plats för gata än 6 meter, samt utfartsförbud för att styra trafiken genom lokalgator och hindra trafikfarlig och olämpliga in- och utfarter.

För att reglera att ny bebyggelse inte hamnar för nära fastighetsgränserna regleras bebyggelsens placering med egenskapsbestämmelsen för all kvartersmark som innebär att byggnader ska placeras minst 4,0 meter från fastighetsgräns. Markens utnyttjande begränsas också med egenskapsbestämmelsen **[prickmark]** för att säkerställa bebyggelsefria zoner i anslutning till gata och naturmark. Dessa områden har också kompletterande bestämmelser med markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar och gemensamhetsanläggning.

Befintligt i planområdet

Planområdet består till största del av avverkad skogsmark och är beläget i den norra delen av Lerdal öster om Rättviks samhälle. Lerdalsområdet utgör ett kulturlandskap i sluttningen ner mot Siljan där äldre jordbruksbyar och gårdar successivt byggts ihop med varierande småhusbebyggelse. Idag är Lerdal en del av det tätbebyggda området som utgörs av Rättviks tätort. Inom planområdet finns två bebyggda fastigheter. Båda fastigheter har timrade faluröda byggnader.

Nordväst om planområdet finns Bruntegårdens restaurang- och hotellverksamhet, även den i en träbyggnad med fasader i falurött och tak i rött tegel. Norrut finns även områdena Fyrklövern, Vålsveden och Lissbrändan med varierad byggnation av enklare turistiska stugor och blandade villor från främst 70 talet och framåt men även äldre bebyggelse.

Bilder på urval av bebyggelsen som beskrivs ovan. Bilder från Exploatör och Google Maps.

Enligt höjdsystemet RH2000 ligger marknivåerna inom planområdet mellan +254 meter över havet i den norra delen, där marken är som lägst, till +342 meter över havet i den östra delen, där marken är som högst.

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Användningsbestämmelser för allmän plats

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
$GATA_1$	Gata med avskild gång- och cykelväg	Syftet med användningen är att säkerställa utbyggnaden av en tillgänglig huvudgata, som en förlängning av Slalomvägen vidare upp mot bergets topp. Gatan ska användas som matargata till övriga lokalgator inom planområdet. Syftet är vidare att trafik upp till storleken av en lastbil med släp ska kunna nyttja gatan.

		Måtten är studerade i vägstudie med körspår för lastbil med släp - Lmod, längd 25,5 meter. Syftet är vidare att gatan ska ha avskild gång- och cykelväg.
$GATA_2$	Lokalgata	Syftet med användningen är att säkerställa utbyggnaden av en tillgänglig angöringsgata för bostäder samt anslutning till Werkmästergatan. Syftet är vidare att trafik upp till storleken av en sopbil ska kunna nyttja gatan. Måtten är studerade i vägstudie med körspår för sopbil - Los, längd 9,4 meter.
$GATA_3$	Angöringsgata till tekniska anläggning	Syftet med användningen är att säkerställa utbyggnaden av en angöringsväg till teknisk anläggning avsedd för tryckstegring så att service enkelt kan ske.
GCVÄG	Gång- och cykelväg	Syftet med användningen är att säkerställa utbyggnaden/ombyggnaden av befintlig gata till en genväg för gång- och cykelväg genom centrala planområdet.
NATUR	Natur	Syftet med användningen är att säkerställa att tillräckligt med naturmark finns för att tillgodose behovet för dagvatten- och skyfallshantering. Vidare är syftet att möjliggöra passager genom området för friluftslivet och gröna korridor genom området för växt- och djurlivet. Syftet är också att styra placering av nya utfarter och nya angöringsvägar för gator.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
$brunn_1$	Brunn som reglerar utflöde från damm ska finnas. Brunnens hålbild ska anpassas så att avrinning sker till en volym och flöde, som efter planförslagets utbyggnad, inte belastar nedströms upp till mer än ett 100-årsregn före planförslagets utbyggnad.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att dammen inte ska släppa ifrån sig ett högre dagvattenflöde än ett nuläge samtidigt som att reduktion av flöden medges fram till att dammen är fylld och översilning kommer ske i brunnen.
hlp_1	Plats för hållplats	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa en säker och central plats för möjlig hållplats till kollektivtrafik.
$Trumma_{1-5}$	Trumma med inre diameter om 0,8 och minst 0,6, 0,5, 0,3 och 0,2 meter ska finnas.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa korrekt dagvattenflöde och för att kunna hantera beräknade dagvattenflöden.
$damm_1$	Damm för dagvatten med en minsta fördröjningsvolym om 3381 m^3 ska finnas.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att tillräckligt stor damm anordnas för att kunna hantera beräknade dagvattenflöden.
$dike_1$	Dagvattendike ska finnas	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa korrekt dagvattenflöde och för att kunna hantera beräknade dagvattenflöden.
cirkel linje	Utfartsförbud	Planbestämmelsen syftar till att styra anslutningar till specifik plats för att hindra trafikfarlig och olämpliga in- och utfarter.
a_1	Huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen.	Planbestämmelsen syftar till att styra vilka områden som har

		enskilt huvudmannaskap.
All allmän plats	Slyröjning av träd som har en stamdiameter under 0,15 meter mätt 1,3 meter över marknivån tillåts. Större träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk eller utgör ett hinder för utbyggnad av gata och dagvattenanläggningar.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att slyröjning får ske men att större träd som inte måste tas ned ska få finnas kvar och bidra till minskad påverkan på landskapsbilden, möjlighet till skugga och biologiska mångfalden.
All allmän plats	Diken ska finnas på båda sidor om gata och gång- och cykelväg.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att erforderliga stråk för avrinning finns för att kunna hantera beräknade dagvattenflöden.
All allmän plats	Anläggningen av diken, gata, gång- och cykelväg ska ske så att nya slänter inte överstiger en lutning om 1:2. Schaktade och fyllda släntytor ska erosionsskyddas.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa geoteknisk stabilitet, minska risker för fall och minska påverkan på landskapsbilden med branta slänter.
All allmän plats	Parkeringsplats får inte placeras inom gata eller natur.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att inte gator och natur används för parkeringsplatser. Parkeringsplatser ska anordnas på den egna fastigheten inom kvartersmark och får inte ta gata eller natur i anspråk för sin funktion. Syftet är vidare att snöröjning ska kunna ske och att säkerheten på gatan höjs med god sikt. Gatan ska även ha karaktären av en angöringsväg där avståndet mellan bostaden och gatan upplevs som mer

		lantlig än vid en villagata.
All allmän plats	Vändplan om minst 10,5 meter radie och 1,5 meter hindersfritt område runt vändplan ska finnas vid lokalgatornas slut.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa tillräckliga ytor för att sopbil ska kunna vända utan backrörelser med minskade risker för olyckor med oskyddade trafikanter. Måtten är studerade i vägstudie med körspår för sopbil - Los, längd 9,4 meter

Användningsbestämmelser för kvartersmark

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
B	Bostäder	Detaljplanen möjliggör för utbyggnad av bostäder som småhus, sammanbyggda småhus eller mindre flerbostadshus.
O_1	Tillfällig vistelse, uthyrning av bostad	Detaljplanen möjliggör att en bostad, eller del av densamma kan hyras ut tillfälligt. Syftet är att möjliggöra uthyrning till turister och besökare till skidbacken, friluftsområdet och Rättvik.
E	Tekniska anläggningar	Detaljplanen möjliggör att tekniska anläggningar kan anordnas. Syftet är att säkerställa områdets behov av allmännyttiga anläggningar, brandpost, tryckstegring, el- och fiberanläggningar, gemensam avfallshantering och förpackningsåtervinning, gemensam plats för brevlådor med mera.
P	Parkering	Detaljplanen möjliggör att befintlig besöksparkering till

		skidbacken och friluftsområdet kan finnas kvar. Syftet är att även säkerställa markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar under parkeringen.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering
Prickmark	Marken får inte förses med byggnad.	Bestämmelserna som reglerar begränsning av markens utnyttjande reglerar var byggnation får uppföras. Mark som är planlagd som prickmark har inte bedömts lämplig för att uppföra byggnader. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa bebyggelsefria zoner i anslutning till allmännyttiga underjordiska ledningar och plats för gemensam möjlig angöringsväg.
d_1 0,0	Minsta fastighetsstorlek är angivet värde i m^2. Beroende på delområde 1000 m^2, 1200 m^2 eller 1400 $m^{2.}$	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa att de tillkommande fastigheterna ges en minsta storlek för att säkerställa att planområdet exploateras så att respektive fastighet ska ha tillräckligt med utrymme för att få plats med friytor, angöringsväg parkeringsyta och andra funktioner.
h_1 0,0	Högsta nockhöjd är angivet värde i meter över angivet nollplan. Beroende på delområde mellan +289 meter till +347 meter.	Planbestämmelsen syftar till att anpassa de nya byggnaderna till omgivande bebyggelse och vegetationens höjd. Vidare är syftet att möjliggöra att byggnader med cirka 2 våningar och i vissa fall även inredd vind därutöver kan uppföras. Syftet är också att kunna tydliggöra möjliga utsiktslinjer och

		styra bebyggelsen så att den följer terrängen.
u_1	Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar	Planbestämmelsen syftar till att reservera område för ledningar till vatten och spillvatten samt el/fiber och liknande.
g_1	Markreservat för gemensamhetsanläggningar.	Planbestämmelsen syftar till att möjliggöra för berörda fastigheter att bilda gemensamhetsanläggningar för angöringsväg till de högst belägna byggrätterna i öster och för de två områdena för tekniska anläggningar som är avsedda för gemensam avfallshantering, förpackningsåtervinning, plats för postlådor och liknade. Syftet är inte att hindra tekniska anläggningar för vatten- och spillvatten samt el/fiber och liknande.
cirkel linje	Utfartsförbud	Planbestämmelsen syftar till att styra anslutningar till lokalgator och för att hindra trafikfarlig och olämpliga in- och utfarter.
All kvartersmark	Byggnad ska placeras minst 4,0 meter från fastighetsgräns.	Planbestämmelsen säkerställer att byggnader kan underhållas och skötas. Bestämmelsen syftar också till att bidra med en god helhetsverkan inom planområdet och landskapsbilden.
All kvartersmark	Fasad med utfart från garage eller carport mot allmän platsmark gata ska placeras minst 6,0 meter från fastighetsgräns.	Planbestämmelsen säkerställer att fordonsrörelser kan hanteras på den egna fastigheten inom kvartersmarken. Bestämmelsen syftar också till att hindra trafikfarlig och olämpliga in- och utfarter, samt underlätta skötsel av gatan såsom snöröjning och

		sopning eller annat underhållsarbete.
All kvartersmark	Garage och carport får inte sammanbyggas eller utgöra del av den huvudsakliga bostadsbyggnaden.	Planbestämmelsen syftar till att hindra alltför stora byggnader genom att garage och carport blir fristående delar av en gårdsbild och därmed minskar påverkan på landskapsbilden.
All kvartersmark	Tak ska vara av material med i huvudsak tegelröd kulör alternativt med trä (obehandlat eller tjärat uttryck), sedum, torv, eller gräs.	Planbestämmelsen syftar till att taklandskapet ska upplevas som sammanhängande sett från Siljan, Långbryggan, Riksvägen och övriga Rättvik. Vidare syftar bestämmelsen till att knyta an den byggnadstradition som finns i området gällande material och kulörval. Sammantaget för att minska påverkan på landskapsbilden. Syftet är att ”i huvudsak” ska tolkas som att respektive sammanhängande tak kan ha avvikande material med takfönster, solpaneler eller liknande som upptar mindre än en fjärdedel av den sammanhängande takarean.
All kvartersmark	Tak ska utföras som sadeltak där huvuddelen av taket har en taklutning mellan 23 och 34 grader. Mindre tak över entré, balkong, uteplats och liknande får avvika.	Planbestämmelsen syftar till att taklandskapet upplevs som sammanhängande från Siljan, Långbryggan, Riksvägen och övriga Rättvik. Vidare syftar bestämmelsen till att knyta an den byggnadstradition som finns i området gällande uttryck. Sammantaget för att minska påverkan på landskapsbilden. Syftet är att ”i huvudsak” ska tolkas som att respektive sammanhängande tak kan

		ha avvikande taklutning eller typ av tak som upptar mindre än en fjärdedel av den sammanhängande takarean.
All kvartersmark	Fasad ska utföras i huvudsak av trä och målas med dov röd, grå- eller brun kulörton, alternativt lämnas med ett obehandlat uttryck. Med dov kulörton avses inte helsvart (S 9000-N) utan en nyans enligt NCS (Natural Colour System) mellan S 7020 och S 8505. Även fasad målad med klassisk faluröd (S 5040-Y80R) godkänns. Material, kulörton och nyans får avvika på sockelvåning, sluttningsvåning, fönster, dörrar, portar och snickerier.	Planbestämmelsen syftar till att området ska upplevs som sammanhängande. Vidare syftar bestämmelsen till att knyta an den byggnadstradition som finns i området gällande uttryck. Sammantaget för att minska påverkan på landskapsbilden. Syftet är att ”i huvudsak” ska tolkas som att respektive sammanhängande fasad kan ha avvikande utformning som upptar mindre än en fjärdedel (fönster ej medräknat av den sammanhängande fasadarean.
All kvartersmark	Grundläggning av byggnader ska vid behov ske med sluttningsvåning, förhöjd sockel eller med plintar/pelare så att markuppfyllnad och schakt inte överstiger 1,5 meter ursprunglig marknivå och att nya slänter inte överstiger en lutning om 1:2 inom den egna fastigheten inom användningsområdet. Schaktade och fyllda slänter ska erosionsskyddas.	Planbestämmelsen syftar till att säkra geotekniska förhållanden och att området ska upplevs som sammanhängande och följa terrängen utan att platåer byggs upp för byggnader. Vidare syftar bestämmelsen till att knyta an den byggnadstradition som finns i området gällande uttryck med god markanpassning. Sammantaget för att minska påverkan på landskapsbilden. Syftet är också att hindra branta slänter och därmed tomtplatser som inte kan används för friyta.
All kvartersmark	Angörings- och uppställningsytor ska vid behov ske med stödmur så att markuppfyllnad och schakt inte överstiger 3,0 meter från ursprunglig	Planbestämmelsen syftar till att säkra geotekniska förhållanden och att området ska upplevs som sammanhängande och följa terrängen utan att platåer

	marknivå och att nya slänter inte överstiger en lutning om 1:2 inom den egna fastigheten inom användningsområdet. Schaktade och fyllda släntytor ska erosionsskyddas. Stödmur som överstiger en höjd om 1,5 meter från färdig mark delas upp i flera sektioner vilka förskjuts med minst 1 meter från varandra.	byggs upp för angörings- och uppställningsytor. Vidare syftar bestämmelsen till att knyta an den byggnadstradition som finns i området gällande uttryck med god markanpassning. Sammantaget för att minska påverkan på landskapsbilden. Syftet är också att hindra branta slänter och därmed tomtplatser som inte kan användas för friyta.
All kvartersmark	Största byggnadsarea är 20% av fastighetsarean inom användningsområdet.	Planbestämmelse om högsta utnyttjandegrad syftar till att säkerställa en hållbar exploatering av planområdet. Begränsningen av byggnadsarean görs för att säkerställa att planområdet exploateras så att respektive fastighet ska ha tillräckligt med utrymme för att få plats med friytor, angöringsväg parkeringsyta och andra funktioner.
All kvartersmark	Bygglov får inte ges för byggnader inom användningarna för Bostäder och Tillfällig vistelse förrän gata mellan Slalomvägen i planområdets mest nordvästra del och den aktuella byggrätten har kommit tillstånd.	Planbestämmelsen syftar till att säkerställa god markanpassning och minska påverkan på landskapsbilden. Planområdet är brant och utan att vägen fram är utbyggd bedöms det inte möjligt att i bygglovshandlingar avgöra att angöringsvägar och uppställningsytor med slänter och stödmurar placeras för att höjdskillnader ska kunna hanteras. Vidare är syftet att gata med möjlighet för räddningstjänst och andra tjänstepersoner ska kunna angöra byggrätterna även fram till slutbesked ges eller gatan byggs ut. Då gata har

		enskilt huvudmannaskap är denna bestämmelse nödvändig för kommunen att kunna säkra ovanstående.

Upphävande av gällande stadsplan

I samband med att detaljplanen antas och sedan vinner laga kraft upphävs skrafferade ytor i särskild karta på plankartan av gällande ändring av stadsplan ”Del av Lerdal Slalombacksområdet” antagen 2024-01-09 (ursprungligen antagen 1985-12-19). Se kartutsnitt på sida 33 nedan.

Den kvarvarande plangränsen för stadsplanen skickas vid laga kraft digitalt till lantmäteriet för ajourföring i registerkartan

GENOMFÖRANDEFRÅGOR

I det här avsnittet förklaras de fastighetsrättsliga, tekniska, ekonomiska och organisatoriska åtgärderna som måste till för att detaljplanen ska vara möjlig att genomföra. Genomförandebeskrivningen har ingen rättsverkan. Avsikten med beskrivningen är att den ska vara vägledande vid genomförandet av detaljplanen. Detaljplanens bindande föreskrifter framgår i stället av plankartan och planbestämmelserna.

Fastighetsrättsliga frågor

Med fastighetsbildning avses bland annat nybildning av fastigheter, ändring av fastighetsgränser och bildande av gemensamhetsanläggningar, servitut och ledningsrätter. Fastighetsbildningsåtgärder prövas i en lantmäteriförrättning som handläggs av Lantmäteriet.

Ett plangenomförande förutsätter att ett antal fastighetsbildningsåtgärder kan genomföras. Fastighetsbildning kan ske med stöd av planen. Planens genomförande leder inte till andra direkta konsekvenser när det gäller markägoförhållanden, rättigheter eller annan påverkan på fastigheterna.

Förändrad fastighetsindelning

Fastighetsbildning kan ske efter det att detaljplanen vunnit laga kraft. Befintliga fastigheter Lerdal 28:16 och 28:17 kan var för sig delas så att totalt två nya fastigheter tillskapas.

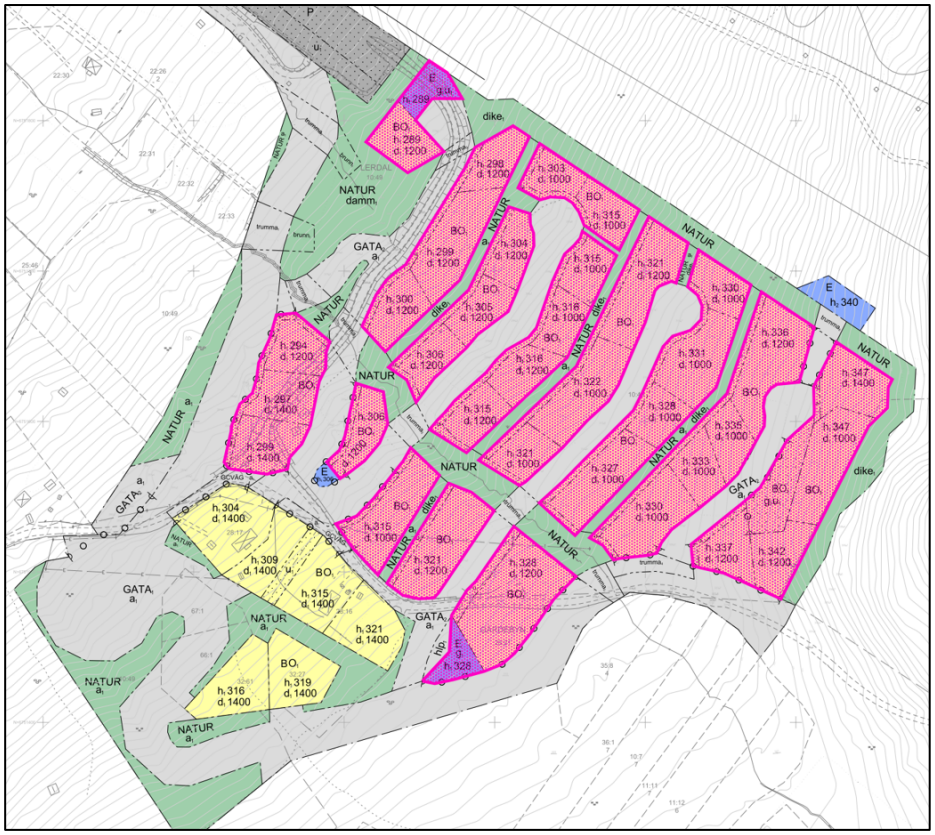
De privatägda fastigheterna Lerdal 32:27 och 32:61 förändras inte från ett nuläge och kan inte vidare styckas av i flera nya fastigheter.

De av kommunen ägda fastigheterna Lerdal 66:1 och 67:1 avses överföras till kommunens fastighet Lerdal 10:49.

Kvartersmarken för parkering och teknisk anläggning avsedd för tryckstegring avses förbli del av kommunens fastighet Lerdal 10:49.

Områdena kan dock vid senare tillfälle komma att styckas av till egna fastigheter.

Övriga kvartersmarken som i nedan kartutsnitt från plankartan med rosa skrafferade områden avses styckas av till en exploateringsfastighet och säljas till Exploatör för utveckling. Inom området kan två gemensamma områden skapas för tekniska anläggningar och en gemensam angöringsväg i östra delen för de högst belägna byggrätterna samt som mest 47 småhustomter. Fastigheten beräknas bli cirka 73 886 m² och styckas av från kommunens fastigheter Lerdal 10:49 och Gärdebyn 28:21.

Kartutsnitt från plankartan där rosaskrafferad kvartersmark avses styckas av till en exploateringsfastighet och säljas till Exploatör för utveckling.

Övriga områden för allmän plats kommer fortsatt vara del av kommunens fastigheter och för gator och naturområden med enskilt huvudmannaskap är avsikten att kommunen fortsatt är markägare men att rådigheten och ansvaret överlåts till en eller flera gemensamhetsanläggningar.

Tekniska frågor

Ledningar

Anslutning för nya fastigheter till el- och fibernät ska ske vid anslutningspunkt som Dala Energi AB eller andra aktörer inom området upprättar och anvisar.

Utbyggnad av allmän plats

Exploatör kommer att bygga ut all allmän plats inom planområdet. Detta är alla anläggningar för gator och dagvatten.

De anläggningar som ska byggas ut inom natur med kommunalt huvudmannaskap ska överlåtas till kommunen.

Gator och anläggningar inom natur med enskilt huvudmannaskap ska överlåtas till gemensamhetsanläggning(ar). För gator inom planområdet Med undantag för den del enligt nedan som hör till Werkmästergatan som avses fortsatt ingå i Lerdal GA:7 ska en eller flera nya gemensamhetsanläggningar bildas såvida inte Lerdal GA:7 önskar pröva att införliva dessa i befintlig gemensamhetsanläggning.

För den del av Werkmästergatan som idag är en del av Lerdal GA:7 inom $GATA_2$ med enskilt huvudmannaskap i västra delen ska byggas ut med slitlager med samma utförande (asfalt) som befintlig gata fram till $GATA_1$ enligt illustrationskartan till detaljplanen. Före utbyggnad ska samråd föras med gemensamhetsanläggningen och gatan ska vid färdigställande slutbesiktigas och överlämnas till gemensamhetsanläggningen Lerdal GA:7 utan ersättning i samband med att gemensamhetsanläggnings utbredning och placering omprövas i Lantmäteriförrättning.

Brandpost

En brandpost kommer att byggas ut på området för teknisk anläggning vid vändplanen i detaljplanens norra del. Brandposten ska kopplas på dricksvattennätet och ska enligt samråd med Räddningstjänsten ha en lägsta kapacitet om fem liter per sekund.

Exploatören ska bekosta utbyggnaden av brandpost och överlämna densamma till antingen Räddningstjänsten eller en gemensamhetsanläggning för området.

Utbyggnad vatten och spillvatten

En utbyggnad av planområdet förutsätter en anslutning till kommunalt vatten- och spillvatten (ej dagvatten). Planområdet ligger inte inom verksamhetsområdet för vatten och spillvatten idag.

Kommunen avser inte att utöka verksamhetsområdet för att inkludera byggrätterna inom området. Området ligger i utkanten av samhället och bedöms kunna försörjas med enskild VA-anläggning. Områdets behov av vatten och spillvatten ska lösas genom att en gemensamhetsanläggning bildas med en förvaltande VA-föreningen och

att området ansluts via avtal med VA-huvudmannen. En så kallad avtalsanslutning för VA-anläggningar som ligger utanför verksamhetsområde men som kopplas på kommunalt vatten och spillvatten i en gemensam punkt.

Utbyggnad gemensamma övriga anläggningar

Exploatör eller gemensamhetsanläggning(ar) kan bygga ut gemensamma anläggningar för avfallshantering, förpackningsåtervinning, postlådor, skötselförråd och liknande. Ansvarig för utbyggnaden är exploatör eller gemensamhetsanläggning.

Ekonomiska frågor

Planekonomisk bedömning

Exploatör står för alla kostnader förknippat med framtagandet av detaljplanen. Ingen planavgift kommer därmed tas ut i samband med bygglov.

Exploateringskalkyl

En grov exploateringskalkyl med schablonberäkningar har tagits fram för ett genomförande av detaljplanen. Kostnader för gator, dagvatten, VA-utbyggnad, brandpost, gemensam avfallshantering, detaljplan med utredningar, Lantmäteriförrättningar och liknande, ej inkluderat markköp, lagfart, kreditkostnader, hamnar kring cirka 50 till 60 miljoner kronor. Siffran är en fingervisning och kan bli både högre och lägre beroende på olika faktorer.

Ledningar utöver VA-anläggningar

Respektive ledningsägare ansvarar för att ledningarna för teknisk försörjning byggs ut inom planområdet om inget annat avtalats. Exploatören ansvarar för att initiera och samordna utbyggnaderna.

Exploatör står för alla kostnader förknippade med flytt av befintliga ledningar.

Drift allmän plats

Allmän platsmark utgörs av gatuanläggningar och naturområden med dagvattenanläggningar.

Exploatör ansvarar för drift av den allmänna platsmarken och tillhörande anläggningar med enskilt huvudmannaskap. När gemensamhetsanläggningar bildats och anläggningar överlåtits överlåts även driften.

Rättviks kommun ansvarar för drift av den allmänna platsmarken och tillhörande anläggningar med kommunalt huvudmannaskap.

Drift av teknisk försörjning

Ledningsnätet för vatten och spillvatten (ej dagvatten) inom planområdet

ska tillhöra en gemensamhetsanläggning och driften skötas av en VA-förening. VA-anläggningen inom planområdet ska kopplas på en anslutningspunkt till kommunalt vatten- och spillvatten (ej dagvatten).

VA-huvudmannen tar ut brukningsavgifter av VA-föreningen för vatten- och spillvattenförsörjning enligt gällande VA-taxa. Brukningsavgiften börjar tas ut i samband med erläggande av bostadsenhetsavgift.

De kommande fastighetsägarna ansvarar för hantering av dagvatten på den egna fastigheten inom kvartersmark.

Dala Energi AB eller andra aktörer ansvarar för drift av el och fiber.

Drift renhållning

Dala Vatten och Avfall AB tar ut en avgift för hantering av avfall av respektive fastighetsägare eller gemensamhetsanläggning(ar) enligt renhållningstaxan. Avgiften ska täcka alla kostnader som kommunen har för renhållningsverksamheten.

Drift gemensamma övriga anläggningar

Exploatör eller gemensamhetsanläggning(ar) ansvarar för drift av gemensamma anläggningar för exempelvis avfallshantering, förpackningsåtervinning, postlådor, skötselförråd och liknande.

Bebyggelse på kvartersmark

Respektive fastighetsägare bekostar och utför byggnader och anläggningar på kvartersmark som möjliggörs genom detaljplanen, inklusive in- och utfarter till allmän platsmark.

Organisatoriska frågor

Markanvisningsavtal

Ett markanvisningsavtal var tecknat vid planarbetets uppstart för en del av planområdet. Ett markanvisningsavtal ger en Exploatör ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av kommunägd mark för byggnation. Avtalet beslutades 2021-03-23 § 23 i Samhällsutvecklingsutskottet. Avtalet har sedan förlängts genom beslut 2024-12-11 § 78. Avtalet är gällande till en månad efter det att den nya detaljplanen har vunnit laga kraft, dock som längst till 2026-06-30.

Avtalet ger Exploatören ensamrätt på att få köpa området, till ett värderat fast pris, om en detaljplan vinner laga kraft inom en viss tid. Exploatörens åtagande består i att söka planbesked för att ändra detaljplanen för området från uthyrningsstugor till bostadsändamål, bekosta planarbetet och tillhörande utredningar.

Exploateringsavtal

I samband med att markanvisningsavtalet löper ut planerar kommunen att teckna ett exploateringsavtal (inklusive köp av markområde) med

Exploatören som kommunen har markanvisningsavtal med. I de fall denna part inte tecknar exploateringsavtal kan kommunen själva komma att åta sig att vara Exploatör, alternativt kommer kommunen att utlysa ny markanvisning och söka efter annan Exploatör.

Ett exploateringsavtal ska tecknas mellan Exploatören och Kommunen.

Avtalet innebär att Exploatören ska bygga ut all allmän plats och tillhörande anläggningar (gator, diken, dagvattenhantering och likande) samt brandpost. Avtalet hanterar också frågor kring VA-anläggningar nödvändiga för planens genomförande.

Avtalet reglerar hur överlåtelse av olika anläggningar ska ske till kommunen och gemensamhetsanläggning(ar). Vidare ska Exploatören tillse att nödvändiga Lantmäteriförrättningar är genomförda. Avtalet har villkor för hur utbyggnad och överlämnande ska ske och hur kostnader ska hanteras. Vidare hanteras andra exploateringsfrågor såsom ledningar, ledningsflytt, ledningsrätt, tillstånd, tidsplan, etablering, överlåtelse och liknade. Avtalet ska vara uppfyllt senast 5 år efter att avtalet tecknas. Vilket sedan ger Exploatören 5 år att sälja tomtplatser eller bygga ut på tomtplatser innan planens genomförandetid går ut.

Preliminär tidplan

Planbesked: Beviljades 2021-06-22 § 68 av Samhällsutvecklingsutskottet.

Samråd: Genomfördes mellan 2022-04-04 och 2022-05-04.

Granskning: Genomfördes mellan 2025-03-10 och 2025-04-07.

Antagande: Planen förväntas kunna antas tidigast i Kommunfullmäktige 2026-06-11. Såvida ingen överklagar detaljplanen eller att den överprövas av Länsstyrelsen vinner planen laga kraft tre veckor efter att antagandet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

Preliminär tidplan genomförande

Förutsatt att detaljplanen vinner laga kraft kan bebyggelse uppföras när erforderliga planbeslut är fattade och bygglov erhållits. Även fastighetsbildning kan ske när erforderliga planbeslut är fattade. Ett genomförande förväntas kunna starta tidigast efter sommaren 2026.

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I det här avsnittet redovisas en sammanställning av de planeringsunderlag, planeringsförutsättningar och utredningar som legat till grund för detaljplanens omfattning och utformning.

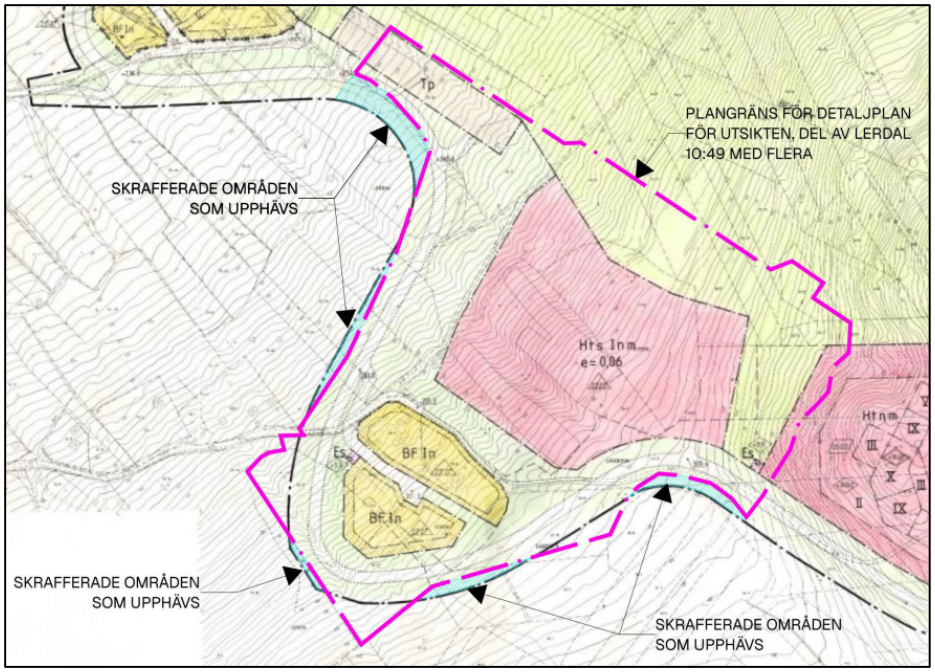
Kommunala planeringsunderlag

Detaljplan

Området omfattas i princip helt av gällande ändring av stadsplan ”Del av

Lerdal Slalombacksområdet" antagen 2024-01-09 (ursprungligen antagen 1985-12-19).

Gällande ändring av stadsplanen innebär enskilt huvudmannaskap för den allmänna platsen i stället för som ursprungligen kommunalt huvudmannaskap. Den allmänna platsen som berörs är vägmark och park eller plantering. I övrigt består gällande plan inom det nya planförslaget av byggnadskvarter för bostadsändamål och stugbyändamål samt specialområden för parkering, samt skidbacke och skidlift.

Kartutsnitt från gällande ändring av stadsplan. Turkost skrafferade ytor är områden som avses upphävas i samband med att denna detaljplan vinner laga kraft. Den rosa linjen redovisar denna detaljplans föreslagna plangräns.

Planbesked

I beslutet om positivt planbesked hänvisas till bostadsbyggande för småhus och förutsättning för uthyrning som kan ge positiva effekter för näringslivet, samt till markanvisningsavtalet och dess beskrivning av områdets utbredning.

Översiktsplan

Den gällande översiktsplan för Rättviks kommun antogs 2019-05-23. Planområdet ligger strax innanför tätortsindelningen för centralorten Rättvik, som i översiktsplanen pekas ut som en av de primära serviceorterna i kommunen. Kommunen vill främja de primära serviceorterna genom bebyggelseutveckling, infrastruktursatsningar och övriga kommunala satsningar. Genom att göra detta och samtidigt öka tryggheten, tillgängligheten och kvaliteten på den yttre miljön kan serviceorterna stärkas till nytta för såväl boende som besökare.

Översiktsplanen har identifierat strategiska frågor som är viktiga för kommunens utveckling och en viktig del av detta är näringslivets utveckling. För att stödja näringslivet ska tillgången på planlagd mark och lokaler samt framkomligheten och tillgängligheten stärkas i hela kommunen. Den strävan framhålls även i översiktsplanens planeringsinriktningar för näringslivet, varav en punkt är: ”Kommunen ska medverka till god tillgång till mark, lokaler och viktig infrastruktur för näringsidkare inom olika branscher.” För turismnäringen är det viktigt med bostäder för personal men också bostäder för uthyrning av tillfällig karaktär till besökare som exempelvis vill ha ski-in och ski-out till skidbacken.

Tillgång till ett varierat bostadsbestånd av kvalitet bidrar till kommunens attraktivitet och ger grunden till en positiv tillväxt och utveckling. Långsiktig boendeplanering är därför en strategiskt viktig fråga för kommunen.

Vissa detaljplaner är gamla och intresset för att bygga på de planlagda platserna kan ha avtagit. I vissa av områdena saknas utbyggd infrastruktur i form av vägar och VA med mera.

Nya detaljplaner behövs främst för byggandet av flerbostadshus i centrala eller tätortsnära lägen. Det gäller för såväl obebyggd mark som framtida omvandlingsområden

Att utveckla bebyggelsen innebär att skapa nya ytor för bostäder i lockande lägen. Att utveckla bebyggelsen handlar också om att förvalta det befintliga och att tillåta redan befintliga bostäder att utvecklas på ett sätt som utgör en fungerande helhet.

Vid planering av nya områden för bostäder är det viktigt att:

- Befintligt utbud kompletteras.
- Utgå från platsens förutsättningar med stor hänsyn till befintlig bebyggelse och kvaliteter i området.
- Utformas som trygga och säkra boendemiljöer.
- Befintlig infrastruktur utnyttjas så effektivt som möjligt. Möjligheter till förtätningar i anslutning till befintlig bebyggelse bör alltid övervägas.
- Utveckla gemensamma ytor och uppmuntra möten.
- Möjliggöra och uppmuntra hållbara resesätt. Undvika utspridd bebyggelse för att reducera resor med bil.
- Genomtänkta stråk för gång- och cykel samt möjlighet till kollektivtrafik.
- Natur och fritidsområden bör finnas nära alla Rättviks invånare. Bibehålla grönområdens funktioner och utveckla desamma.

Gång- och cykelplan

Kommunen har en gång- och cykelplan, antagen 2019, som bland annat

redovisar olika åtgärdsförslag för att förbättra förutsättningarna för fotgängare och cyklister. Det finns inga förslag på vidare utbyggnad i närheten av planområdet. Idag finns utbyggd gång- och cykelväg längs Slalomvägen fram till planområdet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

I samband med att kommunen upprättar eller ändrar en detaljplan ska kommunen bedöma om detaljplanens genomförande kan antas medföra risk för betydande miljöpåverkan så som avses i 4 kap. 34 § plan- och bygglagen, 6 kap. 6§ miljöbalken eller 3§ i miljöbedömningsförordningen. För att avgöra detta görs en undersökning (6kap. 6§ miljöbalken).

Den påverkan som har identifierats gäller risker kopplade till riksintresse för turism och rörligt friluftsliv, rekreationsmöjligheter, artskydd, naturvärden, erosion, dagvatten och skyfall, landskapsbilden, fordonstrafik.

Utredningar

Till detaljplanen har utredningar för dagvatten, geoteknik och naturvärdesinventering tagits fram. Det har även tagits fram en VA-utredning, vägprojektering, volymstudier och liknande som arbetsmaterial löpande i arbetet.

Arbetsmaterial och förprojektering

Till planen har en förprojektering gällande vägar, diken, slänter och liknande genomförts. I syfte att kunna säkerställa vägar med en största lutning om 1:12 och diken med rätt fall. Syftet var även att ge användningsområdena tillräckligt med plats så att slänter ryms utan att inkräkta på annan användning eller utanför planområdet. Utbredningen av de olika anläggningarna från förprojekteringsunderlagen finns redovisade i illustrationskartan till detaljplan samt som bilaga till dagvattenutredningen. VA utredning har tagits fram för att säkerställa att självfall och erforderlig plats finns för anläggningar samt kapacitet. Dessa redovisas inte öppet i planhandlingarna på grund av att VA-anläggningar och deras placering inte öppet publiceras av säkerhetsskäl. På samma sätt som inte befintliga ledningar redovisas i grundkartan.

Volymstudie har genomförts för planförslaget i sektion och plan med fokus på att säkerställa att planbestämmelserna kan omsättas på kvartersmarken i verkligheten. Beaktande för terräng och angöringsvägar med parkering har tagits.

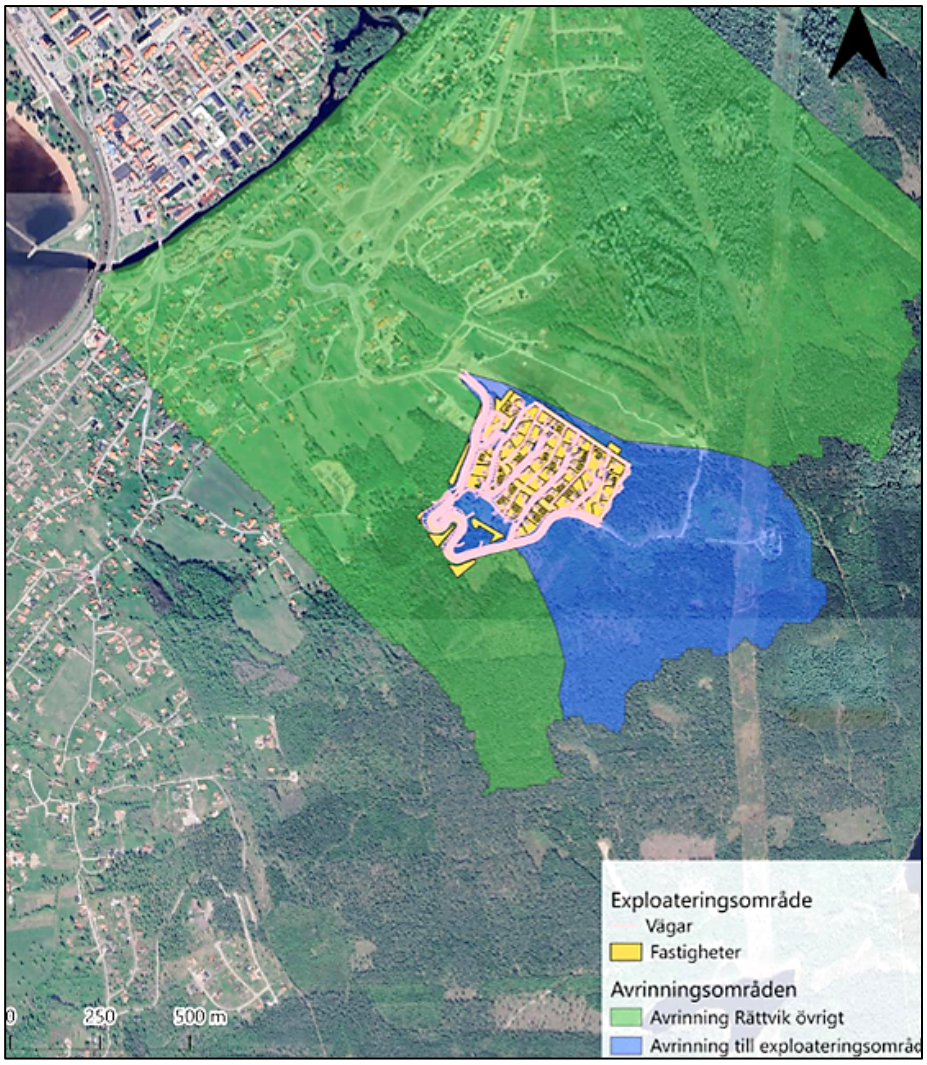
Dagvattenutredning

Efter att detaljplanen varit på samråd har en dagvattenutredning tagits fram av WSP 2023-08-25. Under 2025 har planförslaget arbetats om och en ny dagvattenutredning har tagits fram av Thyréns 2026-01-30. Efter detta har Thyréns kompletterat med vidare studier för påverkan främst nedströms 2026-05-04. Kompletteringen har även tagit hänsyn till

kommunala dagvattensystemet (trummor, diken, ledningar och liknande). Den tidigare utredningen, från WSP, ligger som bilaga i den nya utredning då vissa delar hänvisar till densamma. En sammanfattning av ett nuläge följer.

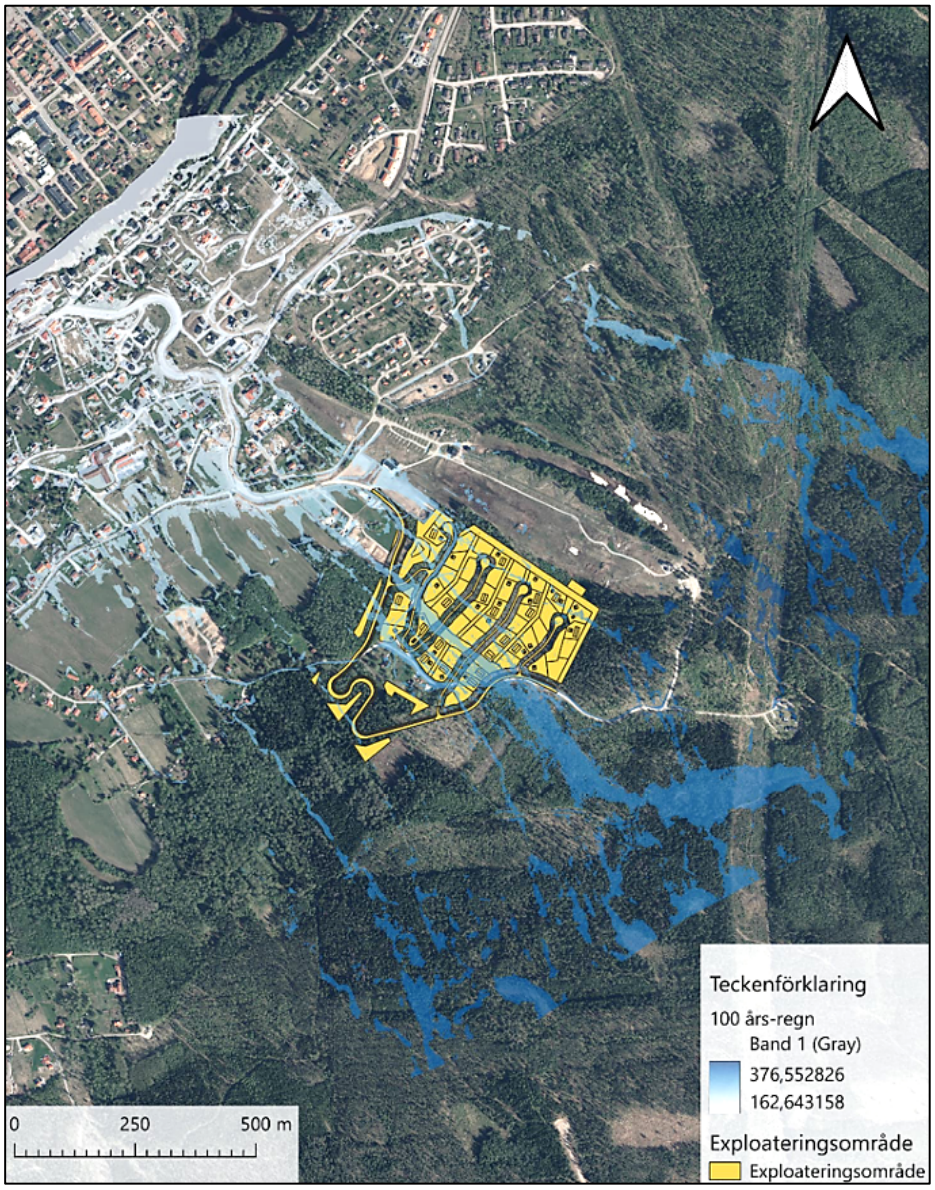
Avrinningsområdet uppströms och inom detaljplanen är tall dominerad skog (tallhed), med kraftig topografi och en medellutning om 5–8,5 %. Den dominerande jordarten är moränlera, vilket medför låg infiltrationskapacitet (SGU 2026). Den kraftiga lutningen i kombination med exploateringens ökade andel hårdgjord yta skapar förutsättningar för snabb avrinning och höga flödestoppar.

Recipient är Enån, som från detaljplaneområdet rinner i öppna diken längs Werkmästergatan och vidare genom Rättviks tätort innan den mynnar i Siljan. Mellan detaljplanen och Enån passerar avrinningen genom befintliga vägdiken, kulverteringar och delar av det kommunala dagvattennätet. Se vidare nedan kartutsnitt.

Kartutsnitt med detaljplaneområdets läge i Enåns avrinningsområde. Planområdets gränser markerade i gul, avrinningsområdet till planen i blått och övrigt avrinningsområde i grönt.

Nedan kartutsnitt visar utbredningen av översvämning vid ett 100 års flöde innan exploateringen. Resultatet används som underlag för att förstå vilket vatten som idag rinner till detaljplaneområdet och hur detta fördelar sig mellan olika stråk. Underlaget kunde vidare användas till att förstå hur mycket vatten som idag rinner i bäcken genom detaljplaneområdet och hur mycket som rinner i vägdiken.

Kartutsnitt med detaljplaneområdets läge i Enåns avrinningsområde vid ett 100 årsflöde vid skyfall innan exploateringen för ett nuläge. Planområdets gränser markerade i gul och avrinningsområdet till planen i blått.

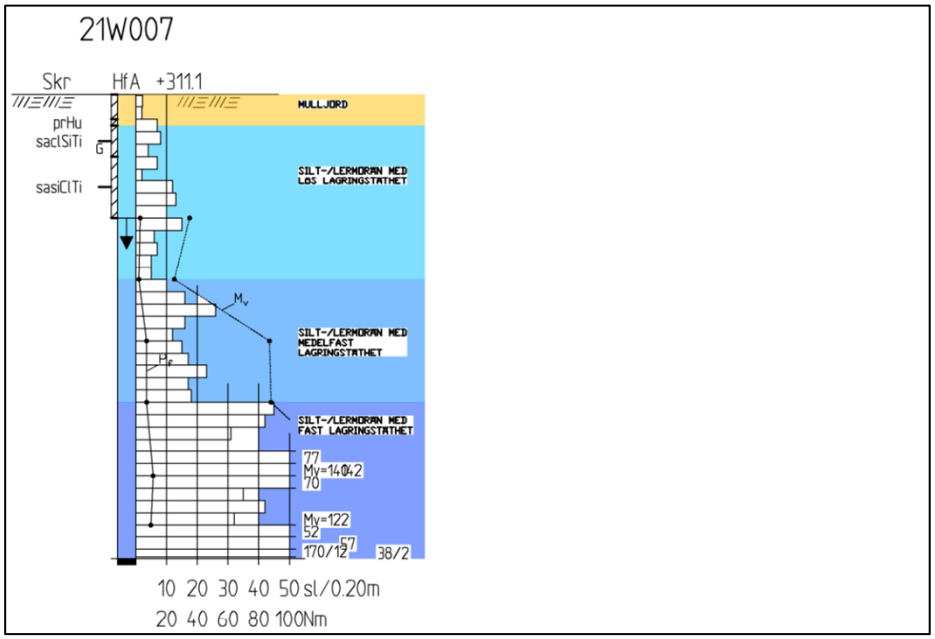
Geoteknisk undersökning

Geotekniska utredningar har tagits fram av WSP 2022-02-09. En sammanfattning av utredningen följer. Delar av utredning som redovisar konsekvenser av planförslaget redovisas under ”Planens konsekvenser” längre fram i planbeskrivningen.

Generellt utgörs marken överst av cirka 0,5 meter mulljord ovan silt- eller lermorän. Silt-/Lermorän kan delas upp i tre olika skikt med varierande lagringstäthet. Mellan 0,5 och 3 meter under markytan så finns det en löslagrad silt/-lermorän. Mellan 3 och 5 meter ansluter en medelfast silt/-lermorän och vid 5 meter övergår moränen till en fastlagrad morän. Av fältundersökningarna framgår att de geotekniska förutsättningarna är hyfsat homogena. Både silt- och lermorän har utvärderats och bedömts förhålla sig som en friktionsjord.

Djup till berg bedöms enligt SGUs jordjupskarta vara mellan 30-50 meter.

Utredaren har vid skruvundersökningar inte noterat några grundvattennivåer. Därför antas grundvattennivån ligga grundare i de lägre partierna.

Representativ redovisning av jordlagerföljden tolkad med hjälp av borrhål 7.

Stabilitetsförhållandena i utredningens resultat är baserade på en huslast på 40 kN/m³, trafiklast på 15 kN/m³ och en släntlutning på 1:2. Utredningen beskriver vidare att beräknad säkerhetsfaktor är högre än vad som kravställs vilket innebär att risken för stabilitetsbrott bedöms vara mycket låg.

Gällande sättningar anses dessa vara oproblematiska eftersom de är mindre än 0,5 centimeter.

Naturvärdesinventering

Naturvärdesinventering har tagits fram av VIVE UT VIVAS 2021-09-29. En sammanfattning av utredningen följer.

Foton från lövskogen öster om den mindre blå cirkeln i nedan kartutsnitt.

Flygbild över ungefärligt planområde med tydlig redovisning över växtligheten på planområdet. Ungefärligt planområde är markerat med stor blå cirkel. Den mindre blå cirkeln redovisar området där tillkommande kvartersmark för småhustomter föreslås. Källa: Skogens Pärlor.

En majoritet av det inventerade området består av ett kalhygge med en genomsnittlig näringsnivå, uppslag av gräs och en del örter. Rik förekomst av buskar, främst hallon och fläder. På sikt kommer lövträd att beskogat område.

Foton från kalhygget inom den mindre blå cirkeln i ovan kartutsnitt.

På flera ställen förekommer hydrologiskt ytvatten. Utdikning i nordvästlig riktning med äldre bäckfåror som utnyttjats. Någon gång under årens lopp har man försökt öka produktionen och påverkat utströmningen av ytligt markvatten genom breddning av naturliga bäckfåror. Naturlig markavvattning är störd i området, förutom en mindre bäckådra som rinner i nordvästra delen av området och passerar sedan ut i sjön Siljan.

Inga skyddsvärda element registrerades under inventeringen och inga naturvårdsarter noterades under inventering eller vid utsök från Artportalen/Analysportalen. Området har värden i flera aspekter men i och med skogens unga ålder och produktionsliknande struktur är det biologiska värdet i nuläget lågt. I och med sin närhet till Slalombacken har området värden kopplade till rekreation och friluftsliv. Efter utförd inventering ser vi inte några ytterligare behov av inventeringar och utredningar.

Riksintressen

Enligt 3 kap. 5–9 §§ och 4 kap. Miljöbalken kan områden av särskild betydelse ur ett nationellt perspektiv vara av riksintresse. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra, skada eller motverka dem. Staten kan ingripa mot exploateringsföretag eller andra ingrepp som kan påtagligt skada riksintressen.

Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv

Planområdet ingår i två större riksintresseområden: *Riksintresse för friluftsliv* (Siljansområdet) 3 kap. 6 § miljöbalken och *Riksintresse för rörligt friluftsliv* 4 kap. 1–2 §§ miljöbalken med hänsyn till natur- och kulturvärdena som är särskilt intressanta för turism och friluftsliv.

I värdebeskrivningen för Siljansområdet beskrivs bland annat att det finns särskilt goda förutsättningar för:

- berikande upplevelser i natur och, eller kulturmiljöer.
- friluftsaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Vidare beskrivs i urval att storskalig exploatering eller bebyggelse med dålig anpassning till landskapet, industrietableringar, täktverksamhet och vägbyggen kan skada landskapsbilden och därmed värdet för friluftslivet.

Riksintresset för rörligt friluftsliv utgörs av områden med unika natur- och kulturvärden som är särskilt värdefulla för turism och friluftsliv. Även allmänhetens möjlighet till utnyttjande av landskapet för avkoppling, motion, naturupplevelser, jakt och fiske omfattas.

Förbudet mot påtaglig skada eller övriga krav på förbud och hänsyn gäller dock inte i de fall då åtgärden bland annat avser utveckling av befintliga tätorter och det lokala näringslivet om inga andra lämpliga alternativ finns.

Riksintresse för totalförsvaret

Planområdet ingår i område för *Riksintresse för totalförsvaret, påverkansområde väderradar* 3 kap. 9 § miljöbalken. Bland annat höga byggnader eller anläggningar kan riskera att skada riksintresset.

Hushållningsbestämmelser

Enligt 3 kap 1 § miljöbalken ska områden användas till det som de är mest lämpade till med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Jord- och skogsbruk

Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Särskilda hushållningsbestämmelser för vissa områden i landet.

Planområdet är likt hela Rättvik en del av utpekat särskilt område ”Siljan och Orsasjön med öar och strandområden samt området utmed Oreälven, sjön Skattungen och Oresjön med området söder därom över Gulleråsen och Boda till Rättvik”.

Inom området skall turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten

av exploateringsföretag. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet.

Strandskydd

Lagstiftningen kring strandskydd hanteras i 7 kap. 13–18 h §§ Miljöbalken. Från och med 2025-07-01 tas strandskyddet bort för bland annat vattendrag smalare än 2 meter.

Att tillfälligt eller kontinuerligt leda bort grundvatten eller göra åtgärder i ett vattenområde, vid till exempel grundläggning av byggnader och vägar, räknas som vattenverksamhet (som regleras i 11 kap. miljöbalken). Erforderliga tillstånd ska sökas eller anmälan göras i de fall det krävs till Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är bestämmelser om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt och regleras i miljöbalken. Det finns idag MKN för buller, luft och vatten. MKN är juridiskt bindande och ska följas vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen.

Luft

I dag finns miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft vad gäller kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, partiklar, bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly. Dimensionerande är oftast normerna för partiklar och kväveoxider.

Inga kända mätningar av luftkvaliteten finns för centrala Rättvik.

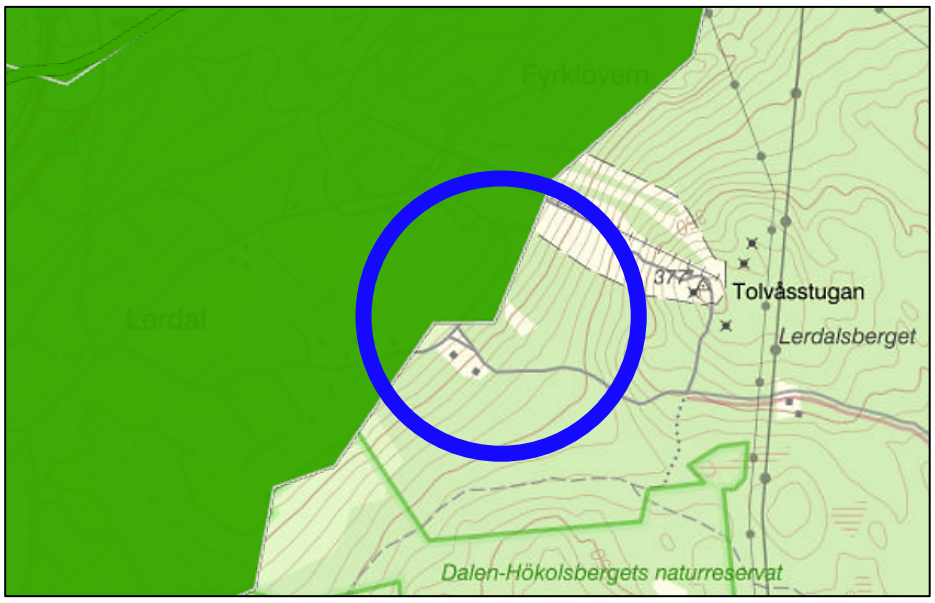
Vatten

Vattenförvaltningsarbetet i Sverige bygger på EU:s ramdirektiv för vatten, det s.k. vattendirektivet, och omfattar alla typer av yt- och grundvatten. En miljökvalitetsnorm (MKN) för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status.

Genom normerna ställs krav på ekologisk och kemisk kvalitet i ytvatten, och krav på kemisk kvalitet och vattentillgång för grundvatten. En norm anger en lägsta tillåten nivå. Den sammanlagda miljöpåverkan på vattenförekomsten får inte orsaka att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.

Den nordvästra delen av planområdet ligger inom en grundvattenförekomst Rättvik, WA86582731, se vidare ovan kartutsnitt. Grundvattenförekomsten är av typen sedimentärt berg. Enligt Vatteninformationssystem Sverige är miljökvalitetsnormerna för kemisk grundvattenstatus samt kvantitativ status goda för grundvattenförekomsten. Enligt Länsstyrelsens sammanställning

”Miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomster” finns för grundvattenförekomsten inga särskilda krav.

Kartutsnitt med grundvattenförekomsten och dess status som grönt (god) heltäckande område. Ungefärligt planområde är markerat med blå cirkel Källa: Länsstyrelsen Vattenkartan.

Planområdet ligger inom ett avrinningsområde till vattenförekomsten Siljan som också är recipient för området. Avståndet till recipienten från planområdesgräns är cirka 1100 meter (fågelvägen). Se vidare nedan tabell.

Siljan	Status	Kvalitetskrav (MKN)
Ekologisk status	Måttlig status. Bland annat på grund av vandringshinder i intilliggande vattendrag som stör kvalitetsfaktorerna fisk, konnektivitet och hydrologisk regim.	God ekologisk status 2033.
Kemiskt ytvatten	Uppnår ej god status. Överskridande gränsvärden av kvicksilver och bromerande difenyleter.	God kemisk ytvattenstatus 2027.

Tabell med miljökvalitetsnormer för Siljan och deras status.

Buller

Miljökvalitetsnormer (MKN) för omgivningsbuller, såsom de i dag är formulerade, gäller bara skyldigheten att kartlägga och upprätta åtgärdsprogram för kommuner med fler än 100 000 invånare. I mindre och medelstora kommuner (under 100 000 invånare) ska strävan vara att begränsa buller.

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Inga vägar med bullerproblematik i närheten av planområdet. Omgivningsbuller från skidbacke kan uppstå från skidlift och pistmaskin men främst från snöläggningssystem under kortare enskilda tillfällen främst i början av säsongen.

Ljusföroreningar

Skidbacke är utrustad med belysning. Belysning är tänd när verksamhet pågår och i viss mån under preparering. Öppettiderna är mellan klockan 09:30 till 15:30 och vid tillfälle för kvällsskidåkning fram till klockan 20:00. Ungdomsträning pågår kvällstid vissa dagar.

Risk för olyckor och farligt gods

Riksväg 70 utgör primär transportled för farligt gods. Planområdet ligger fågelvägen cirka 1000 meter från vägen. Även Dalabanan som går parallellt med riksvägen är en transportled för farligt gods.

Länsstyrelsen Dalarna tog 2012 fram vägledningen *Farligt gods – riskhantering i fysisk planering* som syftar till att vägleda kommunerna i hur de ska hantera riskfrågor i sin planering. Vägledningen innebär att en riskhanteringsprocess ska genomföras när detaljplaner tas fram inom 150 meter från en farligt gods-led. I vägledningen redovisar länsstyrelsen en zonindelning utifrån avståndet mellan riskkällan och olika typer av markanvändning. Beroende på skyddsavstånd från väg eller järnväg kan olika typer av markanvändning planeras utan särskild riskhantering, men om skyddsavstånden för zonindelningen inte kan hållas kan det krävas särskilda skyddsåtgärder.

Risk för översvämning

Planområdet ligger ej inom översvämningskänsligt område och påverkas inte av närliggande större sjöar.

Risk för erosion, ras och skred

Utförda undersökningar visar att ytskikten generellt utgörs av mulljord ovan silt- eller lermorän. Enligt utförda stabilitetsberäkningar bedöms totalstabiliteten ur geoteknisk synvinkel vara tillfredsställande för såväl befintliga som för framtida utbyggda förhållanden.

Markföroreningar

Inom planområdet bedöms det ej förekomma några markföroreningar då området består av främst skogsmark och inte är ianspråktaget sedan tidigare.

Radon

Genomförda radonmätningar visar att marken klassificeras som lågradonmark.

Hydrologiska förhållanden

Det finns två kända mindre diken eller bäckar inom eller i direkt anslutning till planområdet. Grundvatten har inte påträffats i samband med de geotekniska skruvundersökningarna.

Naturmiljö

Planområdet utgörs idag av vägar, leder, tomter för bostad. Största delen är skogsmark där delar nyligen har kalhuggits.

Enligt artportalen finns inga rapporter i området om rödlistade arter eller nära hotade arter. Det finns inga biotopskydd i eller i anslutning till planområdet. Planområdet har inte identifierats som ett ekologiskt särskilt känsligt område och berörs inte av Natura2000 område.

Kulturmiljö

Jordbruk

På gällande stadsplans grundkarta och på ortofoton från 1975 och 1960 framgår att jordbruk har skett inom planområdet. Se nedan kartutsnitt.

Befintliga bäcken ter sig anlagd för att avvattna områdena. I grundkartan till detaljplanen har dessa områden tolkats in utifrån de äldre ortofoton. Någon gång strax efter 1975 eller dessförinnan har jordbruket upphört och områdena har vuxit igen helt och hållet vilket framkommer på ortofoton från 2024.

Utsnitt från ortofto från 1960 med tidigare jordbruksmark markerad med blå cirkel som idag 2026 är helt igenvuxet.

Fornlämningar

Enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök finns det inga kända fornlämningar inom planområdet. Närmsta registrerade fornlämning finns 800 meter från planområdet.

Teknisk försörjning

Dricks- och spillvatten

Planområdet ligger inte inom verksamhetsområdet för vatten och spillvatten idag. Rättviks nya reningsverk från 2017 har tillståndsgiven belastning (MAX GVB) för 25 000 Pe (person ekvivalenter). Maximal genomsnittlig veckobelastning för tätbebyggelsen är beräknad till 12 500 Pe (uppmättes under sommaren 2025, under Classic Car Week till 9 900 Pe).

Tillståndet för vattenverket medger 4 000 m3 per dygn och enstaka dygn 4 500 m3. Vattenuttaget ligger i dagsläget på 2 000 m3 per dygn i medel.

Dagvatten

Det finns inga kommunala dagvattenledningar eller verksamhetsområde för dagvatten i området.

Värme

Det finns inga fjärrvärmeledningar i närheten av planområdet.

El- och fiberledningar

Befintlig bebyggelse inom planområdet är ansluten till Dala Energi AB:s elnät. Fiberanslutning finns i anslutning till planområdet.

Avfall

Det kommunala bolaget Dala Vatten och Avfall AB ansvarar för insamling och omhändertagande av avfall.

Brand

Framkomligheten för räddningstjänsten till och från planområdet bedöms som tillfredställande och insatstiden bedöms vara inom cirka 10 minuter.

Service

Rättviks samhälle ligger cirka 2 kilometer från planområdet. Där finns kommersiell och offentlig service samt Rättviks resecentrum med busstation och järnvägsstation.

Trafik

Planområdet nås med bil primärt via Slalomvägen som i sin tur leder ut på Vålsvedsvägen men också till Storgatan, Riksväg 70 och Rättviks centrala delar. Från Vålsvedsvägen tar man sig vidare till Furudalsvägen 301. Det finns även möjlighet att på mindre lokalgator ta sig fram till samma målpunkter.

Slalomvägen medger idag en hastighet på 40 km/h. Det finns en större parkering i direkt anslutning till planområdet vid skidbacken.

Längs med Slalomvägen finns gång- och cykelväg hela vägen till centrala Rättvik.

Närmsta busshållplats finns längs Faluvägen, cirka 1500 meter från planområdet. Hållplatsen heter Karlsvik och trafikeras av Dalatrafiks busslinjer inom Rättviks kommun samt linje 350 mellan Mora-Falun.

PLANENS KONSEKVENSER

I detta kapitel beskrivs konsekvenserna som detaljplanen kan ha på området och dess omgivning.

Kommunala planeringsunderlag

Detaljplan

Gällande ändring av stadsplan har inte blivit mer utbyggd än enstaka byggrätt för bostadsändamål och parkering. Det finns inget kommunalt beslut för detta utan bedömningen är att inte efterfrågan funnits på fler stugor för endast uthyrningsverksamhet i Rättvik, samtidigt som byggrätterna är anpassade efter 1980-talets krav och behov vilket gör det svårt att uppföra byggnader med de kraven på ytor, takhöjder, isolering med mera.

Två tomtplatser inom byggnadskvarter för bostadsändamål tas bort och ersätts med användningen för gata. Syftet är att kunna få plats med en tillgänglig gata och gång- och cykelväg som inte lutar mer än 1:12 och följer dagens krav. I övrigt justeras endast den allmänna platsen för vägmark och park eller plantering utefter behovet som den nya gatan har. Alla slänter och diken ryms inom användningen för gata.

Ett större område med byggnadskvarter för stugbyändamål justeras i utbredningen något men samtidigt delas området upp så att stråk får allmän plats natur och gata tillåts bryta upp bebyggelsen. Befintlig bäck/dike ges ett brett naturområde rakt genom området. Upplevelsen av ett privatområde där man inte tillåts passera har därmed tagit bort. Byggrätterna har kompletterats med bostäder och fortsatt möjlighet att hyra ut bostad.

Specialområde för skidbacke och skidlift utgår från planområdet. Område för parkering bevaras och kompletteras med möjligheten till markreservat för allmännyttiga ledningar under mark så att planförslaget kan ansluta till det kommunala VA-nätet.

Vid ett antagande av det nya planförslaget kommer delar av ändringen av stadsplanen att ersättas och vissa delar att upphävas. Anledning till upphävandet är att området för gata anpassats för att inte lämna restbitar med olämplig markanvändning på en stor mängd privatägda fastigheter.

Den samlade bedömningen med planförslaget utifrån perspektivet att gällande ändring av stadsplan i stället byggs ut är att ändamålsenliga anläggningar och markanvändning kan komma tillstånd utan att ge lika hög påverkan på bland annat riksintressen, landskapsbilden och natur i

området. Samtidigt som bostadsförsörjningen, både för småhus och mindre flerbostadshus inom 2 kilometer från centrum av Rättvik kan säkerställas för kommande år och att turismen som näring fortsatt kan ges utrymme med attraktiva uthyrningsmöjligheter av bostad eller del av densamma.

Planbesked

Bedömningen är att planförslaget går i linje med beviljat uppdrag. Möjliggörande av småhus, fortsatta uthyrningsmöjligheter och ett justerat planområde för att få tillstånd tillgänglig gata, dagvattenhantering samt att kunna bygga ut nödvändiga tekniska anslutningar.

Översiktsplan

Planförslaget ligger inom den primära serviceorten Rättvik, 2 kilometer från centrum. Med gång- och cykelväg hela vägen. Planförslaget säkrar en pusselbit i den långsiktiga boendeplaneringen och stödjer näringslivet med möjlig uthyrning av bostad i direkt anslutning till flera turismnäringar. En annars omodern detaljplan förnyas och inga nya markområden tas därmed i anspråk. Närheten till befintlig infrastruktur såsom vägar, gång- och cykelvägar, ledningsnät och annan kommunal service innebär att kommunen mer effektivt kan nyttja befintliga anläggningar genom förtätning av området som ligger i ett lockande läge.

Planförslaget har säkerställt att befintligt utbud kompletteras med en annan typ av bostäder med uthyrningsmöjligheter än befintlig bebyggelse som mest är avsedd för permanenta bostäder. Stor hänsyn gällande utformning och utbredning har tagits gentemot befintlig bebyggelse och områdets kvaliteter utifrån platsens förutsättningar. Vidare har stor vikt lagts vid trafiksäkra miljöer gällande lutningar, avskildhet, backrörelser och liknande.

Planförslaget har framställts för att medge så mycket byggnation som möjligen tåls inom förutsättningarna för att befintlig och ny infrastruktur ska nyttjas så effektivt som möjligt. Gröna stråk och gator som inte avslutas med privat kvartersmark uppmuntrar till rörelser genom planförslaget och ger flera gemensamma ytor och uppmuntrar till möten. Exempelvis dagvattendammen kan kompletteras med en fin grillplats med utsikt över Siljan.

I nuläget finns ingen busslinje upp till bergets topp. Planförslaget har säkerställt en säker plats för hållplats i mitten av området. Även området för parkering kan förses med hållplats inom användningen. Hela vägen från området till busshållplats och vidare till Rättviks centrum finns gång- och cykelväg vilket innebär att personer kan bo och besöka området utan behov av egen bil. Vidare är helheten utformad utifrån perspektivet att området är ett friluftsområde och att tillkommande bebyggelse ska ta tillvara denna möjlighet att direkt från bostadens tomtplats kunna ta sig ut på flera olika leder och till skidbacken. Utifrån ett nuläge med gällande ändring av stadsplan innebär planförslaget att

friluftslivets behov kraftigt förstärkts av både gröna korridorer och passager samt platser med natur och vatten som inte bara är ägnade åt privata bostäder eller besökares uthyrningsstugor.

Sammantaget bedöms planförslaget följa översiktsplanen. Den jordbruksmark som tas i anspråk för anordnandet av huvudgata med gång- och cykelväg är redan i gällande stadsplan ianspråktagen (men aldrig utbyggd) samtidigt som det är ett väsentligt allmänt intresse att kunna komma till bergets topp och den tätortsnära rekreation i området med tillgängliga gator.

Gång- och cykelplan

Befintlig gång- och cykelväg längs Slalomvägen förlängs och kompletteras genom hela planområdet. Planförslaget bedöms gå i linje med kommunens gång- och cykelplan.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Ställningstagande 4 kap. 33 b & Plan- och bygglagen (2010:900)

Slutsatsen av undersökningen är att ett plangenomförande inte kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan att genomförandet därmed behöver föregås av en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt miljöbalken 6 kap. 11§.

Undersökningen var på samråd med Länsstyrelsen vid plansamrådet. Länsstyrelsen delade kommunens bedömning. Kommunen tar i samband med beslutet att skicka planförslaget på granskning även beslut om att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Utredningar

Arbetsmaterial och förprojektering

Den samlade bedömningen är att en utbyggnad av planförslaget är möjlig och att plankartan har erforderlig plats för nödvändiga anläggningar för gator, diken, VA och dagvatten finns. Det går att bygga ut på kvartersmarken enligt den byggrätten som medges och de bestämmelser som plankartan ger enligt för framtagande av planförslagets gällande byggregler.

Dagvattenutredning

Efter att detaljplanen varit på samråd har en dagvattenutredning tagits fram av WSP 2023-08-25. Under 2025 har planförslaget arbetats om och en ny dagvattenutredning har tagits fram av Thyréns 2026-01-30. Efter detta har Thyréns kompletterat med vidare studier för påverkan främst nedströms 2026-05-04. Kompletteringen har även tagit hänsyn till kommunala dagvattensystemet (trummor, diken, ledningar och liknande). Den tidigare utredningen, från WSP, ligger som bilaga i den nya utredning då vissa delar hänvisar till densamma. En sammanfattning av utredningens förslag och beräkningar av planförslaget följer.

Dagvattnet från planområdet föreslås att hanteras via uppsamling samt

avledning i erosionsskyddade diken, för att sedan fördröjas och renas i en torrdamm.

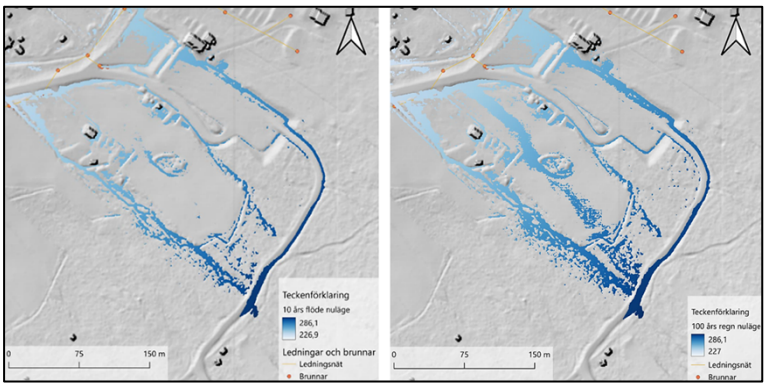
Den planerade exploateringen kommer att öka avrinningen från avrinningsområdet som omfattar planområdet från 894 l/s till 1484 l/s vid regn med återkomsttid på 100 år med klimatfaktor på 1,3 beaktat.

Översvämningsrisker för planerad bebyggelse, samt risker nedströms till följd av planerad exploatering, bedömdes vara låga framför allt kopplat till områdets topografi samt föreslagna åtgärder. Av vikt är dock att lokala lågpunkter inte skapas i genomförandeskedet där vatten kan ansamlas intill bebyggelse.

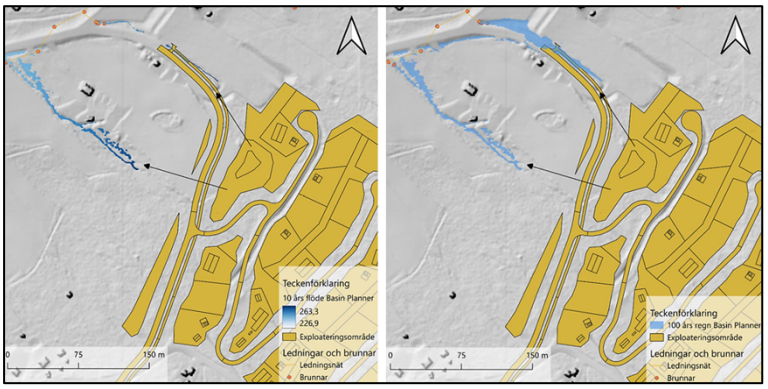
Erforderlig fördröjning med tömning på maximalt 894 l/s motsvarar 3381 m3 fördröjningskapacitet i den planerade dagvattendammen, vilket medför att även de av exploateringen orsakade flödesökningar vid framtida 100-årsflöden kan fördröjas inom planområdet. Med användning av verktyget Basin Planner kan ett maximalt utflöde om 500 l/s åstadkommas vid ett framtida 100 årsflöde med klimatfaktor på 1,3 beaktat.

> Basin Planner-beräkningarna i utredningen visar att den föreslagna utloppskonstruktionen reducerar peakflödet ut från detaljplanen vid samtliga undersökta återkomsttider till en nivå som ligger nämnvärd lägre än motsvarande flöde från oexploaterat avrinningsområde. Vid 10-årsregn sjunker peakflödet från ca 1 750 l/s (exploaterat utan åtgärd) till ca 230 l/s, en reduktion på närmare 90 procent. Vid 100-årsregn uppnås motsvarande effekts med en strypning på till ca 500 l/s. Därmed kompenserar inte bara för exploateringens flödesökning, utan ger en faktisk förbättring av flödessituationen jämfört med nuläget.
>
> I ett brant avrinningsområde av denna karaktär är det peakflödet, inte den totala vattenvolymen, som bestämmer översvämningsutbredningen. Genom flödesutjämningen sänks peaken samtidigt som utflödet förlängs i tiden. Detta innebär att flödet vid kontrollpunkter nedströms kan vara något högre än nuläget under en kortare period efter peaken har passerat, men markant lägre vid den dimensionerande peaktidpunkten. Eftersom det är peaktidpunkten som styr maximal vattennivå och översvämningsutbredning är effekten entydigt positiv för nedströms situation. Detta framgår även av att ingen ökad översvämningsutbredning kan iakttas.
>
> Utöver peakreduktionen ger fördröjningen en tidsförskjutning av flödet ut från detaljplanen. Genom att utflödet sker efter att regnpeaken har passerat undviks samverkan mellan utsläpp från dammen och nederbördsdriven peak nedströms. Se kartutsnitt nedan.
>
> Sammanfattningsvis visar utredningen att dammen och

Basin Planner utloppet sänker peakflödet ut från detaljplanen så att flöden nedströms inte överskrider nulägets nivå vid någon undersökt återkomsttid. Den goda flödesutjämnande effekten beror till stor del på att magasineringsvolymen om 3 381 m³, som togs fram i dagvattenutredningen för att klara ett 100 årsregn med klimatfaktor 1,3, är väl tilltagen i förhållande till avrinningsområdets storlek. När denna volym kombineras med en utloppsgeometri optimerad för flera återkomsttider samtidigt finns marginal att hålla utflödet under nulägets nivå även vid lägre återkomsttider.

Kartutsnitt från området direkt nedströms planområdet som redovisar flödet ut från detaljplanen i dagsläget innan exploatering vid ett 10 års regn till vänster och vid 100-årsregn till höger.

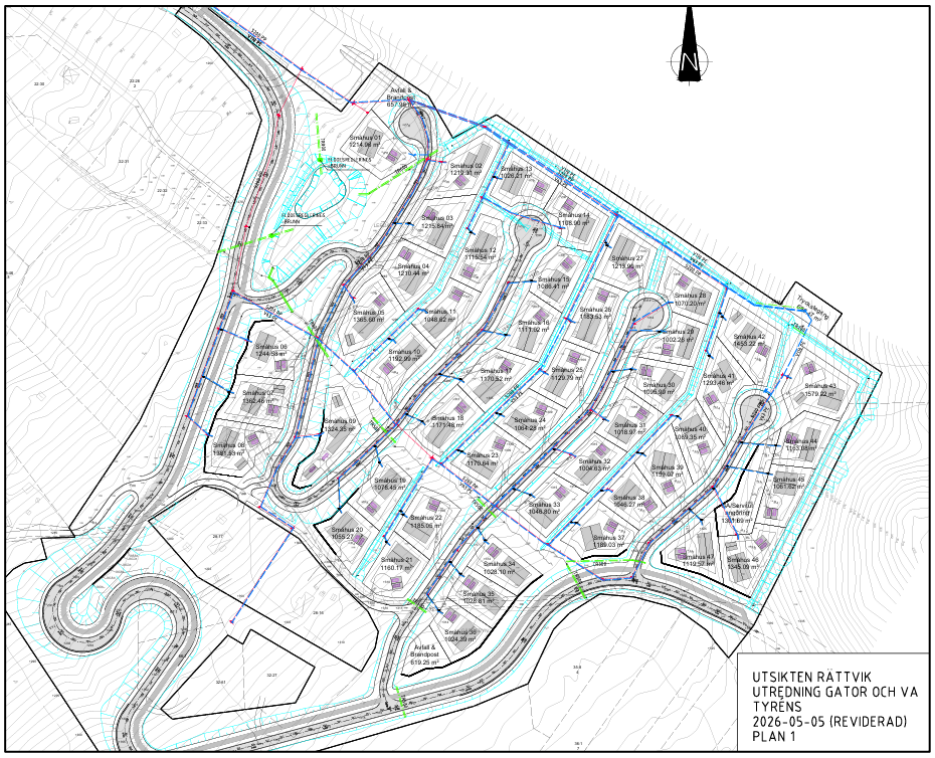
Kartutsnitt från området direkt nedströms planområdet som redovisar flödet ut från detaljplanen i dagsläget efter exploatering vid ett 10 års regn till vänster och vid 100-årsregn till höger.

Med rening i torrdamm omfattande 3381 m3 så kommer föroreningshalterna från området att understiga de riktvärden som rekommenderats av Riktvärdesgruppen (2009), och således bör MKN inte påverkas negativt till följd av planerad exploatering om torrdamm med erforderlig dimension skapas som fördröjnings- och reningsåtgärd.

Exakt utformning på dammen, diken och trummor lämnas till

detaljprojekteringsskedet, men med föreslagna dimensioner så kan den ökade avrinningen från planområdet fördröjas samt renas på så vis att flöden nedströms förblir oförändrade upp till 100-årsregn och ej negativt påverka miljökvalitetsnormer, MKN, i enlighet med kommunens önskemål om lokal omhändertagning av dagvatten. Recipienten är av generellt god kemisk och ekologisk status, och de halter av exempelvis kvicksilver som släpps ut efter rening från planområdet är så pass låga att miljökvalitetsnormer, MKN, ej bör negativt påverkas. Vidare färdas planområdets vatten i växtbeklädda diken från planområdet mot Enån, där vidare reningseffekt som ej tillgodoräknats i denna utredning tillkommer. I praktiken innebär det att halterna som når recipient sannolikt är betydligt lägre än de som redovisas i dagvattenutredningen.

I samband med anläggning av vägar nedströms, utanför planområdet föreslår utredningen att befintliga vägdiken kan breddas för att ge större säkerhetsmarginal.

Kartutsnitt från systemlösningsbild i dagvattenutredning. Dikens utbredning, fall och placering, samt trummors dimensioner, samt dagvattendammen med tillhörande flödesbrunnar har studerats.

Den sammantagna bedömningen är att planförslaget kommer hantera av planförslaget tillkommande dagvatten lokalt och förbättra skyfallshanteringen för områdena nedströms fram till skyfall i form av 100-årsregn med klimatfaktor 1,3. Därefter kommer vattnet inte fördröjas vidare.

Eftersom inte planförslaget har rådighet fram till recipient har skyfallsregn använts som krav gentemot det annars brukliga 10-årsregnet eller 20-årsregnet. Bedömningen är att 100-årsregn med klimatfaktor är

en rimlig återkomsttid och det krav som generellt används i Sveriges kommuner för liknande situation.

Planförslaget är uppbrutet med ett stort finmaskigt nät av flera diken inom allmän plats vilket är ett lokalt omhändertagande med syfte att motverka behovet av kraftiga underjordiska ledningar. Genom att kommunen är huvudman för de stora stråken genom planområdet och den dagvattendamm som föreslås säkerställs ansvaret långsiktigt gällande funktion och skötsel.

Geoteknisk undersökning

Geotekniska utredningar har tagits fram av WSP 2022-02-09. En sammanfattning av utredningens slutsatser kring bebyggelsen följer.

Stabilitetsförhållandena i utredningens resultat är baserade på en huslast på 40 kN/m³, trafiklast på 15 kN/m³ och en släntlutning på 1:2.

Byggnader bedöms kunna grundläggas direkt på mark utan grundförstärkning med följande förutsättningar och villkor:

- Grundläggningen skall dimensioneras enligt Eurokod. Underlaget är framtaget för Geoteknisk kategori 2. Karakteristiska och dimensionerande jordartsparametrar väljs enligt avsnitt ”Dimensioneringsförutsättningar”.
- Stabilitets- och sättningsberäkningar har utförts på en väldig översiktlig nivå där påverkan på hela utbredningsområdet har undersökts. När detaljprojekteringen kring villorna är avslutade så bör stabilitet kring husen kontrolleras för att avgöra avståndet mellan hus och släntkrön samt den störst möjliga släntlutningen för att undvika ett lokalt grundbrott.
- Gatorna ska dimensioneras för materialtyp 5A och tjälfarlighetsklass 4.
- Radonmätningar visar att marken klassificeras som lågradonmark.
- Eventuell organisk jord under planerad byggnad skall utskiftas.
- Schakt skall länshållas så att erosion och uppmjukning av schaktslänter och schaktbotten ej förekommer.
- Då jorden innehåller silt bedöms den vara eroderingskänslig och flytbenägen, vilket innebär att arbetstekniska problem kan uppstå vid arbeten under grundvattennivån eller vid kraftig nederbörd. Grundläggning bör utföras i torrhet, om grundvatten påträffas ovan schaktbotten bör det avsänkas till 0,5 m under schaktbotten.
- Jordlagren på schaktbotten skall förutsättas vara tjälfarliga och grundläggningen ska utföras frostfritt. Om schakt och fyllningsarbete utförs vintertid ska fyllning utföras av krossad sprängsten.
- Schakt skall ske enligt handboken utgiven av arbetsmiljöverket

och statens geotekniska institut ”Schakta säkert”.

- Upplag ska ej placeras ovan befintliga ledningar eller nära släntkrön.

Sammantaget bedöms utbyggnad vara möjlig enligt planförslaget. Plankartan har försetts med bestämmelser för att säkerställa viktiga aspekter utifrån den geotekniska utredningen kring stabilitet och sättningar.

Naturvärdesinventering

Naturvärdesinventering har tagits fram av VIVE UT VIVAS 2021-09-29. Utredningen har inte identifierat några skyddade arter eller andra skyddsvärda naturvärden. Sammantaget med att planförslaget föreslår skyddszoner kring befintlig bäck/dike och flertalet gröna korridorer på allmän platsmark för natur och bestämmelser kring trädfällning bedöms inte planförslaget innebära påtaglig skada på skyddade arter eller höga naturvärden.

Riksintressen

Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv

De båda riksintressena har i vissa delar motsträviga syften. Det rörliga friluftslivet gynnas av att områden tillgängliggörs för besökare genom boendemöjligheter, tillgängliga vägar och parkeringsplatser och liknande. Samtidigt kan då naturvärdena som riksintresset för friluftsliv avser skydda påverkas med mer slitage och reducerade orörda områden.

Planförslaget bedöms möjliggöra för flera personer att kunna besöka Siljansområdet med mer bostäder för uthyrning i direkt anslutning till både leder, skidbacke och besöksmål för friluftsliv. Planförslaget hindrar inte besökare att förflytta sig genom området och ger möjlighet till gröna korridorer för djur och växter.

Det pågår framtagande av kommunalt naturreservat vid Lerdalbergets topp och befintlig väg är brant och svårframkomlig och inte tillgänglig eller säker. Planförslaget möjliggör att vägen fram till reservatet tillgängliggör för fler besökare.

Med utgångspunkt i att hela området i befintlig gällande ändring till stadsplan redan ianspråktar hela området på ett kraftigt privatiserande sätt utan möjligheter till tillgänglig angöring och inga utformningsbestämmelser på hur ny bebyggelse ska anpassas till platsen har planförslaget tagit stor hänsyn till värdekärnorna i riksintressena.

Området kan bedömas vara en storskalig exploatering. Med bestämmelser kring utförande och markanpassning, höjder och likformigt uttryck för fasader och tak, samt krav på att byggnader ska delas upp i flera volymer för att skapa gårdsbilder bedöms påverkan på landskapsbilden inte bli påtaglig. Samtidigt som planförslaget ligger inom befintlig tätort i behov av utveckling och angränsande bebyggelseområden i norr med mycket bråkig struktur.

Sammantaget bedöms inte planförslaget innebära påtaglig skada på riksintressena och att dessa tål planförslagets föreslagna utveckling, med tanke på de positiva delar som förslaget innebär genom att tillgängliggöra friluftslivet både för tillkommande bostäder och besökare.

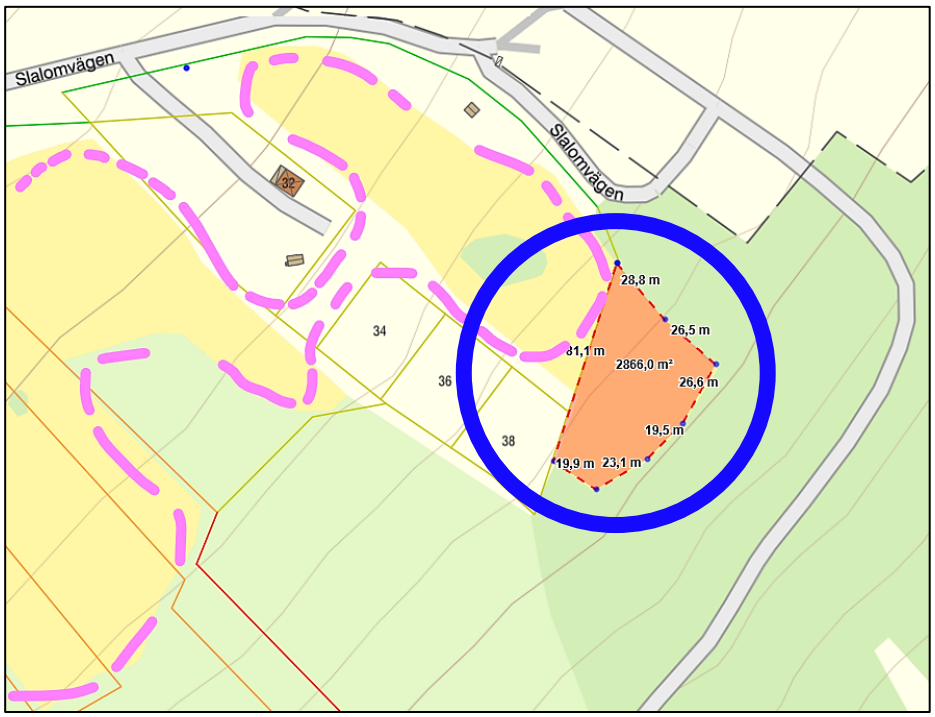
Riksintresse för totalförsvaret

Alla byggrätter är begränsade höjdmässigt till cirka två våningar med möjlighet till inredd vind. Bedömningen är att påverkan därmed inte är påtaglig.

Hushållningsbestämmelser

Jord- och skogsbruk

Inom planförslaget finns ett område på cirka 2900 m^2 som är jordbruksmark. Området är ianspråktaget i gällande ändring till stadsplan med område för allmän plats till vägmark, samt park eller plantering. Vägen har inte blivit utbyggt enligt den gällande planen utan annan väg inom kvartersmark är utbyggd. Denna uppfyller inte kraven för tillgänglighet eller trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter. Kommunen vill inte ha en planmosaik där området för jordbruksmarken är kvar med gällande ändring av stadsplan utan vill för tydlighetens skull att även denna del ingår i det nya planförslaget. Kommunen vill inte heller att vägen byggs ut förrän det nya förslaget vunnit laga kraft. Detta för att kunna tillskapa en säker och tillgänglig väg.

Kartutsnitt över del av planområdet. Ungefärligt område med jordbruksmark är markerat med blå cirkel. Sammanhängande jordbruk markerat med rosa streckad linje. Källa: Lantmäteriet

Den samlade bedömningen är att det är ett väsentligt allmänintresse att kunna bygga ut en trafiksäker och tillgänglig väg till Bergets topp och dess möjligheter till tätortsnära rekreation och nyttjande möjligheter av friluftslivet för besökare. Samtidigt som området anses ianspråktaget av gällande ändring till stadsplan. Ett ianspråktagande bedöms inte heller hindra ett rationellt jordbruk då området ligger längst in som en liten knöl på ett annat större sammanhängande område vidare västerut mot Lerdal.

Området är idag en del av skogsbruket. Detta märks tydligt då stora delar nyligen har avverkats. Samtidigt ansluter området till tätorten Rättvik. Bedömningen är att planförslaget inte innebär att skogsskiften delas upp på ett sätt som påtagligt försvårar för ett rationellt skogsbruk. Den skog som lämnas runt planområdets byggrätter antas bli en del av tätortens natur. Skogsmark i anslutning till planområdet kan fortsatt brukas rationellt där den nya vägen kan möjliggöra ett mer rationellt skogsbruk.

Särskilda hushållningsbestämmelser för vissa områden i landet.

Även om planförslaget ligger inom särskilt utpekat område anser kommunen att bedömningen för värden redovisade under rubriken Riksintresse för friluftsliv och rörligt friluftsliv inte ger sådan påtaglig skada så planförslaget inte kan genomföras.

Strandskydd

Inget strandskydd bedöms påverkas då ingen av identifierade bäckar/diken inom planområdet är bredare än 2 meter. Planförslaget innebär att befintliga bäckar/diken bevaras men att åtgärder med trummor, brunnar och bäckar kommer påverka i den utsträckning att anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen i Dalarna län kan vara nödvändig för vissa av åtgärderna.

Miljökvalitetsnormer

Luft

Planförslaget beräknas inte alstra någon större mängd trafik eller annan utsläppskälla och miljökvalitetsnormerna för luft bedöms därför klaras i området.

Vatten

Vattenkvaliteten i Siljan och grundvattenförekomsten bedöms inte försämras med anledning av ett genomförande av planförslaget enligt utredningen för dagvatten.

Även miljökvalitetsnormen för vatten bedöms därför klaras.

Buller

Miljökvalitetsnormerna för buller avser kommuner med fler än 100 000 invånare.

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Planförslaget innebär inte att högsta hastigheten på Slalomvägen om 40 kilometer per timma kommer att avsevärt höjas och i kombination med att planområdet enligt Trafikverkets trafikalstringsverktyg förväntas öka fordonstrafiken med cirka 372 resor med bil och dag bedöms inte bullernivåerna öka så att gällande gränsvärden inte kan erhållas.

Verksamhetsbuller från skidlift och pistmaskin bedöms inte påverka planförslagets byggrätter för bostäder.

Buller från snöläggningssystem är beroende av vilken utrustning som används, exakt placering och riktning samt väderförhållande påverkar ljudbilden. Snöläggning sker oftast intensivt under korta perioder av några få sammanhängande dagar på helåret. En skyddskorridor av natur har i planförslaget upprättats mellan skidbacken och byggrätterna på 15 meter med skogsområde. Därefter fortsätter skogen cirka 20 till 25 meter innan pistytan i skidbacken tar vid. Pistytan är sedan cirka 90 meter bred fram till skidliften. Snökanoner kan placeras på annan plats i skidbacken och snön sedan köras ut med pistmaskin.

Bedömningen är att snökanoner kan placeras så att bullernivåer bli acceptabla. Riktvärdena för verksamhetsbuller bedöms vara framtagna för stadigvarande störande verksamhet och inte tillämpningsbara för enstaka årliga överskridelser. Vidare bedöms bullret mer vara av typen för tillfälliga evenemang som en helg med skotertävling, Classic Car Week eller liknande då snöläggning endast sker en mycket kort period enstaka tillfälle på året. För tillfälliga evenemang är riktlinjerna för buller till omgivningen mer tillåtande än för permanent verksamhet, även om miljöbalkens krav på att inte störa omgivningen gäller.

Sammantaget bedöms snökanoner kunna placeras så att inte störningen överskrider miljöbalkens krav.

Ljusföroreningar

Belysningen i skidbacken är riktad för att inte belysa mer än skidbackens anläggningar men visst ljus kan sippra sidledes. En skyddskorridor av natur har i planförslaget upprättats mellan skidbacken och byggrätterna på 15 meter med skogsområde. Därefter fortsätter skogen cirka 25 meter innan pistytan i skidbacken tar vid. Sammantaget bedöms därmed inte planförslaget påverkas av ljusföroreningar.

Risk för olyckor och farligt gods

Planförslaget är beläget mer än 150 meter från leder för farligt gods och ingen risk bedöms finnas.

Risk för översvämning

Planförslaget bedöms inte påverkas eller skapa risker för översvämning.

Risk för erosion, ras och skred

Sammantaget bedöms utbyggnad vara möjlig enligt planförslaget. Plankartan har försetts med bestämmelser för att säkerställa viktiga aspekter utifrån den geotekniska utredningen kring stabilitet och sättningar.

Markföroreningar

Markförorening bedöms inte finnas och därmed inte påverka planförslaget.

Radon

Marken är lågradonmark och inga särskilda åtgärder bedöms krävas för ett genomförande av planförslaget.

Hydrologiska förhållanden

Grundvatten har inte påträffats i samband med de geotekniska skruvundersökningarna och bedöms inte omöjliggöra ett genomförande av planförslaget.

Naturmiljö

Planförslaget har genom en stor andel av allmän plats för natur säkerställt att befintliga bäckar/diken med högre naturvärden kan förbli. Samtidigt har området kontinuerligt delats av med gröna korridor med allmän plats för natur i alla riktningar för att värna växter och djurs fortlevnad.

Detaljplanens genomförande innebär att ett skogsområde fortsatt ianspråktas likt i dagens gällande ändring till stadsplan och att skogsmarken på fastigheten minskas och på delområden försvinner helt. Kommunen har gjort bedömningen att skogsmarken inte har någon större betydelse för skogsnäringen och planområdet har heller inte bedömts hysa några större naturvärden.

En utbyggnad av planområdet kommer att innebära en förändring av landskapsbilden då ett oexploaterat skogsområde ianspråktas för bebyggelse. För att området ska upplevas som attraktivt för förbipasserande, från Siljan, Långbryggan, riksvägen och tätorten Rättvik, reglerar planen bebyggelsens utformning för att dela upp bebyggelsen, följa bebyggelsemönstret i Lerdal med slingrande vägar och skapa en enhetlighet med liknande kulörskalor och gestaltning. Genom dessa regleringar bedömer kommunen att planområdet inte negativt påverkar upplevelsen av Rättviks bergsida.

Kulturmiljö

Jordbruk

Inga bevarandevärde kulturmiljöer för jordbruk bedöms påverkas av planförslaget.

Fornlämningar

Inga fornlämningar bedöms påverkas med planförslaget.

Alla fornlämningar, såväl kända som okända, är skyddade enligt kulturmiljölagen. Skulle det i samband med exploatering eller andra arbeten påträffas fornlämningar eller misstänkta fornlämningar ska kontakt tas med tillsynsmyndigheten, det vill säga länsstyrelsen.

Teknisk försörjning

Dricks- och spillvatten

Kommunen avser inte att utöka verksamhetsområdet för att inkludera byggrätterna inom området. Området ligger i utkanten av samhället och bedöms kunna försörjas med enskild VA-anläggning. Områdets behov av vatten och spillvatten ska lösas genom att en gemensamhetsanläggning bildas med en förvaltande VA-föreningen och att området ansluts via avtal med VA-huvudmannen. En så kallad avtalsanslutning för VA-anläggningar som ligger utanför verksamhetsområde men som kopplas på kommunalt vatten och spillvatten i en gemensam punkt.

Den tillkommande bebyggelsen beräknas bli cirka 47 småhus samt möjlig vidare utbyggnad av befintliga småhustomter med 4 tillkommande småhus, totalt cirka 51 småhus och beräknas totalt generera cirka 233 Pe. I de fall varje småhustomt byggs ut med två lägenheter och en komplementbostad vardera eller att delar av planen byggs ut med mindre flerbostadshus så att det totalt uppförs 150 lägenheter beräknas planområdet kunna generera cirka 699 Pe.

Bedömningen är sammantaget att det finns, även medräknat andra outbyggda områden med gällande detaljplaner, kapacitet att ansluta tillkommande bebyggelse till reningsverket.

För vatten är bedömningen att det finns, med andra outbyggda områden med gällande detaljplaner, kapacitet att ansluta den tillkommande bebyggelsen till vattenverket.

Dagvatten

Det finns inga kommunala dagvattenledningar eller verksamhetsområde för dagvatten i området. Se ovanför om utredning för dagvatten med beskrivning och bedömning.

Värme

Planförslagets tillkommande bebyggelse kommer behöva värmas av annat än fjärrvärme.

El- och fiberledningar

Planförslagets tillkommande bebyggelse bedöms kunna anslutas till Dala Energi AB:s el- och fibernät.

Avfall

Planförslaget bedöms uppfylla villkoren för att det kommunala bolaget Dala Vatten och Avfall AB ska kunna samla in och omhänderta avfall som genereras av ett utbyggt planförslag.

Brand

Planförslaget bedöms uppfylla villkoren för framkomligheten för räddningstjänsten till och från planområdet. Med en ny brandpost inom området bedöms försörjningen av brandvatten för området vara säkrad.

Service

En utbyggnad av planförslaget innebär ingen möjlighet till utbyggd service utöver befintlig parkeringsplats till skidbacken. Planförslaget innebär dock med ett ökat underlag för ny och befintlig service för verksamheter inom Rättviks tätort med omnejd.

Sociala konsekvenser

Planförslaget har tagits fram med syfte att inte skapa barriärer och ett privatiserat område där miljön kring kvartersmarken ska upplevas som inkluderande för alla besökare och Rättviksbor som vill nyttja de tätortsnära rekreationerna i området.

Med separerad gång- och cykelväg och smitvägar för gång och cykel är miljöerna i planförslaget utformade för att främja fysisk aktivitet och samtidigt trafiksäkra och trygga. Boende och besökare kan direkt utanför dörren ta sig ut i naturen eller skidbacken med så kallad ski-in och ski-out.

Planförslaget ligger på gång- och cykelavstånd från kollektivtrafik och centrum med service och handel. Även om terrängen kan vara utmanande innebär detta att boende och besökare inte nödvändigtvis behöver egen bil i sin vardag. Detta innebär att människor med olika ekonomiska förutsättningar kan på lång eller kort tid hyra eller besöka bostäder i området.

Planförslaget innebär utifrån att gällande ändring av stadsplan inte blivit utbyggd att personers känsla för området och dess karaktär kommer att förändras i väldigt stor omfattning. Detta kan innebära påfrestningar inom ramen för identitet och delaktighet.

Sammantaget bedöms att det finns målkonflikter utifrån synpunkter i

samrådet till detaljplanen och medborgardialoger men att de sociala aspekterna som helhet och i övervägande med övriga aspekter i planarbetet att sociala konsekvenser med planförslaget inte kommer negativt påverkas.

Barnperspektiv

Planförslaget ligger i direkt anslutning till skidbacke med dess aktiviteter både sommar och vinter. I anslutning till planområdet ligger också stora friluftsområden som kan nås på egen hand. Planförslaget innebär att gång- och cykelvägar inom området och vidare mot angränsande områden och till Rättviks centrum ska anläggas. Från planområdet till centrala Rättvik är det cirka 2 kilometer där skolor, förskolor, idrottsområden och aktiviteter för barn och ungdomar finns. Planförslaget har en utpekad plats för möjlig hållplats för kollektivtrafik och parkeringsområdet i norr kan även rymma hållplats.

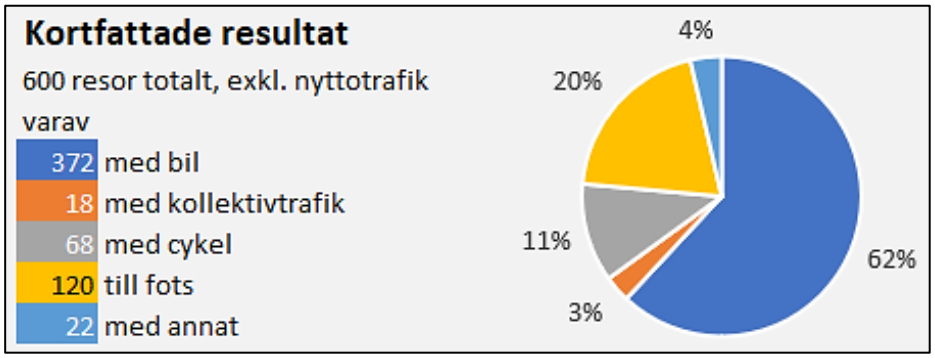
Planförslagets vägar och bestämmelser kring utfarter och placering av parkering har säkerställt höjd säkerhet för oskyddade trafikanter på gatorna i planområdet. Vändplaner har getts tillräcklig plats så att sopbil inte behöver backa med risker för olyckor.

Terrängen och avståndet till befintliga skolor kan innebära att barn och ungdomar kommer skjutsas till skolan med bil. Men kommunens bedömning är att det är lika möjligt att använda kommande och befintliga cykelvägar för att med elcykel med förvaringslåda för att inte behovet av egen bil ska vara nödvändigt. Det finns även en byggrätt för förskola på området för Lissbrändan som halverar avståndet. I nuläget finns inga beslut på att förskola ska byggas ut på platsen men planberedskap finns.

Planförslaget bedöms ha tillgodosett barnperspektivet så långt som möjligt med hänsyn till platsens förutsättningar.

Trafik

Planområdet kommer med planförslaget nås med bil primärt via Slalomvägen. Längs med Slalomvägen finns gång- och cykelväg hela vägen till centrala Rättvik.

Tabell och diagram utifrån analys av planförslaget med Trafikverkets verktyg för trafikalstring.

Trafikalstring har bedömts utifrån användandet av Trafikverkets trafikalstringsverktyg. Resultat med alla faktorer, såsom avstånd och terrängen bedöms totalt cirka 600 resor per dag utöver nyttotrafik tillkomma om planförslaget byggs ut i sin helhet. Se vidare nedan tabell och diagram.

I de fall planområdet förses med busslinje eller att andra faktorer som påverkar användandet av egen bil, eller att målpunkter även uppförs närmare planområdet kommer fördelningen kunna ändras. Den samlade bedömningen är att Slalomvägen används långt under dess kapacitet och att tillkommande fordonstrafiken inte nämnvärt kommer märkas. Säkerheten är idag hög med avskild gång- och cykelväg och planförslaget medför att denna förlängs även genom planområdet.

Fastigheter och rättigheter

Se vidare beskrivning under förändrad fastighetsindelning under genomförandefrågor ovan.

Befintliga fastigheter Lerdal 28:16 och 28:17 kan var för sig delas så att totalt två nya fastigheter tillskapas. De privatägda fastigheterna Lerdal 32:27 och 32:61 förändras inte från ett nuläge och kan inte vidare styckas av i flera nya fastigheter.

De av kommunen ägda fastigheterna Lerdal 66:1 och 67:1 med kvartersmark för bostad avses överföras till kommunens fastighet Lerdal 10:49 med markanvändningen allmän plats för gata och natur.

Anslutning till Werkmästergatan kommer att byggas om mot planförslagets gata med separat gång- och cykelväg. Detta innebär en ny placering av del av vägen och ändring av gemensamhetsanläggning Lerdal GA:7s placering behöver prövas genom Lantmäteriförrättning.

Ett genomförande av planförslaget kommer innebära att en eller flera nya gemensamhetsanläggningar bildas. Alternativt kan delar ingå i redan befintliga gemensamhetsanläggningar för exempelvis gator. Om inte Lerdal GA:7 önskar en sådan utökning kommer sannolikt nya gemensamhetsanläggning(ar) bildas av Lantmäteriet där nya och befintliga fastigheter inom planområdet tilldelas andelstal och förening(ar) för skötsel skapas. Fastigheter inom planområdet kan få andel i Lerdal GA:7 även om nya gemensamhetsanläggningar bildas, beroende på hur kommande prövning i Lantmäteriförrättning bedömer att andra vägar utöver Slalomvägen kommer belastas av fastigheter inom planförslaget.

Utöver detta har kommunen gjort bedömningen att övriga fastigheter som angränsar till planområdet inte påverkas av ett genomförande av planen och att de kan fortsätta bedriva sina verksamheter på respektive fastighet. Planens genomförande leder inte till andra direkta konsekvenser när det gäller markägoförhållanden, rättigheter eller annan

påverkan på fastigheterna.

Sammantaget bedöms påverkan på fastigheter som inte är delaktiga i planarbetet bli mycket små och många förhållanden bli bättre.

MEDVERKANDE

Tjänstepersoner inom Rättviks kommun i dialog med Exploatör och utredare/konsulter. Granskningshandlingarna är framtagna av mark- och planenheten på Rättviks kommun.

Datum
2026-01-26 KLK 2021/181

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten
Peter Nilsson,
peter.nilsson@rattvik.se

Samrådsredogörelse för B342 - Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera i Rättvik, Rättviks kommun

Hur har samrådet bedrivits

Detaljplanen har varit utsänd för samråd under tiden 2022-04-04 till 2022-05-04. Under samrådet erbjöds de som berörs av planens innehåll möjlighet att inkomma med synpunkter på planhandlingarna. Denna samrådsredogörelse redovisar inkomna synpunkter, kommunens svar på om och hur synpunkterna kommer beaktas under den fortsatta planprocessen.

Samrådskrets

Under samrådstiden har planhandlingarna varit utställda i stadshusets foajé, på kulturhuset/biblioteket i Rättvik och på kommunens hemsida.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Under samrådet har 18 yttranden inkommit enligt följande lista:

1. Trafikverket
2. Skanova
3. Privatperson 01
4. Rättviks kommun – Samhällsutvecklingsförvaltningen
5. Rättviks kommun – Miljö- och byggnadsnämnden
6. Rättviks kommun – Mark- och planenheten
7. Region Dalarna
8. Postnord
9. Privatperson 02
10. Privatperson 03
11. Länsstyrelsen Dalarnas län
12. Privatperson 04
13. Privatperson 05
14. Dala Vatten och Avfall AB - Avfall
15. Dala Vatten och Avfall AB - VA
16. Dala Energi AB

17. Privatperson 06
18. Lantmäteriet

Ställningstagande efter samråd

Eftersom översiktsplanen för kommunen inte pekar ut området specifikt för ny exploatering och att planen anses ha ett större allmänintresse och av stor betydelse för kommunen ändras förfarandet efter samrådet från standardförfarande till utökat förfarande.

Efter samrådet föreslås att planhandlingarna ändras på följande sätt:

Plankarta:

- Redaktionella ändringar.
- Planbestämmelser för utformning av tillkommande bebyggelse har utökats och förtydligats för att få en sammanhängande karaktär och knyta an till befintlig bebyggelse i närområdet.
- Gröna stråk och kopplingar för gående genom planområdet har säkrats med allmän plats natur, gång- och cykelväg samt gata.
- Byggnaders nockhöjd har reglerats i plankartan för alla användningsområden med byggrätter.
- Planbestämmelser för att reglera utformningen och byggrätterna har omarbetats för att skapa ett sammanhängande område med kopplingar både till det nya och gamla i Rättvik som tätort.
- Plats för hållplats till kollektivtrafik har säkerställts.
- Vändplaner för sopbil har säkerställts.
- Gemensamma platser för avfallshantering har säkerställts.
- Upphävande av delar av gällande stadsplan förtydligats.
- Huvudmannaskapet har tydliggjorts.

Planbeskrivning:

- Redaktionella ändringar.
- Vattenförekomster som kan komma att påverkas av förorenat dagvatten från planområdet har lagts till. Den sedimentära grundvattenförekomsten Rättvik (SE674964-146167), Siljan med flera.
- Beskrivning av föreskrifter inom grundvattenförekomsten har lagts till.
- Beskrivning av vattenverksamhet och anmälan/tillstånd har lagts till.
- Beskrivning av miljökvalitetsnormer för grundvatten har lagts till.

- Kapacitet i reningsverk för spillvatten har lagts till.
- Brandvattenförsörjning har lagts till.
- Motiv till ianspråktagande av jordbruksmark för förlängning av Slalomvägen har lagts till.
- Vägars tillgänglighet har lagts till.
- Leder och påverkan har lagts till.
- Beskrivning av avfallshantering har lagts till.
- Ledningar och ansvar vid flytt har lagts till.
- Huvudmannaskapet har tydliggjorts.
- Exploateringsavtalet har beskrivits tydligare.
- Påverkan på gemensamhetsanläggningar har beskrivits tydligare.
- Fastighetskonsekvensbeskrivning har lagts till.
- Upphävande av delar av gällande stadsplan förtydligats.
- Medverkande tjänstepersoner har uppdaterats.

Övrigt:

- Illustrationskarta och sektion samt beskrivande illustrationer har lagts till planhandlingarna.
- Grundkartan har uppdaterats med genomförd fastighetsbestämning.
- Gestaltningsprogrammet har tagits bort.

Enligt Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning finns det synpunkter som inte kunnat tillgodoses. Detta medför att följande yttranden inte fullt ut har tillgodosetts:

- Privatperson 02 – Vill ingå i planarbete med fyra tomtplatser.
- Privatperson 03 – Vill säkerställa att utbyggnaden inte påverkar Werkmästergatan och att bebyggelsen inte blir ett vanligt villakvarter samt att rekreationsmöjligheter inte ska tas bort.
- Privatperson 04 – Vill reducera planområdets utbredning och att inte Lerdal påverkas av förslaget samt att leder och karaktären bibehålls.
- Privatperson 05 – Vill se krav på källare/skyddsrum samt att fler våningar tillåts för att bättre nyttja marken.

Inkomna synpunkter med kommunens kommentarer

Nedan återges och kommenteras inkomna synpunkter. I vissa fall har långa yttrandens kortats ner och uppenbara stavfel har åtgärdats. Handskrivna

yttranden har tolkats och skrivits in digitalt. Yttrandena är diarieförda i sin helhet och finns tillgängliga hos Samhällsutvecklingsförvaltningen.

Kommunen svarar efter varje delyttrande. Kommunens svar redovisas med grå bakgrund.

Länsstyrelsen Dalarnas läns yttrande har bilagts i sin helhet till detta dokument.

Yttrande 1 – Trafikverket, 2022-04-11

Inga synpunkter.

Yttrande 2 – Skanova

Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet.

Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintligt teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploateringen förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Kommunens svar	Planbeskrivningen och dess genomförandedel har förtydligats.

Yttrande 3 – Privatperson 01

Personen och dess kollega vill inte omnämnas i planhandlingarna då dom inte längre arbetar på kommunen.

Kommunens svar	Planbeskrivningen har redigerats gällande medverkande tjänstepersoner.

Yttrande 4 – Rättviks kommun – Samhällsutvecklingsförvaltningen

Yttrandet beskriver behoven av redaktionella ändringar samt frågor som behöver hanteras vidare inför en granskning såsom att fastställa fastighetsgränser, säkra avfalls- och VA, vägnätet, trafiksäkerhet, exploateringsavtal, markanvisningsavtal, dagvatten, genomgörandebeskrivning, huvudmannaskap och planbestämmelser.

Kommunens svar	Planförslaget, plankarta och planbeskrivning har omarbetats och justerats.

Yttrande 5 – Rättviks kommun – Miljö- och byggnadsnämnden

Yttrandet beskriver behoven av naturområde mot slalombacken för att minska störningar vid snöproduktion och påverkan på landskapsbilden, planbestämmelser för att tydliggöra byggnaders placering och utsikt, utrymme för lekplats, oklarheter kring dagvattenhantering/antal tomter som kan tillskapas, nockhöjder, vägområdens bredd, gångbanors placering, avstånd mellan garage och gata, behovet av tydligare illustrationer, avfallshanteringen, risker för framtida bygglov med oklarheter i planbestämmelser och behovet av avskärande diken. Nämnden efterfrågade också en fördjupad översiktsplan för berget för att kunna bedöma infrastruktur och liknande som en helhet.

Kommunens svar	Planförslaget, plankarta och planbeskrivning har omarbetats och justerats. Gällande fördjupad översiktsplan för berget så finns inget politiskt beslut att en sådan ska tas fram.

Yttrande 6 – Rättviks kommun – Mark- och planenheten

Yttrandet beskriver behoven av att vidare utreda dagvatten och skyfall.

Kommunens svar	Dagvatten och skyfall har utretts, beskrivits i planbeskrivningen och säkerställts i plankartan.

ttrande 7 – Region Dalarna

Hållplats för kollektivtrafik borde anläggas närmare än 900 meter som nuläget.

Kommunens svar	Möjlighet att anordna hållplats för kollektivtrafik har planlagts vid det sydöstra området för tekniska anläggningar i mitten av planområdet.

Yttrande 8 – Postnord

Vid nybyggnation av villor/radhus och verksamhetsområden placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan.

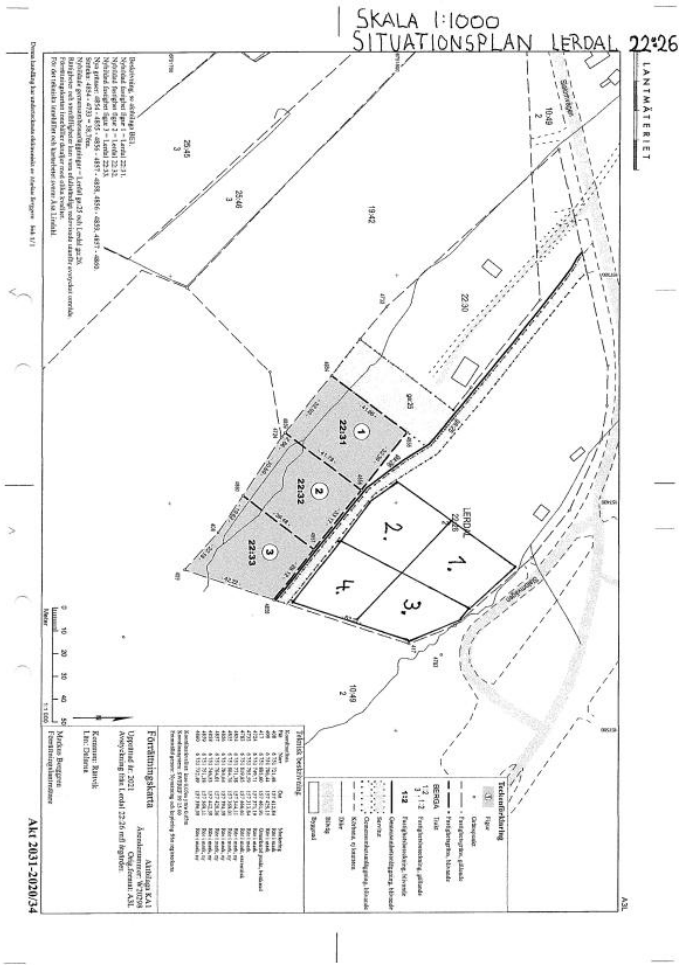
Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation eller förändring av befintlig detaljplan.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommunens svar	Inom allmän platsmark för gata eller inom de två områdena för allmänna tekniska anläggningar kan samlad placering för brevlådor anordnas.

Yttrande 9 – Privatperson 02

Tycker det är bra att kommunen tar initiativ och utvecklar möjligheter för fler tomter i Rättviks kommun.

	Jag ser här att kommunen kommer att använda en stor del av befintliga linda/ängsmark, för tillfartsväg till nya tomtområdet för Utsikten 10:49. Ca 2-3000 km2 linda/ängsmark, blir berörd av detta förslag. Kommunen äger övre delen av linden, ängsmarken. Jag har som tomtgranne styckat av 3 tomter tidigare, nedanför den tänkta detaljplanen, på tomt 22:26, och här finns de möjlighet för ytterligare avstyckningar av 4 tomter, vilket jag är intresserad av att göra. Om det ändå av kommunen ska planeras för flera tomter och väg över lindan/ängsmarken. Enligt denna detaljplan, så vill jag också bidra med 4stk tomter och exploatering av tomter till kommunen. Jag ser inget hinder att jag får medverka med tomter. Annat vore konstigt. En situationsplan och förhandsbesked på avstyckning av 4 tomter medsändes i detta ärende. Lite info om markbiten 22:26 Enligt samtal Stieernerhögskolans lärare för lantbruk, så kan lindan/ängsmarken inte klassas som en riktig produktiv mark. Dem har aldrig vågat plöjt denna markbit, då den har många stora stenar och bara har 20 cm jord, under är sen bara sandmorän. Jag är motagen för diskussion angående denna fråga / förslag av kommunen på detta ärende. Jag ser helt att jag kunnat blivit tillfrågad tidigare i projekteringsstadiet, om en eventuellt förfrågan att ingå i detaljplanen.
Kommunens svar	Den aktuella detaljplanen är en så kallad exploatörsdriven detaljplan där exploatören som fått markanvisning av kommunen bekostat och låtit ta fram utredningsmaterial och planhandlingar. Kommunen har fått flera förfrågningar av olika grannar om att ingå i planarbetet. Kommunen ska i en detaljplan säkerställa flera saker såsom dagvatten, vägar, diken, avfallshantering, VA, flytt av ledningar och liknande. Allt detta innebär kostnader vilka ska bekostas och byggas ut av exploatören för området enligt kommunen och andra parters riktlinjer och krav.

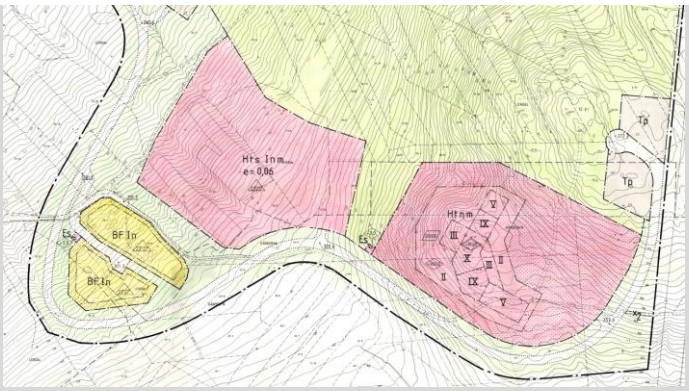
	Kommunen har därför sammantaget beslutat att planområdet ska vara det område som redan är detaljplanerat (1985) för uthyrningsstugor, hotell och gator men aldrig byggts ut och att en exploatör ska vara kommunens motpart för att underlätta utbyggnaden och hanteringen av fördelning av kostnader och utbyggnadsansvaret. Kommunen är inte negativt inställd till andra framtida etapper men att det behöver prövas genom att intressenter söker egna planbesked när denna detaljplanen är utbyggd och kommunen kan göra en bedömning över faktiska konsekvenser och behov vid det tillfället.

Yttrande 10 – Privatperson 03

	Jag förstår på detaljplanen att tillfart till det planerade området Utsikten i Lerdal huvudsakligen planeras att ske via Slalomvägen. Detaljplanen visar att Werkmästergatan kommer att användas som alternativ tillfartsväg. Jag tror att Werkmästergatan kommer att bli avsevärt mycket mer belastad av framtida boende i den planerade nybyggnationen. Werkmästergatan är mycket smal och det bor barnfamiljer efter vägen. I dagsläget så går både barn och vuxna ofta över vägen för att besöka grannar och vänner boendes på andra sidan. Trafiken är lugn förutom under turistsäsong då många bilturister åker upp och tittar på den fina utsikten från Slalombackens topp. Det finns också många vandrare som går Siljansleden i området.
Kommunens svar	Slalomvägen är tänkt angöringsväg till och ifrån planområdet. Werkmästergatan är kopplad till den förlängning av Slalomvägen som planförslaget medger. Detta innebär att trafik kan komma till och från Werkmästergatan. Detta är en fördel för både tillkommande bebyggelse och befintlig bebyggelse gällande avfallshantering, möjliga vägar för räddningstjänsten och redundans vid vägarbeten och liknande att kunna ta annan väg. Planförslaget redovisar att avfarten mot Werkmästergatan ska bli en trevägskorsning och inte som idag en naturlig fortsättning av vägen vilket inte kommer leda trafik in på samma sätt. Kommunen bedömer att det inte finns någon målpunkt längs Werkmästergatan som skulle leda trafik den vägen, mer än för att besöka det vackra

	området kring vägen. Slalomvägen erbjuder en snabbare förbindelse med riksvägen och centrala Rättvik och andra målpunkter.
Fortsättning yttrande	Om det nya området Utsikten skall kunna bli tillgängligt via Werkmästergatan, så måste absolut vägunderhållet kraftigt förbättras och farthinder sättas upp, framför allt i de kurvor som har mycket begränsad sikt p g a den täta husbebyggelsen. Att bredda Werkmästergatan skulle förstöra Lerdals bykaraktär samt minska befintlig åker- och tomtmark så det vore inte en lyckad lösning. Risk finn att sådana krav blir en konsekvens av ökad trafik. Lerdal-Gärdebyns vägförening är ansvarig för vägarna. Nybyggnationen medför ett för föreningen utökat ansvar antar jag eller tar kommunen ansvar för förbättrat vägunderhåll och utsättande av farthinder för att trygga miljön för barnfamiljer?
Kommunens svar	Precis som beskrivs är det gemensamhetsanläggningen och vägföreningen som är ansvariga för Werkmästergatan och så är kommunens inställning att det fortsatt ska bli. Om detaljplanen vinner laga kraft kan vägföreningen i lantmäteriförrättning begära eller hävda att andelstal ska omfördelas eller att boende i planområdet ska ingå i vägföreningen eller på annat sätt få andelar för att täcka merkostnader.
Fortsättning yttrande	Vad jag förstår på planen är intentionen att bygga i enlighet med Lerdals bykaraktär, i alla fall vad gäller husens utformning och färgsättning. Men det verkar bli som ett villaområde med modulhus, vilket som helst, som tar bort bykänslan med smala vägar och tätare husbebyggelse. Jag tycker det är otydligt i planen hur bebyggelsen kommer att se ut och den kommer att påverka området. Det vore bra med en karta där den framtida byggnationen ritas in. Denna karta borde göras tillgänglig på nätet. Många boende i Rättvik arbetar på annan ort och det är en demokratifråga att göra planer så tillgängliga som möjligt för oss som bor i Lerdal och Rättvik. Pärmen som ligger på en pall bakom garderoben i Kulturhuset är inte så tillgängliga som man skulle kunna önska.
Kommunens svar	Dagens krav på bebyggelse kring brand, tillgänglighet, vägars bredder för att kunna möta kraven från räddningstjänst, avfallshantering och

	liknande innebär att den bebyggelse och struktur som finns i Lerdals äldre delar inte kommer kunna mer än efterliknas. Planförslaget är omarbetat med mer slingrande vägar med bebyggelse uppbruten av grönområden. Planbestämmelser säkerställer att uttrycket kommer bli sammanhängande och med liknande takvinklar, färger som omkringliggande och därmed inte kan bli som vilket villaområde som helst med helt olika uttryck tomt från tomt. Kommunen är begränsade enligt plan- och bygglagen vilka krav som kan ställas på bebyggelse och kommunen bedömer att vi har omarbetat förslaget för att komma så långt som möjligt med sammanhållen karaktär, som människor har råd att bygga och som följer lagstiftningen. Planhandlingarna har kompletterats med illustrationer för att handlingarna enklare ska kunna tolkas.
Fortsättning yttrande	Hur är det tänkt med framtida rekreation i närheten av Slalombacken? Ett bostadsområde omöjliggör framtida längdspår i närheten, i alla fall söder om slalombacken. Grön- fritids- och sportområden är vikta beståndsdelar i boendemiljön.
Kommunens svar	Det finns redan idag en detaljplan för området från 1985 med liknande utsträckning som aldrig blivit utbyggd. Se nedan kartutsnitt. I planförslaget har kommunen lagt in gröna stråk och kopplat alla gators slut så möjlighet att förlägga enklare leder i området i framtiden är inte omöjligt. Söder om slalombacken bedömer kommunen det problematiskt att anlägga längdspår på grund av all bebyggelse kring Vålsvedsvägen, efter området Fyrklövern är det brant och en led över skidbacken för längdspår är inte lämpligt ur säkerhetssynpunkt. Kommunens bedömning är att skidspår som utgår från toppen på slalombacken är mer sannolikt. Men i nuläget finns inga planer på nya leder kring slalombacken.

Yttrande 11 – Länsstyrelsen Dalarnas län

Överprövnings-grundade synpunkter	*Riksintresse för totalförsvaret – påverkansområde väderradar* Planområdet ligger inom påverkansområde för väderradar. Höga byggnader eller anläggningar kan riskera att skada riksintresset. Tekniska anläggningar, områden med användningen E, saknar reglering av högsta höjd på plankartan. Begränsning av högsta tillåtna höjd för byggnader och anläggningar behöver införas inom dessa områden för att de inte ska riskera att påverka riksintresset negativt.
Kommunens svar	Byggnaders nockhöjd har reglerats i plankartan för alla användningsområden med byggrätter.
Överprövnings-grundade synpunkter	*Riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap miljöbalken* Planområdet ligger inom område för riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken (FW 13 Siljansområdet Leksands, Rättviks, Mora och Orsa kommuner). Kommunen bedömer att detaljplanens genomförande inte har negativ påverkan på riksintressen, främst genom att ny bebyggelse ska anpassas till landskapsbilden så att områdets riksintressanta värden inte påverkas negativt. Enligt gällande översiktsplan anges vidare att småskalig förtätning och nytillkommen bebyggelse utanför tätorterna alltid ska lokaliseras med hänsyn till platsens förutsättningar, den lokala karaktären och befintlig jordbruksmark samt att Siljansbygdens unika värden ska tas tillvara för att möjliggöra attraktiva boenden på landsbygden.

En betydande del av riksintressets och Siljansbygdens unika värden är den bebyggelsetradition i form av timmerhuskultur och kringbyggda gårdar som präglar landskapet. Ursprungligen var husen ofärgade men målades senare röda.

Plankartan behöver, för att tillgodose planens syfte och riksintressets värden, kompletteras med planbestämmelser som reglerar husens planform och inbördes placering. Därutöver överensstämmer inte bestämmelserna gällande material- och kulörangivelser med lokal byggnadstradition och behöver därför omarbetas.

Om gestaltningsprogrammet ska fylla en funktion som vägledande dokument för planen behöver det omarbetas för att bättre tillgodose syftet med planen och riksintressets värden. Det behöver även framgå av planbeskrivningen att gestaltningsprogrammet bör följas vid placering och utformning av bebyggelsen.

För att även fortsatt främja friluftslivsaktiviteter i området i stort är det av stor vikt att kommunen skaffar sig kunskap om förutsättningarna för det nuvarande friluftslivet för att kunna planera in gröna stråk och gröna områden i strategiska delar genom och inom planområdet. I planbeskrivningen saknas avvägningar om detta.

Riksintressets värden

Av 3 kap 6 § miljöbalken framgår att: ”Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.” och att ”Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.”

Enligt värdebeskrivningen för riksintresset framgår bland annat följande när det gäller kulturmiljövärden i riksintresset:

	• Ett av huvudkriterierna är: ”Område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer”. • Delar av förutsättningarna för bevarande och utveckling av områdets värden är: ”De naturgivna förutsättningarna med vackra vyer och tilltalande landskap, inte minst kulturlandskap, är grunden för områdets attraktivitet. Följaktligen är riksintresset beroende av att storskaliga exploateringar med betydande påverkan på landskapet undviks” och att ”Kulturlandskapet bör i möjligaste mån hållas i god hävd med bevarande av småskaligheten.” • Några av stödkriterierna för riksintresset är: ”Intresseväckande natur- och kulturvärden, tilltalande landskapsbild, särprägel, …” • En av de definierade friluftsaktiviteterna är: ”natur- och kulturupplevelser” • En del av områdets huvuddrag är: ”Länets rikaste floraområden finns här i rikkärr och i anslutning till områdets gamla odlingsbygder. Dessa öppna byområden kring Leksand-Rättvik Boda, Sollerön och Orsa med sina oskiftade klungbyar och småskaliga jordbrukslandskap, har länge präglat bilden av Dalarna som turistparadis.” • Förutsättningar för att behålla upplevelsevärden är bland annat: ”Storskalig exploatering eller bebyggelse med dålig anpassning till landskapet […] kan skada landskapsbilden och därmed värdet för friluftslivet.”
Kommunens svar	Kommunen bedömer att planområdet ligger inom eller precis i gränslandet till Rättviks tätort och kan upplevas vara en fortsättning av byggnationen både från Lerdal i väst med äldre bebyggelse och Lissbrändan med flera i norr med nyare bebyggelse. Kommunen bedömer att bebyggelsen kommer påverka landskapsbilden men att med föreslagna bestämmelser kommer området få ett sammanhängande uttryck och landa i en bebyggelse

som kan möta och transferera mellan den äldre och nyare befintliga bebyggelsen i tätorten.

Gestaltningsprogrammet har tagits bort och i stället omsatts till planbestämmelser och beskrivningar i planbeskrivningen.

Gällande detaljplan för området, kartutsnitt ovan medger att hela området som ligger på kvartersmark kan byggas ut utan möjligheter för allmänheten att beträda området. Planförslaget har omarbetats med genomgående grönstråk på allmän plats natur och kopplas alla gator så att passage för gående kan ske genom planområdet mellan alla tomtrader. Syftet är också att bryta upp området.

En väsentlig funktion för området och varför kommunen prövar detaljplanen är för att kunna tillskapa bostäder som också kan hyras ut för att möjliggöra boende att bo med ski-in och ski-out till skidbacken och för att direkt utanför dörren ha tillgång till tätortsnära rekreation med flera leder och naturreservat i den direkta närheten. Detta samtidigt som det är gång- och cykelavstånd till kommunal service och centrum i Rättvik. Detta innebär att boende och besökare inte är beroende av egen bil för att kunna bo, verka och utöva friluftslivsaktiviteter.

Med syftet att få området att mer passa in har vägarna förlagts slingrande och följande höjdkurvorna. Så långt som varit möjligt. Vägen som kopplar ihop Rättvik tätort, Lerdal med flera har utformats med avskild gång- och cykelbana och en lutning som inte överskrider åtta procent. Kommunens målsättning har varit att skapa en väg upp till den tätortsnära rekreation som finns på Berget som är tillgänglig

	även för boende utan bil och bil som klarar den lutning som gällande detaljplan och nuvarande väg erbjuder, vilken är mycket brant och svår att använda.
Överprövnings-grundade synpunkter	*Miljökvalitetsnormer* *Grundvatten* Aktuellt planområde berör inget vattenskyddsområde eller vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan. I planbeskrivningen saknas dock information om att del av planområdet berör den sedimentära grundvattenförekomsten Rättvik (SE674964-146167). Det finns heller ingen information om rådande miljökvalitetsnormer för grundvatten samt hur det ska säkerställas att genomförandet av planen inte påverkar grundvattnet. Delar av denna information finns beskriven i dagvattenutredningen men behöver kompletteras och redovisas i planbeskrivningen.
Kommunens svar	Uppdaterad dagvattenutredning har tagits fram och planbeskrivningen har uppdaterats.
Överprövnings-grundade synpunkter	*Hälsa och säkerhet* *Dagvattenhantering* Planbeskrivningen behöver förtydligas i sin redovisning av hur dagvattenhanteringen är tänkt att lösas för planområdet. Att endast hänvisa till den separata dagvattenutredningen är inte tillräckligt utan tänkta lösningar och avvägningar liksom konsekvenser i frågan behöver finnas i planhandlingarna. Av planbeskrivningen framgår att ”Vid skyfall och extremväder kommer lokalt omhändertagande av dagvatten inte räcka till, cirka 350 meter från utredningsområdet finns Lissbrändans dagvattensystem. Nya säkra flödesvägar behöver anläggas för att leda vattnet till befintligt dagvattensystem.” Det behöver framgå av planbeskrivningen var flödesvägarna ska anläggas och hur de ska utformas. Vid behov behöver dessa även regleras på plankartan. Av dagvattenutredningen framgår att lokalt omhändertagande genom infiltration ska eftersträvas. Det framgår dock inte om infiltration är tekniskt

	möjlig med hänsyn till jordarternas genomsläpplighet m.m. eller lämplig med hänsyn till markens stabilitet. Om dagvattenhanteringen för kvartersmarken förutsätter att en viss andel av varje fastighet inte får hårdgöras, för att t.ex. möjliggöra infiltration, behöver detta regleras på plankartan.
Kommunens svar	Dagvatten och skyfall har utretts, beskrivits i planbeskrivningen och säkerställts i plankartan.
Överprövnings-grundade synpunkter	*Hälsa och säkerhet* *Spillvatten och dricksvatten* Av planhandlingarna behöver det framgå om det finns kapacitet för denna plan vid det aktuella reningsverket respektive vattenverket. Som underlag för detta bör reningsverkets tillståndsgivna belastning, framtida belastning för de kommande 10–20 åren, som inkluderar även de planer som är framtagna men ännu ej bebyggda, samt nuvarande maximal genomsnittlig veckobelastning (max GVB) anges i planhandlingarna. Planen bör även ange hur många personekvivalenter (PE) som området genererar för att kunna beräkna belastningen till reningsverket och dricksvattenförsörjning.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har kompletterats.
Övrigt	*Miljökvalitetsnorm – ytvatten* Planbeskrivningen saknar en bedömning av ytvattenförekomster som riskeras att påverkas negativt av föroreningar i dagvatten från planområdet, vilket i sin tur påverkar möjligheten att följa miljökvalitetsnormen (MKN). Närliggande ytvattenförekomster Enån och Siljan ligger nedströms inom planområdets avrinningsområde. Planbeskrivningen bör kompletteras med de vattenförekomster som kan komma att påverkas av förorenat dagvatten från planområdet. I planbeskrivningen bör vattenförekomsternas ekologiska status kopplat till miljögifter (särskilda förorenade ämnen, SFÄ) och kemiska status beskrivas, och möjligheten att följa MKN. Delar av denna information finns beskriven i dagvattenutredningen men bör kompletteras och även redovisas i planbeskrivningen.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har kompletterats.

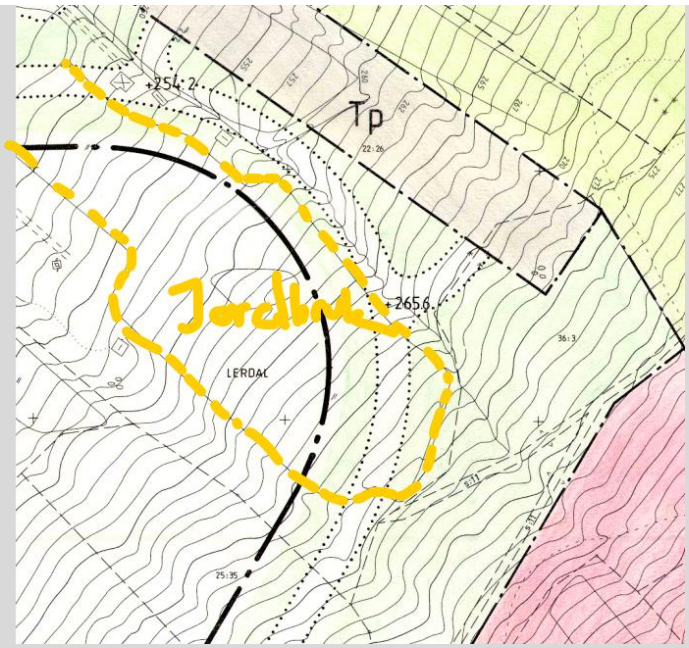
Övrigt	*Brandvattenförsörjning* Brandvattenförsörjning bör hanteras i detaljplaneprocessen.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har kompletterats.
Övrigt	*Grundvatten* Markarbeten ska utföras med särskild hänsyn till grundvattnet då området är en grundvattenförekomst. Försiktighetsmått ska vidtas för att undvika förorening av grundvattnet, till exempel i samband med förvaring av bränsle och vid bränslepåfyllning av maskiner. Eventuellt spill eller läckage ska samlas upp omedelbart och eventuell förorenad mark ska grävas bort. Planbeskrivningen bör kompletteras med en beskrivning av dessa skyddsåtgärder.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har kompletterats.
Övrigt	*Vattenverksamhet* Att tillfälligt eller kontinuerligt leda bort grundvatten eller göra åtgärder i ett vattenområde, vid t.ex. grundläggning av byggnader och vägar, räknas som vattenverksamhet. För att få bedriva vattenverksamhet behöver det oftast göras en anmälan till Länsstyrelsen eller ansökan om tillstånd hos Mark- och miljödomstolen. För mindre omfattande vattenverksamheter räcker det med en anmälan.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har kompletterats.
Övrigt	*Särskilda markanvändningsintressen enligt 3 kap miljöbalken* Av planbeskrivningens avsnitt "Värdefulla områden" på sidan 9 framgår att planförslaget inte tar något område enligt 3 kap 2-6 §§ miljöbalken i anspråk. Länsstyrelsen håller inte med om detta. Hela planområdet berörs av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 §. Större delen av området ligger därtill på skogsmark och tillfartsvägen (GATA) till det nya bostadsområdet passerar över åkermark (som finns upptaget som jordbruksblock 2022), vilka båda har bäring på 3 kap 4 § miljöbalken. Enligt 3 kap 4 § andra och tredje styckena framgår att: • "Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose

väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

- Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk."

Planbeskrivningen bör tydligare motivera varför planen behöver ta jordbruksmark i anspråk och hur planen inte försvårar skogsbruket. Praxis pekar på att alternativa lokaliseringar behöver presenteras som en del av motiveringen till ett önskat ianspråktagande av jordbruksmark.

Kommunens svar	Det aktuella området ligger i gällande befintlig detaljplan inom vägområde. Se nedan utsnitt där gult område är jordbruksmark. Kommunen får enligt gällande detaljplan bygga ut väg inom området. I och med att området föreslås ersättas med det nya planförslaget, återinträder skyddet och prövningen av desamma för jordbruksmarken. Kommunen bedömer det mest lämpligt att inte lämna en lucka i detaljplanen och låta den äldre planen ligga kvar för området för att få en tydlighet. Samtidigt har kommunen prövat att dra om vägen högre upp genom befintlig parkering i norr men inte lyckats få till stånd en väg som då blir tillgänglig med åtta procents lutning samtidigt som flera parkeringsplatser för besökande till friluftslivet och slalombacken skulle försvinna. Kommunens bedömning är att det är ett väsentligt samhällsintresse att på ett tillgängligt sätt utan behov av eget fordon som klarar den annars branta vägen till toppen av slalombacken och rekreationsområdet där. Planbeskrivningen kompletteras med detta motiv.

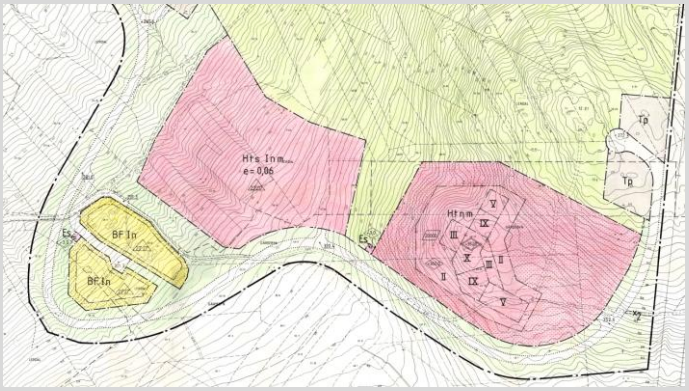
Övrigt	*Tillgänglighet* Gator och annan allmän plats inom planområdet som kan komma att användas av oskyddade trafikanter bör göras tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga enligt Boverkets Tillgänglighet på allmänna platser BFS 2011:5 – ALM 2, som innehåller föreskrifter och allmänna råd. Allmän plats bör därför redan i detaljplaneskedet planeras för att kunna uppfylla till exempel lutningar och breddmått på allmän plats. Med tanke på att planområdet ligger i en sluttning är det särskilt angeläget att förhålla sig till detta. Planbeskrivningen saknar redovisningar, avvägningar och konsekvenser kring detta.
Kommunens svar	*Gator har utretts vidare för att vara tillgängliga.* Planbeskrivningen har kompletterats.
Övrigt	*Planens titel* Planen har olika titlar på plankartan, planbeskrivningen respektive inbjudan till samråd. Titeln bör vara samma för alla handlingar och inledas med "Detaljplan för…".
Kommunens svar	Planbeskrivningen har kompletterats.
Övrigt	*Planbestämmelser – allmänt* Vissa beteckningar på plankartan innehåller flera planbestämmelser för varje beteckning. Detta gäller

	beteckningen för taklutning som innehåller både en bestämmelse om taklutning och en bestämmelse om högsta tillåtna höjd samt beteckningen för utformning (f) som innehåller 3-4 bestämmelser. Bestämmelserna bör separeras så att varje beteckning på plankartan endast innehåller en (1) planbestämmelse.
Kommunens svar	*Plankartan har uppdaterats.*
Övrigt	*Planbestämmelser – huvudmannaskap* Plankartan saknar administrativa bestämmelser om huvudmannaskap. Planbeskrivningen bör även förtydligas kring huvudmannaskapet.
Kommunens svar	*Plankartan och planbeskrivningen har uppdaterats.*
Övrigt	*Undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan* Kommunen har bedömt att miljöpåverkan inte kan antas bli så betydande att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken behöver göras. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Yttrande 12 – Privatperson 04

	Lerdal har under de senaste åren expanderat med förtätningar av villaområden. Det innebär att gröna korridorer försvinner i rask takt, områden som vi Lerdalsbor m.fl nyttjat som friluftsområde. Vi har lilla reservatet Dalen som inte räcker till för det rörliga friluftslivet. För att Dalen ska behålla sin flora och fauna krävs det större möjligheter att vistas i närliggande områden bl.a det område som planeras vid slalombacken. Siljansleden går genom området (skyltarna finns kvar om ingen tagit bort dom) och som binder ihop rekreationsområde bort mot Dalen och Vidablick. Vi har ett rikt djurliv med besök av älg, rådjur och ibland lodjur. Livsmiljöerna krymper för varje planerad villabebyggelse vid skogskanten.
Kommunens svar	Området är sedan 1985 detaljplanerat för bebyggelse där i stort hela planområdet och även omkringliggande område kan bebyggas och helt privatiserats utan att allmänheten har någon tillgång. Se nedan utsnitt från plankartan som är gällande. Eftersom det inte byggts ut kan det upplevas som

oplanerat men dessa områden är redan ianspråktagna av gällande detaljplaner.

I förslaget för ny detaljplan har kommunen säkerställt att passage kan ske mellan tomtrader men även som förlängning av tänkta vägar inom området.

Gällande leder genom planområdet har vi flera olika leder för gående och cyklandes genom planområdet varav Siljansleden är en. På ovan kartutsnitt framgår att lederna genom planområdet idag går längs med befintliga gator. I det omarbetade planförslaget kan lederna fortsatt följa gång- och cykelväg genom planområdet eller genom något av de naturstråk med allmän plats som föreslagits.

Fortsättning yttrande	Eftersom många vill bygga och bo i byn Lerdal har trafiktätheten ökat, bygatorna är ej anpassade till så mycket trafik. Vi är väldigt måna om att våra gator behåller sin bykaraktär. De fyra tomterna i söder och de två översta vägarna på området närmast slalombacken bör inte tillåtas för bebyggelse. Viktigt att panoramat behåller sin prägel av husklungor gröna ängar och skogen i bakgrunden. För att inte förstöra karaktären på bykänslan kan man inte fortsätta tillåta sk modulhus med brokig karaktär på så kallade sockertoppar där fyllnadsmaterial samlats ihop för att få bästa möjliga utsikt över Siljan. Det kan jämföras med äldre hus som är anpassade till topografin och där det ges möjlighet att få se på utsikten mellan husen. Om det trots all skall byggas trots dessa invändningar, kan man då lita på att byggnadsnämnden följer byggnads kulturen i den gamla byn Lerdal. Det får inte bli som de vita hyreshusen nedanför Vålsveden. (alla kan ha en dålig dag på jobbet). Dessa hus byggdes trots protester från boende på Vålsveden, efter att byggnadsnämnden beviljat byggnation de dessa allt annat än hus av bykraktär. Efterlyser dialog och möte mellan kommun och boende i Lerdal. Det vore bättre än att titta i en pärm på en undanskymd vrå på kulturhuset.
Kommunens svar	Slalomvägen är tänkt angöringsväg till och ifrån planområdet. Werkmästergatan är kopplad till den förlängning av Slalomvägen som planförslaget medger. Detta innebär att trafik kan komma till och från Werkmästergatan. Detta är en fördel för både tillkommande bebyggelse och befintlig bebyggelse gällande avfallshantering, möjliga vägar för räddningstjänsten och redundans vid vägarbeten och liknande att kunna ta annan väg. Planförslaget redovisar att avfarten mot Werkmästergatan ska bli en trevägskorsning och inte som idag en naturlig fortsättning av vägen vilket inte kommer leda trafik in på samma sätt. Kommunen bedömer att det inte finns någon målpunkt längs Werkmästergatan som skulle leda trafik den vägen, mer än för att besöka det vackra området kring vägen. Slalomvägen erbjuder en snabbare förbindelse med riksvägen och centrala Rättvik och andra målpunkter.

Dagens krav på bebyggelse kring brand, tillgänglighet, vägars bredder för att kunna möta kraven från räddningstjänst, avfallshantering och liknande innebär att den bebyggelse och struktur som finns i Lerdals äldre delar inte kommer kunna mer än efterliknas. Planförslaget är omarbetat med mer slingrande vägar med bebyggelse uppbruten av grönområden. Planbestämmelser säkerställer att uttrycket kommer bli sammanhängande och med liknande takvinklar, färger som omkringliggande och därmed inte kan bli som vilket villaområde som helst med helt olika uttryck tomt från tomt. Kommunen är begränsade enligt plan- och bygglagen vilka krav som kan ställas på bebyggelse och kommunen bedömer att vi har omarbetat förslaget för att komma så långt som möjligt med sammanhållen karaktär, som människor har råd att bygga och som följer lagstiftningen.

Kommunens bedömning är att besökare tydligt kommer kunna läsa av skillnaden mellan olika områden som årsringar i Rättvik och att området som planförslaget medger inte kommer förstöra karaktären i Lerdals äldre delar.

I gällande detaljplan som tidigare redovisats med kartutsnitt får på höjden över det aktuella planområdet ett hotell upp till tio våningar uppföras. Detta fondmotiv kommer överta den påverkan som planförslaget innebär.

Byggnadsnämnden är förpliktigad att följa detaljplanen och lagstiftningen. Om berörd part inte bedömer att så varit utfallet så kan besluten överklagas och fås prövade i första instans av Länsstyrelsen och sedan av mark- och miljödomstolen. Det är avgörande att så sker inom stipulerade tider för att få frågorna prövade om man inte håller med om besluten.

Kommunen tar till sig och bedömer inkomna synpunkter och gör justeringar utifrån de politiska uppdrag och beslut som finns.

Hur samråd och dialog sker anpassar kommunen efter hur påverkan blir med olägenheter på grannar och liknande. I den aktuella planen har kommunen bedömt att inga inledande dialogprocesser kring planförslaget ska ske.

Yttrande 13 – Privatperson 05

	Jag funderar på om det finns skäl att kräva källare vid nybyggnation idag. Det gjordes förr men idag gör man det nästan aldrig men med tanke på hur det ser ut i vår omvärld så kan det kanske vara befogat. Jag har släkt utomlands och där är det t o m krav på skyddsrum. Kan också tycka att man ska tillåta fler våningar för att nyttja marken på bättre sätt.
Kommunens svar	Ofta är inte källare lämpligt gällande markstabilitet och fuktproblematik. Det är inget som hindrar att källare byggs i planförslaget. Att ställa krav på skyddsrum tillåts inte som en generell bestämmelse i en detaljplan. Kommunen bedömer också att en sådan åtgärd skulle medbringa att byggnationen blir dyrare dyrare för den enskilde byggherren. Det löser dock inte problematiken som beskrivs. Kommunen har omarbetat planförslaget för att medge sluttningsvåningar och två våningar med inredd vind där så är lämpligt. Högre byggnader bedömer kommunen kommer påverka landskapsbilden.

Yttrande 14 – Dala Vatten och Avfall AB - Avfall

	Det är lämpligt att en eller flera gemensamhetsanläggningar bildas för ytor som ska nyttjas för insamling av avfall, i synnerhet om någon form av anläggning/byggnad för insamling av avfall ska finnas utöver de kärl som DVA tillhandahåller. Detta för att ansvaret för dessa ska vara klarlagt.
Kommunens svar	Planhandlingarna har justerats för att medge vändning för sopbil på alla lokalgator om insamling sker vid varje fastighet. Samtidigt har två områden för möjlig gemensam insamling tillskapats.

Yttrande 15 – Dala Vatten och Avfall AB - VA

	Då den utställda planen saknar fastighetsbildning kan ej verksamhetsområde tas fram. Verksamhetsområde ska vara fastställt innan Dala Vatten och Avfall AB kan bygga Va-anläggning, och bestå av dricksvatten, spillvatten, dagvatten fastighet samt dagvatten gata. Då Dala Vatten och Avfall AB ska vara dem som bygger samtliga Va-anläggningar, behöver Dala Vatten och Avfall AB upprätta ett exploateringsavtal

	med Entreprenören gällande utbyggnaden av Va-anläggningen. Dala Vatten och Avfall AB ser i den utställda planen att U-områden saknas, det bör finnas för infrastrukturen. Dala Vatten och Avfall AB begär samråd med Rättviks kommun gällande budget och resurser för dimensionering av vatten- och spillvattenledningar samt dagvatten för ytterligare exploateringsområden i närområdet. Vad gäller dagvatten vill Dala Vatten och Avfall AB avvakta resultatet av Rättvik kommuns övergripande dagvattenutredning. Lokalt omhändertagande av dagvattnet är ett krav från Dala Vatten och Avfall AB, och det ska ske på Entreprenörens egen fastighet.
Kommunens svar	Kommunen, exploatören och kommunens va-bolag har tillsammans arbetat med frågorna och fått direktiv från vår gemensamma uppdragsgivare. Det nya planförslaget med tillhörande avtal är justerade för att följa detta.

Yttrande 16 – Dala Energi AB

	På sida 37 i planbeskrivningen har Dala Energi en befintlig ledning som kommer behöva flyttas. Vi anser att planbeskrivningen ska förtydligas med att exploatören står för kostnader som uppkommer för detta.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har uppdaterats

Yttrande 17 – Privatperson 06

	Undertecknad har tagit del av plankarta och studerat Gestaltningsprogram för ”Utsikten”. Jag vill berömma exploatören för tankarna ikring detta. Men har följande idé att tillfoga till samrådet. Det är sant att bebyggelsen i Lerdal och Gärdebyn är blandad bebyggelse. Den har en speciell byprägel och i synnerhet Lerdalshusen. Dalabygd med stora panelhus och av riksintresse. Det är mycket viktigt att värna om detta inne i den gamla bebyggelsen och dess bykärnor.

Dock som bakgrund till mina tankar, är det faktum att Lerdal idag egentligen INTE är bebyggt fram till slalombacken. I ”min värld” slutar genuina Lerdal ca: vid Bokströms/Sersgården (Ylva Zachrisson) Närmare österut emot slalombacken, kommer sedan mer eller mindre vackra och äldre timmerhus av en annan karaktär.

Undertecknads vision som kanske bättre kunde prägla Slalombacke/Friluftsområdet ikring denna, kan vara en annan typ av hus - mer djärva fritidshus ”Fjällvärlden”. (Lodge typer) Kanske och jag oroar mig för att marknaden inte innehåller tillräckligt antal köpare av familjära småhus enligt nuvarande tankar. Det är brant och långt ifrån centrum i Rättvik. Och med andra områden som nu öppnas (Lissbrändan, Norra Nålänget, Perborg och privata tomter m.fl. så kan småhusmarknaden mättas?) Därför är mitt förslag att tillåta mer exklusiva Fritidshus till försäljning eller uthyrning. Min tes är att de som vistas här fritidsmässigt till slut etablerar sig i utbyggnader eller köper annat. Bildar företag och verksamheter.

Kanske att detta kan byggas även öster om och på andra sidan om slalombacken? På detta vis kan vi tillåta att det skapas en egen zon av annorlunda byggnation med en egen prägel (fjäll lodge eller liknande) som en krans runt slalombacken och som även bidrar till att stärka profilen av denna och fritidsområdet Vinter och Sommar. (Stor potential på berget) Utan att för den skull förstöra det mer genuina och ursprungliga Lerdal! Naturligtvis är detta mitt förslag bara en idé till exploatörer och stadsplanerare att själva värdera och efter vad marknadsundersökningar visar i efterfrågan.

Planåtgärder:

1. Längst söderut i området längs nuvarande väg uppför:Tillåta och bygga rena timmerhus i stil med vad som redan finns, i samklang med nuvarande grannar/byggander. För året runt boende eller fritidshus. ”Trip”
2. Även första delen öster sida om nuvarande väg (se linje orange) tillåta rena timmerhus i stil med vad som redan finns i början av

området söderifrån. (Nr 1 på karta och ovan) ”Trap”

3. Däremot öster om det planerade gröna ”naturstråket” (Se linje orange), där tillåta mer djärva fritidshus, som kan bli mer åretrunt boende eller visstids/uthyrning. ”Trull”

Några tankar ifrån berget. LYCKA TILL fortsatt!

Kommunens svar	Planförslaget är omarbetat för att tillåta hus i trä även med obehandlat uttryck eller med tjära vilket inte hindrar bebyggelse av timmerhus. I övrigt är kommunens bedömning att för att inte ge påtaglig skada på riksintresset för det rörliga friluftslivet som även beskriver bebyggelsens karaktär att området ska upplevas som sammanhängande och enhetligt. Området syns också från Siljan, Långbryggan och riksvägen med flera vilket gör att påverkan därmed kan bli stor. Dock är byggrätterna frikostiga och medger uthyrning, detta för att främja bebyggelsen som ligger inom ski-in och ski-out.

Yttrande 18 – Lantmäteriet

För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	Lagstiftning för planarbetet Det framgår att planen upprättas med standardförfarande enligt PBL 2010:900 med ändringarna från 2014. Med tanke på utformningen av plankartan förefaller det mest sannolikt att det är ”Boverkets allmänna råd (2014:5) om planbestämmelser för detaljplan” som ska tillämpas för det aktuella planarbetet. Synpunkterna som Lantmäteriet lämnar i yttrandet nedan utgår från att det är dessa som gäller för planarbetet. *Blandning av planbestämmelser och beteckningar i grundkartan* I listan över planbestämmelser redovisas det under rubriken ”Gränsbeteckningar” både sådana beteckningar som är en del av grundkartan och sådana gränser, utfartsförbud och höjdsättningar som brukar vara en del av planskiktets reglering. Genom att blanda redovisningen av beteckningar från olika skikt (planskiktet och grundkartan) uppstår det en osäkerhet kring vilka av beteckningarna som är kopplade till skiktet med de juridiskt bindande planbestämmelserna och vilka som är en del av grundkartan och därmed inte är juridiskt bindande. Redovisningen måste ske var för sig för att uppnå den tydlighet som krävs av en detaljplan.
Kommunens svar	Plankartan och grundkartan har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Användningsgränser saknas* Det saknas användningsgränser mellan användningsområdet med beteckningen GATA och alla användningsområden med beteckningen LOKALGATA, förutom det väster om Lerdal 28:17. Det går därmed inte att uttyda var gränsen mellan de olika användningsområdena går, vilket innebär att regleringen inte är så tydlig som det krävs enligt PBL.
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Storlek på tomter istället för storlek på fastigheter* I egenskapsbestämmelsen för kvartersmark med beteckningen e1 anges minsta storleken på tomter. I PBL finns möjlighet att inom kvartersmark reglera storleken på fastigheter, medan däremot finns inte

	samma möjlighet för tomter. Nuvarande reglering är inte möjlig enligt PBL. Kontrollera formuleringen mot Boverkets planbestämmelsekatalog!
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Rubrik om enskilt huvudmannaskap troligen inte tillräckligt = Kommunalt huvudmannaskap för all allmän plats?* Enligt planbeskrivningen ska planen ha enskilt huvudmannaskap för områdena med beteckningen ”LOKALGATA”. Bland planbestämmelserna finns en rubrik som anger att det är enskilt huvudmannaskap för en viss användning av allmän plats men det saknas en särskild planbestämmelse om huvudmannaskap. Eftersom planbeskrivningen inte är juridiskt bindande gäller endast de bestämmelser som finns upptagna i handlingen plankarta med bestämmelser. Boverket har ända sedan 1987 rekommenderat att enskilt huvudmannaskap ska regleras genom att det införs en särskild (administrativ) planbestämmelse. Eftersom rubriker i listan med planbestämmelser inte är en planbestämmelse finns risken att nuvarande redovisning vid en domstolsprövning skulle innebära att huvudregeln enligt 4 kap 7 § 1 men PBL - att kommunen är huvudman för detaljplanen gäller för samtliga allmänna platser i det aktuella planförslaget. I Boverkets nya föreskrifter för detaljplaner är det för övrigt ett tydligt krav att enskilt huvudmannaskap alltid ska regleras genom en särskild planbestämmelse. Lantmäteriet rekommenderar därför starkt att en särskild planbestämmelse om enskilt huvudmannaskap för de aktuella allmänna platserna införs bland planbestämmelserna.
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Vilket huvudmannaskap ska gälla för natur?* Bland planbestämmelserna redovisas användningsbestämmelsen med beteckningen NATUR under rubriken ”Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap”. I planbeskrivningen anges det på sidan 34 däremot dels att enskilt huvudmannaskap ska gälla för hela området förutom Slalomvägen och dels i tabellen att

	”samfällighetsförening” ska vara ansvarig för drift av NATUR. Planhandlingarna säger emot varandra på denna punkt. Se även synpunkten om ”Rubrik om enskilt huvudmannaskap troligen inte tillräckligt…” ovan.
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Lite för otydlig redovisning av innehåll i exploateringsavtal* I planbeskrivningen anges dels på sidan 5 att ett markanvisningsavtal har tecknats och dels på sidan 34 att ett exploateringsavtal ska tecknas i senare skede. Det anges också att exploateringsavtalet ska reglera genomförandet på ett antal områden samt på sidan 36 översiktligt om ekonomiska konsekvenser för exploatören. När avsikten är att teckna exploateringsavtal ska kommunen enligt 4 kap. 33 § 3 st. 2 men. PBL redovisa avtalens huvudsakliga innehåll liksom konsekvenserna av att planen helt eller delvis genomförs med stöd av ett eller flera sådana avtal i planbeskrivningen. Detta ska enligt 5 kap. 13 § PBL göras redan i samrådsskedet. Lantmäteriet konstaterar att lagstiftaren har avsett att exploatörens samtliga åtaganden ska redovisas på en översiktlig nivå, men där det ändå ska gå att bedöma vad åtagandena innebär. Lantmäteriet bedömer att handlingarna i dess nuvarande skick inte är tillräckligt tydliga och behöver därför kompletteras. Redovisningen behöver enligt Lantmäteriets mening förbättras och vara mer konkret kring: • vilka områden som avses för överlåtelser eller upplåtelser (helst redovisade på kartor) • vilka fysiska anläggningar exploatören ska utföra och vilken standard de ska ha • vilka olika kostnader som exploatören åtar sig att betala • åtaganden om att betala eller inte kräva ersättningar • tidplan för utbyggnad av de anläggningar som avtalet omfattar

	• om exploatören ska ställa en säkerhet för åtaganden enligt avtalet Glöm inte att även redovisa konsekvenserna (se ovan). Eftersom redovisningen inte är så tydlig som krävs finns det inte någon möjlighet för Lantmäteriet att utföra sin lagstadgade uppgift att i samrådsskedet lämna råd i de fall avtalsinnehållet förefaller strida mot reglerna i 6 kap. 40-42 §§ PBL. Använd gärna handboken ”Lantmäterimyndighetens roll i planeringsprocessen, Handbok 5 kap. 15 och 22 a §§ PBL” som stöd ang. lagstiftningens krav när ni kompletterar planhandlingarna.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Omprövning av Lerdal ga:7* En del av gemensamhetsanläggningen Lerdal ga:7 berörs av förändringar som en effekt av planarbetet. Detta framgår inte av planhandlingarna. Se även synpunkten om ”Fastighetskonsekvensbeskrivning saknas” nedan.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Fastighetskonsekvensbeskrivning saknas* Det är viktigt att alla som berörs av en detaljplan kan förstå planens konsekvenser för den egna fastigheten/ga:n. ”Av planbeskrivningen ska de konsekvenser som ett genomförande av detaljplanen medför för bland annat sakägare, andra berörda och miljön framgå. Med detta menas att det för i princip varje enskild fastighet bör redovisas vad detaljplanen innebär med avseende på bland annat huvudmannaskap, allmänhetens tillträde, kommande fastighetsbildning, utförande och deltagande i gemensamhetsanläggningar. (Utdrag ur proposition 2009/10:170 s. 435)” I det aktuella planförslaget finns generella beskrivningar i texten om vilka åtgärder som kan bli aktuella på ett generellt plan utan koppling till vilka åtgärder som kommer kunna bli aktuella inom planområdet. Plangenomförandet och dess konsekvenser behöver beskrivas på ett samlat sätt där respektive fastighetsägare kan förstå vad som

	detaljplanens genomförande innebär för den aktuella fastigheten. Beskrivningen av åtgärderna kan till exempel illustreras med en fastighetskonsekvenskarta där förändringar i fastighetsindelning och omfattning av ev. gemensamhetsanläggningar, med plankartan som bakgrund. Beskrivningen bör innehålla ett utkast till redogörelse av juridiska och ekonomiska konsekvenser, även på fastighetsnivå. Ett sätt att åskådliggöra detta på är att upprätta en fastighetskonsekvensbeskrivning.
Kommunens svar	Planbeskrivningen har uppdaterats.
För plangenomförandet viktiga frågor där planen måste förbättras	*Fastighetsgränser med osäkert läge som gränsar till planområdet* Planområdesgränsen går enligt plankartan i fastighetsgränsen till ett antal fastigheter som omger planområdet. Många av de aktuella gränserna saknar enligt digitala registerkartan inmätta gränspunkter se utdrag ur registerkartans skikt med gränsers kvalitet nedan. Lantmäteriet vill påminna om att detaljplanen inte påverkas om gränsen visar sig ha ett annat läge. Risken med att planlägga utan att ha koll på gränsens rätta läge är att antingen en del av den allmänna platsen ligger inne på grannfastigheten eller att det blir en remsa mellan den planlagda marken och fram till fastighetsgränsen. I denna typ av fall när gränsens läge är osäkert är det lämpligt att så snart som möjligt utreda gränsen och göra en gränsutvisning där man letar upp befintliga gränsmarkeringar och mäter in dem. Visar sig gränsen vara juridiskt oklar krävs det en fastighetsbestämning för att bestämma dess läge. När gränsens läge är klarlagd kan därefter ev. anpassning av planen till fastighetsgränsens rätta läge göras. Glöm inte att rapportera in ev. förbättringar av gränspunkters lägesosäkerhet till Lantmäteriet. Är ni osäkra på hur det ska gå till - kontakta Lantmäteriets geodatasamordnare. Lyssna även gärna på avsnitt 2 av Positionspodden från Geoforum Sverige där dessa frågor diskuteras. Du hittar podden till exempel via denna länk. Det finns även fastighetsgränser med gränspunkter som har en mycket god lägesosäkerhet på 0,025 m

	angiven. Dessa lägesosäkerheter kan vara missvisande. Det är möjligt att dessa fastighetsgränser inte har kontrollmätts av kommunen. Vid övergången mellan referenssystemen RT 90 och SWEREF 99 transformerades nämligen tusentals gränspunkter över hela landet som registrerades rakt av, utan kontroll, med lägesosäkerheten 0,025 meter. Det har i efterhand visat sig att många av dessa punkter till exempel i områden med lokala stomnät kan ha god ”intern” lägesosäkerhet, men inte ligga rätt i förhållande till SWEREF 99. Lantmäteriet uppmanar därför kommunen att vara extra uppmärksam vid planläggning av områden där det förekommer gränser med just lägesosäkerheten 0,025 meter, och vid behov kontrollmäta sådana gränser.
Kommunens svar	Fastighetsgränser har utretts och grundkartan/plankartan uppdaterats.
Delar av planen som bör förbättras	*Redovisningsordning för planbestämmelserna* Regeringen har i flera sammanhang betonat vikten av att detaljplanerna utformas på ett enhetligt sätt för att underlätta framtida digitalisering och förenkla byggprocessen. För att plankartan ska vara enkel att använda för den som är van att läsa plankartor är det viktigt att planbestämmelserna redovisas i samma ordning som traditionellt tillämpas i princip på samtliga plankartor i landet. I detta fall redovisas de administrativa bestämmelserna på fel plats.
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.
Delar av planen som bör förbättras	*E-områden* På plankartan finns ett stort antal E-områden utlagda för tekniska anläggningar. Enligt tabellen för ansvarsfördelning på sidan 34 i planbeskrivningen ska E-områdena antingen användas för transformatorstation eller pumpstation. Vad gäller transformatorstation anges att det är samfällighetsföreningen som ska vara ansvarig för driften av denna. Det förefaller osannolikt att en transformatorstation ska ingå i en gemensamhetsanläggning. Normalt sett är det

	elnätsbolaget som äger och driver transformatorstationer. Det förefaller vidare som att det finns fler E-områden utlagda än vad som är brukligt. Finns det behov av alla dessa för områdets försörjning?
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.
Delar av planen som bör förbättras	Utforma plankartan enligt boverkets allmänna råd Som angivits ovan är det uttalat från regeringen att det mycket stora fördelar om plankartan utformas enligt Boverkets allmänna råd. Plankartan innehåller mycket stora brister. I plankartan behöver åtminstone nedanstående punkter åtgärdas: • I planbeskrivningen anges i tabellen på sidan 34 att gångvägen ska ha beteckningen ”G-VÄG”. I plankartan står det ”GÅNGBANA” som en beteckning med versaler och med samma typsnitt som övriga användningar vilket sammantaget indikerar att det ska vara frågan om beteckningen på användning. Det saknas dock en planbestämmelse med denna beteckning. Vidare är de områden dit beteckningen pekar avgränsade av linjer med punkter, vilket inte är en gränsbeteckning enligt gränshierarkin i Boverkets allmänna råd. Funderingar: Ska gångbana vara en egenskapsbestämmelse eller en användningsbestämmelse? Är det möjligt att kombinera en gångbana som har den standard som planeras inom användningen NATUR? • Bestämmelsen om prickmark kategoriseras inte som en användningsbestämmelse utan som en egenskapsbestämmelse enligt de allmänna råden. Bestämmelsen behöver därför placeras om i listan bland planbestämmelser. Bestämmelsen om prickmark ska enligt de gällande råden ha en annorlunda formulering än den som angivits i plankartan.
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.

Delar av planen som bör förbättras	*Ev. Upphävande av del av stadsplanen* Eftersom planförslaget till skillnad från den gällande stadsplanen inte omfattar Gärdebyn 8:21 förefaller det som att den gällande stadplanen fortfarande kommer att omfatta den aktuella fastigheten.
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats med upphävande av delar av gällande stadsplanen.
Delar av planen som skulle kunna förbättras	*Överensstämmelse med boverkets allmänna råd i övrigt* Lantmäteriet konstaterar att plankartan med bestämmelser utöver ovanstående kommentarer dessutom inte följer de formuleringar som rekommenderas i planbestämmelsekatalogen: • Angående höjd brukar det inte specificeras att det är huvudbyggnadens höjd det handlar om, istället framgår det motsatsvis vilken höjd som är tillåten för komplementbyggnaderna. • Beteckningen LOKALGATA ska enligt Boverkets allmänna råd inte längre användas. Normalt sett görs i denna situation istället en precisering inom användningskategorin GATA. • Beteckningen för nockhöjd ska enligt allmänna råden inte innehålla enheten ”m”. • Beteckningen för takvinkel ska enligt allmänna råden inte innehålla enheten ”o”. • I listan över planbestämmelser står formuleringen av alla planbestämmelser utom genomförandetid med samma indragning. Redovisningssättet gör det lite svårt att se om planbestämmelsen är en del av den ovanstående texten till en planbestämmelse med en beteckning eller om det är en planbestämmelse som saknar beteckning och därmed gäller inom hela planområdet. Dessa bestämmelser bör redovisas på samma sätt som bestämmelsen om genomförandetid, vilken står utan indragning och gäller för hela planområdet.
Kommunens svar	Plankartan har uppdaterats.

Samrådsredogörelsen är sammanställd av mark- och planheten på Samhällsutvecklingsförvaltningen, Rättviks kommun

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 1/6

LÄNSSTYRELSEN DALARNAS LÄN

Yttrande 1 (6)

Datum
2022-05-10

Ärendebeteckning
402-5275-2022

Rättviks kommun
mark.plan@rattvik.se

Samråd om detaljplan för del av Lerdal 10:49 m.fl., Utsikten i Rättviks kommun

Länsstyrelsen har för samråd mottagit rubricerad detaljplan, daterad i mars 2022.

Överprövningsgrundande synpunkter

Länsstyrelsen har identifierat några överprövningsgrundande frågor enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Riksintresse för totalförsvaret – påverkansområde väderradar

Planområdet ligger inom påverkansområde för väderradar. Höga byggnader eller anläggningar kan riskera att skada riksintresset.

Tekniska anläggningar, områden med användningen E, saknar reglering av högsta höjd på plankartan. Begränsning av högsta tillåtna höjd för byggnader och anläggningar behöver införas inom dessa områden för att de inte ska riskera att påverka riksintresset negativt.

Riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap miljöbalken

Planområdet ligger inom område för riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken (FW 13 Siljansområdet Leksands, Rättviks, Mora och Orsa kommuner).

Kommunen bedömer att detaljplanens genomförande inte har negativ påverkan på riksintressen, främst genom att ny bebyggelse ska anpassas till landskapsbilden så att områdets riksintressanta värden inte påverkas negativt. Enligt gällande översiktsplan anges vidare att småskalig förtätning och nytillkommen bebyggelse utanför tätorterna alltid ska lokaliseras med hänsyn till platsens förutsättningar, den lokala karaktären och befintlig jordbruksmark samt att Siljansbygdens unika värden ska tas tillvara för att möjliggöra attraktiva boenden på landsbygden.

En betydande del av riksintressets och Siljansbygdens unika värden är den bebyggelsetradition i form av timmerhuskultur och kringbyggda gårdar som präglar landskapet. Ursprungligen var husen ofärgade men målades senare röda.

Postadress: 791 84 Falun Telefon: 010-225 00 00 E-post: dalarna@lansstyrelsen.se Webb: lansstyrelsen.se/dalarna

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 2/6

Plankartan behöver, för att tillgodose planens syfte och riksintressets värden, kompletteras med planbestämmelser som reglerar husens planform och inbördes placering. Därutöver överensstämmer inte bestämmelserna gällande material- och kulörangivelser med lokal byggnadstradition och behöver därför omarbetas.

Om gestaltningsprogrammet ska fylla en funktion som vägledande dokument för planen behöver det omarbetas för att bättre tillgodose syftet med planen och riksintressets värden. Det behöver även framgå av planbeskrivningen att gestaltningsprogrammet bör följas vid placering och utformning av bebyggelsen.

För att även fortsatt främja friluftslivsaktiviteter i området i stort är det av stor vikt att kommunen skaffar sig kunskap om förutsättningarna för det nuvarande friluftslivet för att kunna planera in gröna stråk och gröna områden i strategiska delar genom och inom planområdet. I planbeskrivningen saknas avvägningar om detta.

Riksintressets värden

Av 3 kap 6 § miljöbalken framgår att: ”Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.” och att ”Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.”

Enligt värdebeskrivningen för riksintresset framgår bland annat följande när det gäller kulturmiljövärden i riksintresset:

- Ett av huvudkriterierna är: ”Område med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer”.
- Delar av förutsättningarna för bevarande och utveckling av områdets värden är: ”De naturgivna förutsättningarna med vackra vyer och tilltalande landskap, inte minst kulturlandskap, är grunden för områdets attraktivitet. Följaktligen är riksintresset beroende av att storskaliga exploateringar med betydande påverkan på landskapet undviks” och att ”Kulturlandskapet bör i möjligaste mån hållas i god hävd med bevarande av småskaligheten.”
- Några av stödkriterierna för riksintresset är: ”Intresseväckande natur- och kulturvärden, tilltalande landskapsbild, särprägel, …”
- En av de definierade friluftsaktiviteterna är: ”natur- och kulturupplevelser”

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 3/6

- En del av områdets huvuddrag är: ”Länets rikaste floraområden finns här i rikkärr och i anslutning till områdets gamla odlingsbygder. Dessa öppna byområden kring Leksand-Rättvik-Boda, Sollerön och Orsa med sina oskiftade klungbyar och småskaliga jordbrukslandskap, har länge präglat bilden av Dalarna som turistparadis.”
- Förutsättningar för att behålla upplevelsevärden är bland annat: ”Storskalig exploatering eller bebyggelse med dålig anpassning till landskapet […] kan skada landskapsbilden och därmed värdet för friluftslivet.”

Miljökvalitetsnormer

Grundvatten

Aktuellt planområde berör inget vattenskyddsområde eller vattenförsörjningsintresse enligt regional vattenförsörjningsplan. I planbeskrivningen saknas dock information om att del av planområdet berör den sedimentära grundvattenförekomsten Rättvik (SE674964-146167). Det finns heller ingen information om rådande miljökvalitetsnormer för grundvatten samt hur det ska säkerställas att genomförandet av planen inte påverkar grundvattnet. Delar av denna information finns beskriven i dagvattenutredningen men behöver kompletteras och redovisas i planbeskrivningen.

Hälsa och säkerhet

Dagvattenhantering

Planbeskrivningen behöver förtydligas i sin redovisning av hur dagvattenhanteringen är tänkt att lösas för planområdet. Att endast hänvisa till den separata dagvattenutredningen är inte tillräckligt utan tänkta lösningar och avvägningar liksom konsekvenser i frågan behöver finnas i planhandlingarna.

Av planbeskrivningen framgår att ”Vid skyfall och extremväder kommer lokalt omhändertagande av dagvatten inte räcka till, cirka 350 meter från utredningsområdet finns Lissbrändans dagvattensystem. Nya säkra flödesvägar behöver anläggas för att leda vattnet till befintligt dagvattensystem.” Det behöver framgå av planbeskrivningen var flödesvägarna ska anläggas och hur de ska utformas. Vid behov behöver dessa även regleras på plankartan.

Av dagvattenutredningen framgår att lokalt omhändertagande genom infiltration ska eftersträvas. Det framgår dock inte om infiltration är tekniskt möjlig med hänsyn till jordarternas genomsläpplighet m.m. eller lämplig med hänsyn till markens stabilitet.

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 4/6

Om dagvattenhanteringen för kvartersmarken förutsätter att en viss andel av varje fastighet inte får hårdgöras, för att t.ex. möjliggöra infiltration, behöver detta regleras på plankartan.

Spillvatten och dricksvatten

Av planhandlingarna behöver det framgå om det finns kapacitet för denna plan vid det aktuella reningsverket respektive vattenverket. Som underlag för detta bör reningsverkets tillståndsgivna belastning, framtida belastning för de kommande 10–20 åren, som inkluderar även de planer som är framtagna men ännu ej bebyggda, samt nuvarande maximal genomsnittlig veckobelastning (max GVB) anges i planhandlingarna. Planen bör även ange hur många personekvivalenter (PE) som området genererar för att kunna beräkna belastningen till reningsverket och dricksvattenförsörjning.

Övrigt

Miljökvalitetsnorm – ytvatten

Planbeskrivningen saknar en bedömning av ytvattenförekomster som riskeras att påverkas negativt av föroreningar i dagvatten från planområdet, vilket i sin tur påverkar möjligheten att följa miljökvalitetsnormen (MKN). Närliggande ytvattenförekomster Enån och Siljan ligger nedströms inom planområdets avrinningsområde. Planbeskrivningen bör kompletteras med de vattenförekomster som kan komma att påverkas av förorenat dagvatten från planområdet. I planbeskrivningen bör vattenförekomsternas ekologiska status kopplat till miljögifter (särskilda förorenade ämnen, SFÄ) och kemiska status beskrivas, och möjligheten att följa MKN. Delar av denna information finns beskriven i dagvattenutredningen men bör kompletteras och även redovisas i planbeskrivningen.

Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjning bör hanteras i detaljplaneprocessen.

Grundvatten

Markarbeten ska utföras med särskild hänsyn till grundvattnet då området är en grundvattenförekomst. Försiktighetsmått ska vidtas för att undvika förorening av grundvattnet, till exempel i samband med förvaring av bränsle och vid bränslepåfyllning av maskiner. Eventuellt spill eller läckage ska samlas upp omedelbart och eventuell förorenad mark ska grävas bort. Planbeskrivningen bör kompletteras med en beskrivning av dessa skyddsåtgärder.

Vattenverksamhet

Att tillfälligt eller kontinuerligt leda bort grundvatten eller göra åtgärder i ett vattenområde, vid t.ex. grundläggning av byggnader och

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 5/6

vägar, räknas som vattenverksamhet. För att få bedriva vattenverksamhet behöver det oftast göras en anmälan till Länsstyrelsen eller ansökan om tillstånd hos Mark- och miljödomstolen. För mindre omfattande vattenverksamheter räcker det med en anmälan.

Särskilda markanvändningsintressen enligt 3 kap miljöbalken

Av planbeskrivningens avsnitt "Värdefulla områden" på sidan 9 framgår att planförslaget inte tar något område enligt 3 kap 2-6 §§ miljöbalken i anspråk. Länsstyrelsen håller inte med om detta. Hela planområdet berörs av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 §. Större delen av området ligger därtill på skogsmark och tillfartsvägen (GATA) till det nya bostadsområdet passerar över åkermark (som finns upptaget som jordbruksblock 2022), vilka båda har bäring på 3 kap 4 § miljöbalken. Enligt 3 kap 4 § andra och tredje styckena framgår att:

"Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk."

Planbeskrivningen bör tydligare motivera varför planen behöver ta jordbruksmark i anspråk och hur planen inte försvårar skogsbruket. Praxis pekar på att alternativa lokaliseringar behöver presenteras som en del av motiveringen till ett önskat ianspråktagande av jordbruksmark.

Tillgänglighet

Gator och annan allmän plats inom planområdet som kan komma att användas av oskyddade trafikanter bör göras tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga enligt Boverkets Tillgänglighet på allmänna platser BFS 2011:5 – ALM 2, som innehåller föreskrifter och allmänna råd. Allmän plats bör därför redan i detaljplaneskedet planeras för att kunna uppfylla till exempel lutningar och breddmått på allmän plats. Med tanke på att planområdet ligger i en sluttning är det särskilt angeläget att förhålla sig till detta. Planbeskrivningen saknar redovisningar, avvägningar och konsekvenser kring detta.

Bilaga 1 – Länsstyrelsen yttrande i sin helhet, sida 6/6

Planens titel

Planen har olika titlar på plankartan, planbeskrivningen respektive inbjudan till samråd. Titeln bör vara samma för alla handlingar och inledas med "Detaljplan för…".

Planbestämmelser – allmänt

Vissa beteckningar på plankartan innehåller flera planbestämmelser för varje beteckning. Detta gäller beteckningen för taklutning som innehåller både en bestämmelse om taklutning och en bestämmelse om högsta tillåtna höjd samt beteckningen för utformning (f) som innehåller 3-4 bestämmelser. Bestämmelserna bör separeras så att varje beteckning på plankartan endast innehåller en (1) planbestämmelse.

Planbestämmelser – huvudmannaskap

Plankartan saknar administrativa bestämmelser om huvudmannaskap. Planbeskrivningen bör även förtydligas kring huvudmannaskapet.

Undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan

Kommunen har bedömt att miljöpåverkan inte kan antas bli så betydande att en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap miljöbalken behöver göras. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplaneförslaget inte innebär betydande miljöpåverkan.

Medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsarkitekt Frida Ryhag med planarkitekt Isak Jakobsson som föredragande. I den slutliga handläggningen av beslutet har också Ulrika Jansson på enheten för kulturmiljö och samhällsplanering, Anna Myrtin på enheten för miljötillsyn och efterbehandling, Malin Örne på enheten för miljöprövning och vattenverksamhet, Charlotte Wells på enheten för naturskydd samt Per Heilborn på rättsenheten medverkat. I ärendet har även Ann-Louise Haglund på enheten för vatten, Eva-Karin Ljunglund på enheten för samhällsskydd samt Ellinor Jansson på enheten för miljötillsyn och efterbehandling medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

RÄTTVIKS KOMMUN
Samhällsutvecklingsförvaltningen

Detaljplan för

Utsikten, Lerdal 10:49>2

Rättvik
Rättviks kommun

Undersökning av betydande miljöpåverkan

En undersökning av betydande miljöpåverkan ska alltid göras i samband med detaljplanering enligt miljöbalken kap 6. Av denna ska framgå om genomförandet av planen eller planprogrammet antas medföra betydande miljöpåverkan. Om undersökningen visar att detaljplanensplanens genomförande kan medföra betydande miljöpåverkan ska planen miljöbedömmas.

Utsikten, del av Lerdal 10:49>2, ligger söder Rättviks slalombacke. Området ligger i Lerdalsslutningen upp mot Toppstugan med utsikt över Siljan.

Gällande regleringar och skyddsvärden som kan påverkas vid planens genomförande:	**Betydande påverkan**	**Viss påverkan**	**Ingen känd påverkan**	**Kommentar**
Lagenligt skyddad natur enligt miljöbalken (t.ex. naturreservat, landskapsbild, strandskydd, skyddsområde för vattentäkt).			x	
Kulturreservat, byggnadsminnen			x	
Kulturmiljövärden			x	Två äldre ängslador, okänt när de byggdes. Dessa är på väg att säljas och flyttas.
Fornminnen			x	
Riksintresse för naturvård			x	
Riksintresse för kulturmiljövård			x	

Riksintresse för turism och rörligt friluftsliv		x		Mark tas i anspråk från allmänheten. Möjligheter till turism och rörligt friluftsliv kan tillgodoses i omkringliggande områden. Planområdet har utgjorts av lövrik barrnaturskog där största delen nyligen avverkats.
Riksintresse för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering			x	
Resursslöseri			x	
Natura 2000 område			x	
Nyckelbiotop, sumpskogsområde			x	
Rödlistade/hotade växt- eller djurarter		x		Fynd finns enligt artportalen i närområdet (spillkråka, tretåig hackspett och grönsångare). Vi ser att behov finns av en naturvärdesinventering (NVI) med kompletterande fågelinventering
Ekologiskt särskilt känsligt område			x	Ej skyddat, men ligger inom område för värdetrakt gräsmark
Naturens mångfald		x		Tar oexploaterad mark i anspråk och bryter upp den gröna infrastrukturen. Dock är större delen av marken nyligen avverkad.
Övriga naturvärden		x		Större delen av planområdet är avverkat, en liten del lövrik barrnaturskog finns kvar i sydvästra planområdet. En NVI kan visa om det är av särskild vikt att bevara den.
Luftkvalitet			x	Ett plangenomförande bör inte påverka luftkvaliteten negativt i någon märkbar grad.
Grundvattenkvalitet			x	
Nationella miljömål		x		Kan påverka flera nationella miljömål om dessa inte beaktas.
Regionala miljömål		x		Det finns ej specifika regionala miljömål utpekade
Lokala miljömål		x		Det finns ej specifika kommunala miljömål utpekade
Risker som kan påverkas vid planens genomförande:				

Instabilitet i markförhållandena eller de geologiska grundförhållandena, risk för skred, ras o.s.v.			x	Inga kända risker. En geoteknisk undersökning ska göras av exploatören.
Erosion			x	Erosion kan uppstå till följd av tex skyfall, ökade flöden. En geoteknisk utredning samt dagvattenutredning kan svara på det.
Risk för översvämningar	x			Genomförandet kan medföra ökad risk för översvämning nedströms. Detta undersöks i en dagvattenutredning.
Förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag eller sjö			x	
Förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning med risk för översvämning, uttorkning	x			Planförslaget möjliggör byggnation av ett nytt bostadsområde vilket kommer innebära mer hårdgjord yta, vilket kan påverka infiltrations-förhållanden. En dagvattenutredning tas fram och berör detta, vilket kan komma att påverka exploateringsgraden
Betydande förändringar i antal eller samman-sättning av växtarter eller växtsamhällen			x	Okänt. Utreds i NVI.
Försämring av vacker utsikt eller landskapsmässigt skönhetsvärde		x		Försämrar inte utsikten, men kan påverka landskapsbilden. Stor vikt kommer att läggas på gestaltnings- och landskapsbilds-frågor.
Avsevärd förändring av mark- eller vattenanvändning	x			Området går från obebyggd avverkat skogsmark till bostäder vilket ofta medför bland annat större andel hårdgjorda ytor med sämre förmåga för infiltration vid nederbörd, snösmältning m.m.
Effekter på människa och djur som kan påverkas vid planens genomförande:				
Miljöeffekter som kan orsaka skada på människors hälsa, direkt eller indirekt			x	Om miljömålen ej beaktas
Ljudnivå		x		Bullerutredning behövs avseende påverkan från Slalombacken.
Vibrationer			x	
Obehaglig lukt			x	
Ökad risk för joniserande strålning (radonrisk)			x	Normalriskområde. Hänsyn till detta tas i planen.

Förändrade risker i samband med transport av farligt gods			x	
Försämring av kvalitet eller kvantitet på någon rekreationsmöjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)			x	Kringliggande områden erbjuder fortfarande rekreationsmöjlighet.
Fordonstrafik		x		Fordonstrafiken kommer öka. En ny matarväg ska byggas samt vägnät för tomterna. Ökningen beror på hur många tomter som bebyggs samt övrig exploatering
Betydande förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter		x		Okänt. Utreds vid NVI
Försämring av fiskevatten eller jaktmarker			x	
Verkar som gräns för djurens förflyttningar och rörelser		x		
Övriga frågeställningar	**Ja**	**Nej**	**Vet ej**	**Kommentar**
Förenlig med bestämmelserna i 3 och 4 kap. Miljöbalken	x			Marken är i dag främst av avverkad skogsmark. Om värden av nationell betydelse finns kvar så visas det i NVI
Iakttas gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. Miljöbalken	x			MKN iakttas inom DP-processen
Ökar användandet av ändliga lagerresurser (metaller, olja, kol etc.)	x			Exploateringen kan bidra ökar trafiken i området och användandet av ändliga lagerresurser
Kan miljö- och hälsofarliga ämnen finnas lagrade i marken		x		
Kan utsläpp öka som är skadliga för miljön			x	
Vattendom krävs		x		
Har genomförandet effekter som var för sig är begränsande men som tillsammans är betydande		x		
Kommer verksamheter som planen tillåter eller iordningställande av planområdet		x		

att kräva anmälan eller tillstånd enligt Miljöbalken				

Bedöms planen föreligga betydande miljöpåverkan? Ja ☐ Nej ☒

Motivering till ställningstagandet

Påverkan på miljön, människors hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra resurser bedöms som marginell till viss påverkan. En miljöbedömning med en konsekvensbeskrivning bedöms inte behövas under förutsättning att man i detaljplaneprocessen utreder frågor som; Naturvärden och biologisk mångfald, geotekniska förutsättningar, dagvattenhantering inkl. klimatfaktor.

I planbeskrivningen kommer en enkel konsekvensanalys av planförslaget redovisas.

Utifrån undersökningen behöver följande utredningar genomföras:

- Dagvattenutredning
- Geoteknisk utredning
- *NVI på fältnivå (med detaljeringsgrad detalj)* och *tillägget fördjupad artinventering*. Den kommer att visa om tillägg som *värdeelement* och *detaljerad redovisning av artförekomst* är aktuell.
- Bullerutredning

Rättviks kommun
2021-11-22

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Mark- och planenheten

§ 23

Dnr KLK 2021/181 214

Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera

Samhällsutvecklingsutskottets beslut

1. Godkänna detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera för granskning.
2. Godkänna samrådsredogörelsen.
3. Besluta att detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.
4. Avgift 59 200 kronor (faktura skickas separat).

   Avgiften för upprättande av granskningshandlingar för medelstor detaljplan i enlighet med fastställd taxa av kommunfullmäktige 2025-12-11 § 77.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse - Granskning av detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera,* daterad 2026-02-03.

b) Detaljplan, *Plankarta, Granskning Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2026-02-09.

c) Detaljplan, *Illustrationskarta, Granskning Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2026-02-07.

d) Detaljplan, *Planbeskrivning, Granskning Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2026-02-10.

e) Detaljplan, *Samrådsredogörelse Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2026-01-26.

f) Detaljplan, *Undersökning av betydande miljöpåverkan, Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2021-11-22.

g) Detaljplan, *Samrådshandlingar Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera. Plankarta, planbeskrivning och gestaltningsprogram*, daterad 2022-02-21.

h) Utredning, *Dagvatten med tidigare utredning som bilaga. Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2026-01-30.

i) Utredning, *Geoteknik PM och Mur med bilagor. Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2022-02-29.

j) Utredning, *Naturvärdesinventering, Detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera*, daterad 2021-09-29.

Sammanfattning av ärendet

Slalombacken i Rättvik och dess omnejd omfattas av gällande stadsplan från 1985. I denna plan finns ett område direkt söder om slalombacken som planerades för stugby med uthyrningsstugor. Runt området planerades även för en ny gata upp till bergets topp. Varken stugorna eller vägen har blivit utbyggda.

Under 2021 har kommunen tecknat markanvisningsavtal med en Exploatör och även lämnat positivt planbesked för Exploatören att ta fram en ny detaljplan för det aktuella området. Syftet är att kunna uppföra småhus i stället för endast uthyrningsstugor enligt gällande stadsplan.

Ett planförslag har varit på samråd under tiden 2022-04-04 till 2022-05-04. Under samrådet inkom 18 yttranden. Främst handlade synpunkterna om dagvattenhantering, VA-försörjning, tillgänglighet, möjliga byggnaders utseende och utförande med höjd, placering och utbredning med mera. Även synpunkter på otydlighet och svårigheter att förstå vad förslaget kan innebära har framförts.

Efter samrådet har förslaget arbetats om i stort sett från grunden och omfattar cirka 47 småhustomter, som kan slås ihop till mindre flerbostadshus. Planförslaget har tagit höjd för att fördröja ett skyfall (100-årsregn) genom en större dagvattendamm med reglering av mängden vatten som leds vidare längs Slalomvägens dike och bäck i anslutning till planområdet. Slalomvägen har utformats för att vara tillgänglig med som mest en lutning på 1:12, samt åtgärder för att möjliggöra passage genom området för friluft- och djurlivet.

Nya utredningar kring bland annat vägar, VA och dagvatten har tagits fram som underlag till planförslaget. Mark- och planenheten bedömer att planförslaget är färdigt för att kunna granskas.

Eftersom översiktsplanen för kommunen inte pekar ut området specifikt för ny exploatering och att planen anses ha ett större allmänintresse och av stor betydelse för kommunen ändras förfarandet från standardförfarande till utökat förfarande.

Planförslaget kan komma att påverka skidbackens möjlighet till snöläggning gällande verksamhetsbuller. Snökanoner kan behöva placeras på ett sådant sätt så att riktvärden kan erhållas vid bostäders fasader.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen kommer vara att via VA-kollektivet finansiera förstärkningsåtgärder utanför planförslagets område. I övrigt är det Exploatören som enligt avtal ska ta alla kostnader samt erlägga köpeskilling får råmarken. Två småhustomter som kommunen äger tas i anspråk till nya gator, dessa tomtplatser har inte gått att sälja då väg och VA inte funnits vilket innebär i praktiken att inga värden för kommunen

försvinner. Den nya vägen öppnar upp för framtida kompletteringar på kommunens mark.

En undersökning om betydande miljöpåverkan har tagits fram och den var utsänd för samråd samtidigt som detaljplanen. Länsstyrelsen delade i samrådet kommunens bedömning att detaljplanen inte kunde antas medföra betydande miljöpåverkan. Efter att undersökningen har samrådts, men innan granskningen av detaljplanen, ska kommunen enligt plan- och bygglagen besluta om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Sammantaget har kommunen gjort bedömningen att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken behöver därför inte göras.

Förvaltningens förslag till samhällsutvecklingsutskottet

1. Godkänna detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera för granskning.
2. Godkänna samrådsredogörelsen.
3. Besluta att detaljplan för Utsikten, del av Lerdal 10:49 med flera inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.
4. Avgift 59 200 kronor (faktura skickas separat).

   Avgiften för upprättande av granskningshandlingar för medelstor detaljplan i enlighet med fastställd taxa av kommunfullmäktige 2025-12-11 § 77.

Yrkanden

1. Per Mårthans (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till
Mark- och planenheten

PM GEOTEKNIK

UTSIKTEN RÄTTVIK

2022-02-09

PM GEOTEKNIK

Utsikten Rättvik

KUND

Vive Ut Vivas AB
Conny Frid
073-077 36 70
Conny@skylto.se

KONSULT

WSP Sverige AB
Bergmästaregatan 2
WSP Sverige AB
791 30 Falun
Besök: Bergmästaregatan 2
Tel: +46 10 722 5000

KONTAKTPERSONER

Handläggare Geoteknik
Maximilian Klaube
010-722 61 52
Maximilian.Klaube@wsp.com

Granskare Geoteknik
Rebecka Westerberg
010-722 50 91
rebecka.westerberg@wsp.com

PROJEKT

UPPDRAGSNAMN
Utsikten, Rättvik - Geoteknik

UPPDRAGSNUMMER
10331444

FÖRFATTARE
Maximilian Klaube

DATUM
2022-02-09

ÄNDRINGSDATUM

GRANSKAD AV
R Westerberg

GODKÄND AV
M Klaube

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 UPPDRAG 4

1.1 PLANERAD BYGGNATION 4

1.2 DOKUMENTETS SYFTE 4

2 STYRANDE DOKUMENT 5

3 GEOTEKNISK KATEGORI OCH SÄKERHETSKLASS 5

4 UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR 5

4.1 TIDIGARE UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR 5

4.2 NU UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR 5

5 BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN 5

5.1 TOPOGRAFISKA FÖRHÅLLANDEN 6

5.2 BEFINTLIGA KONSTRUKTIONER 6

6 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN 6

6.1 ALLMÄNT 6

6.2 JORDLAGERFÖLJD 6

6.3 GEOHYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN 7

6.4 STABILITETSFÖRHÅLLANDEN 8

6.5 SÄTTNINGSFÖRHÅLLANDEN 8

7 BERÄKNINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 8

7.1 ALLMÄNT 8

7.2 DIMENSIONERANDE JORDEGENSKAPER FÖR PLATTGRUNDLÄGGNING 8

7.3 VALDA VÄRDEN 10

7.4 MATERIALFAKTOR 12

8 GEOTEKNISKA REKOMMENDATIONER 12

9 KONTROLL 13

1 UPPDRAG

WSP Sverige AB har på uppdrag av Vive Ut Vivas, utfört en översiktlig geoteknisk undersökning och en radonundersökning på fastighet Lerdal 10.49 inom Rättviks kommun, Dalarnas län. Se Figur 1.

Figur 1: Aktuellt område för geoteknisk undersökning (Lantmäteriet).

1.1 PLANERAD BYGGNATION

På aktuell fastighet planeras ett flertal villor och nya gator med vändplats. Vid framtagning av denna utredning så är dock markprojekteringen inte avslutad. Beställare har tillhandahållit arbetsmaterial som ligger till grund för denna geotekniska utredning men underlaget redovisas varken i ritning eller rapport.

1.2 DOKUMENTETS SYFTE

Denna utredning och detta dokument har till syfte att bedöma grundläggningsmetod samt ge dimensioneringsförutsättningar till konstruktör.

2 STYRANDE DOKUMENT

Denna rapport ansluter till Eurokod 7 del 1 (SS-EN 1997-1) och SS-EN 1997-2, med tillhörande nationell bilaga.

Följande övriga styrande och rådgivande dokument har beaktats:

- TK Geo 13 (Publikation TDOK 2013:0667, version 2.0)
- TR Geo 13 (Publikation TDOK 2013:0668, version 2.0)
- SGI information 3, Skjuvhållfasthet – utvärdering i kohesionsjord
- SGI Geokalkyl 2.0 – Metodbeskrivning och implementering
- IEG Rapport 4 Tillståndbedömning/klassificering av naturliga slänter och slänter med befintlig bebyggelse och anläggningar
- IEG Rapport 7 Plattgrundläggning
- BFS 2015:6 EKS 10 – Boverkets föreskrifter om ändring i verkets föreskrifter och allmänna råd (2011:10) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder)

3 GEOTEKNISK KATEGORI OCH SÄKERHETSKLASS

Projekteringen bedöms ha Geoteknisk kategori 2 (GK2) enligt SS-EN 1997-1:2005. Säkerhetsklass 2 (SK2) skall tillämpas enligt BFS 2015:6 EKS 10 då risken för allvarliga personskador är normal

4 UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR

4.1 TIDIGARE UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR

Inga tidigare undersökningar har utförts på aktuellt undersökningsområde.

4.2 NU UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR

Markteknisk undersökningsrapport (MUR), Geoteknisk undersökning för bostadsområde Utsikten, Rättvik, daterad 2022-02-09.

5 BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Undersökningsområdet ligger i Lerdal i sydöstra delen av Rättvik, ca 2 km sydost om Rättviks järnvägsstation.

I dagsläget består undersökningsområdet av ett skogsområde, delvis kalhygge.

Undersökningsområdet angränsas i norr av en slalombacke och i övrigt av skogspartier.

5.1 TOPOGRAFISKA FÖRHÅLLANDEN

Marknivån inom undersökningsområdet har en sluttning från väst mot ost, med varierande marknivåer mellan ca +275 och + 327 meter enligt utförda inmätningar av borrhålen.

5.2 BEFINTLIGA KONSTRUKTIONER

Befintliga byggnader som trösklador och markförlagda kablar finns inom den sydvästa delen av området.

6 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

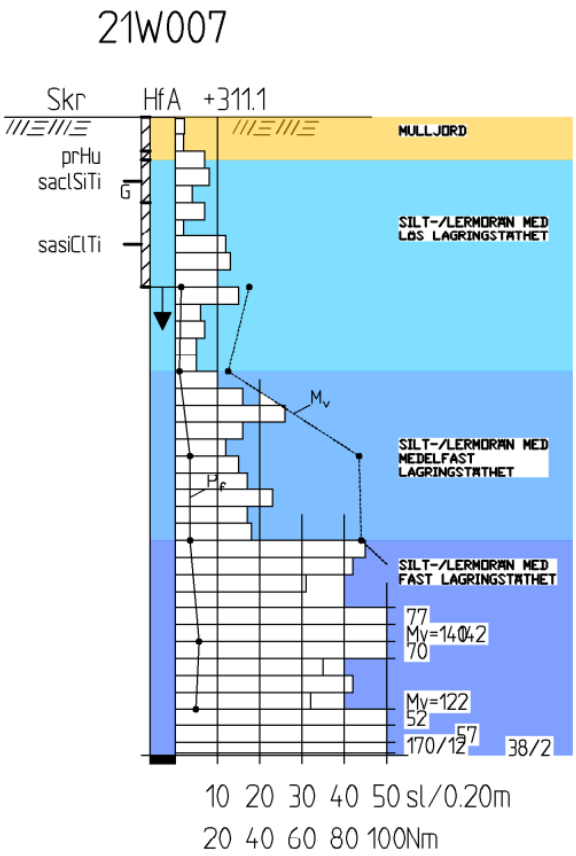
6.1 ALLMÄNT

Materialtyp och tjälfarlighetsklass

Nedanstående jordlagerbeskrivningar med avseende på materialtyp och tjälfarlighetsklass hänvisar till AMA Anläggning 20, Tabell CB/1. Efter jordart anges (MX/TY), där står M för materialtyp och T för tjälfarlighetsklass.

6.2 JORDLAGERFÖLJD

Generellt utgörs marken överst av mulljord ovan silt- eller lermorän. Se tolkad geoteknik i Figur 3.

Figur 2 Tolkad översiktlig geoteknik (representativ redovisning av jordlagerföjlden med hjälp av borrhål 7)

Mulljord

Markens övre skikt utgörs av mulljord ner till ca 0,5m under befintlig markyta.

Silt-/Lermorän

Silt-/Lermorän kan delas upp i tre olika skikt med varierande lagringstäthet. Mellan 0,5 och 3 m under markytan så finns det en löslagrad silt/-lermorän. Mellan 3 och 5 m ansluter en medelfast silt/-lermorän och vid 5 m övergår moränen till en fastlagrad morän. Av fältundersökningarna framgår att de geotekniska förutsättningarna är hyfsat homogena. Både silt- och lermorän har utvärderats och bedömts förhålla sig som en friktionsjord.

Fast botten

Djup till berg bedöms enligt SGUs jordjupskarta vara mellan 30-50 m.

6.3 GEOHYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Vid skruvundersökningar så har inga grundvattennivåer noterats så att grundvattennivån antas ligga grundare i de lägre partierna.

6.4 STABILITETSFÖRHÅLLANDEN

Undersökningsområdet är en kuperad terräng där byggande av husen kommer kräva planytor och nya slänter. För att undersöka husens och gatornas stabilitet så har översiktliga beräkningar för hela området utförts. De är baserade på en huslast på 40 kN/m³, trafiklast på 15 kN/m³ och en släntlutning på 1:2.

Beräknad säkerhetsfaktor är dock högre än vad som kravställs vilket innebär att risken för stabilitetsbrott bedöms vara mycket låg.

Beräkningarna har utförts med GeoStudio Slope, se bifogade dokument.

6.5 SÄTTNINGSFÖRHÅLLANDEN

Inom utredningsområde kommer mindre laster att påföras och marken består av friktionsjord. En sättningsberäkning har utförts för att kontrollera att sättningar ej blir för stora.

Sättningarna anses vara oproblematiska eftersom de är mindre än 0,5 cm.

7 BERÄKNINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

7.1 ALLMÄNT

Tabell 1 Allmänna förutsättningar

Typ av geoteknisk konstruktion	plattgrundläggning
Säkerhetsklass:	SK2, γd= 0,91
Geoteknisk kategori	GK2
Laster och lasteffekter:	Hus: 40 kPa, Trafik: 15 kPa

7.2 DIMENSIONERANDE JORDEGENSKAPER FÖR PLATTGRUNDLÄGGNING

Utvärderad friktionsvinkel för allmänna bärighetsekvationen gäller på grundläggningsdjup och med maximala plattbredder enligt *tabell 4*.

De dimensionerande värdena är därför framtagna med avseende på detta, och inget annat.

Dimensionerande värden

Dimensionerande värden, $X_d = \frac{1}{\gamma_m} \cdot X_k$

γ_m, partialkoefficient, enligt *tabell 2* nedan.

Tabell 2 Partialkoefficienter, γm

Materialegenskap	γ_m
Friktionsvinkel, ø’	1,3
Skjuvhållfasthet, τ	1,5

Tyngd, γ	1,0
Elasticitetsmodul, E/M	1,0

Karakteristiskt värde, $X_k = \eta \cdot \bar{X}$

η, omräkningsfaktor, enligt tabell *3* nedan.

Tabell 3 Valda η-faktorer friktionsjord

Delfaktor	Värde för ø'	Värde för γ	Värde för E	Motiv till valda η-faktorer:
$\eta_1\eta_2\eta_3\eta_4$	0,9	-	-	Normal omfattning, dränerad
$\eta_5\eta_6$	0,9	-	-	Kvadratisk platta
$\eta_7\eta_8$	1,1	-	-	Segt brott, dränerat
η_{tot} (prod)	0,89	1,0	1,0	

Sammanställning av jordegenskaper för **plattgrundläggning** (allmänna bärighetsekvationen) enligt *tabell 4*:

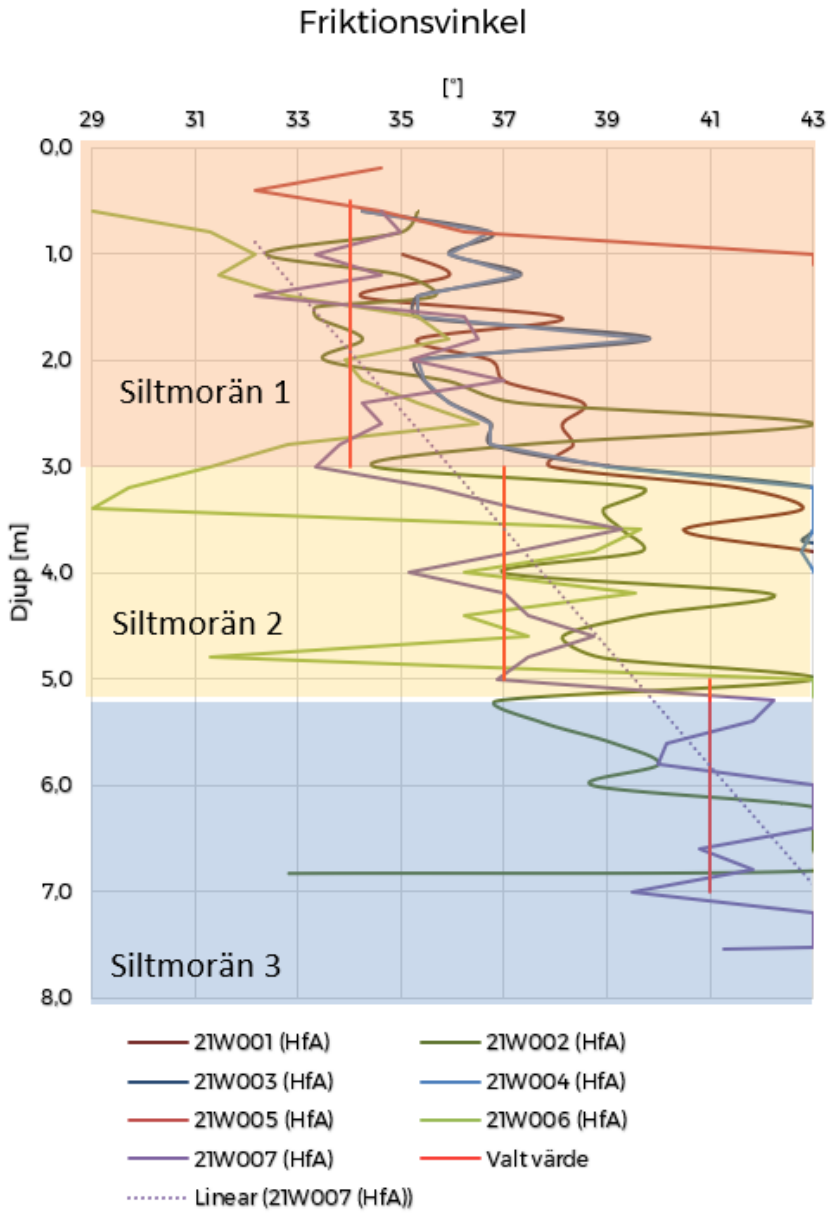
Tabell 4 Friktionsjord

Egenskaper	Djup [m]	Värderat medelvärde	Karakteristiskt värde	**Dimensionerande värde**
Silt-/Lermorän 1	0,5 – 3			
Friktionsvinkel, ø'		34°	31°	**24,8°[1]**
Tunghet, γ		-	22 kN/m^3	**22 kN/m^3[2]**
Effektiv tunghet, γ'		-	22 kN/m^3	**22 kN/m^3**
E-modul		20 MPa	20 MPa	**15,4 MPa[3]**
Silt-/Lermorän 2	3 – 5			
Friktionsvinkel, ø'		37°	33,9°	**27,3°**
Tunghet, γ		-	22 kN/m^3	**22 kN/m^3**
Effektiv tunghet, γ'		-	22 kN/m^3	**22 kN/m^3**
E-modul		45 MPa	45 MPa	**34,6 MPa**
Silt-/Lermorän 3	5 – 7			
Friktionsvinkel, ø'		41°	37,8°	**30,8°**
Tunghet, γ		-	22 kN/m^3	**22 kN/m^3**
Effektiv tunghet, γ'		-	22 kN/m^3	**22 kN/m^3**
E-modul		55 MPa	55 MPa	**42,3 MPa**

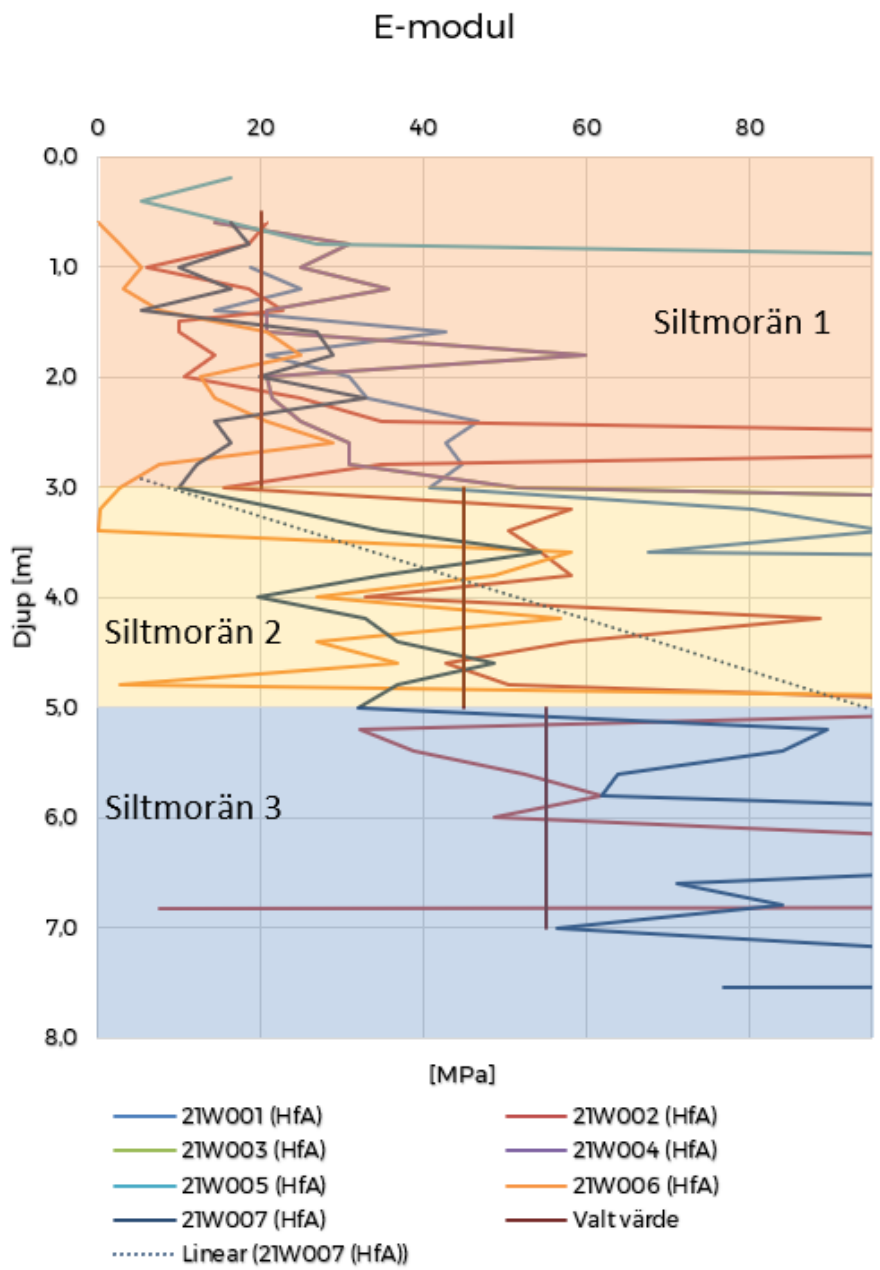
[1] Enligt utförda sonderingar
[2] Enligt SGI, information 3
[3] Enligt utförda sonderingar

7.3 VALDA VÄRDEN

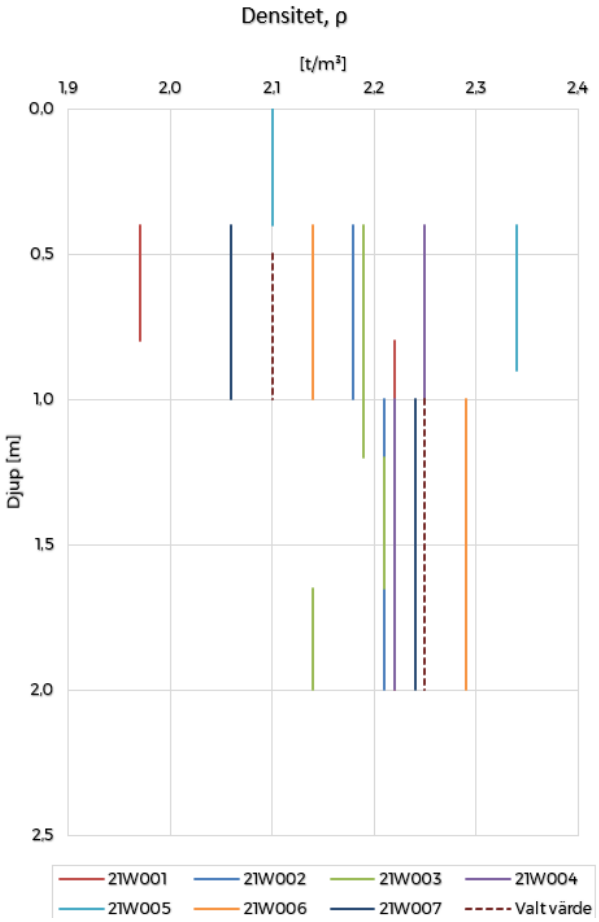
Valda värden utifrån utförda sonderingar redovisas i Figur 4 – 6. Tolkning av jordlagerföjlder är översiktligt gjorda för mer ingående parametrar, se Tabell 4.

Figur 3 Valda värden för friktionsvinkel

Figur 4 Valda värden för E-modul

Figur 5 Valda värden för tunghet

7.4 MATERIALFAKTOR

För plattgrundläggning ska, enligt tabell I-1, BFS 2015:6 EKS 10, dimensioneringssätt DA 3 användas. För DA3 används uppsättning M2 och materialfaktorer väljs i tabell I-6, BFS 2015:6 EKS 10. Se Tabell 5 för val av materialfaktorer.

Tabell 5

Jordparametrar	Beteckning	Uppsättning M2
Friktionsvinkel	γ_φ	1,3
Tunghet	γ_γ	1,0
E-modul	γ_{ED}	1,0

8 GEOTEKNISKA REKOMMENDATIONER

Byggnaden bedöms kunna grundläggas direkt på mark utan grundförstärkning med följande förutsättningar och villkor:

Grundläggningen skall dimensioneras enligt Eurokod. Underlaget är framtaget för Geoteknisk kategori 2. Karakteristiska och dimensionerande jordartsparametrar väljs enligt avsnitt ”Dimensioneringsförutsättningar”.

Stabilitets- och sättningsberäkningar har utförts på en väldig översiktlig nivå där påverkan på hela utredningsområdet har undersökts. När detaljprojekteringen kring villorna är avslutade så bör stabilitet kring husen kontrolleras för att avgöra avståndet mellan hus och släntkrön samt den störst möjliga släntlutningen för att undvika ett lokalt grundbrott.

Gatorna ska dimensioneras för materialtyp 5A och tjälfarlighetsklass 4.

Radonmätningar visar att marken klassificeras som lågradonmark.

Schakt och upplag

Eventuell organisk jord under planerad byggnad skall utskiftas.

Schakt skall länshållas så att erosion och uppmjukning av schaktslänter och schaktbotten ej förekommer.

Då jorden innehåller silt bedöms den vara eroderingskänslig och flytbenägen, vilket innebär att arbetstekniska problem kan uppstå vid arbeten under grundvattennivån eller vid kraftig nederbörd. Grundläggning bör utföras i torrhet, om grundvatten påträffas ovan schaktbotten bör det avsänkas till 0,5 m under schaktbotten.

Jordlagren på schaktbotten skall förutsättas vara tjälfarliga och grundläggningen ska utföras frostfritt. Om schakt och fyllningsarbete utförs vintertid ska fyllning utföras av krossad sprängsten.

Schakt skall ske enligt handboken utgiven av arbetsmiljöverket och statens geotekniska institut ”Schakta säkert”.

Upplag ska ej placeras ovan befintliga ledningar eller nära släntkrön.

9 KONTROLL

Kontroll ska utföras enligt Boverkets rapport BFS 2015:6 EKS 10 §13-16 samt enligt Eurocode 1997-2, kapitel 2.5 Kontroll och uppföljning.

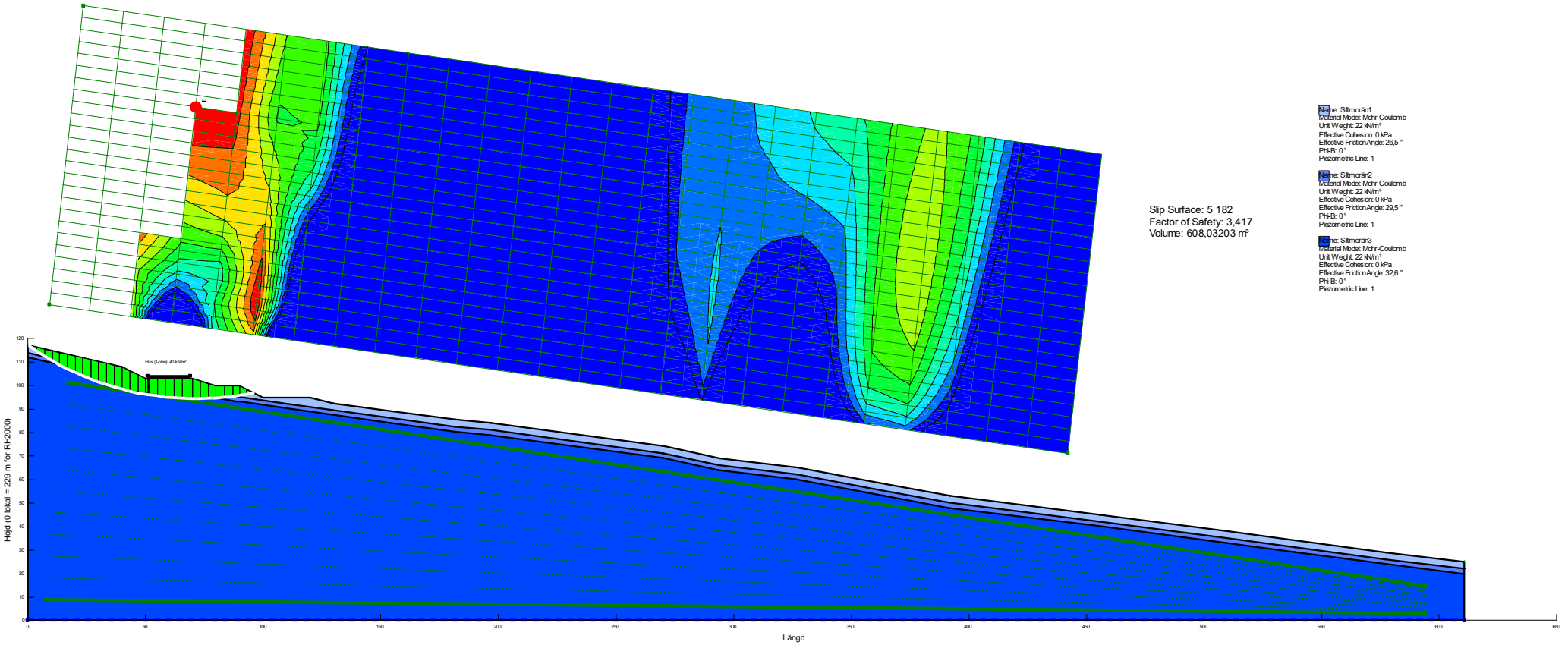
VI ÄR WSP

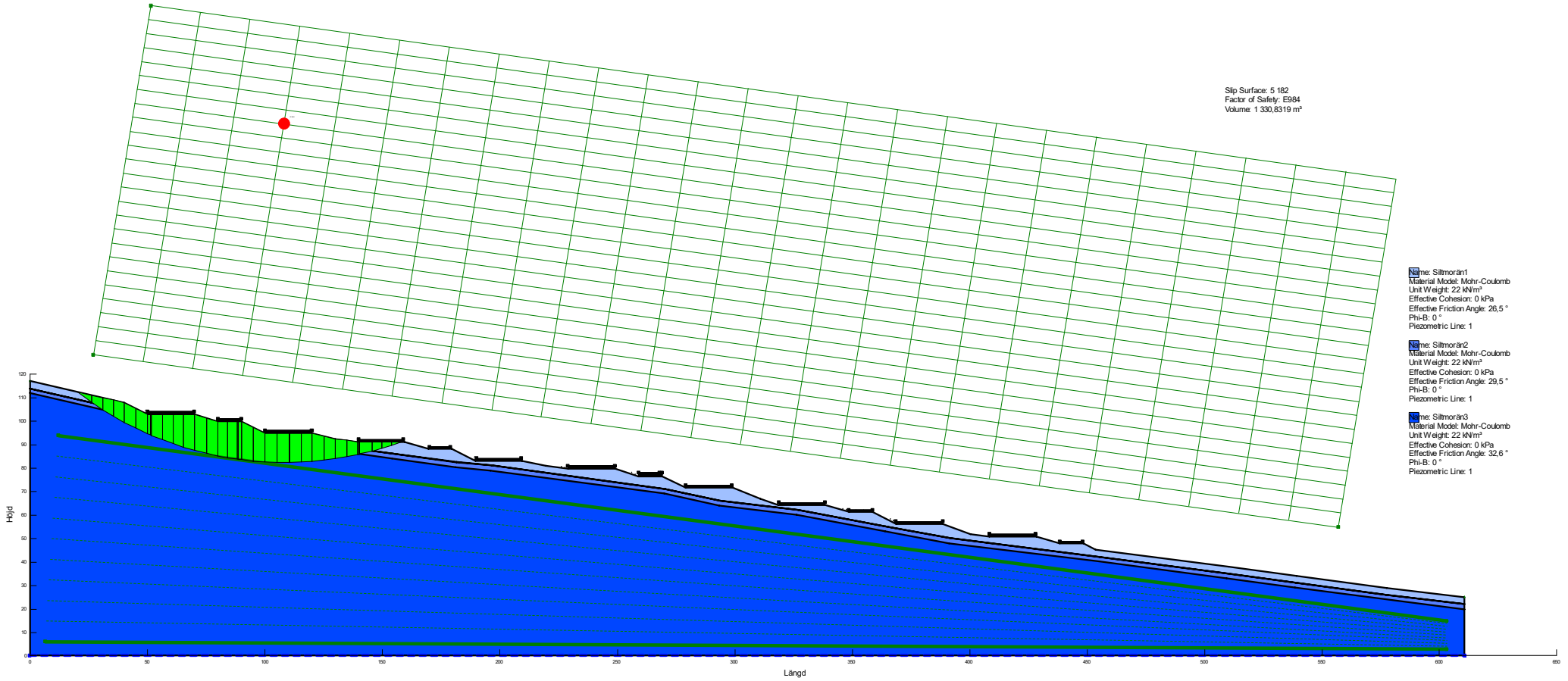
WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 200 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB
Bergmästaregatan 2
791 30 Falun
Besök: Bergmästaregatan 2

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

Uppdrag: Stabilitetsberäkning Utsikten Rättvik
Författare: Klaube, Maximilian
Directory: \\corp.pbwan.net\SE\Projects\5584\10331444\5_Berakningar\Geoteknik\Stabilitet\

Slip Surface: 5 182
Factor of Safety: E984
Volume: 1 330,8319 m³
Name: Siltmorän1
Material Model: Mohr-Coulomb
Unit Weight: 22 kN/m³
Effective Cohesion: 0 kPa
Effective Friction Angle: 26,5 °
Phi-B: 0 °
Piezometric Line: 1
Name: Siltmorän2
Material Model: Mohr-Coulomb
Unit Weight: 22 kN/m³
Effective Cohesion: 0 kPa
Effective Friction Angle: 29,5 °
Phi-B: 0 °
Piezometric Line: 1
Name: Siltmorän3
Material Model: Mohr-Coulomb
Unit Weight: 22 kN/m³
Effective Cohesion: 0 kPa
Effective Friction Angle: 32,6 °
Phi-B: 0 °
Piezometric Line: 1
Höjd
Längd

Utsikten, Rättvik

10331444

Sättningsberäkning (överslagsräkning) för hus (1-plan)

Räknat med att jorden ska schaktas bort ner till 1,0 m djup och fylls med packad sprängsten. Plattan grundläggs ca 0,5 m u my på längsgående fundament.

Indata/antaganden:

q=	40	kN/m
b=	1	m
l=		m

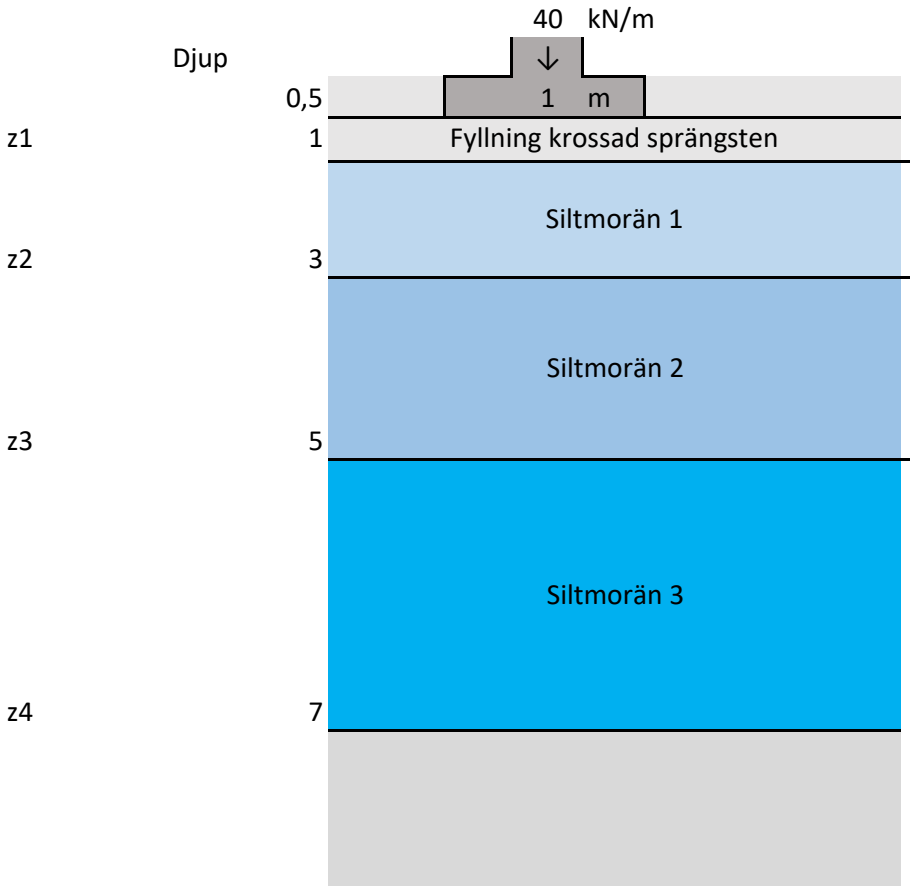
Formler/Beräkning (2:1 metoden)

$\Delta\sigma' = q/(b+z)$

$\varepsilon = \Delta\sigma'/E$

$\delta = \varepsilon * z$

Figur:

Lagertjocklek =	0,5	m
z1=	0,25	m
E=	40	Mpa
Lagertjocklek	2	m
z2=	1,50	m
E=	15,4	MPa
Lagertjocklek	2	m
z3=	3,50	m
E=	34,6	Mpa
Lagertjocklek =	5	m
z4=	7,00	m
E=	42,3	Mpa

Handberäkning

$\Delta\sigma'_{z1}$ =	32,00	kPa
$\Delta\sigma'_{z2}$ =	16,00	kPa
$\Delta\sigma'_{z3}$ =	8,89	kPa
$\Delta\sigma'_{z4}$ =	5,00	kPa
δ1=	0,02	cm
δ2=	0,16	cm
δ3=	0,09	cm
δ4=	0,08	cm
δtot=	**0,35**	**cm**

MARKTEKNISK UNDERSÖKNINGSRAPPORT, MUR GEOTEKNIK

UTSIKTEN, RÄTTVIK

2022-02-09

MARKTEKNISK UNDERSÖKNINGSRAPPORT, MUR GEOTEKNIK

UTSIKTEN, Rättvik

KUND

Vive Ut Vivas AB
Conny Frid
073-077 36 70
Conny@skylto.se

KONSULT

WSP Sverige AB
Bergmästaregatan 2
WSP Sverige AB
791 30 Falun
Besök: Bergmästaregatan 2
Tel: +46 10 722 5000

KONTAKTPERSONER

Handläggare Geoteknik
Maximilian Klaube
010-722 61 52
Maximilian.Klaube@wsp.com

Granskare Geoteknik
Rebecka Westerberg
010-722 50 91
rebecka.westerberg@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
Utsikten, Rättvik - Geoteknik

UPPDRAGSNUMMER
10331444

FÖRFATTARE
Maximilian Klaube

DATUM
2022-02-09

ÄNDRINGSDATUM

Granskad av
Rebecka Westerberg

Godkänd av
Maximilian Klaube

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 ALLMÄNT 5

1.1 OBJEKT 5

1.2 DOKUMENTETS SYFTE 5

1.3 UNDERLAG FÖR UNDERSÖKNING OCH REDOVISNING 5

1.4 STYRANDE DOKUMENT 6

2 GEOTEKNISK KATEGORI 6

3 ÖVERSIKT BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN 7

3.1 TOPOGRAFI, YTBESKAFFENHET OCH MARKANVÄNDNING 7

3.2 BEFINTLIGA LEDNINGAR OCH KONSTRUKTIONER 7

4 MARKTEKNISKA UNDERSÖKNINGAR 7

4.1 POSITIONERING 7

4.2 GEOTEKNIK 7

4.2.1 Fältundersökningar 7

4.2.2 Laboratorieundersökningar 8

4.3 HYDROGEOLOGI 8

4.4 MILJÖTEKNIK 9

4.5 MARKRADON 9

4.5.1 Fältundersökningar 9

5 HÄRLEDDA VÄRDEN 10

5.1 HÅLLFASTHETSEGENSKAPER 10

5.2 DEFORMATIONSEGENSKAPER 11

5.3 ÖVRIGA EGENSKAPER 12

6 VÄRDERING AV UNDERSÖKNING 14

7 REDOVISNING 14

BILAGOR

Bilaga 1	Laboratorieprotokoll
Bilaga 2	Resultat radonmätning

RITNINGAR

Ritningsnummer	Typ	Skala	Format
G-10-1-01	Plan	1:1000	A1
G-10-2-01	Sektion A-A	H 1:100 L 1:1000	A1
G-10-2-02	Sektion B-B	H 1:100 L 1:1000	A1
G-10-2-03	Sektion C-C	H 1:100 L 1:1000	A1

1 ALLMÄNT

1.1 OBJEKT

WSP Sverige AB har på uppdrag av Vive Ut Vivas, utfört en översiktlig geoteknisk undersökning och en radonundersökning på fastighet Lerdal 10.49 inom Rättviks kommun, Dalarnas län.

Figur 1.1. Aktuellt område för geoteknisk undersökning (Lantmäteriet).

1.2 DOKUMENTETS SYFTE

Denna utredning och detta dokument har till syfte att dokumentera de geotekniska förutsättningarna som ska ligga till underlag för fastställande av detaljplan.

På aktuell fastighet planeras ett större antal villor och nya asfalterade gator med vändplan.

1.3 UNDERLAG FÖR UNDERSÖKNING OCH REDOVISNING

Tidigare undersökningar

- Ingen information om tidigare utförda undersökningar på aktuellt undersökningsområde har funnits att tillgå.

Underlag för planering av fältundersökningen

- Ledningsunderlag, erhållet från beställare, ledningsägare i området och webbtjänsten ledningskollen.se
- Jordartskarta, erhållet från Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Underlag för redovisning av utförda undersökningar

- Tillhandahållet skissunderlag av beställaren

1.4 STYRANDE DOKUMENT

Denna rapport ansluter till SS-EN 1997-1 med tillhörande nationell bilaga.
För standarder se Tabell 1.1, Tabell 1.2, Tabell 1.3 och Tabell 1.4.

Tabell 1.1. Planering och redovisning

Skede	Standard eller annat styrande dokument
Fältplanering	*SS-EN 1997-2* och *SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*
Fältutförande	*SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok* och *SS-EN-ISO 22475-1*
Beteckningssystem	*SGF/BGS beteckningssystem version 2001:2* och *SGF kompletterat beteckningsblad 2016-11-01,* *SS-EN 14688–1 med tillägg SS-EN ISO 14688-1/A1:2013*

Tabell 1.2. Fältundersökningar

Metod	Standard eller annat styrande dokument
Hejarsondering (HfA)	*SS-EN ISO 22476-3:2005* med tillägg *SS-EN ISO 22476-2:2005/A1:2011,* samt *SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*
Skruvprovtagning (Skr)	*SGF Rapport 1:2013; Geoteknisk fälthandbok*

Tabell 1.3. Laboratorieundersökningar

Metod	Standard eller annat styrande dokument
Jordartsbeskrivning	*SS-EN/ISO 14688-1* och *SS-EN/ISO 14688-2*
Materialtyp och tjälfarlighetsklass	*AMA Anläggning 20, tabell CB/1*
Skrymdensitet	*SS 02 71 14, utgåva 2*
Naturlig vattenkvot	*SS 02 71 16, utgåva 3*

Tabell 1.4. Miljötekniska undersökningar

Metod	Standard eller annat styrande dokument
Radonmätning, jordluft	MARKUS 10 V 2.1, 2013-10-17

2 GEOTEKNISK KATEGORI

Omfattningen av undersökningen är planerad för grundläggning i geoteknisk kategori 2 (GK2).

3 ÖVERSIKT BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 TOPOGRAFI, YTBESKAFFENHET OCH MARKANVÄNDNING

Undersökningsområdet ligger i Lerdal i sydöstra delen av Rättvik, ca 2 km sydost om Rättviks järnvägsstation.

I dagsläget består undersökningsområdet av ett skogsområde, delvis kalhygge.

Undersökningsområdet angränsas i norr av en slalombacke och i övrigt av skogspartier.

Marknivån inom undersökningsområdet har en sluttning från väst mot ost, med varierande marknivåer mellan ca +275 och + 327 meter enligt utförda inmätningar av borrhål.

3.2 BEFINTLIGA LEDNINGAR OCH KONSTRUKTIONER

Befintliga byggnader som trösklador och markförlagda kablar finns inom den sydvästa delen av området.

4 MARKTEKNISKA UNDERSÖKNINGAR

4.1 POSITIONERING

Inmätning av geotekniska sonderingspunkter samt punkter för markradon har utförts av WSP Sverige AB i januari 2022. Inmätningen utfördes av Adam Lindström.

Inmätning av undersökningspunkterna har utförts med Leica Viva GS 12 (RT_GBS). Inmätningen motsvarar mätningsklass B enligt
SGF Rapport 1:2013, Geoteknisk Fälthandbok.

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 15 00
Höjdsystem: RH 2000

4.2 GEOTEKNIK

4.2.1 Fältundersökningar

WSP Sverige AB har i januari 2022 utfört geotekniska fältundersökningar för rubricerat projekt. Resultat av undersökningarna redovisas på handlingens tillhörande ritningar.

Fältundersökningen har utförts av fältgeoteknikerna Jonas Persson och Adam Lindström, på WSP Sverige AB.

Utförda sonderingar, in situ-försök och provtagningar

Tabell 4.1. Utförda fältundersökningar

Sondering/provtagning	antal
Hejarsondering (Hfa)	7
Skruvprovtagning (Skr)	7

I de jordprover som analyserats ur geoteknisk synpunkt har inga indikationer på miljöföroreningar påträffats (såsom avvikande färg eller lukt). Inga prover har dock skickats för miljöanalys.

Kalibrering och certifiering

I Tabell 4.2 redovisas använd utrustning. Kalibreringsprotokoll lämnas på begäran.

Tabell 4.2. Sammanställning utrustning och kalibrering

Utrustning	Kalibrerad datum
Borrvagn GM75GTT	2021-01-13

Provhantering

Störda prover har tagits upp med skruvprovtagare, placerats i provtagningspåsar och benämnts i fält.

Provtagning och hantering av jordprover har utförts enligt SGF Rapport 1:2013 Geoteknisk Fälthandbok.

4.2.2 Laboratorieundersökningar

Loxia Geolab AB har under januari 2022 utfört geotekniska laboratorieundersökningar för rubricerat projekt.

Laboratorieundersökningen utfördes av Per Carlsson.

Resultatet av utförda laboratorieundersökningar redovisas i Bilaga 1.

Utförda undersökningar

Tabell 4.3. Sammanställning av utförda laboratorieundersökningar

Metod	antal
Jordartsbestämning	15
Vattenkvot	15
Skrymdensitet	15

Provförvaring

Jordproverna har efter mottagande förvarats i kylrum. Proverna sparas i 3 månader efter utförd rutinundersökning.

4.3 HYDROGEOLOGI

Inga hydrogeologiska undersökningar har utförts inom detta uppdrag och inga grundvattenobservationer har gjorts i fält.

4.4 MILJÖTEKNIK

Inga markmiljötekniska undersökningar har utförts inom detta uppdrag.

I de jordprover som analyserats ur geoteknisk synpunkt har inga indikationer på miljöföroreningar påträffats.

4.5 MARKRADON

4.5.1 Fältundersökningar

WSP Sverige AB har i januari 2022 utfört markradonundersökningar för rubricerat projekt. Lägen för undersökningspunkterna i plan redovisas på ritning G-10-1-01.

Fältundersökningen har utförts av Adam Lindström, på WSP Sverige AB.

Resultatet redovisas i bilaga 2.

Utförda undersökningar

Tabell 4.4. Utförda undersökningar

Mätningsmetod	antal	typ/anmärkning
Emanometer	3	Markus 10 (Gammadata)

Kalibrering och certifiering

I Tabell 4.5 redovisas använd utrustning. Kalibreringsprotokoll lämnas på begäran.

Tabell 4.5. Utrustning och kalibrering

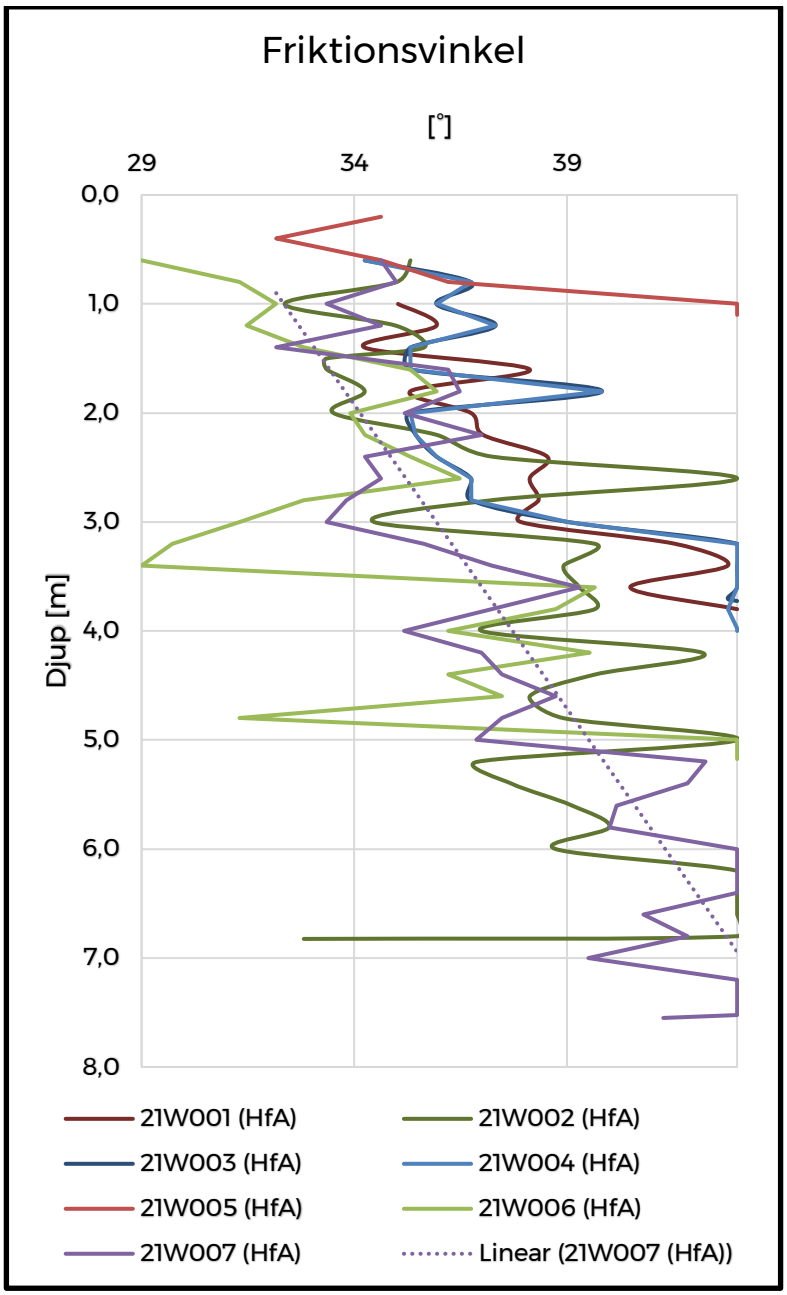
Utrustning	Kalibrerad datum
Markus 10, ID 1811	2021-12-17

5 HÄRLEDDA VÄRDEN

5.1 HÅLLFASTHETSEGENSKAPER

Friktionsvinkel

Sammanställning av härledda värden, baserade på utförda Hfa-sonderingar, redovisas i Figur 5.1.

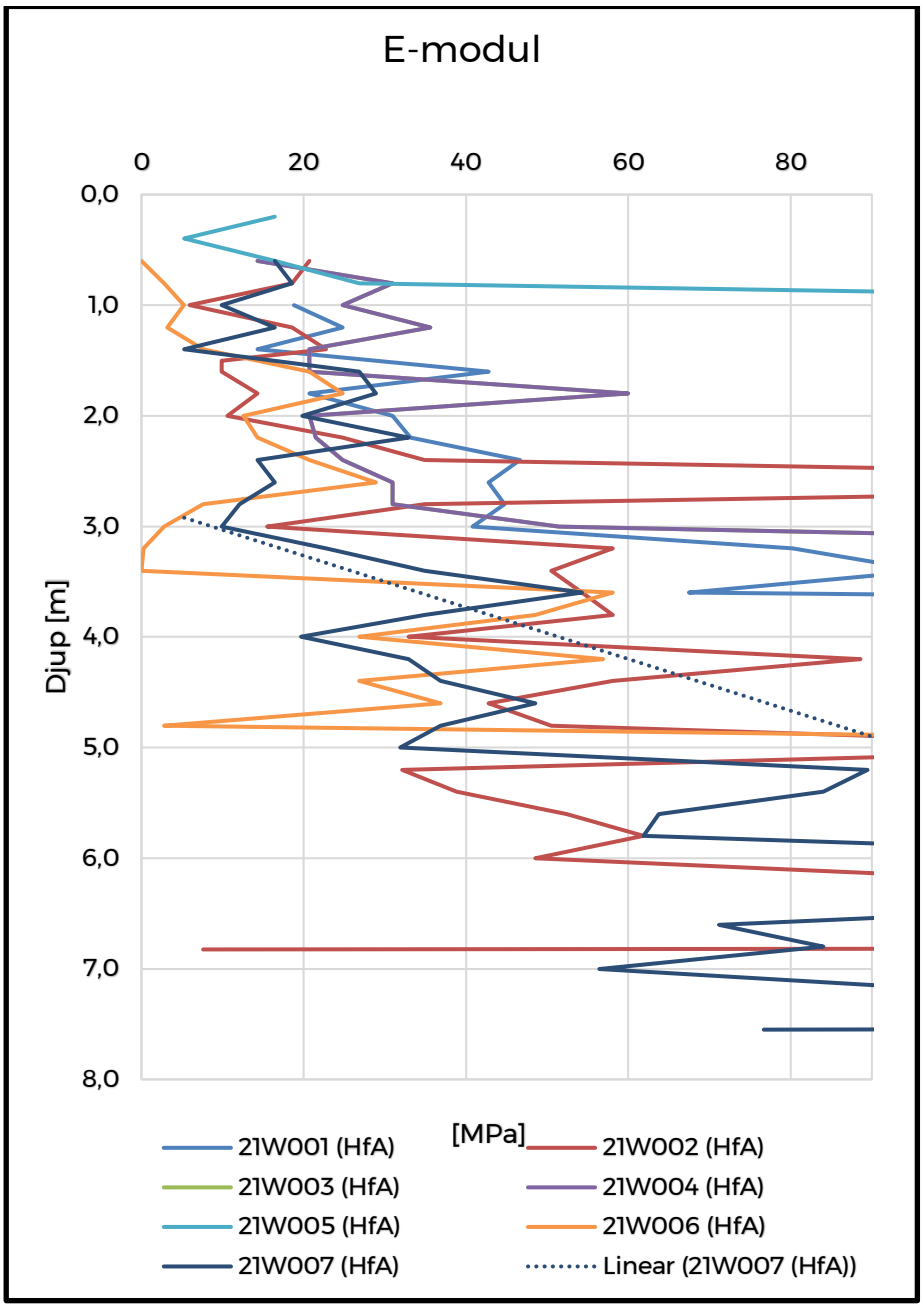

Figur 5.1: Sammanställning av friktionsvinkel.

5.2 DEFORMATIONSEGENSKAPER

E-modul

Sammanställning av deformationsegenskaper, baserade på utförda Hfa-sonderingar, redovisas i Figur 5.2.

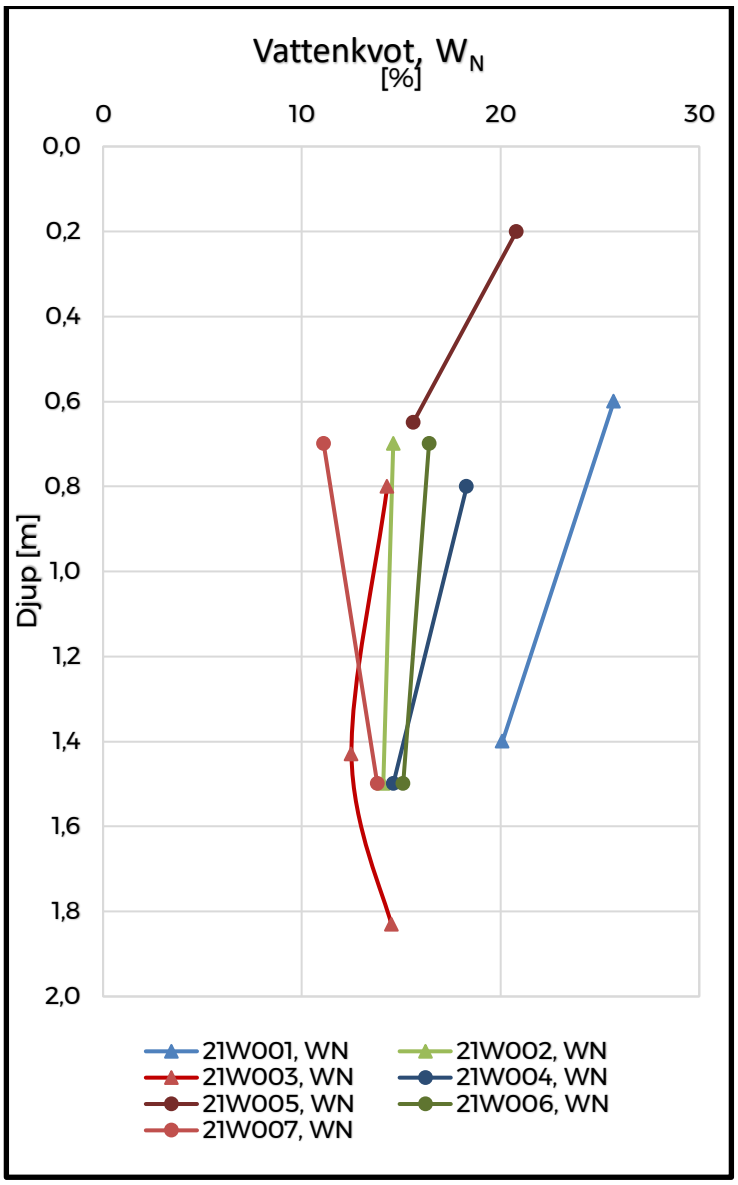

Figur 5.2: Sammanställning av effektivspänningar.

5.3 ÖVRIGA EGENSKAPER

Vattenkvot

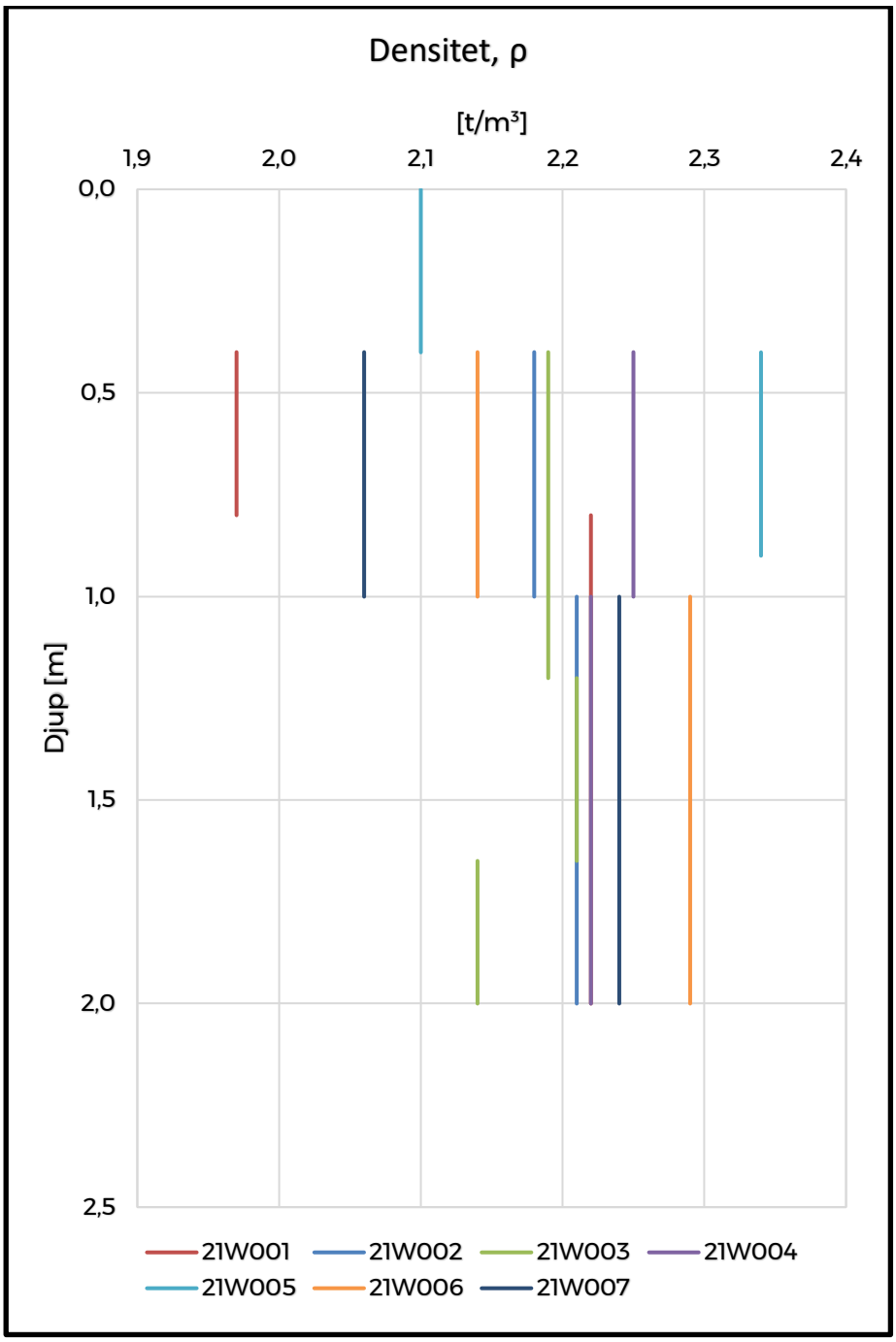
Sammanställning av härledda värden för vattenkvot redovisas i Figur 5.3.

Figur 5.3: Sammanställning av uppmätta vattenkvoter.

Densitet

Sammanställning av härledda värden för densitet redovisas i Figur 5.4.

Figur 5.4: Sammanställning av uppmätta densitet.

6 VÄRDERING AV UNDERSÖKNING

Silt- och lermoränens egenskaper är snarlika egenskaperna för en friktionsjord. Därav redovisas enbart jordens friktionsvinkel under avsnitt 5.2 Hållfasthetsegenskaper.

Ingen grundvattennivå har uppmätts eller noterats.

7 REDOVISNING

Resultat från utförda fält- och laboratorieundersökningar redovisas på geotekniska plan-, profil- och tvärsektionsritningar.

Betydelsen av använda beteckningar framgår av SGF/BGS beteckningssystem, version 2001:2 med SGF kompletterat beteckningsblad 2016. Detta kan hittas på länken http://www.sgf.net/ under fliken Kunskapsbank.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 200 medarbetare. wsp.com

WSP Sverige AB
Bergmästaregatan 2
791 30 Falun
Besök: Bergmästaregatan 2

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

Redovisning av störd provtagning

Beställare:	WSP Sverige AB, Falun	*Handlings-, versionsnummer:*	22-0016	1
Kontaktperson:	Maximilian Klaube	*Registreringsnummer:*	22018	
Projektnamn:	Utsikten, Rättvik	*Ankomstdatum:*	220114	
Projektnummer:	10331444	*Provtagningsdatum:*	220111-12	
Provtagare:	Jerk A, WSP	*Undersökningsdatum:*	220121-24	

Borrhål	*Djup m*	*Prov-tag-nings metod*	*Benämning SS-EN ISO 14688-1, -2 / Jordartsförkortning SGF:s Berg och jord beteckningsblad Datum: 2016-11-01, komplettering 2*		*Mtrl typ / tjälf. klass [1)]*	*Vatten-kvot [2)] w_N %*	*Konflyt gräns [3)] w_L %*	*Skrym densitet [4)] ρ t/m³*	*Anmärkning*
21W001	0,4-0,8	Skr	Fyllning: Brunt sandigt siltigt GRUS med växtdelar delvis krossat material	Mg[sasiGr pr]	3B/2	25,7		[1,97]	
	0,8-2,0	Skr	Gråbrun rostfläckig sandig SILTMORÄN	saSiTi	5A/4	20,1		[2,22]	
21W002	0,4-1,0	Skr	Brun sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	5A/4	14,6		[2,18]	
	1,0-2,0	Skr	Brun sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	5A/4	14,1		[2,21]	
21W003	0,4-1,2	Skr	Brun rostfläckig sandig lerig SILTMORÄN med växtdelar	saclSiTi pr	5A/4	14,3		[2,19]	
	1,2-1,65	Skr	Brun sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	5A/4	12,5		[2,21]	
	1,65-2,0	Skr	Brun sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	5A/4	14,5		[2,14]	
21W004	0,4-1,0	Skr	Brun siltig SANDMORÄN	siSaTi	4A/3	18,3		[2,25]	
	1,0-2,0	Skr	Brun sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	5A/4	14,6		[2,22]	
21W005	0,0-0,4	Skr	Brun sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	5A/4	20,8		[2,10]	
	0,4-0,9	Skr	Brun sandig lerig SILTMORÄN	saclSiTi	5A/4	15,6		[2,34]	

1. AMA Anläggning 20 2. SS-EN ISO 17892-1:2014 3. f.d. SS 027120 4. SS-EN ISO 17892-2:2014

Resultatet avser endast provad mängd.

Analys utförd av: Per C, Magnus O

Granskad av: Inga C

Datum: 2022-01-24

Signatur: Digitalt signerad av Per Carlsson DN: C=SE, E=per.carlsson@loxiagroup.se, O=Loxia Group, OU=Loxia Geolab AB, CN=Per Carlsson Plats: Stockholm Anledning: Jag godkänner detta dokument Kontaktinfo: per.carlsson@loxiagroup.se Datum: 2022.01.24 22:19:04+01'00'

Loxia Geolab AB
Besöksadress och provinlämning:
Västberga Allé 1, 126 30 Hägersten
www.loxiagroup.se/Vi-erbjuder/geolab

Redovisning av störd provtagning

Beställare:	WSP Sverige AB, Falun	*Handlings-, versionsnummer:*	22-0016	1
Kontaktperson:	Maximilian Klaube	*Registreringsnummer:*	22018	
Projektnamn:	Utsikten, Rättvik	*Ankomstdatum:*	220114	
Projektnummer:	10331444	*Provtagningsdatum:*	220111-12	
Provtagare:	Jerk A, WSP	*Undersökningsdatum:*	220121-24	

Borrhål	*Djup* *m*	*Prov-tag-nings metod*	*Benämning SS-EN ISO 14688-1, -2 / Jordartsförkortning SGF:s Berg och jord beteckningsblad Datum: 2016-11-01, komplettering 2*		*Mtrl typ / tjälf. klass* [1)]	*Vatten kvot* [2)] w_N, %	*Konflyt gräns* [3)] w_L %	*Skrym densitet* [4)] t/m^3	*Anmärkning*
21W006	0,4-1,0	Skr	Grå sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	4A/3	16,4		[2,14]	
	1,0-2,0	Skr	Brungrå sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	4A/3	15,1		[2,29]	
21W007	0,4-1,0	Skr	Brungrå sandig lerig SILTMORÄN	saclSiTi	5A/4	11,1		[2,06]	
	1,0-2,0	Skr	Gråbrun sandig siltig LERMORÄN	sasiClTi	4A/3	13,8		[2,24]	

1. AMA Anläggning 20 2. SS-EN ISO 17892-1:2014 3. f.d. SS 027120 4. SS-EN ISO 17892-2:2014

Resultatet avser endast provad mängd.

Analys utförd av: Per C, Magnus O

Granskad av: Inga C

Datum: 2022-01-24

Signatur:

Loxia Geolab AB
Besöksadress och provinlämning:
Västberga Allé 1, 126 30 Hägersten
www.loxiagroup.se/Vi-erbjuder/geolab

MARKRADONMÄTNING

Datum 2022-01-13

Uppdrag **Utsikten Rättvik**		
Uppdragsnummer 10 331 444	Datum för undersökningen 2022-01-11/12	Utfört av Adam Lindström

MÄTPUNKT	METOD	MÄTVÄRDE	ANMÄRKNING
21W001	MARCUS 10	3,1 kBq/m3	
21W005	MARCUS 10	2,2 kB q/m3	
21W007	MARCUS 10	2,1 kB q/m3	

21W001
Rn
+275.2
G

21W002
+296.0

21W003
+293.2

21W004
+314.5

21W005
Rn
+327.0
G

21W006
+287.3

21W007
Rn
+311.1
G

SKALA 1:1000
0 5 10 20 50 100
METER

KOORDINATSYSTEM

PLAN: SWEREF 99 15 00
HÖJD: RH 2000

FÖRKLARING

BORRHÅLSBETECKNING ENL. SGF:s BETECKNINGSSYTEM 2001:2 http://sgf.net/.

- STÖRD PROVTAGNING
- HEJARSONDERING
- RADONMÄTNING

A — SEKTION

HÄNVISNING

SEKTION
G-10-2-01
G-10-2-02
G-10-2-03

BET	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

VIVE UT VIVAS AB
UTSIKTEN RÄTTVIK

WSP GEOTEKNIK
BERGMASTAREGATAN 2
791 30 FALUN
TEL: 010-722 50 00
www.wsp.com

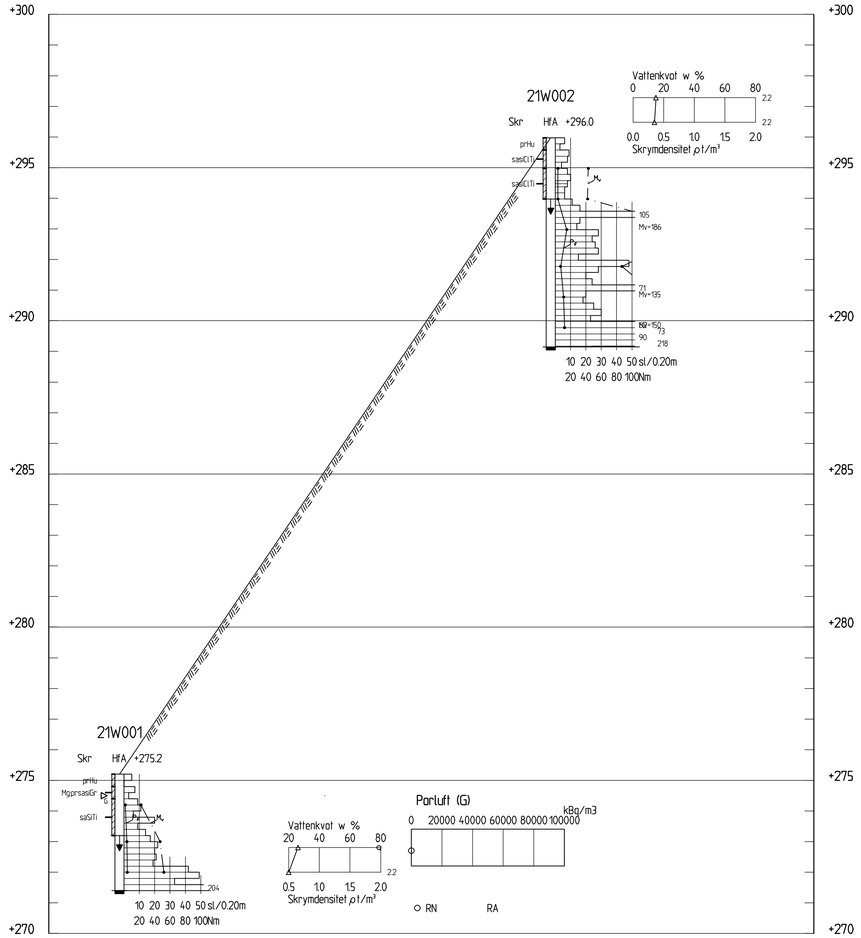
UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	GRANSKAD AV
10331444	M KLAUBE	R WESTERBERG
DATUM	ANSVARIG	
2022-02-09	M KLAUBE	

GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

PLANRITNING

SKALA		NUMMER	BET
1:1000	A1	G-10-1-01	

FIL: \\corp.pbwan.net\GS\Projects\GS8A\10331444\4_CAD\GS\Mittel\G-10-1-01.dwg PLOTTAD: 2022-2-10 08:00:31 AV ANVÄNDARE: SEMK2054

SEKTION A-A

H 1: 100 L 1:1000

SKALA 1:1000

0 5 10 20 50 100

METER

KOORDINATSYSTEM

PLAN: SWEREF 99 15 00
HÖJD: RH 2000

FÖRKLARING

BORRHÅLSBETECKNING ENL. SGF:s BETECKNINGSSYTEM 2001:2
http://sgf.net/.

MARKYTAN ÄR INTERPOLERADE MELLAN BORRPUNKTER

HÄNVISNING

PLAN
G-10-1-01

BET	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

VIVE UT VIVAS AB

UTSIKTEN RÄTTVIK

WSP GEOTEKNIK
BERGMÄSTAREGATAN 2
791 30 FALUN
TEL: 010-722 50 00
www.wsp.com

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	GRANSKAD AV
10331444	M KLAUBE	R WESTERBERG
DATUM	ANSVARIG	
2022-02-09	M KLAUBE	

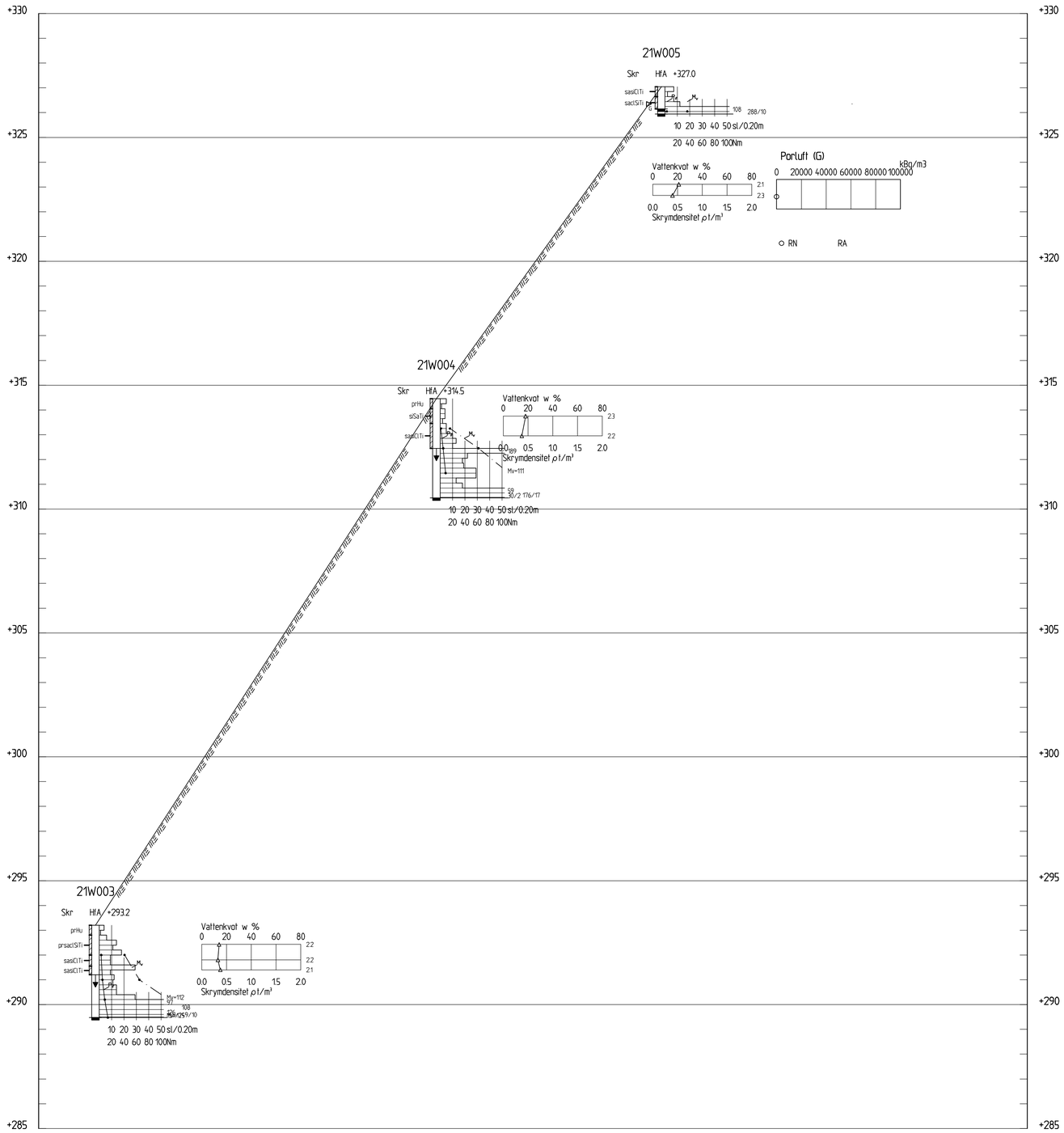
GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

SEKTION A - A

SEKTIONSRITNING

SKALA	A1	NUMMER	BET
H 1:100 L 1:1000		G-10-2-01	

F:\Corp\Bwarner\SE\Projects\SSBA\10331444\4_CAD\G\Ritfiler\G-10-2-01.dwg PLOTTAD: 2022-2-09 11:22:28 AV ANVÄNDARE: SEMK20541

SEKTION B-B

H 1: 100 L 1:1000

SKALA 1:1000

0 5 10 20 50 100

METER

KOORDINATSYSTEM

PLAN: SWEREF 99 15 00
HÖJD: RH 2000

FÖRKLARING

BORRHÅLSBETECKNING ENL. SGF:s BETECKNINGSSYTEM 2001:2
http://sgf.net/.

MARKYTAN ÄR INTERPOLERADE MELLAN BORRPUNKTER

HÄNVISNING

PLAN
G-10-1-01

BET	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

VIVE UT VIVAS AB

UTSIKTEN RÄTTVIK

WSP GEOTEKNIK
BERGMASTAREGATAN 2
791 30 FALUN
TEL: 010-722 50 00
www.wsp.com

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	GRANSKAD AV
10331444	M KLAUBE	R WESTERBERG
DATUM	ANSVARIG	
2022-02-09	M KLAUBE	

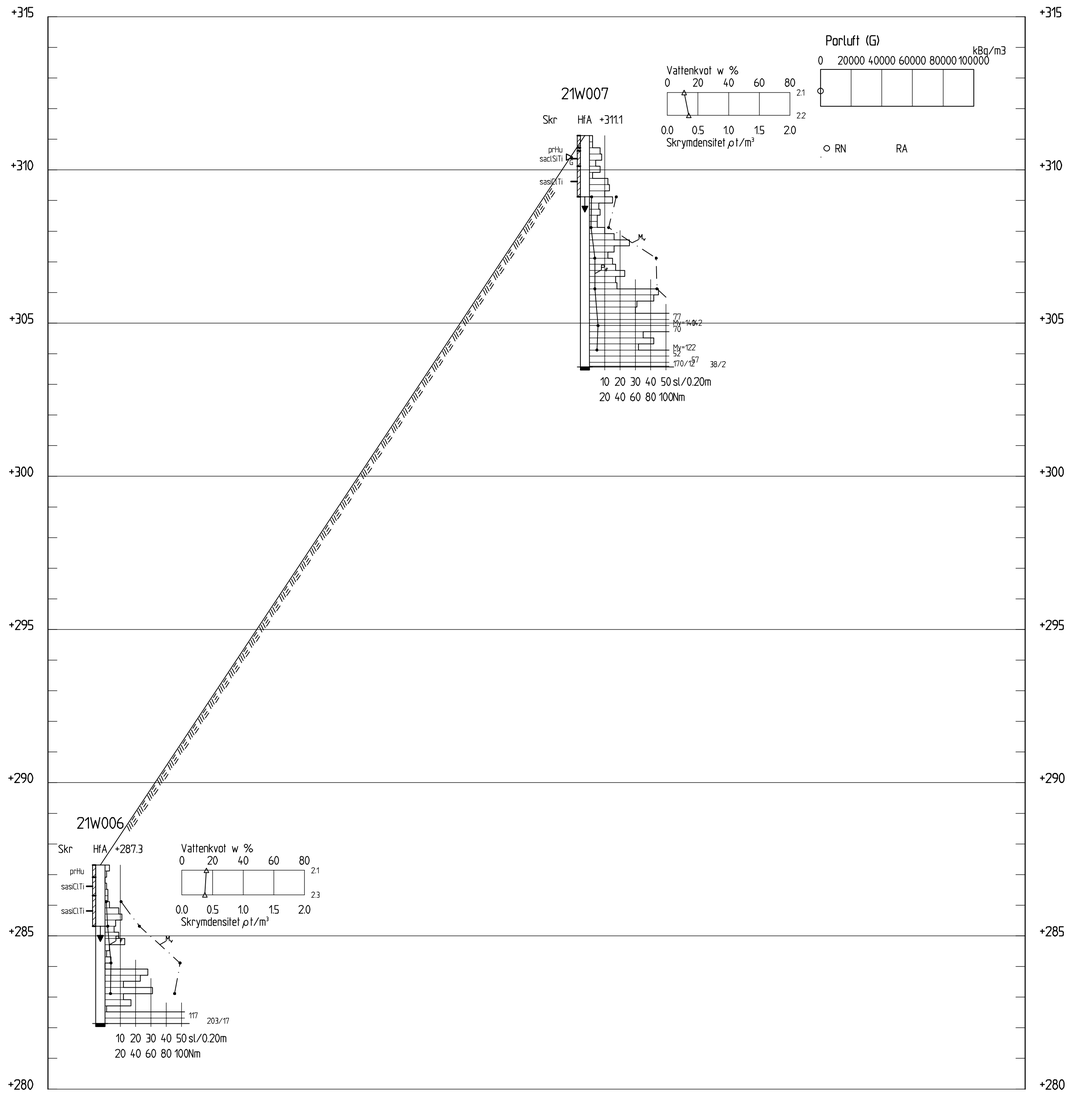
GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

SEKTION B - B

SEKTIONSRITNING

SKALA	A1	NUMMER	BET
H 1:100 L 1:1000		G-10-2-02	

F:\Uppdrag\Aktiva\SE\Projekt\SGU\10331444\1-LAND\Ritfiler\G-10-2-01.dwg PLOTTAD: 2022-2-09 11:13:23 AV ANVÄNDARE: SEMK2054:1

SEKTION C-C

H 1: 100 L 1:1000

SKALA 1:1000

0 5 10 20 50 100

METER

KOORDINATSYSTEM

PLAN: SWEREF 99 15 00
HÖJD: RH 2000

FÖRKLARING

BORRHÅLSBETECKNING ENL. SGF:s BETECKNINGSSYTEM 2001:2
http://sgf.net/.

MARKYTAN ÄR INTERPOLERADE MELLAN BORRPUNKTER

HÄNVISNING

PLAN
G-10-1-01

BET	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

VIVE UT VIVAS AB

UTSIKTEN RÄTTVIK

WSP GEOTEKNIK
BERGMÄSTAREGATAN 2
791 30 FALUN
TEL: 010-722 50 00
www.wsp.com

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTRUERAD AV	GRANSKAD AV
10331444	M KLAUBE	R WESTERBERG
DATUM	ANSVARIG	
2022-02-09	M KLAUBE	

GEOTEKNISK UNDERSÖKNING

SEKTION C - C

SEKTIONSRITNING

SKALA		NUMMER	BET
H 1:100 L 1:1000	A1	G-10-2-03	

FIL: \\Vanpubwinnet\GE\Projects\10331444\1_CAD\GA\Mall\G-10-2-01.dwg PLOTTAD: 2022-2-09 11:14:01 AV ANVÄNDARE: SEMK20541

VIVE UT VIVAS

RÄTTVIK DALARNA

NATURVÄRDESINVENTERING

Projekt: Utsikten

Gällande: Fastigheten (del av) Lerdal 10:49 (Rättviks kommun) inför ny detaljplan).

OM RAPPORTEN:

Titel: Naturvärdesinventering. Projektet Utsikten. Fastigheten (del av) Lerdal 10:49 (Rättviks kommun) inför ny detaljplan.

Version/datum: 2021-09-29

Rapporten bör citeras såhär: Vive ut vivas AB (2021). Naturvärdesinventering. Projektet Utsikten. Fastigheten (del av) Lerdal 10:49 (Rättviks kommun), inför ny detaljplan.

Foton i rapporten: Magnus Boström© Vive ut vivas AB där inget annat anges.

Omslag: Bilden föreställer ungskog av tall och björk med produktionskaraktär, den helt dominerande naturtypen på inventeringsområdet.

OM UPPDRAGET:

Utfört av: Vive ut vivas AB (559233-5540), Adress: Byggmästargränd 8, 795 35 RÄTTVIK. +46 73-077 36 70

Projektledare: Conny Frid (Vive Ut Vivas AB)

Rapportförfattare: Magnus Boström, Oxelösund, +46 70-794 05 36

Inventering: NVI - Magnus Boström, Oxelösund

VIVE UT VIVAS
RÄTTVIK DALARNA

Innehåll

1 Sammanfattning

2 Inledning
2.1 Vad är en naturvärdesinventering?
2.2 Bakgrund, förutsättningar och uppdragets syfte

3 Metod och genomförande av NVI
3.1 Metodbeskrivning
3.2 Utförande personal och tidpunkt för arbetet

4 Resultat
4.1 Beskrivning av inventeringsområdet
4.2 Skyddad natur och övrig känd kunskap om området
4.3 Naturvärdesinventeringens resultat

5 Slutsatser

Bilaga 1 –Skogsstyrelsen - avverkning
Bilaga 2 –Skogsstyrelsen – objekt med naturvärden

VIVE UT VIVAS
RÄTTVIK DALARNA

1 Sammanfattning

En naturvärdesinventering är genomförd på fastigheten del av Rättvik 10:49. Det inventerade området omfattar cirka 8 hektar i Rättviks kommun. Inventeringen ska utgöra underlag och stöd för ny detaljplan och därmed ge en bild över områdets naturvärden och om området bör undantas från exploatering. Uppdraget har utförts enligt standard för naturvärdesinventeringar. Inventeringen utfördes på fältnivå med hög detaljeringsgrad.

En majoritet av det inventerade området består av ett kalhygge med en genomsnittlig näringsnivå, uppslag av gräs och en del örter. Rik förekomst av buskar, främst hallon och fläder. På sikt kommer lövträd att beskoga område.

På flera ställen förekommer hydrologiskt ytvatten. Utdikning i nordvästlig riktning med äldre bäckfåror som utnyttjats. Någon gång under årens lopp har man försök öka produktionen och påverkat utströmningen av ytligt markvatten genom breddning av naturliga bäckfåror. Naturlig markavvattning är störd i området, förutom en mindre bäckådra som rinner i nordvästra delen av området och passerar sedan ut i sjön Siljan.

Inga skyddsvärda element registrerades under inventeringen och inga naturvårdsarter noterades under inventering eller vid utsök från Artportalen/ Analysportalen. Området har värden i flera aspekter men i och med skogens unga ålder och produktionsliknande struktur är det biologiska värdet i nuläget lågt. I och med sin närhet till Slalombacken har området värden kopplade till rekreation och friluftsliv. Efter utfärd inventering ser vi inte några ytterligare behov av inventeringar och utredningar.

2 Inledning

2.1 Vad är en naturvärdesinventering?

Syftet med en naturvärdesinventering (förkortas NVI) är att beskriva och värdera naturmiljöer av betydelse för biologisk mångfald inom ett avgränsat område. Bedömningen av naturvärdet görs utifrån de två bedömningsgrunderna biotop (typ av naturmiljö) och arter. En NVI resulterar i avgränsningar av områden, naturvärdesklassningar, objektbeskrivningar, en artlista med naturvårdsarter och en övergripande rapport. En NVI kan utgöra en grund inför inventeringar av andra miljöaspekter än naturmiljö (t.ex. friluftsliv, kulturmiljö, geologi, landskapsbild och ekosystemtjänster), konsekvensbedömning med mera, men bedömningar av sådana värden ingår inte i NVI-resultatet. Naturvärdesinventeringen omfattar inte heller analys av risk för att förbud enligt artskyddsförordningen kan föreligga. En sådan analys görs inom en artskyddsutredning. En NVI är dock ett användbart underlag till sådana bedömningar.

2.2 Bakgrund, förutsättningar och uppdragets syfte

Vive Ut Vivas AB har tecknat ett markanvisningsavtal med Rättviks kommun och planerar att planlägga området för bostadsändamål. Naturvärdesinventeringen ska där utgöra ett stöd och svara på om området hyser höga naturvärden som innebär att exploatering inte är möjlig eller att området eller delar av området bör undantas från exploatering.

Bild 1. Kartan visar inventeringsområdets avgränsning. Källa: Michelle Ekinci, Rättviks kommun

3 Metod och genomförande av NVI

3.1 Metod och genomförande av NVI

Det huvudsakliga syftet med en NVI är att beskriva och värdera naturområden av betydelse för biologisk mångfald i ett avgränsat område. NVI resulterar i avgränsning av områden, naturvärdesklassning, objektbeskrivningar, artlista med naturvårdsarter samt en övergripande rapport. Naturvärdesbedömning görs utifrån bedömningsgrunderna biotop och arter.

Bedömningsgrund biotop
Bedömningsgrunden omfattar två aspekter: biotopkvalitet och sällsynthet/hot. En helhetsbedömning av biotopvärdet görs utifrån bedömningar av båda aspekterna. Biotopvärdet bedöms på en fyrgradig skala (obetydligt, visst, påtagligt och högt). Biotopkvalitet är olika faktorer som formar biotopen, t.ex. grad av naturlighet (påverkan), ekologiska processer, strukturer, element, naturgivna förutsättningar etc. Sällsynta biotoper avser biotoper som är mindre vanliga inom ett visst geografiskt område.

Bedömningsgrund arter
Bedömningsgrunden omfattar två aspekter: naturvårdsarter och artrikedom. Artvärdet bedöms på en fyrgradig skala (obetydligt, visst, påtagligt och högt). Naturvårdsarter indikerar att ett område har naturvärde, att området har förutsättningar att vara artrikt eller att naturvårdsarten i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter är ett samlingsbegrepp för bl.a. skyddade arter enligt artskyddsförordningen, rödlistade arter, typiska arter (Natura 2000) och signalarter (ex. framtagna artlistor från Skogsstyrelsen och Jordbruksverket). Bedömningen för naturvårdsarter ska grunda sig på faktiska fynd av arter från inventeringen, Artportalen eller annat kunskapsunderlag och värdet bedöms utifrån både antalet olika naturvårdsarter, arternas livskraft och hur goda indikatorer de är för naturvärde. Artrikedom ska bedömas utifrån artantal eller artdiversitet och är en viktig bedömningsgrund framförallt i naturtyper där kunskapen om naturvårdsarter är bristfällig.

Generellt biotopskydd
Alla områden som omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken 7 kap 11§ och förordningen om områdesskydd ska identifieras och kartläggas, oavsett storlek.

Kartering av Natura 2000-naturtyp innebär att eventuella Natura 2000-naturtyper inom inventeringsområdet ska identifieras och avgränsas, samt att dess status ska bedömas. Detta görs enligt Naturvårdsverkets manualer för inventering av olika Natura 2000-naturtyper.

Artinventering innebär att specifika arter eller artgrupper inventeras. Metodik och tidpunkt anpassas efter de arter/artgrupper som eftersöks samt efter syftet med naturvärdesinventeringen. Inventeringen ska utföras under den säsong då arten/artgruppen är möjlig att identifiera och lämplig att inventera.

3.2 Utförande personal och tidpunkt för arbetet

Fältinventering och naturvärdesbedömning utfördes av artspecialist och biolog Magnus Boström, Oxelösund. Inventeringen utfördes den 20 augusti 2021. Inventering med detaljerad redovisning av artförekomst.

4 Resultat

4.1 Beskrivning av inventeringsområdet

Platsen har varit beskogad med äldre skog, mogen träd som avverkats 2019.

Enligt beskrivning på Objekt med naturvärde: ***granskog med mycket död ved. Södra delen var en- skiktad granskog med klen död ved enstaka björkar, en liten bäckfåra omgiven av lågörter. I sluttningen mot norr finns mer grov död ved - på dessa växer rikligt med rynksinn, och tydligt inslag av lövträd. Stort uppslag av små rönnar på ett ställe och en liten fläck med rödfibbla noterades. Området bör lämnas orört för fri utveckling (Sks bedömning N 2019-07-25)*** (Se bilaga 1).

Ej planterad skog, återväxten har skötts med naturlig insådd av frömaterial, d.v.s. genmaterialet är ej provinensbaserat.

Inga spår av betespåverkan, d.v.s. att man ser varken skador på träd eller buskar, främst av gnagning av gran-, tallgrenar eller skrubbning mot stammar. Det finns heller inga spår av fäbodsverksamhet, grunder eller andra lämningar så som gärdsgårdar med mera.

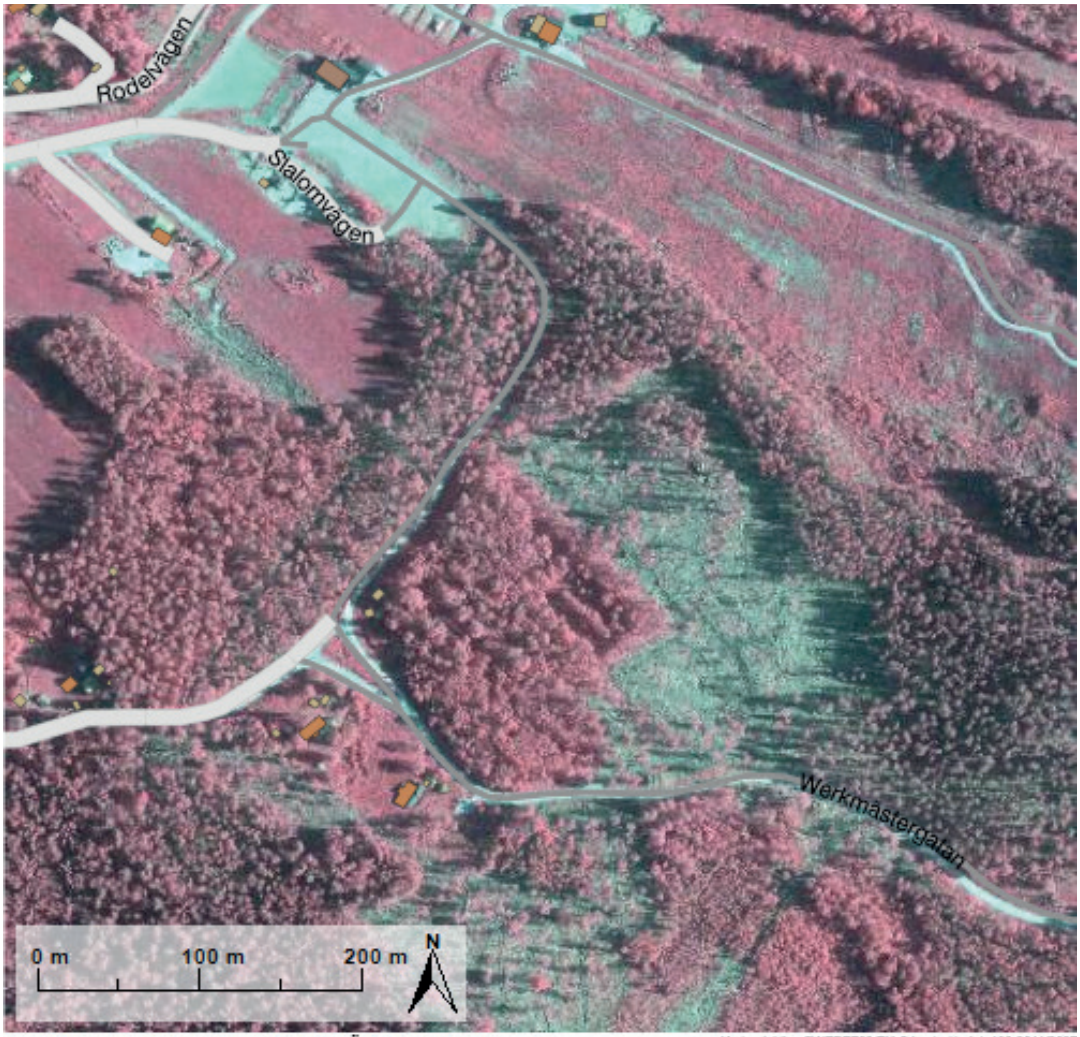
Tidigare skogsavverkning har varit av bondeskogskaraktär med så kallad ”bländningsteknik”. Träd som nått mogen ålder har tagit ut för husbehov. Ett mindre antal äldre stubbar med hög ålder återfinns på platsen. Trivial barrskog med inslag av löv

Utdikning utfördes på 1950-1960-talet.

Nuläge

Kalhygget har en genomsnittlig näringsnivå, uppslag av gräs och en del örter. Rik förekomst av buskar, främst hallon och fläder. På sikt kommer lövträd att beskoga området.

På flera ställen förekommer hydrologiskt ytvatten. Utdikning i nordvästlig riktning med äldre bäckfåror som utnyttjats. Någon gång under årens lopp har man försök öka produktionen och påverkat utströmningen av ytligt markvatten genom breddning av naturliga bäckfåror. Naturlig markavvattning är störd i området, förutom en mindre bäckådra som rinner i nordvästra delen av området och passerar senare ut i sjön Siljan.

Koordinater (mittpunkt N 6748953.6733 Ö 507589.28705)

Kartprojektion SWEREF99 TM © Lantmäteriet, 109-2011/2037

Bild 2. Bilden visar hur området ser ut idag och ger en god bild över växtligheten. Källa: Flygbild från Skogens Pärlor.

VIVE UT VIVAS
RÄTTVIK DALARNA

Arter

Växtligheten är typisk för avverkningsplatser, som fått återhämta sig efter en avverkning (Bilaga 2). Vid inventeringstillfället var det sensommar och flertalet växter var vissna och svåra att artbestämma.

Träd

Svenskt namn	Latinskt namn	Förekomst
Asp	*Populus tremula*	Rikligt
Glasbjörk	*Betula pubescen*	Vanligen
Gråal	*Alnus incana*	Vanligen
Rönn	*Sorbus aucuparia*	Vanligen
Ek	*Quercus robur*	Enstaka
Salixarter		
Gråvide	*Salix cinerea*	Enstaka
Grönvide	*Salix phylicifolia*	Enstaka
Sälg	*Salix caprea*	Vanligen
Hallon	*Rubus idaeus*	Rikligt
Fläder	*Sambucus nigra*	Vanligen

Gräs

Svenskt namn	Latinskt namn	Förekomst
Kruståtel	*Deschampsia flexuosa*	Rikligt
Vårbrodd	*Anthoxanthum odoratum L*	Vanligen
Rödven	*Agrostis capillaris*	Rikligt
Brunrör	*Calamagrostis phragmitoides*	Enstaka

Örter

Svenskt namn	Latinskt namn	Förekomst
Mandelblom	*Saxifraga granulata L*	Måttlig
Groblad	*Plantago major*	Rikligt
Rallarros, Mjölke	*Chamerion angustifolium*	Måttlig
Kärringtand	*Lotus corniculatus L*	Enstaka
Daggkåpa	*Alchemilla vulgaris L*	Vanligen
Brännässlor	*Urtica dioica*	Vanligen
Tistel	*Cirsium vulgare*	Enstaka

VIVE UT VIVAS
RÄTTVIK DALARNA

4.2 Skyddad natur och övrig känd kunskap om området

Inom inventeringsområdet finns ingen skyddad natur enligt 7 kap miljöbalken. Närmaste området med skyddad natur, naturreservatet Dalen-Högolsberget, ligger ca 1000 meter från inventerat område. Inom naturreservatet finns även nyckelbiotop.

4.3 Naturvärdesinventeringens resultat

Området består i sin helhet av s.k övrigt område, vilket innefattar områden med lågt naturvärde. Inga naturvårdsarter har hittats i inventeringsområdet. Vid inventeringen identifierades inga objekt med generellt biotopskydd.

Bild 3. Bilden visar hur området ser ut med vy mot slalombacken.

5 Slutsatser

Naturvärdena i området är obetydliga. Majoriteten av området utgörs av ungskog av tall och björk med produktionskaraktär. Trädens ringa ålder innebär att de ännu inte utgör lämpliga substrat för naturvårdsintressanta arter eller har uppnått en ålder som gör dem intressanta i ett naturvärdesperspektiv.

Området kan dock ha andra värden som naturvärdesinventeringen ej tar hänsyn till, exempelvis värden för rekreation och friluftsliv för boende i dess närhet.

Naturvärdesinventeringen utgör ett stöd för bedömningen enligt miljöbalken 3 kap 3§. Genom att ta hänsyn till områden med positiv betydelse för biologisk mångfald, bidrar man till att uppfylla miljöbalkens krav, Sveriges internationella åtaganden, samt de av riksdagen antagna miljömålen.

SKOGSSTYRELSEN

Anmälan
om avverkning m.m.

SKOGSSTYRELSEN
ANK. 2019 -07- 01
Dnr

Mottagare

Skogsstyrelsen
Avverkningsanmälan/-ansökan
Box 7
351 03 Växjö

A 34147-2019-2247
Anmalan om avverkning

Anmälan om avverkning m.m.
Den här blanketten använder du för att anmäla om avverkning. Du kan också använda den för att anmäla uttag av skogsbränsle, skyddsdikning eller om användning av främmande trädart eller vegetativt förökat skogsodlingsmaterial. På sidan 5 hittar du anvisningar för hur du fyller i blanketten på bästa sätt. Eftersom Skogsstyrelsen inte kan handlägga din anmälan om den inte är korrekt ifylld är det viktigt att du följer anvisningarna.

Om anmälan
Om avverkningen omfattar minst 0,5 ha måste du göra en anmälan minst sex veckor innan du påbörjar avverkningen. Anmälan är giltig i fem år. Varje anmälan får bara omfatta en behandlingsenhet. En behandlingsenhet är antingen ett enda sammanhängande område eller flera delområden. Delområdena får normalt ligga högst 100 meter ifrån varandra men ibland kan större avstånd accepteras, till exempel vid avverkning av myrholmar. Då måste delområdenas planerade återväxt- och hänsynsåtgärder vara likartade.

Bifoga en karta
Bifoga en karta som visar det anmälda området. Om anmälan gäller föryngringsavverkning måste kartan visa var du planerar att ta hänsyn till hänsynskrävande biotoper, kulturmiljöer, kulturlämningar, lokaler för arter och skyddszoner.

Bekräftelser och kompletteringar
När anmälan har kommit in till Skogsstyrelsen och är komplett får markägaren och eventuella ombud en bekräftelse. Om uppgifterna i anmälan är felaktiga eller ofullständiga begär Skogsstyrelsen in kompletteringar. Det gäller inte för uppgifter om koordinater, e-postadresser eller uppgifter under avsnitt *C. Ombud* eller avsnitt *H. Frivilliga kompletterande uppgifter.*

Du skickar anmälan till adressen ovan eller med e-post till avverkningsanmalan@skogsstyrelsen.se

A. Anmälan avser fastigheten

Fastighetsbeteckning	Kommun	Församling	
Lerdal 10:49	Rättvik		
Områdets mittpunktskoordinater	X/N 6748922	Y/E 507674	○ RT 90 ◉ Sweref 99

B. Fastighetsägare (Om det finns flera ägare anger du den som Skogsstyrelsen vid behov ska kontakta.)

Namn	Telefon	Mobil
Rättviks Kommun		
Adress	**Postnummer, ort**	**E-postadress**
Samhällsutv. Anders Sydén	79580 Rättvik	
☐ Jag vill i första hand bli kontaktad via e-post		

C. Ombud

Namn	Telefon	Mobil
Mats Dunder		
Adress	**Postnummer, ort**	**Företagsnamn**
Norsgatan 40	79330 Leksand	Mellanskog
E-postadress		**Ert ärendenummer**
mats.dunder@mellanskog.se		

D. Vad anmälan gäller (Kryssa för ett eller flera alternativ, se anvisningar på sidan 5.)

☒ 1. Föryngringsavverkning (Fyll även i avsnitt F och om det är aktuellt, avsnitt G.)

Planerad avverkning	3,1	ha	Avdelning nummer

Planerade föryngringsåtgärder genom skogsodling

Plantering utan frö-/skärmträd	ha	Plantering med frö-/skärmträd	3,1	ha	Sådd	ha
Markberedning	3,1	ha				

Planerade föryngringsåtgärder genom naturlig föryngring

Med frö-/skärmträd	ha	Utan frö-/skärmträd	ha	Genom upprepad utglesning	ha
Markberedning	ha	Trädslag frö-/skärmträd		Frö-/skärmträd, antal	per ha

☐ 2. Avverkning för annat ändamål än virkesproduktion

Planerad avverkning	ha	Ändamål	År då omläggningen planeras
Beskriv vilka åtgärder du planerar för att begränsa miljöpåverkan vid avverkning för byggande av skogsbilväg, t.ex. vid passager över våtmarker, vattendrag och över särskilt värdefulla miljöer.			

☐ 3. Avverkning för att bevara och utveckla natur- och kulturmiljövärden eller för att möjliggöra försöksverksamhet

Planerad avverkning	ha	☐ Bevara och utveckla natur- och kulturmiljövärden	☐ Försöksverksamhet
Beskriv syftet och hur du planerar att utföra åtgärden			

☐ 4. Användning av främmande trädart

Planerad areal	ha	Trädart

☐ 5. Användning av vegetativt förökat skogsodlingsmaterial

Planerad areal	ha	Trädart	Frökälla

☐ 6. Uttag av skogsbränsle

Uttag av GROT (grenar och toppar)	3,1	ha	Uttag av stubbar	ha

☐ 7. Skyddsdikning (Markera skyddsdikets avslut eller utlopp på kartan.)

Skyddsdikning	ha
Beskriv de åtgärder du planerar för att begränsa miljöpåverkan	

E. Anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. (På den här blanketten kan du i samband med planerad avverkning anmäla för samråd om dikesrensning och basväg/traktorväg inom samma område som avverkningen. Om du vill anmäla för samråd om andra åtgärder använder du blanketten Anmälan för samråd som finns på www.skogsstyrelsen.se)

Dikesrensning (markeras på karta) m
Beskriv de åtgärder du planerar för att begränsa miljöpåverkan, t.ex. var diket mynnar ut, anläggning av slamgropar, översilningar, vilka dikessträckor som inte rensas etc.

Basväg/traktorväg (markeras på karta) m
Beskriv de åtgärder du planerar för att begränsa miljöpåverkan, t.ex. vid överfarter över våtmarker eller vattendrag eller andra känsliga miljöer.

F. Planerad hänsyn till naturvärden och kulturmiljövärden

1. Hänsyn till biotoper, kulturmiljöer och kulturlämningar (ska framgå alternativt markeras på karta)

Inom eller angränsande mot avverkningsområdet finns

☐ 1 Bäckdråg/ravin	☐ 5 Blockmark/bergbrant	☐ 9 Myrholme	☐ 13 Rest av kvarn/såg e.d.
☐ 2 Källa/småvatten	☐ 6 Hällmarksskog	☐ 10 Rest av hagmark/löväng	☐ 14 Kolningsanl./tjärdal
☐ 3 Udde/ö/bryn	☐ 7 Naturskogsrest	☐ 11 Röjningsröse	☐ 15 Husgrund e.d.
☐ 4 Strand-/sumpskog	☐ 8 Yngre brandfält	☐ 12 Äldre färdväg/stig/stenmur	☐ 16 Annat

Beskriv den hänsyn du planerar att ta till kulturvärden och naturmiljövärden.

2. Hänsyn till arter (ska framgå alternativt markeras på karta)

Inom eller angränsande mot avverkningsområdet finns

☐ 17 Lokaler för arter angivna med N eller n i bilaga 1 till artskyddsförordningen eller rödlistade arter ☐ 19 Tjäderspelplats

☐ 18 Lokaler för prioriterade fåglar enligt bilaga 4 till föreskrifterna till skogsvårdslagen eller rödlistade fåglar ☐ 20 Annat

Beskriv den hänsyn du planerar att ta och ange vilka arter hänsynen avser.

3. Skyddszoner (ska framgå alternativt markeras på karta)

Avverkningsområdet gränsar mot

☐ 21 Skogligt impediment ☐ 22 Vatten ☐ 23 Kulturmiljö ☐ 24 Bebyggelse ☐ 25 Öppen jordbruksmark

Beskriv den hänsyn du planerar att ta till skyddszoner.

4. Träd, trädsamlingar och döda träd

Jag avser att ta hänsyn genom att lämna kvar

☐ äldre barrträd	☒ döda stående eller liggande träd	☐ träd med brand-/kulturspår	☒ naturliga högstubbar
☐ äldre/grova lövträd	☐ trädsamlingar	☐ hassel, lind, lönn, ask, alm, rönn, sälg	☒ tillskapade högstubbar
☐ hålträd/boträd	☐ ovanliga trädslag och buskar	☐ vårdträd/bärande träd	☐ andra träd

5. Hänsyn till mark och vatten

Jag avser att ta hänsyn för att förhindra eller begränsa

- ☐ Körskador
- ☐ Skador på allmänt nyttjade stigar/leder
- ☐ Skador på vatten vid terrängkörning
- ☐ Näringsläckage och slamtransport till sjöar och vattendrag
- ☐ Skador på vatten vid skyddsdikning och stubbskörd
- ☐ Försurning av mark och vatten vid uttag av grot och stubbar

Beskriv de åtgärder du planerar för att förhindra eller begränsa skador på mark och i vatten

☐ **Avverkningen berör en fornlämning som skyddas av kulturmiljölagen.**

G. Planerad hänsyn till rennäringen

Avverkningen ligger

- ☐ inom året-runt-marker, (obligatoriskt att redovisa planerad hänsyn)
- ☐ utanför året-runt-markerna men inom renskötselområdet, (frivilligt att redovisa planerad hänsyn)

- ☐ Den berörda samebyn har fått möjlighet till samråd. (Bifoga skriftligt bevis)
- ☐ Samråd med berörd sameby har genomförts. (Bifoga protokoll)

Inom eller angränsande mot avverkningsområdet finns

- ☐ 26 Arbetshage
- ☐ 27 Beteshage
- ☐ 28 Flyttled
- ☐ 29 Rastbete
- ☐ 30 Uppsamlingsområde
- ☐ 31 Svår passage
- ☐ 32 Hänglavsbärande skog
- ☐ 33 Kalvningsland

Jag kommer att ta hänsyn genom att

- ☐ 34 Vinteravverka
- ☐ 35 Spara kantzoner
- ☐ 36 Spara hänglavsbärande trädgrupper
- ☐ 37 Anpassa hyggesstorlek
- ☐ 38 Ej koncentrera hyggen
- ☐ 39 Anpassa skogsbilväg
- ☐ 40 Markbereda skonsamt

Beskriv övrig hänsyn som du planerar att ta till rennäringen

H. Frivilliga kompletterande uppgifter

1. Skogsvårdsavtal och avverkningsplanering

☒ Det finns avtal om föryngringsåtgärder mellan skogsägaren och virkesköpande eller annat företag

Avverkningsplaneringen är gjord

- ☒ i fält på barmark
- ☐ i fält på snö
- ☐ på kontoret via bildmaterial

2. Markberedningsmetod

- ☒ Hög
- ☐ Fläck
- ☐ Långfläck
- ☐ Invers
- ☐ Harv
- ☐ Fräs
- ☐ Bränning
- ☐ Annan

3. Övriga upplysningar

Lövträd samt tall lämnas som skärmträd.

Underskrift

Ort	Datum
Leksand	190628
Namnteckning, markägare/ombud	Namnförtydligande
Mats Dunder	Mats Dunder

MELLANSKOG Skogsägarna

2019- 06 - 28

Aktuell karta

Registrerad Objekt med naturvärden N 788-2019

SKOGSSTYRELSEN

Information

Gammalt ID	Objektnamn	Inventeringsdatum	Inventerare
	Lerdal	2019-07-25	Skogsstyrelsen

Källa	Biotoptyp
Upptäckt i fält	Lövrik barrnaturskog

Åtgärdsbehov

Inga åtgärder

Areal aktuell (ha)

3

Biotopkaraktär

Fastighetsnamn	Berörd areal	Län	Kommun	Församling
LERDAL 10:49	3	Dalarnas län	Rättvik	

Beskrivning och allmän bedömning

Granskog med mycket död ved. Södra delen en enskiktad granskog med klen död ved enstaka björkar, en liten bäckfåra omgiven av lågörter. i sluttningen mot norr finns mer grov död ved - på dessa växer rikligt med rynksinn, och tydligt inslag av lövträd. stort uppslag av små rönnar på ett ställe och en liten fläck med rödfibbla noterades. området bör lämnas orört för fri utveckning

Mark och Historia

Ägoslag	Andel	Fuktighet	Andel
Produktiv skogsmark	100	Frisk	100

Vegetationstyp	Andel
Lågörttyp	30
Högörttyp	40
Mark utan fältskikt	30

Markanvändning
Blädningsskog/bondeskog

Kontinuitet
Kontinuitetsbrott

Påverkan	Omfattning

Träd och Buskar

Standortsindex	Virkesförråd	Medalålder vid inv.	Slutenhet	Skiktning
G24 Gran	250 m3sk	100	Välslutet	Enskiktat

Trädslag	Andel (%)	Ålder mycket gamla träd (år)	Antal grova träd	Diameter (cm)
Gran	90			
Björk	10			
Rönn	1			
Sälg	1			
Tall	1			

Buskar	Frekvens

Nyckelelement

Nr	Element	Kopplad till art	Frekvens	Nyckelord
E1	Låga av gran		Tämligen allmän	
E2	Låga av triviallövträd		Tämligen allmän	

Naturvårdsarter

Nr	Svenskt namn	Kopplad till element	Latinskt namn	Frekvens	Info om arter*
A1	ormbär		Paris quadrifolia	Tämligen allmän	E
A2	rynkskinn		Phlebia centrifuga	Tämligen allmän	R
A3	vedticka		Phellinus viticola	Enstaka-sparsam	S

* S=Signalart / R=Rödlistad / F=Fridlyst, hela landet / Fd=Fridlyst, del av landet / E=ekologisk ståndortsindikator / Ö=Övrig

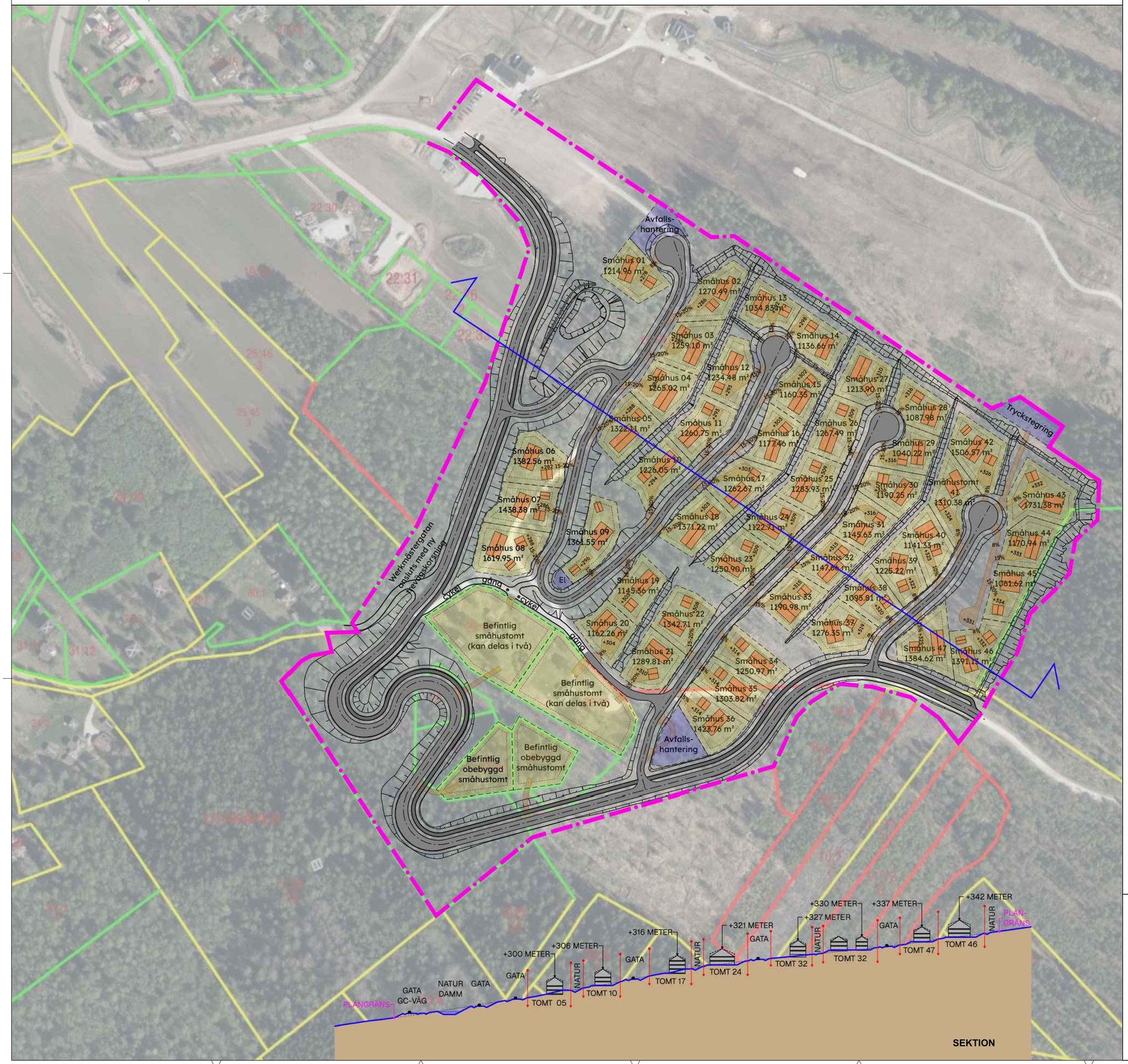
Händelser

Datum	Händelse	Hantering	Senast ändrad av	Ändringsdatum
2019-07-26	Dokument skickat	Information om Objekt med Naturvärden	Ida Heurlin	2019-07-26

ILLUSTRATIONSKARTA

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 meter

Skala 1:1000 (A0) - 1:2000 (A2) - 1:2830 (A3)

TECKENFÖRKLARING ILLUSTRATIONSKARTA

- Plangräns
- Sektionsmarkör
- Tak till nya möjliga byggnader. Byggnadsareaan i illustrationskartan är mellan cirka 17 till 20% beroende på tomtplats. Detta för att ge en ungefärlig representation över hur en fullt utbyggd detaljplan med 20% kan byggas ut.
- Ny eller ombyggd gata
- Ny gång- och cykelväg, separad från bilväg med dike
- Möjliga nya och befintliga tomtplatser med streckade linje som redovisar 4,0 meter från gräns där byggnad inte får uppföras
- Möjliga nya platser för tekniska anläggningar. Såsom gemensam avfallshantering, nätstationer, trycksegring, pumphus och liknande
- 15-20% +308 — Möjlig infart till nya och befintliga tomtplatser. Plussiffran redovisar en möjlig nivå för vändplan, vändplanen är dimensionerad för personbil som backar ut från intilliggande garage eller parkeringsficka. Siffran i procent redovisar hur brant angöringsvägen bedöms behöva vara.
- Slänt från vägdike med dagvattendike innan slänt, i exemplet mellan slänt och vägkant (tjockare linje)
- Botten på dagvattendamm
- Slänter mot dagvattendike

TECKENFÖRKLARING ORTOFOTO

Fastighetsgräns med indikerad xy-fel
- 0,00-0,25 meter
- 0,26-0,50 meter
- 0,51 meter eller större

Ortofot från Lantmäteriet 2023

Till planen hör:
- ☒ Planbeskrivning
- ☒ Grundkarta
- ☒ Fastighetsförteckning
- ☒ Samrådsredogörelse
- ☒ Granskningsutlåtande
- ☒ Illustrationskarta
- ☒ Sektion

Detaljplan för Utsikten

Del av Lerdal 10:49 med flera

Rättviks kommun | Dalarnas län

Antagandehandling

Upprättad: 2026-05-05 | Dnr: KLK 2021/181

RÄTTVIKS KOMMUN

Peter Nilsson
Mark- och planchef

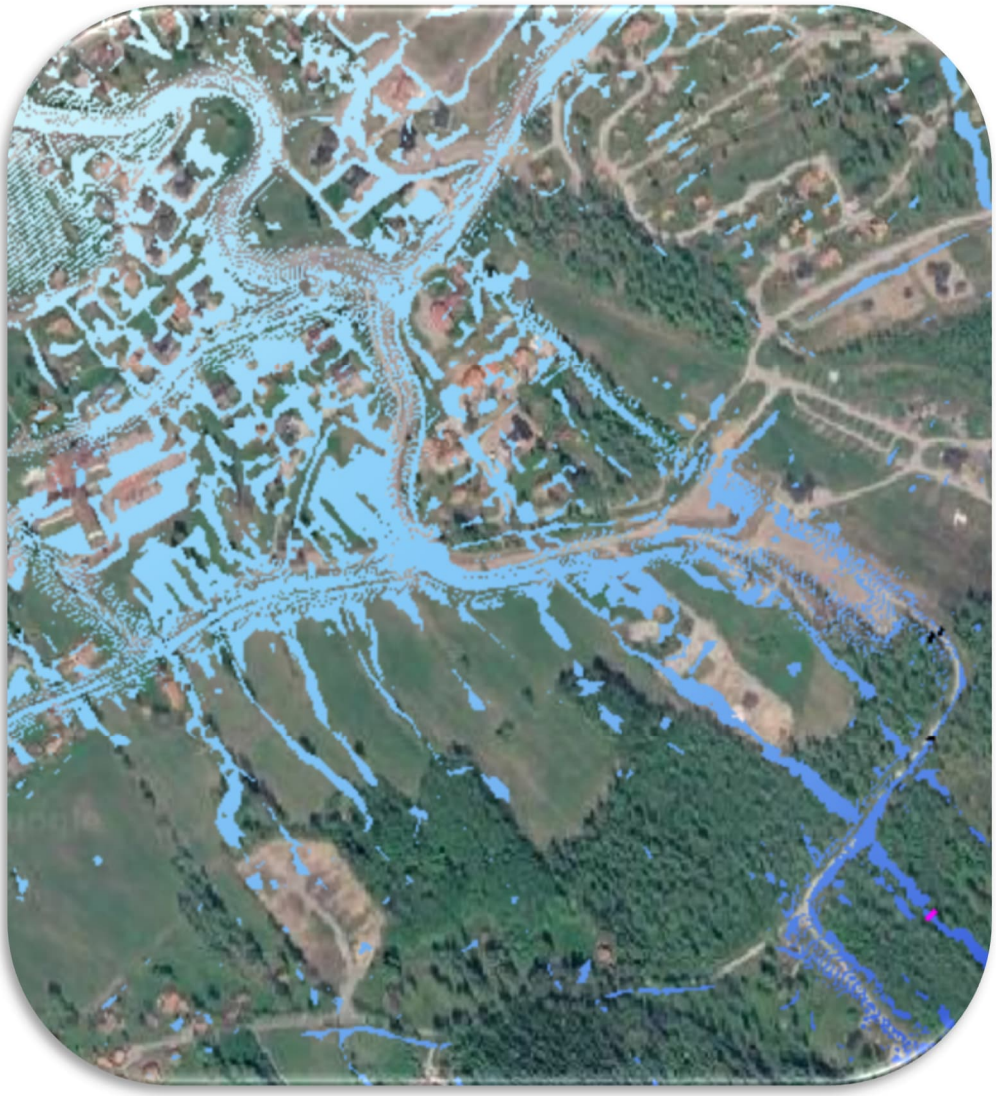
Mark- och planenheten
Rättviks kommun

	Beslutsdatum	Instans
Samråd	2022-03-22 § 33	SHU
Granskning	2026-02-18 § 23	SHU
Antagande		KF
Laga kraft		

B342

PM & modelldokumentation

BASIN PLANNER - HYDRAULISK UTREDNING RÄTTVIK

Slutrapport

2026-05-04

Rasmus Møller Jess & Magnus Fridén

1 Inledning & Syfte

Detaljplan Utsikten i Rättvik omfattar ett ca 17 ha stort exploateringsområde på Lerdalsbergets sluttning, beläget mellan +270 och +330 m.ö.h. i Enåns avrinningsområde uppströms mynningen i Siljan. Inom planområdet planeras ett 40-tal bostäder med tillhörande lokalgator och diken. Området är idag obebyggd skogsmark och exploateringen kommer att öka avrinningen från detaljplanen vid kraftig nederbörd.

En tidigare dagvattenutredning (Tyréns 2026, uppdrag 356137) har dimensionerat en fördröjningsdamm med erforderlig magasineringsvolym om 3 381 m³ för att hantera ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,3. Föreliggande PM kompletterar slutrapporten med en hydraulisk verifiering och dimensionering av dammens utloppskonstruktion, så att fördröjningen även fungerar vid lägre återkomsttider och så att flöden nedströms detaljplanen inte överskrider befintlig nivå vid någon dimensionerande regnhändelse.

Syftet med utredningen är att:

- Dimensionera dammens utloppsgeometri så att utflödet vid återkomsttiderna upp till och med 100 år begränsas till motsvarande befintligt flöde från oexploaterat avrinningsområde.
- Verifiera, genom hydraulisk 2D-modellering i HEC-RAS, att den sammantagna effekten av exploatering och fördröjningsåtgärd inte försämrar översvämningssituationen nedströms detaljplanen.
- Redovisa resulterande flödes- och översvämningsförhållanden före respektive efter exploatering.

1.1 Avgränsning

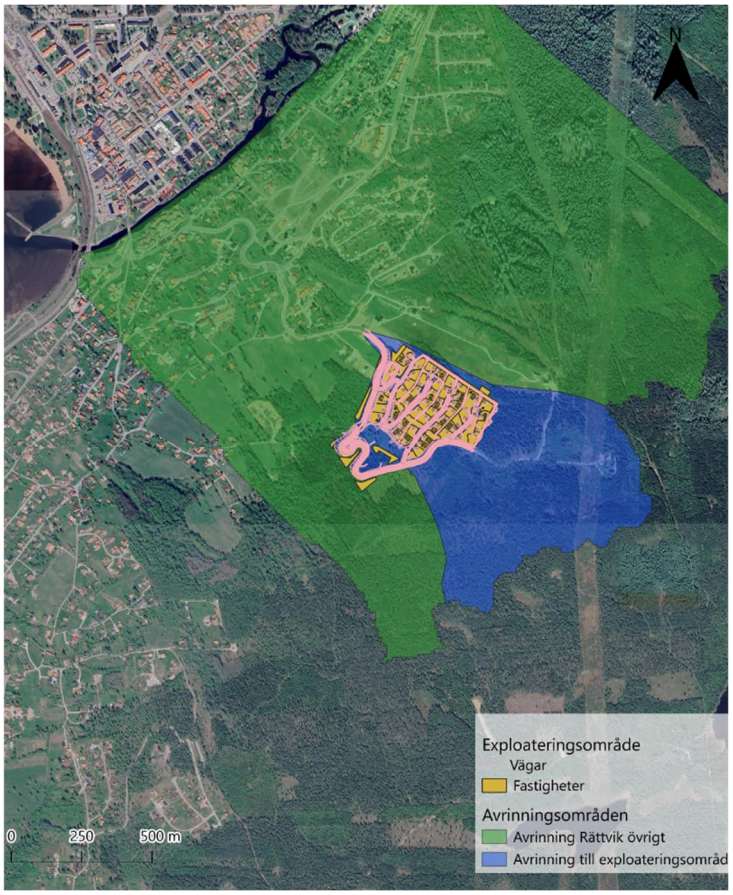
Utredningen omfattar hydraulisk verifiering av dammen och utloppsgeometrin samt dess påverkan nedströms detaljplanen. Föroreningstransport, MKN-bedömning och reningseffekt har behandlats i tidigare utredning och ingår inte i denna utredning.

Detaljerad utformning av damm, diken och utloppskonstruktioner överlämnas till detaljprojektering. Exakta dimensioner på utloppsgeometri används som underlag för detaljprojekteringen, men slutgiltig utformning kan komma att justeras inom ramen för utredningens dimensionerande villkor.

1.2 Hydrologiska förutsättningar

Avrinningsområdet uppströms och inom detaljplanen är talldominerad skog (tallhed), med kraftig topografi och en medellutning om 5–8,5 %. Den dominerande jordarten är moränlera, vilket medför låg infiltrationskapacitet (SGU 2026). Den kraftiga lutningen i kombination med exploateringens ökade andel hårdgjord yta skapar förutsättningar för snabb avrinning och höga flödestoppar.

Recipient är Enån, som från detaljplaneområdet rinner i öppna diken längs Werkmästergatan och vidare genom Rättviks tätort innan den mynnar i Siljan. Mellan detaljplanen och Enån passerar avrinningen genom befintliga vägdiken, kulverteringar och delar av det kommunala dagvattennätet.

Figur 1: Detaljplaneområdets läge i Enåns avrinningsområde. Planområdets gränser markerade i gul, avrinningsområdet till planen i blått och övrigt avrinningsområde i grönt.

1.3 Basin Planner

Basin Planner är ett dimensioneringsverktyg framtaget av Tyréns för optimering av utloppskonstruktioner i fördröjningsanläggningar. Verktyget

beräknar inflödeshydrografer från bland annat CDS-baserad regnserie, löser massbalansen genom magasinet kontinuerligt över hela regnförloppet, och dimensionerar utloppsgeometrin (kombination av stryprör och skibord) så att utflödet stryps till önskad nivå vid samtliga utvalda återkomsttider och därmed inte enbart den dimensionerande.

Resultatet av en Basin Planner-beräkning är dels en utflödeshydrograf, dels exakta geometriska dimensioner för det skibord och de strypningar som behövs för att uppnå önskad flödesreglering. Dessa dimensioner utgör underlag för detaljprojekteringen av utloppskonstruktionen.

1.4 HEC-RAS 2D

HEC-RAS är en öppet tillgänglig programvara för hydraulisk modellering, utvecklad av U.S. Army Corps of Engineers (USACE, 2025). Programmet är ledande inom 2D-modellering av ytavrinning och översvämningsförlopp och används i denna utredning för att verifiera Basin Planner-resultatet samt för att kvantifiera översvämningsutbredningen nedströms exploateringsområdet.

2 Metod

Utredningen är utförd i två steg. I det första dimensioneras dammens utloppsgeometri i Basin Planner för återkomsttiderna 10 och 100 år. I det andra steget används de framtagna utflödeshydrograferna som randvillkor i en hydraulisk 2D-modell i HEC-RAS, som beräknar flödesförlopp och översvämningsutbredning både uppströms och nedströms detaljplanen.

Detaljplaneområdet representeras inte som en del av 2D-domänen för framtidsscenariet utan ersätts av en flödesrandvillkor vid dammens utloppspunkt. På detta vis isoleras effekten av dammen och utloppskonstruktionen från övriga modelleringsosäkerheter inom planområdet, och två tydliga scenarier kan jämföras: nuläge utan exploatering, och exploaterat med åtgärd.

2.1 Basin Planner

Inflödeshydrografer beräknades för 10- och 100-årsregn. Inflödet beräknades både för befintligt och exploaterat scenario med markanvändningsvärden enligt tidigare utredning. Basin Planners optimeringsalgoritm kördes och utloppsgeometrin optimerades så att utflödet vid varje återkomsttid inte överskrider motsvarande flöde från

befintligt scenario. Vid beräkningar utgick från volymen och yta på dagvattendamm från Tyréns tidigare dagvattenutredning.

2.2 Hydraulisk modellering

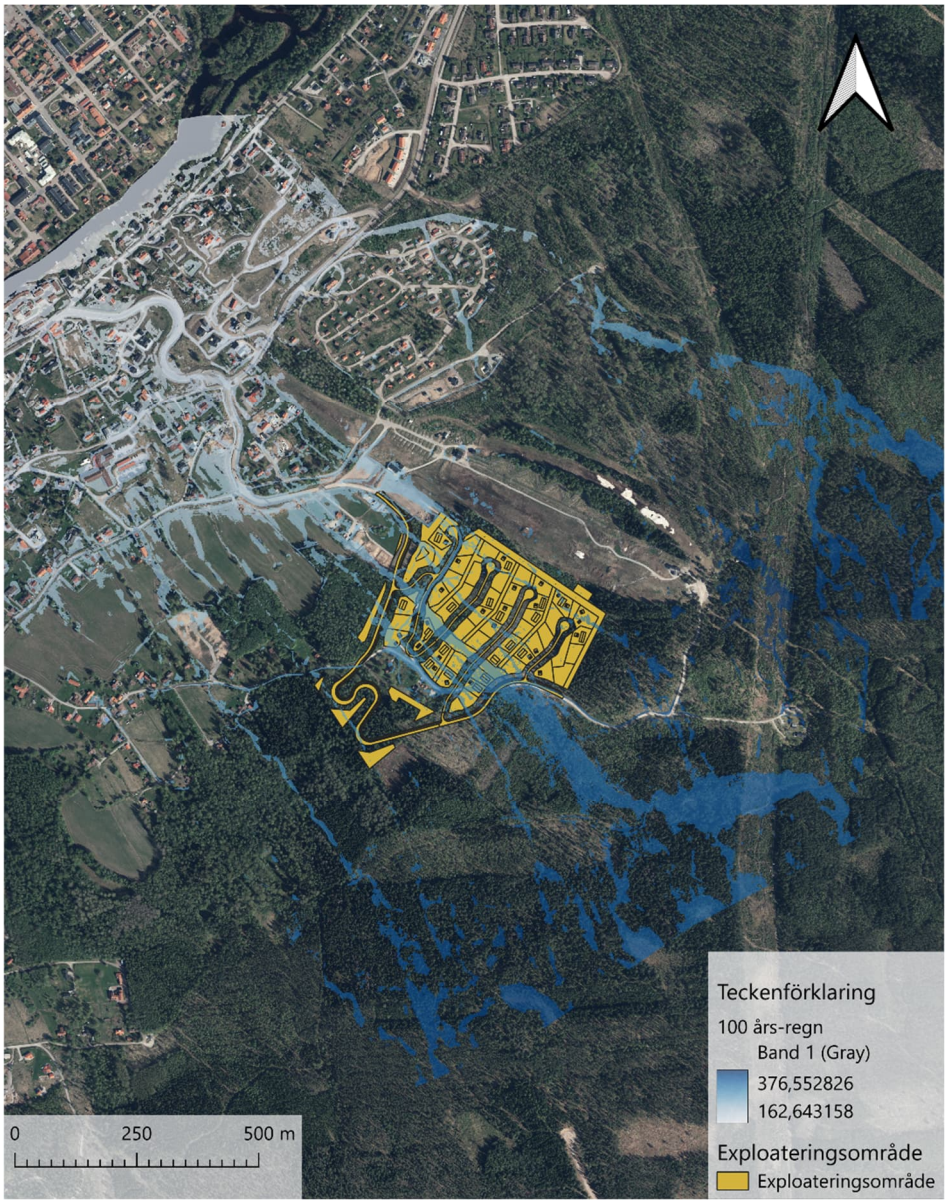
En tvådimensionell hydraulisk modell upprättades i HEC-RAS 7.0 med kopplad pipe network-funktionalitet för det kommunala dagvattennätet nedströms detaljplanen. Modellen täcker hela avrinningsområdet ned till Enån och är primärt avsedd att kvantifiera översvämningsutbredning och flödesfördelning nedströms exploateringsområdet, snarare än interna förhållanden inom planområdet (vilka beskrivs av Basin Planner-beräkningarna).

Resultatkartorna i kapitel 3 visar maximal flödesutbredning under hela hydrograftiden, det vill säga det högsta vattenstånd som varje cell uppnår någon gång under regnförloppet. Kartorna representerar därmed inte ett enskilt tidssteg utan summerar översvämningsförloppets mest kritiska skede vid varje plats.

Beräkningsförutsättningar redovisas i *Bilaga 1 – Modelldokumentation.*

3 Resultat

Figur 2 visar utbredningen av översvämning vid ett 100 års flöde innan exploateringen. Resultatet används som underlag för att förstå vilket vatten som idag rinner till detaljplaneområdet och hur detta fördelar sig mellan olika stråk. Underlaget kunde vidare användas till att förstå hur mycket vatten som idag rinner i bäcken genom detaljplaneområdet och hur mycket som rinner i vägdiken. Figur 3 visar en förstorad bild med föreslagen placering på en till kulvert som kan leda in vatten till fördröjningsdammen genom detaljplanen.

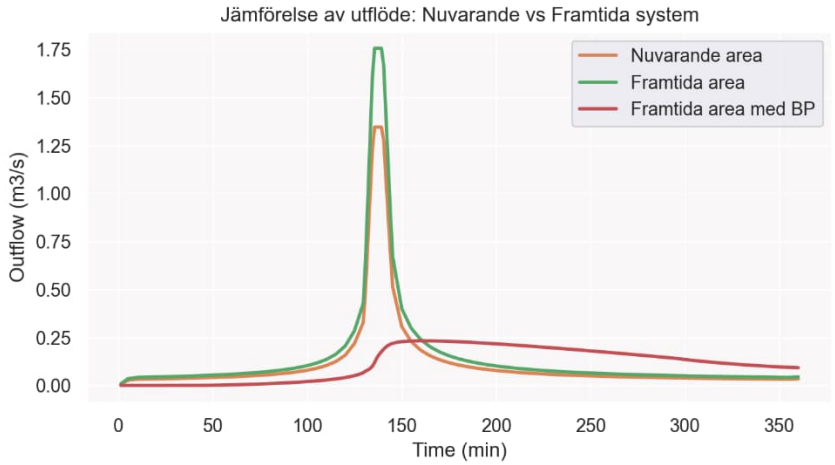

Figur 2: 100 års flöde vid skyfall innan exploatering.

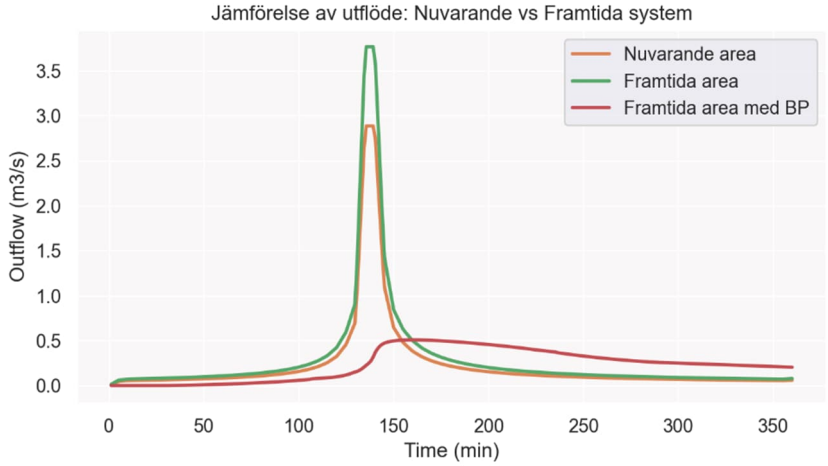

Figur 3: Naturligt 100 års regn genom detaljplanen med föreslagen placering på kulvert.

Med hjälp av dagvattendammen och specialkonstruerat skibord kan flödespeaken utjämnas och fördröjas för följande. Figur 4 visar en jämförelse av totalt flöde genom området som planeras hanteras genom dagvattendamm efter exploatering. Den röda kurvan visar vad för flöde kan uppnå med fördröjning av flöden med en dagvattendamm med Basin Planner skibord. Figuren visar det totala utflödet från de bägge utloppsflödena från dammen där det södra utflödet begränsas, med hjälp av designen av Basin Planner, till det naturliga flöde som belastar bäcken och det norra utflödet hanterar resterande utflöde på ett motsvarande styrt sätt (se figur 8 och figur 9 för den fördelade effekten) Flödespeaken kan sänkas nämnvärt för ett 10 års flöde. Figur 5 visar de samma kurvar för ett 100 års flöde med samma skibord. Även här reduceras peakflöden nämnvärd.

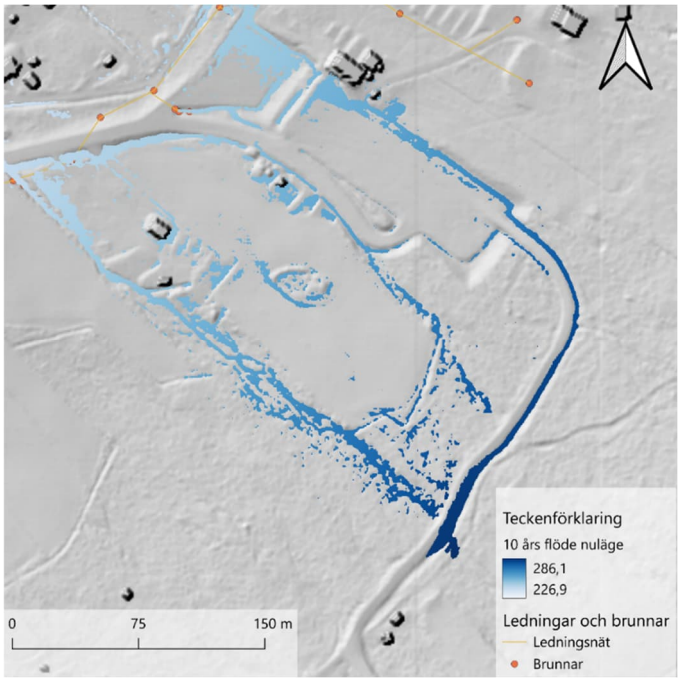
Figur 4: Beräkning av flöden innan och efter exploatering till dammen och beräkning av utflöde ut från damm med Basin Planner för en 10 års situation

Figur 5: Beräkning med Basin Planner av flöden vid en 100 års situation.

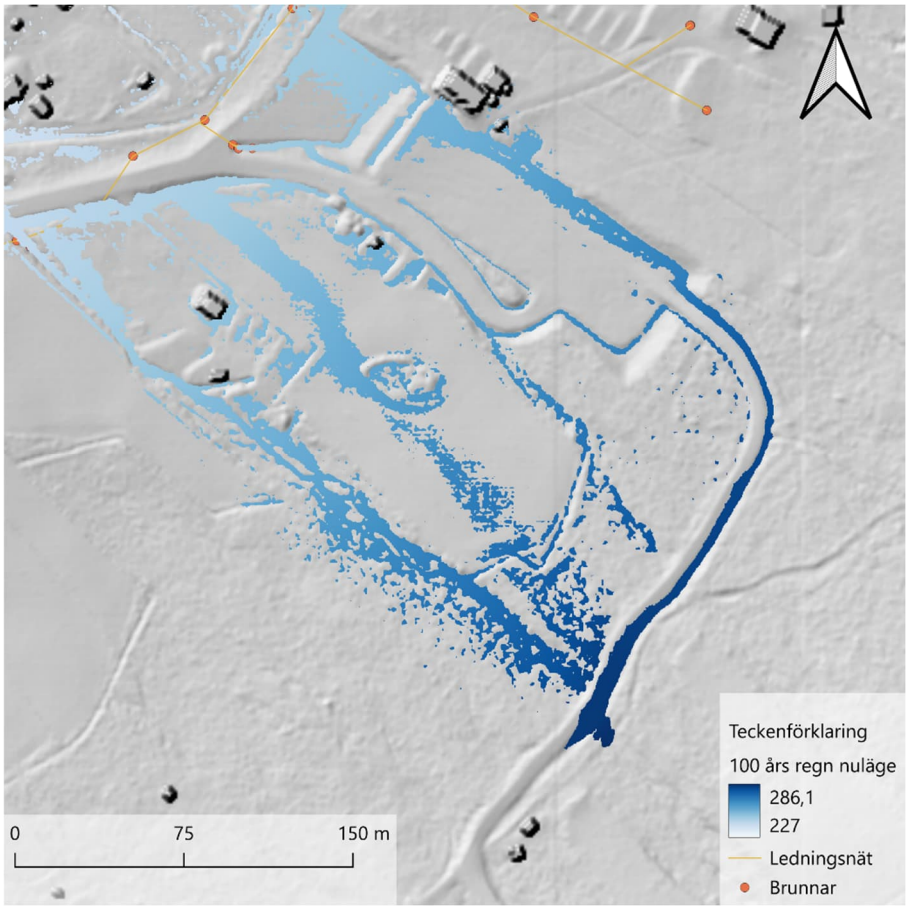
3.1 Översvämningsutbredning före exploatering

Figur 6 visar maximal utbredning av översvämning före exploatering vid ett 10-årsregn. Bilden bekräftar att flödesvägarna idag belastar nedströms vägdiken och delar av kommunens dagvattennät.

Figur 6: Flödet ut från detaljplanen i dagsläget innan exploatering vid ett 10 års regn.

Figur 7 visar utbredning av översvämning före exploatering vid ett 100 års regn. Övergripande mönster påminner om 10 års regnet men flöden och djupen är större.

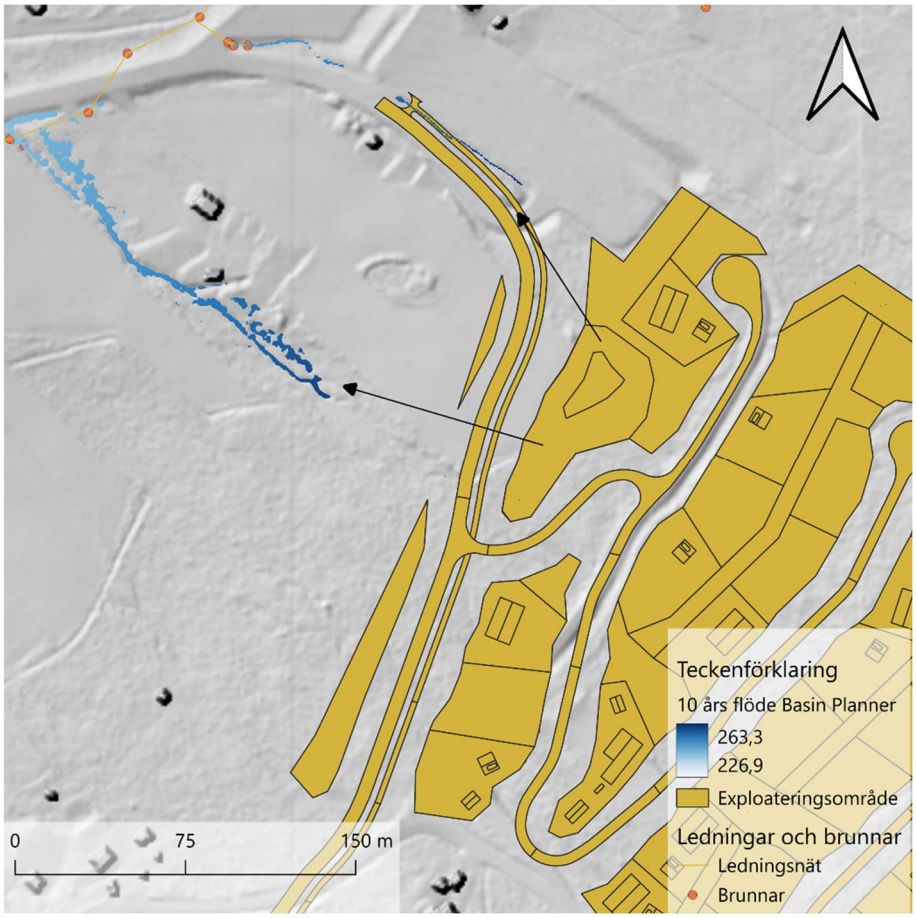
Figur 7: Utbredning av vatten vid 100 års regn.

3.2 Översvämningsutbredning efter exploatering

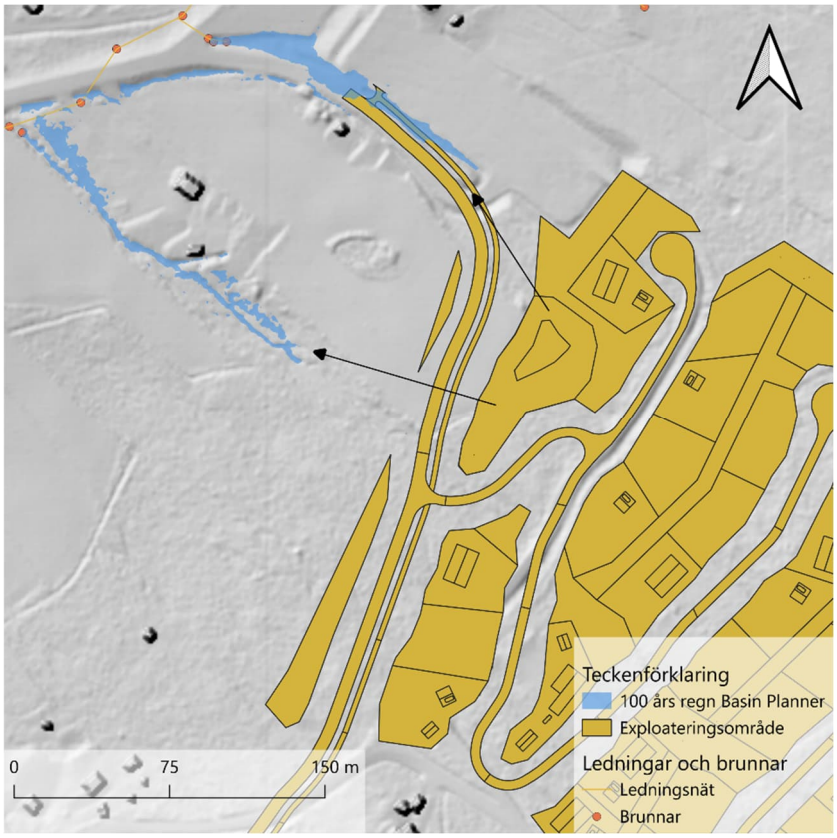
Figur 8 visar maximal flödesutbredning vid 10-årsregn med dammen och Basin Planner-utloppet i drift. Området nedströms dammen visar god kapacitet att ta emot det utjämnade flödet i ledningsnät och befintligt vägdike. Randvillkoret är satt vid dammens planerade utloppspunkt och utflödet är fördelat mellan bäcken och norra sidan av vägen enligt den flödesfördelning som studerats via rinnvägsanalysen i nuläget.

Vid 100-årsregn (Figur 9) däms flödet i den norra delen i samband med att ledningsnätet går fullt. Detta leder till en uppdämning i vägdiket varifrån

vattnet breder ut sig i kommunens befintliga magasin.

Figur 8: Flöde ut från dammen enligt beräkningar med Basin Planner för ett 10 års flöde, visualiserat i HEC-RAS.

Figur 9: Flöde ut från detaljplaneområdet vid ett 100 års regn.

4 Tolkning av resultat

Basin Planner-beräkningarna i Figur 4 och Figur 5 visar att den föreslagna utloppskonstruktionen reducerar peakflödet ut från detaljplanen vid samtliga undersökta återkomsttider till en nivå som ligger nämnvärd lägre än motsvarande flöde från oexploaterat avrinningsområde. Vid 10-årsregn sjunker peakflödet från ca 1 750 l/s (exploaterat utan åtgärd) till ca 230 l/s, en reduktion på närmare 90 procent. Vid 100-årsregn uppnås motsvarande effekts med en strypning på till ca 500 l/s. Därmed kompenserar inte bara för exploateringens flödesökning, utan ger en faktisk förbättring av flödessituationen jämfört med nuläget.

I ett brant avrinningsområde av denna karaktär är det peakflödet, inte den totala vattenvolymen, som bestämmer översvämningsutbredningen. Genom flödesutjämningen sänks peaken samtidigt som utflödet förlängs i tiden. Detta innebär att flödet vid kontrollpunkter nedströms kan vara något högre än nuläget under en kortare period efter peaken har passerat, men

markant lägre vid den dimensionerande peaktidpunkten. Eftersom det är peaktidpunkten som styr maximal vattennivå och översvämningsutbredning är effekten entydigt positiv för nedströms situation. Detta framgår även av att ingen ökad översvämningsutbredning kan iakttas i Figur 8 och Figur 9 jämfört med Figur 6 och Figur 7.

Utöver peakreduktionen ger fördröjningen en tidsförskjutning av flödet ut från detaljplanen. Genom att utflödet sker efter att regnpeaken har passerat undviks samverkan mellan utsläpp från dammen och nederbördsdriven peak nedströms.

Sammanfattningsvis visar utredningen att dammen och Basin Planner-utloppet sänker peakflödet ut från detaljplanen så att flöden nedströms inte överskrider nulägets nivå vid någon undersökt återkomsttid. Den goda flödesutjämnande effekten beror till stor del på att magasineringsvolymen om 3 381 m³, som togs fram i dagvattenutredningen för att klara ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,3, är väl tilltagen i förhållande till avrinningsområdets storlek. När denna volym kombineras med en utloppsgeometri optimerad för flera återkomsttider samtidigt finns marginal att hålla utflödet under nulägets nivå även vid lägre återkomsttider.

Bilaga 1 – Modelldokumentation

B1.1 Programvara

Modelleringen har utförts i HEC-RAS 7.0, en öppet tillgänglig programvara för hydraulisk modellering utvecklad av U.S. Army Corps of Engineers. HEC-RAS löser de förenklade Saint-Venant-ekvationerna och är ledande inom 2D-modellering av ytavrinning och översvämningar.

B1.2 Beräkningsförutsättningar

Parameter	**Värde**
Programvara	HEC-RAS 7.0
Ekvation 2D	Diffusion Wave
Tidssteg	1s, courant (0.5-3)
Höjdmodell	Lantmäteriet 1x1m
Cellstorlek	1-10m
Mannings n – skog	0.1
Mannings n – väg	0.014
Mannings n bostadsområde	0.040
Regntyp	CDS-regn enligt Dahlström (2010), 6 timmars varaktighet

B1.3 Modelluppbyggnad

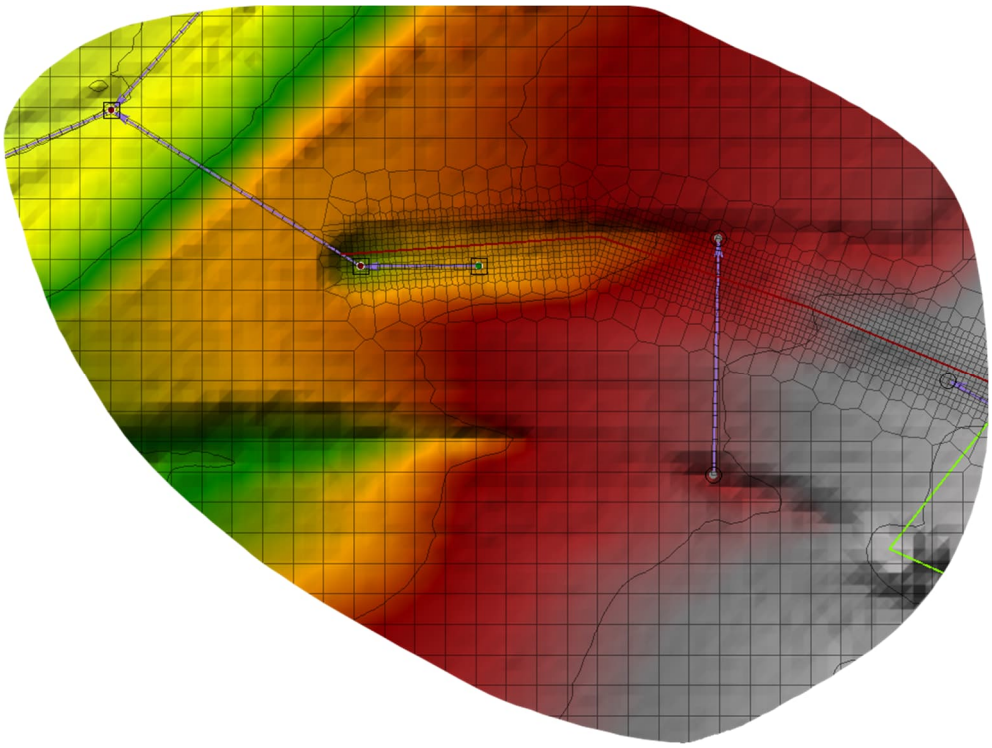
Modellen omfattar hela avrinningsområdet uppströms detaljplanen ned till Rättviks tätort. Två modelleringsansatser används parallellt beroende på frågeställning:

Rain-on-grid används för utredning av rinnvägar och översvämningsutbredning över hela modellområdet i nulägesscenariot. Nederbörden appliceras som ett enhetligt CDS-regn (Dahlström 2010) över 2D-arean.

Flödeshydrografer används för utredning av flödet förbi ut ifrån detaljplaneområdet. Området utesluts från 2D-arean och utflödet från dammen införs som ett tidsvarierande randvillkor vid dammens fysiska utloppspunkt. Detta upplägg isolerar effekten av dammen och utloppskonstruktionen från övriga modelleringsosäkerheter inom planområdet. Detta gjordes så högre noggrannhet i beräkningsceller etc kunde göras nedströms området med optimerade beräkningstider till följd.

Breaklines har lagts längs samtliga vägar och vägkanter samt längs detaljplanens avgränsning för att säkerställa att flödesstyrande strukturer

fångas i meshen. Det kommunala ledningsnätet nedströms detaljplanen är inkluderat som ett kopplat 1D-pipe network med dimensioner och inverter från kommunens databas, kompletterat med inmätta kulverteringar och vägtrummor.

Figur B 1: Exempel på mesh.

B1.4 Randvillkor

Vid modellens nedre rand används Normal Depth med lokal markens lutning. Uppströmsranden vid utvärdering av rinnvägar är lagd vid faktiska vattendelare i terrängen och utgör därmed en naturlig nollflödesrand.

I framtidsscenariot och för utvärdering mot nuläget är detaljplaneområdet utklippt ur 2D-domänen och ersatt av en flödeshydrograf vid dammens utloppspunkt, baserat på Basin Planner-resultatet för respektive återkomsttid.

Bibliography

USACE. (2025, November 24). *HEC-RAS Documentation*. Retrieved from https://www.hec.usace.army.mil/confluence/rasdocs

Rapport

356137 – DAGVATTENUTREDNING, UTSIKTEN RÄTTVIK

Slutrapport

2026-01-30

reviderad 2026-05-06

Uppdrag:	356137 Utsikten Rättvik diverse projekteringsfrågor
Titel på rapport:	356137 – Dagvattenutredning, Utsikten Rättvik
Status:	Granskningskopia
Datum:	2026-01-30

Medverkande

Beställare:	Vive Ut Vivas AB
Kontaktperson:	Conny Frid
Konsult:	Tyréns Sverige AB
Uppdragsansvarig:	Magnus Fridén
Handläggare:	Adam Ivarsson
Kvalitetsgranskare:	Magnus Fridén

Uppdragsansvarig Magnus Fridén

Datum: 2026-01-30

Handlingen granskad av: Magnus Fridén

Datum: 2026-01-30

Reviderad 2026-05-06

Sammanfattning

En dagvattenutredning genomfördes som del av detaljplanearbetet som omfattar det planerade bostadsområdet, Utsikten, omfattande 17,1 hektar och belagt i utkanten på tätorten Rättvik samt intill Lerdalsbergets skidbacke. Ett 40-tal bostäder med tillhörande vägar, lokalgator samt diken planeras att byggas inom planområdet, som lutar kraftigt ner mot Rättvik.

Avrinningsflöden från det avrinningsområde, som omfattar planområdet, vid ett 100-årsregn sågs i utredningen öka från 894 l/s i dagsläget till 1484 l/s i framtiden, för modellerat fullt exploaterat planområde med klimatfaktor på 1,3 beaktat.

Dagvattnet från planområdet föreslås att hanteras via uppsamling samt avledning i erosionsskyddade diken, för att sedan fördröjas och renas i en torrdamm. Torrdammen föreslås ha kapacitet på 3381 m^3 för att ha erforderlig magasineringsvolym för att kunna fördröja ett framtida 100-årsregn efter exploatering, så att dagvattenbelastning nedströms inte ökar från dagsläget.

Föroreningsbelastningen enligt verktyget StormTac kommer att öka i och med att naturmark exploateras, men framförallt med rening i en 3381 m^3 torrdamm så kommer föroreningshalterna inte att överstiga de riktvärden som rekommenderas av Riktvärdesgruppen, och resultatet av utredningen visar att statusklassningen på recipienten inte riskerar att försämras med exploateringen med beskrivna åtgärder.

Översvämningsrisker för planerad bebyggelse, samt risker nedströms till följd av planerad exploatering, bedöms, efter hydrualisk modellering och med användandet av verktyget Basin Planner för flödesproportionell strypning (Tyréns 2026-05-04) vid detaljprojektering och utförande, vara låga framförallt kopplat till områdets topografi samt föreslagna åtgärder. I genomförandeskedet behöver dock aktsamhet tas så att lokala lågpunkter inte skapas intill bebyggelse, där vattnet kan ansamlas och riskera att orsaka skador.

Exakt utformning på dammen, diken och trummor lämnas till detaljprojekteringsskedet och denna dagvattenutredning ska ej betraktas som en bygghandling. Med föreslagna dimensioner så kan den ökade avrinningen från planområdet fördröjas på så vis att flöden nedströms förblir oförändrade samt erforderlig reningseffekt uppnås i enlighet med kommunens önskemål om lokal omhändertagning av dagvatten upp till det dimensionerande regnet.

Innehållsförteckning

1 Inledning 5
1.1 Omfattning och avgränsning 5
1.2 Krav och riktlinjer över dagvattenhantering 5
1.3 Underlag 5

2 Områdesbeskrivning 6
2.1 Avrinningsområde och flödesvägar 7
2.2 Recipient och MKN 7
2.3 Hydrogeologiska förhållanden 9
2.4 Skyddsvärd natur 10
2.5 Markavvattningsföretag 10
2.6 Befintlig dagvattenhantering 11

3 Planerad exploatering 11

4 Dagvattenberäkningar 12
4.1 Beräkningsförutsättningar 12
4.2 Flöden och behov av utjämning 12
4.3 Rekommendation dimensionering trummor dammutlopp 14
4.4 Flödeskapacitet i diken 14

5 Föroreningsberäkningar med åtgärdsförslag 15

6 Översvämningsrisker 16
6.1 Skyfall 16
6.2 Vattendrag 16

7 Åtgärdsförslag 17
7.1 Förslag på dagvattenhantering 17
7.2 Snömassor 20

8 Slutsatser och rekommendationer 21

9 Referenser 22

1 Inledning

1.1 Omfattning och avgränsning

Beställaren har ett behov att möta Rättviks kommun med en kompletterande dagvattenutredning till följd av den VA-utredning och systemskiss som föreslagits. Dagvattenutredningen kommer att innefatta en mer ingående områdesbeskrivning, beskrivning av recipient, föroreningsberäkningar med bedömd påverkan på recipient samt beräkningar av dagvattenflöden innan samt efter exploatering. I sin helhet kommer dagvattenutredningen att ge ett helhetsbild över dagvattnets lokala hantering och kunna agera som underlag till detaljprojektering.

1.2 Krav och riktlinjer över dagvattenhantering

Enligt de riktlinjer som finns etablerade i Svenskt Vattens publikation P110 så bedömds området vara tät bebyggelse, vilket innebär att åtgärderna bör dimensioneras så att de ej breddar över till marknivå vid ett 20-årsregn och inte skadar bebyggelse. Regnintensiteten ska även modifieras med hänsyn till klimatförändringar varför en klimatfaktor motsvarande minst 1,25 ska användas vid dagvattenberäkningar. Denna faktor rekommenderas av SMHI enligt Svenskt Vattens rekommendationer för dimensionering av anläggningar som beräknas vara i bruk i slutet av detta århundrade med regn kortare än en timme (Svenskt Vatten, 2019a). Regn med återkomsttid över 20 år ska hanteras på ytan genom höjdsättning och avsättning av ytor som kan minska avrinningen och fungera som översvämningsytor.

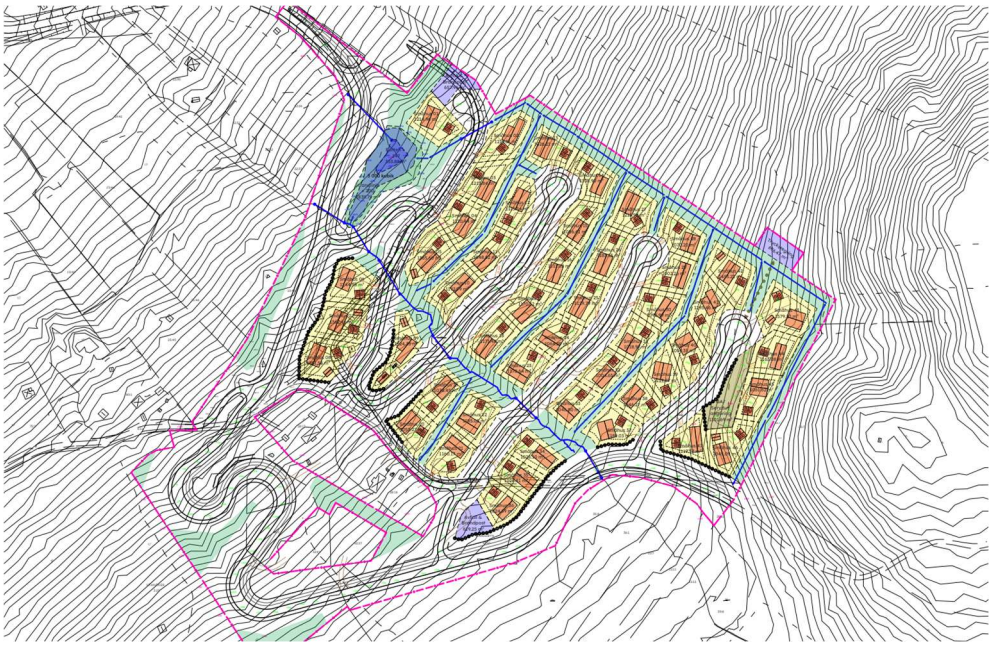
Om området skulle komma att ingå i verksamhetsområde för dagvatten har VA-huvudmannen ansvar för att det inte uppstår marköversvämning med skador på byggnader som följd vid ett 20-årsregn när ett område klassas som tät bostadsbebyggelse, (Svenskt Vatten, 2019a).

1.3 Underlag

- WSP (2023). *Dagvattenutredning DP Utsikten, Rättvik.*
- Plankarta samt tillhörande material, likt DWG-filer, tillhandahållet via Rättviks kommun (2025-12-01)

2 Områdesbeskrivning

Planområdet Utsikten omfattar 17,1 ha (se Figur 1 och Figur 2) och är belagt på Lerdalsberget. Hela planområdet, samt uppströms avrinningsområde, lutar kraftigt (5-8,5% i snitt) och således planeras exploateringen att anpassas till den lokala topografin. Av relevans för dagvattenhanteringen är att den kraftiga lutningen kommer att försvåra möjligheterna att nyttja dikesvolymer som fördröjning samt öka flödeshastigheter, även om erosionsskyddande åtgärder förväntas att sakta ned flödena.

Figur 1. Detaljplanskiss över planområdet, tillhandahållen via Rättvik kommun (2025-12-01).

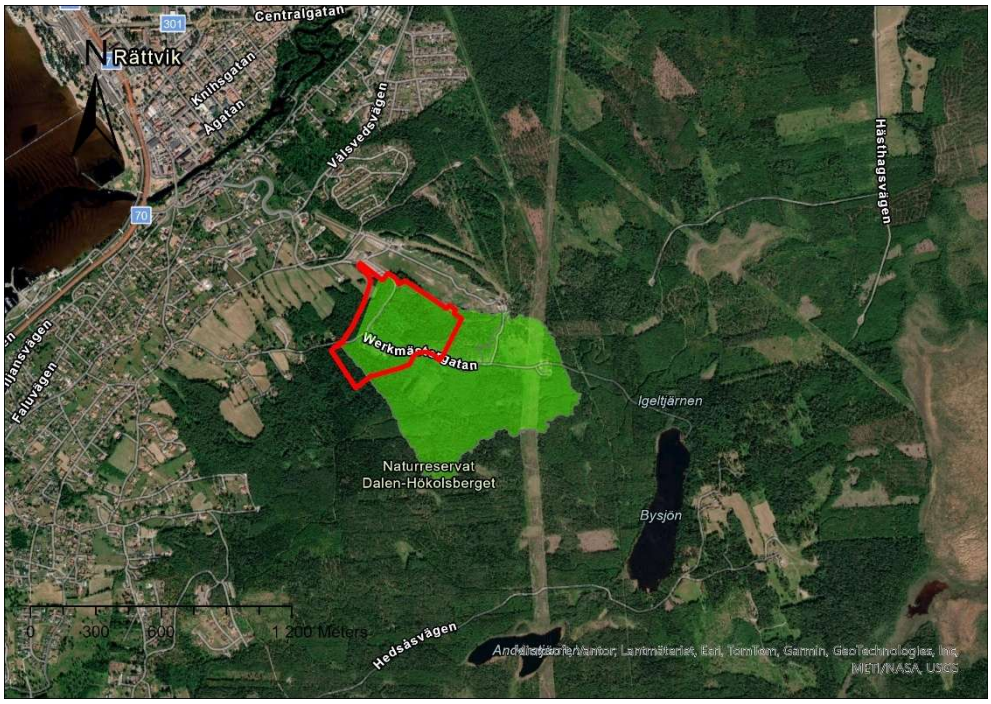

Figur 2. Vy i dagsläget från korsningen i planområdets sydvästra hörn, upp emot de slänter där bebyggelse är tänkt att anläggas, © 2026 Google.

2.1 Avrinningsområde och flödesvägar

Lerdalsberget och det avrinningsområde som innefattar planområdet är i huvudsak skogbeklädda slänter, med en befintlig gård samt viss hyggesmark inom området. Grusvägen Werkmästergatan skär igenom avrinningsområdet ner i riktning mot Rättvik med nordöstra planområdesgränsen nästintill parallellt med befintlig skidbacke.

Planområdet (se Figur 1) avvattnas via diken som ligger intill skidbacken, norr om planerad bebyggelse, samt ett befintligt naturligt vattendrag som leder igenom mitten på planerad bebyggelse. Båda avses avvattnas till en dagvattendamm, vilken ska utgöra en fördröjnings- och reningsåtgärd lämplig för ett framtida 100-årsregn.

Figur 3. Planområdets gränser illustrerade i röd färg, det avrinningsområde som bedöms ledas till dagvattendammen är illustrerat i grön färg och är framtaget med hjälp av det hydrostatiska verktyget Scalgo Live.

2.2 Recipient och MKN

Grundvatten

Norr om planområdet finns en beslutad grundvattenförekomst (Rättvik-Ingels, se Figur 4) av karaktären sedimentär bergförekomst. Statusklassning enligt VISS (2026) är att grundvattenförekomsten har både god kemisk samt kvantitativ status.

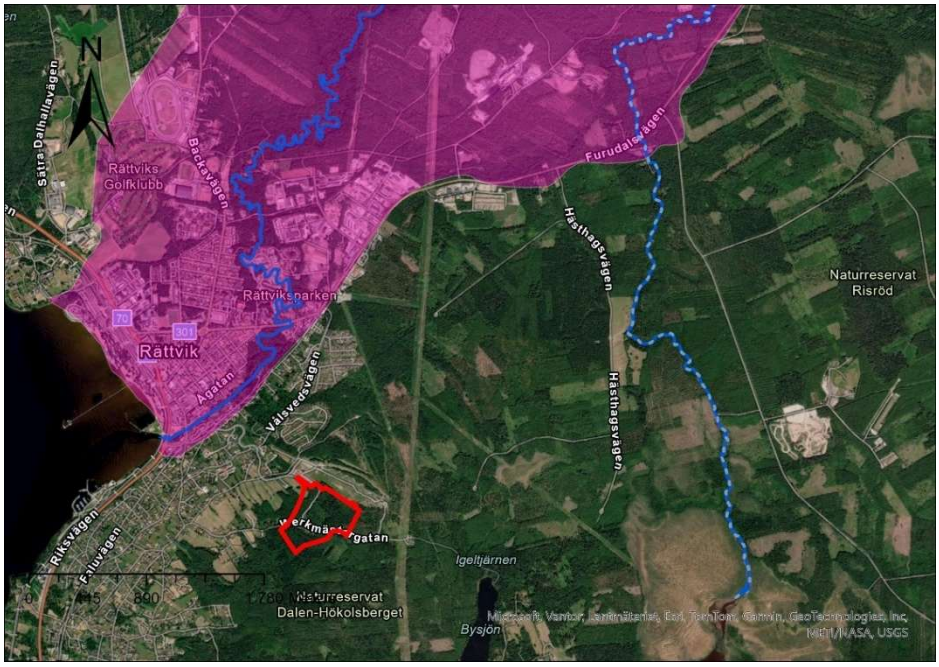
I och med ett avstånd på över en kilometer till grundvattentäkten, samt att planområdet avvattnas ner till Enån i dess sista sträcka innan ån når Siljan, så är det osannolikt att exploatering inom planområdet skulle medföra negativ påverkan på Rättvik-Ingels grundvattenförekomst.

Ytvatten

Recipient är Enån (se Figur 4), och enligt VISS (2026) är rådande statusklassning att vattenförekomsten är av god ekologisk status samt av naturlig tillkomst/härkomst. Däremot uppnås ej god kemisk ytvattenstatus till följd av både bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar.

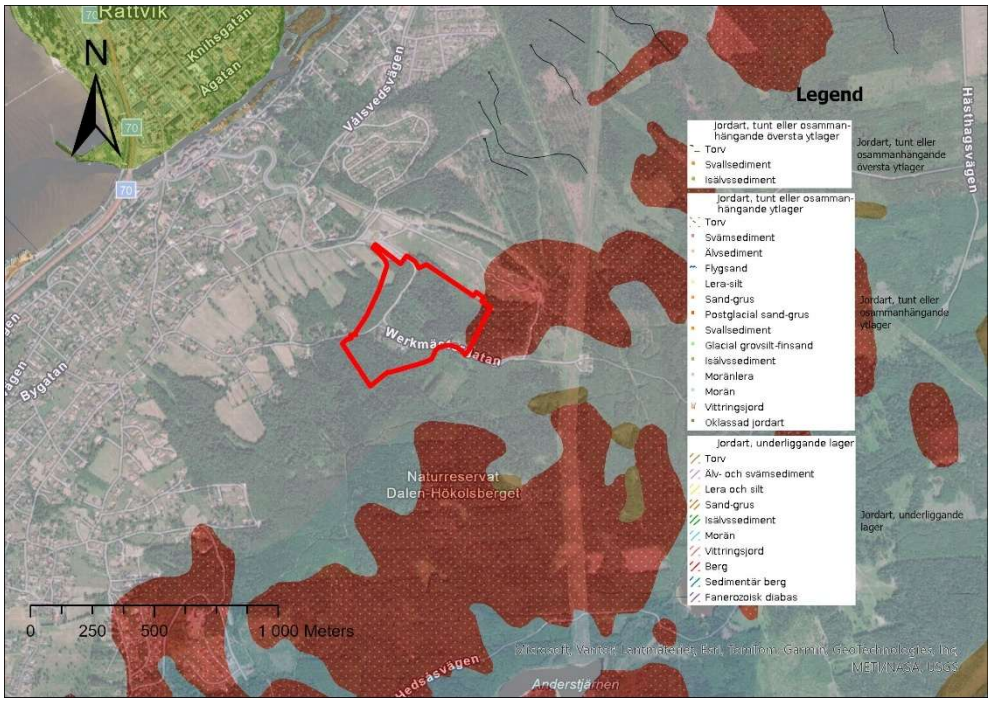
Kvalitetskrav är att god kemisk ytvattenstatus ska uppnås 2027, med rådande tidsfrister innefattande punktkällor till följd av förorenad områden för både bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar. En ytterligare identifierad punktkälla för utsläpp av kvicksilver och kvicksilverföreningar med tidsfrist till 2027 är uppströms industriell tillverkning av kalkprodukter.

Undantag för god kemisk ytvattenstatus vid sidan av ovan nämnda punktkällor råder dock för både bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar kopplat till atmosfärisk deposition. Detta då de långväga utsläppen är av diffus karaktär och tekniska förutsättningar för att åtgärda problemet saknas i dagsläget. Bedömning av VISS är att god ytvattenstatus för dessa ämnen ej kan uppnås trots åtgärder av lokala utsläppskällor.

Figur 4. Karta över omkringliggande områden nära Utsikten i Rättvik, grundvattenförekomsten Rättvik-Ingels är illustrerad i lila färg, Enån ses illustrerat i blå färg och rinner igenom tätorten Rättvik, planområdets gränser är illustrerade i röd färg.

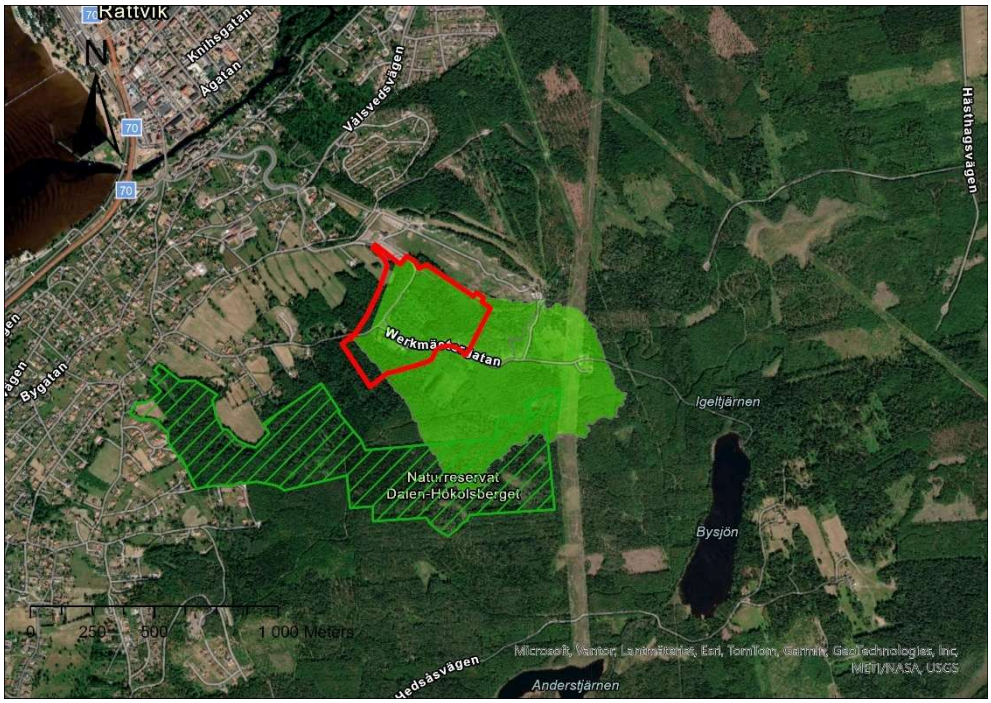
2.3 Hydrogeologiska förhållanden

Figur 5. Jordartskarta framtagen av SGU (2026) med planområdets gränser illustrerat i röd färg.

Den jordart som dominerar inom planområdet samt nedströms är moränlera, även om berg med ytskikt av morän hittas längre uppströms. Då moränlera är en tät jordart medför detta försämrade infiltrationsmöjligheter jämfört med exempelvis sandiga jordarter.

2.4 Skyddsvärd natur

Figur 6. Karta över planområdet, vars gränser är illustrerade i röd färg, samt det avrinningsområde som leds till dagvattendammen illustrerat i ljusgrön färg. Närliggande naturreservat Dalen-Hökolsberget är illustrerat i streckad grön färg.

Det strikta naturreservat Dalen-Hökölsberget, av levande lövskogskaraktär och biotopskyddsområde, är beläget söder om planområdet och överlappar med det avrinningsområde som omfattar planområdet.

I och med att planerad exploatering är beläget nedströms om naturreservatet kommer ingen påverkan till följd av förändrande dagvattenflöden att påverka naturreservatet, och således bör inte naturreservatet utgöra några hinder för planerad exploatering ur ett dagvattenperspektiv.

2.5 Markavvattningsföretag

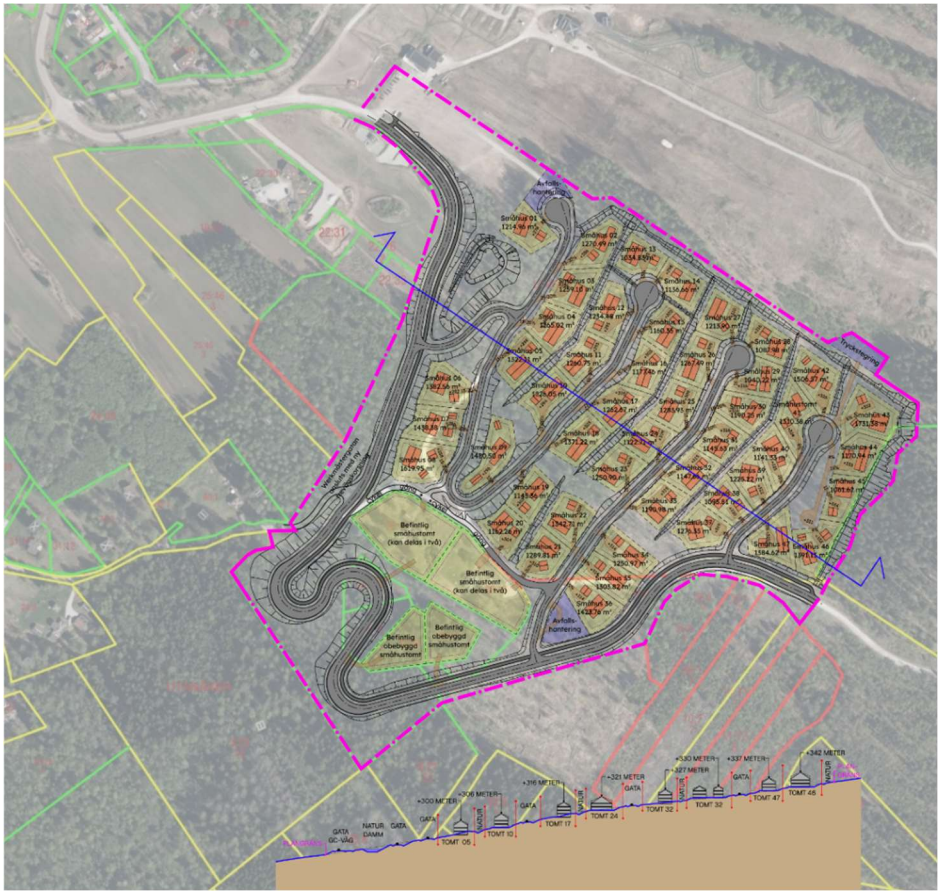
Det finns diken i intilliggande åkermark, men inga markavvattningsföretag identifierades i området.

2.6 Befintlig dagvattenhantering

I dagsläget tillåts dagvattnet avrinna naturligt över mark, samt avleds längre nedströms i diken intill både Werkmästergatan och andra mindre vägar, exempelvis Slalomvägen, genom tätorten Rättvik och ut i Enån.

3 Planerad exploatering

Totalt planeras ett 40-tal nya bostäder med tillhörande vägar, lokalgator samt diken att byggas inom planområdet (se Figur 7). I och med att den stora merparten av planområdet i dagsläget är naturmark kommer detta medföra en omfattande förändring av området ur ett hydrologiskt perspektiv. Den kraftiga ökningen av hårdgjorda ytor samt förändring i markanvändning från naturmark skapar förutsättningar för ökade flöden samt ökad föroreningsbelastning.

Figur 7. Ritning över planområdet med markanvändning, intilliggande fastighetsgränser, samt tvärsnitt av bostadsområdet sett från sidan i Lerdalsbergets slänter. Diken efter förslag från Tyréns samt dagvattendamm ses illustrerade. Tillhandahållen av Rättviks kommun 2026-01-12.

4 Dagvattenberäkningar

4.1 Beräkningsförutsättningar

Dagvattenflöden före och efter exploatering har beräknats med rationella metoden enligt publikationen P110 från Svenskt Vatten (2019) se Ekvation 1. Rationella metoden använder reducerad area. Denna baseras på markytans area och en avrinningskoefficient som varierar mellan 0-1 beroende av markanvändning. Det är den reducerade arean som antas bidra till avrinning. För framtida scenario används en klimatfaktor på 1,3 enligt önskemål från Rättvik kommun.

Regnets varaktighet kan approximeras till avrinningsområdets koncentrationstid enligt P110, där koncentrationstiden motsvarar avrinningsområdets tidsmässigt längsta rinnväg fram till beräkningspunkten. För planområdet är den längsta rinnvägen genom planområdet cirka 1900 meter, då avrinning i huvudsak sker i diken samt vattendrag medför en rinnhastighet innan och efter exploatering på 0,5 m/s över mark, enligt Mannings formel beskriven i P110. Ett centralt antagande kring flödeshastighet var en utjämnande effekt mellan vattenbromsande åtgärder samt den kraftiga lutningen. Detta motsvarar en koncentrationstid på 1 timme.

$$qdim = \sum A \cdot \varphi \cdot i(t) \cdot kf \qquad (1)$$

$qdim$: $Dimensionerande\ flöde$ [l/s]

A: $Avrinningområdets\ area$ [ha]

φ: $Avrinningskoefficient$ [−]

$i(t)$: $Regnintensitet$ [$l/s, ha$]

kf:$Klimatfaktor$ [−]

4.2 Flöden och behov av utjämning

För att beräkna flöden och erforderlig magasineringsvolym beräknades den markanvändning som ses innan och efter exploatering med hjälp av den detaljplaneskiss som är redovisad i Figur 1. De framtagna ytorna är redovisade i Tabell 1 och Tabell 2 (där även avrinningskoefficienter är beaktade).

Ett 100-årsregn utan klimatfaktor beaktat beräknades resultera i avrinning omfattande 894 l/s från utredningsområdet (se Tabell 3) med en koncentrationstid på 1 timme.

Tabell 1. Ytor samt tillhörande marktyp inom planområdet innan samt efter planerad exploatering, med motsvarande yta i hektar och avrinningskoefficient.

Marktyp	Innan expl. [ha]	Efter expl. [ha]	Φ [-]
Grönyta	56,36	53,92	0,1
Asfalt	0,028	1,227	0,8
Tak	0,078	1,324	0,9
Grus	0,42	0,42	0,4
Total markyta	56,89	56,89	-

Tabell 2. Reducerad area samt tillhörande marktyp för planområdet, före och efter den planerade exploateringen.

Marktyp	Innan expl. [ha_{red}]	Efter expl. [ha_{red}]	Φ [-]
Grönyta	5,636	5,392	0,1
Asfalt	0,022	0,981	0,8
Tak	0,07	1,191	0,9
Grus	0,168	0,168	0,4
Total markyta	5,896	7,732	-

Tabell 3. Dagvattenflöden från hela utredningsområdet vid olika återkomsttider, innan och efter exploatering utan utflödesreglering. Koncentrationstid är satt till 1 timme, klimatfaktor är satt till 1,3 efter exploatering och 1 innan exploatering.

Regn	Avrinningsområdet innan expl. [l/s]	Avrinningsområdet efter expl. [l/s]
10-årsregn	421	699
20-årsregn	527	876
50-årsregn	712	1182
100-årsregn	894	1484

I Tabell 4 redovisas erforderliga magasineringsvolymer som behövs för att fördröja regn med olika varaktigheter. För att fördröja ett framtida 100-årsregn, i enlighet med förfrågan av Rättvik kommun, så behövs totalt 3381 m^3 i erforderlig magasineringsvolym i dagvattendammen.

Tabell 4. Erforderlig magasineringsvolym som krävs för att fördröja skyfall med olika återkomsttider för utredningsområdet efter planerad exploatering, med beaktad klimatfaktor på 1,3.

Erforderlig magasineringsvolym	Planområdet efter exploatering [m³]
10-årsregn	1585
20-årsregn	1989
50-årsregn	2690
100-årsregn	3381

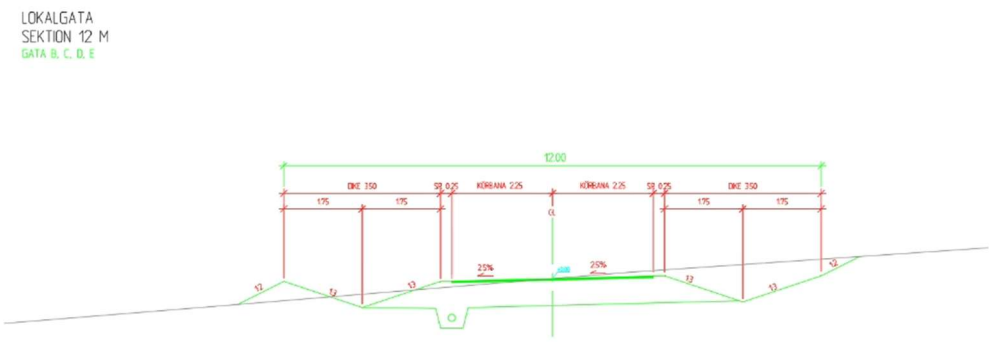
4.3 Rekommendation dimensionering trummor dammutlopp

I och med ett dimensionerande flöde på 894 l/s så rekommenderas preliminärt två trummor om 800 mm vardera under antagandet att de båda samverkar för att bibehålla vattenföring i vattendraget via den södra trumman utan att överbelasta vattendraget, då risk finns att en enda 800 mm trumma hade fyllts vid dimensionerande regn men att två bekvämt klarar 100-årsflöden.

Resterande vägtrummor föreslås ha mindre dimensioner, i och med områdets lutning, generellt i storleksordningen 500-600 mm.

4.4 Flödeskapacitet i diken

De föreslagna dikena inom planområdet bedöms ha tillräcklig kapacitet för bortledning av dagvatten ner till dammen även vid 100-årsregn, där även de minsta dikena omfattande 0,58 m med 1:2 i släntlutning och 1% marklutning (se Figur 8) beräknades kunna leda bort 972 l/s enligt Mannings ekvation.

Figur 8. Tvärsnitt av lokalgator med de minsta dikena inom planområdet.

5 Föroreningsberäkningar med åtgärdsförslag

Föroreningsbelastningen från planområdet efter exploatering kommer att öka till följd av den planerade nya markanvändningen (se Tabell 5), dock även utan rening i torrdamm beaktat så understiger de nya halterna generellt de riktvärden som rekommenderas av Riktvärdesgruppen (2009) för mindre sjöar, vattendrag och havsvikar (2M). Detta då den kraftiga ökningen som ses i huvudsak är till följd av att planområdet nästan enbart omfattar naturmark i dagsläget, varefter de nya halterna efter exploatering blir förhållandevis höga. Med rening i torrdamm med erforderlig volym för att fördröja ett framtida 100-årsregn så minskar halterna så att de tydligt understiger riktvärdena. Således bör den planerade exploateringen ej negativt påverka miljökvalitetsnormer (MKN) i recipienten, generellt är Enån ej särskilt känslig och har god status var gällande de flesta föroreningar, men även i fråga om exempelvis kvicksilver så är halter från planområdet bara en bråkdel av riktvärdet. Vidare färdas planområdets vatten i växtbeklädda diken från planområdet, där vidare reningseffekt som ej tillgodoräknats i denna utredning tillkommer. Föroreningshalterna som når recipient är därav sannolikt betydligt lägre än de som redovisas i denna utredning.

Tabell 5. Föroreningsbelastning från planområdet beräknat i verktyget StormTac, både innan samt efter exploatering, samt efter exploatering med rening i en 3381 m^3 torrdamm. Riktvärden från Riktvärdesgruppen (2009) är även redovisade.

Ämne		Enhet	Plan-området innan expl.	Plan-området efter expl.	Plan-området efter expl. med rening	Riktvärden
Närings-ämnen	P	µg/l	26	170	79	160
	N	µg/l	450	1600	960	2000
Tung-metaller	Pb	µg/l	3,4	8,1	3,3	8,0
	Cu	µg/l	6,9	15	9,6	18
	Zn	µg/l	20	61	40	75
	Cd	µg/l	0,12	0,34	0,18	0,40
	Cr	µg/l	2,7	3,9	1,8	10
	Ni	µg/l	3,4	5,0	2,3	15
	Hg	µg/l	0,0075	0,012	0,0087	0,03
Partiklar	SS	µg/l	21000	32000	11000	40000
Bensapyren	BaP	µg/l	0,0073	0,035	0,016	0,03
Olja	Oil	µg/l	110	340	25	400

Tabell 6. De olika marktyper använda som del i föroreningsberäkningarna, med deras tillhörande beskrivning i verktyget StormTac.

Marktyp	**Beskrivning StormTac**
Skog	Skog med olika typer av träd, inkluderande små vägar och mindre berg.
Grus	Grusvägar (högre avrinningskoefficient) eller grusytor samt grusgångvägar (lägre avrinningskoefficient).
Villaområde	Område med villabebyggelse, inkluderande all markanvändning inom ett normalt villaområde, t.ex. lokalgator, vägdiken, tak, uppfartsvägar och gräsmattor.

6 Översvämningsrisker

6.1 Skyfall

Översvämningsrisker, där planerad bebyggelse kan ta skada, ses som låga i och med planområdets lutning samt avsaknad av lågpunkter där vatten kan ansamlas. Vid skyfallsmodellering i det hydrostatiska verktyget Scalgo Live kunde inga ansamlingar av vatten ses bli stående även vid mycket kraftiga regn (200 mm). Det blir således av vikt i genomförandeskedet att lokala lågpunkter inte skapas och att dagvattnet avleds till de föreslagna fördröjningsåtgärderna, vilka har i denna utredning dimensionerats för att klara av 100-årsflöden.

Den ökade markavrinningen från planområdet till följd av den planerade exploateringen, i kombination med de kraftiga sluttningarna inom planområdet, hade kunnat ökat översvämningsrisker för bebyggelse nedströms om inte erforderliga fördröjningsåtgärder vidtas. Med dessa beaktade så bedöms risker nedströms att vara låga.

6.2 Vattendrag

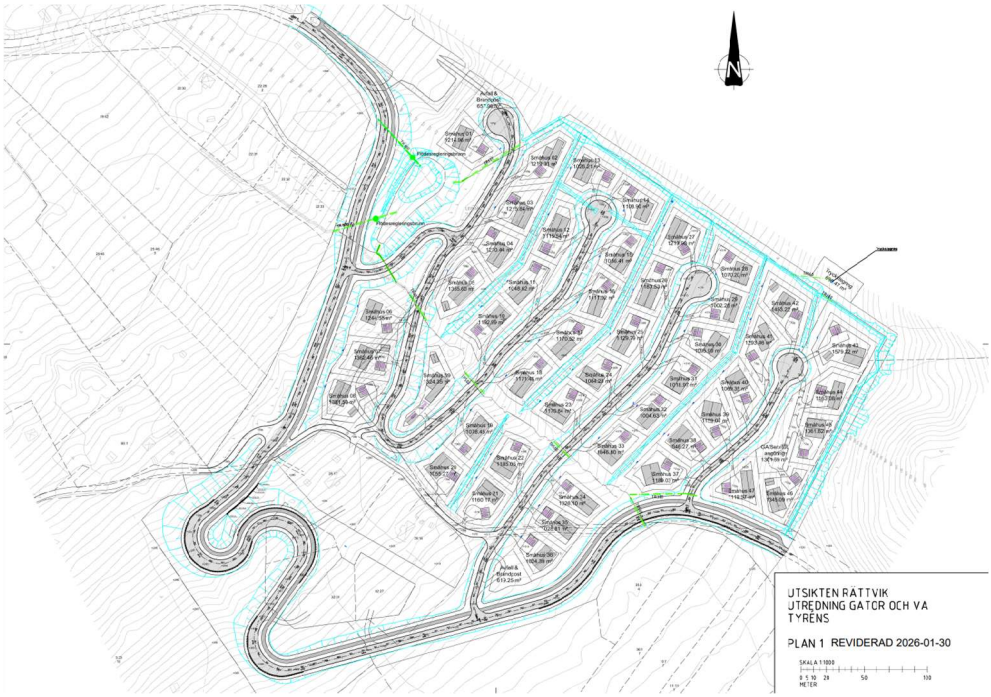
Ett litet vattendrag rinner igenom planområdet, men översvämningsrisker till följd av översvämning som kan skada bebyggelse i planområdet bedöms vara låga, i och med att vattendraget i detaljplanskiss leds genom ett

grönstråk ner till en föreslagen dagvattendamm, och markens sluttlutning är gynnsam för dagvattenavledning. Närmaste större vattendrag är Enån, och då en höjdskillnad på mer än 100 meter råder mellan planområdet och Enån är risken att Enån skulle utgöra en översvämningsrisk obefintlig.

7 Åtgärdsförslag

7.1 Förslag på dagvattenhantering

Dagvattnet föreslås framförallt att hanteras genom uppsamling och avledning i diken, erosionsskyddade i de kraftigare slänterna, för att sedan fördröjas och renas i en torrdamm i planområdets norra del (se Figur 9).

Figur 9. Illustration över dagvattenlösningar för planområdet, diken samt dagvattendamm ses illustrerade i ljusblå färg, trummor i grön färg.

Enligt en tidigare dagvattenutredning genomförd av WSP (2023) för planområdet kan den sammanlagda dikesvolymen komma att utgöra närmare 1200 m^3. Med ett konservativt antagande kan dock ingen betydande fördröjningseffekt påräknas från dessa diken vid skyfall. Enbart de diken där lutningen understiger 1% kan antas ge en nämnvärd

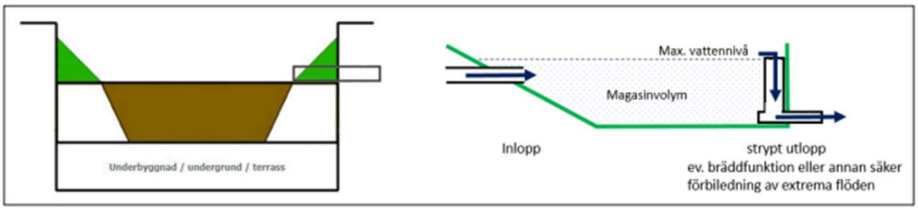
fördröjande effekt varför fördröjningseffekt i diken ej kan förväntas med tanke på planområdets topografi. Därav är rekommendationen som beskrivet i kapitel 4 att dammen dimensioneras till 3381 m^3, motsvarande ett ungefärligt ytanspråk på 3400 m^3 vid en meters medeldjup, då denna damm klarar att både rena samt fördröja all den ökade avrinningen från planområdet.

Diken i släntlutning bör förses med erosionsskyddande åtgärder, exempelvis stenkross kan användas. Risk finns annars för att erosion uppstår i dikena vid kraftigare regn, och att partiklar följer med dagvattnet nedströms.

Torrdammen utgörs av en nedsänkt grönyta som vattenfylls vid regn och har utflöden som kan strypas (se Figur 10 och Figur 11), för att både kunna lokalt fördröja dagvatten samt reglera flöden som avleds nedströms. I torrdammar är vattenspegeln endast tillfällig och då vid nederbörd som ger avledningsflöden som överstiger det strypta flödet ut ur dammen och till skillnad från en blöt damm så har den ingen permanent vattenvolym.

Även om den huvudsakliga funktionen av en torrdamm är fördröjning så erhålls dock en viss reningseffekt, i huvudsak genom sedimentering av grövre partiklar, infiltration i mark vid mindre regn samt viss biologisk aktivitet till följd av den växtlighet som bör tillåtas etableras på ytan. En ränna kan användas för att enklare släppa fram basflöden samt att minska erosion i torrdammen.

I och med att barn kommer att vistas i området rekommenderas släntlutningar på 1:3 i syfte att dammen, när den står vattenfylld, ej ska utgöra en potentiell säkerhetsrisk eller att risk för skada vid fall ska uppstå.

Figur 6.1 Principskisser på torra fördröjningsdammar

Figur 10. Principskisser på torra fördröjningsdammar, där i den vänstra figuren visas gräsbeklädda slänter i grön färg och jord för infiltration i brun färg, av Svenskt Vatten (2019b).

Figur 6.2 Torra dammar med inlopp och ränna (höger)

Figur 11. Exempelbilder på torra fördröjningsdammar, av Svenskt Vatten (2019b).

Inlopp och utlopp bör i detaljprojekteringen placeras så att vattnet får både en jämn spridning, samt att kortslutningsflöden inte uppstår. Om inlopp och utlopp är för nära varandra finns exempelvis en risk att många partiklar ej har hunnit sedimentera, varefter dammens reningseffekt minskar.

Utloppen ur dammen förses med regleringsbrunnar för att endast tillåta strypta utflöden upp till dimensionerande regn, där robusta alternativ som föreslås är munkbrunn (se Figur 12) med flödesanpassat hålbild med design enligt verktyget Basin Planner för att skapa den icke förvärrande nedströmsbelastning som beskrivs i Tyréns PM 2026-05-04. Dimensioner överlämnas till detaljprojektering, men diameter på brunnen uppskattas till storleksordningen 1000 mm.

Figur 12. Tvärsnittsexempel med genomskärning av en munkbrunn.

7.2 Snömassor

Snömassor rekommenderas att placeras framförallt i de centrala grönområdena intill vattendraget, i och med att de vägdiken som finns är begränsade i storlek. Risker finns om snö packas ned mitt i diken, eller i vattendraget, då tjocka ansamlingar av snö smälter långsammare än omkringliggande snö uppströms och således kan utgöra ett hinder för avledning av dagvatten. Snövallar kan skapas i vägkanter ur ett dagvattenperspektiv under förutsättning att det inte försvårar dikets funktion.

8 Slutsatser och rekommendationer

- Den planerade exploateringen kommer att öka avrinningen från avrinningsområdet som omfattar planområdet från 894 l/s till 1484 l/s vid regn med återkomsttid på 100 år.
- Översvämningsrisker för planerad bebyggelse, samt risker nedströms till följd av planerad exploatering, bedömdes vara låga framförallt kopplat till områdets topografi samt föreslagna åtgärder. Av vikt är dock att lokala lågpunkter inte skapas i genomförandeskedet där vatten kan ansamlas intill bebyggelse.
- Erforderlig fördröjning med tömning på maximalt 894 l/s motsvarar 3381 m^3 fördröjningskapacitet i den planerade dagvattendammen, vilket medför att även de av exploateringen orsakade flödesökningar vid framtida 100-årsflöden kan fördröjas inom planområdet. Med användning av verktyget Basin Planner kan ett maximalt utflöde om 500 l/s åstadkommas vid ett framtida 100-årsflöde.
- Med rening i torrdamm omfattande 3381 m^3 så kommer föroreningshalterna från området att understiga de riktvärden som rekommenderats av Riktvärdesgruppen (2009), och således bör MKN inte påverkas negativt till följd av planerad exploatering om torrdamm med erforderlig dimension skapas som fördröjnings- och reningsåtgärd.
- Exakt utformning på dammen, diken och trummor lämnas till detaljprojekteringsskedet, men med föreslagna dimensioner så kan den ökade avrinningen från planområdet fördröjas samt renas på så vis att flöden nedströms förblir oförändrade upp till 100-årsregn och ej negativt påverka MKN i enlighet med kommunens önskemål om lokal omhändertagning av dagvatten. Recipienten är av generellt god kemisk och ekologisk status, och de halter av exempelvis kvicksilver som släpps ut efter rening från planområdet är så pass låga att MKN ej bör negativt påverkas. Vidare färdas planområdets vatten i växtbeklädda diken från planområdet mot Enån, där vidare reningseffekt som ej tillgodoräknats i denna utredning tillkommer. I praktiken innebär det att halterna som når recipient sannolikt är betydligt lägre än de som redovisas i denna utredning.
- I samband med anläggning av vägar nedströms kan befintliga vägdiken breddas för att ge större säkerhetsmarginal.

9 Referenser

Riktvärdesgruppen, 2009. *Förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp. [pdf] Regionala dagvattennätverket i Stockholms län*. Regionplane-och trafikkontoret, Stockholms läns landsting.

Svenskt Vatten, 2019a. P110, *publikation Avledning av dag-, drän- och spillvatten.*

Svenskt Vatten, 2019b, publikation *Utformning och dimensionering av anläggningar för rening och flödesutjämning av dagvatten.*

VISS, u.d. *Vatteninformationssystem Sverige*. [hemsida] Tillgänglig: https://viss.lansstyrelsen.se/ [2026-01-12]

Småhus 01
1214.96 m²

Småhus 02
1219.31 m²

Småhus 03
1215.84 m²

Småhus 04
1210.44 m²

Småhus 05
1365.60 m²

Småhus 06
1244.58 m²

Småhus 07
1362.46 m²

Småhus 08
1381.53 m²

Småhus 09
1324.35 m²

Småhus 10
1192.99 m²

Småhus 11
1048.62 m²

Småhus 12
1115.54 m²

Småhus 13
1026.21 m²

Småhus 14
1108.90 m²

Småhus 15
1086.41 m²

Småhus 16
1111.02 m²

Småhus 17
1170.52 m²

Småhus 18
1171.48 m²

Småhus 19
1078.45 m²

Småhus 20
1055.27 m²

Småhus 21
1160.17 m²

Småhus 22
1185.05 m²

Småhus 23
1170.64 m²

Småhus 24
1064.28 m²

Småhus 25
1129.79 m²

Småhus 26
1183.53 m²

Småhus 27
1213.90 m²

Småhus 28
1070.20 m²

Småhus 29
1002.26 m²

Småhus 30
1095.99 m²

Småhus 31
1018.97 m²

Småhus 32
1004.63 m²

Småhus 33
1046.80 m²

Småhus 34
1028.10 m²

Småhus 35
1028.81 m²

Småhus 36
1024.39 m²

Småhus 37
1189.03 m²

Småhus 38
1046.27 m²

Småhus 39
1159.07 m²

Småhus 40
1069.35 m²

Småhus 41
1293.46 m²

Småhus 42
1453.22 m²

Småhus 43
1579.22 m²

Småhus 44
1163.08 m²

Småhus 45
1061.62 m²

Småhus 46
1345.09 m²

Småhus 47
1119.57 m²

Avfall &
Brandpost
657.96 m²

Avfall &
Brandpost
619.25 m²

Tryckstegring
666.47 m²

GA/Servitut
angöring
1301.69 m²

FLODESREGLERINGS
- BRUNN

FLODESREGLERINGS
- BRUNN

S200 PP
V63 PE

V110 PE
S200 PP
V63 PE

TR880

TR600

TR360

TR300

TR500

TR200

UTSIKTEN RÄTTVIK
UTREDNING GATOR OCH VA TYRÉNS
2026-05-05 (REVIDERAD)
PLAN 1

SKALA 1:1000

0 5 10 20 50 100
METER

XREFS \Model\T-30-P_01.dwg
\..\X\Kartor\Grundkarta.dwg
\..\03-Leverans - ej M365-kompatibla filer\Leverans 260115\R-51-P-01 VA.dwg

LAGER:

PLO 2026-05-05, 16:45, O:\BOR\356137\T\RITDEF\PLAN.DWG, mf

Bilaga tidigare dagvattenutredning

Bilaga som följer är en tidigare dagvattenutredning vars systemlösning är baserade på dåvarande planförslag.

Eftersom planförslaget har ändrats efter framtagandet av denna utredning har en kompletterande utredning tagits fram som fokuserat mest på att beräkna och verifiera planförslaget på granskning.

Följande sidor som inte längre bedöms som aktuella har kryssats över med röd tuschpenna. Övriga sidor kan ge djupare förståelse för dagvattnet i området och därför har kommunen kvar denna handling som bilaga.

VIVE UT VIVAS AB

DAGVATTENUTREDNING

DP UTSIKTEN, RÄTTVIK

GRANSKNINGSHANDLING

2023-08-25

DAGVATTENUTREDNING

DP Utsikten, Rättvik

Vive Ut Vivas AB

KONSULT

WSP
Samuel Permans gata 8
831 31 Östersund
Besök: Samuel Permans gata 8
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

Åsa Söderqvist, dagvattenutredare WSP
asa.soderqvist@wsp.com 010 721 11 56

Emil Widén, dagvattenutredare WSP
emil.widen@wsp.com 010 721 02 71

Conny Frid, Vive Ut Vivas
conny@skylto.se 0250 435 15

UPPDRAGSNAMN
DP Utsikten Rättvik

UPPDRAGSNUMMER
10342057

FÖRFATTARE
Åsa Söderqvist, Emil Widén

DATUM
2023-08-25

ÄNDRINGSDATUM

GRANSKAD AV
Ebba Ramel

GODKÄND AV
Lina Gozzi

Foto på framsida taget av Conny Frid, Vive Ut Vivas AB.

INNEHÅLL

1 Sammanfattning 5

2 Bakgrund 6

3 Förutsättningar för dagvattenhantering 7

3.1 VA-plan 7

3.2 Dimensioneringsförutsättningar 7

3.3 Rening av dagvatten 8

4 Befintliga förhållanden 8

4.1 Övergripande beskrivning 8

4.2 Topografi 9

4.3 Geologiska förhållanden 9

4.4 Förorenad mark 10

4.5 Grundvatten 10

4.6 Delavrinningsområde 10

4.7 Flödesvägar och avrinningsområde uppströms 11

4.8 Befintliga dagvattenanläggningar 12

4.9 Verksamhetsområde 13

4.10 Recipient och recipientstatus 14

4.11 Områdesskydd 14

5 Framtida förhållanden 15

5.1 Planerade förändringar 15

6 Beräkningar 16

6.1 Dimensionerande flöden 16

6.1.1 Inom planområdet 17

6.1.2 Från avrinningsområdet uppströms 17

6.2 Fördröjningsvolymer 18

6.3 Dagvattnets föroreningsinnehåll 19

7 Förslag till dagvattenhantering 20

7.1 Principutformning av dagvattenanläggningar 20

7.1.1 Krossdiken 20

7.1.2 Svackdiken 20

7.2 Systemlösning 21

7.2.1 Hantering av dagvatten från planerad bebyggelse 21

7.2.2 Hantering av befintlig bäck 26

7.2.3 Hantering av skyfall 28
7.3 Dagvattnets föroreningsinnehåll efter rening 30
7.4 Ansvarsförhållanden 31
7.4.1 Diken vid huvudgata 31
7.4.2 Diken vid lokalgator 31
7.4.3 Anläggningar inom kvartersmark 31
7.4.4 Anläggningar inom allmän platsmark 32
8 Konsekvenser av föreslagna åtgärder 33
8.1.1 Påverkan på MKN 33
8.1.2 Påverkan på översvämningsrisker nedströms 33
9 Slutsatser 34
10 Referenser 35

1 SAMMANFATTNING

WSP har fått i uppdrag av Vive Ut Vivas AB att ta fram en dagvattenutredning inom detaljplanearbetet för *Utsikten* i Rättvik. I dagsläget består planområdet av skogsmark och kalhyggen och är beläget på Lerdalsbergets sluttning. Syftet med detaljplanen är att pröva markens lämplighet för bostäder.

Det har tidigare utförts tre olika utredningar som behandlar dagvattenhantering inom detaljplanen för Utsikten. Denna utredning syftar till att dels sammanställa information från tidigare utredningar och dels att komplettera dessa med föroreningsberäkningar samt en uppdaterad systemlösning för dagvatten. Utredningen ska också behandla de synpunkter som inkom i samrådet från Rättviks kommun och Dala Vatten och Avfall AB.

Planerad byggnation medför ett ökat dagvattenflöde från planområdet. För att fördröja flödet inom planområdet (10-årsregn inkl klimatfaktor) till befintligt flöde (10-årsregn) krävs en fördröjningsvolym på 970 m^3.

Dagvatten från planområdet vid dimensionerande regn föreslås fördröjas och renas i diken och därefter anslutas till den anvisade förbindelsepunkten till kommunalt dagvattennät (enligt Mavacon (2023b)).

- Dagvatten från huvudgatan hanteras i ett svackdike med underliggande krossdike mellan vägbanan och GC-vägen. Det fördröjda flödet från huvudgatan kan antingen anslutas till förbindelsepunkten eller rinna vidare i diket i gatan och anslutas till dagvattensystemet längre nedströms.
- Dagvatten från lokalgator hanteras i svackdiken med underliggande krossdiken, tillsammans med dagvatten från den tomtmark intill som är högre belägen än gatorna.
- Dagvatten från tomtmark som är belägen lägre än intilliggande lokalgata hanteras i svackdiken. Vid behov kan hantering i svackdiken kompletteras med exempelvis stenkistor på fastigheterna.

Eftersom marken inom planområdet generellt har en brant lutning så är de föreslagna dikena viktiga för att avleda dagvatten även vid skyfall. Området bör utformas så att avrinningen vid skyfall kan ledas i den anvisade skyfallsvägen från planområdet, via Slalomvägens södra dike (enligt Mavacon (2023b)). För att säkerställa att hela området avrinner till denna punkt, och att inte flöden går norrut mot Lissbrändan, bör ett dike och en vall anläggas i naturmarken i områdets norra del. Då samlas allt dagvatten vid skyfall i läget för förbindelsepunkten, och vid stora flöden när dagvattenledningen går full så bräddar vattnet i en trumma som anläggs under Slalomvägen. Det är viktigt att säkerställa att vattnet inte kan avrinna i diket på Slalomvägens norra sida, exempelvis genom att inte anlägga en trumma under infarten till E-området.

Den befintliga bäck som passerar genom planområdet ska behållas i ungefär samma läge som idag och passera vidare nedströms i dess befintliga läge. Under den befintliga vägen går bäcken idag i en trumma med dimension 600 mm. För att säkerställa att flöden från bäcken till området nedströms inte blir större än idag efter exploateringen så rekommenderas att en trumma med dimension 400 mm anläggs under huvudgatan.

Med föreslagen rening har en ökad halt för fyra av tio ämnen beräknats, i jämförelse med befintlig situation. En ökad mängd har också beräknats för majoriteten av ämnena. Exploateringen bedöms däremot inte försämra möjligheten att uppnå MKN för recipienten Enån. Detta eftersom dagvattenutsläpp inte har en betydande påverkan på recipientens status och dessutom utgör planområdet en mycket liten del av delavrinningsområdet för Enån. Ytterligare rening och utspädning av dagvattnet kommer också till viss del ske i diken nedströms innan det når Enån. Exploateringen bedöms heller inte försämra möjligheten att uppnå MKN för grundvattenförekomsten Rättvik.

2 BAKGRUND

WSP har fått i uppdrag av Vive Ut Vivas AB att ta fram en dagvattenutredning inom detaljplanearbetet för *Utsikten* i Rättvik. Syftet med detaljplanen är att pröva markens lämplighet för bostäder.

Planområdet är ca 18 ha till ytan och utgörs i dagsläget främst av skogsmark och kalhyggen. Det är beläget i Lerdalsbergets sluttning ner mot Rättvik, se Figur 1. Parallellt med detta detaljplanearbete så finns ett flertal andra områden strax norrut där detaljplanearbeten och byggnation av bostäder pågår.

Figur 1. Planområdets läge markerat i rött (Scalgo Live, 2023).

Det har tidigare utförts tre olika utredningar som behandlar dagvattenhantering inom detaljplanen för Utsikten, vilka är listade i Tabell 1. Denna dagvattenutredning syftar till att:

- Sammanställa information från tidigare utredningar (Tabell 1) för att det ska finnas en samlad dagvattenutredning för detaljplanens granskningsskede.
- Behandla de synpunkter som inkom i samrådet från Rättviks kommun och Dala Vatten och Avfall AB.
- Komplettera tidigare utförda utredningar med föroreningsberäkningar
- Föreslå en systemlösning för dagvatten, baserat på tidigare utredningar (Tabell 1) och den förprojektering av gatumark som utförs av WSP parallellt med denna utredning (WSP, 2023).

Tabell 1. Tidigare utförda utredningar som används som underlag i denna dagvattenutredning.

Utredning	Daterad	Utförd av	Beställare	Innefattar	Referens som används genomgående i denna utredning
Övergripande dagvattenutredning Rättvik	2023-04-24	Mavacon	Dala Vatten och Avfall AB	Övergripande dagvattenutredning för åtta intilliggande områden i Lerdal, varav Utsikten är ett område.	(Mavacon, 2023a)
Dagvattenutredning med förslag på dagvattenlösning, projekt Utsikten	2022-02-17	Vive Ut Vivas AB	Vive Ut Vivas AB	Dagvattenutredning för DP Utsikten. Synpunkter har inkommit på denna från Rättviks kommun och Rättviks Vatten och Avfall AB, vilka ska hanteras i denna utredning.	(Vive Ut Vivas AB, 2022)
PM förprojektering VA Utsikten	2023-01-12	Mavacon	Rättvik Vatten och Avfall AB (del av Dala Vatten och Avfall AB)	Förprojektering av dagvatten, spillvatten och vatten för DP Utsikten	(Mavacon, 2023b)

3 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DAGVATTENHANTERING

3.1 VA-PLAN

Rättviks kommun har ingen dagvattenpolicy i dagsläget. I kommunens VA-plan finns ett ställningstagande om att en långsiktigt hållbar dagvattenhantering utifrån lokala förutsättningar ska eftersträvas. Inom arbetet med dagvattenhantering inom kommunen ska följande prioriteras (Vive Ut Vivas AB, 2022):

- Förebygga klimateffekter
- Tydliggöra ansvar och roller
- Enklare och effektivare hantering av ärenden
- Minska mängden tillskottsvatten till spillvattenledningsnätet
- Minska risk för översvämningar i bebyggelse
- Eftersträva LOD (Lokalt omhändertagande av dagvatten)

3.2 DIMENSIONERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Eftersom det inte finns någon dagvattenpolicy är utgångspunkten i denna utredning de generella riktlinjer och principer som finns i svensk branschstandard (enligt Svenskt Vatten).

Dagvattenflöden beräknas med beräkningssätt beskrivna i Svenskt Vattens publikation P110 (Svenskt Vatten, 2016). Svenskt Vatten har minimikrav på återkomsttider för regn vid dimensionering av nya dagvattensystem och de dimensioneras i tre säkerhetsnivåer, se Tabell 2. Bebyggelsen inom planområdet betraktas som gles bostadsbebyggelse. Vid marköversvämning har kommunen ett övergripande ansvar men enskilda fastighetsägare har långtgående ansvar att ordna säker avledning och höjdsättning.

Tabell 2. Återkomsttider för regn vid dimensionering av nya dagvattensystem i gles bostadsbebyggelse (Svenskt Vatten, 2016).

Säkerhetsnivå	Ansvarig	Dimensionerande återkomsttid för planområdet (gles bostadsbebyggelse)
1. Återkomsttid för fylld rörledning (hjässdimensionering)	VA-huvudmannen	2 år
2. Återkomsttid för trycklinje i marknivå (markdimensionering)	VA-huvudmannen	10 år
3. Återkomsttid för marköversvämning med skador på byggnader	Kommunen	> 100 år

3.3 RENING AV DAGVATTEN

EU:s ramdirektiv för vatten ställer krav på att kvaliteten i Europas sjöar och vattendrag ska bevaras eller förbättras. Dagvattnet från bebyggda områden för med sig föroreningar till recipienten, vilket kan påverka vattenkvaliteten samt växt- och djurlivet. Den planerade exploateringen får inte försämra möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) för recipienten.

4 BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

4.1 ÖVERGRIPANDE BESKRIVNING

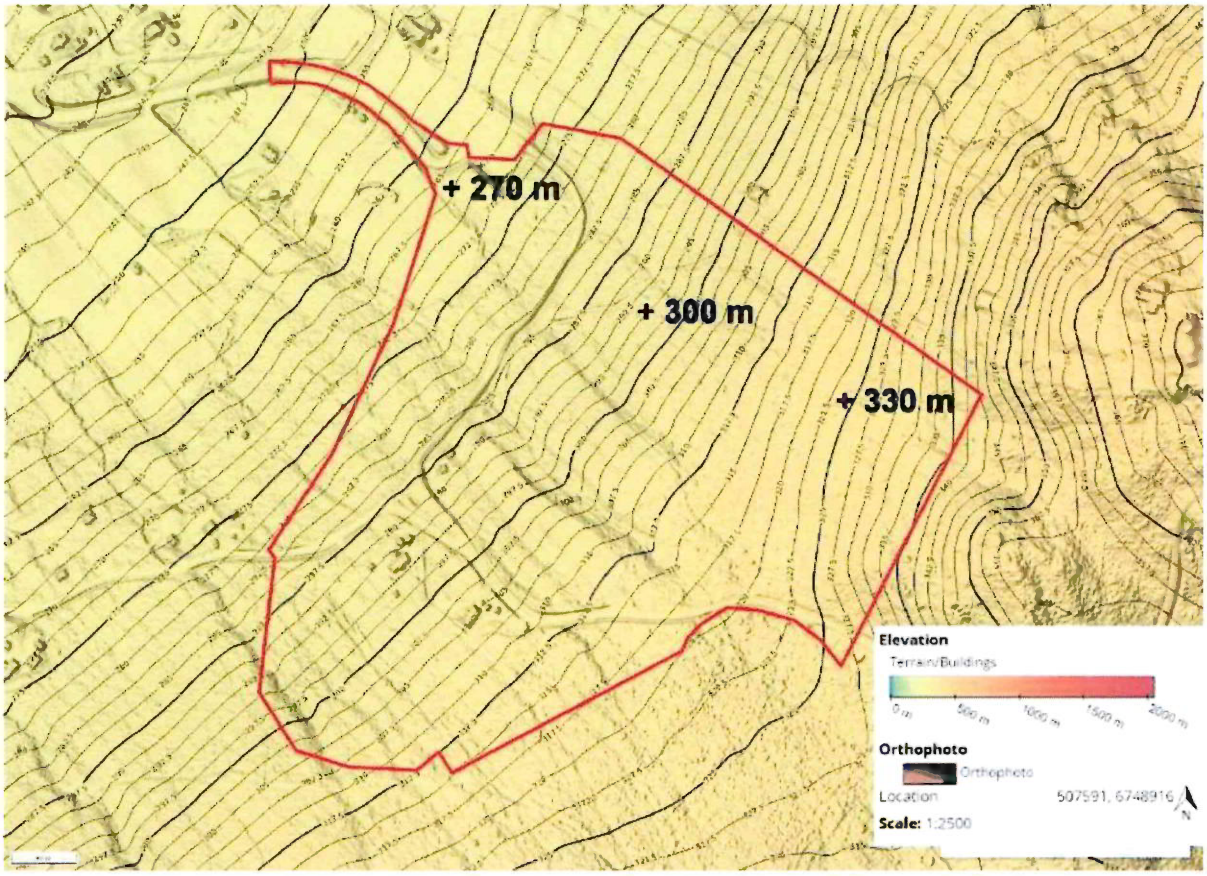
Planområdet består idag till största del av skogsmark, kalhyggen och grusvägar. Två befintliga bostadshus finns inom planområdet som kommer att bevaras vid exploatering. Tre olika vägar ansluter till planområdet.

Figur 2. Ortofoto av planområdet, vars gräns är markerad med röd linje (Scalgo Live, 2023).

4.2 TOPOGRAFI

Marken inom planområdet sluttar mot nordväst, se Figur 3. Marknivåerna varierar ganska kraftigt från ca +330 m i östra delen av planområdet till ca +270 m i nordvästra delen av planområdet. Inom planområdet löper några ravinliknande stråk från den sydöstra delen mot den nordvästra delen. Dessa stråk blockeras något av vägen genom området.

Figur 3. Topografi inom planområdet, vars gräns är markerad med röd linje (Scalgo Live, 2023).

4.3 GEOLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

En geoteknisk utredning utfördes av WSP i februari 2022 (WSP, 2022). Utförda undersökningar visar att ytskikten generellt utgörs av mulljord ovan silt- eller lermorän.

Markens övre skikt utgörs av mulljord ner till ca 0,5 m under befintlig markyta. Mellan 0,5 – 3,0 m under markytan finns det en löslagrad silt/-lermorän. Mellan 3,0 – 5,0 m ansluter en medelfast silt/-lermorän och vid 5,0 m övergår moränen till en fastlagrad morän. Av fältundersökningarna framgår att de geotekniska förutsättningarna är hyfsat homogena. Enligt genomförda undersökningar bedöms djupet till berg vara mellan 30 – 50 meter (WSP, 2022).

Det finns ingen information om förutsättningar för infiltration i den geotekniska undersökningen. Däremot anges det i förprojektering VA (Mavacon, 2023b) att infiltration inte bedöms vara möjlig eftersom marken består av silt-/lermorän.

4.4 FÖRORENAD MARK

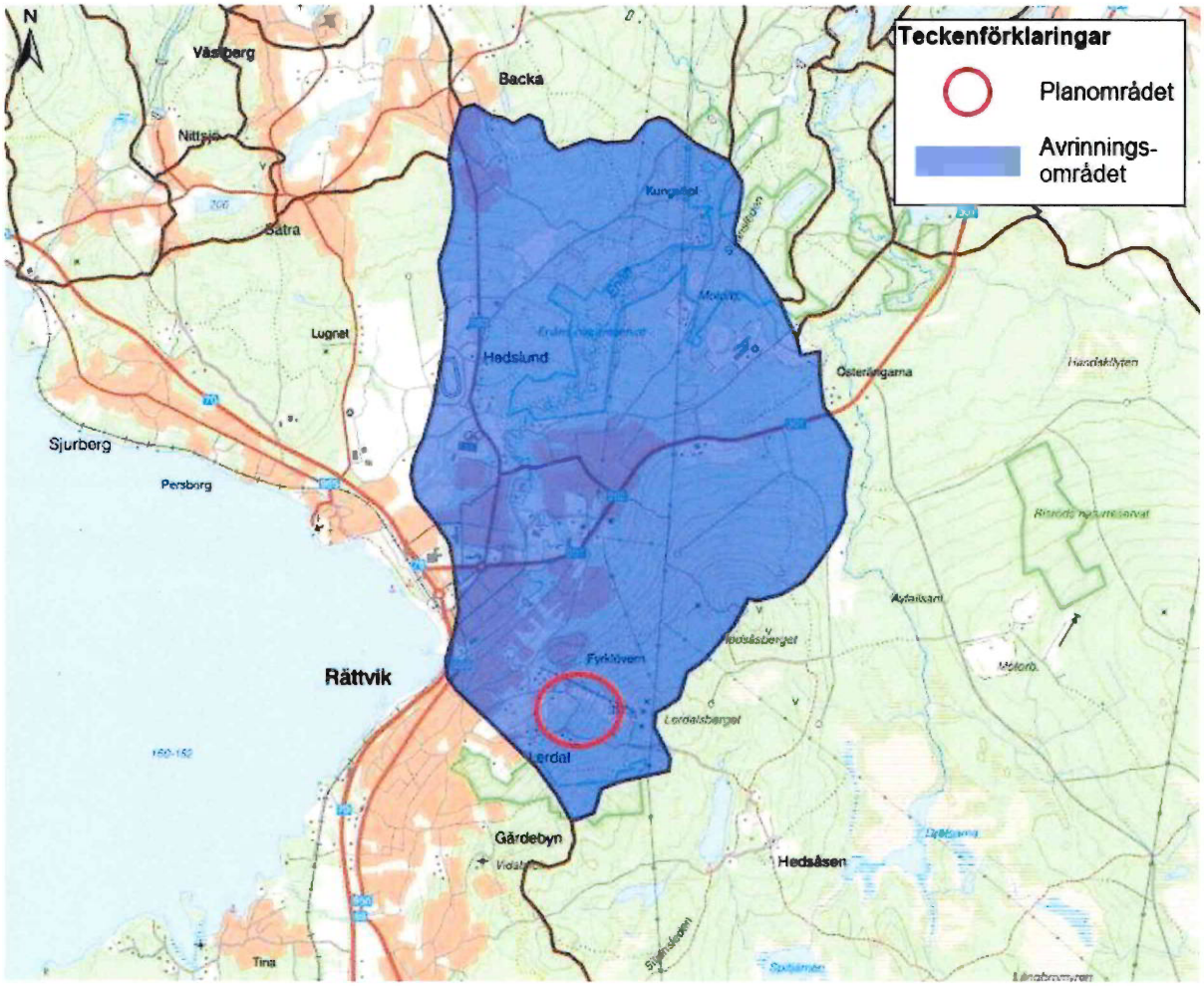
Enligt Länsstyrelsernas EBH-karta finns inga förorenade områden inom planområdet (Länsstyrelsen, 2023).

4.5 GRUNDVATTEN

Det finns ingen information om grundvattennivåer inom planområdet. Vid fältarbetet inom den geotekniska undersökningen (WSP, 2022) gjordes inga hydrogeologiska undersökningar och inga grundvattenobservationer gjordes i fält.

4.6 DELAVRINNINGSOMRÅDE

Sveriges vattendrag är indelade i ett antal huvudavrinningsområden. Planområdet ligger inom huvudavrinningsområdet *Dalälven* (Länsstyrelsen, 2023). Huvudavrinningsområdena delas därefter in i delavrinningsområden. Det delavrinningsområde som planområdet ligger inom är *Mynnar i Siljan* (Länsstyrelsen, 2023). Från avrinningsområdet avrinner ytligt vatten mot Enån som därefter leder vattnet till Siljan. Delavrinningsområdet består till största del av skogsmark och mindre andel exploaterad mark, jordbruksmark och vägar.

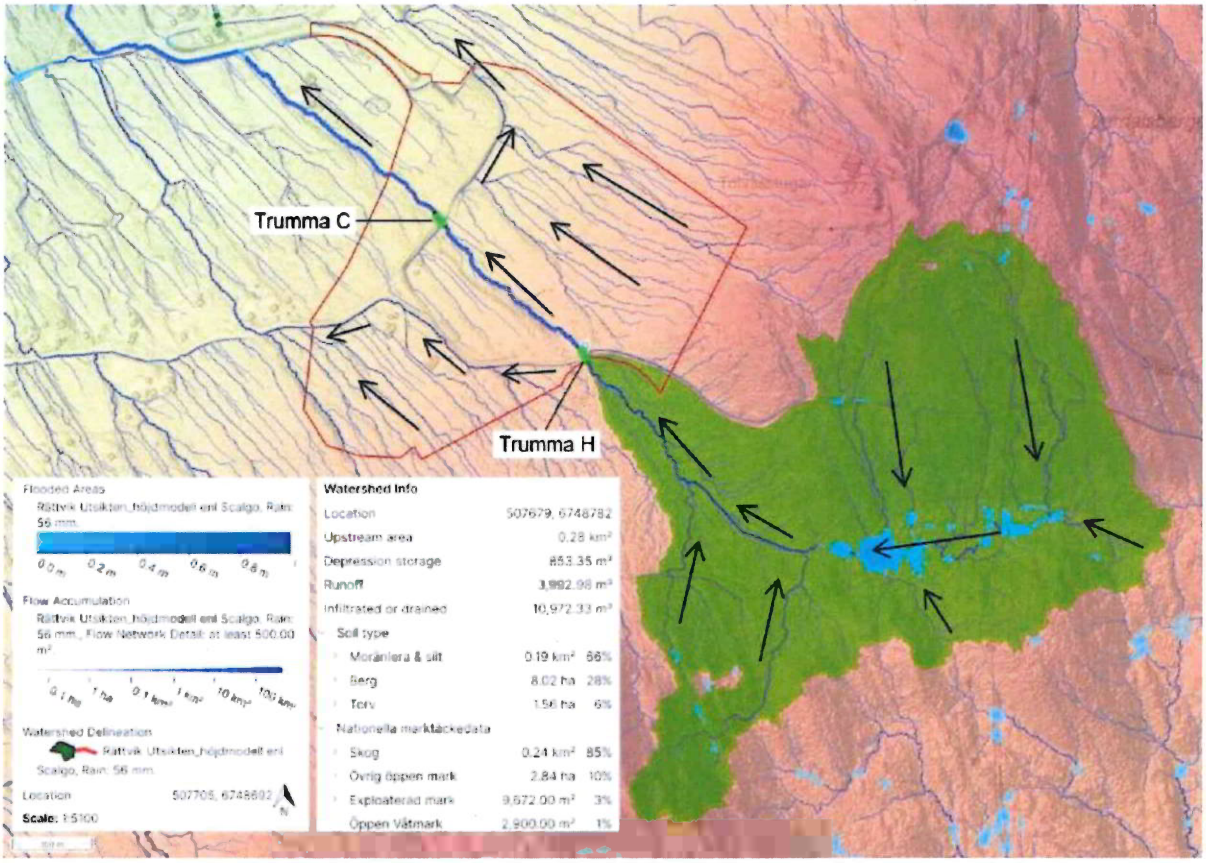

Figur 4. Delavrinningsområdet som planområdet ligger inom (Länsstyrelsen, 2023). Planområdets placering markerad med röd cirkel.

4.7 FLÖDESVÄGAR OCH AVRINNINGSOMRÅDE UPPSTRÖMS

En översiktlig flödesanalys har utförts med programmet Scalgo Live (Scalgo Live, 2023) för att identifiera flödesvägar och avrinningsområden, utifrån befintlig topografi. Scalgo Live är ett verktyg som visualiserar och beräknar flödesvägar och lågpunkter utifrån terrängmodeller. Som underlag används Lantmäteriets senaste nationella laserskanning med en upplösning på 1x1 meter. Som indata till analysen har en nederbördsmängd på 56 mm angivits vilket motsvarar ett 100-årsregn med 30 minuters varaktighet och med en klimatfaktor på 1,25 (Svenskt vatten, 2016).

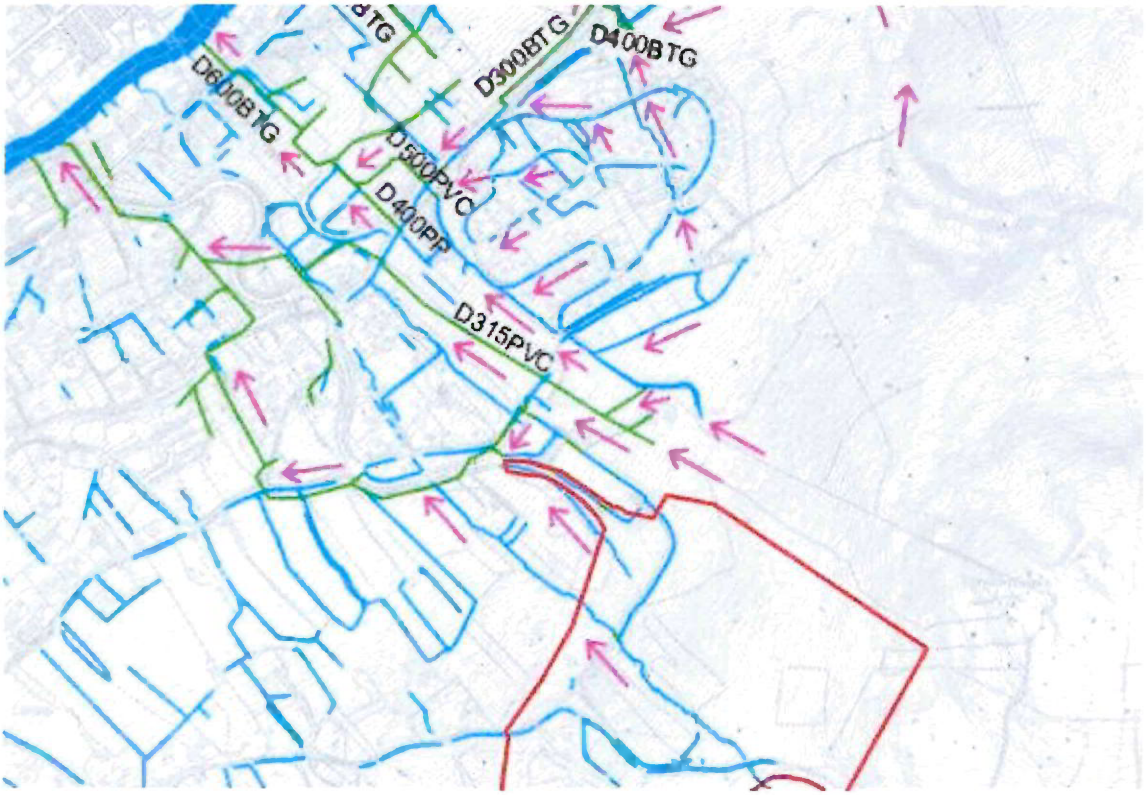
Enligt Figur 5 går flödesvägarna generellt mot nordväst dit området sluttar. De befintliga grusvägarna inom planområdet skär av flödesvägarna så att vattnet rinner i vägdiken innan det rinner vidare mot nordväst, delvis via de trummor som redovisas i Figur 7. Det största avrinningsområdet uppströms varifrån vatten avrinner till området är markerat i mörkgrönt i Figur 5. Det är 0,28 km² till ytan och rinner i en bäck till trumma H i Figur 7, vilken är markerad med ljusgrön linje i Figur 5. Från trumma H passerar bäcken genom planområdet, längs med den tjocka blå linjen i Figur 5, och vidare till trumma C i Figur 7. Efter passage genom trumma C rinner bäcken vidare mot nordväst mot Slalomvägens vägdike.

Figur 5. Flödesvägar (blå) i befintlig situation inom och runtom planområdet, de generella flödesriktningarna är markerade med svarta pilar. Planområdets gräns är markerad med röd linje. Analysen är baserad på en nederbördsmängd på 56 mm. Ljusgröna linjer är befintliga trummor och området markerat med mörkgrönt är avrinningsområdet uppströms som avrinner till bäcken som passerar genom planområdet (tjock blå linje).

4.8 BEFINTLIGA DAGVATTENANLÄGGNINGAR

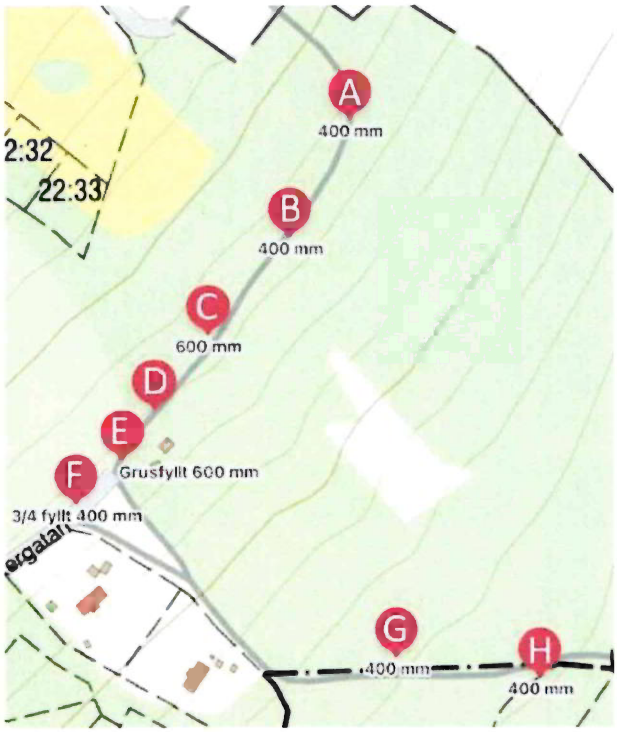
Nuvarande dagvattenlösning är en kombination av diken/bäckar och ledningar nedströms planområdet. I Figur 6 nedan redovisas dagvattenhanteringen nedströms planområdet som den ser ut i stora drag i nuläget, enligt Mavacon (2023a). Dagvatten från områdena ansluter i ett flertal punkter till recipienten Enån.

Figur 6. Nuvarande dagvattenhantering. Diken, bäckar och övriga vattendrag redovisas med blått och dagvattenledningar med grönt. Pilar som visar flödesriktning på ledningar och vattendrag redovisas med lila. Planområdets ungefärliga gräns är markerad med röd linje. Urklipp från Mavacon (2023a).

Det finns ingen information om dagvattenhantering för befintliga byggnader inom det aktuella planområdet, dagvatten från takytor antas avledas via stuprör med utkastare till grönytor.

I Figur 7 redovisas de trummor som i dagsläget finns under befintliga vägar i planområdet, enligt en inventering utförd av beställaren. De trummor som har dimension 400 mm är i plast medan trummor med dimension 600 mm är av galvaniserat stål. I Figur 8 redovisas foton av både dessa typer av trummor.

Figur 7. Befintliga trummor under befintliga vägar, enligt inventering av beställare 2023-06-11.

Figur 8. Till vänster: en av de befintliga trummorna med dimension 400 mm, till höger: trumma C i Figur 7 (dimension 600 mm). Enligt inventering av beställare 2023-06-11.

4.9 VERKSAMHETSOMRÅDE

Planområdet ingår inte i något kommunalt verksamhetsområde för dagvatten men det planeras att skapas i området (Mavacon, 2023b).

4.10 RECIPIENT OCH RECIPIENTSTATUS

Enån (WA39945967) är utpekad som en ytvattenförekomst och omfattas av miljökvalitetsnormer. I Tabell 3 sammanfattas miljökvalitetsnormerna och aktuell status för Enån. Beslutad miljökvalitetsnorm (förvaltningscykel 3, år 2017 – 2021) är att Enån uppnår god ekologisk status och uppnår ej god kemisk ytvattenstatus. Den ej goda kemiska ytvattenstatusen är till följd av de överallt förekommande höga värdena av bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar. Om vattnet påverkas i betydande utsträckning av försurning, näringsbelastning, särskilt förorenande ämnen eller fysiska ingrepp så kan det påverka den ekologiska statusen (VISS, 2023a).

De påverkanskällor som enligt VISS (2023a) har betydande påverkan för Enån är *IED-industri, förorenade områden, atmosfärisk deposition, förändring av morfologiskt tillstånd* samt *förändring av konnektivitet genom dammar, barriärer och slussar - för vattenkraft.* Det finns ingen angiven påverkanskälla med betydande påverkan som är direkt kopplad till dagvatten.

Tabell 3. Aktuell status, miljökvalitetsnormer samt klassificerade kvalitetsfaktorer för Enån (WA39945967) enligt VISS (2023a). Färgsättningen är enligt VISS.

Aktuell status	**Kvalitetskrav**			
God ekologisk status	God ekologisk status	**Kvalitetsfaktorer**		**Klassificering**
		Fysikalisk-kemiska	Näringsämnen	Hög
			Försurning	Hög
			Särskilda förorenande ämnen	God
		Hydromorfologiska	Konnektivitet i vattendrag	Måttlig
			Hydrologisk regim i vattendrag	God
			Morfologiskt tillstånd i vattendrag	God
Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus	God kemisk ytvattenstatus	**Prioriterade ämnen som ej uppnår god status**		
		Bromerad difenyleter		
		Kvicksilver och kvicksilverföreningar		

Den nordvästra delen av planområdet ligger inom en grundvattenförekomst, *Rättvik* (WA86582731). Grundvattenförekomsten är av typen sedimentärt berg och har fått klassificering god gällande kemisk och kvantitativ status. Tillgången på grundvatten är generellt god och inga påverkanskällor bedöms vara betydande. Enligt VISS är MKN God kemisk grundvattenstatus samt god kvantitativ status uppnådd för grundvattenförekomsten. Längs Enåns sträckning finns ytterligare en grundvattenförekomst av sedimentär typ. Denna grundvattenförekomst finns upptagen i vattenförvaltningsförordningen som dricksvattenförekomst. Den kvantitativa och kemiska statusen för denna förekomst är god (VISS, 2023b).

4.11 OMRÅDESSKYDD

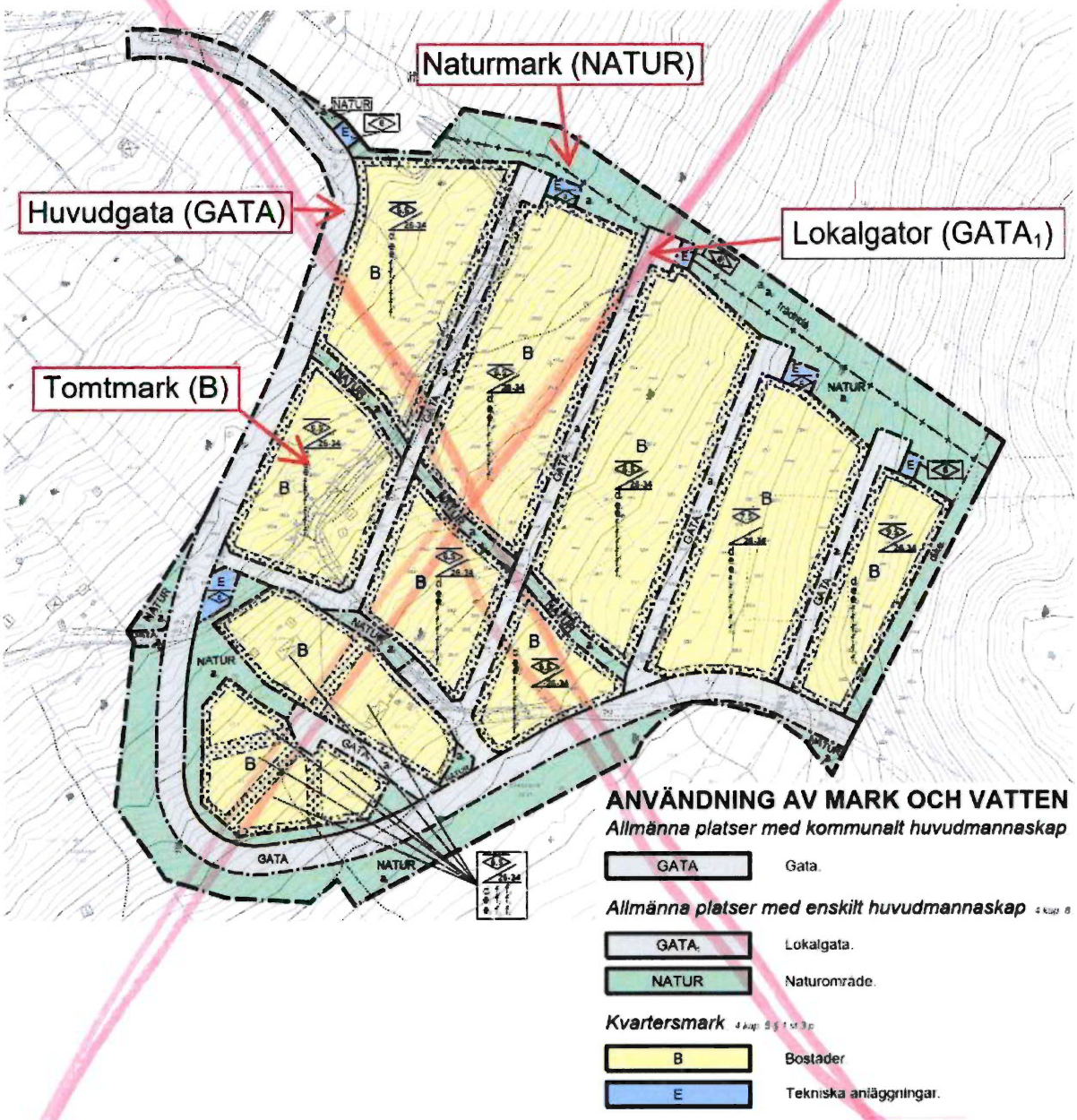
Det finns inga markavvattningsföretag, vattenskyddsområden eller annan skyddad natur inom eller i anslutning till planområdet enligt Vive Ut Vivas (2022).

5 FRAMTIDA FÖRHÅLLANDEN

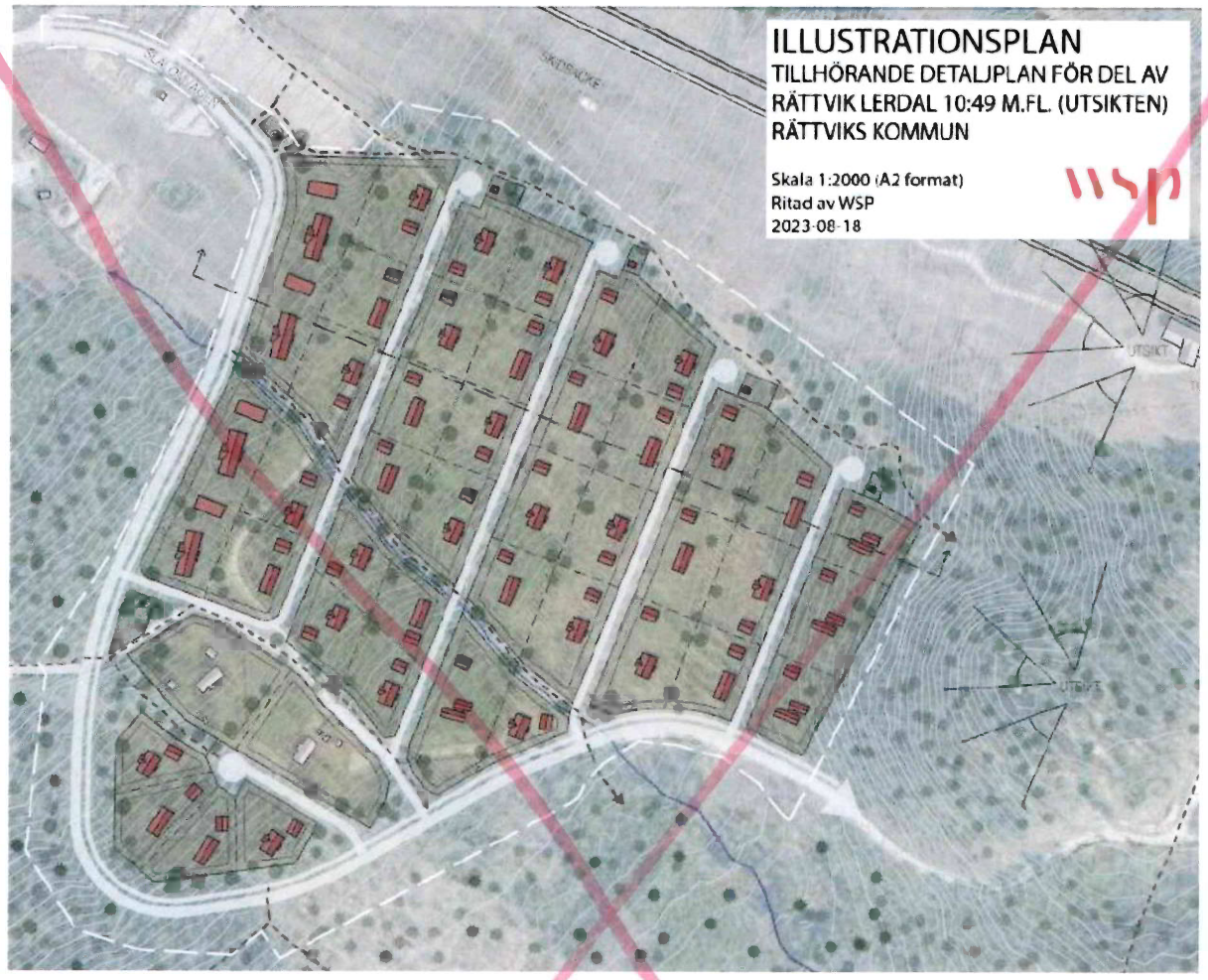
5.1 PLANERADE FÖRÄNDRINGAR

Figur 9 redovisar plankartan för planområdet och Figur 10 redovisar illustrationsplanen, som visar ett exempel på fastighetsindelning och placering av byggnader.

Den planerade exploateringen innefattar bostadsbebyggelse i form av villor och tillhörande lokalgator. Den befintliga vägen kommer ersättas av en ny gata (den så kallade huvudgatan). I den södra delen av området ska två befintliga bostadshus bevaras.

Figur 9. Plankarta för planområdet (WSP, 2023-08-18) med de olika markanvändningarna som använts i denna utredning markerade.

Figur 10. Illustrationsplan för planområdet (WSP, 2023-08-18).

På uppdrag av Dala Vatten och Avfall AB har Mavacon (2023b) i förprojekteringen av VA redovisat en förbindelsepunkt för dagvatten i planområdets nordvästra del (se Figur 13). I den förprojekteringen har även en skyfallsväg från planområdet pekats ut via Slalomvägens södra dike. Beräkningar och systemlösning för dagvatten i denna utredning (avsnitt 6 och avsnitt 7) utgår från dessa förutsättningar.

6 BERÄKNINGAR

6.1 DIMENSIONERANDE FLÖDEN

Beräkningar av dagvattenflöden för planområdet har utförts i både utredningen av Vive Ut Vivas (2022) och i förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b). Beräkningarna av Mavacon (2023b) har baserats på beräkningarna av Vive Ut Vivas (2022), med några justeringar. I förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b) har även en fördröjningsvolym beräknats.

Planområdets storlek och utformning har justerats sedan ovanstående beräkningar utfördes och en mer detaljerad utformning av gatumarken finns nu framtagen från pågående förprojektering (WSP, 2023). Därför har flödes- och fördröjningsberäkningar utförts på nytt i denna utredning, utifrån de senaste förutsättningarna.

6.1.1 Inom planområdet

Beräkning av dimensionerande flöden har utförts för detaljplaneområdet för de avrinningsförhållanden som råder före exploatering och efter exploatering. De ytor som flödesberäkningarna i planerad situation baseras på utgår från:

- Gatornas utbredning enligt förprojektering av gata (WSP, 2023)
- Övrig mark enligt detaljplan (se Figur 9)

De dimensionerande dagvattenflödena har beräknats med den rationella metoden enligt Ekvation 1, med återkomsttid på 10 år och 100 år samt med hänsyn till rinntid enligt Svenskt vatten (2016).

$$Q = A \cdot \varphi \cdot \mathrm{i}(t_r) \cdot k \qquad (1)$$

där:
Q = dimensionerande flöde [l/s]
A = avrinningsområdets area [ha]
φ = avrinningskoefficient [-]
$i(t_r)$ = dimensionerande regnintensitet [l/s·ha]
k = klimatfaktor

För befintlig situation har en rinntid på 20 minuter använts och för planerad situation användes rinntiden 10 minuter. Avrinningskoefficienter är enligt Svenskt vatten (2016). Avrinningskoefficienten för tomtmark och naturmark vid beräkning av 100-årsflöden har ökats till 0,5 eftersom det antas att marken då till viss del blir mättad. En klimatfaktor på 1,25 har använts vid beräkning av framtida flöden. Beräknade flöden presenteras i Figur 3 och Figur 4.

Tabell 4. Markanvändning och dimensionerande flöden i befintlig situation (med en rinntid på 20 minuter).

Befintlig markanvändning	**Area [ha]**	**Avrinningskoefficient [-]**	**Reducerad area [ha]**	**10-årsregn [l/s]**	**100-årsregn [l/s]**
Naturmark	17,7	0,10	1,8	270	2 800
Totalt	**17,7**	**0,10**	**1,8**	**270**	**2 800**

Tabell 5. Markanvändning och dimensionerande flöden (inkl. klimatfaktor 1,25) i planerad situation (med en rinntid på 10 minuter).

Framtida markanvändning	**Area [ha]**	**Avrinningskoefficient [-]**	**Reducerad area [ha]**	**10-årsregn inkl kf [l/s]**	**100-årsregn inkl kf [l/s]**
Huvudgata	0,98	0,80	0,8	220	480
Lokalgator	0,59	0,80	0,5	130	290
Tomtmark	10,6	0,30	3,2	900	3 200
Naturmark	5,51	0,10	0,6	160	1 700
Totalt	**17,7**	**0,28**	**5,1**	**1 410**	**5 700**

6.1.2 Från avrinningsområdet uppströms

Den bäck som rinner genom planområdet (se Figur 5) planeras att behållas i ungefär samma läge vid exploateringen. Ett ungefärligt flöde i bäcken har beräknats i den punkt där den rinner in i planområdet via trumma H (se Figur 7). Detta har gjorts utifrån beräkning av naturmarksflöden med Figur 4.4 i P110 (Svenskt vatten, 2016) och utifrån följande förutsättningar:

- Återkomsttid 10 år
- Avrinningsområde på 28 ha

Ovanstående ger en avrinning på 14 l/s, ha vilket motsvarar ungefär **400 l/s**.

6.2 FÖRDRÖJNINGSVOLYMER

Den erforderliga fördröjningsvolymen (V_d) har beräknats genom att multiplicera den reducerade arean med den beräknade specifika magasinsvolymen (V) enligt Svenskt Vattens publikation P110, se Ekvation 2 och 3.

$$V = 0{,}06\,[i_{regn} * t_{regn} - K * t_{regn} - K * t_{rinn} + \frac{K^2 t_{rinn}}{i_{regn}}] \quad (2)$$

där:

V = specifik magasinsvolym [m^3/ha_{red}]
i_{regn} = regnintensitet för aktuell varaktighet [l/s ha]
t_{regn} = regnvaraktighet [min]
t_{rinn} = rinntid [min]
K = specifik avtappning från magasinet [$l/s\ ha_{red}$]

$$V_d = V \cdot A \cdot \varphi \quad (3)$$

där:

V_d = erforderliga fördröjningsvolymen
A (m^2) = total area
φ = avrinningskoefficienten

Erforderlig fördröjningsvolym har beräknats utifrån fördröjning av ett framtida 10-årsregn (inkl klimatfaktor 1,25) till ett befintligt 10-årsregn (utan klimatfaktor), vilket är samma förutsättningar som användes vid fördröjningsberäkningar i förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b).

Detta har utförts uppdelat på huvudgatan, lokalgatorna och tomtmarken. Resulterande fördröjningsvolymer redovisas i Tabell 6. Den totala erforderliga fördröjningsvolymen inom planområdet har beräknats till **970 m^3**.

Tabell 6. Beräknade fördröjningsvolymer uppdelat på huvudgatan, lokalgator (sammantaget för samtliga lokalgator) respektive tomtmark (sammantaget för all tomtmark).

Delområde	**Dimensionerande utflöde [l/s]**	**Beräknad fördröjningsvolym [m^3]**
Huvudgata	15	230
Lokalgator	10	140
Tomtmark	160	600
Totalt	**185**	**970**

I förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b) beräknades den erforderliga fördröjningsvolymen till 730 m^3. Det är inte angivet hur deras beräkningar har utförts men troligen blir den nu beräknade fördröjningsvolymen (970 m^3) större än den tidigare beräknade främst eftersom rinntiden efter exploatering nu har satts till 10 minuter, medan den var 20 minuter i förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b). En kortare rinntid har använts på grund av markens branta lutning inom planområdet, vilket gör att dagvatten avrinner snabbare.

6.3 DAGVATTNETS FÖRORENINGSINNEHÅLL

Föroreningsberäkningar har utförts med dagvatten- och recipientmodellen StormTac (v.23.1.2). För att uppskatta mängden och halten föroreningar i dagvattnet används schablonhalter i StormTac för specifika typer av markanvändning. Dessa föroreningshalter tillsammans med avrinningskoefficienter och areor för de olika typerna av markanvändning (som framgår av Tabell 4 och Tabell 5) samt den årliga nederbörden för området ger mängden föroreningar som området genererar i genomsnitt på ett år. Modellen tar även hänsyn till schablonmässigt basflöde.

Beräknade föroreningshalter- och mängder är en uppskattning snarare än exakta värden. En årsnederbörd på 660 mm/år har använts vilket är en korrigerad årsmedelnederbörd (med korrektionsfaktor på 1,09) baserad på mätningar från SMHI:s mätstation i Leksand, då det är den närmast belägna aktiva stationen (SMHI, 2023).

Föroreningsberäkningar har utförts för befintlig markanvändning samt för planerad markanvändning och resultaten från dessa presenteras i Tabell 7 och Tabell 8. Resultat från beräkningar som inkluderar rening redovisas i avsnitt 7.3.

Tabell 7. Föroreningshalter före och efter exploatering. Röda siffror indikerar en ökad halt i jämförelse med befintlig situation.

	Halt [µg/l]									
Ämne	**P**	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Cr**	**Ni**	**SS**	**BaP**
Befintlig situation	16	310	2,5	6	16	0,1	2,2	2,7	16 000	0,005
Planerad situation	130	1 300	6,6	13	46	0,3	5,6	5,1	35 000	0,033
Skillnad utan rening	710%	320%	160%	130%	190%	230%	160%	90%	120%	630%

Tabell 8. Föroreningsmängder före och efter exploatering. Röda siffror indikerar en ökad mängd i jämförelse med befintlig situation.

	Mängd [kg/år]									
Ämne	**P**	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Cr**	**Ni**	**SS**	**BaP**
Befintlig situation	0,5	9	0,1	0,17	0,5	0,003	0,07	0,08	500	0,0001
Planerad situation	5,8	62	0,3	0,61	2,1	0,014	0,26	0,24	1 600	0,0015
Skillnad utan rening	1 110%	560%	290%	260%	340%	420%	290%	190%	220%	970%

Resultaten i Tabell 7 och Tabell 8 indikerar att halter och mängder för samtliga beräknade ämnen skulle öka vid exploateringen, om inga reningsåtgärder genomförs.

7 FÖRSLAG TILL DAGVATTENHANTERING

7.1 PRINCIPUTFORMNING AV DAGVATTENANLÄGGNINGAR

De dagvattenanläggningar som föreslås inom planområdet är krossdiken och svackdiken. Nedan följer en kort beskrivning av dessa typer av dagvattenanläggningar.

7.1.1 Krossdiken

I Figur 11 ses ett foto av ett krossdike (även kallat makadamdike). Krossdiken fördröjer, avleder och till viss del renar dagvatten. De är fyllda med makadam och fördröjningskapaciteten beror av makadamens porvolym. Oftast är provolymen ca 30%, vilket är beräkningarna i denna utredning utgår från.

Figur 11. Makadamdike mellan tomtmark och gata (SVOA, 2023).

I botten av krossdiken anläggs ofta ett dräneringsrör (se Figur 14 och Figur 15). Om röret läggs ett par decimeter ovanför botten skapas ett magasin under där partiklar som passerat makadamlagret kan sedimentera, vilket ökar reningseffekten. Krossdiken kan avskilja ungefär 50–90% av större partiklar och föroreningar som är bundna till dessa. För lösta ämnen kan ungefär 10–20% avskiljas. Det löpande underhållet av krossdiken innefattar renhållning och ogräsrensning (VA-guiden, 2023a).

7.1.2 Svackdiken

I Figur 12 ses ett foto av ett svackdike anlagt i en grönyta. Svackdiken är gräsbeklädda diken med låg släntlutning som syftar till att avleda och fördröja dagvatten. De har också en renande effekt genom växtlighet och infiltration i marken. Normalt har svackdiken ingen dränering, men för att öka reningsfunktionen kan ett dräneringslager med dräneringsledning anläggas i botten.

Figur 12. Svackdike i gräsyta till vänster (WSP, 2019) och mellan en GC-bana och väg till höger (WRS, 2023).

Det är önskvärt att anlägga svackdiken med svag till måttlig längsgående lutning. Om marken har kraftigare lutning kan diket sektioneras likt terrasser eller med dämmen i längdriktningen. Om diket utförs med ett utlopp eller dämmande sektioner som kan strypas så ökar den flödesutjämnande funktionen.

En bräddfunktion kan åstadkommas med en upphöjd kupolsilsbrunn som kopplas till en dagvattenledning. Svackdiken kan användas för snölagring och har god kapacitet att avleda smältvatten om in- och utlopp är isfria. Det löpande underhåll som krävs innefattar gräsklippning, renhållning och rensning av sediment. Snabbväxande gräs bör planteras i nyanlagda svackdiken för att fungera som erosionsskydd och för att hämma ogrästillväxt (VA-guiden, 2023b).

7.2 SYSTEMLÖSNING

Föreslagen systemlösning har inte räknat med att dagvatten infiltrerar i marken eftersom det finns information om att infiltrationskapaciteten inom planområdet kan vara begränsad (se avsnitt 4.3). I ett senare skede, när planerad utformning inom planområdet planeras vidare, behöver det säkerställas att dagvattenhanteringen fungerar med förutsättningar för grundvatten, geoteknik och höjdsättning.

I stora drag bygger systemlösningen på att:

- Befintlig bäck ska rinna i samma läge som den gör idag och vidare i en trumma (trumma 3) under huvudgatan
- Dagvatten från planområdet vid dimensionerande regn, efter fördröjning och rening, leds till anvisad förbindelsepunkt till det kommunala dagvattennätet
- Dagvatten vid skyfall leds till området där förbindelsepunkten till det kommunala dagvattennätet finns, och därifrån leds det genom en trumma (trumma 4) under Slalomvägen och vidare i diket på dess södra sida

7.2.1 Hantering av dagvatten från planerad bebyggelse

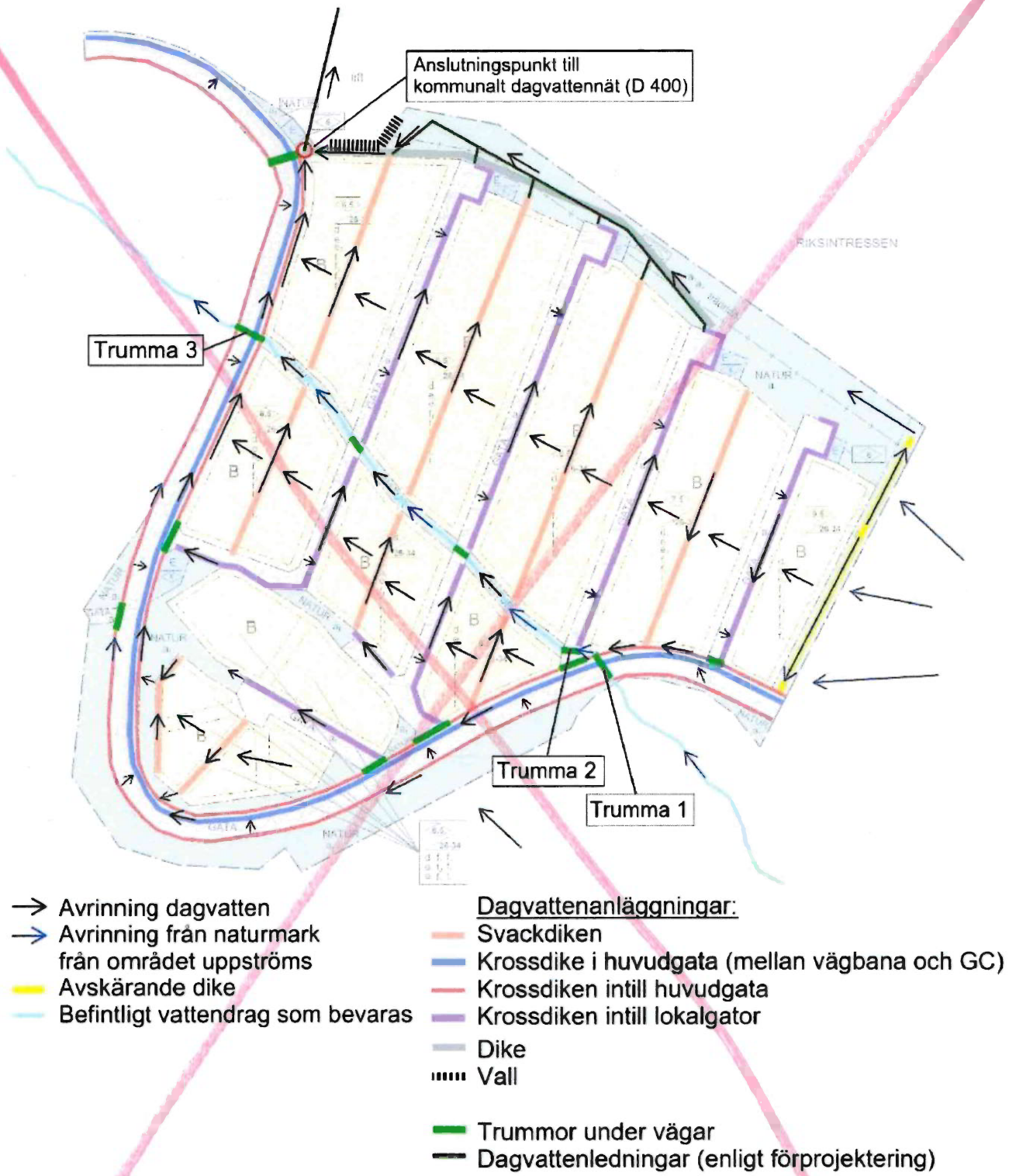
Figur 13 redovisar en skiss av föreslagen dagvattenhantering, vilken utgår från föreslagen lösning enligt förprojektering VA (Mavacon, 2023b). Systemlösningen har justerats utefter den senaste versionen av plankartan samt förprojektering gata (WSP, 2023).

Dagvatten inom planområdet föreslås fördröjas och renas i diken:

- Dagvatten från huvudgatan hanteras i ett stråk med svackdiken med underliggande krossdike mellan vägbanan och GC-vägen (blå linjer i Figur 13), enligt sektion från förprojektering gata (WSP, 2023). Se sektionen för huvudgatan i Figur 14.
- Dagvatten från lokalgator hanteras i svackdiken med underliggande krossdike längs med lokalgatorna (lila linjer i Figur 13), enligt förprojektering gata (WSP, 2023). Dessa diken blir i de flesta fall på gatornas östra sida. Detta medför att även dagvatten från fastigheterna öster om lokalgatorna (som är högre belägna än gatorna) kommer avrinna till dessa diken. Se sektion för lokalgator i Figur 15.
- Den tomtmark som inte är belägen strax öster om en lokalgata, och därmed är lägre belägen än intilliggande gata (se Figur 20), avrinner till svackdiken som anläggs längs med höjdkurvorna mellan fastigheterna (orange linjer i Figur 13).

Efter fördröjning och rening i ovanstående diken avleds vattnet vidare till anvisad förbindelsepunkt till kommunalt dagvattennät. Den största delen av flödet från planområdet rinner till förbindelsepunkten via krossdiket på huvudgatans östra sida (röd linje i Figur 13). Detta dike bör avslutas i förbindelsepunkten, därför bör ingen trumma anläggas under infarten till E-området. Förbindelsepunkten är en ledning med dimension 400 mm enligt förprojektering VA (Mavacon, 2023b). Enligt Mavacon (2023b) beräknas denna ledning ha en kapacitet på ca 340 l/s. Eftersom utflödet i denna punkt efter fördröjning har beräknats till 185 l/s (se Tabell 6) bedöms ledningen ha tillräcklig kapacitet. Det fördröjda flödet från huvudgatan kan antingen anslutas till förbindelsepunkten eller rinna vidare i diket (blå linje i Figur 13) och anslutas till dagvattensystemet längre nedströms.

I förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b) finns även dagvattenledningar inom planområdets norra del, vilka avleder vatten från de diken som avrinner norrut till förbindelsepunkten.

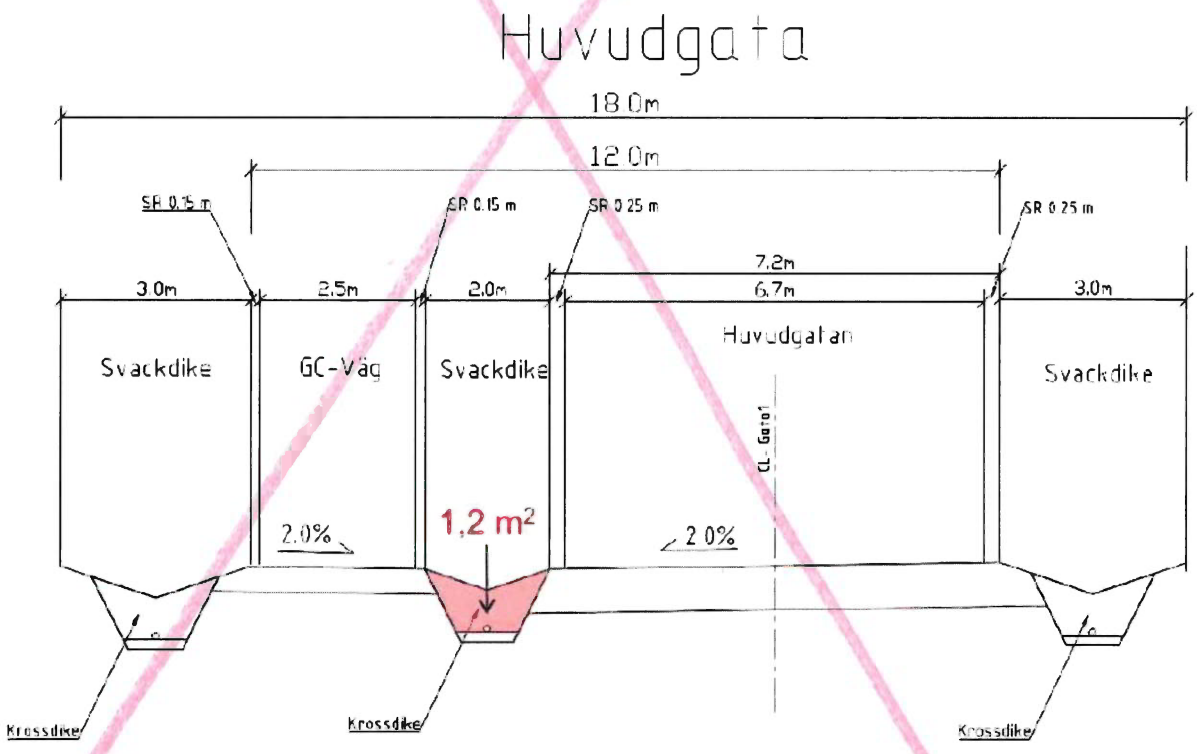

Figur 13. Föreslagen systemlösning för dagvattenhantering inom planområdet. Se avsnitt 7.2.3 för mer information om det gråmarkerade diket och vallen, dessa syftar främst till att hantera skyfallsflöden.

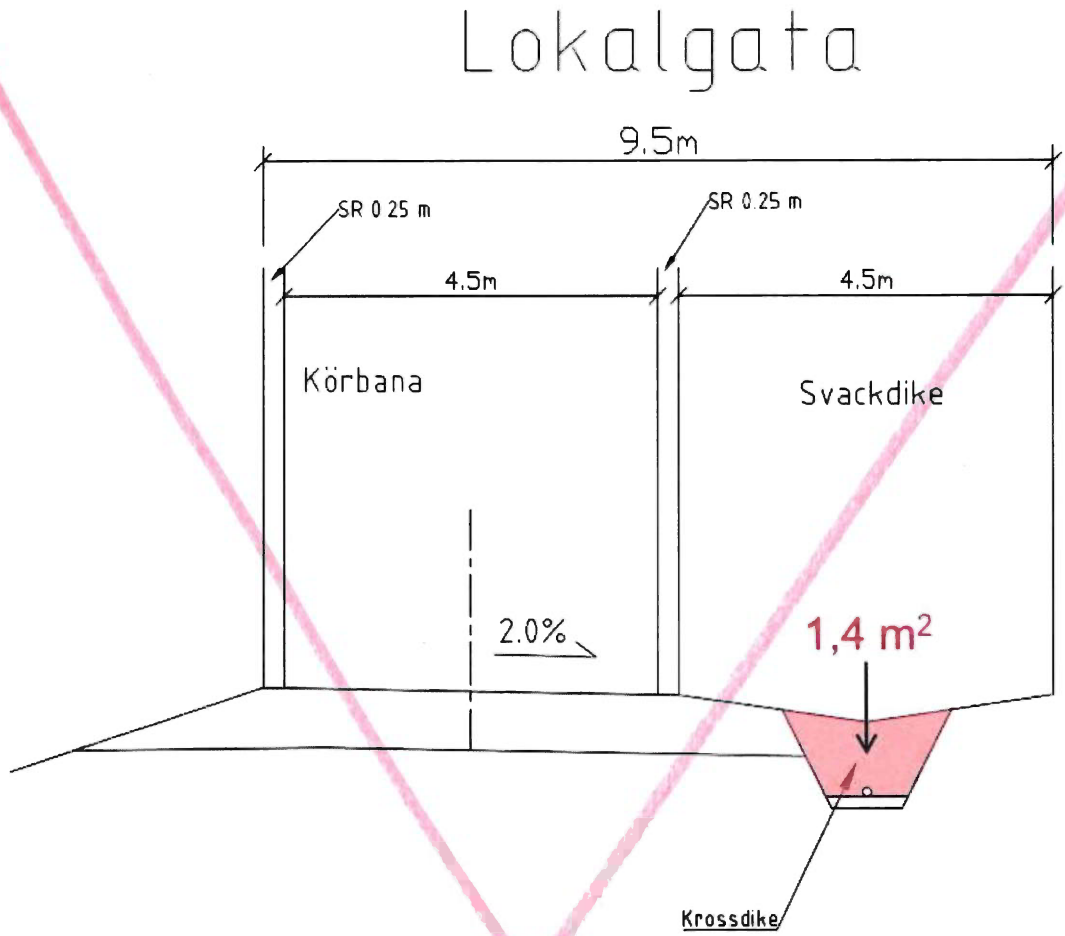
I Tabell 9 redovisas de fördröjningsvolymer som beräknas kunna uppnås i föreslagna diken. Beräkningarna utgår från sektioner från förprojektering gata (WSP, 2023) vilka redovisas i Figur 14-Figur 15. Figur 16 redovisar ett exempel på sektion för svackdiken inom tomtmark, för att tillräcklig fördröjningsvolym ska uppnås. För att erforderlig volym ska kunna uppnås i de diken som har en brant längsgående lutning kan dämmen behöva anläggas i diket.

Tabell 9. Utformning på diken och de fördröjningsvolymer som uppnås i dessa.

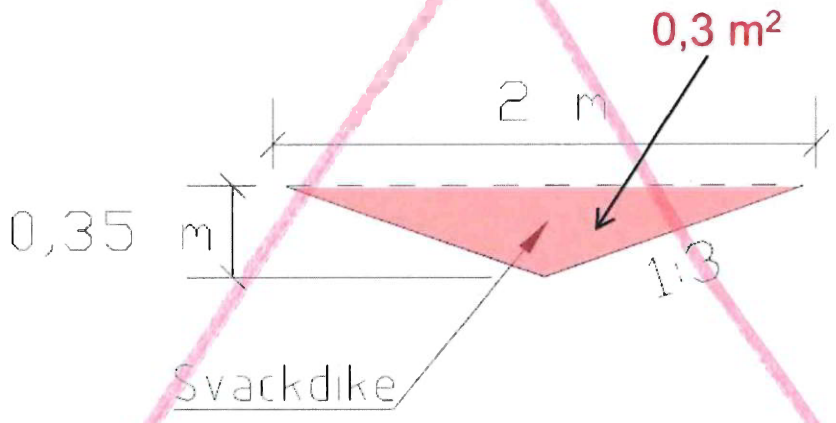
	Krossdiken vid huvudgata	**Krossdiken vid lokalgator**	**Svackdiken vid tomtmark**
Hanterar dagvatten från	Huvudgata (vägbana + GC)	Lokalgator + hälften av tomtmark	Hälften av tomtmark
Fördröjningsvolym som krävs	230 m^3	440 m^3 (140 m^3 + 300 m^3)	300 m^3
Utformning på diken:			
Total längd	1 070 m	1 300 m	1 050 m
Area tvärsektion	1,2 m^2	1,4 m^2	1,2 m^2
Porositet	0,3	0,3	-
Uppnådd volym	380 m^3	550 m^3	315 m^3
	Volym tillkommer även i svackdike om utloppet anläggs upphöjt	Volym tillkommer även i svackdike om utloppet anläggs upphöjt	
Sektion redovisas i	Figur 14	Figur 15	Figur 16

Figur 14. Typsektion för huvudgata enligt förprojektering gata (WSP, 2023), med krossdiket markerat i rött.

Figur 15. Typsektion för lokalgator enligt förprojektering gata (WSP, 2023), med krossdiket markerat i rött.

Figur 16. Exempel på sektion för svackdike för hantering av dagvatten från hälften av tomtmarken.

I förprojektering VA (Mavacon, 2023b) föreslås dagvattenhantering inom tomtmark i form av underjordiska magasin, exempelvis stenkistor dit vatten från stuprör avleds. Enligt Mavacon (2023b) krävs då exempelvis en stenkista med volymen 15 m³ (3 m³ hålrumsvolym) för en fastighet på 1 500 m² (för fördröjning av ett 2-årsregn med 10 minuters varaktighet). Om dikena anläggs enligt föreslagen lösning krävs inte stenkistor för att uppnå erforderlig fördröjningsvolym, men stenkistor kan vara ett bra alternativ eller komplement till diken för att hantera dagvatten närmare källan och för att

minska dikenas storlek. Dock är det troligen inte möjligt att infiltrera vatten från stenkistornas utlopp (på grund av täta jordarter), de behöver anläggas med tät duk och utloppsrör i slänter.

En del justeringar har gjorts i systemlösningen i jämförelse med redovisad systemlösning i förprojektering VA (Mavacon, 2023b). Följande är de huvudsakliga justeringarna:

- Till följd av att gatulägen har justerats så har vissa av dikena längs med vägar fått nya lägen.
- Sträckningen på dagvattenledningarna i norr har justerats något för att passa med den justerade detaljplanen.
- I det nordvästra hörnet av kvartersmarken har svackdikets läge justerats.
- I förprojekteringen av VA hade det avskärande diket längs med planområdets östra sida (gul linje i Figur 13) en längslutning söderut. Det rekommenderas att så stor del av diket som möjligt lutas norrut för att styra avrinning från området uppströms till naturmarken istället för in i planområdets bebyggda delar. Blå pilar i Figur 13 markerar hur dikets lutning blir om det följer befintlig marknivå, så åtminstone en del av diket bör kunna ha en lutning norrut.
- Ett dike och en vall i naturmarken i den norra delen av området har tillkommit, se vidare i avsnitt 7.2.3.

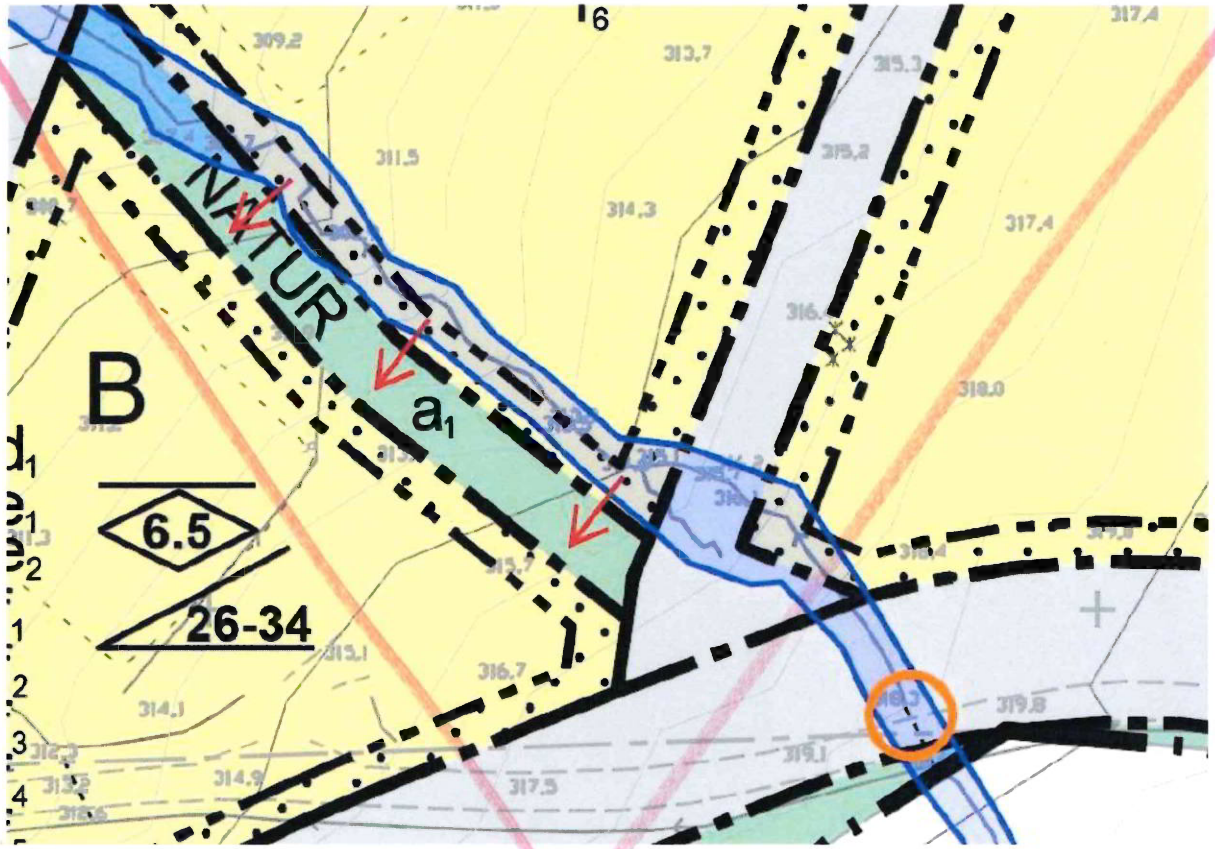
7.2.2 Hantering av befintlig bäck

Den bäck som rinner genom planområdet (se Figur 5) ska på de flesta ställen behållas i dess befintliga läge vid exploateringen. Flödet i bäcken från området uppströms har beräknats till 400 l/s (se avsnitt 6.1.2). I dagsläget har trumma H (se Figur 7) dimension 400 mm vilket ger en flödeskapacitet på ca 500 l/s (utifrån lutning 3,5%). Denna trumma beräknas därmed ha tillräcklig flödeskapacitet för flödet från området uppströms. Därför rekommenderas det att de nya trummorna i detta läge (trumma 1 och trumma 2) också har dimension 400 mm.

Trumma C (se Figur 7) har i dagsläget en dimension om 600 mm. Dagvattenhanteringen bör säkerställa att det framförallt är vatten från området uppströms planområdet som passerar genom trumma 3 (som ersätter trumma C i huvudgatans nya läge). Eftersom dagvatten från de bebyggda ytorna kommer fördröjas innan det avrinner till trumma 3 beräknas inte flödena vara större än i befintlig situation. Dock kommer det troligen att rinna vatten i längre perioder genom trumma 3 än i dagsläget, då den totala avrinningen från området ökar. För att säkerställa att flöden genom denna trumma inte blir större än idag, och riskerar att skada bebyggelse nedströms, rekommenderas att trumma 3 anläggs med dimension 400 mm.

Även trummorna som ska anläggas under lokalgatorna mellan trumma 2 och trumma 3, som bäcken kommer passera genom, bör ha dimension 400 mm.

Där bäcken rinner in i planområdet, i områdets sydöstra del, planeras bäcken att flyttas ca 5–10 meter i sidled för att hamna inom ett område som ska planläggas som natur, se Figur 17. I Figur 18 visas ett foto av bäcken där den korsar befintlig väg (Werkmästergatan), där ses att den är smal och grund i detta område. Vid tillfället då fotot togs var bäcken torrlagd.

Figur 17. Befintlig bäck markerad i blått. Röda pilar markerar planerad flytt av bäcken till område som ska planläggas som natur. Orange cirkel markerar läget där fotot i Figur 18 är taget (norrut).

Figur 18. Foto på befintlig bäck, taget från Werkmästergatan norrut (i läget markerat med orange cirkel i Figur 17).

Att leda om befintliga diken/vattendrag medför juridiska processer i form av vattenverksamhet (som regleras i 11 kap. miljöbalken). Huvudregeln är att vattenverksamhet kräver tillstånd från mark- och miljödomstolen. Vattenverksamheter av mindre omfattning kan dock istället anmälas till länsstyrelsen, i detta fall Länsstyrelsen Dalarna. I miljöbalken finns även en undantagsregel enligt 11 kap 12 § MB om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållanden. För den planerade flytten av bäcken (se Figur 17) bedöms i dagsläget att undantagsregeln kan användas. Detta mot bakgrund av att det är ett litet vattendrag som är torrlagt under delar av året, samt att det inte finns någon befintlig bebyggelse i närheten som kan ta skada av att bäcken flyttas.

Det kan behövas eventuella skyddsåtgärder för exempelvis groddjur (om sådana finns i vattendraget), beroende på när på året flytten av vattendraget genomförs.

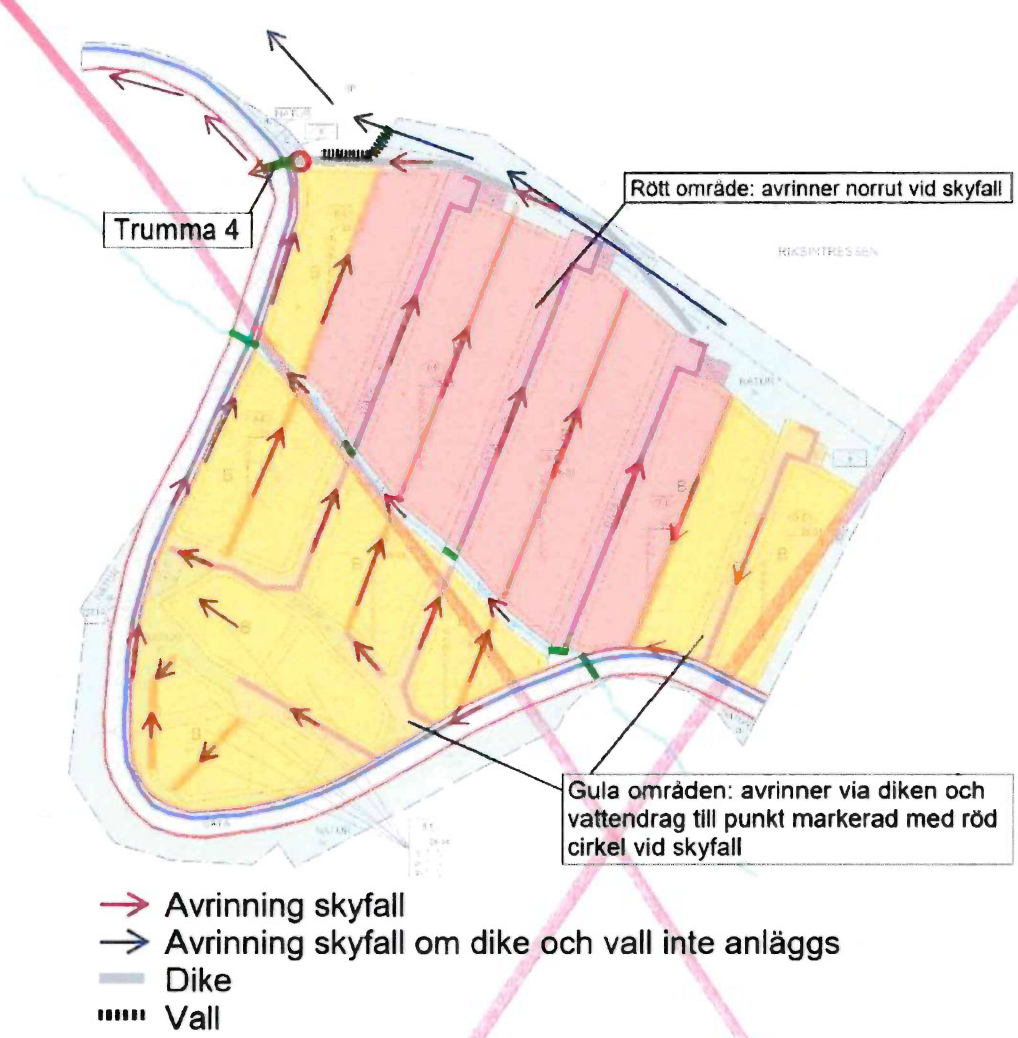
Det är verksamhetsutövaren som har ansvaret att visa på att undantagsmöjligheten kan användas. Verksamhetsutövaren har juridiskt ansvar för eventuella skador som uppstår till följd av icke tillståndsgivna vattenverksamheter.

För att utföra en vattenverksamhet krävs att verksamhetsutövaren har rådighet över aktuellt vattenområde. Rådighet kan till exempel grundas på äganderätt, servitut, nyttjanderätt eller annan rättighet.

7.2.3 Hantering av skyfall

Alla regntillfällen som överskrider dimensionerande dagvattenflöden och som inte kan omhändertas i dagvattenanläggningar är att betrakta som extrema regn. I praktiken ger den här typen av regn upphov till att dagvatten avrinner på markytan och det är viktigt att planera för säker avledning av dessa flöden. Marken inom planområdet behöver höjdsättas så att skyfall avrinner i låglinjer och så att inga lågpunkter skapas intill byggnader. Nivån på entréer ska utföras så att färdig golvnivå ligger högre än marknivån utanför där vatten kan tillåtas flöda vid extrema regn.

Eftersom marken inom planområdet generellt har en brant lutning så är de föreslagna dikena i systemlösningen (se Figur 13) viktiga för att avleda dagvatten även vid skyfall. Figur 19 visar rinnvägar vid skyfall utifrån planerad exploatering, förutsatt att dikenas kapacitet är tillräcklig för att avleda skyfallsflöden. De röda pilarna i Figur 19 visar hur vatten kommer avrinna i föreslagna diken och vidare nedströms vid extrema regn, baserat på dikenas längslutningar enligt förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b). Utifrån detta kommer det gulmarkerade området att rinna till det nordvästra hörnet av planområdet där förbindelsepunkten till dagvattennätet planeras (röd cirkel i Figur 19). Eftersom trumma 3 (se Figur 13) inte kommer ha tillräcklig kapacitet för att leda igenom flöden vid skyfall kommer vattnet rinna norrut på den östra sidan av huvudgatan till den röda cirkeln. Detta är önskvärt eftersom det är bra att flödena i den befintliga bäcken nedströms området inte ökar, med tanke på pågående bostadsbebyggelse där.

Figur 19. Avrinning från planområdet vid skyfall, i diken och inom naturmark enligt planerad exploatering.

Skyfallsflöden från det röda området i Figur 19 kommer, enligt befintlig topografi, att rinna vidare från dikena mot nordväst genom naturmarken enligt blå pilar i figuren (mot Lissbrändan). Enligt Mavacon (2023b) är kapaciteten för att hantera skyfallsflöden i Lissbrändan begränsad, och därför rekommenderas det att leda skyfallsflöden från Utsikten via Slalomvägens södra dike. Därför har en bräddmöjlighet för skyfall skapats i förprojekteringen av VA (Mavacon, 2023b), i form av en trumma under Slalomvägen. Denna har markerats som trumma 4 i Figur 19 men dess läge har justerats något norrut från läget i förprojekteringen av VA, för att säkerställa att den inte är högre belägen än punkten där skyfall ansamlas.

För att få även skyfallsflöden från det röda området till den röda cirkeln och vidare in i trumma 4 behövs en åtgärd inom naturmarken, så att flöden går via röda pilar i Figur 19. Detta kan säkerställas med ett dike (markerat i grått) och en vall (svart streckad linje). I närheten av vallen går idag den befintliga vägen som inte ska behållas vid exploateringen, så det kan vara möjligt att bygga upp vallen med massor från befintlig väg. Eftersom marken har en brant lutning ner mot vallen (ca 20%) kommer troligen vattnet rinna med hög hastighet mot vallen vid skyfall och för att säkerställa att diket har tillräcklig kapacitet och att vallen är tillräckligt hög skulle en modellering av flödet behöva utföras. Det kommer bli viktigt att anlägga erosionsskydd längs med diket för att minska risken för sedimenttransport och slamströmmar vid extrema regn.

Enligt översiktliga beräkningar är flödet från det röda området i Figur 19 vid skyfall ca 1 600 l/s och från det gula området ca 1 900 l/s. Därmed behöver trumma 4 vara dimensionerad för ett flöde på 3 500 l/s (1 600 l/s + 1 900 l/s). Utifrån en lutning på 0,5% skulle en trumma med dimension på minst

1 400 mm krävas för att leda igenom detta flöde. Om det inte finns plats för en sådan stor trumma under Slalomvägen kan flera trummor läggas i bredd.

Inloppet till den kommunala ledningen (med dimension 400 mm, se Figur 13) och trumma 4 ska anläggas i samma punkt (röd cirkel i Figur 19). I en senare detaljprojektering behöver det studeras i detalj hur dessa ska anläggas för att dimensionerande dagvattenflöden ska avrinna till 400-ledningen medan skyfallsflöden ska avrinna till trumma 4. Förslagsvis placeras vattengången i trumma 4 på en högre nivå så att vattnet i första hand avrinner in i 400-ledningen, och när denna går full vid stora flöden avrinner vattnet till trumma 4. Det behöver också säkerställas med höjdsättningen att vattnet rinner in i den kommunala ledningen alternativt in i trumma 4 istället för att gå i vägdiket norrut på Slalomvägens norra sida. Detta kan lösas genom att inte anlägga någon trumma under infarten till E-området (som ligger strax norr om förbindelsepunkten), så att diket avslutas i denna punkt. Det är viktigt att det finns en yta vid trummans inlopp där vatten kan bli stående tillfälligt utan att skada byggnader. Baserat på befintlig höjdsättning bör intilliggande kvartersmark hamna över marknivån vid trumman med god marginal.

Alternativet till att anlägga trumma 4 är att avleda skyfall i diken på den norra sidan av Slalomvägen, men detta är inte att föredra eftersom det skulle riskera översvämningar på parkeringsplatsen som tillhör slalombacken.

7.3 DAGVATTNETS FÖRORENINGSINNEHÅLL EFTER RENING

På samma sätt som för befintlig situation och planerad situation utan rening (se avsnitt 6.3) så har dagvattnets föroreningsinnehåll efter rening beräknats i StormTac.

I Tabell 10 och Tabell 11 redovisas beräknade halter och mängder av föroreningar i dagvatten från parkeringsytan efter rening enligt föreslagen systemlösning (se avsnitt 7.2):

- Dagvatten från huvudgatan, lokalgator och hälften av tomtmarken renas i svackdiken med underliggande krossfyllning
- Dagvatten från hälften av tomtmarken renas i svackdiken

Även befintliga halter och mängder (desamma som i Tabell 7 och Tabell 8) redovisas i Tabell 10 och Tabell 11 för att möjliggöra en jämförelse med befintlig situation.

Tabell 10. Föroreningshalter efter rening i föreslagna svackdiken och svackdiken med krossfyllning. Röda siffror indikerar en ökad halt och gröna siffror en minskad halt i jämförelse med befintlig situation.

	Halt [µg/l]									
Ämne	**P**	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Cr**	**Ni**	**SS**	**BaP**
Befintlig situation	16	310	2,5	6	16	0,1	2,2	2,7	16 000	0,005
Planerad situation med rening	57	590	1,7	5	12	0,1	1,5	2,0	9 400	0,009
Skillnad med rening	260%	90%	-30%	-10%	-25%	20%	-30%	-25%	-40%	100%

Tabell 11. Föroreningsmängder efter rening i föreslagna svackdiken och svackdiken med krossfyllning. Röda siffror indikerar en ökad mängd och gröna siffror en minskad mängd i jämförelse med befintlig situation.

	Mängd [kg/år]									
Ämne	**P**	**N**	**Pb**	**Cu**	**Zn**	**Cd**	**Cr**	**Ni**	**SS**	**BaP**
Befintlig situation	0,5	9	0,1	0,17	0,5	0,003	0,07	0,08	500	0,0001
Planerad situation med rening	2,7	27	0,1	0,24	0,5	0,005	0,07	0,09	430	0,0004
Skillnad med rening	460%	190%	5%	40%	15%	90%	5%	10%	-15%	200%

Tabell 11 visar på en ökad mängd föroreningar i dagvattnet för alla ämnen utom suspenderat material, efter rening i jämförelse med befintlig situation. Detta är en naturlig följd när bebyggelse som innefattar bl a vägar anläggs inom ett naturområde. Den största ökningen har beräknats för kväve, fosfor och BaP. Enligt Tabell 10 ses en minskad halt för sex av tio ämnen. För fosfor, kväve, kadmium och BaP beräknas halterna öka.

För att minska utsläppen till recipienten kan exempelvis materialval inom planområdet ha betydelse, såsom att undvika koppartak och att använda grus istället för asfalt på parkeringsytor.

7.4 ANSVARSFÖRHÅLLANDEN

7.4.1 Diken vid huvudgata

Diken intill huvudgatan som är markerade med blå och röda linjer i Figur 13 är belägna inom gatumark (allmän plats med kommunalt huvudmannaskap). Därmed blir dikena kommunala anläggningar och kommunen kommer ansvara för dess drift och skötsel.

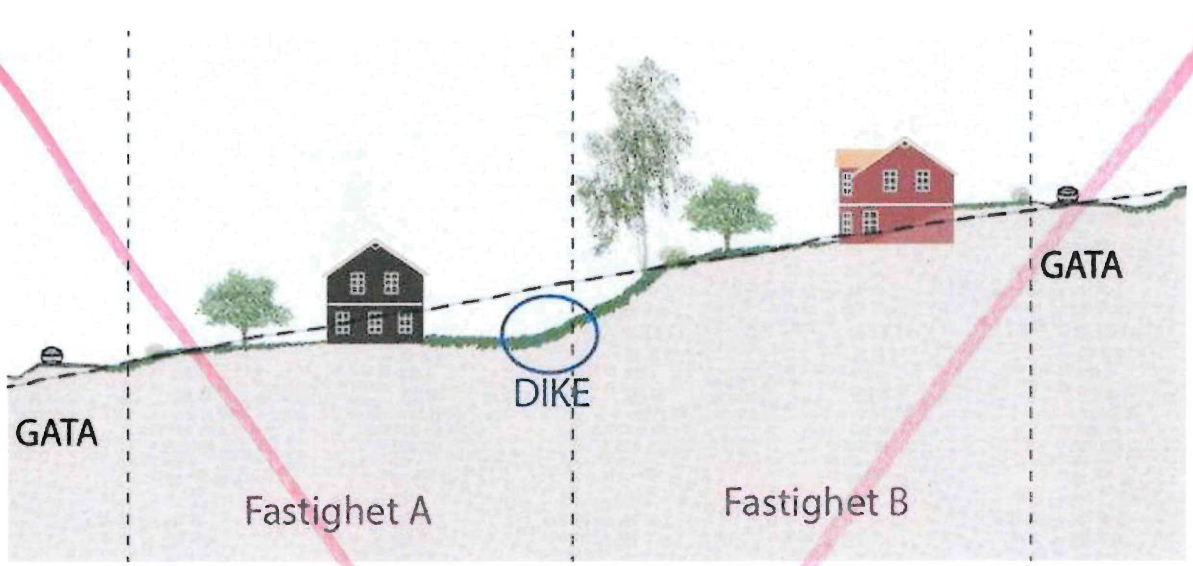
7.4.2 Diken vid lokalgator

Diken intill lokalgator som är markerade med lila linjer i Figur 13 är belägna inom gatumark (allmän plats med enskilt huvudmannaskap). De berörda fastighetsägarna kommer därmed äga och förvalta gatorna och tillhörande diken. Avsikten är att bilda en gemensamhetsanläggning för ändamålet.

7.4.3 Anläggningar inom kvartersmark

Diken markerade med orange linjer i Figur 13 är belägna inom tomtmarken som ska planläggas som kvartersmark (bostäder).

Fastighetsindelningen inom kvartersmarken ska inte ska styras i detaljplanen och därför skulle det vara svårt att i planen reglera dikenas placering, eftersom de bör placeras i närheten av fastighetsgräns och samordnas med framtida marknivåer (se Figur 20). Dikena är tänkta för avledning av vatten, inte för att leda vatten genom området. De är därför viktiga för berörda fastigheter men de fyller inte något allmänt behov. Därmed är det inte någon funktion som behöver låsas upp med exempelvis u-områden eller andra bestämmelser i detaljplanen.

Figur 20. Sektion för planerad byggnation inom området som planläggs som K*vartersmark* – bostäder (gula områden i plankartan i Figur 13). Det ungefärliga läget för föreslagna svackdiken är markerat mellan de två fastigheterna.

För att dessa diken ska fungera behöver de samordnas mellan de berörda fastighetsägarna, både gällande anläggning och gällande skötsel så att de inte förlorar sin funktion med tiden. Den fastighetsrättsliga lösningen kan variera beroende på hur många fastigheter som berörs och hur området slutligen styckas av:

- I de stora kvarteren där det kan vara upp till ca 8 fastigheter kan det vara lämpligt att diket utgör en gemensamhetsanläggning för de fastigheter som har nytta av det.
- I de mindre kvarteren där endast ett fåtal fastigheter berörs kan det vara ett alternativ att avledning kan ske med stöd av servitut.

Genomförandet av diken kan avtalas mellan kommun/VA-huvudman och exploatör.

Eventuella anläggningar inom fastigheterna (exempelvis anläggningar för hantering av takvatten, såsom stenkistor) blir de enskilda fastighetsägarnas ansvar.

7.4.4 Anläggningar inom allmän platsmark

Genomförandet av diken inom naturmark (allmän platsmark med enskilt huvudmannaskap) kan behöva säkerställas genom avtal för att de ska komma till stånd. Detsamma gäller vallen som krävs för att styra skyfallsflöden mot Slalomvägen (se avsnitt 7.2.3).

8 KONSEKVENSER AV FÖRESLAGNA ÅTGÄRDER

8.1.1 Påverkan på MKN

Utförda föroreningsberäkningar visar att föreslagen rening medför en minskad halt för sex av tio ämnen, i jämförelse med befintlig situation. För fosfor, kväve, kadmium och BaP beräknas halterna däremot öka och en ökad mängd har också beräknats för majoriteten av ämnena.

Nedströms planområdet kommer ytterligare rening och utspädning av dagvattnet till viss del ske i diken, innan det når recipienten Enån som ligger ca 1 km från planområdet. Detta i kombination med att planområdet utgör ca 1% av hela delavrinningsområdets yta (som är ca 16 km^2, se Figur 4) gör att exploateringen inte bedöms försämra möjligheten att uppnå MKN i recipienten. Eftersom det inte heller finns någon angiven påverkanskälla med betydande påverkan på recipienten som är direkt kopplad till dagvatten (se avsnitt 4.10) bör det vara andra typer av utsläpp (från exempelvis industrier) som främst kan påverka statusen.

Angående grundvattenförekomsten *Rättvik* (WA86582731) så finns ingen information om eventuell problematik (utifrån t ex mätvärden) i VISS (2023b). Inga påverkanskällor bedöms vara betydande och det finns inga indikationer på bristande tillgång till grundvatten. Infiltration av dagvatten föreslås inte inom planområdet eftersom infiltrationskapaciteten troligen är begränsad. Därför bedöms inte dagvattnet påverka grundvattnet och exploateringen bedöms inte försämra möjligheten att uppnå MKN för grundvattenförekomsten.

8.1.2 Påverkan på översvämningsrisker nedströms

Planerad bebyggelse får inte riskera att förvärra översvämningssituationen nedströms eller orsaka skador (av exempelvis erosion och slamströmmar) vid skyfall. För att inte skyfallsflöden ska avrinna norrut mot Lissbrändan är det viktigt att flödet leds mot Slalomvägen, förslagsvis via ett dike och en vall enligt angivet i avsnitt 7.2.3. Det är också viktigt att trumman under Slalomvägen anläggs med tillräckligt stor dimension för att leda genom skyfallsflöden och att erosionsskydd anläggs längs med skyfallsvägar inom området. Skyfallshanteringen behöver samordnas med områdena nedströms och planeras i ett större perspektiv, vilket hanteras i tidigare övergripande dagvattenutredning från (Mavacon, 2023a).

9 SLUTSATSER

Följande är de huvudsakliga slutsatserna av denna utredning:

- Planerad byggnation medför en ökad hårdgörandegrad och dagvattenflödet från planområdet vid ett 10-årsregn beräknas öka från 270 l/s (utan klimatfaktor) till 1 400 l/s (med klimatfaktor).
- För att fördröja flödet inom planområdet (10-årsregn inkl klimatfaktor) till befintligt flöde (10-årsregn) krävs en fördröjningsvolym på 970 m^3.
- Dagvatten från planområdet vid dimensionerande regn föreslås fördröjas och renas i diken och därefter anslutas till den anvisade förbindelsepunkten till kommunalt dagvattennät (enligt Mavacon (2023b)).
    - Dagvatten från huvudgatan hanteras i ett svackdike med underliggande krossdike mellan vägbanan och GC-vägen. Det fördröjda flödet från huvudgatan kan antingen anslutas till förbindelsepunkten eller rinna vidare i diket i gatan och anslutas till dagvattensystemet längre nedströms.
    - Dagvatten från lokalgator hanteras i svackdiken med underliggande krossdiken, tillsammans med dagvatten från den tomtmark intill som är högre belägen än gatorna.
    - Dagvatten från tomtmark som är belägen lägre än intilliggande lokalgata hanteras i svackdiken. Vid behov kan hantering i svackdiken kompletteras med exempelvis stenkistor på fastigheterna.
- Eftersom marken inom planområdet generellt har en brant lutning så är de föreslagna dikena viktiga för att avleda dagvatten även vid skyfall. Området bör utformas så att avrinningen vid skyfall kan ledas i den anvisade skyfallsvägen från planområdet, via Slalomvägens södra dike (enligt Mavacon (2023b)). För att säkerställa att hela området avrinner till denna punkt, och att inte flöden går norrut mot Lissbrändan, bör ett dike och en vall anläggas i naturmarken i områdets norra del. Då samlas allt dagvatten vid skyfall i läget för förbindelsepunkten, och vid stora flöden när dagvattenledningen går full, så bräddar vattnet i en trumma (så kallad trumma 4) som anläggs under Slalomvägen. Det är viktigt att säkerställa att vattnet inte kan avrinna i diket på Slalomvägens norra sida, exempelvis genom att inte anlägga en trumma under infarten till E-området.
- Den befintliga bäck som passerar genom planområdet ska behållas i ungefär samma läge som idag och passera vidare nedströms i dess befintliga läge. Under den befintliga vägen går bäcken idag i en trumma med dimension 600 mm. För att säkerställa att flöden från bäcken till området nedströms inte blir större än idag efter exploateringen så rekommenderas att en trumma (så kallad trumma 3) med dimension 400 mm anläggs under huvudgatan.
- En del av bäcken planeras att flyttas ca 5–10 meter i sidled. I dagsläget bedöms detta kunna hanteras inom undantagsregeln för vattenverksamhet. Detta eftersom det är ett litet vattendrag som är torrlagt under delar av året, samt att det inte finns någon befintlig bebyggelse i närheten som kan ta skada av att bäcken flyttas.
- Med föreslagen rening har en minskad halt för sex av tio ämnen beräknats, i jämförelse med befintlig situation. För fosfor, kväve, kadmium och BaP beräknas halterna öka och en ökad mängd har också beräknats för majoriteten av ämnena. Exploateringen bedöms däremot inte försämra möjligheten att uppnå MKN för recipienten Enån. Detta eftersom dagvattenutsläpp inte har en betydande påverkan på recipientens status och dessutom utgör planområdet en mycket liten del (ca 1%) av delavrinningsområdet för Enån. Ytterligare rening och utspädning av dagvattnet kommer också till viss del ske i diken nedströms innan det når Enån. Exploateringen bedöms heller inte försämra möjligheten att uppnå MKN för grundvattenförekomsten Rättvik.

10 REFERENSER

Lantmäteriet. (2023). *Min karta*. Hämtat från https://minkarta.lantmateriet.se/ (2023-01-24)

Länsstyrelsen. (2023). *EBH-karta*. Hämtat från EBH-kartan: https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c

Länsstyrelsen. (2023). *Vattenkartan*. Hämtat från https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399

Mavacon. (2023a). *PM Dagvatten - övergripande dagvattenutredning Rättvik. 2023-04-24.*

Mavacon. (2023b). *PM förprojektering VA Utsikten. 2023-01-12.*

Naturvårdsverket. (2023). *Skyddad natur*. Hämtat från https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/.

Scalgo Live. (2023). *Scalgo Live*. Hämtat från https://scalgo.com/ (2023-01-24)

SGU. (2023). *Jordarter 1:25 000-1:100 000*. Hämtat från https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html (2023-01-25)

SMHI. (2023). *Dataserier med normalvärden för perioden 1991-2020*. Hämtat från https://www.smhi.se/data/meteorologi/dataserier-med-normalvarden-for-perioden-1991-2020-1.167775

StormTac. (2023). *StormTac – Stormwater Solutions. Version v23.1.2*. Hämtat från http://www.stormtac.com/

Svenskt vatten. (2016). *Avledning av dag-, drän- och spillvatten. Publikation P110. .*

VA-guiden. (2023a). *Makadamdiken. 2023-08-10.*

VA-guiden. (2023b). *Svackdiken. 2023-08-10.*

VISS. (2023a). *Enån*. Hämtat från https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA39945967

VISS. (2023b). *Rättvik*. Hämtat från https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA86582731

Vive Ut Vivas AB. (2022). *Dagvattenutredning med förslag på dagvattenlösning. Projektet Utsikten - fastigheten (del av) Rättvik Lerdal 10:49 (Rättviks kommun) inför ny detaljplan. 2022-02-17.*

WSP. (2022). *PM Geoteknik och MUR Geoteknik. Utsikten, Rättvik. 2022-02-09.*

WSP. (2023). *Förprojektering gata. Granskningshanling 2023-06-30.*

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Samuel Permans gata 8
83131 Östersund
Besök: Samuel Permans gata 8

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

PLANKARTA

Skala 1:1000 (A0) - 1:2000 (A2) - 1:2830 (A3)

FÖRKLARANDE ILLUSTRATIONER

Illustration med exempel på vilken nockhöjd (högsta plushöjd över nollplanet) som planbestämmelserna medger i jämförelse med hur höga husen kan bli i meter över marknivå. Höjderna är framtagna för att skapa en förutsägbarhet för grannar om vart utsikt och skuggning kan ske samt för att andra intressenter ska kunna förstå hur höga byggnader som faktiskt kan tillkomma. En tomtplats i plankartan med en största nockhöjd som är 5-8 meter högre än den framför bedöms i de flesta fall kunna se över byggnaden framför från våning två.

Höjderna är satta genom att mäta ursprunglig marknivå på en punkt mitt på tänkt tomtplats, mitt under huvudbyggnad i illustrationskartan. Om markluftningen under huvudbyggnaden är större än 2,5 meter beräknas att sluttningsvåning sannolikt behöver tillskapas. Illustrationen ovan visar en sektion genom en tänkt huvudbyggnad med två våningar och vind som är 10 meter bred. För att kunna uppföra denna byggnaden behöver byggrätten medge en höjd 9 meter över punkten ovan. Flera av de illustrerade byggnaderna är 14 meter breda, för att kunna nyttja byggrätten i byggnadsarea i detaljplanen. För att kunna uppföra dessa byggnader med minsta taklutningen om 23 grader behöver byggrätten medge en höjd på 10 meter över punkten ovan och för den största taklutning om 34 grader en höjd om 12 meter. Högsta höjderna i plankartan är beräknade 12 meter från punkten ovan på respektive tänkt tomtplatsområde.

På vissa tomter kan man som högst bygga 2,5 planshus och på andra 2 planshus beroende på vart huset placeras på tomten. Om byggnad placeras högre än i illustrationskartan kan det medföra att byggnad kan behöva utföras lägre än 2 våningar. Detta kan innebära att byggnader som är smalare än illustrationen och som placeras som lägst på en tomtplats kan bli högre i meter från medelmarknivån än ovan exempel, men aldrig högre än den faktiska höjden över nollpunkten.

Illustration med exempel på schaktnivåer och fyllnadsnivåer som tillåts (grönt) och inte tillåts (rött) enligt planbestämmelser för grundläggning av byggnader. Syftet är att styra placeringen av byggnader så att markanpassningen och påverkan på landskapsbilden blir god utan att den geotekniska stabiliteten påverkas.

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmän plats

GATA$_1$	Gata med avskild gång- och cykelväg
GATA$_2$	Lokalgata
GATA$_3$	Angöringsgata till teknisk anläggning
GCVÄG	Gång- och cykelväg
NATUR	Natur

Kvartersmark

B	Bostäder
E	Tekniska anläggningar
O$_1$	Tillfällig vistelse, uthyrning av bostad
P	Parkering

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Huvudmannaskap

a$_1$	Huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen.

Stängsel, utfart och annan utgång

Utfartsförbud

Utformning av allmän plats

trumma$_1$	Trumma med inre diameter om 0,8 meter ska finnas.
brunn$_1$	Brunn som reglerar utflöde från damm ska finnas. Brunnens hålbild ska anpassas så att avrinning sker till en volym och flöde, som efter planförslagets utbyggnad, inte belastar nedströms upp till mer än ett 100-årsregn före planförslagets utbyggnad.
hlp$_1$	Plats för hällplats
trumma$_2$	Trumma med inre diameter om minst 0,6 meter ska finnas.
trumma$_3$	Trumma med inre diameter om minst 0,5 meter ska finnas.
trumma$_4$	Trumma med inre diameter om minst 0,3 meter ska finnas.
trumma$_5$	Trumma med inre diameter om minst 0,2 meter ska finnas.
damm$_1$	Damm för dagvatten med en minsta fördröjningsvolym om 3381 m3 ska finnas.
dike$_1$	Dagvattendike ska finnas.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Begränsning av markens utnyttjande

Marken får inte förses med byggnad.

Fastighetsstorlek

d.0,0 Minsta fastighetsstorlek är angivet värde i m²

Höjd på byggnadsverk

h.0,0 Högsta nockhöjd är angivet värde i meter över angivet nollplan.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u$_1$ Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

g$_1$ Markreservat för gemensamhetsanläggning.

Stängsel, utfart och annan utgång

Utfartsförbud

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats

Slyröjning av träd som har en stamdiameter under 0,15 meter mätt 1,3 meter över marknivå tillåts. Större träd får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk eller utgör ett hinder för utbyggnad av gata och dagvattenanläggningar.

Diken ska finnas på båda sidor om gata och gång- och cykelväg.

Anläggning av diken, gata, gång- och cykelväg ska ske så att nya slänter inte överstiger en lutning om 1:2. Schaktade och fyllda slänty tor ska erosionsskyddas.

Parkeringsplats får inte placeras inom gata eller natur.

Vändplan om minst 10,5 meter radie och 1,5 meter hindersfritt område rund vändplan ska finnas vid lokalgatornas slut.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALL KVARTERSMARK

Placering

Byggnad ska placeras minst 4,0 meter från fastighetsgräns.

Fasad med utfart från garage eller carport mot allmän platsmark gata ska placeras minst 6,0 meter från fastighetsgräns.

Utformning

Fasad ska utföras i huvudsak av trä och målas med dov röd, grå- eller brun kulörton, alternativt lämnas med ett obehandlat uttryck. Med dov kulörton avses inte helsvart (S 9000-N) utan en nyans enligt NCS (Natural Colour System) mellan S 7020 och S 8505. Även fasad målad med klassisk falurör (S 5040-Y80R) godkänns. Material, kulörton och nyans får avvika på sockelvåning, sluttningsvåning, fönster, dörrar, portar och snickerier.

Tak ska utföras som sadeltak där huvuddelen av taket har en taklutning mellan 23 och 34 grader. Mindre tak över entré, balkong, uteplats och liknande får avvika.

Garage och carport får inte sammanbyggas eller utgöra del av den huvudsakliga bostadsbyggnaden.

Tak ska vara av material med i huvudsak tegelröd kulör alternativt med trä (obehandlat eller tjärat uttryck), sedum, torv eller gräs.

Utförande

Angörings- och uppställningsytor ska vid behov ske med stödmur så att markuppfyllnad och schakt inte överstiger 3,0 meter från ursprunglig marknivå och att nya slänter inte överstiger en lutning om 1:2 inom den egna fastigheten inom användningsområdet. Schaktade och fyllda slänty tor ska erosionsskyddas. Stödmur som överskrider en höjd om 1,5 meter från färdig mark delas upp i flera sektioner vilka förskjuts med minst 1 meter från varandra.

Grundläggning av byggnader ska vid behov ske med sluttningsvåning, förhöjd sockel eller med pålntar/pelare så att markuppfyllnad och schakt inte överstiger 1,5 meter från ursprunglig marknivå och att nya slänter inte överstiger en lutning om 1:2 inom den egna fastigheten inom användningsområdet. Schaktade och fyllda slänty tor ska erosionsskyddas.

Utnyttjandegrad

Största byggnadsarean är 20 % av fastighetsarean inom användningsområdet.

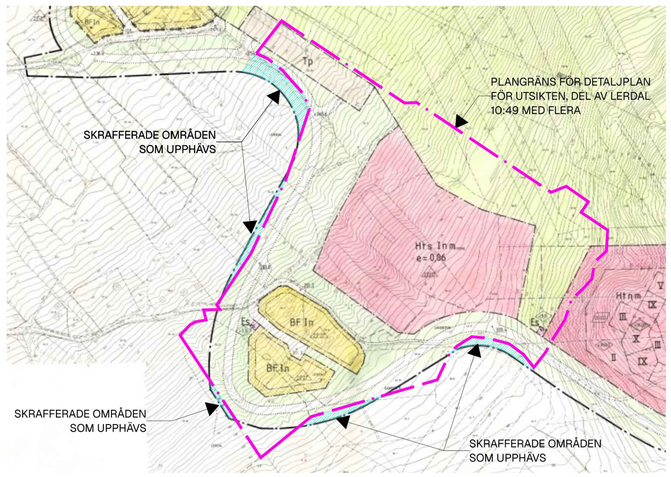
Villkor för lov

Bygglov får inte ges för byggnader inom användningarna Bostäder och Tillfällig vistelse förrän gata mellan Slalomvägen i planområdets mest nordvästra del och den aktuella byggrätten har kommit till stånd.

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år och börjar gälla fr.o.m. Laga Kraft

OMRÅDE I ÄNDRING AV GÄLLANDE STADSPLAN "DEL AV LERDAL SLALOMBACKS-OMRÅDET" ANTAGEN 2024-01-09 (1985-12-19), SOM UPPHÄVS VID LAGA KRAFT

GRUNDKARTANS BETECKNINGAR

- LERDAL — Traktnamn
- 10:49 — Fastighetsbeteckning
- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Vägkant
- Vägtrumma
- Dikesmitt/Bäck
- Dikeskant/Bäckkant
- Staket
- Gångstig
- Ägoslagsgräns
- Nivåkurva
- Stängsel
- Elledning ovan mark
- Teleledning ovan mark
- Byggnad, bostad
- Byggnad, komplementbyggnad
- Byggnad, skärmtak
- Belysningsstolpe
- Ledningsstolpe
- Marknivå
- Ang
- Åker
- Lövskog
- Barrskog

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 15 00
Koordinatsystem i höjd: RH 2000
Ekvidistans: 0,5 meter
Baskartans upprättande: Hifab
Upprättad av mark- och planenheten 2026-02-12
Lena Sira, mätningsingenjör

Till planen hör:			
☒ Planbeskrivning	☒ Samrådsredogörelse	☐	
☒ Grundkarta	☒ Granskningsutlåtande	☐	
☒ Fastighetsförteckning	☒ Illustrationskarta	☐	
	☒ Sektion	☐	

Detaljplan för Utsikten

Del av Lerdal 10:49 med flera

Rättviks kommun	Dalarnas län	Beslutsdatum	Instans
Antagandehandling		Samråd 2022-03-22 § 33	SHU
		Granskning 2026-02-18 § 23	SHU
Upprättad: 2026-05-05	Dnr: KLK 2021/181	Antagande	KF
		Laga kraft	

RÄTTVIKS KOMMUN

Peter Nilsson
Mark- och planchef

Mark- och planenheten
Rättviks kommun

B342

Stab och serviceförvaltningen
Katharina Mansfeld, 024870150
katharina.mansfeld@rattvik.se

Årsredovisning Nedansiljans samordningsförbund 2025

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

Föreslå kommunfullmäktige att besluta:

1. Godkänna årsredovisning med tillhörande rapporter för Nedansiljans samordningsförbund, verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning

Årsredovisning med tillhörande rapporter för Nedansiljans samordningsförbund för verksamhetsåret 2025 har inkommit till Rättviks kommun.

Katharina Mansfeld
Kommundirektör

Bilagor

a) Årsredovisning, *Årsredovisning 2025 Nedansiljans samordningsförbund,* inkom 2026-04-08.

b) Granskningsrapport, *Granskningsrapport 2025 Nedansiljans samordningsförbund,* inkom 2026-04-08.

c) Revisionsberättelse, *Revisionsberättelse Nedansiljans samordningsförbund 2025 förtroendevald,* inkom 2026-04-08.

d) Revisionsberättelse, *Revisionsberättelse Nedansiljans samordningsförbund auktoriserad 2025,* inkom 2026-04-08.

Beslut skickas till
Katharina Mansfeld, kommundirektör
Malin Lindén Ohlsson, förvaltningschef socialförvaltningen

Årsredovisning Nedansiljans samordningsförbund 2025

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Beslutad av styrelsen: 2025-03-25

Ordförande har ordet

Nedansiljans samordningsförbund har under 2025 mött både större och mindre utmaningar. Den insats som styrelsen finansierar, RoA – Rehabilitering och Arbete, har genomgått personalförändringar. Under en period var bemanningen halverad, vilket påverkade inflödet till verksamheten. Trots detta har RoA kunnat ta emot och stödja 87 personer under året, jämfört med 93 föregående år. Det är ett stabilt resultat som visar verksamhetens kvalitet och förmåga att skapa värde även när förutsättningarna förändras.

Dalarna och förbundets område – Rättvik, Leksand och Gagnef – står inför betydande demografiska förändringar. Antalet invånare i arbetsför ålder minskar, medan andelen äldre ökar och barnafödandet sjunker. Det ställer högre krav på samhällets förmåga att ta tillvara varje människas unika förmåga. Arbetet med att stödja personer som står långt från arbetsmarknaden är därför en investering i vår framtida kompetensförsörjning.
Samverkan är och förblir samordningsförbundets viktigaste verktyg. När kommuner, region, statliga myndigheter och andra aktörer arbetar tillsammans skapas förutsättningar för effektiva insatser och ett mer sammanhållet stöd för individen.

Samordningsförbundet har också fortsatt att utveckla samverkan tillsammans med övriga förbund i Dalarna, Värmland och Gävleborg genom projektet *Lärande och utveckling inom finansiell samordning*, finansierat av Europeiska socialfonden. Satsningen stärker både kompetens och samarbete mellan parterna. Under de senaste två åren har en stor andel av parternas medarbetare deltagit i kompetensutveckling, bland annat inom BIP (Beskæftigelses Indikator Projektet), 7tjugo, lösningsfokuserat förhållningssätt och samverkansutbildningar samt ett flertal kortare föreläsningar. Det stärker förmågan att möta människor med olika behov.

Jag vill rikta ett varmt tack till styrelsen för arbetet under året. Ett särskilt tack också till förbundschefen och samverkansparter som varje dag bidrar med kunskap, engagemang och drivkraft i arbetet för människor som behöver samhällets stöd.

Jag ser fram emot 2026 och ett fortsatt samarbete för att utveckla samverkan och skapa fler vägar till arbete och egen försörjning.

Karin Mikkonen

Styrelseordförande
Nedansiljans samordningsförbund

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Innehållsförteckning sida

ORDFÖRANDE HAR ORDET **2**

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE **4**

1.1. Översikt över verksamhetens utveckling **5**

1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning **6**
Europeiska socialfonden (ESF) 6

1.3. Händelser av väsentlig betydelse **7**

1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten **7**

1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning **8**

1.6. Insatser **10**

1.7. Väsentliga personalförhållanden **13**

1.8. Förväntad utveckling **13**

2. RESULTATRÄKNING **16**

3. BALANSRÄKNING **16**

4. KASSAFLÖDESANALYS **17**

5. REDOVISNINGSPRINCIPER **17**

6. NOTER **18**

7. DRIFTSREDOVISNING **19**

8. STYRELSENS UNDERSKRIFT **20**

9. REVISORSPÅTECKNING **20**

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

1. Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2025.

Organisation

Nedansiljans samordningsförbund bildades 2007 och består av medlemmarna Leksands kommun, Rättviks kommun, Gagnefs kommun, Region Dalarna, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation. Samordningsförbundens verksamhet regleras i lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser och Nedansiljans samordningsförbunds förbundsordning. Samordningsförbundet följer även lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597).

Styrelse

Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har styrelsen också ett kansli, i form av en förbundschef på 60% av en heltid sedan juni 2020 (se redogörelse under rubriken 1.7 väsentliga personalförhållanden)

Ordinarie	Ersättare	Utsedd av
Karin Mikkonen	Gunnar Fälldin	Leksands kommun
Eva-Lotta Törnblom Nises	Marianne Hjort	Gagnefs kommun
Marianne Hansus	Britt-Marie Essell	Rättviks kommun
Anders Bengtsson	Erik Johansson	Region Dalarna
Elisabeth Fyhr	Carina Gustavsson	Arbetsförmedlingen
Jenny Johansson	Jenny Heinonen	Försäkringskassan

Styrelsen har under 2025 sammanträtt vid sex tillfällen, fyra ordinarie styrelsemöten och två extrainsatta styrelsemöten.

Uppdrag

De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundens uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar samordningsförbundet genom att finansiera insatser som bedrivs av de samverkande parterna.
Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta bättre. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Genom samordningsförbundet kan medlemmarna samverka för att skapa insatser för individer som är i behov samordnande rehabiliteringsinsatser för att förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete eller påbörja studier, för att därigenom öka förutsättningarna att nå egen försörjning. Målgruppen är personer i förvärvsaktiv ålder som uppbär offentlig försörjning och är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Finansiering

Nedansiljans samordningsförbund finansieras via Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med hälften av medlen, region Dalarna med en fjärdedel och Leksands-, Rättviks- och Gagnefs kommuner med resterande fjärdedel.

Verksamhetsidé och vision

De insatser som samordningsförbundet finansierar ska rikta sig till medborgare bosatta i Leksands, Rättviks och Gagnefs kommuner och vara i förvärvsaktiv ålder (16–64 år). Det gäller främst medborgare vars behov av rehabilitering inte löses inom de ordinarie myndigheterna var för sig eller genom det ordinarie samverkansarbetet mellan myndigheterna. Samordningsförbundets insatser ska inriktas mot de sammanhang där myndigheterna behöver/bör arbeta samordnat för att kunna ge ett sammanhållet
rehabiliteringsstöd. Vilka målgrupper som ska prioriteras bestäms av samverkansparterna i takt med att de lokala behoven utvecklas.

Ytterst kan sägas att samordningsförbundets uppdrag är att utveckla välfärden genom samverkan med utgångspunkt utifrån medborgarnas behov. Detta förverkligas genom att medlemmarna bidrar med medel till samordningsförbundet som ska användas till att finansiera gemensamma och samordnande insatser. Insatserna kan vara direkt individanpassade eller strukturellt utformade, de kan vara av förebyggande karaktär eller bestå av aktiviteter som syftar till att främja samarbetet mellan medlemmarnas representanter. Att använda samordningsförbundet som struktur och finansiär till gemensamma insatser förväntas leda till vinster för dels de enskilda individerna, dels bidra till effektiva och samhällsekonomiska lösningar.

1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

Uppges i tkr	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	3 286	3 352	3 388	3 360	3 360	3 360
Verksamhetens kostnader	2 741	2 930	3 958	4 380	3 444	2 117
Årets resultat	552	467	-530	-1 020	-84	1 243
Soliditet	54%	53%	19%	31%	50%	86%
Antal anställda	0	0	0	0	0	0

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Nedansiljans samordningsförbund gick in i 2025 med ett eget kapital om 1 049 tkr. I samband med att beslut fattades om verksamhetsplanen för 2025 var ursprungsbudgeten ett underskott om -239 tkr. Under verksamhetsåret 2025 inträffade dock en situation som resulterade i att den finansierade insatsen RoA under ett antal månader enbart hade hälften av den bemanning man ursprungligen planerat för. Detta berodde på en uppsägning och en föräldraledighet samt det faktum att ViA förvaltningen inom Rättvik och Leksands kommuner befann sig i omställning och att nyrekrytering därmed inte kunde genomföras med lätthet. Sammantaget allt detta fattade styrelsen, vid styrelsemötet i september, beslut om en reviderad budget som skulle innebära ett överskott på 454 tkr. I samband med bokslut för verksamhetsåret 2025, uppgår resultatet till ett överskott med 552 tkr, alltså en differens om 98 tkr, något som i sammanhanget inte kan ses som en stor differens.

Den finansierade insatsen RoA var i ursprungsbudgeten beviljad 1 969 tkr, men man rekvirerade enbart 1 709 tkr under 2025, vilket bidrog till det ökande egna kapitalet. Andra faktorer som bidrog till det ökande egna kapitalet var att budgeterade medel 60 tkr för utveckling av beredningsgruppen inte utnyttjats, detta pga bemanningsproblematik hos parterna. Inte heller den budgetpost som heter kompetensutveckling har kunnat utnyttjas med mer än 19 tkr av budgeterade 100 tkr, mycket beroende på det massiva utbudet av kompetensutvecklingsinsatser genom den ESF finansierade insatsen Lärande och Utveckling Finansiell Samordning, LUFS.

Det egna kapital vid utgången av 2025 är därmed 1 601 tkr och är därmed 49 % av tilldelade medel för 2025 och det innebär att förbundet överstiger de 20% som rekommenderas av nationella rådet. I verksamhetsplanen för 2026 har styrelsen budgeterat med ett underskott om -343 tkr.

Europeiska socialfonden (ESF)
Under 2025 har förbundscheferna i de 12 samordningsförbunden i Värmland, Dalarna och Gävleborg, norra Mellansverige, fortsatt arbeta tillsammans med Värmlands projektparaply i projektet ”Lärande och Utveckling FINansiell SAMordning”(LUFS) som avslutas 2026-08-31.

Resultatmålet för utlysningen är att: ”Deltagande samordningsförbund och deras samverkansparter erbjuder ett effektivare myndighetsgemensamt stöd till de personer som är i behov av samordnad rehabilitering för att komma in på arbetsmarknaden och egen försörjning”.

Den långsiktiga effekt som vill uppnås med insatsen är: ”Personer som är i behov av samordnad rehabilitering får stöd som leder till snabbare inträde på arbetsmarknaden och egen försörjning. Effekterna av effektivare myndighetssamverkan inom ramen för samordningsförbunden kring stödet till personer i behov av rehabilitering förväntas vara att arbetslösheten i regionen kan minska. Därmed på sikt också bidra till ökad produktivitetstillväxt som leder till att region Norra Mellansverige inte fortsättningsvis klassas som en övergångsregion.”

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Detta innebär för förbundet att de medel som budgeterats för kompetensutvecklande insatser för parterna, till stor del kommer att erbjudas genom ESF-projektet LUFS. Projektet är beviljat 23 495 648 kronor med en medfinansiering på 14 990 481:-. Medfinansieringen för Nedansiljans samordningsförbund kommer att täckas av det arbete, den utbildningstid samt de utbildningar förbundschefen genomgår, genomför och håller i. Medlen från ESF kommer att gå till de planerade kompetensutvecklande insatser för parterna och parternas medarbetare.

1.3. Händelser av väsentlig betydelse

Inga händelser av väsentlig betydelse för de ekonomiska rapporterna har inträffat.

1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten

- Övergripande styrdokument för förbundets verksamhet är förbundsordningen, styrelsens antagna styrdokument och instruktioner samt befattningsbeskrivning för förbundschef. Beslutade styrdokument finns avseende delegationsordning /arbetsordning för styrelsen, policy för projektansökan, dokumenthanteringsplan mm.
- Förbundets årliga verksamhet styrs utifrån verksamhetsårets verksamhetsplan och budget som styrelsen fattar beslut om under hösten. Styrelsen har sammanträtt sex gånger under år 2025. Vid styrelsemötena följs mål för verksamheten och ekonomi upp.
- Regionalt medlemssamråd för medlemmarna hölls gemensamt för de sex samordningsförbunden i Dalarna den 23 maj i Borlänge.
- Vid styrelsens möten sker uppföljning av statistik från beviljade insatser minst två gånger per år.
- Rapport till styrelsen sker återkommande från möten i NBG (Nedansiljans beredningsgrupp) där förbundschef deltar. NBG fungerar som, stöd till förbundschefen samt referensgrupp när det gäller förankring och förberedelser av förslag på insatser till styrelsen. NBG är också rådgivande vid planering av insatser och på det viset ger underlag för styrelsens beslut. Under året har enbart 2 möten genomförts. Detta med anledning av att både Försäkringskassans och Region Dalarnas representanter slutat och att nya ersättare inte varit självklara.
- Förbundet kommer följa upp beviljade insatser under 2026 och stötta dem med möjligheten till implementering, arbeta med samverkan och sprida kunskapen om finansiell samordning och dess verksamhet till de individer som behöver stöd i samverkan.
- Styrelsen utser också varje år en eller två representanter ur styrelsen som skall genomföra en intern kontroll. Man fattar även beslut om vilket/ vilka områden som ska granskas. Ansvaret för den interna kontrollen ligger på den verksamhetsansvariga styrelsen. Under hösten presenterar de utsedda granskarna de iakttagelser och observationer man gjort för resten av styrelsen. Under 2025 granskades hur förbundet skriver avtal samt ta fram en checklista för hur vi utformar och skriver avtal för beviljade insatser.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning

Nedansiljans samordningsförbund gick in i 2025 med ett eget kapital om 1 049 tkr. I samband med att beslut fattades om verksamhetsplanen för 2025 var ursprungsbudgeten ett underskott om -239 tkr.

Under verksamhetsåret 2025 inträffade dock en situation som resulterade i att den finansierade insatsen RoA under ett antal månader enbart hade hälften av den bemanning man ursprungligen planerat för. Detta berodde på en uppsägning och en föräldraledighet samt det faktum att ViA förvaltningen inom Rättvik och Leksands kommuner befann sig i omställning och att nyrekrytering därmed inte kunde genomföras med lätthet. Sammantaget allt detta fattade styrelsen, vid styrelsemötet i september, beslut om en reviderad budget som skulle innebära ett överskott på 454 tkr istället för ett underskott om -239, en differens på 693 tkr. I samband med bokslut för verksamhetsåret 2025, uppgår resultatet till ett överskott med 552 tkr, alltså en differens om 98 tkr jämfört med budget, något som i sammanhanget inte kan ses som en stor differens.

Efter bokslut är det egna kapital vid utgången av 2025 1 601 tkr och är därmed 49 % av tilldelade medel för 2025 och det innebär att förbundet överstiger de 20% som rekommenderas av nationella rådet. I verksamhetsplanen för 2026 har styrelsen budgeterat med ett underskott om -343 tkr.

Den finansierade insatsen RoA var i ursprungsbudgeten beviljad 1 969 tkr, men man rekvirerade enbart 1 709 tkr under 2025, vilket bidrog till det ökande egna kapitalet. Andra faktorer som bidrog till det ökande egna kapitalet var att budgeterade medel 60 tkr för utveckling av beredningsgruppen inte utnyttjats, detta pga bemanningsproblematik hos parterna. Inte heller den budgetpost som heter kompetensutveckling har kunnat utnyttjas med mer än 19 tkr av budgeterade 100 tkr, mycket beroende på det massiva utbudet av kompetensutvecklingsinsatser genom den ESF finansierade insatsen Lärande och Utveckling Finansiell Samordning, LUFS.

Under 2025 har Nedansiljans samordningsförbund haft administrativa omkostnader om 494 tkr, vilket motsvarar 15% av tilldelade medel. Några av orsakerna till denna förhållandevis låga siffra är att man delar förbundschef med Norra Dalarnas samordningsförbund samt att man inte har några kostnader för kontor eller andra lokaler. Däremot har 2 239 tkr lagt på direkt verksamhet vilket är 68% av tilldelade medel, vilket styrelsen anser är god ekonomisk hushållning.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Uppföljning av verksamheten

Förbundet har sedan många år genomfört ett intensivt arbete med att förändra förbundets inriktning och verksamhet till att vara en finansiär av samverkan mellan förbundets medlemmar, inte att bedriva egen rehabiliteringsverksamhet. Vilket revisorerna i de senaste årens granskningar har bekräftat att samordningsförbundets verksamhet bättre överensstämmer med lagstiftningens syfte.

Sedan 2018 har styrelsen fattat flera principiella beslut som bidragit till att stärka förbundets förändringsarbete. Det har bland annat innefattat att styra parterna mot framtagandet av en systematisk arbetsmodell som syftar till att uppnå en tätare och mer ändamålsenlig dialog med medlemmarna. Bland annat har de insatser som finansierats alla haft en egen styrgrupp med representanter från aktuella medlemmar, dessa styrgrupper har träffats med regelbundenhet, i vissa fall var 14 dag.

Förbundet har också varit delaktig i att omformera det som tidigare kallade först den övergripande styrgruppen, därefter den lokala samverkansgruppen och som sedan under hösten 2024 blev Nedansiljans beredningsgrupp, NBG. I beredningsgruppen finna samtliga medlemmar representerade och man har gemensamt arbetat fram en verksamhetsplan med ett tydligt syfte och mål för gruppen, denna grupp har som mål att träffas 4 gånger per år. Denna grupp har haft ett smärre avbrott under 2025 av den orsaken att man tappat representation från Försäkringskassan samt Region Dalarna samt att det förelegat en viss osäkerhet vem som ska representera från parterna, framförallt från Region Dalarna. Planeringen för 2026 är att arbetet tas upp som tidigare planerat.

Förbundets mål är att bidra till en utökad och utvecklad samverkan i regionen bland annat genom att finansiera nya och fler samverkansinsatser. Under 2025 har förbundet fortsatt att bedriva ett processinriktat arbete som syftar till att kommunicera och förankra samordningsförbundets roll och uppgift och påvisa möjligheterna som skapas genom att samordna resurser.

Målgrupper

I verksamhetsplanen för 2025 beskrivs målet som att huvuddelen av samordningsförbundets finansierade insatser riktas mot individer. Vilka målgrupper insatserna riktas till utgår ifrån medlemmarnas behov och uttalade önskemål. Dessa kan också variera från en tid till en annan beroende på samhällsutvecklingen och omvärldens påverkan på de lokala förhållandena. Vid ingången av 2025 finansierar samordningsförbundet en individinriktad insats Rehabilitering och arbete, RoA där man lägger huvuddelen av förbundets medel cirka 2 000 tkr.

Målet i verksamhetsplanen var också att under 2025 fortsätta att bedriva ett processinriktat arbete som syftar till att kommunicera och förankra samordningsförbundets roll och uppgift. De insatserna ska påvisa möjligheterna som skapas genom att samordna resurser.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

1.6. Insatser

Individinriktade insatser

Rehabiliteringsansvaret är uppdelat på flera sektorer där varje aktör bedriver insatser utifrån egna uppdrag och ansvar. Att ansvaret för den enskilde är fördelat på flera aktörer kan utgöra hinder mot en effektiv rehabilitering. För att hjälpa dessa människor är det nödvändigt att aktörerna samordnar sina insatser. För en del individer är behovet av samordnade insatser nödvändigt för att komma ett steg framåt i sin process mot egen försörjning.

Rehabilitering och Arbete (RoA)

Från och mars 2021 avvecklades insatsen Coachingteam med hälsospår och ersattes med insatsen Rehabilitering och Arbete. Grunden till detta förändrade insats och arbetssätt var den kartläggning som skedde inom de tre kommunerna under våren 2020, där man konstaterade en ökning av medborgare med bristande psykisk hälsa.

Från och med 1 mars 2022 är insatsen, RoA, en icke tidsbegränsad insats med 12 månaders uppsägningstid, detta ger en kontinuerlig insats som är befriad från den ryckighet som uppstår när huvudmannen återkommande måste ansöka om medel. Teamet i RoA har bestått av 3,0 årsarbetare och bemannas av fyra medarbetare, där en av dom har uppdraget som koordinator för insatsen och teamet Det faktum att insatsen är icke tidsbegränsad har också gett oss möjligheter att behålla den mycket unika kompetens som teamet i RoA består av, en pedagog, en arbetsterapeut, en hälsopedagog samt en före detta arbetsförmedlare eftersom det finns en större trygghet i en löpande insats. Teamet och styrgruppen började med att arbeta fram en visuell modell för arbetet. Denna har sedan brutits ner i en processkarta och ett årshjul för verksamheten. Under 2025 har teamet i RoA under 4-5 månader varit decimerat till 1,5 åa och därefter 2,5 åa för att from 1 oktober återigen vara 3 åa. Detta var på grund av en uppsägning och en föräldraledighet samt en tillkommande komplexitet vid rekryteringen av nya medarbetare.

Målgruppen har varit individer 18-64 år boende i Rättviks, Leksands och Gagnefs kommuner som myndigheterna bedömer ha behov av en samordnad rehabilitering. Exkluderande omständigheter har varit pågående missbruk, känd aggressivitet/hotfulla personer, förestående frihetsberövade och/eller allvarligt psykiskt sjuka som inte bedöms ha resurser att klara av ett deltagande i insatsen. Utöver dessa kriterier ska det ha funnits en bedömning att individen är motiverad och har en vilja till förändring och bedöms kunna klara aktiviteter i RoA´s regi. Personer som kunnat ingå i teamets verksamhet ska ha eller ha haft kontakt med minst två av parterna. Personerna som kan komma ifråga för insats inom RoA är de som samhälleligt bedöms stå allra längst från arbete eller studier. Ett naturligt steg vid avslut i teamet kan därmed vara ordinarie verksamhet inom arbetsmarknadsenheterna inom respektive kommun.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Uppföljning och resultat för individinriktade insatser

Tabellen visar antalet deltagare fördelat på kön och ålder under perioden 250101-251231. Teamet har arbetat med 87 (93 tidigare år) deltagare under året. Den övervägande delen har befunnit sig i åldersspannet 18-29 år.

	18-29	30-44	45-64
Kvinna	23	15	14
Man	16	15	4
Totalt	39	30	18

Tabell 1. Antal deltagare fördelat på kön och ålder

Fördelningen mellan de tre kommunerna har sett ut som nedan

Kommun	**Antal uppdrag**
Gagnef	16
Leksand	36
Rättvik	35

Tabell 2. Antal deltagare fördelat per kommun

60 stycken deltagare (69%) har remitterats från Försäkringskassan, 27 stycken (31%) har remitterats från Individ och familjeomsorgen (IFO) i respektive kommun.

Uppdragsgivare, antal uppdrag fördelade på kommun			
	Rättvik	Leksand	Gagnef
Försäkringskassan	25	27	8
IFO	10	9	8
Totalt	**35**	**36**	**16**

Tabell 3. Antal uppdrag från respektive remittent fördelat per kommun

Försäkringskassan, antal uppdrag fördelade per förmån och kommun				
	Rättvik	Leksand	Gagnef	
Sjukpenning	15	16	6	
Aktivitetsersättning	10	11	2	
Totalt	**25**	**27**	**8**	

Tabell 4. Antal uppdrag fördelade per förmån och kommun

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Nedanstående tabell visar antal avslutade uppdrag inom RoA under perioden 250101-251231. Sammanlagt avslutades 38 (34 föregående år) personer varav tre gick till arbete eller studier, 7%. Fem personer gick till det förstärkta samarbetet AF/FK, sex till ordinarie AME, sex ansökte om sjukersättning, 13 personer behövde fortsatt rehabilitering och fem personer avslutades av annan anledning.

Antal avslutade uppdrag i RoA 20250101-20251231, 38 stycken							
	Arbete	Studier*	Förstärkta sam. AF/FK	Nästa steg AME	Ansökan sjukersättn	Fortsatt Rehabilitering	Övrigt
Gagnef				1		3	1
Leksand		1	3	4	2	4	
Rättvik	1	1	2	1	4	6	4
Totalt	**1**	**2**	**5**	**6**	**6**	**13**	**5**

**Leksands folkhögskola – allmän linje*

Tabell 5. Antal avslutade uppdrag samt avslutningsanledning

Genomsnittlig tid i insatsen för de personer som avslutades under 2025 var 16 månader.

Antal månader	1-6	7-12	13-18	19-24	20-30	31-36	37-42	43-48
Antal deltagare	7	10	8	3	5	3	1	1

Tabell 6. Tid i offentlig försörjning före insats för deltagare som avslutats under 2025

RoA teamet har finansierats av Nedansiljans samordningsförbund till 100% under perioden 250101-251231. Under dessa 12 månader har teamet arbetat med 87 unika individer vilket kan jämföras med 93 under 2024, 80 under 2023 och 62 under 2022. Verksamheten har under 2025 haft ett total stopp i sitt inflöde från och med den 10 februari till och med slutet av augusti. Trots detta har man haft ett stort inflöde, som teamet ändå lyckats hantera trots att man under ett antal månader enbart haft halv bemanning.

De verktyg som RoA teamet i hög grad använder sig av är:

- Coachande samtal under hela deltagandetiden
- Trygga förtroendeingivande kontakter med andra vuxna människor
- Självstärkande gruppaktiviteter med fokus på hälsa
- Uteaktiviteter med syfte och mål att deltagarna ska: Inspireras till olika aktiviteter ute med koppling till hälsa, rörelse och motion. Ge nya insikter och perspektiv både inom och utanför sig själv.
- Fysisk aktivitet/rörelse kontinuerligt individuellt eller i grupp för att få uppleva naturen som en självläkande och självstärkande kraft.
- Digitala föreläsningar och studiebesök

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

1.7. Väsentliga personalförhållanden

Styrelsen
Förbundet är registrerad som arbetsgivare avseende de arvoden som betalas ut till styrelsen, se 1. Förvaltningsberättelse. Förbundet har i övrigt ingen anställd personal, utan personal hyrs in, se nedan för förtydligande.

Förbundschef
Förbundschefen är samordningsförbundet verkställande tjänsteman. Förbundschefen bereder ärenden och underlag till styrelsen, verkställer beslut, tillförsäkrar att ansökningar om medel framställs i enlighet med förbundets styrdokument och utifrån lagstiftningens syfte. Förbundschefen fungerar som stöd för styrelsens strategiska och utvecklingsinriktade arbete och ingår som representant för förbundet i olika samverkansgrupperingar.

Under våren 2020 fattade styrelsen i Nedansiljans samordningsförbund beslut om att låna ut sin förbundschef, för att stödja andra förbund Detta skedde genom tjänsteköp via Gagnefs kommun där förbundschefen har sin anställning.

De båda berörda styrelserna såg vinster av detta samarbete för de båda förbunden och under 2021 fattade styrelserna beslutet om fortsatt gemensam förbundschef med fördelningen 60% av en heltid för Nedansiljans samordningsförbund. Detta beslut fattades i samband med styrelsemöte den 11 november 2020. Denna lösning har under de efterföljande åren visat sig vara en god lösning både vad gäller att gynna erfarenhetsutbytet mellan förbunden men även vad gäller god ekonomisk hushållning eftersom kostnaderna delas mellan förbunden.

1.8. Förväntad utveckling

Styrelsen har inom förbundet under de senaste åren strävat mot att så mycket av tilldelade medel ska gå till samverkansinsatser och andra insatser som riktar sig mot parterna vilket även avspeglar sig i ekonomin där enbart 15 % av tilldelade medel består av kostnader för personal och kringkostnader, administrativa omkostnader. Däremot har 2 239 tkr lagt på direkt verksamhet vilket är 68% av tilldelade medel. Några av orsakerna till de förhållandevis låga administrativa kostnaderna är att man delar förbundschef med Norra Dalarnas samordningsförbund samt att man inte har några kostnader för kontor eller andra lokaler. Man avser att fortsätta med denna lösning då den både fungerar praktiskt, men även ger positiva ekonomiska utfall.

Den insats som heter RoA och dess styrgrupp har under 2025 upplevt en del svårigheter och lite turbulens. Coachen och teamkoordinatorn sa upp sig i slutet av januari och lämnade i slutet av april. Ytterligare en medarbetare som arbetat i teamet på 50% gick hem på föräldraledighet. Teamet upplever ett ökande behov av insatsen och har under 2025 arbetat med 87 personer, trots att man under ett antal månader enbart varit halvt bemannad. Detta kan jämföras med 93 personer under 2024, 80 personer under 2023, 62 personer 2022 och 45 personer under 2021. Styrelsen intention är att detta arbete kommer att fortsätta för den målgrupp som står längst ifrån arbete och studier, så långt ifrån att man inte är aktuell för insatser inom ordinarie AME. Rent

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

ekonomiskt kan detta på sikt vara en utmaning för förbundet eftersom man finansierar insatsen med en relevant ökning om tre procent per år, men samtidigt upplever en gradvis minskad tilldelning till samordningsförbundet. Inte sedan 2016 har den statliga tilldelningen förändrats till samordningsförbunden i Sverige, samtidigt som fler och större förbund har bildats vilket innebär att tilldelningen omfördelas och minskar för många förbund. Som exempel kan nämnas att den totala tilldelningen för till förbundet för 2026 är 24 000 kr mindre än 2025. Samt att den totala tilldelningen för 2025 var 66 tkr mindre än 2024 för Nedansiljans samordningsförbund. Med andra ord har förbundet sammanlagt tappat ett beslutsutrymme om 90 tkr på två år.

Nedansiljans samordningsförbund gick in i 2025 med ett eget kapital om 1 049 tkr. I samband med att beslut fattades om verksamhetsplanen för 2025 var ursprungsbudgeten ett underskott om -239 tkr. Till största delen på grund av den underbemanning den finansierade insatsen RoA haft under 2025 visar förbundets bokslut ett ytterligare överskott och ett eget kapital om 1 601 tkr vid 2025 års utgång. det innebär att förbundet överstiger de 20% (48%) som rekommenderas av nationella rådet. I verksamhetsplanen för 2026 har dock styrelsen budgeterat med ett underskott om -343 tkr, för 2027 ett underskott om -439 tkr samt för 2028 ytterligare ett litet underskott om -137 tkr. Denna utveckling skulle då göra att förbundet når de rekommenderade 20% i eget kapital som Nationella rådet förespråkar.

Rent demografisk har vi länge vetat att Dalarna har en stor utmaning med anledning av att befolkningen i arbetsför ålder stadigt minskar samtidigt som befolkningen som är över 80 år ökar. Det blir alltså färre personer som skall försörja den ökande skaran av äldre personer. Detta faktum gör det extra viktigt att hitta, se och stötta de personer som befinner sig i utanförskap idag. Inte enbart för att man genom ett sånt arbete kan generera arbetskraft utan för att man därigenom också motverkar ohälsa och de kostnader och belastning det innebär på ett vårdsystem. Dessa grupper tillhör samordningsförbundens målgrupper och är därmed mycket viktiga att bygga utvecklande insatser för vilket förbundet har gjort under de senaste åren.

Styrgruppen för RoA insatsen har fortsatt att träffas var 14 dag, dels för att stödja och följa upp teamets arbete, dels för att vara vaken på förändringar av målgruppen eller målgruppens behov. Styrgruppens representanter sitter även med i Nedansiljans beredningsgrupp, där även de två statliga myndigheterna samt Region Dalarna finns representerade. Dessa konstellationer kommer fortsätta utifrån det upparbetade arbetssättet.

Nedansiljans samordningsförbund kommer också att fortsatta det initierade samarbete man har med övriga fem förbund i Dalarna för att se hur man med fortsatt god ekonomisk hushållning kan utveckla sin verksamhet för att de pengar man har att tillgå ska räcka så långt som möjligt för de målgrupper där behov finns. Detta samarbete har nu också utökats med samordningsförbunden i Värmland och Gävleborg.

Under 2025 har förbundscheferna i Värmland, Dalarna och Gävleborg i det geografiska området norra Mellansverige, fortsatt arbeta tillsammans med Värmlands projektparaply i projektet ”Lärande och Utveckling FINansiell SAMordning”(LUFS) som avslutas 2026-08-31. Resultatmålet för utlysningen är att: ”Deltagande samordningsförbund och deras samverkansparter erbjuder ett effektivare myndighetsgemensamt stöd till de personer som är i behov av samordnad rehabilitering för att komma in på arbetsmarknaden och egen försörjning”.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Den långsiktiga effekt som vill uppnås med insatsen är: ”Personer som är i behov av samordnad rehabilitering får stöd som leder till snabbare inträde på arbetsmarknaden och egen försörjning. Effekterna av effektivare myndighetssamverkan inom ramen för samordningsförbunden kring stödet till personer i behov av rehabilitering förväntas vara att arbetslösheten i regionen kan minska. Därmed på sikt också bidra till ökad produktivitetstillväxt som leder till att region Norra Mellansverige inte fortsättningsvis klassas som en övergångsregion.”

Medlen från ESF har under hela perioden gått till kompetensutvecklande insatser för parterna och parternas medarbetare.

Samordningsförbundet kommer även under 2026 fortsätta det redan initierade samarbetet med Norra Dalarnas samordningsförbund, genom att man har en och samma person som förbundschef i de två förbunden. Utbyte sker redan idag mellan de finansierade insatserna med tex studiebesök hos varandras insatser, utbyte av erfarenheter av pågående insatser/ metoder, men även erfarenheter och utveckling av strukturövergripande insatser likväl som individinriktade insatser.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

2. Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2025-01-01 2025-12-31	2024-01-01 2024-12-31
Verksamhetens intäkter	1	3 286 000	3 365 950
Verksamhetens kostnader	2	-2 740 667	-2 930 048
Verksamhetens resultat		**545 333**	**435 902**
Finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	2	6 746	31 363
Summa finansiella poster		**6 746**	**31 363**
Resultat efter finansiella poster		**552 079**	**467 265**
Årets resultat		**552 079**	**467 265**

3. Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2025-12-31	2024-12-31
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Korta fordringar	3	17 025	16 549
Kassa och bank		2 948 093	1 973 789
Summa omsättningstillgångar		2 965 118	1 990 338
Summa tillgångar		**2 965 118**	**1 990 338**
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Årets resultat		552 079	467 265
Övrigt eget kapital		1 049 554	582 289
Skulder			
Kortfristiga skulder	4	1 363 485	940 784
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**2 965 118**	**1 990 338**
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

4. Kassaflödesanalys

	2025	2024
Årets resultat	552 079	467 265
Justering för ej likv påverkande poster	0	0
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital	**552 079**	**467 265**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-476	37 660
Ökning/minskning kortfristiga skulder	422 700	-1 554 765
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**974 303**	**-1 049 840**
Årets kassaflöde	**974 303**	**-1 049 840**
Likvida medel vi årets början	1 973 789	3 023 629
Likvida medel vid årets slut	2 948 092	1 973 789

5. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är i tillämpliga delar upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Vissa anpassningar har gjorts till Finsam:s verksamhet.

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

6. Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter	2025	2024
Driftbidrag från staten	1 643 000	1 676 000
Driftbidrag från Gagnefs kommun	230 020	234 640
Driftbidrag från Leksands kommun	353 245	360 340
Driftbidrag från Rättviks kommun	238 235	243 020
Driftbidrag från Region Dalarna	821 500	838 000
Bidrag för ESF projekt	0	0
Summa	**3 286 000**	**3 352 000**

Not 2 Verksamhetens kostnader	2025	2024
Direkta kostnader		
Processtödjande kostnader förbundschef	474 582	424 590
Strukturövergripande insatser	0	0
Individinriktade insatser	1 764 820	1 950 807
Summa	**2 239 402**	**2 375 397**
Administrativa kostnader	494 518	479 572
Summa	**2 733 920**	**2 854 969**

Not 3 Fordringar	2025-12-31	2024-12-31
Fordran moms och skattekonto	17 025	16 549
Summa	**17 025**	**16 549**

Not 4 Kortfristiga skulder	2025-12-31	2024-12-31
Leverantörsskuld	1 237 591	821 623
Övriga skulder	3 408	4 640
Bokslut och revision	60 000	60 000
Upplupen insatskostnad	62 486	54 521
Summa	**1 363 485**	**940 784**

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

7. Driftsredovisning

		Utfall 2025			Utfall 2024		
Konto		Budget	Utfall	Budgetavvikelse	Budget	Utfall	Budgetavvikelse
200-202	Styrelse, Förbundschef	284 500	256 736	27 764	320 500	286 941	33 559
300	Kringkostnader	224 000	237 782	-13 782	205 500	185 329	20 171
400-	Direkta kostnader	2 323 750	2 239 402	84 348	2 541 000	2 412 472	128 528
6558	Kompetenshöjande insatser	100 000	19 476	80 524	50 000	30 885	19 115
6562	Rehabilitering och arbete	1 698 750	1 709 264	-10 514	1 932 000	1 919 000	12 000
6564	RoA aktiviteter	40 000	36 080	3 920	60 000	6 012	53 988

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

8. Styrelsens underskrift

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

Datum:…2026-03-25……

……	…….
Ordförande Karin Mikkonen	Vice ordförande Eva-Lotta Törnblom Nises
……	…….
Ledamot Marianne Hansus	Ledamot Anders Bengtsson
……	…….
Ledamot Elisabet Fyhr	Ledamot Jenny Johansson

9. Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har avgivits

……	…….
Jenny Barksjö Forslund Azets, Auktoriserad revisor Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen	Kerstin Furöstam Förtroendevald revisor för Region Dalarna samt Leksand, Rättvik och Gagnefs kommuner

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Karin Sonja Kristina Mikkonen
Undertecknare 1
Serienummer: f9c85bd6afc0c6[…]40578690be3c1
IP: 193.45.xxx.xxx
2026-03-26 12:42:41 UTC

Mases Karina Mariann Johansson
Undertecknare 1
Serienummer: 261a2717603744[…]7b50029bf035c
IP: 212.28.xxx.xxx
2026-03-26 13:08:43 UTC

ELISABET FYHR
Undertecknare 1
Serienummer: 9dc6b865e8c3b4[…]16927069023b3
IP: 192.165.xxx.xxx
2026-03-26 14:51:24 UTC

ANDERS BENGTSSON
Undertecknare 1
Serienummer: 945070e84ff2ff[…]7c4ce84bb931c
IP: 62.20.xxx.xxx
2026-03-27 09:17:07 UTC

Jenny Linda Kristina Johansson
Undertecknare 1
Serienummer: 78313bc066887c[…]18262b67ac112
IP: 194.71.xxx.xxx
2026-03-31 05:39:22 UTC

EVA-LOTTA TÖRNBLOM NISES
Undertecknare 1
Serienummer: 16badfac13a68d[…]66cc6f4410c25
IP: 62.20.xxx.xxx
2026-03-31 07:07:21 UTC

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

JENNY BARKSJÖ FORSLUND
Undertecknare 2
Serienummer: cdd64082a71aa3[…]e99aa93f99635
IP: 217.65.xxx.xxx
2026-03-31 07:59:33 UTC

KERSTIN FURÖSTAM
Undertecknare 2
Serienummer: 027325bc2c527d[…]9be70e40c68d0
IP: 146.70.xxx.xxx
2026-03-31 12:56:48 UTC

Penneo dokumentnyckel: 0OKC5-EY6NG-ZJ83R-0CHSI-K0WY3-PT5U1

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2025-12-31

Granskningsrapport

Nedansiljans Samordningsförbund

2026-03-21

Antal sidor: 7

Penneo dokumentnyckel: UKGFE-2MKII-UOE7K-HS8F8-8QKZV-K25XO

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Bakgrund 3

1.1 Syfte och revisionsfråga 3

1.2 Revisionskriterier 3

1.3 Metod och avgränsningar 3

1.3.1 Risk- och väsentlighetsanalys 4

2 Resultat av granskningen 5

2.1 Förvaltningsberättelsen 5

2.2 God ekonomisk hushållning 5

2.2.1 Ekonomiska mål 5

2.2.2 Verksamhetsmål 5

2.3 Resultaträkning 6

2.3.1 Verksamhetens intäkter 6

2.3.2 Verksamhetens kostnader 6

2.4 Balansräkning 6

2.4.1 Kassa och bank 6

2.4.2 Kortfristiga skulder 6

2.5 Intern kontroll och styrning 6

2.5.1 Styrdokument 6

2.5.2 Delårsrapport 6

2.6 Driftredovisning 6

2.7 Övrigt 7

2.8 Rekommendationer 7

2.9 Sammanfattning och slutsatser 7

Penneo dokumentnyckel: UKGFE-2MKII-UOE7K-HS8F8-8QKZV-K25XO

1 BAKGRUND

Härmed avlämnas rapport avseende granskningen av Nedansiljans samordningsförbund för räkenskapsåret 2025. Granskningen har bedrivits i enlighet med god revisionssed för kommunal verksamhet. Syftet med rapporten är att lämna underlag för revisorernas bedömningar och uttalanden i revisionsberättelsen.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som styrelsen beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vidare lämnas i rapporten information till styrelsen om viktigare iakttagelser och eventuella rekommendationer till följd av dessa som identifierats i samband med årets revision.

1.1 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGA

Syftet med granskningen är att den ska utgöra underlag för revisorernas prövning av:

- att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den interna kontrollen är tillräcklig

1.2 REVISIONSKRITERIER

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt samt att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Lag om finansiell samordning SFS 2003:1210, Kommunallag och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR
- Förbundsordning, interna regelverk och instruktioner

1.3 METOD OCH AVGRÄNSNINGAR

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR[1] och Skyrev[2]. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2025. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och eller som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen. Vi har även stämt av balanskravsutredning mot underlag.

[1] Sveriges Kommuner och Regioner
[2] Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Penneo dokumentnyckel: UKGFE-2MKII-UOE7K-HS8F8-8QKZV-K25XO

Övriga delar har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna.

Vi har även granskat att förbundet följer förbundsordningen.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument (verksamhetsplan med budget, protokoll och förbundsordning) inklusive årsredovisningen
- Analys av om resultatet är förenligt med de beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.
- Stickprovsgranskning av attest och utanordning
- Dialog med förbundschef
- Sedvanlig bokslutsgranskning

1.3.1 Risk- och väsentlighetsanalys

1.3.1.1 Redovisningen

- Verksamhetens intäkter
  - Består i huvudsak av medlemmarnas årsavgifter vilka substansgranskas mot beslut, fakturering och inbetalning.
- Verksamhetens kostnader
  - Kartläggning av posternas innehåll samt stickprov inklusive attest och utanordning samt avklipp.
- Kassa och bank
  - Substansgranskas mot externa underlag.
- Kortfristiga skulder
  - Kartläggning av posternas innehåll samt stickprov inklusive attest och utanordning.
- Redovisningsprinciper

1.3.1.2 Intern kontroll

- ”Ordning och reda”
- Bokslutsprocessen och samarbetet mellan förbundet och redovisningsbyrån.
- Granskning av att skatter och avgifter redovisats och betalas i rätt tid och med rätt belopp.

Penneo dokumentnyckel: UKGFE-2MKII-UOE7K-HS8F8-8QKZV-K25XO

2 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

Granskning av redovisning och intern kontroll har skett enligt uppgjord planering i enlighet med risk- och väsentlighetsanalysen ovan.

2.1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN

I LKBR, föreskrivs att förvaltningsberättelsen ska följa en bestämd struktur med fasta rubriker.

Nedansiljans samordningsförbund redovisar sin förvaltningsberättelse i enlighet med lagens krav och denna har ställts upp enligt de bestämda rubrikerna.

2.2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagens bestämmelser ska samordningsförbundet ha en god ekonomi i sin verksamhet. Styrelsen ska fatta beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

2.2.1 Ekonomiska mål

Förbundet har inga andra finansiella mål än att nå budget.

Årets resultat uppgår till +552 tkr vilket är 791 tkr högre än ursprunglig budget (-239 tkr) och 98 tkr högre än det reviderade budgeten (+454 tkr). Det innebär att eget kapital vid årets utgång utgör 49% av tilldelade medel.

Administrativa omkostnader utgör 15% av tilldelade medel vilket är att anse som relativt lågt.

2.2.2 Verksamhetsmål

Nedansiljans samordningsförbund fastställde i november 2024 en verksamhetsplan med budget för 2025 och i denna plan anges mål och vision samt strategier för verksamheten. Förbundet har i sin verksamhetsplan 4 målområden;

- Finansiering av individinriktade insatser
- Finansiering av insatser på strukturövergripande nivå
- Kompetenshöjande insatser
- Att stödja myndigheternas arbete med gemensam resultatredovisning

Det saknas för respektive målområde konkretiserade delmål att följa upp på.

I årsredovisningen lämnas en redogörelse för årets verksamhet, vilka insatser som har gjorts och uppföljning av måluppfyllelse görs till viss del. Sammanlagt avslutades i RoA-insatsen 38 personer varav 3 gick till arbete eller studier, 5 till det förstärkta samarbetet AF/FK, 6 till ordinarie AME, 6 ansökte om sjukersättning, 13 personer behövde fortsatt rehabilitering och 5 personer avslutades av annan anledning.

Penneo dokumentnyckel: UKGFE-2MKII-UOE7K-HS8F8-8QKZV-K25XO

2.3 RESULTATRÄKNING

2.3.1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter består av medlemmarnas årsavgifter 3 286 tkr vilka har substansgranskats mot beslut, fakturering och inbetalning.

2.3.2 Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har granskats stickprovsvis utan anmärkning.

2.4 BALANSRÄKNING

2.4.1 Kassa och bank

Balansräkningens dominerande tillgångspost är Kassa och bank, 2 948 tkr. Beloppet är avstämt mot engagemangsbesked från Leksands Sparbank.

2.4.2 Kortfristiga skulder

De kortfristiga skulderna 1 363 tkr består till dominerande del av skulder för samverkansinsatser från medlemskommunerna.

Posten har granskats utan anmärkning.

2.5 INTERN KONTROLL OCH STYRNING

Vi har läst förbundsordning och styrelseprotokoll för att bedöma om styrelsen utöver tillräcklig kontroll och en god styrning av verksamheten samt att förbundsordningens krav efterlevs.

2.5.1 Styrdokument

Vi noterar att samtliga styrdokument är uppdaterade i vederbörlig ordning.

Vi noterar även att styrelsen i november 2024 har fastställt verksamhetsplan samt budget för 2025.

2.5.2 Intern kontroll

Internkontrollplanen för 2025 tar sikte på hur avtal utformas. Insatsen är utförd och återrapporterad till styrelsen i november 2025.

2.5.3 Delårsrapport

Förbundet upprättar under löpande år ekonomiska uppföljningar vilka behandlas på styrelsens möten. Förbundet upprättar även delårsrapport i vederbörlig ordning. Delårsrapporten för januari-juni 2025 behandlades på styrelsemötet i september.

2.6 DRIFTREDOVISNING

I LKBR, föreskrivs att årsredovisningen ska innehålla en driftsredovisning som en egen del. Förbundet har upprättat en driftsredovisning i årsredovisningen för 2025.

Penneo dokumentnyckel: UKGFE-2MKII-UOE7K-HS8F8-8QKZV-K25XO

2.7 ÖVRIGT

Det nationella rådet har upprättat riktlinjer för hur stort eget kapital som ett finansiellt samordningsförbund bör ha. Enligt dessa riktlinjer bör eget kapital i Nedansiljans samordningsförbund inte överstiga 657 tkr. Utfall vid 2025 års slut är 1 602 tkr vilket innebär att det inte är i linje med rekommenderad nivå.

2.8 REKOMMENDATIONER

Baserat på ovan redovisade iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer till förbundet:

- Då storleken på eget kapital överstiger nationella rådets riktlinjer rekommenderar vi att förbundet aktivt arbetar med att minska detta.

2.9 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Det har i granskningen inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Jenny Barksjö Forslund

Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: UKGFE-2MKII-UOE7K-HS8F8-8QKZV-K25XO

Den förtroendevalde revisorn i
Nedansiljans Samordningsförbund

Till: Styrelsen i Nedansiljans Samordningsförbund
Fullmäktige i respektive medlemskommun och -region
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

Revisionsberättelse för år 2025

Jag har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Nedansiljans Samordningsförbund (organisationsnummer 222000-2329) för verksamhetsåret 2025.

Mitt uppdrag är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Jag har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen och god revisionssed i kommunal verksamhet.

I uppdraget samverkar jag med av staten utsedd auktoriserad revisor. I granskningen av förbundets räkenskaper och årsredovisning har jag förlitat mig på den statliga revisorns granskning och bedömning.

Mina övriga granskningsinsatser har utförts av sakkunnigt biträde till revisorerna. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan Granskningsrapport 2025.

Penneo dokumentnyckel: HLT4Y-WRRYH-PGY0U-74XLA-N7GNG-S0NCG

Jag bedömer sammantaget att styrelsen i Nedansiljans Samordningsförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Jag bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Jag bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Jag tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Jag åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

- Granskningsrapport 2025 Nedansiljans Samordningsförbund

Leksand, dag som framgår av digital signering

……

Kerstin Furöstam,
Representant för kommunerna och regionen

Penneo dokumentnyckel: HLT4Y-WRRYH-PGY0U-74XLA-N7GNG-S0NCG

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

KERSTIN FURÖSTAM
Undertecknare
Serienummer: 027325bc2c527d[…]9be70e40c68d0
IP: 146.70.xxx.xxx
2026-04-02 20:57:23 UTC

BankID

Penneo dokumentnyckel: HLT4Y-WRRYH-PGY0U-74XLA-N7GNG-S0NCG

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Revisionsberättelse

för Nedansiljans Samordningsförbund, org. nr 222000-2329

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision och granskning av årsredovisningen för Nedansiljans Samordningsförbund för år 2025 enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision[1]. Förvaltningsberättelsen och driftredovisningen har granskats enligt särskild instruktion.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 4-15. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information. Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar av årsredovisningen.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- måste vi informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

[1] *Med anpassning till de specifika förutsättningar som föreligger i ett finansiellt samordningsförbund. Främst att rapporten inte avges av "sakkunnigt biträde" eller ställts till "de förtroendevalda revisorerna".*

Penneo dokumentnyckel: 9KNWA-6MJPB-IAFNV-AB671-OVJSQ-FFPTD

Revisorns granskning av förvaltningsberättelsen samt driftredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt driftredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vår granskning har skett enligt tillämpliga delar av ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” samt ”Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och driftredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Driftredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Nedansiljans Samordningsförbund för år 2025.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vi bedömer även sammantaget att styrelsen i Nedansiljans Samordningsförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att insatserna som finansierats är i enlighet med lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Vi har i vår granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, inte noterat några väsentliga brister i förbundets interna kontroll.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed för kommunal verksamhet i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen och den interna kontrollen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

I vår granskning skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision av årsredovisningen för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

Ort den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Azets Revision & Rådgivning AB

Jenny Barksjö Forslund
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: 9KNWA-6MJPB-IAFNV-AB671-OVJSQ-FFPTD

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

JENNY BARKSJÖ FORSLUND
Undertecknare
Serienummer: cdd64082a71aa3[…]e99aa93f99635
IP: 217.65.xxx.xxx
2026-03-31 07:58:57 UTC

Penneo dokumentnyckel: 9KNWA-6MJPB-IAFNV-AB671-OVJSQ-FFPTD

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

§ 37

Dnr KLK 2026/459 007

Begäran om yttrande i granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet - kommunrevisionen

Allmänna utskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Anta yttrande som utgör svar till kommunens revisorer avseende granskningen av ägarstyrning och uppsikten över Dala Vatten och Avfall AB.

Beslutsunderlag

a) Tjänsteskrivelse, *Tjänsteskrivelse- Begäran om yttrande i granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet,* daterad 2026-04-16.

b) Missiv, *Missiv - ägarstyrning DVAAB,* inkom 2026-03-20.

c) Rapport*, Rapport granskning - Ägarstyrning DVAAB 18 mars,* inkom 2026-03-20.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen i Rättviks kommun har tagit del av revisionsrapporten Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet, genomförd av Azets på uppdrag av lekmannarevisorer och kommunernas revisorer.

Kommunstyrelsen delar i huvudsak revisionens samlade bedömning att ägarstyrningen och uppsikten endast delvis är ändamålsenlig och ser positivt på de rekommendationer som lämnas. Kommunen vill samtidigt framhålla att Rättviks kommun, i jämförelse med övriga ägarkommuner, redan har etablerat en mer formaliserad uppsiktsprocess med årshjul och strukturerade uppsiktsmöten i enlighet med kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Ett gemensamt arbete mellan samtliga ägarkommuner avseende översyn och harmonisering av ägardirektiven har redan inletts. Rättviks kommun deltar aktivt i detta arbete och bedömer det som en central åtgärd för att stärka den samlade ägarstyrningen, tydliggöra roller och ansvar samt skapa mer enhetliga styrsignaler till Dala Vatten och Avfall AB och teknikbolagen.

Mot bakgrund av granskningens slutsatser avser kommunen att, tillsammans med övriga ägarkommuner:

- Bidra till en harmonisering av ägardirektiv och uppsiktsmodeller mellan kommunerna,
- Medverka till att krav på rapportering, mål och uppföljning tydliggörs.

Kommunstyrelsen ser granskningen som ett viktigt underlag i det fortsatta utvecklingsarbetet och bedömer att de pågående och planerade åtgärderna sammantaget kommer att bidra till en mer samordnad, tydlig och långsiktigt hållbar ägarstyrning.

Förvaltningens förslag till allmänna utskottet

Föreslå kommunstyrelsen att besluta:

1. Anta yttrande som utgör svar till kommunens revisorer avseende granskningen av ägarstyrning och uppsikten över Dala Vatten och Avfall AB.

Yrkanden

1. Ulrica Momqvist (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslut skickas till

Katharina Mansfeld, kommundirektör
Lisbeth Martinsson Skinnar, VD DVAAB
Dala Vatten och Avfall
Revisorerna

RÄTTVIKS KOMMUN
Kommunrevisionen

2026-03-18

Till:
Kommunstyrelsen

Styrelsen i Rättviks Vatten
och Avfall AB

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet

På uppdrag av lekmannarevisorer och kommunernas revisorer har Azets genomfört en granskning av ägarstyrning, samordning och intern kontroll avseende Dala Vatten och Avfall AB, se bifogad rapport.

Revisionen önskar att kommunstyrelsen och styrelsen i Rättviks Vatten och Avfall AB lämnar synpunkter på de slutsatser och rekommendationer som lyfts fram i rapporten. Av svaret bör framgå vilka åtgärder som planeras att vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svar önskas senast den 18 juni 2026.

För revisorerna i Rättviks kommun

Hans-Erik Hellborg
Ordförande revisionen

Thomas Walstam
Lekmannarevisor i
Rättviks Vatten och Avfall AB

Bilaga:
Rapport – Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet

Penneo dokumentnyckel: QU1IU-8R8H6-NXDYC-END02-SXDZZ-5V4X1

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

THOMAS WALSTAM
Lekmannarevisor
Serienummer: 8ccf866c157bb2[…]fb9270dbd3674
IP: 185.183.xxx.xxx
2026-03-20 06:59:03 UTC

Hans-Erik Hellborg
Ordförande revisionen
Serienummer: f13d9cfc910397[…]be3046f07c5a6
IP: 217.210.xxx.xxx
2026-03-20 14:04:19 UTC

Penneo dokumentnyckel: QU1IU-8R8H6-NXDYC-END02-SXDZZ-5V4X1

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av ägarstyrning och uppsikten av Dala Vatten och Avfall AB:s verksamhet

Rapport

2026-03-18

Antal sidor: 21

Antal bilagor: 0

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2 Sammanfattning 3

3 Bakgrund 5

4 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning 5

4.1 Avgränsning 6

5 Revisionskriterier 6

6 Metod 6

7 Resultat av granskningen 7

7.1 Avsnitt Ägardirektivets aktualitet och tydlighet 7
7.1.1 Organisationsstruktur 7
7.1.2 Ägardirektiv för Dalavatten och Avfall AB, status och innehåll 7
7.1.3 Ägardirektiv för teknikbolag, status och innehåll 8
7.1.4 Bolagsordning och VD instruktion 8
7.1.5 Uppdrags- och samarbetsavtal mellan teknikbolagen och DVAAB 9
7.1.6 Verksamhetsplan och koppling till ägardirektiv 9
7.1.7 Synpunkter från intervjuer 9
7.1.8 Bedömning 10

7.2 Avsnitt Kommunernas uppsikt och ägardialog 11
7.2.1 Iakttagelser 11
7.2.2 Synpunkter från intervjuer 12
7.2.3 Bedömning 12

7.3 Avsnitt Ansvarsfördelning mellan ägare, styrelse och VD 13
7.3.1 Iakttagelser 13
7.3.2 Bedömning 15

7.4 Avsnitt Intern kontroll och riskhantering 15
7.4.1 Iakttagelser 16
7.4.2 Synpunkter från intervjuer 16
7.4.3 Bedömning 17

7.5 Avsnitt Rapportering och uppföljning av mål och ekonomi 17
7.5.1 Iakttagelser 17
7.5.2 Synpunkter från intervjuer 18
7.5.3 Bedömning 19

Samlad bedömning och rekommendationer 19

2 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Gagnef kommuns revisorer, Leksands kommuns revisorer, Rättviks kommuns revisorer och Vansbro kommuns revisorer samt lekmannarevisorer i kommunerna Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro fått i uppdrag att översiktligt granska ägarstyrning, samordning och intern kontroll avseende Dala Vatten och Avfall AB (DVAAB). Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om ägarstyrningen och uppsikten över DVAAB är ändamålsenlig och sker i enlighet med kommunallagens krav.

Vår samlade bedömning är att ägarstyrningen och uppsikten över DVAAB **endast delvis** är ändamålsenlig och inte fullt ut sker i enlighet med kommunallagens krav.

Granskningen visar att det finns behov av en stärkt samordning mellan kommunerna i ägarstyrningen. Skillnader i teknikbolagens ägardirektiv, varierande uppsiktsmodeller och avsaknad av ett gemensamt strategiskt forum innebär att DVAAB får olika styrsignaler, vilket försvårar långsiktig och samlad styrning. Vidare är styrkedjan mellan kommun, teknikbolag och driftbolag inte tillräckligt tydlig, vilket gör att strategiska frågor ibland hanteras på olika nivåer i organisationen.

Rapporteringen uppfyller i huvudsak formella krav men saknar mätbara mål, samlade analyser och integrerade uppföljningsmodeller. Arbetet med intern kontroll är inte systematiserat, och rollfördelningen mellan ägare, teknikbolag och DVAAB är i praktiken otydlig.

Sammantaget bedömer vi att kommunerna behöver stärka samordningen av styrningen genom harmoniserade ägardirektiv, en enhetlig uppsiktsmodell, tydligare beställarfunktion i teknikbolagen och en integrerad rapporteringsstruktur med KPI:er[1] och målvärden.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning
Finns ett aktuellt och tydligt ägardirektiv för DVAAB som styr verksamheten?	Endast delvis
Utövar kommunerna en systematisk uppsikt över DVAAB genom ägardialoger och rapportering?	Endast delvis

[1] KPI (nyckeltal): mätetal som används för att följa upp måluppfyllelse över tid, till exempel inom ekonomi, miljö, leveranssäkerhet eller kundnöjdhet.

Är ansvarsfördelningen mellan ägarna och DVAAB:s styrelse tydlig och dokumenterad?	Endast delvis
Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll i DVAAB (riskanalyser, internkontrollplan)?	Nej
Rapporterar DVAAB till ägarna på ett sätt som möjliggör uppföljning av mål och ekonomi?	Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån resultatet av vår granskning lämnar vi följande rekommendationer:

Ägarkommuner

- Etablera ett stärkt och mandatsatt ägarråd för strategiska frågor.
- Harmonisera ägardirektiven för teknikbolagen.
- Formalisera och harmonisera uppsikten mellan kommunerna.
- Säkerställ att ägarrådet och ägardialogerna används enligt sin avsedda roll.
- Utveckla en gemensam modell för prioritering och finansiering av investeringar.

Teknikbolag

- Stärk teknikbolagens beställarfunktion. Med en stärkt beställarfunktion avses att respektive teknikbolag har en tydligt definierad roll, gemensamma processer för kravställning, prioritering av investeringar och systematisk uppföljning av DVAAB:s leveranser.
- Renodla och tydliggör rollerna mellan beställare och utförare.

DVAAB

- Inför en enhetlig, integrerad rapporteringsmodell.
- Påskynda etableringen av ett systematiskt internkontroll- och riskramverk.

3 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Gagnef kommuns revisorer och lekmannarevisorer i kommunerna Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro fått i uppdrag att översiktligt granska ägarstyrning, samordning och intern kontroll avseende DVAAB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

DVAAB har hand om drift, utveckling, samordning, administration och planering av vatten-, avlopps- och avfallsverksamheterna. Anläggningarna ägs av kommunernas egna teknikbolag. DVAAB:s styrelse består av representanter från respektive ägarkommun. Bolagets VD är tillika VD i respektive kommuns teknikbolag. DVAAB ägs direkt eller indirekt till 25 procent vardera av kommunerna. I Leksand ägs VA-verksamheten av det kommunala teknikbolaget, medan Rättvik bedriver VA-verksamheten i förvaltningsform medan kommunerna Gagnef och Vansbro äger sina andelar i DVAAB direkt.

Kommunens revisorer och lekmannarevisorer har uppmärksammat risker kopplat till ägarstyrning och uppsikt, samt frågor kring ledning, styrning och samordning av den verksamhet som bedrivs i kommunernas teknikbolag och i det gemensamma driftbolaget. Vidare har risker uppmärksammats kopplat till hur arbetet med intern kontroll bedrivs.

Att ha en fungerande ägarstyrning är väsentligt för den samlade verksamheten. En fungerande ägarstyrning utgörs av väl utformade styrdokument, en utvecklad dialog mellan ägare/ägarens representant och bolag samt en ändamålsenlig återrapportering av ekonomi- och verksamhetsresultat till ägaren.

4 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om ägarstyrningen och uppsikten över DVAAB är ändamålsenlig och sker i enlighet med kommunallagens krav.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

1. Finns ett aktuellt och tydligt ägardirektiv för DVAAB som styr verksamheten?
2. Utövar kommunerna en systematisk uppsikt över DVAAB genom ägardialoger och rapportering?
3. Är ansvarsfördelningen mellan ägarna och DVAAB:s styrelse tydlig och dokumenterad?
4. Finns ett systematiskt arbete med intern kontroll i DVAAB (riskanalyser, internkontrollplan)?
5. Rapporterar DVAAB till ägarna på ett sätt som möjliggör uppföljning av mål och ekonomi?

4.1 Avgränsning

Granskningen omfattar respektive kommuns övergripande ägarstyrning och uppsikt, samt översiktligt respektive teknikbolag och driftbolags arbete inom ramen för revisionsfrågorna. Revisionsobjekt är respektive kommuns kommunstyrelse i dess roll som ägare och utövare av uppsikt över DVAAB. DVAAB:s styrelse berörs i den mån dess förutsättningar för styrning påverkas av ägarstyrningen.

5 Revisionskriterier

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap. 6, 9 §§
- Aktiebolagslagen (2005:551), 8 kap, 4,6,29 §§§
- Ägardirektiv, bolagsordning och VD-instruktion
- God sed för kommunal bolagsstyrning (SKR:s vägledningar)
- Eventuella interna styrdokument (policy för ägarstyrning)

6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av:
  - Ägardirektiv för DVAAB, GTAB, LVAB, RVAB och VTAB
  - Bolagsordning för DVAAB
  - Verksamhetsplan för DVAAB 2025–2030 samt 2026–2030
  - Årsredovisning för DVAAB 2024
  - VD-instruktion för DVAAB
  - Delårsbokslut från augusti 2025 för DVAAB, GTAB, LVAB, RVAB och VTAB
  - Sammanträdesprotokoll
  - Budget 2025 och 2026 för DVAAB
  - Kundundersökning 2025
  - Uppdrags- och samarbetsavtal mellan DVAAB, GTAB, LVAB, RVAB och VTAB
- Intervjuer med VD och styrelseordförande för DVAAB, kommundirektörer för kommunerna Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro, kommunstyrelseordföranden för Rättvik och Vansbro, samt styrelseordföranden för teknikbolagen Gagnef Teknik AB, Rättvik Vatten och Avfall AB, och Leksand Vatten AB.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av de intervjuade.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 AVSNITT ÄGARDIREKTIVETS AKTUALITET OCH TYDLIGHET

Kommunallagen (10 kap. 3 §) ställer krav på att det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet ska framgå av bolagsordningen och att ägardirektiv kan beslutas av bolagsstämman för att ge styrning. SKR:s principer[2] betonar att ägardirektiv är ett centralt verktyg för att tydliggöra ägarens förväntningar och komplettera bolagsordningen. Ett aktuellt och tydligt ägardirektiv är avgörande för att bolagsstyrelsen ska kunna verka i linje med ägarens mål och för att skapa transparens och legitimitet i styrningen.

Detta avsnitt avser att bedöma aktualiteten och tydligheten i ägardirektiven för DVAAB och teknikbolagen i respektive kommun, samt hur väl styrdokumenten ger förutsättningar för en tydlig och samordnad ägarstyrning. Granskningen omfattar bolagens ägardirektiv, kompletterande styrdokument och verksamhetsplaner, samt intervjuer med relevanta nyckelpersoner och representanter för bolagen.

7.1.1 Organisationsstruktur

VA- och avfallsverksamheten bedrivs genom en modell där den operativa driften är samlad i DVAAB, medan respektive kommun genom sina teknikbolag äger och finansierar anläggningarna samt bereder och lämnar förslag till taxor, budget och investeringsbeslut. Teknikbolagen äger VA-anläggningar och ansvarar för avfall enligt lag, DVAAB utför uppdraget åt dem.

Teknikbolagen ansvarar även för att underställa principiella beslut till kommunfullmäktige. Denna konstruktion innebär att drift och ägarstyrning vilar i två parallella logiker:

a) en gemensam driftorganisation och
b) fyra separata ägarstrukturer.

7.1.2 Ägardirektiv för Dalavatten och Avfall AB, status och innehåll

Ägardirektivet för DVAAB godkändes av samtliga fyra kommunfullmäktigen mellan maj och september 2024 och fastställdes av bolagsstämman den 19 juni 2024. Ägardirektivet beskriver bolagets övergripande syfte, målområden och principer för verksamheten och utgör därmed en etablerad del av styrstrukturen. Granskningen visar dock att ägardirektivet endast genomgått begränsade sakliga förändringar över tid.

Rättviks, Gagnefs och Vansbro kommuner äger sina andelar direkt i bolaget, medan Leksands kommun äger det helägda bolaget Leksand Vatten AB, som i sin tur är delägare i DVAAB[3].

Ägardirektivets avsnitt om ändamål beskriver bolagets uppdrag, vilket omfattar vattenförsörjning, avloppshantering, avfallshantering, drift och underhåll samt att tillhandahålla kompetensstöd till ägarna. I direktivet anges även sex målområden –

[2] Sveriges Kommuner och Regioner, 2020, ISBN: 978-91-7585-900-2
[3] Ägardirektiv för Dala Vatten och Avfall AB, antaget av kommunfullmäktige, daterat 2024-10-11

ekonomi, miljö, leveranssäkerhet, information och dialog, gemensamma regelverk samt kompetens. Ägardirektivet saknar tydliga mätbara nyckeltal (KPI:er) och mål.

7.1.3 Ägardirektiv för teknikbolag, status och innehåll

En jämförelse mellan teknikbolagens och DVAAB:s ägardirektiv visar att det finns vissa gemensamma utgångspunkter, men också betydande skillnader i aktualitet, detaljeringsgrad och utformning. Dessa skillnader påverkar både graden av harmonisering mellan kommunerna och tydligheten i de styrsignaler som ges till bolagen.

Teknikbolagens ägardirektiv är riktade till teknikbolagen som ägare av anläggningarna, men påverkar indirekt styrningen av DVAAB genom deras roll som beställare. Rättvik Vatten och Avfall AB har ett uppdaterat och detaljerat ägardirektiv från 2024, med tydliga krav på bland annat ägarråd två gånger per år, minnesanteckningar, strukturerad informationsskyldighet samt specificerade underställnings- och rapporteringskrav.

De övriga tre teknikbolagen; Gagnef Teknik AB, Leksand Vatten AB och Vansbro Teknik AB har däremot direktiv som är omkring tio år gamla och saknar senare revidering. Dessa dokument innehåller mer övergripande skrivningar, saknar flera komponenter som förekommer i Rättviks direktiv (till exempel formaliserad uppsiktsstruktur, krav på ägarråd och detaljerade rapporteringsrutiner) och ger därmed en lägre detaljeringsgrad och mindre styrande kravbild. Dessa skillnader gör att en gemensam driftorganisation måste förhålla sig till fyra separata kravbilder. Det leder till variation i beställarroll, uppsikt och rapportering, vilket i sin tur försvårar en sammanhållen ägarstyrning.

Likt DVAAB:s ägardirektiv anger samtliga teknikbolagsdirektiv att verksamheterna ska drivas enligt god sed för kommunal bolagsstyrning, i enlighet med SKR:s rekommendationer, och att kommunstyrelsernas uppsiktsplikt enligt kommunallagen ska säkerställas. Direktiven betonar även långsiktighet och krav på samverkan med DVAAB, bland annat genom strävan efter gemensamma regelverk för att möjliggöra samordningsfördelar för bolagets kunder.

7.1.4 Bolagsordning och VD instruktion

Som grundläggande styrdokument finns både bolagsordning och VD-instruktion för DVAAB, vilka tillsammans klargör bolagets formella ramar och ansvarsfördelning. VD-instruktionen fastslår att VD ansvarar för den löpande förvaltningen enligt aktiebolagslagen och styrelsens riktlinjer samt anger vilka frågor som ska beslutas av styrelsen respektive av VD. Exempelvis ska styrelsen besluta om köp eller försäljning av anläggningstillgångar och leasingavtal som överstiger 2 miljoner kronor. VD är ålagd att fortlöpande informera styrelsen om bolagets verksamhet, rapportera enligt rapportinstruktionen och säkerställa att kommunfullmäktige i Gagnef, Leksand, Rättvik och Vansbro ges möjlighet att yttra sig innan beslut av principiell beskaffenhet eller större vikt fattas.

Bolagsordningen reglerar att DVAAB ansvarar för VA-tjänster, avfallshantering, drift, skötsel, administration, upphandling och kundservice åt ägarkommunerna och deras dotterbolag. Den tydliggör även att kommunfullmäktige ska ges tillfälle att ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas, vilket innebär att ägarnas insyn och kontroll säkerställs genom formellt fastställda beslutsvägar.

Vidare anges i bolagsordningen att DVAAB:s årsstämma ska behandla årsredovisning, revisionsberättelse samt lekmannarevisorernas granskningsrapport, vilket säkerställer att både den formella revisionen och lekmannarevisionens iakttagelser tas upp i det högsta beslutande bolagsorganet.

7.1.5 Uppdrags- och samarbetsavtal mellan teknikbolagen och DVAAB[4]

Som ett centralt kompletterande styrdokument finns ett gemensamt ”Uppdrags- och samarbetsavtal” mellan VTAB, GTAB, LVAB och RVAB och DVAAB (daterat 2024-03-13). Avtalet reglerar det formella uppdraget från teknikbolagen till DVAAB avseende drift, skötsel, underhåll, administration och kundhantering inom VA och avfall. Det bekräftar att teknikbolagen är huvudmän och ansvarar för anläggningar, investeringar och försäkringar, medan DVAAB är utförare.

Avtalet reglerar även ersättningsmodell, budgetprocess, rapportering, myndighetskontakter och fullmakter. Avtalet gäller till 2025-12-31 och förlängs automatiskt med fem år om det inte sagts upp ett år före avtalstidens utgång.

Avtalet är ett viktigt styrdokument som kompletterar ägardirektivet men saknar komponenter kopplade till intern kontroll, KPI:er, systematiskt riskarbete och strukturerad rapportering.

7.1.6 Verksamhetsplan och koppling till ägardirektiv

DVAAB:s verksamhetsplan[5] konkretiserar bolagets uppdrag och strategiska prioriteringar för perioden 2026–2030. Planen fastställs av bolagets styrelse, där samtliga teknikbolag är representerade. Den utgår från de sex målområden som även återfinns i ägardirektivet – ekonomi, miljö, leveranssäkerhet, information och dialog, gemensamma regelverk samt kompetens – och beskriver för varje mål både dess innebörd och hur måluppfyllelsen ska mätas i praktiken. Planen anger även att strategiska nyckeltal används för att följa upp de flesta målområden, vilket syftar till att skapa en mer strukturerad och systematisk uppföljning av verksamhetens utveckling.

7.1.7 Synpunkter från intervjuer

Ägardirektivet upplevs i grunden tydligt i syfte och huvuddrag, men flera aktörer bedömer att det behöver ses över och skärpas efter många års samverkan och förändrade förutsättningar. KPI:er och mätbara mål saknas eller är otydliga som del av ägarstyrningen, även om arbete pågår i DVAAB för att tydliggöra målsättningar i verksamhetsplaner. Samtidigt råder strukturell komplexitet mellan drift- och teknikbolag (bland annat samma VD-roll) som skapar risk för rollglidning och gör att styrsignaler inte alltid träffar rätt. Flera kommuner har påbörjat arbetsgrupper för översyn, och vissa har omtag/nytt antagande av direktivet, men det saknas harmonisering mellan kommunerna och mellan drift- och teknikbolagens direktiv.

För att stärka en gemensam och samordnad utveckling av ägarstyrningen har en arbetsgrupp etablerats, ledd av kommunchefen i Gagnef och med representanter från

[4] Dala vatten- och avfall, 2024-03-13
[5] Verksamhetsplan DVA 2026–2030

samtliga ägarkommuner. Arbetsgruppen arbetar med frågor kopplade till ägarstyrning, ägardirektiv och relaterade styrdokument. Information om arbetsgruppens uppdrag och inriktning presenterades vid det gemensamma ägarrådet för DVAAB i december.

Den operativa driften i DVAAB upplevs fungera väl, och intervjuerna beskriver organisationen som professionell, stabil och med hög teknisk kompetens.

7.1.8 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns ett aktuellt och tydligt ägardirektiv för DVAAB som styr verksamheten.

Bedömningen baseras på följande grunder:

- Ägardirektivet för DVAAB är formellt korrekt och aktuellt antaget 2024, med tydligt syfte, uppdrag, målområden och regler för rapportering.
- Innehållet är dock inte tillräckligt uppdaterat i sak och speglar inte dagens krav på styrning, lagstiftning och investeringsbehov.
- KPI:er och mätbara mål saknas, vilket begränsar möjligheterna till systematisk uppföljning och styrning.
- Skillnaderna mellan teknikbolagens ägardirektiv gäller främst innehåll och styrande funktion: flera saknar krav på ägarråd, strukturerad rapportering, tydlig uppsikt och definierade roller. Detta ger varierande styrsignaler och en ojämn beställarfunktion.
- Kommunerna efterfrågar tydligare förväntningar och modernare styrdokument, och lokala översyner har inletts, men gemensam styrning saknas fortfarande.
- Samarbetsavtalet tydliggör rollerna men saknar viktiga styrdelar (bl.a. intern kontroll, KPI:er och rapporteringskrav), vilket begränsar dess funktion som styrinstrument i ägarstyrningen.
- Verksamhetsplanen konkretiserar mål och nyckeltal, men dessa är inte formellt integrerade i ägardirektivet och ger därmed inte full styrningseffekt.

Sammanfattningsvis bedömer vi att ägardirektivet endast delvis är ändamålsenligt. Det saknar mätbara mål och KPI:er, är inte harmoniserat med teknikbolagens styrdokument och innehåller inte de centrala styrkomponenter som krävs för en enhetlig och effektiv ägarstyrning. Skillnaderna i teknikbolagens direktiv – särskilt avsaknaden av strukturerade krav på uppsikt, rapportering, ägarråd och tydliga roller – innebär att DVAAB får varierande styrsignaler och att beställarfunktionen blir ojämnt utvecklad. Uppdrags- och samarbetsavtalet tydliggör rollerna mellan teknikbolagen och DVAAB men saknar viktiga delar såsom intern kontroll, indikatorer och krav på uppföljning, vilket ytterligare förstärker behovet av en harmoniserad och moderniserad styrmodell.

7.2 AVSNITT KOMMUNERNAS UPPSIKT OCH ÄGARDIALOG

Enligt kommunallagen (6 kap. 9 §) har kommunstyrelsen en förstärkt uppsiktsplikt över kommunala bolag. SKR:s vägledning framhåller att uppsikten bör integreras med bolagsstyrningen och ske genom återkommande dialoger, strukturerad rapportering och uppföljning. Systematisk uppsikt är en förutsättning för att säkerställa att bolaget följer kommunens ändamål och att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande.

7.2.1 Iakttagelser

7.2.1.1 Ägardialogernas frekvens och dokumentation

Inom DVAAB används två särskilda begrepp för möten mellan ägare och bolag: ägarråd och ägardialoger.

Ägarråd avser dialog mellan ägarna och representanter för DVAAB samt styrelseordförande och vice ordförande i respektive teknikbolag och i DVAAB. I nuläget genomförs ägarrådet en gång per år, vanligtvis i december. Vid ägarrådet behandlas endast frågor som rör DVAAB.

Ägardialoger avser de avstämningsmöten som hålls mellan respektive teknikbolags ägare och representanter för DVAAB samt ordförande och vice ordförande i teknikbolagens styrelser. Dessa möten företas efter behov, och frekvensen varierar därför mellan GTAB, LVAB, RVAB, och VTAB. Dagordningen innefattar vanligtvis ekonomi, taxor, verksamhetsstatur samt pågående eller planerade investeringar. Dessa dialoger protokollförs inte formellt, men deltagarna får ta del av minnesanteckningar som distribueras av bolagets sekreterare för att säkerställa att identifierade åtgärder och behov följs upp inför nästa möte.

Från DVAAB:s sida har det kommunicerats att det pågår överväganden om att revidera styrelsens styrande dokument för att framöver möjliggöra formell protokollföring av ägardialogerna. Frågan kommer enligt uppgift att lyftas av VD till ägarna för ställningstagande.

7.2.1.2 Skillnader mellan kommunerna

Under granskningen framkommer att kommunerna tillämpar olika former av uppsikt över DVAAB. Gagnef, Leksand och Vansbro använder i huvudsak informella rutiner, medan Rättvik har etablerat en formaliserad uppsiktsprocess med årshjul och särskilda uppsiktsmöten i november och december. Vid dessa möten informerar kommunen DVAAB:s VD om relevanta förhållanden, samtidigt som VD redovisar aktuella nyckeltal för ekonomi och verksamhet. Den formaliserade processen utgår från kommunens Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt[6], som beskriver hur kommunstyrelsen ska utöva uppsikten över nämnder och bolag. För bolagen anges dessutom sex frågeområden som kommunstyrelsen ska beakta i sin uppsikt och som kommunfullmäktige tar ställning till inom ramen för årsvisa beslut om måluppfyllelse och ändamålsenlighet.

[6] Antaget av kommunstyrelsen, 2025-02-11

7.2.1.3 Identifierade brister

Styrelseprotokoll visar att protokoll regelbundet skickas till kommunstyrelserna och att ekonomiska rapporter och delårsbokslut löpande lämnas. Årsstämman har genomförts enligt formella krav, inklusive beslut om resultatdisposition, ansvarsfrihet och arvoden. Delårsrapporterna för DVAAB och teknikbolagen innehåller relevanta ekonomiska nyckeltal, prognoser och status för större investeringar.

Trots detta saknas en formaliserad och enhetlig uppsiktsprocess, såsom ett gemensamt årshjul med fasta kontrollpunkter, protokollförda åtgärdsloggar och en årlig ändamålsprövning i kommunstyrelserna.

7.2.2 Synpunkter från intervjuer

Det framkommer att det finns återkommande ägardialoger och kommunerna tar del av protokoll och rapporter. Rättvik framstår som längst kommen med formaliserad uppsikt och årshjul där VD medverkar och KS löpande informeras. Leksand beslutar årligen att uppsiktsplikten är uppfylld utifrån fastställda inrapporteringskrav. Gagnef och Vansbro beskriver tät dialog, men arbetet med formaliserad uppsikt (årshjul, kontrollpunkter och enad struktur) är delvis pågående och varierar mellan kommunerna.

Ägardialogerna beskrivs ibland som informationsmöten med begränsat utrymme för styrning och strategiska avvägningar. Minnesanteckningar förekommer, men distributionen är ojämn.

7.2.3 Bedömning

Vår bedömning är att kommunerna **endast delvis** utövar en systematisk uppsikt över DVAAB genom ägardialoger och rapportering

Bedömningen baseras på följande grunder:

- Uppsikten fungerar i praktiken men saknar den struktur, enhetlighet och formaliserade processer som krävs för att ge en samlad och strategiskt styrande ägardialog.
- Ägardialogerna är etablerade men inte tillräckligt styrande. Ägardialogerna fyller i huvudsak en operativ funktion (lägesbilder ekonomi/drift, åtgärdsuppföljning, taxe-/investeringsunderlag på väg mot beslut), medan strategiska vägval ska behandlas i ägarråd; dagens praktik blandar delvis dessa roller.
- Avsaknaden av ett gemensamt årshjul försvårar samordnad ägarstyrning.
- Kommunerna efterfrågar själva mer strukturerad och styrande uppsikt.
- Minnesanteckningar förekommer, men distributionen är ojämn. Detta innebär att deltagare inte alltid får samma informationsunderlag, vilket kan påverka möjligheterna till likvärdig uppföljning mellan kommunerna.

Initiativet till samordning måste komma från ägarkommunerna. Ägarrådet är det strategiska forum där ägaridé, gemensamma mål och samordnade principer beslutas fram. Ägardialogerna är det operativa forum där uppsikten sker och där DVAAB:s leverans följs

upp mot dessa mål. Tillsammans säkerställer dessa forum att styrningen blir aktiv, samordnad och långsiktig och att DVAAB får enhetliga och tydliga styrsignaler från samtliga ägarkommuner.

Sammanfattningsvis bedömer vi att uppsikten över DVAAB i grunden är aktiv men saknar likvärdig struktur, systematik och dokumentation, vilket enligt vår bedömning kan leda till fragmenterad uppföljning och begränsade möjligheter till samordnad och styrande ägardialog mellan de fyra ägarkommunerna.

Om varje kommun har sin egen uppsiktsmodell, men inte en gemensam ägaridé eller gemensamma mål, får DVAAB fyra olika signaler. Detta gör det omöjligt för bolaget att agera strategiskt eller planera långsiktigt. Endast ägarkommunerna kan skapa samsyn genom att besluta om en gemensam viljeinriktning och mål för DVAAB, vilket i sin tur möjliggör en samordnad och effektiv uppsiktsmodell.

7.3 Avsnitt Ansvarsfördelning mellan ägare, styrelse och VD

Aktiebolagslagen (8 kap. 4 och 6 §§) anger att styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning, medan ägarna utövar sitt inflytande via bolagsstämman. SKR:s principer betonar vikten av en tydlig rollfördelning mellan ägare, styrelse och företagsledning för att undvika gränsdragningsproblem. Dokumenterade instruktioner, såsom VD-instruktion och arbetsordning, är centrala för att klargöra ansvar och befogenheter.

7.3.1 Iakttagelser

7.3.1.1 Formell ansvarsfördelning i styrdokument

Av bolagsordning[7] framgår att kommunfullmäktige i samtliga fyra kommuner har ett obligatoriskt ställningstagande i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Vidare framgår även att fullmäktige ska godkänna alla ändringar i bolagsordningen, samt ansvara för att utse två ledamöter vardera till DVAAB:s styrelse.

Enligt samma bolagsordning ska styrelsen ansvara för bolagets övergripande förvaltning, och styrning av:

- verksamhetens inriktning (VA och avfall)
- drift, skötsel och förvaltning av ägarnas anläggningar
- kundservice, ekonomi, upphandling och administration inom VA och avfall

Styrelsen ska även säkerställa efterlevnad av offentlighetsprincipen, revision, och att ägarnas insynsrätt uppfylls.

I VD-instruktionen[8] fastställs att styrelsen ska besluta om alla frågor som inte ingår i löpande förvaltning. Detta inkluderar:

- fastställande av årsredovisning och budget
- investeringar och leasingavtal över 2 miljoner kronor

[7] Antagen av årsstämma 2021-05-06 § 11
[8] Antagen 2024-12-04

- köp/försäljning av fast egendom
- långfristig finansiering och kreditupptag
- större avtal, policyfrågor och organisationsförändringar

Allt som ingår i löpande förvaltning faller under VD:s mandat, och är således sådant som VD själv kan fatta beslut om. Enligt VD-instruktionen är det VD:s ansvar att:

- leda den dagliga verksamheten
- verkställa styrelsens beslut
- sköta bolagets bokföring och medelsförvaltning enligt lag
- ingå avtal inom löpande förvaltning
- besluta om projekt och anläggningstillgångar upp till 2 miljoner kr
- anställa, omplacera, och säga upp personal
- hantera arbetsgivarfrågor
- fatta brådskande beslut i frågor som normalt ska fattas av styrelsen (styrelsen ska då informeras skyndsamt)

Vidare åläggs VD att löpande informera styrelsen om bolagets verksamhet, bereda ärenden inför styrelsens sammanträden och säkerställa att kommunfullmäktige ges möjlighet att yttra sig i frågor av principiell beskaffenhet eller större vikt. VD har även rätt att delegera beslutanderätt till annan tjänsteman inom bolaget och utfärda fullmakter inom ramen för sin behörighet, men ansvarar samtidigt för att sådan delegering sker med tillräcklig kontroll och uppföljning.

Verksamhetsplanerna[9][10] samt delårsboksluten visar att teknikbolagen beslutar om investeringar medan DVAAB ansvarar för drift och samordning.

7.3.1.2 Praktisk tillämpning

Intervjuerna visar att det i praktiken råder oklarheter kring ansvarsfördelningen mellan kommunerna, teknikbolagen och DVAAB vid flera typer av beslut. Parterna har ibland olika uppfattningar om vilka frågor som är att betrakta som principiella och därmed ska beslutas av samtliga fyra kommunfullmäktigen enligt bolagsordningen. Otydligheterna rör framför allt områden som källsortering, vattenförsörjning och fastighetsnära insamling, där rollerna mellan beställare och utförare överlappar.

7.3.1.3 Risker och utmaningar

I den nuvarande organisationsmodellen innehar samma person VD-rollen i både DVAAB och respektive teknikbolag. Detta innebär att frågor som rör både driftbolagets operativa verksamhet och teknikbolagens ägar- och investeringsperspektiv hanteras inom samma ledningsfunktion.

Intervjuer visar att information, beslutsunderlag och ärendeberedning tas fram och fördelas inom denna gemensamma VD-funktion. Det framkommer även att styrelserna i driftbolaget

[9] Bilaga § 28 Verksamhetsplan 2025–2030
[10] Verksamhetsplan DVA 2026–2030

och teknikbolagen i vissa fall får tillgång till underlag som skiljer sig åt beroende på frågans karaktär och vilken bolagsnivå den avser.

7.3.1.4 Synpunkter från intervjuer

Intervjuerna bekräftar att styrdokumenten (bolagsordning, VD-instruktion, ägardirektiv) ger en formellt tydlig ansvarsfördelning, men att betydande gråzoner uppstår i praktiken. Dessa uppstår framför allt där teknikbolagens beställaransvar möter DVAAB:s utföraransvar och därpå följande mandatfrågor, särskilt i frågor som rör dagvatten, exploatering och hushållsnära insamling. Flera aktörer bedömer ansvarsfördelningen som ”tydlig i grunden”, men konstaterar att tajming, mandatförståelse och formella beställningar behöver stärkas för att undvika oklara beslutskedjor mellan fyra kommuner och flera bolagsnivåer.

7.3.2 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns en tydlig och dokumenterad ansvarsfördelning mellan ägarna och DVAAB:s styrelse.

Bedömningen baseras på följande grunder:

- Styrdokumenten är formellt tydliga, men ger inte ett tillräckligt stöd för ansvarsfördelningen i praktiken.
- Gråzoner uppstår i skärningspunkten mellan kommun, teknikbolag och DVAAB, vilket påverkar tydligheten i roller och mandat.
- Teknikbolagens beställarroll är otydlig och varierar mellan kommunerna, vilket påverkar DVAAB:s styrbarhet.

Sammantaget bedömer vi att ansvarsfördelningen är formellt tydlig men praktiskt otillräcklig. Även om ansvarsfördelningen är formellt tydlig uppstår betydande gråzoner i praktiken, särskilt i skärningspunkten mellan teknikbolagens beställarroll och DVAAB:s utförarroll. Den flerdubbla VD-funktionen skapar samordningsfördelar men innebär också att ärendeberedning, rapportering och prioritering koncentreras till en och samma funktion, vilket riskerar att försvaga rollseparationen mellan ägare och utförare.

För att modellen ska fungera väl krävs dock att ägarna har en gemensam och tydlig ägaridé, harmoniserade styrdokument och gemensamma mål. Saknas dessa förutsättningar ökar risken för rollglidning och otydliga beslutsvägar, eftersom VD förväntas balansera flera olika styrsignaler från fyra ägarkommuner.

7.4 AVSNITT INTERN KONTROLL OCH RISKHANTERING

Enligt aktiebolagslagen (8 kap. 29 §) ska styrelsen säkerställa att bolaget har en betryggande organisation och kontroll över verksamheten. SKR:s vägledning understryker att intern kontroll är en del av god bolagsstyrning och bör omfatta riskanalyser, internkontrollplan och löpande uppföljning. Ett strukturerat arbete med intern kontroll är avgörande för att förebygga risker och säkerställa kvalitet i verksamheten.

7.4.1 Iakttagelser

7.4.1.1 Status för internkontrollplan

Vid tidpunkten för granskningen saknas en beslutad internkontrollplan för DVAAB. Av bolagets verksamhetsplan framgår att en sådan plan först ska tas fram under det fjärde kvartalet 2025 och avses gälla för verksamhetsåret 2026. I styrelsens protokoll från maj 2025 noteras dessutom att det inte finns något att rapportera under punkten risk- och internkontroll[11], vilket bekräftar att ett systematiskt internkontrollarbete ännu inte är etablerat.

7.4.1.2 Riskanalys och riskregister

I delårsboksluten för VTAB[12], RVAB[13] och GTAB[14] nämns finansiella risker på hög nivå, men saknar struktur för riskanalys och uppföljning. Ägardirektivet för DVAAB[15] hänvisar endast till "god sed" och innehåller inga krav på intern kontroll.

DVAAB har inte tagit fram en riskanalys för år 2025. Detta bekräftas under intervjuer.

7.4.1.3 Rapportering av risker och intern kontroll

Av intervjuerna framgår att styrelsen i dagsläget för diskussioner om olika typer av risker, bland annat sådana kopplade till samordningsfördelar och säkerhet. Det saknas dock både ett formellt riskregister och en strukturerad kontrollplan. På styrelsens dagordning finns visserligen en återkommande punkt för risk- och internkontroll, men den används främst för att lyfta akuta frågor. Ett systematiskt internkontrollarbete, där väsentliga risker identifieras, värderas, hanteras och följs upp på ett enhetligt sätt, är ännu inte etablerat.

7.4.1.4 Kritiska riskområden

På frågan om vilka strategiska utmaningar som bedöms vara mest kritiska de kommande tre till fem åren lyfts flera områden. Bland de mest återkommande nämns taxe- och investeringsnivåer, investeringstakt och förnyelsebehov, IT-säkerhet och digitalisering, beredskap och kontinuitetshantering, samt ett tydligt behov av ökad samordning mellan kommunerna för att kunna möta dessa krav på ett mer enhetligt och långsiktigt sätt.

7.4.2 Synpunkter från intervjuer

En beslutad internkontrollplan och formella riskanalyser har saknats i DVAAB, men arbete pågår för att fastställa IK-plan (målsatt beslut i tidigt 2026). Flera respondenter uttrycker förvåning över att IK-plan inte funnits och betonar behovet av strukturerat riskarbete med uppföljning, särskilt mot bakgrund av säkerhet/beredskap, IT-intrång, klimatpåverkan/tillskottsvatten, förnyelsetakt och finansieringsrisker. Teknikbolagssidan efterfrågar också utvecklingsbehov, bland annat försörjningsrisker (gammalt VA-nät, monopolberoenden på avfall) och att riskfrågor inte alltid lyfts systematiskt i ägardialogerna.

[11] Sammanträdesprotokoll 2025-05-21
[12] Vansbro Teknik AB delårsbokslut 2025-08-31, daterat 2025-09-12
[13] Rättvik Vatten och Avfall AB delårsbokslut 2025-08-31, daterat 2025-09-12
[14] Gagnef Teknik AB delårsbokslut 2025-08-31, daterat 2025-09-12
[15] Ägardirektiv för Dala Vatten och Avfall AB, antaget av kommunfullmäktige, daterat 2024-10-11

7.4.3 Bedömning

Vår bedömning är att det **inte** finns ett systematiskt arbete med internkontroll i DVAAB.

Bedömningen baseras på följande grunder:

- Intern kontroll är inte etablerad och når inte en acceptabel nivå
- Avsaknad av riskanalys och riskregister innebär bristande riskstyrning
- Risk- och internkontrollarbete är ad hoc och saknar struktur
- Väsentliga riskområden saknar systematisk hantering

Sammanfattningsvis bedömer vi att DVAAB vid granskningstillfället saknar en fungerande intern kontrollmiljö, då internkontrollplan, riskanalys och riskregister inte finns på plats, vilket innebär betydande styrnings-, säkerhets- och verksamhetsrisker i en samhällskritisk verksamhet med ökande krav på beredskap, säkerhet och finansiering. Sammantaget bedömer vi därför att internkontrollarbetet behöver etableras som ett återkommande och systematiserat moment i styrningen för att säkerställa en robust verksamhet och en ändamålsenlig riskhantering.

7.5 Avsnitt Rapportering och uppföljning av mål och ekonomi

Kommunallagen (6 kap. 9 §) och SKR:s principer kräver att bolagen medverkar i ägarens uppsiktsutövning genom att tillhandahålla relevant information. Rapporteringen ska ge underlag för att bedöma om bolaget uppfyller ägarens ändamål och mål samt ge insyn i ekonomi och risker. SKR:s vägledning rekommenderar att rapporteringen regleras i ägardirektiv och att den är tydlig, strukturerad och återkommande.

7.5.1 Iakttagelser

7.5.1.1 Krav enligt DVAAB:s ägardirektiv

Ägardirektivets elfte avsnitt reglerar bolagets informationsskyldighet. Där anges att DVAAB ska hålla kommunerna väl informerade om verksamheten och löpande tillhandahålla budgetinformation, ekonomisk uppföljning och verksamhetsuppföljning. Direktivet specificerar även vilka handlingar som ska lämnas till ägarna, nämligen:

a) en ekonomisk och verksamhetsmässig rapport per tertial vilken skall vara relaterad till innevarande års budgeterade verksamhet
b) protokoll från bolagsstämma
c) protokoll från styrelsesammanträde
d) Bolagets årsredovisning
e) Revisionsberättelse
f) granskningsrapport

7.5.1.2 Nuvarande rapporteringsformat

DVAAB:s nuvarande rapporteringsformat följer en formell struktur med årsredovisningar och delårsrapporter. I DVAAB:s årsredovisning för 2024[16] och delårsbokslut för 2025[17] finns resultat, prognoser, balansräkning, soliditet, låneskuld och investeringsutfall. Vidare går det att finna viss information om kvalitet och arbetsmiljö i kundundersökningar och HR-bokslut. Kundundersökningen[18] ger kvalitetsindikatorer för målområden som information och leveranssäkerhet. Budgeten för 2026[19] visar intäkter, kostnader och fördelning.

7.5.2 Synpunkter från intervjuer

Det finns en rapportinstruktion som reglerar VD:s rapporteringsskyldighet enligt VD-instruktionen. Intervjuerna visar dock att nuvarande rapportering, trots formella krav, upplevs sakna en integrerad modell där mål, KPI:er, risk, åtgärder och prognoser presenteras samlat. Flera aktörer efterfrågar exempelvis trafikljusmodeller, åtgärdsplaner, benchmarking (till exempel VASS) samt konsekvensanalyser inför taxebeslut.

Taxeförslag tas fram av DVAAB men bereds och beslutas av teknikbolagen innan de underställs kommunfullmäktige. Mot denna bakgrund upplever flera intervjuade att underlagen för taxor och investeringar inte alltid är tillräckligt fylliga eller pedagogiska för att stödja beredning och politisk förankring.

DVAAB tar fram beslutsunderlag och investeringsförslag som teknikbolagen använder i sina ägarroller. Intervjuerna visar att vissa teknikbolagsstyrelser har utvecklat egna mallar för investeringsunderlag, medan DVAAB uppger att KPI-paket och jämförelser delvis förekommer men inte är formaliserade i ägardirektivet. DVAAB framhåller att uppföljning av infrastrukturberoende mål och nyckeltal ske kommunvis, medan övergripande mål som ekonomi, kompetens samt information och dialog kan följas på DVAAB-nivå.

DVAAB uppger att flertalet omfattande förändringar av styrande lagstiftning har lett till att vissa nyckeltal är svåra att målsätta i nuläget. Exempelvis har det kommunala övertagandet av insamlingsansvar för förpackningar 2024 medfört att flera indikatorer fortfarande befinner sig i en etableringsfas där stabila målvärden ännu inte kan fastställas.

[16] Årsredovisning för Dala Vatten och Avfall AB räkenskapsåret 2024
[17] Dala Vatten och Avfall AB delårsbokslut 2025-08-31, daterat 2025-09-12
[18] Bilaga § 11 Kundundersökning mars 2025
[19] Bilaga § 12 DVAAB Budget 2026 250312

7.5.3 Bedömning

Vår bedömning är att det DVAAB **endast delvis** rapporterar till ägarna på ett sätt som möjliggör en fullgod uppföljning av mål och ekonomi.

Bedömningen baseras på följande grunder:

- Formella rapporteringskrav uppfylls, men funktionell styrning saknas.
- Avsaknad av KPI: er och målvärden försvagar målstyrningen. I granskningen särskiljs verksamhetsmål (exempelvis leveranssäkerhet, miljö, information och dialog) från finansiella mål (såsom soliditet, självfinansieringsgrad och investeringsnivåer). Flera finansiella mål saknar dock definierade målvärden, vilket begränsar möjligheten till strategisk styrning och långsiktig ekonomisk planering.
- Rapporteringen är fragmenterad och saknar en samlad ägarrapport.
- Avsaknad av strukturerad riskrapportering försvårar kontroll och uppföljning.
- Underlag för taxor och investeringar är inte tillräckligt för politisk förankring.
- Saknar jämförelser och benchmark som stöd för ägarstyrningen.
- Variation i prognossäkerhet begränsar rapporternas användbarhet.

Sammanfattningsvis bedömer vi att DVAAB uppfyller de formella rapporteringskraven, men frånvaron av KPI:er, målvärden, integrerad måluppföljning och systematisk riskrapportering innebär att ägarna inte får det samlade och styrande beslutsunderlag som krävs för att bedöma verksamhetens måluppfyllelse, effektivitet och ekonomiska hållbarhet.

Som lärande exempel kan nämnas att flera kommunala VA- och avfallsorganisationer i Sverige har valt modeller med gemensamt ägarforum och harmoniserade ägardirektiv, i linje med SKR:s vägledningar om god bolagsstyrning.

SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningen visar att styrningen av DVAAB präglas av flera strukturella utmaningar som sammantaget begränsar kommunernas möjlighet att agera som en enhetlig ägare. Dessa utmaningar återfinns på flera nivåer i styrdokument, i uppsiktsprocesser, i rollfördelning och i rapportering och förstärks av att verksamheten bedrivs genom både teknikbolag och ett gemensamt driftbolag.

I intervjuerna framkom att styrningen på ägarnivå varierar mellan kommunerna. Detta beskrivs av flera intervjuade som en utmaning, främst eftersom olika prioriteringar och arbetssätt kan försvåra en långsiktigt samordnad styrning av bolaget.

När det gäller styrdokumenten är ägardirektivet för DVAAB aktuellt och gemensamt antaget, men saknar fortfarande KPI:er och mätbara mål som del av ägarstyrningen. Avsaknaden av indikatorer gör att ägarna saknar ett gemensamt, formaliserat sätt att följa upp måluppfyllelse och att knyta rapportering och uppsikt till konkreta resultat.

Teknikbolagens ägardirektiv skiljer sig dessutom åt i innehåll och detaljeringsgrad, vilket innebär att driftorganisationen möter olika krav och styrsignaler från respektive kommun.

Samarbetsavtalet mellan teknikbolagen och DVAAB fungerar som grundläggande reglering av roller och uppdrag, men saknar centrala styrdelar såsom mätbara mål, KPI:er, formella krav på uppföljning och strukturerad rapportering. Därmed kompletterar det ägardirektivet men skapar ingen gemensam modell för ägarstyrning.

Uppsikten över DVAAB är etablerad i samtliga kommuner, men omfattning och struktur varierar avsevärt. Rättvik har en formaliserad process med årshjul och tydliga rapporteringspunkter, medan övriga kommuner främst använder informella rutiner. Detta leder till skilda krav på rapportering och olika tidpunkter för uppföljning, vilket försvårar samordnade styrsignaler.

Ansvarsfördelningen är formellt tydlig enligt bolagsordning, VD-instruktion och samarbetsavtal, men i praktiken uppstår otydligheter i gränssnittet mellan beställarrollen i teknikbolagen och utförarrollen i DVAAB. Den gemensamma VD-funktionen innebär att ärenden, beslutsunderlag och rapportering bereds inom samma ledningsfunktion, något som enligt intervjuerna både underlättar operativ samordning och samtidigt skapar osäkerhet kring rollfördelning och mandat.

Arbetet med intern kontroll och riskhantering är ännu inte fullt utvecklat. Det saknas en fastställd internkontrollplan samt en systematiserad och dokumenterad riskanalys för verksamheten, trots att verksamhetens karaktär ställer ökade krav på riskstyrning och beredskap.

Rapporteringen fungerar i huvudsak, men intervjuerna efterfrågar en mer integrerad modell där mål, KPI:er, risker, prognoser och åtgärder redovisas samlat. Bristen på KPI:er i ägardirektivet och avsaknaden av tydliga uppföljningskrav i samarbetsavtalet begränsar möjligheterna att koppla DVAAB:s rapportering till ägarnas uppföljningsansvar.

Sammanfattningsvis visar granskningen att ägarstyrningen inte är tillräckligt samordnad. Skillnader i styrdokument, varierande uppsiktsmodeller, otydlig beställarroll, avsaknad av KPI:er och otillräckliga krav i samarbetsavtalet gör att kommunerna inte fullt ut agerar som en gemensam ägare till en gemensam driftorganisation. För att ägarstyrningen ska nå samma nivå som driften krävs harmoniserade styrdokument, en stärkt beställarfunktion, en enhetlig uppsiktsstruktur och en integrerad rapporteringsmodell med mätbara mål och riskuppföljning.

Utifrån resultatet av vår granskning lämnar vi följande rekommendationer:

Ägarkommuner

- Etablera ett stärkt och mandatsatt ägarråd för strategiska frågor.
- Harmoniserar ägardirektiven för teknikbolagen.
- Formalisera och harmonisera uppsikten mellan kommunerna.
- Säkerställ att ägarrådet och ägardialogerna används enligt sin avsedda roll.
- Utveckla en gemensam modell för prioritering och finansiering av investeringar.

Teknikbolag

- Stärk teknikbolagens beställarfunktion. Med en stärkt beställarfunktion avses att respektive teknikbolag har en tydligt definierad roll, gemensamma processer för kravställning, prioritering av investeringar och systematisk uppföljning av DVAAB:s leveranser.
- Renodla och tydliggör rollerna mellan beställare och utförare.

DVAAB

- Inför en enhetlig, integrerad rapporteringsmodell.
- Påskynda etableringen av ett systematiskt internkontroll- och riskramverk.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Mikael Lindberg

Certifierad kommunal revisor

Said Ashrafi

Verksamhetsrevisor
Specialist infrastruktur

Såma Salih

Verksamhetsrevisor

Datum
2026-04-16

Dnr
KLK 2026/612 009

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Redovisning nr 1 av ej färdigbehandlade motioner 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

Föreslå kommunfullmäktige att besluta:

1. Godkänna redovisningen nr 1 av ej färdigbehandlade motioner 2026.

Sammanfattning

Två gånger per år ska en sammanställning av ej färdigbehandlade motioner redovisas för kommunfullmäktige.

Mottagandedag KF-sammanträde	**Diarienr**	**Motionär(er)**	**Ämne/Ärende**
2026-05-07	KLK 2026/484	Daniel Wenngren (S) Lars Erik Jonsén (S)	Motion ang. anslutning till VA-verksamhetsområde m.m.

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Datum
2026-05-04

Dnr
KLK 2026/158 000

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Meddelanden maj 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Lägga meddelandena till handlingarna.

Sammanfattning

KLK 2026.2052 Adven Siljan AB årsredovisning

KLK 2026.2544 Delårsrapport mars 2026 Överförmyndare i samverkan

KLK 2026.2277 Protokoll Hjälpmedelsnämnden 2026-04-16

KLK 2026.1963 Protokoll Nedansiljans samordningsförbund 2026-03-25

KLK 2026.2533 Protokoll VIA-nämnden 2026-04-23

KLK 2026.2479 Protokoll årsstämma Visit Dalarna 2026-04-16

KLK 2026.2053 Revisionsberattelse Adven Siljan AB

KLK 2026.2553 RSJAB protokoll 2026-02-23

KLK 2026.2016 Rättvik Vatten och Avfall AB RVAB Protokoll 2026-03-27

KLK 2026.1857 Sammanträdesprotokoll RFAB 2026-03-11

KLK 2026.1865 Sammanträdesprotokoll RFAB 2026-03-20, extra

Linn Engblom
Nämndsekreterare

Årsredovisning

för

Adven Siljan AB

559217-5128

Räkenskapsåret

2025-01-01 - 2025-12-31

Styrelsen och verkställande direktören för Adven Siljan AB avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2025-01-01 - 2025-12-31.

Förvaltningsberättelse

Ägarförhållanden

Adven Siljan AB ägs till 51% av Adven Sverige AB, org.nr 556702-9516 och till 24,5% av Siljansvik AB (publ), org.nr 556000-9374 samt till 24,5% av Rättvik kommun, org.nr 556692-0152. Adven Sverige AB är ett helägt dotterbolag till Adven Sverige Holding AB org nr 559094-8708 ett företag vilket ägs av det finska bolaget Adven Group Oy som är indirekt ägt av institutionella investerare.

Information om verksamheten

Sedan maj 2020 bedriver bolaget produktion och distribution av energi, i huvudsak fjärrvärme, inom Rättviks och Leksands kommuner. Företaget har sitt säte i Dalarnas län, Leksands kommun. Bolaget har inga anställda utan köper drift- och underhållstjänster samt adminstrativa tjänster från moderbolaget Adven Sverige AB.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Leverans av fjärrvärme uppgick under året till 84 (2024; 98) GWh. Produktionen sker till övervägande del med biobränsle vid Limhagen i Leksand, värmeverket i Rättvik och därutöver köps värme producerad vid delägda värmeanläggningen hos BIODAL Kraftvärme AB i Insjön. Under 2025 har 99 (2024; 99) % av produktionen skett med biobränsle och 1 (2024; 1) % med olja.

Antalet kunder var vid årets slut 811 st med totalt 1 101 mätpunkter. Totala investeringar för året uppgår till 6,7 (2024; 6,0) MSEK och avser i huvudsak reinvesteringar i produktionsanläggning och distributionsnät, samt ett antal nyanslutningar.

Förväntad framtida utveckling och väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Bolaget bedriver produktion och distribution av fjärrvärme, inom Rättviks och Leksands kommuner vilket fortsatt kommer att vara bolagets verksamhetsinriktning under 2026. Detta innebär arbete kring kärnaffären med kunden i fokus samt att kontinuerligt utveckla anläggningarna för effektivare produktion med minsta möjliga miljöpåverkan. Bolaget arbetar för en god nivå på kundarbetet och följer regelbundet upp kundernas nöjdhet.

Bolaget driver en långsiktig verksamhet, normalt med få risker i det korta perspektivet. De mest väsentliga risker som påverkar bolagets ekonomiska utveckling är;

- Likviditets- och finansieringsrisk
- Väderrisk
- Risk för haveri och otillgänglighet
- Prisrisk på bränslen och andra insatsvaror
- Förändringar i lagstiftning
- Motpartsrisk

Tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken

Bolaget bedriver tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet enligt Miljöbalken 9 kap 6 §. Bolagets verksamhet är i allt väsentligt tillståndspliktig. Tillstånd för verksamheten är lämnat enligt Miljöskyddslagen av Länsstyrelsen och gäller tills vidare. Tillstånden är en förutsättning för att kunna bedriva verksamhetan i nuvarande omfattning.
Av bolagets miljöpolicy framgår de översiktliga målen för att bidra till en bättre miljö. Bolaget verkar för att framställa energi med minimala miljöeffekter och med långsiktigt hållbara energislag. Bolaget

inger årligen miljörapport till tillsynsmyndigheten. Den miljöpåverkan som verksamheten medför sker framför allt genom utsläpp till luft i form av koldioxid och kväveoxid.

Flerårsöversikt (Tkr)	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**	**2021**
Nettoomsättning	94 964	98 140	78 397	69 279	67 395
Resultat före avskrivningar, EBITDA	33 382,0	28 197,0	26 707,0	32 702,0	28 575,0
EBITDA % av omsättning	35,2	28,7	34,1	47,2	42,4
Balansomslutning	525 111	526 653	547 110	567 138	579 848
Eget kapital	302 561	315 333	332 288	354 083	367 535
Soliditet (%)	57,6	60,1	60,9	62,6	63,6

För definitioner av nyckeltal, se Redovisnings- och värderingsprinciper.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

Fria vinstmedel	303 906 419
årets förlust	-2 423 415
	301 483 004
disponeras så att	
till aktieägare utdelas	12 940 000
i ny räkning överföres	288 543 004
	301 483 004

Styrelsen föreslås bemyndigas att besluta om tidpunkt då utdelningen skall betalas.

Styrelsen anser att förslaget är förenligt med försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § aktiebolagslagen enligt följande redogörelse:
Styrelsens uppfattning är därmed att vinstutdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav verksamhetens art, omfattning och risk ställer på storleken på det egna kapitalet, bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter. Alla belopp uttrycks i tusental svenska kronor där ej annat anges.

Resultaträkning
Tkr

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Nettoomsättning		94 965	98 141
Övriga rörelseintäkter		2 471	2 259
		97 436	**100 400**
Rörelsens intäker		**97 436**	**100 400**
Råvaror och förnödenheter		-46 051	-53 583
Övriga externa kostnader	2	-18 001	-18 620
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-30 324	-29 999
Övriga rörelsekostnader		0	-323
Rörelsens kostnader		**-94 376**	**-102 525**
Rörelseresultat	3	**3 060**	**-2 125**
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		1 844	1 684
Räntekostnader och liknande resultatposter	4	-7 522	-7 547
		-5 678	**-5 863**
Resultat efter finansiella poster		**-2 618**	**-7 988**
Bokslutsdispositioner	5	1 066	0
Resultat före skatt		**-1 552**	**-7 988**
Skatt på årets resultat	6	-871	633
Årets resultat		**-2 423**	**-7 355**

Balansräkning

Tkr

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	7	50 925	53 594
Goodwill	8	22 145	27 569
		73 070	**81 163**
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och markanläggningar	9	26 814	27 509
Maskiner och andra tekniska anläggningar	10	305 208	315 748
Inventarier, verktyg och installationer	11	4 254	4 890
Pågående nyanläggningar	12	9 055	12 679
		345 331	**360 826**
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i intresseföretag	13, 14	20 050	20 050
Fordringar hos intresseföretag	15	11 000	11 000
		31 050	**31 050**
Summa anläggningstillgångar		**449 451**	**473 039**
Omsättningstillgångar			
Varulager m m	16		
Råvaror och förnödenheter		6 292	8 059
		6 292	**8 059**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		4 866	10 060
Fordringar hos koncernföretag	17	52 651	21 353
Övriga fordringar		1 366	1 959
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	10 485	12 183
		69 368	**45 555**
Summa omsättningstillgångar		**75 660**	**53 614**
SUMMA TILLGÅNGAR		**525 111**	**526 653**

Balansräkning

Tkr

	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	19, 20		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		1 078	1 078
		1 078	**1 078**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		303 906	321 610
Årets resultat		-2 423	-7 355
		301 483	**314 255**
Summa eget kapital		**302 561**	**315 333**
Obeskattade reserver	21	134	1 200
Avsättningar			
Uppskjuten skatteskuld	22, 23	70 581	73 314
Summa avsättningar		**70 581**	**73 314**
Långfristiga skulder			
Skulder till koncernföretag		63 750	63 750
Övriga skulder		61 250	61 250
Summa långfristiga skulder		**125 000**	**125 000**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		6 890	4 036
Skulder till koncernföretag		13 030	0
Aktuella skatteskulder		2 142	1 227
Övriga skulder		338	429
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24	4 435	6 114
Summa kortfristiga skulder		**26 835**	**11 806**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**525 111**	**526 653**

Rapport över förändringar i eget kapital

Tkr

	Aktie-kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående eget kapital 2024-01-01	**1 078**	**340 405**	**-9 195**	**332 288**
Utdelning enligt beslut på Årsstämma		-9 600		-9 600
Årets resultat			-7 355	-7 355
Omföring av föregående års resultat		-9 195	9 195	0
Utgående eget kapital 2024-12-31	**1 078**	**321 610**	**-7 355**	**315 333**
Ingående eget kapital 2025-01-01	**1 078**	**321 610**	**-7 355**	**315 333**
Utdelning enligt beslut på Årsstämma		-10 348		-10 348
Årets resultat			-2 423	-2 423
Omföring av föregående års resultat		-7 355	7 355	0
Utgående eget kapital 2025-12-31	**1 078**	**303 906**	**-2 423**	**302 561**

Kassaflödesanalys

Tkr

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		-2 618	-7 988
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	25	30 324	30 322
Betald skatt		-2 689	-2 437
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**25 017**	**19 897**
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager		1 767	-3 554
Förändring av kortfristiga fordringar		-23 813	-350
Förändring av kortfristiga skulder		14 113	-432
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**17 084**	**15 561**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-6 736	-5 961
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-6 736**	**-5 961**
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-10 348	-9 600
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-10 348**	**-9 600**
Årets kassaflöde		**0**	**0**
Likvida medel vid årets slut		**0**	**0**

Dokument-ID 092221155575717670 33 Signerat JS, GG, UM, BÖ, DH, RJ

Noter

Tkr

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Värderingsprinciper

Fordringar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar.
Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs. Kursvinster och kursförluster på rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i rörelseresultatet medan kursvinster och kursförluster på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

Övriga tillgångar, skulder samt avsättningar har värderats till anskaffningsvärde om annat ej anges.

Uppskattningar och bedömningar

Bolaget gör uppskattningar och antaganden om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer definitionsmässigt sällan att helt motsvara det verkliga resultatet. Uppskattningar och bedömningar utvärderas löpande och baseras på erfarenhet och andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser som anses rimliga under rådande förhållanden.

Styrelsens bedömning är att några uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår inte föreligger.

Intäktsredovisning

Allmänt

Intäkter värderas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas och motsvarar de belopp som erhålls för sålda produkter efter avdrag för rabatter och mervärdesskatt.

Bolaget redovisar en intäkt när produkten levererats till kund i enlighet med försäljningsvillkoren och dess belopp kan mätas på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att tillfalla bolaget.

Ränteintäkter redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. Utdelning redovisas som intäkt när aktieägarens rätt att få utdelning bedöms som säker.

Utsläppsrätter

I samband med att koldioxidutsläpp sker uppstår ett åtagande att leverera in utsläppsrätter. I de fall då utsläppsrätter som erhållits utan kostnad inte räcker för att täcka detta åtagande redovisas en kostnad och en skuld. Kostnaden redovisas bland produktionskostnader. Eventuellt underskott av utsläppsrätter värderas till marknadsvärde. Tilldelade utsläppsrätter, som ej åtgår för att täcka åtagandet att leverera in utsläppsrätter, kan säljas. Försäljning av utsläppsrätter redovisas som intäkt i den period då bindande avtal om försäljning till fastställt pris finns. Utsläppsrätter som erhållits utan kostnad tas ej upp som tillgång.

Anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten. Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnad.

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden. När avskrivningsbart belopp fastställs beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av tillgångar. Mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av. Avskrivningar redovisas i posten ”Avskrivningar och nedskrivningar” i resultaträkningen.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av anläggningstillgång redovisas som ”Övrig rörelseintäkt” respektive ”Övrig rörelsekostnad”.

Tillgångarnas restvärden och nyttjandeperiod prövas vid varje rapportperiods slut och justeras vid behov. En tillgångs redovisade värde skrivs omgående ner till dess återvinningsvärde om tillgångens redovisade värde överstiger dess bedömda återvinningsvärde. Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde.

Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar	
Kundkontrakt	4
Goodwill	10
Materiella anläggningstillgångar	
Byggnader	4-5
Markanläggningar	5
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5-20
Inventarier, verktyg och installationer	10-20

Finansiella instrument

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Placeringar i värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas långsiktigt har redovisats till sina anskaffningsvärden. Varje balansdag görs bedömning om eventuellt nedskrivningsbehov.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Det innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret består av bränsle och värderas till anskaffningsvärde med tillämpning av vägda genomsnittspriser för respektive bränsleslag. Tidigare år har anskaffningsvärdet beräknats men tillämpning av först-in-först-ut principen.

Inkomstskatter
Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen, utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital.

Aktuell skatt
Aktuell skatt avser inkomstskatt för innevarande räkenskapsår samt den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte redovisats. Aktuell skatt beräknas utifrån den skattesats som gäller per balansdagen.

Uppskjuten skatt
Uppskjuten skatt är inkomstskatt som avser framtida räkenskapsår till följd av tidigare händelser. Redovisning sker enligt balansräkningsmetoden. Enligt denna metod redovisas uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar på temporära skillnader som uppstår mellan bokförda respektive skattemässiga värden för tillgångar och skulder samt för övriga skattemässiga avdrag eller underskott.

Uppskjutna skattefordringar nettoredovisas mot uppskjutna skatteskulder endast om de kan betalas med ett nettobelopp. Uppskjuten skatt beräknas utifrån gällande skattesats på balansdagen. Effekter av förändringar i gällande skattesatser resultatförs i den period förändringen lagstadgats. Uppskjuten skattefordran redovisas som finansiell anläggningstillgång och uppskjuten skatteskuld som avsättning.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den omfattning det är sannolikt att avdragen kan avräknas mot framtida skattemässiga överskott.

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning särredovisas inte den uppskjutna skatteskulden som är hänförlig till obeskattade reserver.

Avsättningar
Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Uppgifter om moderbolag
Adven Group Oy org nr 2729543-5, är moderföretag för den koncern som Adven Siljan AB ingår i och för vilken koncernredovisning upprättas.

Nyckeltalsdefinitioner
Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

EBITDA
Rörelseresultat före avskrivningar och finansiella intäkter och kostnader

Balansomslutning
Företagets samlade tillgångar.

Eget kapital
Företagets nettotillgångar, dvs skillnaden mellan tillgångar och skulder.

Justerat eget kapital
Eget kapital vid periodens utgång inklusive obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Not 2 Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 317 tkr. Leasingavtalen avser lokal och hyra av pelletspanna.

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2025-01-01 -2025-12-31	**2024-01-01 -2024-12-31**
Inom ett år	1 162	
	1 162	

Not 3 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer för prissättning som vid transaktioner med extern part. Någon försäljning till koncernföretag har inte skett under räkenskapsåret.

	2025-01-01 -2025-12-31	**2024-01-01 -2024-12-31**
Andel av årets totala inköp som skett från andra företag i koncernen	16,84 %	14,60 %
Andel av årets totala försäljning som skett till andra företag i koncernen	2,17 %	2,00 %

Not 4 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2025-01-01 -2025-12-31	**2024-01-01 -2024-12-31**
Räntekostnader till koncernföretag	3 825	3 825
Räntekostnader till övriga delägare	3 675	3 675
Övriga räntekostnader	22	47
	7 522	**7 547**

Not 5 Bokslutsdispositioner

	2025-01-01 -2025-12-31	**2024-01-01 -2024-12-31**
Återföring från periodiseringsfond	1 066	0
	1 066	**0**

Not 6 Aktuell och uppskjuten skatt

	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-3 548	-1 915
Justering avseende tidigare år	-55	0
Förändring av uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	2 733	2 548
Totalt redovisad skatt	**-870**	**633**

Avstämning av aktuell skatt

		2025-01-01 -2025-12-31		2024-01-01 -2024-12-31
	Procent	**Belopp**	**Procent**	**Belopp**
Redovisat resultat före skatt		-2 619		-7 988
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	539	20,60	1 646
Ej avdragsgilla kostnader		-4		-10
Skillnad i bokföringsm och skattemässiga avskrivningar	-147,03	-3 850	-44,37	-3 544
Shablonintäkt periodiseringsfond		-14		-6
Återföring periodiseringsfond		-220		
Redovisad effektiv skatt	**0,00**	**-3 548**	**-23,97**	**-1 915**

Not 7 Kundavtal

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	66 714	66 714
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**66 714**	**66 714**
Ingående avskrivningar	-13 120	-10 452
Årets avskrivningar	-2 669	-2 669
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-15 789**	**-13 121**
Utgående redovisat värde	**50 925**	**53 593**

Not 8 Goodwill

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	54 233	54 233
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**54 233**	**54 233**
Ingående avskrivningar	-26 665	-21 241
Årets avskrivningar	-5 423	-5 423
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-32 088**	**-26 664**
Utgående redovisat värde	**22 145**	**27 569**

Not 9 Byggnader, mark och markanläggningar

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	42 572	42 572
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**42 572**	**42 572**
Ingående avskrivningar	-15 063	-14 368
Årets avskrivningar	-695	-695
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-15 758**	**-15 063**
Utgående redovisat värde	**26 814**	**27 509**

Not 10 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	517 302	525 169
Försäljningar/utrangeringar		-10 814
Omfört från pågående nyanläggning	10 360	2 947
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**527 662**	**517 302**
Ingående avskrivningar	-201 554	-191 550
Försäljningar/utrangeringar		10 491
Årets avskrivningar	-20 900	-20 495
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-222 454**	**-201 554**
Utgående redovisat värde	**305 208**	**315 748**

Not 11 Inventarier, verktyg och installationer

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	10 606	14 941
Försäljningar/utrangeringar	-391	-4 364
Omfört från pågående nyanläggningar		30
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**10 215**	**10 607**
Ingående avskrivningar	-5 716	-9 363
Försäljningar/utrangeringar	391	4 364
Årets avskrivningar	-636	-717
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-5 961**	**-5 716**
Utgående redovisat värde	**4 254**	**4 891**

Not 12 Pågående nyanläggningar

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	12 679	9 694
Årets investeringar	6 736	5 961
Under året aktiverade kostnader	-10 360	-2 977
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**9 055**	**12 678**
Utgående redovisat värde	**9 055**	**12 678**

Not 13 Andelar i intresseföretag

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	20 050	20 050
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**20 050**	**20 050**
Utgående redovisat värde	**20 050**	**20 050**

Not 14 Specifikation andelar i intresseföretag

Namn	Kapital-andel	Rösträtts-andel	Antal andelar	Bokfört värde
BIODAL Kraftvärme AB, org nr 556791-0541 med säte i Leksand	50%	50%	500	20 050
				20 050

	Eget Kapital	Årets resultat	Totalt eget kapital
BIODAL Kraftvärme AB, org nr 556791-0541 med säte i Leksand	6 434	3 184	9 618

Not 15 Fordringar hos intresseföretag

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	11 000	11 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**11 000**	**11 000**
Utgående redovisat värde	**11 000**	**11 000**

Not 16 Varulager

	2025-12-31	2024-12-31
Bränslelager	5 600	7 367
Reservdelar	692	692
	6 292	**8 059**

Not 17 Fordringar hos koncernföretag

Bolaget ingår i moderbolagets cashpool-system. Positivt cashpool-saldo redovisas därför inte som likvida medel utan som kortfristiga fordringar på koncernföretag. I posten fordringar på koncernföretag ingår den 31 december cashpool-saldo med 50 540 (2024; 19 393) tkr.

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna värmeintäkter	10 485	12 183
	10 485	**12 183**

Not 19 Antal aktier och kvotvärde

Namn	Antal aktier	Kvot-värde
Antal Aktier	10 783 180	0,1
	10 783 180	

Not 20 Disposition av vinst eller förlust

	2025-12-31
Förslag till vinstdisposition	
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):	
Fria vinstmedel	303 906 419
årets förlust	-2 423 415
	301 483 004
disponeras så att	
till aktieägare utdelas	12 940 000
i ny räkning överföres	288 543 004
	301 483 004

Not 21 Obeskattade reserver

	2025-12-31	2024-12-31
Periodiseringsfond	-134	-1 200
	-134	**-1 200**

Not 22 Uppskjuten skatteskuld

	2025-12-31	2024-12-31
Belopp vid årets ingång	-73 314	-75 862
Justering för tidigare år		132
Årets avsättning		-104
Under året återförda belopp	2 733	2 520
Belopp vid årets utgång	**-70 581**	**-73 314**

Not 23 Uppskjuten skatt på temporära skillnader

2025-12-31

Temporära skillnader	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Netto
Temporära skillnader immateriella tillgångar	0	10 491	10 491
Temporära skillnader materiella tillgångar	0	60 090	60 090
	0	**70 581**	**70 581**

2024-12-31

Temporära skillnader	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Netto
Temporära skillnader immateriella tillgångar	0	11 040	11 040
Temporära skillnader materiella tillgångar	0	62 273	62 273
	0	**73 314**	**73 314**

Not 24 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna bränslekostnader	3 680	5 732
Övrigt	754	382
	4 434	**6 114**

Not 25 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

	2025-12-31	2024-12-31
Avskrivningar	30 324	29 999
Utrangering av anläggningstillgångar	0	323
	30 324	**30 322**

Not 26 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Årsredovisningen har beslutats

Leksand 2026-02-11

Jonas Sjölander

Jonas Sjölander
Ordförande

Gustaf Günter

Gustaf Günther

Ulrica Momqvist

Ulrica Momqvist

Bengt Östling

Daniel Hallor
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Rickard Johansson

Rickard Johansson
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Verifikat

Dokument-ID 09222115557571767033

Dokument

559217-5128 Adven Siljan AB 2025
Huvuddokument
18 sidor
Startades 2026-03-05 11:02:04 CET (+0100) av Niklas Malmgren (NM)
Färdigställt 2026-04-02 09:26:15 CEST (+0200)

Initierare

Niklas Malmgren (NM)
niklas.malmgren@adven.com
+460706241848

Signerare

Jonas Sjölander (JS)
jonas.sjolander@adven.com

BankID

Jonas Sjölander

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "HANS JONAS SJÖLANDER"
Signerade 2026-03-06 09:08:02 CET (+0100)

Gustaf Günter (GG)
gustaf.gunther@adven.com

BankID

Gustaf Günter

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Carl Gustaf Fredrik Günther"
Signerade 2026-03-19 13:00:10 CET (+0100)

Verifikat

Dokument-ID 09222115557571767033

Ulrica Momqvist (UM)
ulrica.momqvist@rattvik.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "ULRICA MOMQVIST"
Signerade 2026-03-10 09:21:20 CET (+0100)

Bengt Östling (BÖ)
bengt.ostling@dalaenergi.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Bengt Torkel Östling"
Signerade 2026-03-05 21:07:27 CET (+0100)

Daniel Hallor (DH)
daniel.hallor@adven.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Anderses Hans Daniel Hallor"
Signerade 2026-03-05 11:44:01 CET (+0100)

Rickard Johansson (RJ)
rickard.johansson@pwc.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Rickard Emanuel Johansson"
Signerade 2026-04-02 09:26:15 CEST (+0200)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify

MORA KOMMUN

Delårsrapport mars 2026

Överförmyndare

Dnr

Delårsrapport mars 2026

Status: *Påbörjad* ***Rapportperiod:*** *2026-03-31* ***Organisation:*** *Överförmyndare*

Innehållsförteckning

Händelser av väsentlig betydelse 2
Driftredovisning 3
Periodens resultat 3
Prognos för årets resultat 3
Åtgärder vid budgetavvikelse 3
Resultaträkning 4

Händelser av väsentlig betydelse

I Mora kommun finns det en överförmyndare, vars uppgift är att utöva tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns arbete. Tillsynen utgår från föräldrabalken, förmynderskapsförordningen och lagen om god man för ensamkommande barn.

Under första halvåret arbetar verksamheten intensivt med årsräkningar från föregående år. Målsättningen är att samtliga årsräkningar ska vara färdiggranskade innan halvårsskiftet.

Vi förbereder oss även för den nya lagändringen som träder i kraft 1 juli 2026 och med därtill ett utökat uppdrag.

Driftredovisning

Periodens resultat

För perioden redovisas ett överskott med 150 tkr mot budget vilket beror på lägre kostnader.

Prognos för årets resultat

Vid årets slut prognostiseras ett underskott på -971 tkr till följd av av den nya lagändringen och det utökade uppdraget. Prognosen fördelas mellan kommunerna enligt nedan:

Kommun	Andel av antal invånare (%)	Andel av överskott (kr)
Mora	30,1	-292 271,00
Orsa	10,1	-98 071,00
Älvdalen	10,1	-98 071,00
Rättvik	16,1	-156 331,00
Leksand	23,7	-230 127,00
Vansbro	9,9	-96 129,00
Totalt	**100**	**-971 000,00**

Åtgärder vid budgetavvikelse

Aktivitet/åtgärd	Effekt innevarande år (tkr	Effekt +1 år (tkr)	Effekt + 2 år (tkr)

Den prognostiserade budgetavvikelsen är svår att åtgärda till följd av den nya lagändringen och det utökade ansvaret. En generell kostnadseffektivitet kommer givetvis att beaktas.

Större verksamhetskonsekvenser

Aktivitet/åtgärd	Konsekvens - kort sikt (<2 år)	Konsekvens - lång sikt (>2 år)

Resultaträkning

(tkr)	Per den 31 mars 2026			Prognos helår 2026		
	Redovisat	Budget	Avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse
INTÄKTER						
Riktade statsbidrag	0	0	0	0	0	0
Övriga intäkter	-1 720	-1 674	46	-6 881	-6 881	0
Summa intäkter	**-1 720**	**-1 674**	**46**	**-6 881**	**-6 881**	**0**
KOSTNADER						
Personalkostnader	1 245	1 264	19	6 012	5 241	-771
Lokalkostnader	41	93	51	370	370	0
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	285	318	33	1 470	1 270	-200
Summa kostnader	**1 571**	**1 674**	**104**	**7 852**	**6 881**	**-971**
NETTOKOSTNAD, RAM	**-150**	**0**	**150**	**971**	**0**	**-971**

Protokoll från Hjälpmedelsnämndens sammanträde

Datum: 2026-04-16

Tid: Kl. 09:00-11:50

Plats: Futurum, regionkontoret, Falun

Beslutande

Anton Krigsman (DSP) ordförande Region Dalarna

Elisabet Magnusson (KD) Ludvika kommun ersätter Åsa Bergkvist (S)

Jan-Erik Smångs (ByP) Leksand kommun ersätter Karin Mikkonen (C)

Tommy Bivesjö (M) Säter kommun ersätter Annette Nilsson Almroth (S) Säter

Kajsa-Lena Fagerström (S) Hedemora kommun

Eva-Lotta Törnblom Nises (S) Gagnef kommun

Patrik Sundin (S) Avesta kommun

Marianne Henriksson (M) Borlänge kommun

Vanja Ottevall (M) Falu kommun

Jessica Junell (C) Rättvik kommun

Hans-Göran Olsson (S) Orsa kommun

Jörgen Norén (S) Malung kommun § 14-21

Mats Jacobsson (S) Smedjebacken kommun ersätter Johan Reyier (S)

Annika Simm-Eriksson (C) Vansbro kommun

Ersättare

Agneta Ängsås (C) Falu kommun

Tjänstepersoner

Förvaltningschef Anna Rinstad

Bitr. förvaltningschef Linus Nielsen

Specialistläkare allmänmedicin Fredrik Berntsson Semb § 17

Överläkare barn- och ungdomsmedicin Johanna Dalström § 17

Postadress
Region Dalarna
Box 712
791 29 Falun

Besöksadress
Region Dalarna
Vasagatan 27
Falun

Kontakt
023-49 00 00
www.regiondalarna.se
232100-0180

Sekreterare
Lena Hedström
Telefon
lena.hedstrom@regiondalarna.se

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

Medicinsk ansvarig sjuksköterska Leksand Jonathan Wigert § 17

IT sekreterare Mattias Johansson § 15

Universitetslektor Johan Berg § 19

Senior HR-partner Denise Hellström

Nämndcontroller Lena Hedström

Protokollsjustering

Utses att justera: Patrik Sundin (S)

Protokollet justeras och anslås digitalt på Region Dalarnas officiella anslagstavla. Protokollet förvaras på Regionkontoret, Vasagatan 27, Falun. Finns även tillgängligt på regionens webbsida.

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

Innehållsförteckning

Inledning

1	Upprop	HJN 2026/53	4
2	Protokollsjustering	HJN 2026/54	5

Hjälpmedelsnämndens informationsärenden

3	Förvaltningschefens rapport och månadsrapport	HJN 2026/13	6
4	Dalarnas hjälpmedelscenters arbete med automation	HJN 2026/37	7
5	Verksamhetsberättelse och aktivitetsplan nätverk digitalteknik för nära hälsa och välfärd	HJN 2026/38	8
6	Information om SPAK (specialistvård, primärvård, ambulans och kommun)	HJN 2026/20	9
7	Beredskap hur Dalarnas Hjälpmedelcenter arbetar utifrån den nya lagstifningen	HJN 2026/40	10
8	Högskolan Dalarna informerar om den nya utbildningen assisterande teknik	HJN 2026/41	11

Hjälpmedelsnämndens beslutsärenden

9	Förändring av pris för bastjänst 2027-2030	HJN 2026/61	12

Anmälningsärende

10	Anmälningsärenden till hjälpmedelsnämnden Dalarna	HJN 2026/43	13

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 12 Upprop

Diarienummer HJN2026/53

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Upprop genomförs och närvaron redovisas på protokollets första sida.

Sammanfattning av ärendet

Upprop av ledamöter och ersättare i hjälpmedelsnämnden genomförs

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-04-09

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 13 Protokollsjustering

Diarienummer HJN2026/54

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Patrik Sundin (S) utses till protokollsjusterare för hjälpmedelsnämndens sammanträde den 16 april 2026.

Sammanfattning av ärendet

Ledamöter turas om att tillsammans med Anton Krigsman (DSP) justera protokollet.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-04-09

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 14 Förvaltningschefens rapport och månadsrapport

Diarienummer HJN2026/13

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.
2. Hjälpmedelsnämndens arbetsutskott beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag för godkännande av höjt pris för bastjänst från 2027 till nämnd 2026-04-16.

Sammanfattning av ärendet

Rapporten ger en sammanfattande nulägesbild av vilka aktiviteter och insatser som pågår inom hjälpmedelsförvaltningen i syfte att hålla nämndens ledamöter uppdaterade på hur verksamheten fortskrider. Uppföljning av förvaltningens ekonomiska utfall till och med februari månadsutfall. Sjukfrånvaron minskar på grund av aktivt arbete med rehabiliterings planering och åtgärder samt stödfunktioner inkopplade.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-03-09
2. Förvaltningschefens rapport 2026-04

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 15 Dalarnas hjälpmedelscenters arbete med automation

Diarienummer HJN2026/37

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Mattias Johansson presenterar förvaltningens syn på potential och arbete med robotautomationer (RPA).

Dalarnas hjälpmedelscenter driver tillsammans med ett team inom enheten för digitalisering, it och medicinsk teknik (DIM) i Region Dalarna ett arbete med att bygga upp och utveckla automationsfunktioner i regionens digitala miljöer.

Dalarnas Hjälpmedelscenter arbetar samtidigt med hur förvaltningen ska fånga upp, kategorisera, prioritera, utveckla och implementera de idéer som finns på processer eller arbetssätt som kan automatiseras med denna teknik.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-03-12
2. Presentation Automation Dalarnas hjälpmedelscenter

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 16 Verksamhetsberättelse och aktivitetsplan nätverk digitalteknik för nära hälsa och välfärd

Diarienummer HJN2026/38

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Nätverket skall verka för digital teknik som en viktig del av omställningen till en god och nära vård.

Digital teknik för nära hälsa och välfärd syftar till:

Att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning. Att kontrollera, bibehålla eller förbättra ett medicinskt tillstånd och som är avsedd att kunna användas utan hälso- och sjukvårdsutbildning. Att öka effektiviteten i tillhandahållandet av patient- och brukarnära insatser inom hälso- och sjukvård och socialtjänst

Nätverkets vision är ett Dalarna där alla invånare har tillgång till den digitala teknik för nära hälsa och välfärd de behöver för att leva ett fullgott liv.

Nätverkets uppdrag är att i Dalarna driva utvecklingsarbete inom området digital teknik för nära hälsa och välfärd genom att: samverka, utbyta erfarenheter och kunskap, samla in och sprida information och kunskap samt stötta utveckling, implementering och uppföljning

Under året har nätverket anordnat två digitala referensgruppsträffar med fokus på erfarenhetsutbyte, spridning av goda exempel samt information och dialog kring samverkan för hantering av digitala hjälpmedel. Träffarna har varit uppskattade, men deltagarantalet har varit begränsat

Uppföljning av 2025 genomförd. Bilaga 3, Aktivitetsplan Nätverket digital teknik för nära hälsa och välfärd 2025.

Ny plan för 2026 – aktiviteter och frågeställningar att arbeta med har identifierats. Bilaga 4, Aktivitetsplan Nätverket digital teknik för nära hälsa och välfärd 2026.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-03-12
2. Verksamhetsberättelse digital teknik för nära hälsa och välfärd 2025
3. Aktivitetsplan Nätverket digital teknik för nära hälsa och välfärd 2025
4. Aktivitetsplan Nätverket digital teknik för nära hälsa och välfärd 2026

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 17 Information om SPAK (specialistvård, primärvård, ambulans och kommun)

Diarienummer HJN2026/20

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

SPAK (Specialistvård, Primärvård, Ambulans och Kommun) är ett samverkans- och utvecklingsprojekt utifrån god och nära vård med syfte att med patientens bästa i fokus, skapa en snabbare och effektivare samverkan mellan primärvård, specialiserad vård, ambulans och kommuner genom att:

- Tillse att patienterna är välutredda och välbehandlade så långt som möjligt inom primärvårdens ramar. Primärvården, både regional och kommunal, är basen i sjukvården.
- Hjälpa den välutredda och välbehandlade patienten där primärvården inte längre är rätt eller tillräcklig vårdinstans till nästa vårdinstans (den specialiserade vårdens mottagningar eller inneliggande vård) så effektivt och smidigt som möjligt med minimal väntan och minimala risker (såväl i akutspår som elektivt spår).
- På ett säkert och effektivt sätt hjälpa den välutredda och välbehandlade patienten från den specialiserade vården tillbaka till den regionala eller kommunala primärvården, den kommunala omsorgen eller det egna hemmet, när den specialiserade vården inte längre är rätt vårdinstans.
- Tydliga och överenskomna direktiv angående vårdnivå ger ambulanssjukvården bättre stöd i val av vårdnivå.

Johanna Dalström, Fredrik Berntsson Semb och Jonathan Wigert presenterar arbetet som pågår.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-03-12
2. Presentation SPAK HJN 2026-04-16

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 18 Beredskap hur Dalarnas Hjälpmedelcenter arbetar utifrån den nya lagstifningen

Diarienummer HJN2026/40

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Dalarnas Hjälpmedelscenter informerar om det beredskapsarbete som pågår inom förvaltningen och nationellt. Genomgång av lagändringarnas påverkan på hjälpmedelsverksamheten samt information om förvaltningens plan för höjd beredskap.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-03-12
2. Presentation Beredskap Dalarnas Hjälpmedelcenter

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 19 Högskolan Dalarna informerar om den nya utbildningen assisterande teknik

Diarienummer HJN2026/41

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Johan Borg, Lektor Högskolan Dalarna presenterar den nya kandidatexamensutbildning i Assisterande teknik som startar på Högskolan Dalarna höstterminen 2026. Dalarnas hjälpmedelscenter har varit delaktiga i arbetet med att ta starta utbildningen och flera fortsatta samarbetsmöjligheter mellan Högskolan Dalarna och Dalarnas Hjälpmedelscenter har identifierats.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-03-12
2. Presentation assisterande teknikprogrammet

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 20 Förändring av pris för bastjänst 2027-2031

Diarienummer HJN2026/61

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Hjälpmedelsnämnden godkänner förslaget om förändring av priset på bastjänst för 2027 – 2031.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen föreslår en tidsbegränsad förstärkning av bastjänsten under fem år genom en justering av ersättningen med totalt 1 miljon kronor från och med 2027.

Syftet är att säkerställa kapacitet och struktur för ett samordnat och rättssäkert införande av digitala hjälpmedel utan att tillfälliga utvecklingskostnader belastar produktpriserna. Kostnaden fördelas enligt befintlig debiteringsmodell, där 400 000 kronor belastar Region Dalarna och 600 000 kronor fördelas mellan länets kommuner. Förslaget är förenligt med gällande samverkansavtal och tjänstekatalog samt bidrar till ett jämlikt utbud av digitala hjälpmedel för Dalarnas invånare.

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-04-02
2. Bilaga Bastjänst

Skickas till

Förvaltningschef

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

§ 21 Anmälningsärenden till hjälpmedelsnämnden Dalarna

Diarienummer HJN2026/43

Hjälpmedelsnämndens beslut

1. Informationen antecknas till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

I ärendet redovisas följande dokument:

1. Tjänsteutlåtande 2026-03-12
2. Revisionsrapporten intern styrning och kontroll 2025
3. Slutrapport – Översyn av politisk organisationen
4. Delrapport 1 – 2025-02-24
5. Delrapport 2 – 2025-03-24
6. Delrapport 3 – 2025-03-24
7. Reviderad version av Dalastrategin 2030 – Tillsammans för ett hållbart Dalarna.

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: PATRIK SUNDIN
Date: 2026-04-17 09:58:53
BankID refno: 019d9a72-bef0-7824-af1e-202f57f81327

ledamot: Patrik Sundin

Signed by: Anton Vladimer Joakim Krigsman
Date: 2026-04-17 10:40:47
BankID refno: 019d9a99-77bf-7411-8038-d150ee447c36

Ordförande: Anton Krigsman

Signed by: LENA HEDSTRÖM
Date: 2026-04-17 10:56:59
BankID refno: 019d9aa8-321e-7029-be58-a6a6767c8c75

Lena Hedström

Signature reference: 9991729d-eced-4f50-a9a3-4728c3746a53

Styrelsemöte för Nedansiljans samordningsförbund

Tid och plats
Onsdagen den 25 mars 2026 klockan 13,00-15,10 Mötet skedde digitalt.

Beslutande ledamöter
Karin Mikkonen, ordförande, Leksands kommun
Eva-Lotta Törnblom Nises, vice ordförande, Gagnefs kommun
Anders Bengtsson, Region Dalarna
Elisabet Fyhr, Arbetsförmedlingen
Jenny Johansson, Försäkringskassan
Mariann Hansus, Rättviks kommun

Övriga närvarande
Pernilla Boberg Frank, Förbundschef Nedansiljans samordningsförbund

Frånvarande
Erik Johansson, Region Dalarna
Gunnar Fälldin, Leksands kommun
Carina Gustavsson, Arbetsförmedlingen
Marianne Hjort, Gagnefs kommun
Jenny Heinonen, Försäkringskassan
Britt-Marie Essell, Rättviks kommun

Justering
Justerare
Jenny Johansson

Underskrifter
Förbundschef/ sekreterare

Pernilla Boberg Frank
Pernilla Boberg Frank (Mar 31, 2026 07:47:29 GMT+2)

Pernilla Boberg Frank

Ordförande

Karin Mikkonen
Karin Mikkonen (Mar 30, 2026 16:10:56 GMT+2)

Karin Mikkonen

Justerare

Jenny Johansson
Jenny Johansson (Mar 31, 2026 07:10:53 GMT+2)

Jenny Johansson

Anslag/Bevis Protokollet är justerat.

Förvaringsplats för protokollet
Kommunkontoret Djurås
Underskrift

Pernilla Boberg Frank
Pernilla Boberg Frank (Mar 31, 2026 07:47:29 GMT+2)

Pernilla Boberg Frank

Ärendelista:

§ 1 Mötets öppnande
§ 2 Fastställande av dagordning
§ 3 Val av justerare
§ 4 Föregående protokoll
§ 5 Årsredovisning för verksamhetsåret 2025
§ 6 Återkoppling från revisorerna
§ 7 Rapport ESF insatsen LUFS
§ 8 Diskussion kring avsiktsförklaring efter LUFS
§ 9 Ombud NNS årsmöte
§ 10 Rapport från NNS ordförandeträffarna 23/2 och 12/3
§ 11 Budget 2026-2028
§ 12 Intern kontroll
§ 13 Uppdatering kring avtalet för RoA
§ 14 Äskande inför 2026
§ 15 Information samt övriga punkter
§ 16 Avslutning

Bilagor:
Bil. 1 Protokoll från styrelsemöte 251218
Bil. 2 a Årsredovisning för verksamhetsåret 2025, NSSF/2026:1/04
Bil. 3 Granskningsrapport från Azets, NSSF/2026:1/04
Bil. 4 Bildspel resultat från ESF insatsen LUFS, NSSF/2022:8/00
Bil. 5 Avsiktsförklaring efter ESF-insatsen LUFS, NSSF/2022:8/00
Bil. 6 Budget 2026-2028, NSSF/2025:16/04

FÖREDRAGNINGSLISTA

§ 1 Mötets öppnande
Ordföranden Karin Mikkonen öppnar mötet

§ 2 Fastställande av dagordning

Styrelsens beslut
att godkänna dagordningen.

§ 3 Val av justerare

Styrelsens beslut
att tillsammans med ordförande justera dagens protokoll utse Jenny Johansson

§ 4 Föregående protokoll
Protokoll för Nedansiljans samordningsförbund daterad 2025-12-18, bil. 1 protokoll från 2025-12-18

Styrelsens beslut
att godkänna föregående protokoll

§ 5 Årsredovisning för verksamhetsåret 2025
Enligt 24 § lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (FinsamL) ska styrelsen svara för att årsbokslut och årsredovisning upprättas inom tre månader från räkenskapsårets slut. Styrelsen ska överlämna årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapporten till förbundsmedlemmarna för beslut om godkännande. Bil. 2 Årsredovisning för verksamhetsåret 2025, NSSF/2026:1/04

Styrelsens beslut
att fastställa årsredovisningen för verksamhetsåret 2025.

§ 6 Återkoppling från revisorerna
Revisor Jenny Barksjö Forslund och revisor Ingrid Sandberg deltog och återkopplade granskningen av ekonomiskt bokslut samt verksamheten för verksamhetsåret 2025. Bil. 3 Granskningsrapport från Azets, NSSF/2026:1/04

Styrelsens beslut
att godkänna informationen.

§ 7 Rapport ESF insatsen LUFS
Förbundschefen och ordföranden föredrog den senaste nulägesrapporten efter styrgruppsmöte för den ESF finansierade insatsen Lärande och utveckling FINansiell SAMordning. Bil. 4 Bildspel resultat från ESF insatsen LUFS, NSSF/2022:8/00

Styrelsens beslut
att godkänna informationen.

§ 8 Diskussion kring avsiktsförklaring efter LUFS
Förbundschefen föredrog den bilagda avsiktsförklaringen för det fortsatta samarbetet efter insatsen LUFS, Bil. 4 Avsiktsförklaring efter ESF-insatsen LUFS, NSSF/2022:8/00.

Styrelsens beslut
att godkänna avsiktsförklaringen
att ge förbundschefen i uppdrag att arbeta utifrån avsiktsförklaringen

§ 9 Ombud NNS årsmöte
Torsdagen den 16 april klockan 13,00-15,00 har NNS årsmöte för sina medlemmar. Vid detta möte bör ombud för Nedansiljans samordningsförbund utses. Sista anmälningsdag är den 27 mars.

Styrelsens beslut
att utse förbundschef Pernilla Boberg Frank till ombud för Nedansiljans samordningsförbund vid NNS årsmöte den 16 april.

§ 10 Rapport från NNS ordförandeträffarna 23/2 och 12/3
Ordförande och förbundschefen föredrog information från de senaste två av NNS ordförandeträffar.

Styrelsens beslut
att godkänna informationen.

§ 11 Budget 2026-2028
Ordföranden och förbundschef presenterade förslag till budget för åren 2026-2028. Bil. 5 Budget 2026-2028, NSSF/2025:16/04.

Styrelsens beslut
att anta budgeten för verksamhetsåren 2026-2028.
att uppdra åt förbundschefen att arbeta vidare med ett budgetförslag om 3,5 åa i insatsen RoA samt att föra diskussioner kring detta med styrgrupp och beredningsgrupp.

§ 12 Intern kontroll
Nedansiljans samordningsförbund styrelse utser årligen en eller flera styrelseledamöter för att genomföra en intern kontroll av verksamheten i förbundet.

Styrelsens beslut
att utse Karin Mikkonen och Eva-Lotta Törnblom Nises att genomföra den interna kontrollen under 2026.

§ 13 Uppdatering kring avtalet för RoA
Förbundschefen och ordförande föredrog hur situationen ser ut kring det nya avtal som tagits fram för insatsen RoA

Styrelsens beslut
att godkänna informationen.

§ 14 Äskande inför 2026
Inför varje verksamhetsår ska Samordningsförbunden äska medel från Försäkringskassan för det kommande verksamhetsår. Äskandet ska vara Försäkringskassan tillhanda före den 30 augusti. För 2026 års verksamhet beviljades Nedansiljans samordningsförbund 1 631 tkr av de statliga parterna, vilket gav ett totalt beslutsutrymme om 3 262 tkr

Styrelsens beslut
att från Försäkringskassan äska 1 930 tkr vilket om det beviljades skulle ge ett beslutsutrymme om 3 860 tkr för verksamhetsåret 2027.

§ 15 Information samt övriga punkter
Möten med politikerna på Dalabänken
Ordförande och förbundschef berättade vad som avhandlats vid dessa möten och att två av förbundscheferna nu fått i uppdrag att sammanställa ett underlag till politikerna, rörande tilldelningen av medel till förbunden, som de kan ta vidare till sina partikollegor.

§ 16 Avslutning
Ordförande Karin Mikkonen tackade för ett väl genomfört styrelsemöte.

ns_protokoll 260325

Final Audit Report 2026-03-31

Created:	2026-03-30
By:	Anders Ström (anders@journalisterna.com)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAAh5-MagMqlGSNT547fnqnEAEAvXafGcn

"ns_protokoll 260325" History

Document created by Anders Ström (anders@journalisterna.com)
2026-03-30 - 1:12:38 PM GMT- IP address: 90.133.133.121

Document emailed to Pernilla Boberg Frank (pernilla.boberg.frank@gagnef.se) for signature
2026-03-30 - 1:12:42 PM GMT

Document emailed to Karin Mikkonen (karin.mikkonen@leksand.se) for signature
2026-03-30 - 1:12:43 PM GMT

Document emailed to Jenny Johansson (jenny.l.johansson@forsakringskassan.se) for signature
2026-03-30 - 1:12:43 PM GMT

Email viewed by Karin Mikkonen (karin.mikkonen@leksand.se)
2026-03-30 - 1:21:53 PM GMT- IP address: 193.45.196.174

Document e-signed by Karin Mikkonen (karin.mikkonen@leksand.se)
Signature Date: 2026-03-30 - 2:10:56 PM GMT - Time Source: server- IP address: 193.45.196.172

Email viewed by Jenny Johansson (jenny.l.johansson@forsakringskassan.se)
2026-03-31 - 5:09:53 AM GMT- IP address: 194.71.67.28

Document e-signed by Jenny Johansson (jenny.l.johansson@forsakringskassan.se)
Signature Date: 2026-03-31 - 5:10:53 AM GMT - Time Source: server- IP address: 194.71.67.28

Email viewed by Pernilla Boberg Frank (pernilla.boberg.frank@gagnef.se)
2026-03-31 - 5:47:01 AM GMT- IP address: 52.102.18.5

Document e-signed by Pernilla Boberg Frank (pernilla.boberg.frank@gagnef.se)
Signature Date: 2026-03-31 - 5:47:29 AM GMT - Time Source: server- IP address: 85.225.114.56

Agreement completed.
2026-03-31 - 5:47:29 AM GMT

Adobe Acrobat Sign

LEKSANDS KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
2026-04-23

VIA-nämnden

Plats och tid	Utrikeshallen, Stiernhööksgymnasiet Rättvik, 13:00-14:23
Beslutande	**Ledamöter** Joanna Stridh (C) Lars Halvarson (S) Kaj Bergenhill (M) Gunnar Fälldin (ByP) Anna-Lena Hållmats Bergvik (S) **Tjänstgörande ersättare** Henrik Knapp (M) ers: Bengt Stor (M)
Övriga närvarande	**Ej tjänstgörande ersättare** Susanne Albihn (S) Åsa Jareholm (C) **Tjänstemän** Förvaltningschef Mats Berglund Rektor Petter Eriksson Enhetschef Sabina Wik Iveta Verksamhetsekonom Andreas Staberg Nämndsamordnare Agnes Elfving
Justeringens plats och tid	Digitalt justerat 2026-04-29
Paragrafer	23-34
Ordförande	Joanna Stridh (C)
Justerare	Anna-Lena Hållmats Bergvik (S)

Anslag/bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	VIA-nämnden
Sammanträdesdatum	2026-04-23
Anslaget sätts upp	2026-04-30
Anslaget tas ned	2026-05-22
Förvaringsplats för protokollet	Kansliavdelningen, Leksands kommun

Utdrag bestyrks

Signatsida v9.17
(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

Ärendelista

§ 23 Presidiet informerar
§ 24 Förvaltningschefen informerar
§ 25 Arbetslöshetsstatistik
§ 26 Ekonomisk uppföljning och prognos
§ 27 Vuxenutbildningen informerar
§ 28 Information AME och Integration
§ 29 Uppföljning intern kontroll
§ 30 Mål 2027
§ 31 Budgetäskande 2027
§ 32 Överenskommelse och reglemente VIA-nämnden
§ 33 Anmälan av delegeringsbeslut
§ 34 Meddelanden till VIA-nämnden

Utdrag bestyrks

Signerad av: [illegible]
(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

§ 23

Presidiet informerar

Beskrivning av ärendet

Presidiet informerar.

- Det har varit ägarsamråd för VIA den 7 april.
- Dalawux möte i Borlänge den 22 april ställdes in.
- Reviderat samverkansavtal för Dalawux är på väg upp till kommunfullmäktige i båda kommunerna.

VIA-nämndens beslut

1. Lägga informationen till handlingarna.

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

§ 24

Förvaltningschefen informerar

Beskrivning av ärendet

Förvaltningschef Mats Berglund informerar.

Organisation

- Rekrytering av en ny rektor pågår. En tillförordnad rektor kommer att utses under en period.
- Flytt av personal från Integration till AME.
- Ny ESF-ansökan för SFL är gjord. Insatsen kommer att ligga under AME.

Aktivitetsplikten

- Aktivitetsplikten införs från den 1/7, men aktualiseras från den 1/10.
- Socialtjänsten i respektive kommun äger frågan. VIA kan vara en aktör, men det kräver både formella uppdrag och finansiering.

Ny överenskommelse VIA – status

- Förhoppningen var att den nya överenskommelsen och reglementet för VIA skulle kunna behandlas på dagens nämnd. Behandlingen av ärendet behöver dock skjutas fram.

Sjukfrånvaro på VIA-förvaltningen per mars månad

- Kort (1–14 dagar): 1 procent.
- Mellan (15–59 dagar): 3,8 procent.
- Lång (över 60 dagar): 3 procent.
- Totalt: 7,8 procent.

VIA-nämndens beslut

1. Lägga informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Mats Berglund

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

§ 25

Arbetslöshetsstatistik

Beskrivning av ärendet

Förvaltningschef Mats Berglund informerar om arbetslöshetsstatistik, per mars 2026. Nämnden får ta del av statistik om:

- Personer med försörjningsstöd.
- Andel arbetslösa.
- Arbetslöshet bland utrikesfödda.
- Ungdomsarbetslöshet.
- Varsel.

Beslutsunderlag

Presentation arbetsmarknadsstatistik mars 2026

VIA-nämndens beslut

1. Lägga informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Mats Berglund

§ 26

Ekonomisk uppföljning och prognos

Beskrivning av ärendet

VIA-nämndens ekonomiska utfall för de första två månaderna 2026 uppgår till 5 070 tkr i nettokostnad, vilket jämfört med budget innebär en negativ avvikelse om -315 tkr. Budgetavvikelsen är fördelad mellan verksamhetsgrenarna som följer: Förvaltningschefs administration +285 tkr, vuxenutbildningen -485 tkr, arbetsmarknadsenheten (AME) inklusive åtgärdsanställningar -60 tkr, flyktingmottagande -55 tkr.

Flera avvikelseposter har sin orsak i rena periodiseringseffekter. Antingen beror de på eftersläpningar i redovisningen eller så uppstår de i och med att de flesta budgetposterna är jämnt fördelade månadsvis, vilket skiljer sig mot de faktiska intervallen för fakturering.

Personalkostnaderna inom vuxenutbildningen avviker -190 tkr mot budget. Statsbidrag från ESF inom vuxenutbildningen avviker -170 tkr och det beror till största del på eftersläpning. Lärlingsersättning för sex elever inom vuxenutbildningen har medfört kostnader om 135 tkr, för denna kostnad saknas budget 2026.

Ersättning från Migrationsverket i form av dygnsschabloner för massflyktingar har för perioden varit 95 tkr lägre än budget, men här kommer intäkterna ojämnt fördelade i kvartalscykler vilket gör att mars utfall behövs för att få fram en rättvisande budgetavvikelse.

Prognos

För den ekonomiska årsprognosen kan noteras att det finns ett antal osäkra poster som skulle kunna medföra negativa ekonomiska konsekvenser för VIA-nämnden under året. Det råder en ständig osäkerhet kring statsbidragsintäkternas storlek inom Vuxenutbildningen och även intäkterna från Migrationsverket avseende flyktingmottagning riskerar att bli lägre än budgeterat om inte kommuntalen uppfylls. En sådan intäktsminskning kommer sannolikt inte att kunna hanteras med motsvarande neddragning på kostnadssidan under innevarande år.

Utdrag bestyrks

Signerad av 17
(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

Årsprognosen läggs med avvikelsen -0,1 mkr mot budget. I prognosen ingår en mindre avvikelse avseende AME:s kostnader (-0,1 mkr).

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-09

VIA-nämndens beslut

1. Lägga informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Mats Berglund

Enhetschef Sabina Wik-Iveta

Rektor Petter Eriksson

Verksamhetsekonom Andreas Staberg

Ekonom Rättviks kommun, Maria Paulsson

Leksand/Rättviks kommun – kommunstyrelsen

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

§ 27

Vuxenutbildningen informerar

Beskrivning av ärendet

Vuxenutbildningens rektor Petter Eriksson avtackas. Rektor Petter Eriksson berättar om vuxenutbildningens utveckling under hans tid som anställd.

VIA-nämndens beslut

1. Lägga informationen till handlingarna.

Beslutet skickas till

Rektor Petter Eriksson

§ 28

Information AME och Integration

Beskrivning av ärendet

Enhetschef Sabina Wik Iveta informerar.

Integration

- Hittills i år har fem massflyktingar tagits emot. Det har kommit en anvisning gällande fyra massflyktingar till Leksand. Kommuntalet är 17 för Leksand och 13 för Rättvik.
- Inga kvotflyktingar har tagits emot i år. Kommuntalet är 6 för Leksand och 6 för Rättvik.
- Antal inskrivna flyktingar just nu. Kvotflyktingar: 13 i Leksand och 9 i Rättvik. Massflyktingar: 23 i Leksand och 29 i Rättvik.

Arbetsmarknadsenheten (AME)

- Totalt 30 personer är inskrivna på AME.
- Hittills i år har 8 personer gått vidare till egen försörjning (arbete eller studier). 9 personer har avslutats åter till beställare.

RoA (Rehabilitering och arbete)

- RoA har 47 pågående ärenden.
- Hittills i år har 4 ärenden avslutats, ej till arbete eller studier.

Påfart ICA (i samarbete med Arbetsförmedlingen)

- Från och med i år är ICA-butikerna i Leksand och Rättvik med i Påfart ICA.
- Påfart ICA riktar sig till personer som har varit arbetslösa i minst sex månader. Programmet omfattar utbildning, handledning och praktik i en ICA-butik. Många deltagare får efter avslutad praktik anställning, antingen i den specifika butiken eller inom branschen. I Leksand/Rättvik har fyra personer fått anställning efter att ha deltagit i Påfart ICA.

VIA-nämndens beslut

1. Lägga informationen till handlingarna.

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

Beslutet skickas till

Enhetschef Sabina Wik Iveta

Utdrag bestyrks

Sida 10 av 20

§ 29

Uppföljning intern kontroll

Beskrivning av ärendet

I internkontrollplanen för 2026 ska två kontrollområden rapporteras till nämnden i april:

1. Registrering av elever på vuxenutbildningen.
2. Deltagarantal i relation till underlag mot statsbidrag.

De två kontrollområdena visar inte på några avvikelser.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-09

Internkontrollplan för VIA 2026, antagen av VIA-nämnden 2025-12-02 § 76

Yrkande

Ordförande Joanna Stridh (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

VIA-nämndens beslut

1. Godkänna uppföljningen av internkontrollplanen.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen Rättvik

Kommunstyrelsen Leksand

Förvaltningschef Mats Berglund

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

§ 30

Mål 2027

Beskrivning av ärendet

Utifrån Leksands kommuns Strategiska plan och Rättviks kommuns Strategiska inriktningar har förslag till mål för VIA-nämnden för tagits fram. Målen för VIA-nämnden föreslås vara desamma som under 2026.

Förslag till mål:

- VIA-nämnden har en väl fungerande organisation och verksamheten är anpassad efter kommunernas behov.
- VIA-nämnden är en viktig aktör för att tillgodose framtidens behov av arbetskraft och kompetens.
- Studier och insatser som VIA-nämnden erbjuder ska leda till egenförsörjning.
- VIA-nämnden använder våra gemensamma resurser på ett effektivt sätt.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-13

Yrkande

Ordförande Joanna Stridh (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

VIA-nämndens beslut

1. Anta som mål för VIA-nämnden 2027:
    - VIA-nämnden har en väl fungerande organisation och verksamheten är anpassad efter kommunernas behov.
    - VIA-nämnden är en viktig aktör för att tillgodose framtidens behov av arbetskraft och kompetens.
    - Studier och insatser som VIA-nämnden erbjuder ska leda till egenförsörjning.
    - VIA-nämnden använder våra gemensamma resurser på ett effektivt sätt.

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Mats Berglund

Kommunstyrelsen Rättvik

Kommunstyrelsen Leksand

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

§ 31

Budgetäskande 2027

Beskrivning av ärendet

För att kunna behålla samma nivå på verksamhet äskar VIA ett tillskott med 3 834 000 kr för 2027. Det innebär ett totalt budgetäskande på cirka 26,6 mkr där Leksands del är 15 854 000 kr och Rättviks del är 10 773 000 kr.

Förslag budget VIA 2027

		Budget 2027	Budget 2026	Utfall 2025	Budget 2025
Övergripande administration	**Kostnader**	5 941	4 957	5 382	5 467
	Netto	**5 941**	**4 957**	**5 382**	**5 467**
Vuxenutbildning	**Intäkter**	-7 343	-7 343	*-15 790*	-8 407
	Kostnader	19 493	19 054	25 188	19 522
	Netto	**12 150**	**11 711**	**9 398**	**11 115**
AME och Integration	**Intäkter**	-6 740	-8 160	-8 530	-7 748
	Kostnader	15 276	14 285	13 642	13 258
	Netto	**8 523**	**6 125**	**5 111**	**5 510**
Hela VIA	**Intäkter**	-14 083	-15 503	-24 320	-16 155
	Kostnader	40 710	38 296	44 212	38 247
	Nettokostnad	**26 627**	**22 793**	**19 892**	**22 092**

Kostnadsförändringarna består av (i kr):

Ökade kostnader

- Generella löneökningar 764 000
- Verksamhetsutvecklare (0,5 tjänst) 389 000
- Administrativt stöd 500 000

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

- Lokalkostnadsökningar 2026-2027 378 000
- Subventionerade anställningar 383 000

Minskade intäkter

- Minskning statsbidrag flyktingar 1 420 000

Ökade kostnader totalt: 3 834 000

Budgetäskande fördelat per kommun (kr)

Leksand	2 283 000
Rättvik	1 551 000

Totalt ramäskande fördelat per kommun (kr)

Leksand	15 854 000
Rättvik	10 773 000

Budgetäskandet beskrivs mer utförligt i bilagan ”VIA budgetäskande 2027”. Hur finansieringen av yrkesutbildningen inom vuxenutbildningen fungerar och vad minskade statsbidrag kan få för konsekvenser beskrivs utförligt i bilagan ”Underlag för budgetarbete 2027: Finansiering av yrkesutbildning”.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-22

VIA budgetäskande 2027, daterat 2026-04-21

Underlag för budgetarbete 2027: Finansiering av yrkesutbildning

Yrkande

Ordförande Joanna Stridh (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

VIA-nämndens beslut

1. Äska 26,6 mkr till VIA-nämnden i budgetprocesserna för 2027, där Leksands del är 15 854 000 kr och Rättviks del är 10 773 000 kr.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen Leksand

Kommunstyrelsen Rättvik

Ekonomichef Leksand

Ekonomichef Rättvik

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

§ 32

Överenskommelse och reglemente VIA-nämnden

Ärendet utgår.

§ 33

Anmälan av delegeringsbeslut

Beskrivning av ärendet

Kommunallagen föreskriver att en nämnd får uppdra åt ett utskott, en ledamot eller en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller viss grupp av ärenden. Beslut som fattas med ovanstående stöd ska återrapporteras till nämnden.

Härmed återrapporteras följande delegeringsbeslut:

Förvaltningschef

- Utse ersättare för förvaltningschef vid dennes ordinarie semester 260316–260401 (enligt delegeringsbeslut 3.5.4).

Enhetschef AME/Integration

- Åtgärdsanställning, BEA-avtal. Ta Till Vara under perioden, 2026-03-31 (enligt delegeringsbeslut 3.5.8).
- Teckna och säga upp hyresavtal gällande bosättning av nyanlända, 2026-03-20 (enligt delegeringsbeslut 6.1.3).
- Beslut om deltagande i arbetsmarknadsinsatser, 2026-03-03 (enligt delegeringsbeslut 5.1.1).

Rektor vuxenutbildningen

- Antagning av 47 nya elever, 2026-03-16 (enligt delegeringsbeslut 4.1.12 & 4.1.14).
- Beslut interkommunal ersättning. Beviljade: IKE115-118. Ej beviljade: IKE114, 260201–260209 (enligt delegeringsbeslut 9.6 i förra delegationsordningen).
- Visstidsanställning av personal, 2026-03-25 (enligt delegeringsbeslut 3.5.10).
- Tillsvidareanställning av personal på heltid (enligt delegeringsbeslut 3.5.6).

Utdrag bestyrks

(Signerat, SHA-256 FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3)

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-08

Listor över delegeringsbeslut

VIA-nämndens beslut

1. Godkänna redovisningen av delegeringsbeslut.

Beslutet skickas till

Förvaltningschef Mats Berglund

Enhetschef Sabina Wik Iveta

Rektor Petter Eriksson

Utdrag bestyrks

Sida 18 av 20

§ 34

Meddelanden till VIA-nämnden

Beskrivning av ärendet

Följande meddelanden redovisas till nämnden:

- Protokoll styrelsemöte för Nedansiljans samordningsförbund 2025-12-18.
- Minnesanteckningar ägarsamråd VIA 2026-04-07

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, daterat 2026-04-08

Meddelanden

VIA-nämndens beslut

1. Lägga meddelandena till handlingarna.

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: JOANNA SOFIE STRID
Datum: 2026-04-28 10:31
Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:
FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3

Namn: BRITT ANNA-LENA HÅLLMATS BERGVIK
Datum: 2026-04-28 16:32
Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:
FBED815DE30239A2FF5E091D44DF570C613EB8CE70677920A32AD051BEB82AA3

2026-04-16

Styrelsemöte 2026-04-16 kl. 12.40-14.20
Plats: HK Visit Dalarna, Rättvik

Deltagande styrelsemedlemmar:
Åsa Granat, styrelseordförande (digitalt)
Anna Björkman
Per Kempe
Linda Norén
Caroline Smitmanis Smids, vice ordförande
Torbjörn Wallin
Evelina Hilmersson, adjungerad

Övriga närvarande:	Frånvarande:
Johanna Hemming, vd	Martin Erkenborn
Annika Johansson	

1 Formalia § 26.014

- Mötets öppnande
  Vice styrelseordförande Caroline Smitmanis Smids förklarar mötet öppnat och hälsar välkommen till dagens styrelsemöte.

- Dagordningen fastställs.

- Val av justerare
  Torbjörn Wallin väljs att jämte ordförande justera protokollet.

- Val av sekreterare
  Annika Johansson väljs till sekreterare.

2 Föregående protokoll § 26.015
Styrelseprotokoll från 2026-03-03 godkänns och läggs till handlingarna.

3 VD rapport § 26.016
Vd kommenterar den i förväg utsända vd-rapporten.

4 Ekonomi § 26.017
Ekonomisk rapport för januari - mars presenteras. Bolagets ekonomiska utfall är något starkare än budgeterat. Likviditeten är god och bedöms vara tillfredsställande

Visit Dalarna AB
Vasagatan 6, 795 30 RÄTTVIK
E-post: info@visitdalarna.se
Telefon 0771-62 62 62
Webbsida: www.visitdalarna.se

5 Lägesrapporter § 26.018

- Up to date - Tema: Bilden av Dalarna, varumärket Dalarna som besöksmål.
- Guldvingen - nya kategorier diskuterades tex Årets besöksnäringsföretag, Årets värdskap, Årets tillväxtraket, Årets besöksnäringsprofil alternativt endast Årets besöksnäringsföretag.
  Beslut:
  VD uppdras samla en jurygrup för Guldvingen och skapa kommunikationsplan för både Up to date och Guldvingen
- Planering studieresa styrelse och ledningsgrupp 7-8 sept-förslag Järvsö och Höga kusten
- VM i Falun 2027

6 Dialog § 26.019

Uppföljning ägardialog. Summerar att kommunerna är nöjda med Visit Dalarnas ändrade uppdrag och organisation.

7 Kommande möten 2026 § 26.020

- 3 juni, styrelsemöte
- 7–8 september, styrelsemöte och studieresa/strategidagar
- 20 alternativt 21 oktober ägarmöte höst, i samband m Up to date
- 1 december, styrelsemöte

8 Styrelsens egen tid § 26.021

Kort gemensam reflektion.

9 Övriga frågor § 26.022

Inga övriga frågor

10 Mötets avslut § 26.023

Ordförande avslutar mötet.

Vid protokollet

Annika Johansson	Johanna Hemming
Sekreterare	VD
Torbjörn Wallin	Caroline Smitmanis Smids
Justerare	Vice ordförande

Deltagare

VISIT DALARNA AB 556788-2609 Sverige

Signerat med E-signering

2026-04-27 07:53:53 UTC

Undertecknare

Datum

Visit Dalarna AB
annika.johansson@visitdalarna.se
+46 771-62 62 62

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 212.85.76.83

CAROLINE SMITMANIS SMIDS Sverige

Signerat med E-signering

2026-04-28 06:52:14 UTC

Undertecknare

Datum

Caroline Smitmanis Smids
caroline.smitmanis-smids@leksand.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 193.45.196.172

JOHANNA HEMMING Sverige

Signerat med E-signering

2026-04-27 09:21:09 UTC

Undertecknare

Datum

Johanna Hemming
johanna.hemming@visitdalarna.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 212.85.76.83

TORBJÖRN WALLIN Sverige

Signerat med E-signering

2026-04-27 08:26:11 UTC

Undertecknare

Datum

Torbjörn Wallin
torbjorn.wallin@idrehimmelfjall.se

Leveranskanal: E-post
IP-adress: 185.206.108.45

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Adven Siljan AB, org.nr 559217-5128

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Adven Siljan AB för år 2025.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Adven Siljan ABs finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för Adven Siljan AB.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Adven Siljan AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Adven Siljan AB för år 2025 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Adven Siljan AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Örebro den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Rickard Johansson
Auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2026-04-02 07:22:25 UTC

Undertecknare

Datum

Namn returnerat från Svenskt BankID: Rickard Emanuel Johansson

Rickard Johansson
Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-02-23

Plats och tid	KLK KS salen 15.00-17.00
Beslutande	Ledamöter Arne Eriksson (C) vice ordförande Anders Gravsjö (KD) Inge Östlund (SD) Pia Wiberg Hansson (S)
Övriga närvarande	Anders Knapp, VD Jonny Jones, Admin chef
Justerare	Anders Gravsjö
Justeringens plats och tid	Kommunhuset

Underskrifter

Sekreterare
Anders Knapp

Paragrafer 1–13

Vice ordförande
Arne Eriksson

Justerare
Anders Gravsjö

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Rättviks Skoljordbruk AB
Sammanträdesdatum	2026-02-23
Datum då anslaget sätts upp	Datum då anslaget tas ned
Förvaringsplats för protokollet	Vasagatan 6

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-02-23

Underskrift

Anders Knapp

Dagordning

§ 1	Val av protokolljusterare	3
§ 2	Godkännande av dagordning	4
§ 3	Föregående protokoll	5
§ 4	Meddelanden och rapporter	6
§ 5	Investerings rapport	7
§ 6	Likviditetsrapport	8
§ 7	Årsredovisning 2025	9
§ 8	Verksamhetsbudget 2026	10
§ 9	Möten 2026	11
§ 10	Lokaler för charktillverkning	12
§ 11	Extra bolagstämma	13
§ 12	Övriga frågor	14
§ 13	Mötet avslutas	15

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-02-23

§ 1

Val av protokolljusterare

Ärendebeskrivning

Till protokolljusterare valdes Anders Gravsjö.

---

§ 2

Godkännande av dagordning

Ärendebeskrivning

Vice ordförande presenterar dagordningen.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade och att därefter godkänna dagordningen.

---

§ 3

Föregående protokoll

Ärendebeskrivning

Vice ordförande gick igenom protokoll daterat
2025-12-08 § 49–66

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att lägga protokollen till handlingarna.

---

§ 4

Meddelanden och rapporter

Ärendebeskrivning

VD Rapport

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 5

Investerings rapport

Ärendebeskrivning

VD föredrog investering rapport

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 6

Likviditetsrapport

Ärendebeskrivning

Admin chef presenterade likviditetsrapport

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 7

Årsredovisning 2025

Ärendebeskrivning

Admin chef presenterade ekonomirapport

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 8

Verksamhetsbudget 2026

Ärendebeskrivning

Admin chef, framflyttat till nästkommande möte

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 9

Möten 2026

Ärendebeskrivning

Vice ordförande föredrog planeringen:

- 23-02-2026
- 27-04-2026
- 24-08-2026
- 30-11-2026

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 10

Lokaler för charktillverkning

Ärendebeskrivning

Styrelsen föreslog att uppdra VD att förhandla ner hyran.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att uppdraga VD att förhandla ner hyran.

---

§ 11

Extra bolagstämma

Ärendebeskrivning

Vice ordförande och VD fick i uppgift att ordna extra bolagsstämma.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att uppdra vice ordförande och VD att ordna extra bolagsstämma.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-02-23

§ 12

Övriga frågor

– Uppdra admin chef att jobba mer med ekonomi och redovisning

---

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-02-23

§ 13

Mötet avslutas

Nästa möte: 2026-04-27 kl. 15.00

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-03-27

Styrelsen för Rättvik Vatten och Avfall AB

Dnr. 2026/7

Plats och tid	Rättviks Kommunhus, Flygeln Fredag 27 mars 2026, kl. 09:00-11:00	
Beslutande	Kari Karjalainen, ordförande Christer Bolestedt, vice ordförande Christer Karlsson Lars-Erik Jonsén Christer Nilsson Mats Dahlberg	
Övriga närvarande	Lisbeth Martinsson Skinnar Petra Gunnarsson Jenny Fredby Karin Hansson Peter Nilsson Robert Lundgren	VD Ekonomichef, vice VD Chef Planering & Utredning § 32-34 Sekreterare Mark- och planchef, § 32-34 Mark- och exploateringsstrateg § 32-34
Justerande	Christer Karlsson	
Paragrafer	32-36	

Underskrifter

Ordförande _____
Kari Karjalainen

Justerande _____
Christer Karlsson

Sekreterare _____
Karin Hansson

Innehåll

§ 32 Fastställande av dagordning 3
§ 33 Föregående protokoll 4
§ 34 Detaljplan Utsikten 5
§ 35 Övriga frågor 7
§ 36 Information till ägarna 8

§ 32 Fastställande av dagordning

Beslut

Dagordningen fastställs med tillägg av punkten ersättare till styrelsen under ärendet Övriga frågor.

§ 33 Föregående protokoll

Beslut

Styrelsen har tagit del av föregående sammanträdesprotokoll och inga synpunkter framkommer.

Sammanfattning

Ordförande ställer frågan om det finns synpunkter på protokollet från styrelsens sammanträde 2026-03-11, §§ 13-31.

Mats Dahlberg påtalar att det i protokollstexten framgår ett felaktigt årtal avseende VD-instruktionens giltighetstid. Beslutad VD-instruktion gäller från 1 april 2026 till 31 december 2026.

Beslutsunderlag

-Protokoll Rättvik Vatten och Avfall AB 2026-03-11, §§ 13-31

§ 34 Detaljplan Utsikten

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Styrelsen informerades vid ordinarie styrelsemöte 2026-03-11, § 25 via chef Planering och utredning om att Detaljplan Utsikten är ute för granskning samt att ett utkast på exploateringsavtal finns framtaget av kommunen. För området finns ett markanvisningsavtal tecknat mellan kommunen och exploatören, beslutat i Samhällsutvecklingsutskottet 2021-03-23 som även beviljade planbesked i juni samma år. Samråd för detaljplanen genomfördes 2022-04-04 till 2022-05-04.

Under åren därefter har ärendet Detaljplan Utsikten diskuterats på ett antal ägardialoger samt möten och dialog mellan Rättviks kommun och RVAB, då det är en komplex exploatering dels utifrån aspekten dagvatten och skyfall, dels i frågorna kring utbyggnad VA inom planområdet samt åtgärder som behöver göras för planens genomförande i VA-anläggningen utanför planområdet.

Styrelsen beslutade vid mötet 2026-03-11 att uppdra till VD att sammankalla ett extra styrelsemöte, i syfte att i samråd med tjänsteman på Rättviks kommuns Mark- och planavdelning diskutera ärendet. Mötet sattes till 2026-03-27.

Vid mötet 2026-03-27 redogör Peter Nilsson, Mark- och planchef Rättviks kommun, för ärendet Detaljplan Utsikten. Bistods av Robert Lundgren, mark och exploateringsstrategid vid kommunen. Mark- och planchef arbetar utifrån kommunledningens uppdrag att exploateringen ska genomföras. Ett utkast till exploateringsavtal har tagits fram och delgetts tjänstemän på Dala Vatten och Avfall AB (DVAAB), som även delat detta med ordförande samt vice ordförande RVAB.

DVAAB har tillsammans med jurist granskat avtalet. Juristens synpunkter på avtalets utformning har framförts till kommunen samt ordförande och vice ordförande RVAB. DVAAB vill säkerställa att avtalet är juridiskt korrekt, minimerar risker för bolaget och inte påför VA-kollektivet oskäliga kostnader eller på andra sätt strider mot Lagen om allmänna vattentjänster eller annan lagstiftning inom området.

Peter Nilsson meddelar att framtaget avtal i omarbetad form återigen kommer att ses över tillsammans med kommunens juridiska kontakt. Styrelsen å sin sida påtalar att beslut i KF avseende ärendet kan komma att krävas i enligt med framtagen revidering av ägardirektiv RVAB.

Beslutsunderlag

- Presentationsunderlag tillhandahållet av Rättviks kommun

§ 35 Övriga frågor

Beslut

Styrelsen har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Christer Karlsson föreslår att det i styrelsen i Rättvik Vatten och Avfall AB bör beslutas om att tillsättas två stycken ersättare, som kan lotsas in i styrelsearbetet och ersätta vid behov. Frågan kommer att ses över.

§ 36 Information till ägarna

Beslut

Protokollet skickas för information till Rättviks kommuns kommunstyrelse.

Verifikat

Dokument-ID 09222115557574444809

Dokument

RVAB Protokoll 2026-03-27
Huvuddokument
8 sidor
Startades 2026-04-02 08:06:18 CEST (+0200) av Karin Hansson (KH)
Färdigställt 2026-04-08 06:55:06 CEST (+0200)

Signerare

Karin Hansson (KH)
Dala Vatten och Avfall AB
Personnummer [redacted]
karin.hansson@dvaab.se

BankID

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Karin Maria Hansson"
Signerade 2026-04-08 06:55:06 CEST (+0200)

Kari Karjalainen (KK)
Personnummer [redacted]
kari.karjalainen@rattvik.se

BankID

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "KARI KARJALAINEN"
Signerade 2026-04-07 15:48:59 CEST (+0200)

Christer Karlsson (CK)
Personnummer [redacted]
christersiiri@gmail.com

BankID

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "CHRISTER KARLSSON"
Signerade 2026-04-02 11:07:22 CEST (+0200)

SIGNATURES scrive. VERIFIED BY

RÄTTVIKS FASTIGHETER AB
RFAB
795 80 RÄTTVIK

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum
2026-03-11

Plats och tid	Vasagatan 6 13.00-15.00
Beslutande	Ledamöter Hans Furn (C) ordförande ~~Lars-Erik Steger (M) vice ordförande~~ ej närvarande ~~Carl-Gustaf Hammarberg (S)~~ ej närvarande Lotta G Hed (S) ~~Anders Ehrling (C)~~ ej närvarande Yvonne Junell (C) Christer Nilsson (SD)
Övriga närvarande	Pål Fröyen, fastighetschef John Oknelid, ekonomichef/vice VD Maria Mårds tillträdande VD från 13 april 2026
Justerare	Yvonne Junell
Justeringens plats och tid	Vasagatan 6

Underskrifter Sekreterare		Paragrafer	1-15
	John Oknelid		
Ordförande			
	Hans Furn		
Justerare			
	Yvonne Junell		

	ANSLAG/BEVIS Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.		
Organ	Rättviks Fastigheter AB		
Sammanträdesdatum	2026-03-11		
Datum då anslaget sätts upp	2026-03-17	Datum då anslaget tas ned	2026-04-17
Förvaringsplats för protokollet	Vasagatan 6, kontoret		
Underskrift			
	John Oknelid		

Innehållsförteckning

Ärende	Sida
§ 1 Val av protokolljusterare	3
§ 2 Godkännande av dagordning	4
§ 3 Föregående protokoll	5
§ 4 Meddelanden och rapporter	6
§ 5 Åtgärdsprotokoll	7
§ 6 Ekonomisk rapportering	8
§ 7 Årsredovisning	9
§ 8 Attestinstruktion	10
§ 9 Fastighetsinformation	11
§ 10 Boda	12
§ 11 Personalbokslut	13
§ 12 Affärsplan 2025	14
§ 13 Delegationsordning	15
§ 14 VD-informerar	16
§ 15 Övriga frågor	17
§ 16 Nästa möte	18

§ 1

Val av protokolljusterare

Ärendebeskrivning

Till protokolljusterare valdes Yvonne Junell.

---

§ 2

Godkännande av dagordning

Ärendebeskrivning

Ordförande presenterar dagordningen.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna dagordningen.

---

§ 3

Föregående protokoll

Ärendebeskrivning

Ordförande Hans Furn gick igenom protokoll daterat 2025-12-09 § 55-68.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att lägga protokollen till handlingarna.

---

§ 4

Meddelanden och rapporter

Ärendebeskrivning

KS 2025-12-16	§ 170 Revidering av gåvor och uppvaktningar
KS 2025-12-16	§ 176 Gemensam nämndadministration
KS 2025-12-16	§ 177 Revidering av kommunens delegationsordning
KS 2026-02-10	§ 8 Revidering vattentaxa (Återremiss)
KF 2025-12-11	§ Revidering vattentaxa (återremiss)
KF 2025-12-11	§ Revidering avfallstaxa (oförändrad)

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

§ 5

Åtgärds protokoll

Ärendebeskrivning

Förelåg inga pågående ärenden.

---

§ 6

Ekonomisk rapportering

Ärendebeskrivning

Ekonomichef föredrog utfallet för januari månad.

Se bilaga 1

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 7

Årsredovisning

Ärendebeskrivning

Ekonomichefen redogjorde för årsbokslutet för Rättviks Fastigheter. RFAB redovisar ett resultat efter skatt på 3 196 tkr.

Styrelsens beslut

Styrelsen beslutade att överlämna till bolagsstämman att fastställa årsredovisningen.

---

§ 8

Attestinstruktion

Ärendebeskrivning

Uppdaterad attestinstruktion. Justerat prisbasbelopp, som gått upp med 400 kr. Attestinstruktionen behöver justeras per den 13 april 2026 då nya VD:n Maria Mårds tillträder. Tf VD föreslår att styrelsen godkänner den justeringen redan nu.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna förslaget och fastställa attestinstruktionen samt i övrigt godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 9

Fastighetsinformation

Ärendebeskrivning

Fastighetschef föredrog följande:

- Springkällan, nuläget i upphandling och ritning på ombyggnationen.
- Branden Torggatan 8, nuläget.
- Ventilation breddan, åtgärder i ventilationen.
- Söderås Gymnastik. Betalplan presenterades för styrelsen att godkänna.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna betalplanen samt övrig information och lägga den till handlingarna.

---

§ 10

Boda

Ärendebeskrivning

Ordförande, fastighetschef och ekonomichef föredrog kalkyler och olika ritningar utifrån två förslag. Byggnation av ett hus med 4 lägenheter om 82,2 kvm per lägenhet eller byggnation av två hus med 8 lägenheter om 82,2 kvm per lägenhet.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att bordlägga ärendet för att kalla till ett extra styrelsemöte pga att några ledamöter inte var närvarande.

---

§ 11

Personalbokslut

Ärendebeskrivning

Ekonomichefen redovisade bolagets personalbokslut som består av de tre delarna IA-händelser (inrapporterade tillbud och olyckor), frånvaro, samt personalförändringar.

Bilaga 2

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 12

Affärsplan 2025

Ärendebeskrivning

Vice vd presenterade utfallet av RFAB:s övergripande mål för 2025.

Styrelsens beslut

– Styrelsen godkände informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 14

Vd informerar

Ärendebeskrivning

Vice vd informerade om:

- Signal-appen kan användas som komplement i informationsdelning till och mellan styrelsen.
- Nuläget kring frågan om att bygga ut Sätra.
- Hyra parkeringsgarage. RFAB har fått frågan att hyra 50 platser i kallgarage bredvid kontoret. Vice VD kommer ta fram mer konkret information så styrelsen kan fatta beslut om detta är något vi ska gå vidare med eller inte på nästa styrelsemöte.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 13

Delegationsordning

Ärendebeskrivning

Vice vd föredrog uppdaterad delegationsordning

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna delegationsordningen och lägga den till handlingarna.

---

§ 15

Övriga frågor

Ärendebeskrivning

Christer Nilsson meddelade att även Rättviks Vatten och avfall AB hade styrelsemöte inbokat idag, och påpekar vikten att alla bolag behöver lämna inte mötesplan så det inte inträffar igen. Rättviks Fastigheter AB har lämnat in detta för 2026.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna informationen och lägga den till handlingarna.

---

§ 16

Nästa möte

Ärendebeskrivning

Mötestider 2026.

10 juni, 23 september och 9 december

Klockan 13.00

RR RFAB (Sammanställning) Bilaga 1.

2026-03-02 16:42

Datakälla: Ekonomi
Visar Resultatkonto (Intern RR) på rader och Datum (År - Månad), Mätvärden på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Balanskonto (Balansuppställing per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID)

	Januari 2026									
	Utfall (ack)	Budget (ack)	Utfall-Budget (ack)	% utfall-budget	Budget (helår)	Budget (fg helår)	Utfall (ack fg år)	Utfall	Budget	Utfall-Budget
Intäkter	11 213 486	11 212 877	609		134 554 520	126 036 620	10 567 285	11 213 486	11 212 877	609
Reavinster och övriga intäkter	989 267	982 046	7 220	-1 %	5 428 818	6 469 313	1 341 651	989 267	982 046	7 220
Internintäkt	347 311	415 015	-67 705	16 %	4 980 183	4 841 249	285 945	347 311	415 015	-67 705
Summa intäkter	**12 550 063**	**12 609 938**	**-59 875**		**144 963 521**	**137 347 182**	**12 194 881**	**12 550 063**	**12 609 938**	**-59 875**
Skötsel och tillsyn	-1 015 840	-960 963	-54 877	-6 %	-6 429 640	-6 454 996	-1 096 550	-1 015 840	-960 963	-54 877
Park och väg fördelat	-272 266	-333 333	61 068	18 %	-4 000 000	-4 050 000	-220 007	-272 266	-333 333	61 068
Reparationer	-174 460	-566 667	392 207	69 %	-6 800 000	-6 800 000	-369 646	-174 460	-566 667	392 207
Underhåll	-200 436	-616 667	416 231	67 %	-7 400 000	-5 500 000	-409 455	-200 436	-616 667	416 231
El	-1 762 442	-1 937 000	174 558	9 %	-14 900 000	-15 500 000	-1 836 546	-1 762 442	-1 937 000	174 558
Värme	-2 457 388	-2 078 300	-379 088	-18 %	-14 845 000	-15 658 438	-2 019 162	-2 457 388	-2 078 300	-379 088
Vatten	-582 746	-577 083	-5 663	-1 %	-6 925 000	-6 466 660	-476 658	-582 746	-577 083	-5 663
Avfall	-281 617	-246 667	-34 950	-14 %	-2 960 000	-2 849 252	-231 228	-281 617	-246 667	-34 950
Övriga driftskostnader	-358 251	-479 958	121 707	25 %	-7 330 497	-6 523 082	-418 053	-358 251	-479 958	121 707
Personalkostnader inkl bikostnader	-1 482 796	-1 632 312	149 515	9 %	-21 034 327	-20 082 158	-1 458 849	-1 482 796	-1 632 312	149 515
Summa driftskostnader	**-8 588 243**	**-9 428 949**	**840 706**	**9 %**	**-92 624 463**	**-89 884 586**	**-8 536 153**	**-8 588 243**	**-9 428 949**	**840 706**
Rörelseresultat	**3 961 820**	**3 180 989**	**780 831**	**-25 %**	**52 339 058**	**47 462 596**	**3 658 727**	**3 961 820**	**3 180 989**	**780 831**
Konsulter, revision, IT	-179 708	-221 320	41 612	19 %	-2 805 473	-2 662 852	-78 797	-179 708	-221 320	41 612
Administration	-288 346	-262 215	-26 131	-10 %	-1 987 611	-1 833 554	-126 152	-288 346	-262 215	-26 131
Administration fördelat				139 %	1	1				
Summa admin & konsult	**-468 054**	**-483 535**	**15 481**	**3 %**	**-4 793 083**	**-4 496 405**	**-204 950**	**-468 054**	**-483 535**	**15 481**
Röresleresultat efter adm.	**3 493 766**	**2 697 454**	**796 311**	**-30 %**	**47 545 974**	**42 966 191**	**3 453 777**	**3 493 766**	**2 697 454**	**796 311**
Avskrivningar	-2 133 665	-2 114 899	-18 767	-1 %	-25 378 787	-24 372 608	-2 033 748	-2 133 665	-2 114 899	-18 767
Finansiella poster	-1 206 566	-1 209 318	2 752		-15 116 982	-14 386 098	-1 305 002	-1 206 566	-1 209 318	2 752
Borgensavgift				100 %	-2 802 000	-2 802 000				
Skatt på årets resultat	-92 446	-109 642	17 196	16 %	-1 315 703	-1 267 990	-104 834	-92 446	-109 642	17 196
Resultat	**61 089**	**-736 404**	**797 493**	**108 %**	**2 932 502**	**137 495**	**10 194**	**61 089**	**-736 404**	**797 493**

Sammanställning

2026-03-02 16:42
Datakälla: Ekonomi

INSIKT

RFAB ack utfall jan 2026:

RFAB uppvisar i ett positivt resultat om +61 tkr för jan 2026, budgeterat resultat uppgår till -763 tkr, vilket är en positiv avvikelse med + 797 tkr. Den positiva förändringen mot budget hänför sig främst till lägre kostnader för rep/underhåll.

Nedan beskrivs väsentliga förändringar mot budget.

Intäkter för jan är lägre med -60 tkr jämfört med budget.
Se mer detaljrik förklaring nedan.
* **Intäkter:** I nivå med budget.
* **Övriga intäkter**: I nivå med budget.
* **Internintäkt:** Lägre internintäkter med -67 tkr jämfört med budget, PoV.

Driftkostnader för jan 2026 har minskat med +841 tkr jämfört med budget. Hänför sig främst till lägre kostnader för reparation/underhåll (+808 tkr).
* **Skötsel och tillsyn:** Ökade kostnader med -55 tkr jämfört med budget. Hänför sig till ökad kostnad för snöröjning/sandning (lokaler), under jan 2026 fick vi väldigt mycket snö därav en ökad kostnad. Budgeten är periodiserad utifrån fg års utfall och där kan man se en lägre kostnad i jan 2025.
* **Pov fördelat:** Lägre kostnader med +61 tkr jämfört med budget, PoV.
* **Reparationer:** Lägre kostnader med +392 tkr jämfört med budget. Mindre utfört arbete i jan, men vi ser en ökad kostnad under feb som avser återställningen av lägenhetsbranden på Torggatan.
* **Underhåll:** Lägre kostnader med +416 tkr jämfört med budget. Mindre utfört arbete i jan, lägre jämfört med fg år. Kostnader för planerat underhåll kommer längre fram.
* **El:** Lägre kostnader med +175 tkr jämfört med budget. Januari 2026 har varit kallare jämfört med fg år, förbrukningen har även varit högre än vad vi budgeterade. Dock styr priset den positiva avvikelsen mot budget och fg år. Budgeten är baserad på fg års prognos och utfall.
* **Värme:** Ökade kostnader med -380 tkr jämfört med budget. Vi har haft ett kallare januari 2026 jämfört med 2025 där av en ökad värmekostnad. En ökad förbrukning jämfört med budget och föregående år. Ökningen hänför sig främst till lokalsidan. I budgeten räknades prognosen upp med 2,5%.
* **Övriga driftkostnader:** Lägre kostnader med +122 tkr jämfört med budget. Hänför sig till lägre kostnader för förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial, till och med lägre kostnad jämfört med jan 2025.
* **Personalkostnader:** Lägre kostnader med +150 tkr jämfört med budget. Hänför sig till lägre kostnader på pensionspremier (annan periodisering i budget) och en positiv förändring på semesterlöneskulden.

Kostnader för admin & konsult, revision, IT jan 2026 är i nivå med budget +15 tkr.

Avskrivningar för jan 2026 har ökat med -19 tkr jämfört med budget.
* Hänför sig till aktiverade projekt som ej togs hänsyn till i budgeten.

Kostnaden för finansiella poster är i nivå med budget.

Skatt på årets resultat +17 tkr lägre jämfört med budget :
* Lägre justering för uppskjuten skatt.

Sammanställning

2026-03-02 16:42

INSIKT

Analys per ansvar:

Bostäder:
* **Intäkter:** Ökade intäkter med +26 tkr jämfört med budget. Hänför sig till lägre hyresbortfall jämfört med budget (+19 tkr).
* **Skötsel och tillsyn:** Lägre kostnader med +55 tkr jämfört med budget. Hänför sig till lägre kostnader för snöröjning/sandning, budgeten är periodiserad utifrån fg års utfall som var något högre.
* **Reparation:** Lägre kostnad med +134 tkr jämfört med budget. Jobbar aktivt för att hålla ned kostnaden, dock kommer det komma en relativt stor kostnad för återställning av lägenheten som brann framåt.
* **Underhåll:** Lägre kostnader med +159 tkr jämfört med budget. Jobbar aktivt för att hålla ned kostnaden under 2026.
* **Värme:** Ökade kostnader med -92 tkr jämfört med budget. Kallar jämfört med fg års januari. Budgeten är baserad på fg års utfall där vi hade ett varmare januari.
* **Avfall:** Ökade kostnader med -35 tkr jämfört med budget. I budgeten 2026 ökade vi upp kostnaden med 5 %. Vi får se om denna kostnaden är en engångshändelse eller om det kommer bli en ökad kostnad året ut. Ser dock ingen ökad kostnad på lokalsidan.
* **Resultat:** Bättre resultat jämfört med budget med +253 tkr hänför sig främst till lägre kostnader för rep/underhåll.

Lokaler:
* **Intäkter:** Lägre intäkter med -25 tkr jämfört med budget.Hänför sig till lägre hyra för lokaler ej moms, AME.
* **Skötsel och tillsyn:** Ökade kostnader med -109 tkr jämfört med budget. Hänför sig till ökade kostnader för snöröjning/sandning. Under jan 2026 fick vi väldigt mycket snö, budgeten är periodiserad utifrån fg års utfall och där kan man se en lägre kostnad i jan 2025.
* **Reparationer:** Lägre kostnad med +258 tkr jämfört med budget. Jobbar aktivt för att hålla ned kostnaden under 2026.
* **Underhåll:** Lägre kostnader med +261 tkr jämfört med budget. Jobbar aktivt för att hålla ned kostnaden under 2026. Vi har ökat upp 2026 års budget med 1,9 mkr jämfört med fg års budget. Kommer att ske planerat underhåll under året.
* **El:** Lägre kostnader med +178 tkr jämfört med budget. Vi har ett kallare januari i år jämfört med fg år, dock lägre kostnader. Kan bero på en lägre förbrukning.
* **Värme:** Ökade kostnader -287 tkr jämfört med budget. Kallar jämfört med fg års januari. Budgeten är baserad på fg års utfall där vi hade ett varmare januari.
* **Personalkostnader:** Lägre kostnader med -80 tkr jämfört med budget. Hänför sig till att vändningen av avgånsvederlaget som bokades upp 2025 är ej med i budget 2026. Kommer bli en positiv avvikelse till vi uppdaterar detta i prognosen.
* **Resultat:** Bättre resultat jämfört med budget med +541 tkr, hänför sig främst till lägre kostnader för reparationer/underhåll.

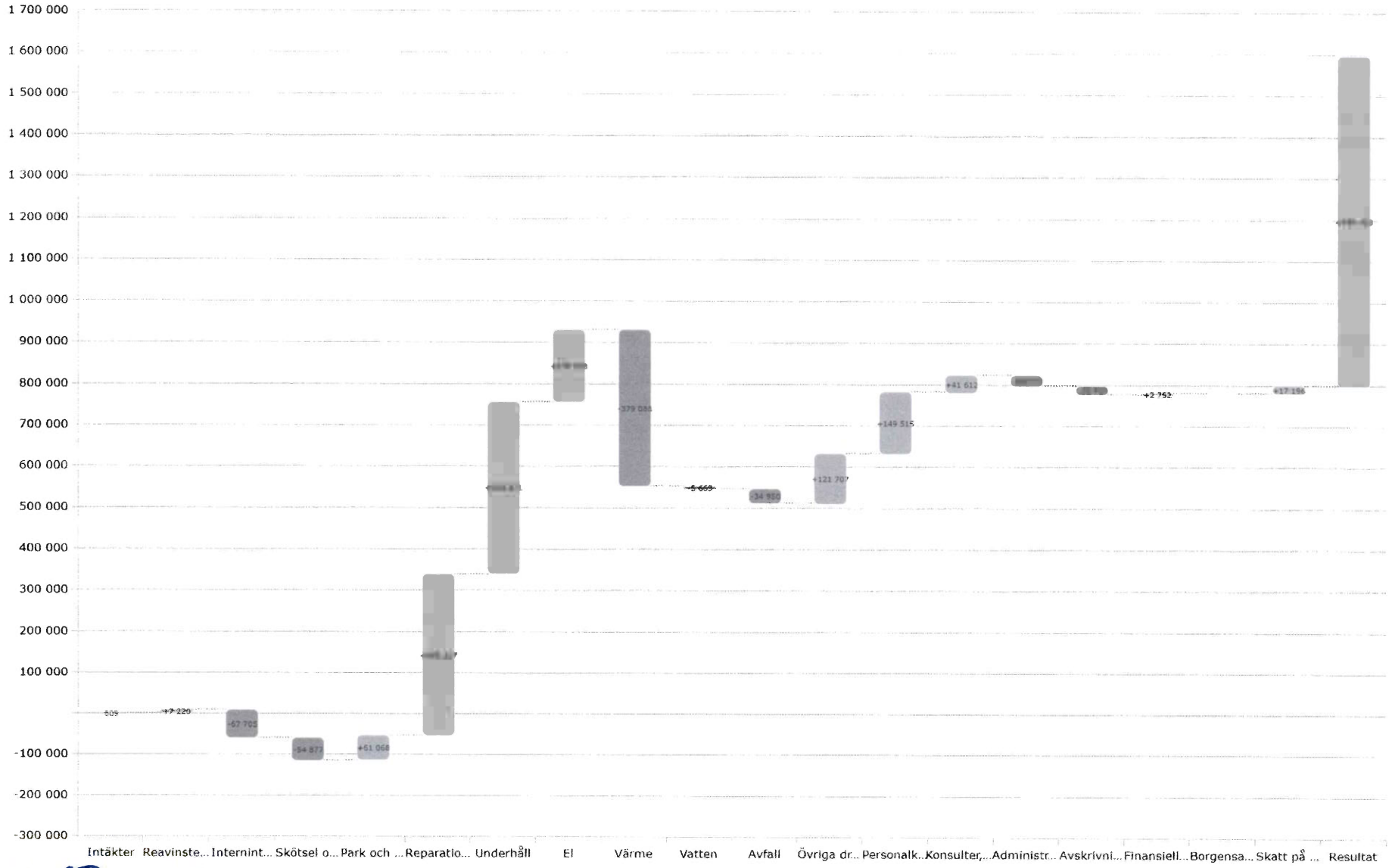
Park o Väg:
* **Internintäkt:** Lägre intäkt med -61 tkr jämfört med budget. Budgeten 2026 ligger något högre jämfört med fg års utfall i januari. Om man jämför utfall 2026 mot 2025 ligger det till och med högre jämfört med 2025.
* **Personalkostnad:** Lägre kostnad med +43 tkr jämfört med budget. Hänför sig till en positiv förändring av semesterlöneskulden.
* **Resultat:** Utfall och budget är i nivå med varandra.

Admin:
* **Reavinster och övriga intäkter:** Lägre intäkt med -23 tkr jämfört med budget. Hänför sig till aktiverad tid på investeringsprojekt, inte så många projekt som har startat upp i jan.
* **Personalkostnader:** Lägre kostnader med -30 tkr jämfört med budget. Hänför sig till ökade pensionspremiekostnader + löneskatt, beror på periodiseringen i budget.
* **Konsulter, revision, IT:** Lägre kostnader med +31 tkr jämfört med prognos. Lägre konsultarvoden, beror på periodiseringen i budget.
* **Administration:** Ökade kostnader med -25 tkr jämfört med prognos. Hänför sig till föreningsavgifter, beror på periodiseringen i budget.

Förändring utfall mot budget (Sammanställning)

2026-03-02 16:42

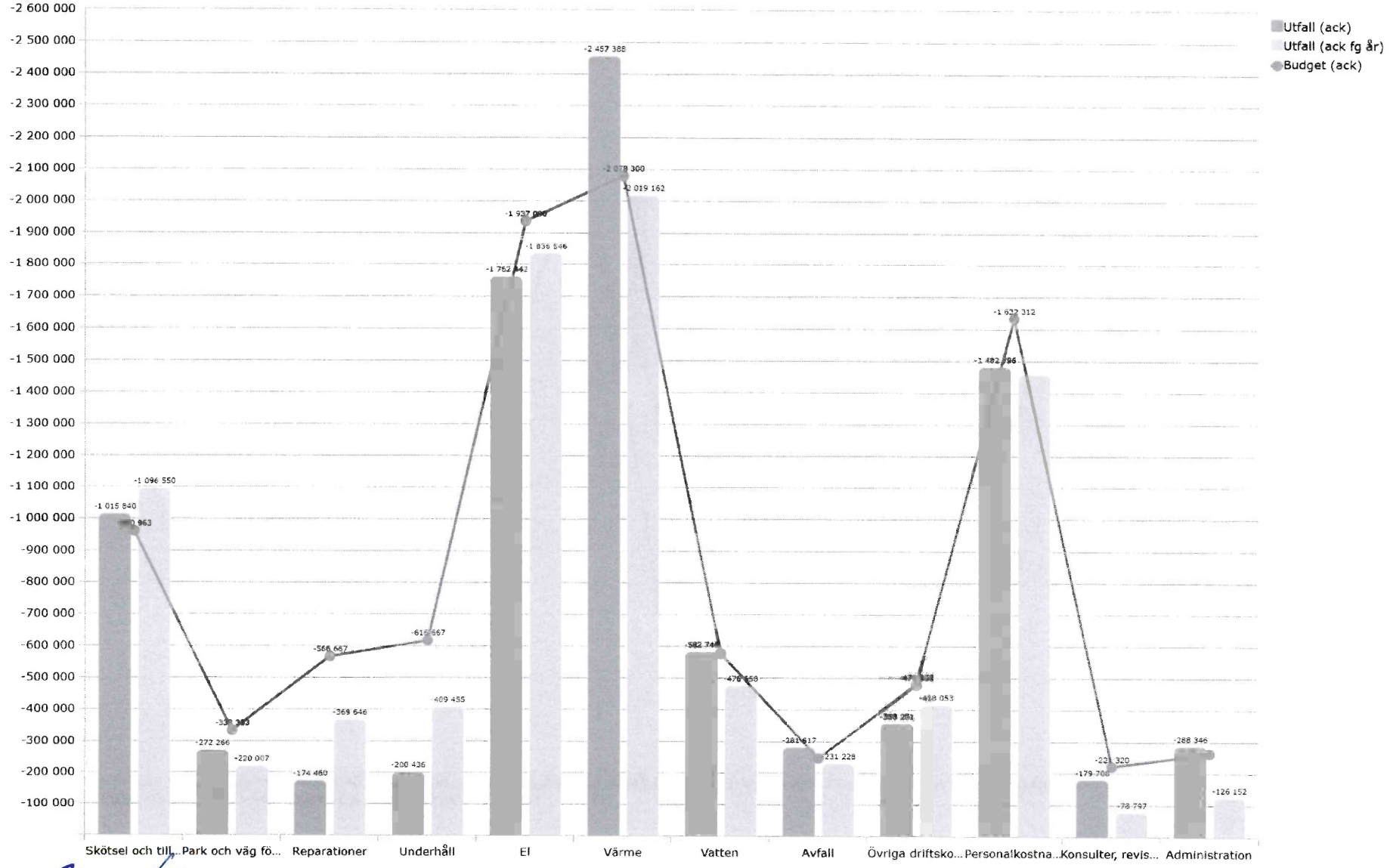
Datakälla: Ekonomi
Visar Resultatkonto (Intern RR) på rader och Datum (År - Månad), Mätvärden på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Balanskonto (Balansuppställing per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID)

Uppföljning kostnader RFAB (Sammanställning)

2026-03-02 16:42

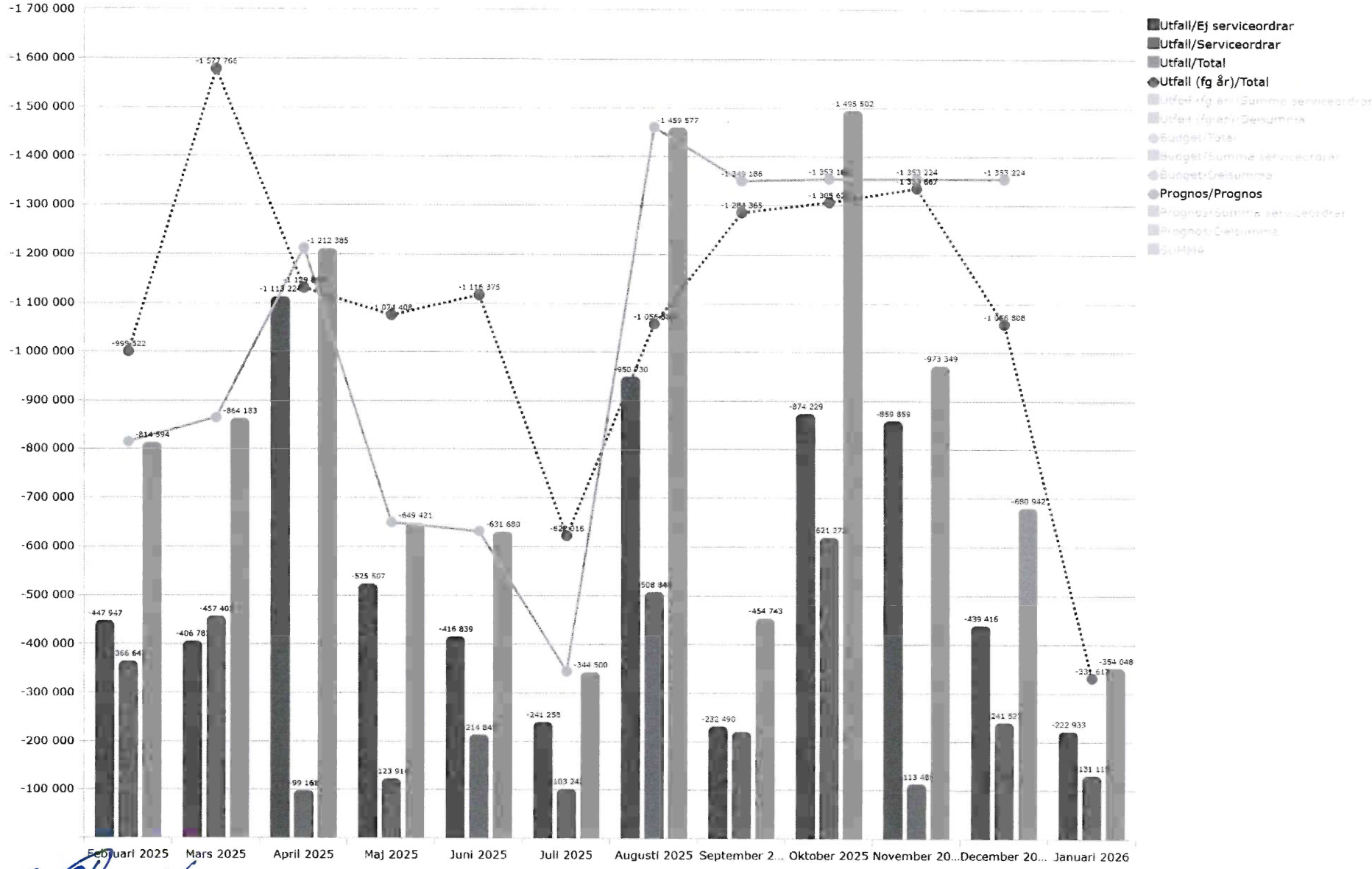
Datakälla: Ekonomi
Visar Mätvärden på rader och Resultatkonto (Intern RR) på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Balanskonto (Balansuppställing per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID), Januari 2026 i Datum (År - Månad)

Rep & UH senaste R12 ink serviceordrar (Sammanställning)

2026-03-02 16:42

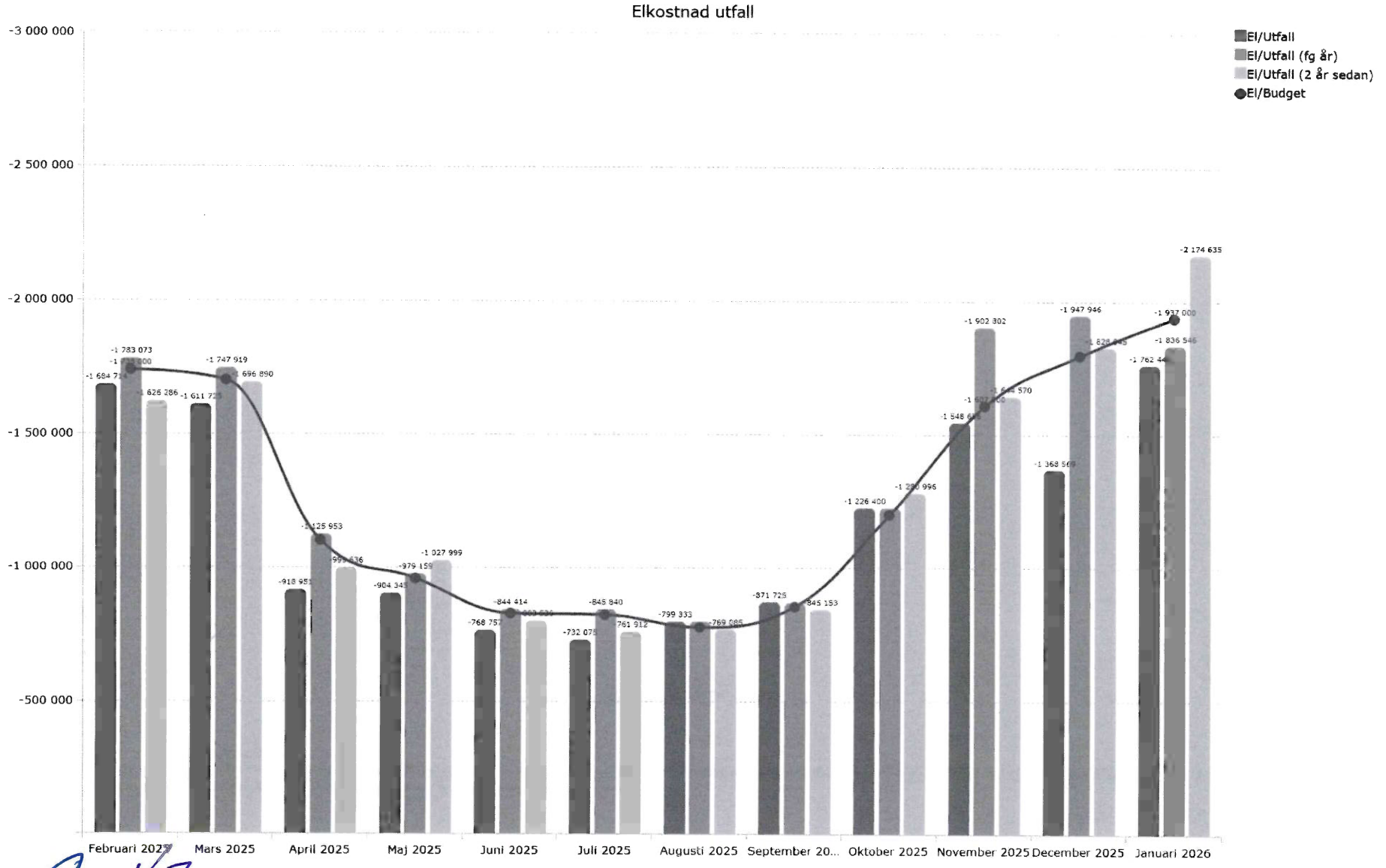
Datakälla: Ekonomi
Visar Mätvärden, Fri (Hierarki) på rader och Datum (År - Månad) på kolumner.
Urval: 10 medlemmar valda i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID), Alla Projekt i Projekt (Hierarki), Underhåll, Reparationer i Resultatkonto (Intern RR)

Elkostnad RFAB (Taxebundna kostnader)

2026-03-02 16:42

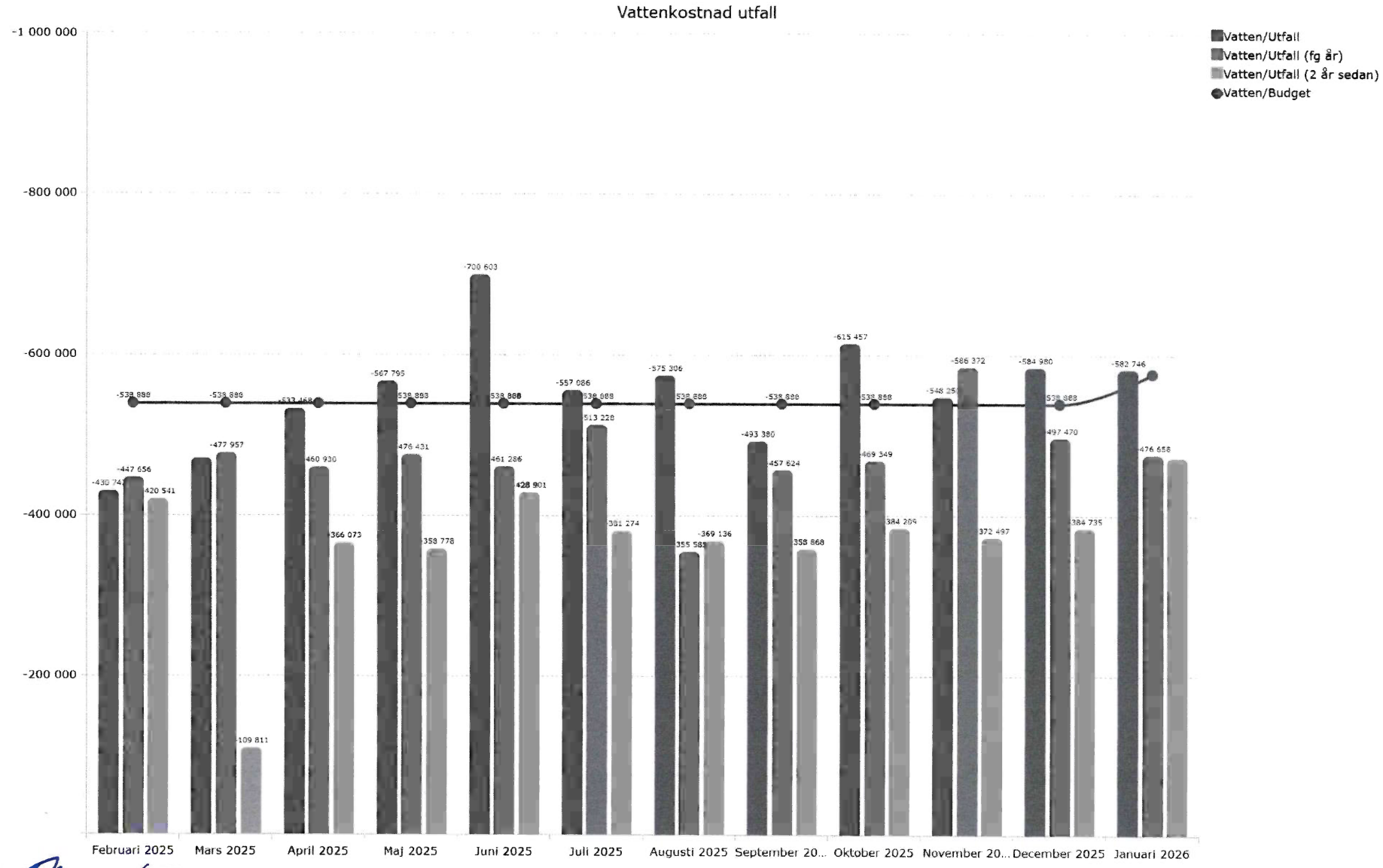
Datakälla: Ekonomi
Visar Resultatkonto (Intern RR), Mätvärden på rader och Datum (År - Månad) på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Balanskonto (Balansuppställing per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID)

Vatten RFAB (Taxebundna kostnader)

2026-03-02 16:42

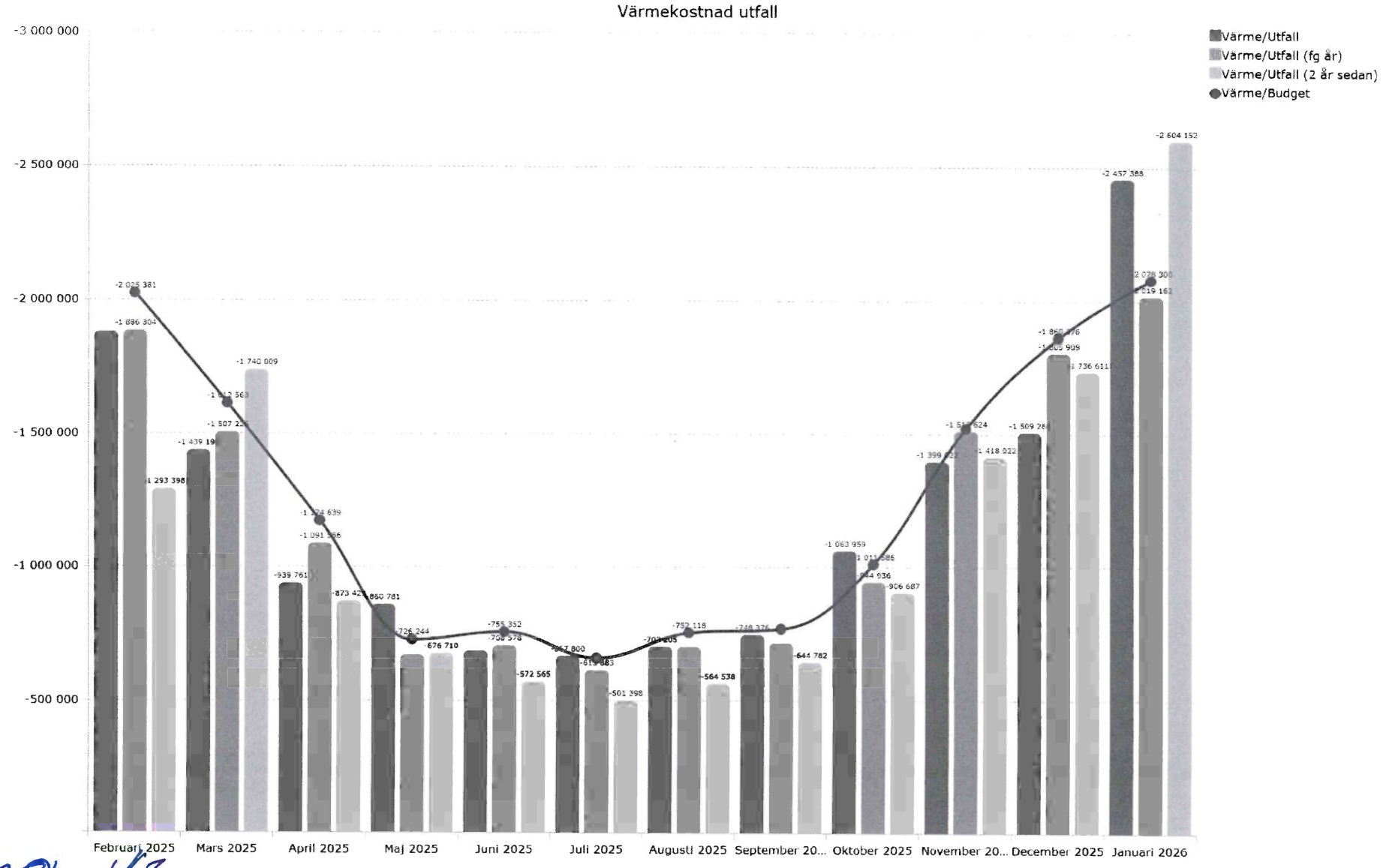
Datakälla: Ekonomi
Visar Resultatkonto (Intern RR), Mätvärden på rader och Datum (År - Månad) på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Balanskonto (Balansuppställing per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID)

Värmekostnad RFAB (Taxebundna kostnader)

2026-03-02 16:42

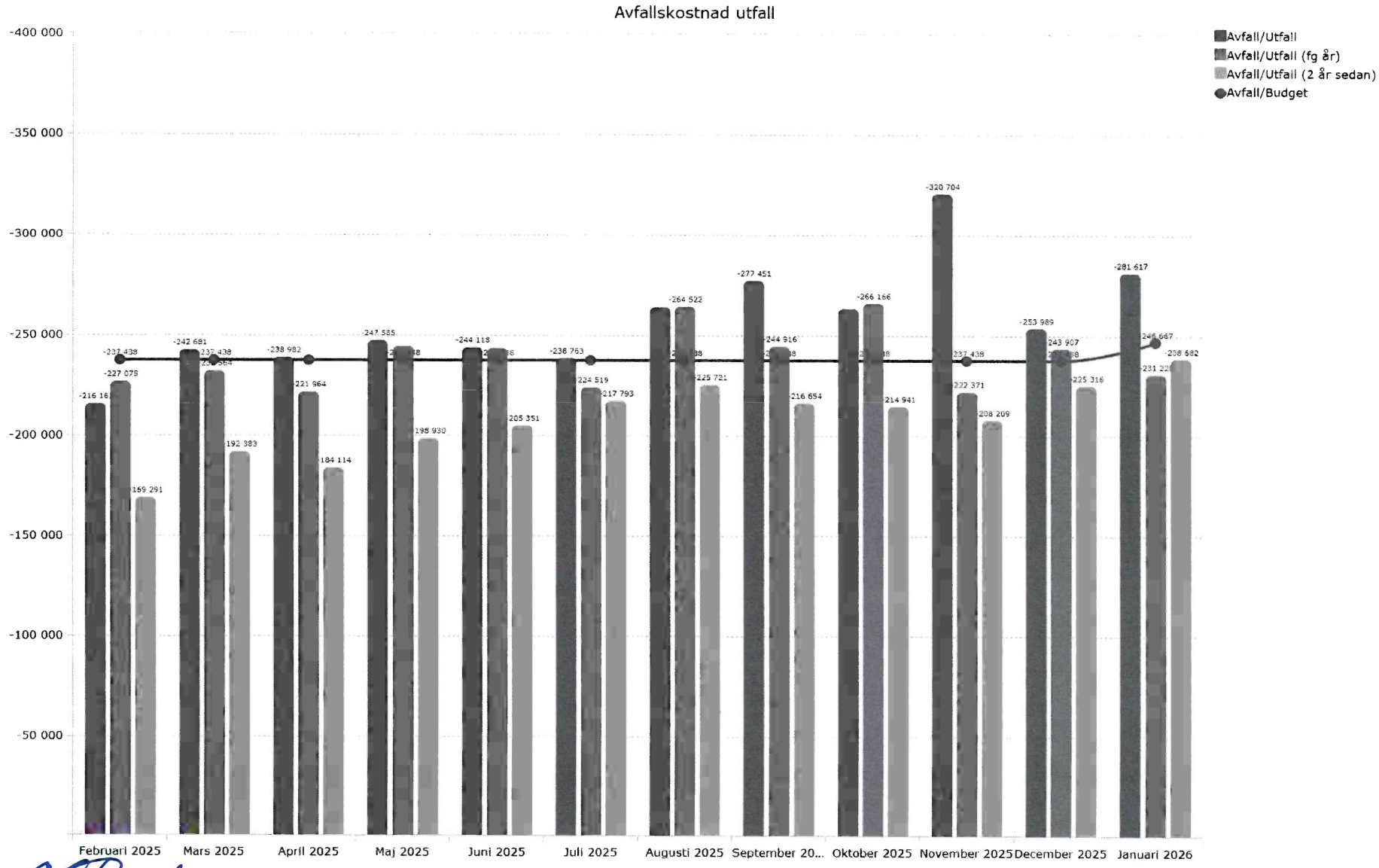
Datakälla: Ekonomi
Visar Resultatkonto (Intern RR), Mätvärden på rader och Datum (År - Månad) på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Balanskonto (Balansuppställing per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID)

Avfallskostnad RFAB (Taxebundna kostnader)

2026-03-02 16:42

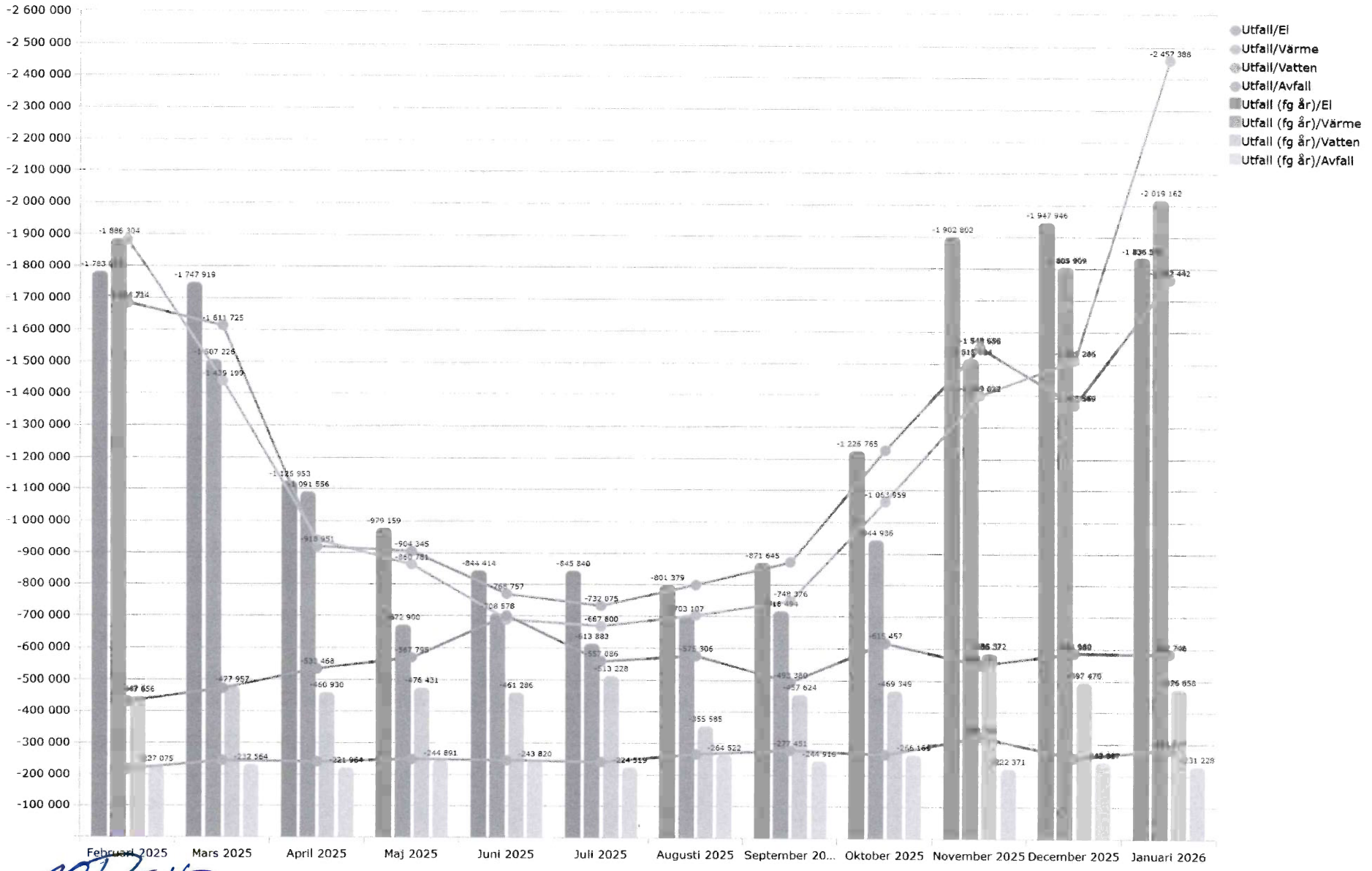
Datakälla: Ekonomi
Visar Resultatkonto (Intern RR), Mätvärden på rader och Datum (År - Månad) på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Balanskonto (Balansuppställing per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID)

Taxebundna kostnader RFAB (Taxebundna kostnader)

2026-03-02 16:42

Datakälla: Ekonomi
Visar Mätvärden, Resultatkonto (Intern RR) på rader och Datum (År - Månad) på kolumner.
Urval: RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Ansvar (Ansvar per bolag), RÄTTVIKS SKOLJORDBRUK AB, RÄTTVIKS KOMMUNHUS AB, RÄTTVIKS FASTIGHETER AB i Bolag (Bolag ID)

Taxebundna kostnader

2026-03-02 16:42
Datakälla: Ekonomi

Utfall jan jämfört mot budget och fg år:

El: Lägre kostnader med +175 tkr jämfört med budget. Januari 2026 har varit kallare jämfört med fg år, förbrukningen har även varit högre än vad vi budgeterade. Dock styr priset den positiva avvikelsen mot budget och fg år. Budgeten är baserad på fg års prognos och utfall.

Värme: Ökade kostnader med -380 tkr jämfört med budget. Vi har haft ett kallare januari 2026 jämfört med 2025 där av en ökad värmekostnad. En ökad förbrukning jämfört med budget och föregående år. Ökningen hänför sig främst till lokalsidan. I budgeten räknades prognosen upp med 2,5%.

Vatten: Ligger i nivå med budget 2026. Förbrukningen för jan 2026 är lägre jämfört med 2025 vilket indikerar på att det är taxorna som har ökat, vilket har tagits hänsyn till i budget 2026 där vi räknade upp prognosen 2025 med 5%.

Bilaga 2.

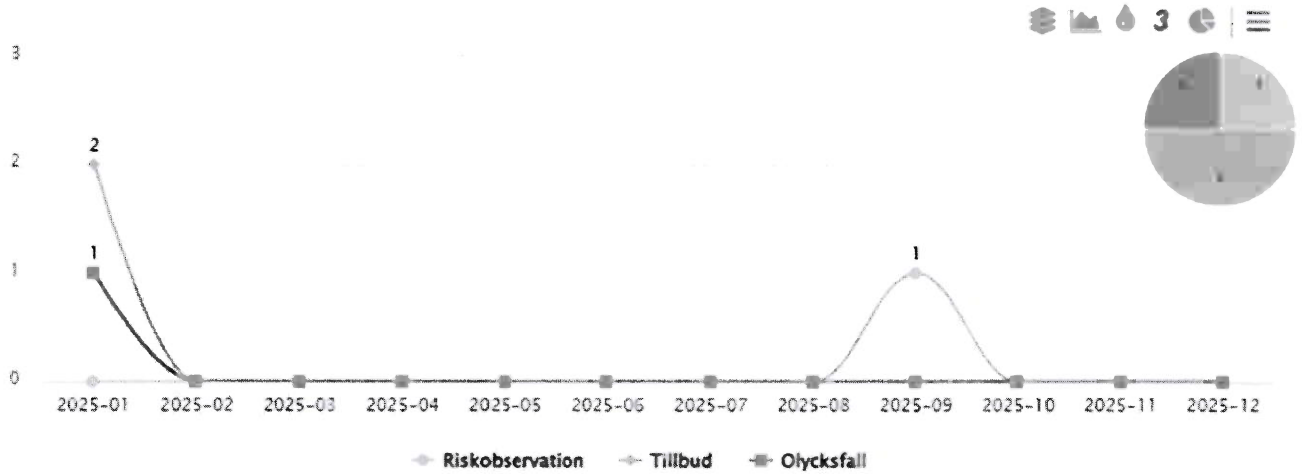
Personalbokslut Rättviks Fastigheter AB 2025

Sammanställning över några områden inom personal. Det är uppdelat inom 3 områden, Registrerade händelser i IA-systemet, Sjukfrånvaro samt antal årsanställda.

Händelser IA-systemet 2025

I detta system ska alla incidenter registreras oavsett om det är en riskobservation, Tillbud eller olyckshändelse. Vi ser att incidenter (riskobservationer och tillbud)är färre än 2024 (10 incidenter), vilket tyder på att vi inte varit lika duktiga på att få det registrerat i systemet. Vi behöver återigen lyfta detta tydligare på våra olika personalmöten.

Registrerade händelser:

	2025-01	2025-02	2025-03	2025-04	2025-05	2025-06	2025-07	2025-08	2025-09	2025-10	2025-11	2025-12	Totalt
Riskobservation	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tillbud	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Olycksfall	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Totalt	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4

Det har totalt rapporterats in 1 (0) olycksfall, 2 (6) tillbud och 1 (4) riskobservationer. Inom parantes är föregående års siffror.

Riskobservationen:

- Påkörning vid bostadsområde. Plåtskador på bil.

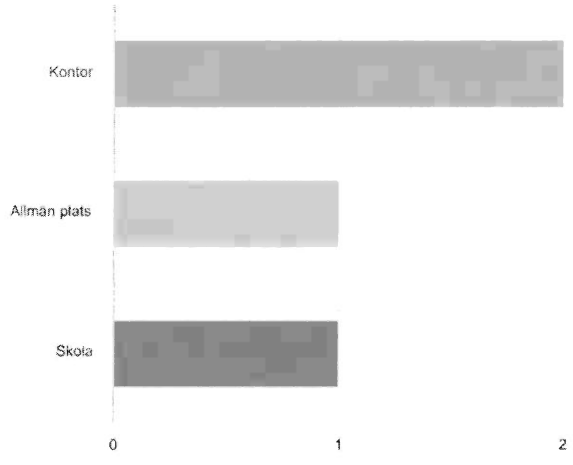
Tillbuden:

- Kränkningsärende från HG mot personal i kundtjänst. Avser båda tillbuden.

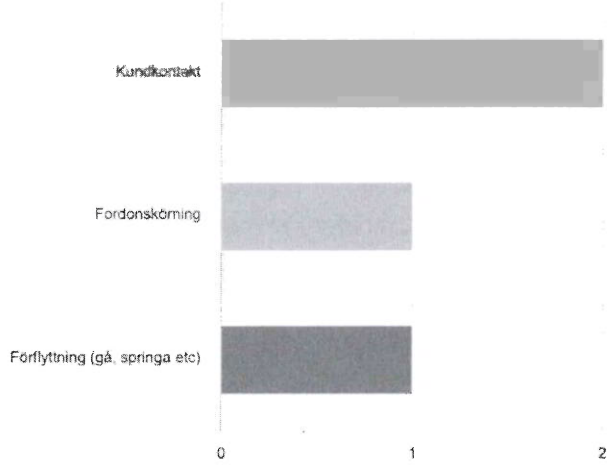
Olycksfall:

- Halkolycka. Slog i rumpa, rygg och huvud. Inga följdeffekter i forma av sjukskrivning skedde.

Skede/Fas / Händelsetyp
4 händelser. Alla 3 val av skede/fas visas.

Arbetsmoment / Händelsetyp
4 händelser. Alla 3 val av arbetsmoment visas.

Ovan ses i vilket skede och arbetsmoment det skett i. Orange är tillbud, gult är riskobservation och röd är olycka.

4 av 4 händelser

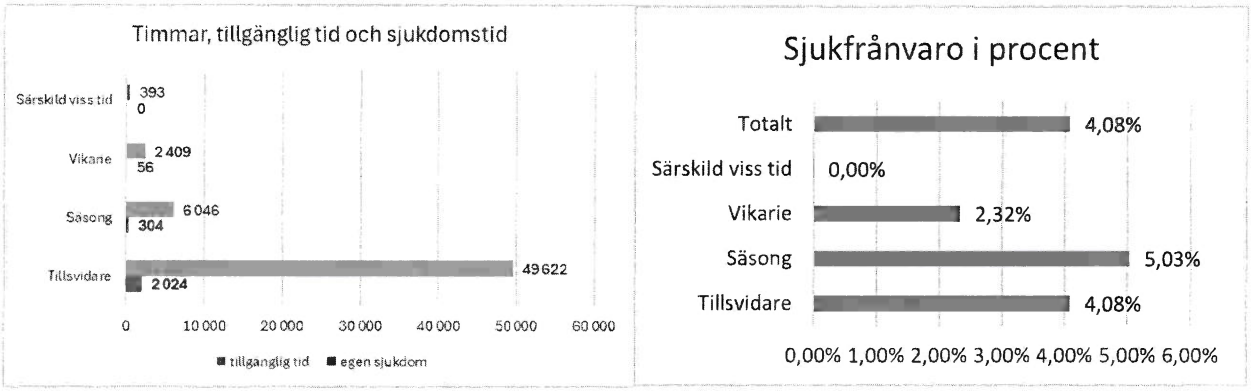
Nr	Datum	Status	Skadeorsak/Risk	Arbetsmoment	Skede/Fas	Maskin/Verktyg/Ämne
2025-5	2025-09-22		Akut överansträngning (av t.ex. dra, skjuta, lyfta)	Fordonskörning	Allmän plats	
2025-3	2025-01-23		Övrigt	Kundkontakt	Kontor	
2025-2	2025-01-13		Övrigt	Kundkontakt	Kontor	
2025-1	2025-01-24		Fall i samma nivå (snubbla, halka)	Förflyttning (gå, springa etc)	Skola	

Denna lista visar en helhetsbild av anmälda händelser under 2025. Alla incidenter är avslutade.

Sjukfrånvaro 2025

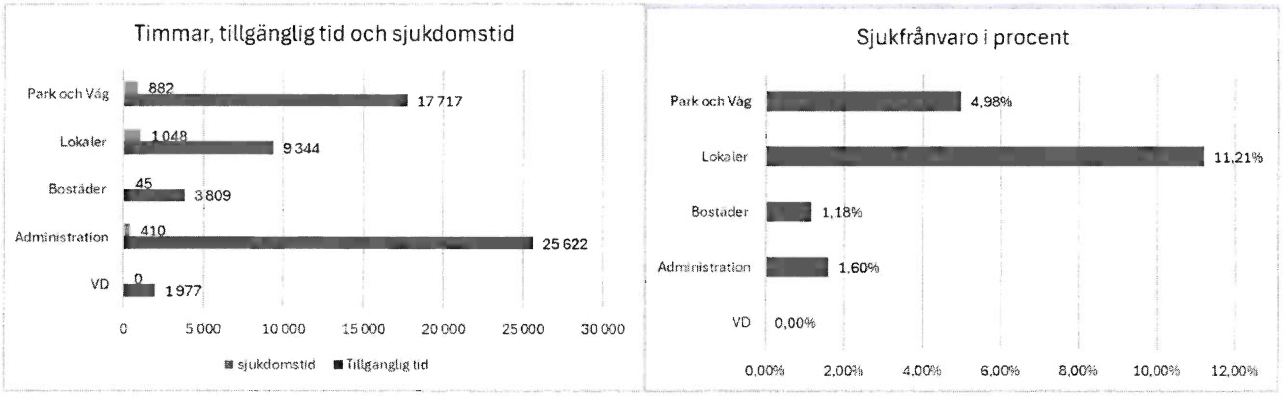
Sjukfrånvaro är ett mått som är viktigt att regelbundet följa upp för att i ett tidigt skede kunna identifiera problem som medarbetare kan ha drabbats av. Det är också ett mått för att i generella drag se hur våra medarbetare mår. Nedan presenteras några olika diagram där frånvaron presenteras inom olika grupper såsom anställningsform, ansvar och kön.

Tillgängliga timmar och sjukfrånvaro efter anställningstyp:

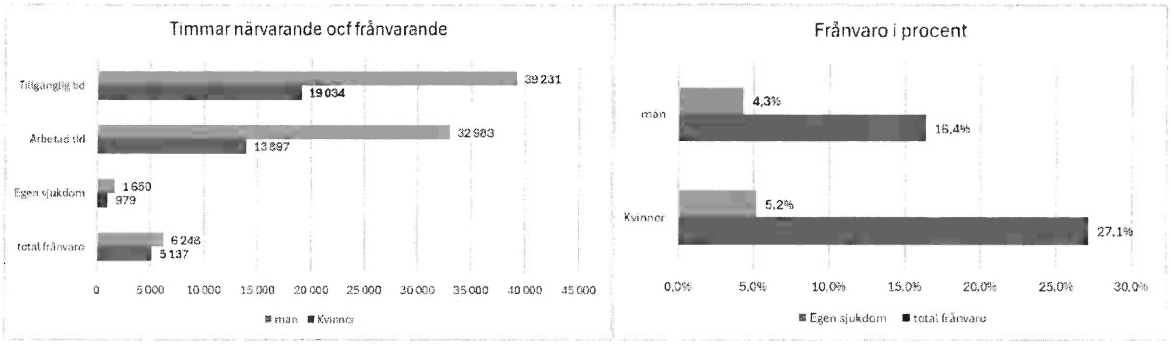
Diagrammen innefattar även långtidssjukskrivning (pågått i mer än 60 dagar). Bland våra säsongsanställda har vi också haft en som blev långtidssjukskriven och påverkar stort på deras siffror. Av totala sjukfrånvaron är 38,54% så kallad långtidssjukskrivning (pågått längre än 60 dagar). Det var en Fastighetsskötare som var sjukskriven i början av året, men är nu tillbaka.

Arbetade timmar och sjukfrånvaro efter Ansvarsområde:

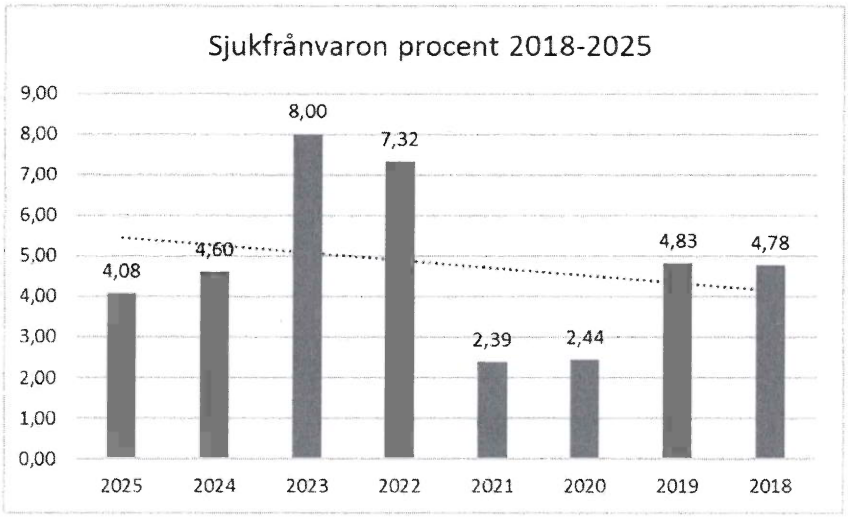
Uppdelat på våra olika ansvar är det lokaler som har högst sjukfrånvaro. För 2025 finns det en långtidssjukskriven som påverkar allra mest och motsvarar 90% av alla sjuktimmar på ansvaret. Park och väg, som ligger näst högst, finns ingen långtidssjukskrivning, utan all frånvaro avser korta sjuktillfällen.

Arbetade timmar och sjukfrånvaro efter kön:

Det är totalt sett fler män som arbetat i RFAB under 2024. Ser vi på sjukfrånvaron i procent är sjukfrånvaron något högre hos kvinnor och kan förklaras genom den långtidssjukskrivning park och väg hade under sommaren. I den totala frånvaron där tjänstledighet, semester eller annan frånvaro är med, är det är kvinnor som varit borta mer procentuellt räknat. Det beror främst på att det har varit tjänstledigheter bland våra kvinnliga anställda.

Sjukfrånvaro RFAB 2018-2025

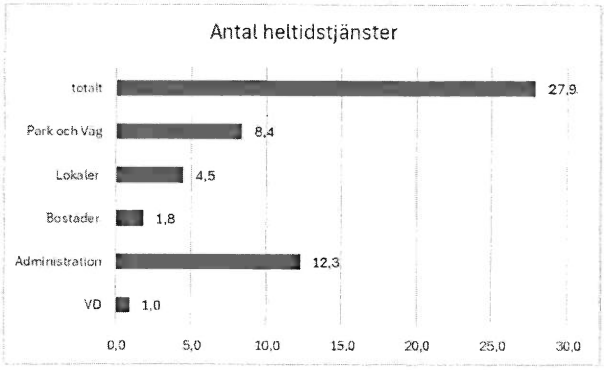
Efter två år med lägre sjuktal samt ingen långtidssjukskrivning har vi under 2022 och 2023 haft fler sjuktimmar och dessutom några fall där de varit borta mer än 60 dagar. 2024 ser vi nivåer som vi hade under åren 2016-2019. Den stora skillnaden mellan 2023 och 2024 är andelen långtidssjukskrivning. 2023 motsvarade 64% av alla sjuktimmar långtidssjukskrivning medan samma siffra 2024 är 28%. Rensas långtidsjuktimmarna bort har vi en sjukfrånvaro på 2,85% för 2023 och för 2024 ligger siffran något högre, 3,29%.

Antal årsanställda 2025

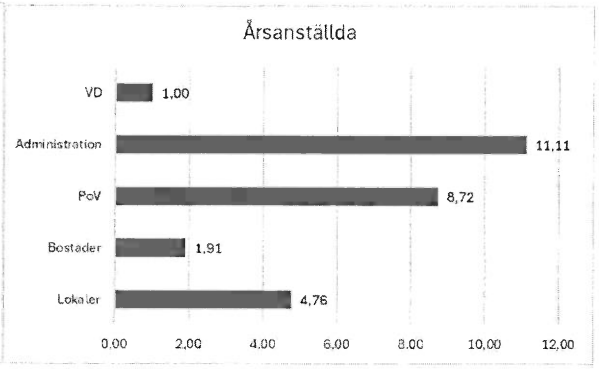
Här ska först förklaras hur antalet räknas fram. Det är inte antalet tillsvidareanställda som presenteras utan det är totalt redovisade ordinarie timmar innan frånvaro såsom sjukdom, semester eller liknande är frårdraget. Denna ordinarie arbetstid är sedan delad med antal timmar som motsvarar heltid, dvs 2080 timmar. Så årsanställda innebär inte att det är antalet som är tillsvidareanställda, den siffran är lägre. Likaså blir siffran lägre om någon arbetar deltid.

Antal årsanställda efter ansvarsområde:

2025

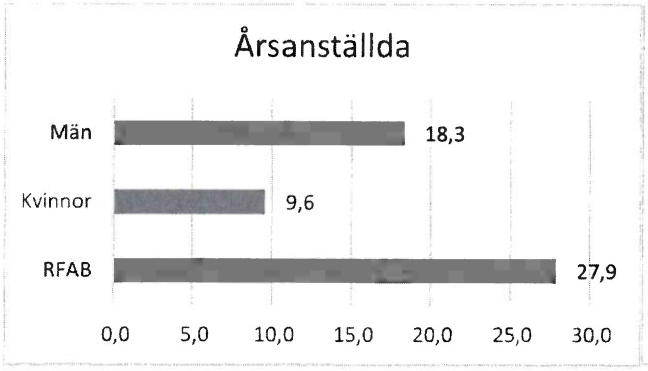
2024

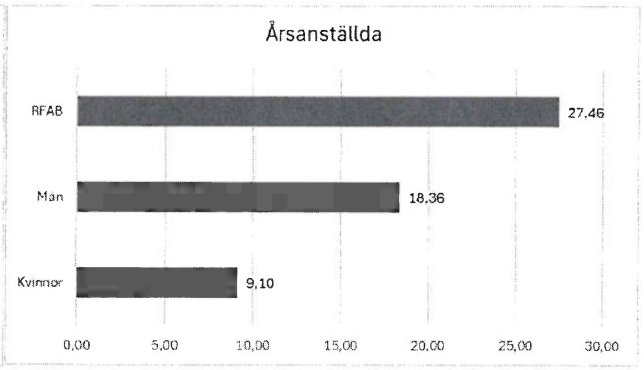
Under ansvar Administration har det konterats tjänster som borde vara fördelade på bostäder och lokaler. Detta har nu skett från 2026.

Antal årsanställda efter kön:

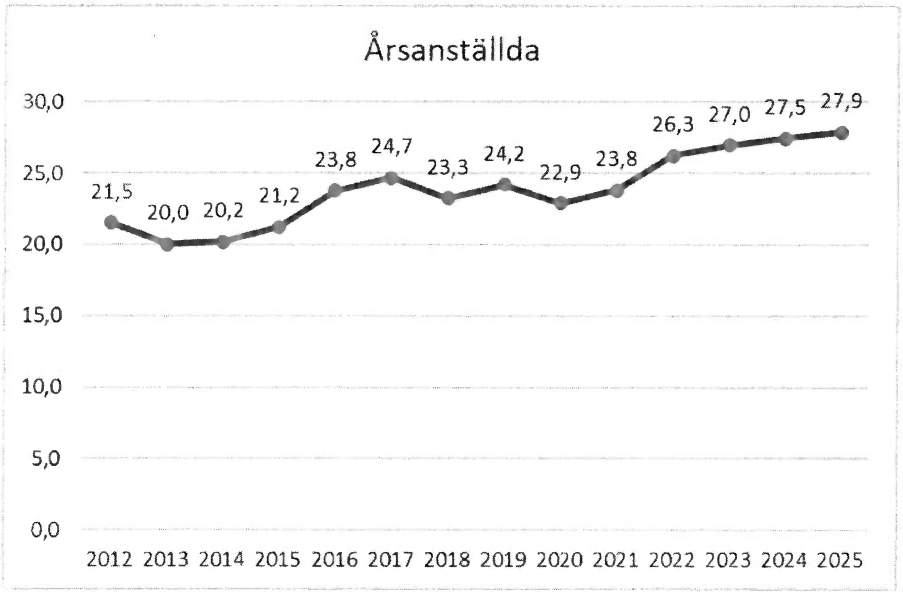
2025

2024

Över tid har antalet anställda varierat. Nedan ses ett linjediagram över hur det sett ut sedan 2011. Sedan mars 2022 är även VD anställd i bolaget. 2024 har vi förstärkt på den administrativa sidan som dock arbetar mot alla ansvar. Tidigare låg en tjänst mot lokaler men som efter anställning lagts på administrationen. Vi gör mer i egen regi samtidigt ökar administrativa krav. Vi hjälper även RVLAB med både praktiska som administrativa tjänster, vilket motsvarar nästan en tjänst. Vi går mot att höja kompetensen inom bolaget, vilket i sig ökar vår personalkostnad, men minskar andra kostnader, framförallt inom taxor och underhåll.

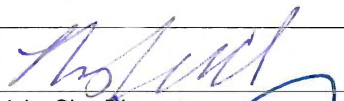
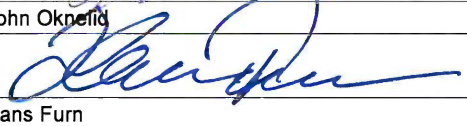

Årsanställda
30,0
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
21,5
20,0
20,2
21,2
23,8
24,7
23,3
24,2
22,9
23,8
26,3
27,0
27,5
27,9
2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025

RÄTTVIKS FASTIGHETER AB
RFAB
795 80 RÄTTVIK

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

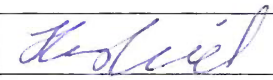
Sammanträdesdatum
2026-03-20

Plats och tid	Vasagatan 6 10.00-11.00
Beslutande	Ledamöter Hans Furn (C) ordförande Lars-Erik Steger (M) vice ordförande Carl-Gustaf Hammarberg (S) Lotta G Hed (S) medverkande på telefon Anders Ehrling (C) Yvonne Junell (C) Medverkade på telefon Christer Nilsson (SD)
Övriga närvarande	Pål Fröyen, fastighetschef John Oknelid, ekonomichef/vice VD Maria Mårds tillträdande VD från 13 april 2026 (med via Teams)
Justerare	Anders Ehrling
Justeringens plats och tid	Vasagatan 6

Underskrifter Sekreterare	 John Oknelid	Paragrafer	17-19
Ordförande	 Hans Furn		
Justerare	 Anders Ehrling		

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Rättviks Fastigheter AB		
Sammanträdesdatum	2026-03-20		
Datum då anslaget sätts upp	2026-03-20	Datum då anslaget tas ned	2026-04-20
Förvaringsplats för protokollet	Vasagatan 6, kontoret		
Underskrift	 John Oknelid		

Innehållsförteckning

Ärende		Sida
§ 17	Val av protokolljusterare	3
§ 18	Godkännande av dagordning	4
§ 19	Nyproduktion Boda	5

§ 17

Val av protokolljusterare

Ärendebeskrivning

Till protokolljusterare valdes Anders Ehrling.

---

§ 18

Godkännande av dagordning

Ärendebeskrivning

Ordförande presenterar dagordningen.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att godkänna dagordningen.

---

§ 19

Nyproduktion Boda

Ärendebeskrivning

Fastighetschef och ekonomichef föredrog förutsättningarna för att bygga ett respektive två hus.

Styrelsens beslut

– Styrelsen beslutade att ge TF VD och fastighetschef i uppdrag att beställa ett hus.

Stab och serviceförvaltningen
Linn Engblom, 024870821
linn.engblom@rattvik.se

Anmälan av fattade delegationsbeslut maj 2026

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen

1. Godkänna redovisningen av fattade delegationsbeslut.

Sammanfattning

Här redovisas fattade delegationsbeslut från utskott och från enskilda beslutsfattare. Redovisningen sker regelbundet från delegater i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning.

Delegationsbeslut fattade av samhällsutvecklingsutskottet 2026-04-15

§ 26 Ansökan om dödande av pantbrev på Garvaren 13

§ 27 Markanvisningsavtal Magasinet 3

§ 28 Fastställande av lägsta pris för småhustomter

§ 30 Planprioritering mellan våren 2026 och hösten 2026

§ 31 Ändring av detaljplan för Backavägen, B72A

§ 32 Begäran om planbesked för ändring av detaljplan för delar av Lerdal och Gärdebyn, B51C

§ 34 Begäran om yttrande bygdemedel Rättviks kommun, Länsstyrelsen dnr 208-331-2026

§ 35 Bygdepeng 2026

§ 38 Samhällsutvecklingsförvaltningens helårsprognos 2026

Delegationsbeslut fattade av allmänna utskottet 2026-05-05

§ 41 Sponsring- Rättviks baseboll och softboll klubb 2026

Bilagor

a) Rapport, *Lista över anställningar 20260331-20260504,* daterad 2026-05-04.

b) Rapport, *Anmälan fattade delegationsbeslut tjänstemän och ordförande till KS 2026-05-19,* daterad 2026-05-12.

Avslutade rekryteringsärenden under perioden 260331-260504

Titel	Ref nr	Lediga platser	Totalt anställda	Totalt antal ansökningar
Undersköterskor till våra särskilda boenden	2025/91	8	10	61
Dramapedagog till kulturskolan	2025/107	1	1	24
Undersköterska till avd Fyra, korttidsavdelning	2025/119	1	1	14
Speciallärare till Rättviksskolan	2026/1	1	1	5
Förskollärare till Söderås förskola	2026/5	2	2	26
Gymnasielärare i svenska och religion	2026/14	1	1	24
Speciallärare Vikarbyns skola	2026/19	1	1	13

Undersköterskor till våra särskilda boenden (2025/91)
2025/91-72 Carin Örneskog
2025/91-46 Rebecca Lindbom
2025/91-36 Sofie Sjörs
2025/91-27 Susanne Hedberg
2025/91-15 Desire Nordlund
2025/91-29 Annika Fällman Höydal
2025/91-48 Emma Karlsson
2025/91-18 Matilda Nystrand
2025/91-17 Elena Christerson
2025/91-41 Leo Östlund

Dramapedagog till kulturskolan (2025/107)
2025/107-3 Tina Cherin

Undersköterska till avd Fyra, korttidsavdelning (2025/119)
2025/119-14 Linnea Eriksson

Speciallärare till Rättviksskolan (2026/1)
2026/1-5 Emma Simonsson

Förskollärare till Söderås förskola (2026/5)
2026/5-11 Lina Johansson
2026/5-10 Cecilia Sjöberg

Gymnasielärare i svenska och religion (2026/14)
2026/14-24 Elin Jernberg

Speciallärare Vikarbyns skola (2026/19)
2026/19-9 Mia Bjernulf

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2026-05-12 **Utskriven av:** Linn Engblom

Diarieenhet:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Riktning:	Inkomna, Upprättade
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2026-05-19
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026.2338	Delegationsbeslut rekvirera statsbidrag till barn och unga för att lämna kriminalitet	§1/2026
2026-04-21		Bengt Stor
KLK 2026/187	Statsbidrag 2026 socialförvaltningen	
		Linn Engblom
2026.2150	Delegationsbeslut Anders Traktorservice	§4/2026
2026-04-13	Räddningstjänsten	Johan Pehrson
KLK 2026/235	Tillstånd hantering brandfarlig vara- Anders traktorservice - avser förlängning av befintligt tillstånd	
		Johan Pehrson
2026.2316	Avtal i samband med fastighetsreglering	§1/2026
2026-04-20		Jonny Jones
KLK 2026/630	Fastighetsreglering med i samband därmed träffa ekonomisk uppgörelse	
		Peter Nilsson
2026.2678	Delegationsbeslut ansökan verksamhetsbidrag Siljans båtförbund 2026	§1/2026
2026-05-04		Katharina Mansfeld
KLK 2026/678	Ansökan verksamhetsbidrag Siljans båtförbund	
		Katharina Mansfeld
2026.2089	Servitutsavtal för vattenledning	§31/2026
2026-04-10		Peter Nilsson
KLK 2026/588	Servitutsavtal för dagvattenledningar	
		Peter Nilsson
2026.2091	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	§32/2026
2026-04-10		Peter Nilsson
KLK 2026/589	Markupplåtelseavtal markförlagd kabel	
		Peter Nilsson
2026.2325	Köp av fastighet	§33/2026
2026-04-21		Peter Nilsson

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KLK 2026/630	Fastighetsreglering med i samband därmed träffa ekonomisk uppgörelse	
		Peter Nilsson
2026.2409	Servitutsavtal för vattenledning	§34/2026
2026-04-22		Peter Nilsson
KLK 2026/639	Servitutsavtal för vattenledning	
		Peter Nilsson
2026.2411	Servitutsavtal för vatten- och spillvattenledningar	§35/2026
2026-04-22		Peter Nilsson
KLK 2026/640	Servitutsavtal för vatten- och spillvattenledningar	
		Peter Nilsson
2026.2596	Toppkapning av kantträd längs ledningen L143 L171 Massarbäck-L76	§36/2026
2026-04-22		Peter Nilsson
KLK 2026/691	Toppkapning av kantträd längs ledningen L143 L171 Massarbäck-L76	
		Peter Nilsson
2026.1645	Delegationsbeslut angående lokal trafikföreskrift om 30 km i timmen i Söderås och Vidablicksvägen	§11/2026
2026-03-24		Robin Layton
KLK 2026/452	Delegationsbeslut angående lokal trafikföreskrift om 30 i Söderås och Vidablick	
		Robin Layton
2026.1692	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark i samband med uteservering Siljans Konditori 2026	§12/2026
2026-03-24		Robin Layton
KLK 2026/473	Remiss gällande uteservering Konditori Siljan säsongen 2026. (Eget Dnr; A154.573/2026)	
		Robin Layton
2026.1744	Delegationsbeslut angående ansökan om ”Tisdagskul” säsongen 2026	§13/2026
2026-03-26		Robin Layton
KLK 2026/463	Remiss gällande Tisdagskul, Loppis, aktiviteter, musik samt torgförsäljning 2026. Rättviks Handel (Eget Dnr A150.697/2026)	
		Robin Layton
2026.2475	Delegationsbeslut angående allmän sammankomst i samband med 1:a maj demonstration 2026 Socialdemokraterna Rättvik	§14/2026
2026-03-26		Robin Layton
KLK 2026/485	Remiss gällande 1 maj tåg centrala Rättvik, Socialdemokraterna i Rättvik (Eget Dnr; A143.062/2026)	
		Robin Layton

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026.1794	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark, offentlig tillställning och tivoli i samband med Classic kalaset 2026	§15/2026
2026-03-30		Robin Layton
KLK 2026/482	Remiss gällande Classic Kalaset 2026-07-25--2026 -07-31, MKRS Event AB (A178.276/2026)	
		Robin Layton
2026.1855	Delegationsbeslut angående ansökan om grävtillstånd i samband med indragning av fiber till Rättviks veterinärklinik 2026	§16/2026
2026-03-31		Robin Layton
KLK 2026/512	Ansökan om grävtillstånd i samband med inkoppling av fiber till rättviks veterinärklinik Dalaenergi	
		Robin Layton
2026.1886	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark i samband med uteservering Big Street BBQ och BAR säsongen 2026	§17/2026
2026-03-31		Robin Layton
KLK 2026/513	Remiss-Ansökan gällande uteservering Big Street BBQ & Bar 2026 (Eget Dnr; A204.718/2026)	
		Robin Layton
2026.2176	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark i samband med uteservering utanför No Name Tapas säsongen 2026	§18/2026
2026-04-15		Robin Layton
KLK 2026/531	Remiss Ansökan gällande uteservering No Name Tapas Storgatan 16 säsongen 2026 (Eget Dnr;A208.174/2026)	
		Robin Layton
2026.2241	Delegationsbeslut angående ansökan om demonstration i samband med Workers Memorial Day 2026	§19/2026
2026-04-16		Robin Layton
KLK 2026/616	Remiss-Ansökan gällande demonstration i samband med Workers Memorial Day 2026 (Eget Dnr; A233.039/2026)	
		Robin Layton
2026.2249	Delegationsbeslut angående utökad ansökan om begagnande av offentlig platsmark i samband med restaurangen "Hasses Bistro" säsongen 2026	§20/2026
2026-04-17		Robin Layton
KLK 2026/593	Remiss-gällande uteservering Hasses Bistro vid resecentrum 2026-06-09--2026-08-14(Eget Dnr;A221.242/2026)	
		Robin Layton
2026.2320	Delegationsbeslut angående begagnande av offentlig platsmark i samband med uteservering på Oh my Thai säsongen 2026	§21/2026
2026-04-21		Robin Layton

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KLK 2026/628	Remiss-Ansökan gällande uteservering för Oh my Thai, Hsb-gatan 1, 2026-04-27--2026-10-31 (Eget Dnr;A242.928/2026)	
		Robin Layton
2026.2382	Delegationsbeslut angående ansökan om grävtillstånd för koppling av dagvatten på nybyggnation av hus på prästskogsvallen Dalavatten 2026	§22/2026
2026-04-22		Robin Layton
KLK 2026/637	Ansökan om grävtillstånd för koppling av dagvatten på nybyggnation av hus på prästskogsvallen Dalavatten 2026	
		Robin Layton
2026.2057	Ansökan om bidrag till friskvårdsaktiviteten Hittaut 2026	§4/2026
2026-04-08		Ulrica Momqvist
KLK 2026/330	Ansökan om bidrag till friskvårdsaktiviteten Hittaut 2026	
		Linn Engblom
2026.2461	Avtal socionomkonsult IFO barn och familj CareOnDemand Sociala tjänster AB	§2/2026
2026-04-27	CareOnDemand Sociala tjänster AB	Zilha Fific
KLK 2026/659	Avtal socionomkonsult IFO barn och familj CareOnDemand Sociala tjänster AB	
		Zilha Fific